THE ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY DEBATES

OFFICIAL REPORT

Eighty eighth day of the First Session of The Andhra Pradesh Legislative Assembly.

ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY

Thursday, the 21st March, 1968.

The House met at Half-Past Eight of the Clock.

(Mr. Speaker in the Chair)

ORAL ANSWERS TO QUESTIONS.

EXTENSION OF GUNTUR CHANNEL SCHEME

1706—

*4714 Q.—Sri Pragada Kotiah (Cheerala):—Will the hon. Minister for Irrigation be pleased to state :

(a) whether there is any proposal to extend the Guntur chaannel scheme upto Daggubadu as originally proposed, and

(b) if not, the reasons therefor ?

The Minister for Irrigation (Sri S. Sidda Reddy):— (a) No,Sir.

(b) The original proposals to provide irrigation facilities to an extent of about 73,600 acres was dropped, since 50,000 acres of this area will be served by N. S. Right canal.

శ్రీ ప్రగడ కోటయ్య :— కాకుమాని ఫిర్కా, బాపట్ల తాలూకాలో ఉన్నటువంటి కర్తూరి ఫిర్కా దాదాపు 60 గ్రామాలకు మంచినీటి సౌకర్యం నిమిత్తమున్న. అక్కడ మెట్టగా ఉన్నటువంటి భూములకు మాగాణిగా మార్చే దానికోసము betterment levy క్రింద దగ్గుపాడు వరకు స్కీమును పొడిగించాలని ప్రారంభంనుంచి ఆందోళన ఉన్నది. ఎందుకు న్యాయమరవరకు తీసుకొన్నారు. ఇప్పుడైనా పొడిగించేదానికి ఆలోచిస్తారా! ఎందుకంటె నాగార్జునసాగర్ ఇంతలోనే సాధ్యం కాదేమో!

శ్రీ ఎస్. సిద్దారెడ్డి :—ప్రారంభంలో అనుకొన్నారు. తరువాత నాగార్జునసాగర్ వస్తూనే ఉన్నది. బహుశా ఇప్పుడున్న పరిస్థితి చూస్తే, దీని కంటె ముందే నాగార్జునసాగర్ వచ్చే అవకాశం ఉన్నది.

AMOUNT SPENT ON KANUPUR CANAL SCHEME

1707—

*3829 Q.—Sri S. Vemayya (Sarvepalli) :— Will the hon. Minister for Irrigation be pleased to state :

(a) the amount of money spent on Kanupur canal scheme in Nellore District on staff, on land acquisition and on execution of work till 15-10-1967 ; and

(b) the time by which the scheme will be completed ?

Sri S. Sidda Reddy :— (a) The expenditure incurred upto 30th October, 1967 is as under :

(i) Staff	.. ..	Rs. 4,35,503.31
(ii) Land Acquisition	..	Rs. 1,90,165.89
(iii) Works.	.. ..	Rs. 77,16,661.18.

(b) It is expected to be completed by the end of March, 1972 if required funds are available.

శ్రీ ఎస్. వేమయ్య :—ఆ కాలవ చేసే పనులలో కూడా మధ్య మధ్య కొన్ని వదలిపెట్టేసి, కొసలోనున్ను, మొదట్లోనున్ను చేసినారు. అంతవరకైనా irrigation benefit రావడానికి అవకాశం ఉండికూడా పూర్తి చేయలేదు. మధ్య మధ్య కొన్ని వదలిపెట్టడం, క్రిందనుంచి కొంచెం చేయడం, పైనుంచి కొంచెము చేయడంకంటె అదైనా పూర్తిచేస్తే కొంత benefit ఉంటుంది. కనుక అది కొన వరకైనా పూర్తి చేసేదానికి ప్రయత్నం చేస్తారా? చేసినంతవరకు కొంత డబ్బు disburse కాలేదని తెలుస్తున్నది. దానిని ఏదైనా పరిశీలనచేసి ఈ మార్చి లోపలనే ఆ బకాయీలను చెల్లించి work మొదలు పెడతారా?

శ్రీ ఎస్. సిద్దారెడ్డి :—అదే, ఉన్న డబ్బుతో అన్నిటికంటె priority బాకీ యివ్వడం, తరువాత వీలైనంతవరకు లాభదాయకంగా ఉండేటట్లు ప్రయత్నం చేస్తాము.

శ్రీ ఎ. మాధవరావు (నెల్లూరు) :—నేను ఇంతకుముందు అసెంబ్లీలో అడిగినప్పుడు, ఈ పని చేస్తున్నామని Chief Minister గారు చెప్పారు. ఇప్పుడు three-fourths వరకు వరకు పని జరిగి, మిగతా one-fourth జరగనందు వలన నీళ్లు రావడంలేదు. అంతా సామాను తరలిస్తామని అంటున్నారు. పూర్తిచేసే వరకు ఉంచితే బాగుంటుందేమో ఆలోచిస్తారా?

శ్రీ ఎస్. సిద్దారెడ్డి :—పని జరుగుతూనె ఉన్నది.

శ్రీ ఎ. మాధవరావు :—జరగడంలేదండి. అందుకనే, నేను ఈ ప్రశ్న వేయవలసివచ్చింది. జరుగుతున్నదని ఊరికే చెప్పుతున్నారు. నేను ఈ రోజున చెప్పుతున్నాను, అక్కడ పని జరగడంలేదు. అవి తమరు స్వయంగా చూడండి. That is the most important canal work in Nellore District.

శ్రీ ఎస్. సిద్దారెడ్డి :—నిజమే, అధ్యక్షా, నేను ఇదివరకు ఒకసారి చూచి వచ్చాను. 5, 6 నెలల క్రితం, పని జరుగుతున్నది. అంటె కాస్త slow down

చేయడం జరిగింది. దానికి వచ్చే benefits ను ఇప్పుడు 11 మైళ్లవరకు పూర్తి చేస్తే, 1400 ఎకరాలు లాభపడుతుందని, అది కూడా existing ayacut లో 3,900 ఎకరాలు. stabligation of existing ayacut లో 6,300 under examination tanks కు ఏమో 6,600 ఇట్లా 17,000 ఎకరాలకు అది 32 మైళ్లు పూర్తి చేస్తే, లాభము వస్తుంది. కాని ఇప్పుడు పెట్టిన ఖర్చు పెట్టవలసిన ఖర్చు చూస్తే చాలా ఎక్కువగా ఉన్నది. ఉన్న schemes లో priorities fix చేశాము. అంటే ఏది త్వరగా తక్కువ డబ్బుతో పూర్తి అవుతుందో, ఫలితము ఇస్తుందో దానికి priority ఇస్తున్నాము. తప్పకుండా తీసుకొంటామండి.

శ్రీ ఎ. సంజీవరెడ్డి (నెల్లూరు) :— మొన్న February 29 వ తేదీన, కలెక్టరు District Development Committee అక్కడ meeting చేసి వెంకటాచలం సమితిలో రైతులను అంతా అక్కడ ఒక సభపెట్టి ఈ Bombay Refinance Corporation వాళ్లు మన Land Mortg ge Banks ద్వారా అప్పుఇచ్చేటట్లున్నా కొత్త మాగాణి అయ్యేదానికి 200 రూ. లు, పాతదానికి వంద రూపాయలు రైతులు కట్టేదానికి కూడా వాళ్లు accept చేశారు. అదేమైన ప్రభుత్వ దృష్టికి వచ్చిందా? వస్తే, దానినేమైనా పరిశీలిస్తారా? ఇప్పుడు మీరు ఇచ్చేది అంతా కూడా అక్కడ staff జీతాలకు సరిపోతూ ఉంది. లేదా, ఎల్లి ఇప్పుడు ఒక వేళ 20 లక్షలు ఈ సంవత్సరం మీరు allot చేసినా కూడా, అది పాత బాకీలకున్న, land acquisition కున్నా పోతుంది. ఆ విధంగా మీరు ఈనాడు 20 లక్షలు ఇస్తే కూడా, ఇంకా 5, 6 యేళ్లకుగాని దానిని పూర్తి చేయలేము. ఈ Refinance Corporation ద్వారా మీరు ఏదైనా అప్పు ఇప్పించేదానికి ఆ రైతులు accept చేసేటట్లు గనుక మీరు చేస్తే మూడు ఏళ్లలో, complete అయ్యేదానికి Collector ఏర్పాటు చేసినారు. దానినేమైనా పరిశీలన చేస్తారా?

శ్రీ ఎస్. సిద్దారెడ్డి :— అట్లా Collector ఏర్పాటుచేసి, డబ్బువస్తే తప్పకుండా తీసుకొని పనిచేస్తాము.

GAJULADINNE PROJECT

1708—

*4414 Q.—Sri K. Eswara Reddy (Pattikonda) :— Will the hon. Minister for Irrigation be pleased to state :

(a) in what stage is the Gajuladinne Project ; and

(b) what is the extent of land which is likely to be irrigated under this Project ?

Sri S. Sidda Reddy :— (a) Deferred until the financial position improves.

(b) 12,500 acres.

శ్రీ ఎ. ఈశ్వరరెడ్డి (తిరుపతి) ;—ఎన్ని ఎకరాలు ?

శ్రీ ఎస్. సిద్దారెడ్డి.— 12 500 ఎకరాలు.

శ్రీ ఎ. ఈశ్వరరెడ్డి :— 1962 సంవత్సరంలోనె దీనికి పునాదులు వేయబడి ప్రారంభోత్సవం జరుపబడింది. పోయిన సారి గవర్నరుగారి ప్రసంగంలో

కూడా దీనిని చేర్చినట్లు చెప్పారు. ఇది కరువు ప్రాంతము. ఇది ఒకటే దానికి ఆధారము, పత్తి కొంతతాలూకాకు, కనుక ఇది దయచేసి త్వరలో ప్రారంభించే ఏర్పాటుచేయగలరా ?

శ్రీ ఎస్. సిద్దారెడ్డి :—నాల్గవ Plan లో include అయింది Planning Commission వాళ్ళు clearance కూడ ఇచ్చినారు. డబ్బు ఇబ్బందివల్ల ప్రారంభం చేయడంలేదు.

శ్రీ పి సుబ్బయ్య (ఎర్రగొండిపాలెం) :—ఇది medium project అండి ఇది నాల్గవ ప్రణాళికలో చేరుస్తామన్నారు మంత్రిగారు పునాది కూడావేశారు. అది జరిగిందిగాని ఫలితం ఏమో శూన్యము, కరువు ప్రాంతము గనుక దానికి మొట్టమొదట priority ఇచ్చి medium projects వస్తే మన రాష్ట్రానికి, ఇది మొట్టమొదటగా తీసుకొంటారా ?

శ్రీ ఎస్ సిద్దారెడ్డి :—మొట్టమొదట, list లో ఉంచుతామండి.

శ్రీ కె. ప్రభాకరరావు (అమలాపురం) .—వెంటనే ప్రారంభించని పనులకు foundation stones వేయడం మానివేస్తారా ?

శ్రీ ఎస్. సిద్దారెడ్డి .—ఇకముందు మానివేస్తామండి.

శ్రీ ప్రగడ కోటయ్య :—ఇప్పుడు ఇలాంటి ప్రతి ప్రాజెక్టు వ్యవహారంలో ఆర్థిక వనరులు సమకూరినప్పుడు తీసుకోడానికి వీలవుతుందని చెప్పుతున్నారు. ఆలా కాకుండా, ఉన్నటువంటి projects కు ఏదైనా priority fix చేసి, ఇది ఎలానప్పుడు తీసుకోడానికి వీలవుతుందని స్పష్టంగా ప్రభుత్వము వివరించడము వీలవుతుందా ?

శ్రీ ఎస్. సిద్దారెడ్డి :—ఆర్థిక పరిస్థితులను బట్టి ఆధారపడి ఉంటుందండి.

SUBMERSION OF DANTULA LAKSHMIPURAM

1709—

*35 4 Q —Sri T. Papa Rao (Nagarikatakan) :— Will the hon. Minister for Irrigation be pleased to state :

(a) whether any petitions have been received together with a scheme for averting the submersion of Dantula Lakshimipuram in Narasampata taluk, Srikakulam District ;

(b) if so, the action taken by the Government thereon ;

(c) whether the Government are aware of the fact that on account of this submersion 4,000 acres of land is being rendered useless, and

(d) whether the Government will take necessary steps to make these 4,000 acres of land cultivable ?

Sri S. Sidda Reddy :—(a) Yes, Sir. One petition from Sri B. Satyanarayana has been received.

(b) An estimate for Rs.15.34 lakhs including direct and indirect charges has been prepared.

(c) Only an extent of 2,500 acres which lie in a swamp area is under submersion at present.

(d) The question of bringing the submergible lands under cultivation depends on the santion to the estimate after finalisation. and availability of funds

శ్రీ టి. పాపారావు :—అధ్యక్షా, అదంతా తయారైందని అంటున్నారు దానికి రిపోర్టులు వచ్చినాయని సెలవిచ్చినారు అవి ఎన్నాళ్లలోగా తీసుకోవలసి యుంటుంది. చాలా కాలం నుంచి అక్కడి ప్రజలు రైతులు ఆందోళన చేస్తున్నారు. కనుక అది త్వరలోనే తీసుకొంటారా అని నేను అడుగుతున్నాను.

శ్రీ ఎస్ సిద్దారెడ్డి :—త్వరలో అంటె డబ్బు మీద ఆధారపడి ఉంటుందండి.

శ్రీ పి. సుబ్బయ్య :—ఈ submission అయిన వాళ్ళకు, వాళ్ళు ఏమో పొలాలు పోగొట్టుకొంటున్నారు. నష్టపరిహారం తొందరగా అందడంలేదు కాని ప్రాజెక్టు క్రింద సాగుకు లాయకు అయినటువంటి భూములను, వాళ్ళకు తప్పకుండా priority ఇచ్చి చేస్తామని మంత్రిగారు పోయినసారి అసెంబ్లీలో హామీ ఇచ్చారు.

శ్రీ ఎస్ సిద్దారెడ్డి :—దానికి దీనికి సంబంధంలేదు. ఇదేదో ప్రాజెక్టులలో మునిగి పోయే భూముల విషయము అదేమో floods వల్ల మునిగి పోయే భూమి.

Quarters for the Staff Working under Thammileru Flood Control Scheme

1710—

* 4527 Q.—Sri Dhanenkula Narsimham (Udayagiri) :—Will the hon. Minister for Irrigation be pleased to state :

(a) whether the Yerrakalva-Thammileru flood control schemes have been taken up ;

(b) whether houses have been constructed for the staff under the said scheme by May, 1962 ;

(c) the amount of expenditure incurred theron at that time ; and

(d) who are at present residing in the said houses ?

Sri S. Sidda Reddy :—(a) No, Sir.

(b) Yes, Sir.

(c) Rs. 2,66,381 on Yerrakalva and Rs. 4,44,518/- on Tammileru.

(d) The quarters are vacant now.

(a) లేదు.

(b) అవును.

(c) రు. 2,66,381 ఎర్ర కాలవ మీద,

రు. 4,44,518 తమ్మిలేరు మీద,

(d) Quarters ఖాళీగానే ఉన్నాయి.

శ్రీ ఛనేకల నరసింహం :—అధ్యక్షా, ఈ తమ్మిలేరు, ఎర్రకాలువ వరద నివారణ పథకము మంజూరు కాకముందే ఈ గృహనిర్మాణమునకు ప్రభుత్వము పూనుకోవడంలో ఈ Contractors యొక్క పోరుపడలేక ప్రభుత్వము ఈ గృహనిర్మాణమునకు పూనుకొన్నది అనేటటువంటి అపోహకు మంత్రిగారు ఏమి సెలవిస్తారండి.

శ్రీ ఎస్. సిద్దారెడ్డి :—అంతేకాదు. ఇది Third Five Year Plan లోనే Flood Protection Scheme క్రింద తీసుకోవలెనని ఆలోచన ఉండినది. అప్పుడు sanction అయి వస్తుంది. Planing Commission కూడా మంజూరు చేస్తుందనే ఉద్దేశంతోటి తొందరపడి Quarters కట్టడం తీసుకోవడం జరిగింది.

శ్రీ ఎం. వెంకటనారాయణ (ఏలూరు) :—అధ్యక్షా, 1963 లో ప్రారంభించినటువంటి ఈ పథకము మొన్న K. L. రావుగారు, సిద్దారెడ్డిగారు చూచారు. అది ఇప్పుడు తమరు చెప్పినట్లుగా 4 లక్షల రూపాయలు పైచిల్లర వ్యయ పరచినప్పుడు, దానిని ఉపయోగించడానికి అక్కడ hospitals గాని, విద్యాలయాలు గాని పెట్టడానికి అవకాశం ఉంటుందా ?

శ్రీ ఎస్. సిద్దారెడ్డి :—ఎవరైనా కోరితే ఆలోచిస్తామండి.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య (సత్తెనపల్లి) :—ఎవరూ ఉండక పోతె, దానంతట అదే పడిపోతుంది. Main enance లేకుండా. అది కాస్త చూస్తారా కనీసం.

శ్రీ ఎస్. సిద్దారెడ్డి :—ఆ మాత్రం జాగ్రత పడుతున్నాము.

శ్రీ డి. వెంకటేశం (కుప్పం) :—అధ్యక్షా, ఈ major and medium schemes అన్నికూడా Central Government approval తో జరుగుతాయి. ఈ schemes కు Central Government వాటాఎంత ? State Government వాటాఎంత percentage ఉంటుందండి ?

శ్రీ ఎస్. సిద్దారెడ్డి :—వాటాఅంటూ ఏమీలేదండి. డబ్బు అంతా మనము పెట్టుకోవలసిందే; plan లో ఉండవలసిందే. కాకపోతే ప్రారంభించేటప్పుడు, వాళ్ల యొక్క clearance కావాలి.

PLANNING BOARD FOR THE STATE

1711—

* 2696 (E) Q.—Sarvasri Tulabandula Nageshwara Rao (Mangalagir), P. O. Satyanarayana Raju (Yemmiganoor),and Smt. J. Eswari Bai (Yellareddy) :—Will the hon. Minister for Planning and Law be pleased to state :

(a) whether there is any proposal with the Government to contsitute a Planning Board for the State as suggested by the Administratviee Reforms Commission of India ;

(b) if so, when and whether details of the same be placed on the Table of the House ; and

(c) if not, the reasons therefor ?

The Minister for Planning and Law (Sri K. V. Narayana Reddy):—(a) The matter will receive consideration of Government if circumstances warrant. (b) and (c): Do not arise.

శ్రీ టి నాగేశ్వరరావు :—Administrative Reforms Commission interim report వచ్చింది. దానిలో యీ state planing boards-constitute చేసే విషయంలో effection and balanced utilitation of state resources అవసరంగా భావించారు. ఇది active గా consider చేస్తారా ?

శ్రీ కె. వి. నారాయణ రెడ్డి :—Administration reforms committee వారు తాత్కాలికంగా రిపోర్టుఇచ్చారు. ఈ మధ్య final reports ఇచ్చినట్లు పత్రికలలో చదివాము. Interim report లో చూస్తే state board లోనే (1) formulation of plans చేయడం, (2) evaluation—ఈ రెండు ఉన్నవి గాని implementation కు సంబంధంలేదు. తరువాత 5 గురుతో కలసిన planning board ఉండాలని అన్నారు. మినిస్టరుగాని, చీఫ్ మినిస్టరుగాని ఉండటానికిలేదు.

డాక్టర్ టి. యస్. మూర్తి (వరంగల్) :—State planing advisory boards పనిచేస్తున్నవా? Plan holiday అన్నారుగదా—ఆ advisory boards ఏమిచేస్తున్నవి? కొత్తగావచ్చే state boards ఏమిచేస్తాయి?

శ్రీ కె. వి. నారాయణరెడ్డి :—Board కు Advisory Committee కు సంబంధంలేదు. Advisory Committee-informal consultative committees వేరే ఉన్నవి. Planning board ఉన్నా లేకున్నా అవితప్పకుండ ఉంటాయి.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—Administative reforms commission కాకుండ planning commission కూడ states boards ఉండి తీరాలని అన్నారు. మొన్న జరిగిన secretaries conference లలో గాడ్గిల్ గారు బహిరంగంగా చెప్పారు. ఇదివరకు ఉన్న planning structure కు, ఇప్పుడున్న structure కు పూర్తిగా తేడావచ్చింది. అటువంటప్పుడు అవి ఉంటాయా, లేదా?

శ్రీ కె. వి. నారాయణ రెడ్డి :—ఇది కొత్త విషయం కాదు. State planning boards వుండాలని planning commission సూచించింది. మన రాష్ట్రంలో 1963 లో కేబినెట్‌లో తీర్మానం జరిగింది—ప్లానింగ్ బోర్డు ఉంటే బాగుంటుందని, అందుకు వివరాలు సేకరించారు. కాని emergency వల్ల ఆపేశారు. ఇప్పుడు final report వచ్చిన తరువాత, ఏమి చేయాలో ఆలోచిస్తాము.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానంద రెడ్డి :—Planning boards చాలా రాష్ట్రాల లో వేయలేదు inspite of the original recommendation of the planning commission some years ago. But still Sir,—అక్కడ Planning Commission Vis-a-Vis Central Government, ఇక్కడ Planning Board Vis-a-Vis State Government-duties and functions లో తేడా ఉన్నది.

ఉన్నప్పటికీ అది వచ్చినతరువాత మళ్ళీ పూర్వపక్షంగా చర్చ చేసుకొని ఇవి వుండటమా లేదా అన్నదే అప్పుడు తెల్చుకొని చూడాలి.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :— అంతకన్న మార్పు వచ్చింది. Planning Commission structure పూర్తిగా మారింది. Reorganisation లో మార్పు వచ్చింది Implementation కూడ Boards కు యివ్వాలని వచ్చింది— ఏమి ఆలోచిస్తున్నారు ?

శ్రీ కె. వి. నారాయణరెడ్డి :—Latest report యింకా మాకు రాలేదు, ideas confused గా వున్నవి. Planning Boards statutory bodies కావాలా, advisory bodies కావాలా అనే విమర్శ వచ్చింది Planning Commission statutory body కాదు. Final report వచ్చిన తరువాత నిర్ణయం తీసుకొనవలసి యుంటే తీసుకొంటారు

శ్రీ సి. వి. కె. రావు (కాకినాడ) : — Planning Boards—Statutory Boards కావాలా లేక మన ప్రభుత్వ అడ్వైజరీ బోర్డు కావాలా అనే సమస్య పరిశీలిస్తున్నామన్నారు. అయితే మన ప్రభుత్వ ఉద్దేశం ఏమిటి ?

శ్రీ కె. వి. నారాయణరెడ్డి :— Confusing ideas ఉన్నవి. కొన్ని రాష్ట్రాలలో—కేరళలో బోర్డు ఏర్పాటు చేశారు—అది స్టాట్యుటరీ కాదు. 1963 లో మన కేబినెట్ డెసిషన్ ప్రకారం ప్లానింగ్ బోర్డు ఉన్నది. అన్ని విషయాలు final report వచ్చినతరువాత ఆలోచన జరుగుతుంది.

LEAGAL AID TO JAWANS

1712—

* 2605 Q.—Sri P. Subbaiah :—Will the hon. Minister for Planning and Law be pleased to state :

(a) whether any free legal aid for Jawans families is being given by State Government ; and

(b) whether there are any taluk and District Committees for this purpose ?

Sri K. V. Narayana Reddy :—(a) Yes, Sir.

(b) Yes, Sir.

EXPENDITURE ON LEGAL AID TO JAWANS

1713—

* 2888 Q.—Sri P. O. Satyanarayana Raju :—Will the hon. Minister for Planning and Law be pleased to state :

(a) whether it is a fact that the Government have decided to give legal assistance to the families of the Jawans, wherever necessary ;

(b) if so, the number of Jawans' families that applied for legal assistance during the year 1966-67 ; aad

(c) the expenditure so involved ?

Sri K. V. Narayana Reddy :—(a) Yes Sir.

(b) No application was received during 1966-67;

(c) Does not arise.

శ్రీ పి. సుబ్బయ్య:—ఎంత డబ్బు legal aid క్రింద కేటాయించారు? 1967-68 లో ఎన్ని అప్లికేషన్సు వచ్చాయి? జిల్లా కమిటీలలో personal ఎవరు?

శ్రీ కె. వి. నారాయణరెడ్డి:—1967-68 లో రు. 4,900 లు కేటాయించారు, తరువాత 5 600. డిస్ట్రిక్ట్‌వారిగా కొంత criteria determine చేసి distribute చేశారు. Applications ఏమీ రాలేదు. Publicity చేశారు-- District level, Taluk levels లో కమిటీస్ constitute చేయబడ్డాయి. District level లో కలెక్టరు అధ్యక్షుడు—Government Pleader, at the District Head-quarters a retired Judicial Officer if available and a Social worker, two Lawyers from the District Bar Association. In the Taluk Committee, Tahsildar will be the President Senior Block Development Officer, Government Pleader or Pleader in the Taluk doing Government work, a Retired Judicial Officer if available, a Social Worker, one or two Lawyers from the Taluk area who are Members of the Bar Association according to availability.

శ్రీ ఎస్. వేమయ్య:—అధ్యక్షా, ఈ legal aid కు District level లో కమిటీలు constitute అయినట్లు తెలియుటలేదు. ప్రతి జిల్లాకు వున్నవా? Legal aid Committees-జవాన్సుకు ఒకటి, యితరులకు వేరే ఒకటి వున్నవా? ఇప్పుడు poor people అందరికీ యివ్వాలనే కమిటీస్ వున్నవా లేక డిస్ట్రిక్టులో జవాన్సుకు మాత్రమే వున్నవా?

శ్రీ కె. వి. నారాయణరెడ్డి:—Defence Ministry వారు స్టేటు ప్రభుత్వానికి వ్రాశారు 1966 లో. కాబట్టి 1967 లో Board of Revenue కు ఆదేశాలు పంపారు. వారు ప్రత్యేకంగా డిఫెన్సువారి ఫామిలీస్‌కొరకు నిర్ణయించారు.

శ్రీ జి. శివయ్య (పుట్టూరు):—Legal aid form చేశామని, ఎవరూ అడగలేదని అంటున్నారు. For information, Sir, I am one of the Advocates to defend poor in our Taluk. దానిలో ఒక సమస్య వున్నది. కొంతమంది అడ్వకేట్సును — తాలూకా లెవెల్సులో ప్రత్యేకంగా కోర్టు వున్నచోట ఒక్కొక్క అడ్వకేటును అప్పాయింట్ చేశారు-మాజిల్లాకు సంబంధించి నాకు తెలుసు. కొంత డబ్బుకూడ యిచ్చారు. కోర్టుకు వచ్చే పేదవారు ఎవరైనా వెళ్ళి approach కావాలి. ఏవిధంగా legal aid తీసుకోవాలో అగమ్యగోచరంగా వున్నది. నేను 5 సంవత్సరాలుగా అడ్వకేటుగా వున్నా నాకు ఒక్క నయాపైసాకూడా ప్రభుత్వంనుంచి ఆదాయం లేదు. Practical difficulties వున్నవి. Free legal aid కావలసినవారు కలెక్టరుకు, తాసిల్దారుకు వ్రాసుకొని పర్మిషన్ తీసుకొని తరువాత Advocate ను engage చేసుకొని ఆ Advocate appeal అయిన తరువాత మళ్ళీ apply చేసి fees పొందాలి. It is most impracticable thing, Sir. Therefore, I suggest that the poor clients themselves should be given an opportunity to go and have direct contact with the Poor Legel Aid Lawyers, Sir.

శ్రీ కె వి. నారాయణరెడ్డి :—పబ్లిసిటీ బాగా చేయాల్సివచ్చింది. జన సంబంధ శాఖవారు పబ్లిసిటీ చేసినట్లు పేపర్సులో వచ్చింది. తాలూకా కమిటీస్, డిస్ట్రిక్టు కమిటీస్ ఏర్పడినాయి. డబ్బుకూడా కేటాయించారు.

Mr. Speaker :—The question is with regard to the providing of legal aid for Jawan's families I understand Jawans means those who have participated in the Army or who have participated against Pakistan or whatever it might be, not giving legal aid to poor men

శ్రీ సి. హెచ్. వెంకటరావు (మైలవరం) :— జవాన్స్‌తోబాటు పూర్ పీపుల్‌కు కూడ యీ లీగల్ ఎయిడ్ సదుపాయం కలుగజేస్తారా ?

శ్రీ కె వి. నారాయణరెడ్డి :— ఈ లీగల్ ఎయిడ్ డిఫరెంట్‌గా ఉంది లీగల్ ఎయిడ్ ఫర్ పూర్ పీపుల్. లీగల్ ఎయిడ్ ఫర్ జావాన్స్ అని ఉంది. ఇది మాత్రం కేవలం సర్వీస్ మెన్ జవాన్స్‌కొరకు ఉంది. దీనికి పబ్లిక్ సిటీకూడ చాలా ఇచ్చారు వాళ్లకు ఒక సొసైటీ—ఎ. పి. సర్వీస్ మెన్ సొసైటీ ఉంది ఆ సెక్రటరీ గారితో కూడ ఆలోచించాము.

BRIDGE ON BANDAR CANAL

1714—

*2695 (N) Q.—Sri B. Niranjana Rao (Malleswaram) :— Will the hon. Minister for Irrigation be pleased to state :

(a) whether estimate was prepared for construction of a pucca bridge on Bandar Canal within the Machilipatnam Municipal limits ; if so, what is the estimate amount of the bridge ; and

(b) whether tenders were called for the execution of the work ?

Sri S. Sidda Reddy :— (a) Yes Sir Rs. 2.28 lakhs.

(b) Yes Sir, but there was no response. Fresh tenders have been called for.

శ్రీ బి. నిరంజనరావు :— టెండర్స్ పిలిచినప్పటికీ ఎవరూ రాకపోవటానికి కారణం—(యీ ఒక బ్రిడ్జికే కాదు)—మార్కెట్ రేట్స్‌కు, యీ షెడ్యూల్ ఆఫ్ రేట్స్‌కు చాలా డిఫరెన్స్ ఉంది అందుచేత ఎవరూ కంట్రాక్టర్స్ ముందుకు రావటం లేదు. అది గమనించి యీ షెడ్యూల్ ఆఫ్ రేట్స్ మార్కెట్స్ రేట్స్‌కు అనుగుణ్యంగా మార్చేదానికి ప్రభుత్వం చర్య తీసుకొంటుందా ?

శ్రీ ఎస్. సిద్దారెడ్డి :— మళ్లీ టెండర్ పిలిచాము. మళ్లీ రాకపోతే అప్పుడు ఆలోచిస్తాము.

REPAIR OF KOMARAVALU AREA

1715—

*3147 Q.—Sri G. Krishnam Naidu (Gompa) :— Will the hon. Minister for Irrigation be pleased to state :

(a) whether any proposal for the repair of Komaravalu Area (Reservoir) in Narsipatnam taluk, Visakhapatnam district is under consideration of the Government ;

(b) if so, the estimated amount therefor ;

(c) when the work will be taken up ; and

(d) the steps being taken by the Government to evict the ryots illegally occupying the said reservoir bed lands and carrying on cultivation there ?

Sri S. Sidda Reddy :— (a) Yes, Sir.

(b) Rs. 11,500/-

(c) The work has already been taken up in January, 1968.

(d) Action is being taken by the Revenue Department to evict the encroachers.

శ్రీ జి. కృష్ణంనాయుడు .— ఈ 700 ఎకరాలు ఎప్పుడూ రెండు పంటలు పూర్తిగా పండే భూములు. ఆరు సంవత్సరాలనుండి రెండు పంటలు పెట్టుకోలేదు. ఆరు సంవత్సరాలనుండి పంటలు పోతున్నవి. ఎన్నిసార్లు చెప్పినాసరే, పంట కోసుకొని వెళ్లిపోయిన తర్వాత ఎవిక్షన్ చేస్తారు. ఇప్పటికైనాసరే యాక్షన్ తీసుకోమని కోరుతున్నాను,

శ్రీ ఎస్ సిద్దారెడ్డి :— మళ్లీ రెవిన్యూ డిపార్ట్‌మెంట్‌వారికి వ్రాస్తాము.

శ్రీ ఎస్. వేమయ్య :— ఈ సాగుబడిచేసేవారిని ఎవిక్ట్‌చేస్తామంటున్నారు. వారు ఎంతకాలం నుండి ఆక్యుపేషన్‌లో ఉన్నారు ? ఆ ఎవిక్షన్స్‌కు—. వారి ఆబ్జక్షన్స్ యొక్క నేచర్ ఏమిటి ? ఆ ట్యాంక్ విత్ ఇన్ ది ఎఫ్. టి. ఎల్. లో ఉన్నారా ? ఎబౌ ఎఫ్. టి. ఎల్. లో ఉన్నదా ? ఎబౌ ఎస్. డబ్ల్యు. ఎల్. లో ఉన్నదా ? ఆ వివరాలు చెబుతారా ?

శ్రీ ఎస్. సిద్దారెడ్డి :— ట్యాంక్ బెడ్‌లాండ్స్‌లో వీరు ఎంక్రోచ్ అయి ఉన్నారు. ఎంతకాలంనుండి ఉన్నారో ఆ ఇన్‌ఫర్మేషన్ లేదు.

Breaches to Tanks in Gadguda and Khando

1716

*3204 Q.—Sri S.A. Dev Shaw (Boath) ;—Will the hon. Minister for Irrigation be pleased to state :

(a) whether the Government is aware that the tanks of Gadguda and Khando situated in Utnoor taluk, Adilabad district are in a breached condition since three years :

(b) any steps taken to restore them ; and

(c) if not, the reasons therefor ?

Sri S. Sidda Reddy :—(a) Gadguda tank : Yes, Sir.

Khando tank :	This tank is not in a breached condition as per the P.W.D. records- Since the ayacut under this tank is 88 acres, the maintenance has to be undertaken by the Zilla Parishad.
(b) Gadguda tank :	The revised estimate is under scrutiny in Superintending Engineer's Office and the work will be taken up and completed by June 1968.
(c) Gadguda tank :	Due to some dispute between the Department and the contractor on the responsibility for the occurrence of breach it could not be taken up earlier.

DAM ON PALER AT MAMIDALA

1717—

*3208 Q.—Sri Vavilala Gopalakrishnayya :— Will the hon. Minister for Irrigation be pleased to state :

(a) whether the Government proposed a dam to be constructed at Mamidala on Paler in Nalgonda taluk ;

(b) whether there are dams at Maruru and Tekkapatti and if so, the necessity for a new dam ;

(c) whether there is submersion of land ; if so, wet and dry, and what are relative economics of there dams and what is the ayacut eepected ; and

(d) whether any land under localization of Musi Project is going to be submerged ?

Sri S Sidda Reddy :— (a) No, Sir.

(b) There is an anicut at Maruru village ; but there is no village by name Tekkapatti. It is presumed that the Hon'ble Member is referring to Tuadkamalle village where there is an open mouth channel from Palair river.

(c) & (d) No, Sir.

(ఎ) లేదు. (బి) మారూరు గ్రామందగ్గర ఒక ఆనకట్ట ఉన్నది. వారు అడిగి నటువంటి టెక్కపల్లి విలేజ్ ఎక్కడాలేదు. బహుశా వారు తడికమల్లి విలేజ్ అను కొన్నారేమో. అక్కడ ఒక ఓపెన్ మవుత్ ఛానల్ ఉంది. (సి—డి) ఉత్పన్నం కాదు.

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి (నక్రేకల్) :—అది తాటికల్లు అండి.

శ్రీ ఎస్. సిద్దారెడ్డి — తాటికల్లు దగ్గర ఒక ఆనకట్టఉంది.

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి :— మూసి ప్రాజెక్టు క్రింద మామిడాలలో ఆయ కట్టుకు నీరు అందటం లేదని 800 ఎకరాల భూమి డిలీట్ చేసినారు. ఈ పాలేరు ఆ మామిడాల ఊరు ప్రక్కనుండి పోతుంది ఇపుడు మారూరు దగ్గర ఉన్న ఆన కట్టను పెంచితే ఆ మామిడాలలో డిలీట్ చేసినటువంటి 800 ఎకరాల ఆయకట్టుకు నీరు ఇవ్వటానికి అవకాశం ఉంటుంది. మారూరు ఆనకట్ట పెంచే విషయం ఆలోచిస్తారా ?

శ్రీ ఎస్. సిద్దారెడ్డి :— ఆలోచిస్తాము.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—మూసిప్రాజెక్టుక్రింద లోకలైజేషన్ చేసినటువంటి పొలం యీ ప్రాజెక్టుక్రింద సబ్‌మర్షన్ కాబోతున్నది.

శ్రీ ఎస్. సిద్దారెడ్డి :— అందుకోసమే మానుకోవటం జరిగింది

CHANNEL AT NAKKALAPALLI VILLAGE

1718—

*347 Q — Sri N. Raghava Reddy :— Will the hon. Minister for Irrigation be pleased to state :

(a) whether it is a fact that the Channel sunk by the Public of Nakkalapalli village, Nalgonda district, had been widened at an expense of Rs. 12,000 sanctioned from the Famine Relief Funds in the year 1966 :

(b) the estimated extent of land that will come into cultivation under the said channel ;

(c) the amount still required for completion of the same; and

(d) whether the said channel will be taken up under minor irrigation schemes and completed ?

Sri S. Sidda Reddy :— (a) Yes Sir. An amount of Rs. 6,050 was spent under Famine Relief Fund.

(b), (c) & (d) The particulars are being collected and will be placed on the table of the House.

ఎ—అవునండి 6,050 రు. ఫేమిన్ రిలీఫ్ ఫండ్ క్రింద ఖర్చు చేయటం జరిగింది బి,సి,డి—వివరాలు ఇంకా రాలేదు. వచ్చిన తర్వాత టేబుల్ మీద పెట్టటం జరుగుతుంది.

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి :— ఈ ప్రశ్న వేసి సంవత్సరం అయింది. ఇంకా వివరాలు లేవంటే ఎట్లా ?

శ్రీ ఎస్. సిద్దారెడ్డి :— ఇది పి. డబ్ల్యు. డి ది కాదు ఇదివరకు ఉన్నది కాదు. రైతు ఏదో చేసుకొంటున్న కెనాల్. అక్కడ ఏదో ఫేమిన్ రిలీఫ్ ఫండ్ అని అక్కడివారికోసం పని కల్పించాలని కలెక్టర్ గారు ఒక పని ప్రారంభం చేశారు. ఆరు వేల రు. లు ఖర్చుపెట్టారు జిల్లాకలెక్టర్ గారు గాని, జిల్లాపరిషత్ వారు గాని అది తీసుకోమని ఇంతవరకు మాకు ఏమీ రాయలేదు. అందువల్ల అది చూసి ఎగ్జామిన్ చేసి రిపోర్టు ఇవ్వమని ఇంజనీర్స్‌ను అడిగాము.

శ్రీ ఎన్ రాఘవరెడ్డి :— దానికి 12 వేలు శాంక్షన్ చేశారు. ఆరు వేల రు. ఖర్చుపెట్టి కొంత కాలవ త్రవ్వినారు. రైతులు 6 వేలు పెట్టుకొన్నారు. మొత్తం 12 వేలు ఇప్పటికి ఖర్చు పెట్టటం జరిగింది. రైతులు ఇంకా నాలుగో వంతు ఖర్చు భరించడానికి సిద్ధంగా ఉన్నారు. అది పూర్తి అయితే 200 ఆయకట్టు సేద్యం అవుతుంది. ఇపుడు నీరు వృధాగా పోతున్నది వెంటనే దానిని టేకప్ చేసి పూర్తి చేయించటానికి ప్రయత్నం చేస్తారా ?

శ్రీ ఎస్. సిద్దారెడ్డి :—టేకప్ చేసే విషయం చెప్పలేనుగాని ఎగ్జామిన్ చేయిస్తాను. లాభదాయకంగా ఉంటే తీసుకొంటాము.

MOBILE COURTS

1719—

* 1558 Q—Sarvasri A. Eshwar Reddy and S. Vemayya:— Will the hon. Minister for Planning and Law be pleased to state :

(a) the number of Mobile Courts instituted by the Government of Andhra Pradesh to dispose of the cases on the spot; and

(b) if the mobile courts are not introduced why not the pattern of the Madras Government be followed ?

Sri K. V. Narayana Reddy : — (a) Two, Sir.

(b) Does not arise.

శ్రీ ఎస్. వేమయ్య :— అది ఏమైనా ఎగ్జామిన్ చేశారా ? ఎగ్జామిన్ చేసి డ్రాప్ చేశారా? డ్రాప్ చేయుటానికి కారణం ఏమిటి ?

శ్రీ కె వి. నారాయణరెడ్డి :— వేల్యూ అఫ్ ట్రఫిక్ ఇంక్రీజ్ అయిందని దానిని అదుపులో పెట్టాలని అందుకు మొబైల్ కోర్టు కావాలని మొదలు ఐడియా వచ్చింది. ఈ ఐడియా 1936 లో వచ్చింది. 1967 లో యాక్షన్ తీసుకోబడింది. దానికిగాను ఒక అనరరీ మేజిస్ట్రేటును కూడ ఏర్పాటు చేయాలనే తలంపుతో ఏర్పాటు చేయబడింది. కాని, దానికి కొంత డబ్బు కావలసివచ్చింది 12 వేలు రికరింగ్ ఎక్స్‌పెండీచర్, 12 వేలు నాన్ రికరింగ్ ఎక్స్‌పెండీచర్, తర్వాత 5 టన్నుల వేన్ కావలసివచ్చిది. ఆ వేన్ కొరకు 4,500 రు. లు కావలసి వచ్చింది. ఈ డబ్బు ఇబ్బందివల్ల మళ్లీ దానిని చేంజ్ చేసి 23 ఫిబ్రవరిన ఒక మీటింగ్ ఏర్పాటుచేయబడింది. దానిలో కొన్ని డెసిషన్స్ తీసుకొని—ఇప్పుడు మొబైల్ వేన్ కాకుండా ఎక్కడనో వసతి అద్దెకు తీసుకొని సికింద్రాబాద్‌లో, హైద్రాబాదులో ఇద్దరు మెజిస్ట్రేట్స్‌ను ఎపాయింట్ చేయాలని ఒక నిర్ణయం చేశాము.

TRADE BULLETINS

1720—

* 3326 Q.— Sri Badrivishal Pitti (Maharajgunj) :— Will the hon. Minister for Planning and Law be pleased to state :

(a) the dates on which the Trade Bulletin, a Weekly Journal is being published and the languages in which the same is published and the number of copies in each language ;

(b) the progress made for the establishment of the information Centre; and

(c) whether any suggestions in respect of exports are being furnished on telephone, to the producers and exporters ?

Sri K. V. Narayana Reddy :— (a) The Andhra Pradesh Trade Bulletin is being published on every Thursday in English only. The number of copies that are being published every week is 320.

(b) There is no proposal as such.

(c) Yes. Whenever enquiries are received.

Sri B. Ratnasabhapathi (Rajampet) :—Are these Bulletins being supplied to the Members of the Assembly ?

Sri K. V. Narayana Reddy :—They are only 320 limited copies. They are only meant for Trade, Industry and Commerce. If Members so wish, naturally it will be considered.

శ్రీ బి. రత్నసభాపతి :— ట్రేడ్, బిజినెస్ గురించి వ్రాస్తున్నారు కనుక Members are very much interested in the development, in the assistance to any capital formation etc. As we are very much interested in these things, kindly consider sending of copies to the Members.

Sri K V. Narayana Reddy :—If finances permit, we will certainly consider

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య : —ఆ కాపీలు ఆఫీసులోనే ఉంటున్నవా ? బయటకు ఎక్కడికైనా వెడుతున్నవా ?

శ్రీ కె వి నారాయణరెడ్డి :—ఆ లిస్టు ఉన్నది.

BRIDGE ON RAVIS CANAL

1721—

*3519 Q —Sri K Venkateswara Rao :—Will the hon. Minister for Irrigation be pleased to state :

(a) whether any scheme is under consideration of the Government to widen the bridge on Ravis Canal in Vuyyuru village, Krishna district which is very inconvenient for communication purposes; and

(b) if so, when the said work will be taken up ?

Sri S. Siddareddy :—(a) No, Sir

(b) Does not arise.

శ్రీ బి రత్నసభాపతి :— అసలు కన్సిడరేషన్‌లోనే లేదాండి ? ఎందుకని యీ బ్రిడ్జి వెడల్పు చేయడానికి ప్రయత్నం చేయలేను.

శ్రీ ఎస్. సిద్దారెడ్డి :— అది కన్సిడరేషన్‌లో లేదు ఇంకో బ్రిడ్జిని వేరే చోట కడితే ఆ రద్దీ తగ్గుతుందని ఒక ఆలోచన ఉన్నది.

శ్రీ బి. రత్నసభాపతి .— ఆ బ్రిడ్జికి యీ బ్రిడ్జికి ఎంత దూరం ఉంటుంది ?

శ్రీ ఎస్. సిద్దారెడ్డి :— అది వేరే అండి. అసలు అది డైవర్షన్. షుగర్ ఫ్యాక్టరీకి వచ్చే బండ్లను డైవర్ట్ చేయుటంకోసం ఆ కాలవమీదనే ఇంకో చోట కట్టాలనే ఆలోచన ఉంది

BREACHES TO TANK AT PAIREDDYPALLI

1722 —

* 3539 Q.—Sri V. Muniswamappa (Vepangeri) :— Will the hon. Minister for Irrigation be pleased to state :

(a) when the tank of Paireddypalli, Puttur taluk, Chittoor district which has an ayacut of 500 acres has been breached ;

(b) the steps taken if any, by the Government to repair the said tank, and

(c) when the work will be taken up ?

Sri S. Sidda Reddy :— (a) There is no such tank in Paireddypalli village, in Puttur Taluk of Chittoor District, having an ayacut of 500 acres, which had breached.

(b) & (c) Do not arise.

చిత్తూరు జిల్లా పుత్తూరు తాలూకాలో పైరెడ్డి పల్లి అనే విలేజ్ వద్ద 500 ఎకరాలు కలిగి తెగిపోయిన చెరువులేదు.

బి. సి:—ఉత్పన్నము కాదు.

శ్రీ వి. మునిస్వామప్ప:—ఈ చెరువు క్రింద దాదాపు 500 ఎకరాల ఆయకట్టు ఉంది. ఈ చెరువు తెగిపోయి అక్కడక్కడ గండ్లు పడి చాలా సంవత్సరాలు అయినా కూడ దానికి రిపేర్ కాలేదు. దానిని దయచేసి మరమ్మతు చేస్తే రైతుల అవసరాలు తీరేదానికి అవకాశం ఉన్నది.

శ్రీ ఎస్. సిద్దారెడ్డి :—మేము సూపరింటెండింగు ఇంజనీరును కనుక్కొన్నాము. బి. డి ఓ. గారిని కనుక్కొన్నాము. బి. డి ఓ. గారు కూడ అటువంటి చెరువు లేదన్నారు ఇప్పుడు గౌరవ సభ్యులు చెబుతున్నారు కాబట్టి మళ్లీ ఆలోచిస్తాము.

శ్రీ జి. శివయ్య :—పుత్తూరు తాలూకాలో ఒక గ్రామానికి రెండు మూడు పేర్లు ఉంటాయి. క్షీరసముద్రం అంటారు. పాతసముద్రం అంటారు. క్షీరం ఉండదు. నీళ్ళు వుండవు. ఆ విధంగా అనేకమైన పేర్లు ఉంటాయి. ఆ ప్రాంతంలో యిది local name. దానికి reveue name వేరే ఉన్నది. నాకు కూడా తెలియదు. కాబట్టి ఆ tank ఉంటుంది.

శ్రీ ఎస్. సిద్దారెడ్డి :—ఇది local name. Revenue name రిపుంజయ రాజాపురం. అట్లాంటి దానిలోను కనుక్కున్నాము. S. E. ని కనుక్కున్నాము. Block Development Officer ను కనుక్కొన్నాము. ఎవరిని కనుక్కున్నా యిటువంటిచెరువు లేదు అంటున్నారు. 11 ఎకరాలు, 12 ఎకరాలు ఆయకట్టు కలిగిన చెరువులున్నాయి గాని 500 ఎకరాలు ఆయకట్టుకలిగిన చెరువు లేనేలేదు అంటున్నారు. అయినా కనుక్కొంటాను.

CHALIVAGU PROJECT

1723

*3561 Q —Sarvasri C Janga Reddy (Parkal) and V. Rama Rao (Vijayanagaram) :—Will the hon. Minister for Irrigation be pleased to state :

(a) the amount of expenditure incurred towards the construction of Chalivagu project in Parkala taluk, Warangal district ;

(b) the extent of land submerged due to the said construction ;

(c) the extent of land brough under cultivation due to the said Project.

(d) whether or not the said Project is found remunerative ;

(e) if not, whether steps will be taken to provide addition l canal and to bring additional land under cultivation, for makink it remunerative · and

(f) whether there is any proposal to supply water to Ramappa tank and Parka'a tank separately ?

Sri S. Sidda Reddy :—(a) Rs. 33,45,837/-

(b) 1.399 acres.

(c) 1,530 acres have so far been brought under cultivation.

(d) No, Sir.

(e) The question of further extension of canals to get the additional ayacut will be examined after the ayacut under the Project is fully developed.

(f) There is no such proposal so far.

శ్రీ కె. గోవిందరావు (అనకాపల్లి) :—మంత్రిగారు యిచ్చిన లెక్కలను బట్టి 1500 ఎకరాలు మునిగిపోతే, 1,700 ఎకరాలు సాగులోకివచ్చినది. Is that the position Sir ?

శ్రీ ఎస్. సిద్దారెడ్డి :—అక్కడ సాబి, తాబి రెండు ఉన్నాయి. ఎకరాలు అవేగాని రెండు పంటలు పండుతాయి. 67-68 లో 14,083 ఎకరాలు సాబి లోను, 1,100 ఎకరాలు తాబి లోను, ఆ విధంగా లెక్క వేస్తే. లాభం పంట దృష్టితో చూస్తే 25 వేల దాకా వస్తుంది.

శ్రీ కె. గోవిందరావు :—33 లక్షలు ఖర్చు పెట్టారు. 200 ఎకరాలలో ఎక్కువ వచ్చినది. 1.5 return ఉన్నదా ? ఇది రాకపోవడానికి ప్రత్యేక కారణాలు ఏమైన ఉన్నవా ?

శ్రీ ఎస్. సిద్దారెడ్డి :—మొట్టమొదట estimate లో వచ్చినది. Revised estimate లో తగ్గింది.

GADAMARIGEDDA SCHEME

1724—

* 3586 Q.—Sri Vavilala Gopalakrishnayya : Will the hon. Minister for Irrigation be pleased to state :

(a) at what stage the Gadamarigedda scheme in Sompeta taluk, Srikakulam district stands at present ; and

(b) what is the estimated expenditure and the ayacut to be benefited ?

Sri S. Sidda Reddy :—(a) Evidently, the Member is referring to the Ganamarigedda Scheme. If so, the same has not yet been sanctioned. as the proposals from the Chief Engineer (Minor Irrigation) covering both the drainage and irrigation factors are awaited.

(b) Rs. 7.97 lakhs including direct and indirectcharges and Ac. 3892.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—Final stage కి ఏమైనా ఉన్నదా ? అది వాళ్ళ దగ్గర నుంచి await చేస్తున్నాము అన్నారు. మళ్ళీ ఏమైనా వ్రాసి కనుక్కొన్నారా ?

శ్రీ ఎస్. సిద్దారెడ్డి :—అది సముద్రానికి సంబంధించినవ్యవహారం. Tidal action ఏదో examine చేయాలట. అది examine చేస్తున్నారు.

ENHANCEMENT OF THE VALUE OF SUITS OF MUNSIFF MAGISTRATES COURTS

1725—

*4190 Q.—Sri R. Mahananda (Darsi) :—Will the hon. Minister for Planning and Law be pleased to state :

whether there is any proposal with the Government to enhance the value of small cause and original suits of Munsiff Magistrates Courts ; if so, the details thereof ?

Sri K. V. Narayana Reddy :—Yes Sir. The recommendation of the Law Commission of India to enhance the pecuniary limits of Munsiff Magistrates from Rs. 5000 to Rs. 10,000 as agreed to by the High Court of Andhra Pradesh is under consideration of Government.

The State Law Commission have suggested enhancement in the small cause jurisdiction from Rs. 500 to 1000. This is also under consideration of Government.

శ్రీ ఎ. మాధవరావు :—మునసబ్ కోర్టు jurisdiction 5,000 నుంచి 10,000 అన్నారు. అట్లా అయితే sub-court jurisdiction ఎంత పెట్టదలచుకొన్నారు.

శ్రీ కె. వి. నారాయణరెడ్డి :—Details కావాలంటే area-wise యిస్తాను. ఆంధ్ర ఏరియాలో అన్ని courts చెప్తున్నాను. District Judges–unlimited pecuniary jurisdiction Sub-Judge unlimited original jurisdiction Small causes Monetary limit–Rs 501 to Rs 2,000 District Munsiffs–original jurisdiction Rs 5,000 Small Causes Rs 500

శ్రీ ఎ. మాధవరావు :—అట్లాగాని 5,000 నుంచి enhance చేసి మునసబ్ కోర్టులో పెట్టే సందర్భాలలో అసలు కేసులు లేకుండా సబ్ కోర్టులు ఎత్తివేయాల్సి వస్తుంది. దానిని ఆలోచించండి.

శ్రీ కె. వి. నారాయణరెడ్డి :—దానిని ఆలోచిస్తాము గాని question కి దానికి సంబంధం లేదు.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—Cost of living ఎక్కువ అయింది. ప్రతిదానికి ఖరీదు ఎక్కువ అయింది కనుక క్రింద అందుబాటులో ఉండే చిన్న కోర్టులను enhance చేయడం మంచిది. క్రింద కోర్టులలోనే ఎక్కువ కేసులు పోయేటట్లు చేస్తే బాగా ఉంటుంది. అది ఆలోచిస్తారా ?

శ్రీ కె. వి. నారాయణరెడ్డి :—ఆలోచనలో ఉన్నది.

REPAIRS TO DASABANDHAM TANKS

1726—

*4174 Q.—Sri R. Mahananda :—Will the hon. Minister for Irrigation be pleased to state :

(a) whether the Government will shoulder the responsibility of repairs of the Dasabandham tanks constructed previously in the Jamindari and Inamdari villages and ryotwari areas ;

(b) the district-wise number of such Dasabandham tanks in the State;

(c) the extent of ayacut under these tanks; and

(d) the special facilities to be provided for the Dasabandhamdars if they attend to necessary repairs in case of the failure of the Government to take up the same?

Sri S. Sidda Reddy :—(a) to (d) :—Information on the subject is being collected Answer will be placed on the Table of the House, soon after full information is collected.

శ్రీ ఆర్. మహానంద :—దశ సంబంధం tanks ను గవర్నమెంటు నేరుగా repair చేసే బాధ్యతను పుచ్చుకుంటారా? లేక పోయినట్లయితే అక్కడ ఉండే ఆయకట్టుదారులకు నష్టం కలుగుతుంది. దశబంధం దారులు repair చేసి బాగుపరిస్తే వారికి ప్రత్యేకమైన సదుపాయాలు కలిగించే ఆలోచన ప్రభుత్వానికి ఉన్నదా?

శ్రీ ఎస్. సిద్దారెడ్డి :—Rules ప్రకారంగా వాళ్లు repair చేయాలి. వాళ్లు చెయనప్పుడు action తీసుకోడానికి అవకాశం ఉన్నది. ఆ rules ప్రకారంగానే action తీసుకుంటాము.

శ్రీ ఆర్. మహానంద :—చాల రోజులు అయిపోయినప్పటికి కూడ గవర్నమెంటు ఏమి action తీసుకోవడం లేదు. కలెక్టరుగారు తీసుకోవలసిన బాధ్యత ఉన్నదని rules లో ఉన్నది. జమిందారీలు, అగ్రహారాలు స్వాధీనం అయినప్పటికీ, దాదాపు 7, 8, 10 సంవత్సరాలు అయినప్పటికి కూడ, స్వాధీనం చేసుకోకుండా ఆ breaches సాగుతూనే ఉన్నాయి. దానివల్ల ఆయకట్టుదారులు నష్టపడుతున్నారు.

శ్రీ ఎస్. సిద్దారెడ్డి :—గౌరవసభ్యులు చెపుతున్నారు కాబట్టి కలెక్టరు గారికి వ్రాసి కనుక్కుంటాను.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—దశబంధం చెరువు క్రింద యిచ్చిన పొలాలు వారు అమ్ముకున్నారు. వాళ్ళను మీరు ఏమి చేస్తారు?

ELICHETALADIBBA PUMPING SCHEME

1727—

*3828 Q.—Sri S. Vemayya :—Will the hon. Minister for Irrigation be pleased to state:

(a) whether there are proposals with the Government to bring an extent of acres 3,000 under cultivation by means of Elichetaladibba Pumping scheme in Divi taluk, Krishna district; and

(b) if not, the reasons therefor?

Sri S. Sidda Reddy :—(a) Proposals have not yet come up to Government, the scheme has been taken up for investigation.

(b) Does not arise.

శ్రీ ఎస్. వేమయ్య :—Proposal లేకపోయినా scheme యొక్క estimation ఎంత? మూడు వేల ఎకరాలేనా? ఎన్ని వేల ఎకరాలు వస్తుంది? వేలాది ఎకరాలు ఉన్నటువంటి స్కీము తక్కువ ఖర్చులో వస్తే దానిని ఎందుకు take up చేయకూడదు.

శ్రీ ఎస్. సిద్ధారెడ్డి :—ఇంకా investigation complete కాలేదు. ఈ మధ్యనే investigate చేస్తున్నారు.

MANERU PROJECT

1728—

*3903 Q.—Sri G. Bhupathi (Nerella):—Will the hon· Minister for Irrigation be pleased to state:

(a) whether it is a fact that a great extent of land under Maneru Project in Karimnagar district has remained uncultivated;

(b) if so, whether there is any proposal with the Government to increase the height of the project to provide reservoirs under the project and to take up other developmental activities for the cultivation of the entire land under the project; and

(c) if not, the reasons therefor?

Sri S· Sidda Reddy:—(a) An extent of 1250 acres out of the originally proposed ayacut has not developed in the lower reaches of the Project.

(b) No, Sir. More extent is being cultivated in the upper reaches to make good the short fall in the lower reaches· However, detailed investigation is being done for finalisation of the ayacut.

(c) Does not arise in view of answer to clause (b).

శ్రీ సి. హెచ్. రాజేశ్వరరావు (సిరిసిల్ల) :—మానేరు ప్రాజెక్టు క్రింద అనుకొన్నా, యిదివరకు fix చేసిన ఆయకట్టు సేద్యంలోకి రావడంలేదు. సరిగదా, మూడు గ్రామాలలో దాదాపు 10, 14 వందల ఎకరాల భూమి యిదివరకు ఎన్నడు కూడ మానేరు నీటితో సాగులోకి రాలేదు. వాటిని మానేరు ప్రాజెక్టుక్రింద తీసుకుంటున్నారు. ఆ లెక్కలోకి వస్తున్నాయి గాని ఆచరణలో ఎక్కడా ఆ నీటిని అనుభవించి నటువంటి ఉదహారణలు ఎన్నడూ లేవు. దీనికి కారణం కాలవలు చాల సన్నగా చేశారు. కాలవలను విశాలంగా చేసినట్లయితే నీటి supply అనుకూలంగా ఉంటుంది ఆ విషయంలో మొదలు ఏదో పొరపాటు చేసి ఉంటారు, కాలవలను కొద్దిగా విశాలంగా తయారుచేసే ప్రయత్నం చేస్తారా?

శ్రీ ఎస్. సిద్ధారెడ్డి :—Original గా అనుకొన్నది 14 వేల ఎకరాలు సేద్యం అవుతుందని. హాబీలో 11 వేలు, తాబీలో 3 వేలు. మూడు గ్రామాలు అన్నారు. నారెళ్ళ, జల్లెళ్ళ, సర్వెళ్ళ. మూడు గ్రామాలలో 2,250 ఎకరాలు ఉన్నది. అందులో వెయ్యి ఎకరాలు అవుతూనే ఉన్నది. 1,250 ఎకరాలు మాత్రం follow గా ఉన్నది. కాని వెయ్యి ఎకరాలు ఈ మందం ఏదైతే follow గా ఉన్నదో ఆ మందం upper reaches లో జరు

గుతూ ఉన్నది. Total figure. 14 వేల ఎకరాల ఆయకట్టు సేద్యంఅవుతూనే ఉన్నది.

శ్రీ ఆర్. మహానంద .—ఈ భూములు సాగు కాకుండా ఉండడానికి కారణం ఆర్థిక స్థోమతు లేకపోయినందువల్ల అదే విషయం గమనించి, నాగార్జున సాగర్ ప్రాజెక్టు ఏరియా మాదిరి వారికి financial సదుపాయం కలిగించడానికి ఏర్పాటు చేస్తారా ?

శ్రీ ఎస్. సిద్దారెడ్డి :—ఇక్కడ అది కారణం కాకపోవచ్చు.

VAIKUNTAPURAM PUMPING SCHEME

1729—

* 3911 Q.—Sri G. V. Rattaiah (Tadikonda) :—Will the hon. Minister for Irrigation be pleased to State :

(a) when the work for the second stage of the Vaikuntapuram pumping scheme in Tadikonda constituency, Guntur taluk, will be taken up ; and

(b) when the water will be supplied for cultivation ; and

(c) whether there is any scope of supplying Nagarjunasagar water to the ayacut under Vaikuntapuram pumping scheme ?

Sri S. Sidda Reddy :—(a) The scheme has been included in the list of schemes sent to the Land Mortagage Bank for being financed with the assistance of Agricultural Refinance Corporation. The question of taking up the scheme will be considered, when the ryots concerned form themselves into Co-operative Society and necessary financial assistance is secured from the Central Land Mortgage Bank, Hyderabad.

(b) Does not arise at this stage.

(c) No, Sir.

Sri G. Venkata Reddy (Parchooru) .—What is the stage of Venkatapuram Scheme ?

Sri S. Sidda Reddy :—It is not yet started Sir.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—ప్రారంభోత్సవం జరిగింది.

శ్రీ ఎస్. సిద్దారెడ్డి :—నాకు తెలియదు. ఇది second stage గురించి. Four stages లో ఉన్నది. ప్రారంభోత్సవం first stage కి అయి వుండవచ్చు. అది పూర్తి అయింది.

శ్రీ సి హెచ్. వెంగయ్య (మార్కాపూర్) :—శాసనసభ్యులు వివరంగా తెలుసుకొనడానికిగాను ఏ సంవత్సరం ఏ స్కీమ్ను ప్రారంభించేదీ ఒకలిస్టు తయారుజేసి ప్రకటిస్తారా ?

శ్రీ ఎస్. సిద్దారెడ్డి :—ఇప్పుడు కొత్తవేమీ ప్రారంభించడం లేదు. ప్రారంభించినవి పూర్తిచేస్తున్నాం.

శ్రీ సి.వి.కె. రావు :—వైకుంఠపురం మన భూమి పైకి వచ్చి ఎంత కాలం అయింది ?

శ్రీ ఎస్. సిద్దారెడ్డి :—అక్కడకుపోయి కనుక్కోవచ్చు.

శ్రీ ప్రగడకోటయ్య :—ఈ పంపింగ్ ఇన్‌స్టలేషన్స్ విషయంలో రైతులు ముందుకు వచ్చినప్పుడు కోఆపరేటివ్ సొసైటీస్ ఆర్గనైజ్ చేసుకోనడానికి ప్రభుత్వం అనుమతిస్తుందా ? దానిలో ఒక స్పష్టమైన విధానం ప్రభుత్వం అవలంబిస్తుందా ?

శ్రీ ఎస్. సిద్దారెడ్డి :—ఇప్పుడు డిస్ట్రిక్టు డెవలప్‌మెంట్ బోర్డ్సులో అదే చేస్తున్నారు. అలాగే లాండ్ మార్ట్‌గేజ్ బాంక్స్‌ద్వారా అగ్రికల్చర్ రిఫినాన్సింగ్ కార్పొరేషన్‌వారు అప్పుయిస్తే, దానిని సొసైటీస్‌కి అప్పజెప్పి పనులు జరగడానికి వుపయోగపడడం జరుగుతుంది.

శ్రీ వి. సి. కేశవరావు (సంతనూతలపాడు) :—ఈ స్కీము క్రింద ఆయకట్టు ఎంత ? ఏ ఏ గ్రామాలకు యీ స్కీము వర్తింపజేస్తున్నారు ?

శ్రీ ఎస్. సిద్దారెడ్డి :—ఈ ఆయకట్టు— 3283 ఎకరాలు. గ్రామాలు— రావపూడి, కుదవరాజపాలెం. వెలగపూడి, మలకాపురం. ఖర్చు—13 లక్షల 62 వేలు.

CLOSURE OF RAMALAMMA CHANNEL

1730—

* 4320 Q.—Sri G. Sivaiah :—Will the hon. Minister for Irrigation be pleased to state :

(a) whether the Government has received any petition from the Wet Ayacutdars of Ramalamma channel (PWD) of Anantarajupet village in Cuddapah District, regarding the closure of the said channel by the authorities of the Regional Fruit Research Statation, under Agricultural University ; and

(b) whether it is a fact that the said authorities illegally occupied the live irrigation channel (called as Ramalamma Channel P.W.D.) of Anantarajupet village in Cuddapah district including the lands either side of the channel and closed the channel by levelling the ground and thus deprived the benefits under the side channel to the ayacutdars ?

Sri S. Sidda Reddy :—(a) No Sir.

(b) The Fruit Research Station authorities, have acquired the lands where originally Ramalamma Channel was running. The Horticulturist of the Fruit Research Station sent proposals to P.W.D. Officers for diverting the above said Ramalamma channel, who gave concurrence for its diversion at the cost of the Research Station. This diversion of the channel will not affect the lower down ayacutdars.

శ్రీ జి. శివయ్య :—ఈ ప్రాంతంలో ప్రాక్టికల్‌గా ఒక చానెల్ క్లోజ్ చేశారు. అందువలన, వ్యవసాయం చేసుకోనడం కష్టం అయిపోయింది. Why

have they taken this drastic step of cutting down the irrigation facilities to the poor people ? Will the hon. Minister be pleased to take urgent steps to meet the demand of the local people ?

శ్రీ ఎస్. సిద్దారెడ్డి :—రిసెర్చి స్టేషన్‌కు అవసరమైన భూమినంతా వారు తీసుకున్నారు. ఆ భూమిలోయీ కాల్వకూడా వున్నది. కాకపోతే, ఆ కాల్వను వారి సరిహద్దు ప్రక్కగా మళ్లించాలి.

శ్రీ జి. శివయ్య :—ఉన్న కాల్వను పూడ్చేశారు. రిసెర్చి కోసం తీసుకున్నా మన్నారు. వున్నకాల్వ పూడ్చేశారు. మిగిలినది, మళ్లించాలి అంటున్నారు. ఇదంతా దేనికి ? ఏమిటి యీ పద్ధతి ?

శ్రీ ఎస్. సిద్దారెడ్డి :—ఇది ఫ్రూట్ రిసెర్చి స్టేషన్. వారు డబ్బుకూడా యిచ్చారు. వీలయినంత త్వరలో వారికి సౌకర్యం కలిగించడానికే ప్రయత్నం.

శ్రీ జి. శివయ్య :—ఇది యీ రకంగా సంవత్సరంన్నర నుండి వున్నది.

శ్రీ ఎస్. సిద్దారెడ్డి :—68 లోనే పూర్తిచేయడానికి ప్రయత్నం చేస్తాం.

BRIDGE ON ROMPERU

1731—

* 2696 (K) Q.—Sri G. Venkata Reddy :—Will the hon. Minister for Communications be pleased to state :

(a) whether the Government is aware of the fact that the Bridge on Romperu on Inkollu-Chinaganjam road at Kadavakuduru is in a dilapidated condition for a long time thereby causing obstruction to the villagers of Bapatla and Ongole taluks ;

(b) if so, the estimated cost for eonstruction for that bridge ; and

(c) when it will bc taken up ?

[he Minister for planning and Law deputised the Minister for Communications and answered the questions]

Sri K. V. Narayana Reddy :—(a) Yes, Sir.

(b) Rs. 6.25 lakhs.

(c) As and when funds become available.

శ్రీ జి. వెంకటరెడ్డి :—అయిదారు సంవత్సరాలైంది పడిపోయి. బళ్లు, సైకిళ్ళు ఏవీ కూడా పోవడానికి వీలులేకపోతున్నది. చాలా కష్టంగా వున్నది. రెండున్నర లక్షలతో అయిపోయే పని. పి.డబ్ల్యు.డి వారు తీసుకోకపోతే కష్టం అవుతుంది. ఆ నియోజకవర్గంతో అదొక్కటే బ్రిడ్జి

శ్రీ కె. వి. నారాయణరెడ్డి :—ఆరులక్షల రూపాయలు యీ న్యూ సర్వీసెస్ క్రింద గ్రాంట్ అయింది. 68-69 లోనే దీనిని న్యూ సర్వీస్ క్రింద తీసుకుని చేయడం జరుగుతున్నది.

WIDENING OF MADRAS-CALCUTTA AND VIJAYAWADA HYDERABAD ROADS

1732—

* 2714 Q.—Sri P. Gunnayya :—Will the hon. Minister for Communications be pleased to state :

(a) whether any schemes have been propared for the widening of Madras-Calcutta road and Vijayawada-Hyderabad road in the State ; and

(b) if so, when they will be taken up ?

Sri K. V. Narayana Reddy :—(a) Yes, Sir.

(b) The question of taking up the schemes will arise only after the final approval of the Government of India to the IV Five Year Plan for National Highways, in which they have been included, is received.

REPAIRS TO PATHIKONDA-GOOTY ROAD

1733—

* 2802 Q.—Sri K. Easwara Reddy :—Will the hon. Minister for Communications be pleased to state :

(a) the reason why the Highways Department which has taken up repair works in a distance of 15 miles on Pathikonda-Gooty road has failed to take up the work in the remaining 5 miles upto Gooty R.S. ;

(b) whether these five miles (*i.e.*) from Gooty-Yerragudi-Gooty comes under Kurnool Zilla Parishad or Anantapur Zilla Parishad ; and

(c) when the work of this Pathikonda-Gooty road and re-construction of the bridge that collapsed at Zonnagiri seven or eight years ago will be taken up ?

Sri K. V. Narayana Reddy :—(a) The length of Gooty-Pathikonda road is 21 miles, out of which the portion from H. 7/0 to 21/0 only is under the control of Roads and Buildings Department, and as such no repairs have been carried out to the balance portion M. 0/0 to 7/0.

(b) Gooty-Yerragudi is at M. 7/0 of Gooty-Pathikonda road and the District border is at M. 4/7. The road from M. 0/0 to 1/4 is under the control of Gooty Gram Panchayat, the reach from M. 1/4 to 4/7 is now maintained by Gooty Panchayat Samithi and reach from M. 4/7 to Gooty-Yerragudi *i.e.*, at M 7/0, although lying in Kurnool limits was proviously maintained by Anantapur District Board and after formation of Zilla Parishads no body is maintaining it.

The improments to portion of the Pattikonda Gooty road in M. (C) to 7% will be taken by the Roads and Buildings Department after the same is transferred to the control of the Roads and Buildings Department which will be considered after the financial position of the State improves and adequate funds are provided for road works.

The reconstruction of the collapsed kutcha stone slab brids at at 8/8 of Gooty-Pathikondo road at village Jonnagiri will be taken up as and when funds become available. There is no inconvenience for the traffic on the road as there will be no water in the stream for the major part of the year.

గుత్తి—పత్తికొండ రోడ్డు 21 మైళ్లు. దాంట్లో ఏడవ మైలునుండి ఇరవై ఒకటవ మైలు వరకు రోడ్స్ అండ్ బిల్డింగ్స్ వారి ఆధీనంలోవున్నది.

బి) ఒకటి నుండి 1¼ మైలు వరకు గుత్తి పంచాయితీ ఆధీనంలోనే వున్నది. మిగతాది కర్నూలు డిస్ట్రిక్టు లిమిట్స్‌లోనే వున్నది.

సి) పత్తికొండ—గుత్తి రూట్ ఫస్టు మైలునుండి ఏడవ మైలు వరకు యింప్రూవ్‌మెంట్స్ యొక్క అవసరమున్నది. యిది మాత్రం రోడ్స్ అండ్ బిల్డింగ్స్ డివిజన్‌కు ట్రాన్స్‌ఫర్ కాలేదు.

శ్రీ కె. ఈశ్వరరెడ్డి:— 17 మైళ్లు మాత్రం ఆర్ అండ్ బి డివిజన్ తీసుకుంది. అయిదు మైళ్లు మాత్రం అనంతపురం, కర్నూలు జిల్లాపరిషత్తులలో తగాదాలోవున్నది. ఆ విధంగా ఆరేళ్లుగా మిగిలిపోయి వున్నది.

శ్రీ కె. వి. నారాయణరెడ్డి:— రోడ్స్ అండ్ బిల్డింగ్స్ డివిజన్‌కు దానిని అప్పగిస్తే అది తప్పకుండా రిపేయిర్ అవుతుంది.

శ్రీ కె. సి. రంగయ్య (సింగనమాల):— గుత్తి దగ్గర వంతెన కూలిపోయింది. రెండు సంవత్సరాలుగా అక్కడ రాకపోకలకు చాలా యిబ్బందిగా వున్నది. వర్షాలు. వరదలువస్తే పూర్తిగా నిలిచిపోవడం జరుగుతున్నది. ఎన్నాళ్లలో పూర్తిచేస్తారు యీ వంతెన?

శ్రీ కె. వి. నారాయణరెడ్డి:— ఇది కూడా తగాదాలో వున్నది. రోడ్స్ అండ్ బిల్డింగ్స్ వారికి యింకా రాలేదు. తరువాత వస్తుంది.

శ్రీ పి. సుబ్బయ్య:— కర్నూలు జిల్లా పరిషత్తుకు సంబంధించినంతవరకూ వారు సిద్ధంగా వున్నారు. అనంతపురం జిల్లా పరిషత్తువారికి, వీరిని సమావేశపరచి దీనిని పరిష్కారం చేయడానికి ప్రయత్నిస్తారా? లేకపోతే, గుత్తి రైల్వే స్టేషన్‌కు వెళ్లాలంటే చాలా బాధలు పడవలసివస్తున్నది. పైగా, వారికి రైల్వే సౌకర్యం కూడా చాలా తక్కువగా వున్నది. దీనివలన అదంతా పూర్తిగా కట్ అయిపోయినది. వారిద్దరినీ సమావేశపరచి త్వరగా దీనిని పరిష్కరించడానికి ప్రయత్నిస్తారా?

శ్రీ కె. వి. నారాయణరెడ్డి:— ఇది కూడా ప్రభుత్వ ఆలోచనలో వున్నది. నిర్ణయంకూడా తీసుకోబడినది. దానికి రికరింగ్ ఎక్స్‌పెండిచర్, 3 లక్షల 66 వేలు; నాన్-రికరింగ్ ఎక్స్‌పెండిచర్ 30 వేలు. న్యూస్కీమ్సులో తీసుకోవాలనే ఆలోచన కూడా వున్నది.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య : — ఈ రోడ్లు కొంత జిల్లా పరిషత్తు చేతిలో, కొంత సమితి చేతిలో, కొంత హైవేస్ చేతిలో, కొంత ఆర్ అండ్ బి చేతిలో యీ రకంగా వుండడంవలన అంతా పాడుచేసి కూర్చుంటున్నారు. పాడుచేయడమో, బాగు చేయడమో ఒకరి చేతిలోనే వుండడం మంచిది. అందువలన ఒకరి మేనేజ్‌మెంటు క్రిందకే తీసుకురావడానికి ప్రభుత్వం ఎందుకు ప్రయత్నించదు? ఎవరో ఒకరు, ఎవరయినా మాకు అభ్యంతరంలేదు.

శ్రీ కె. వి. నారాయణరెడ్డి :— రోడ్సు డిఫరెంట్‌గా వున్నవి. జిల్లా పరిషత్తు రోడ్సు, నేషనల్ హైవేస్ రోడ్సు.........

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :— మా పాయింట్ వారు అర్థం చేసుకున్నట్లులేదు. ఒక ఊరు నుండి మరొక ఊరుకు పోయే రోడ్డులో కొంత పంచాయితీ సమితి ఆధీనం అంటారు, మరికొంత పరిషత్తుది అంటారు, కొంత నేషనల్‌హైవేస్ అంటారు యీవిధంగా నాలుగైదు డిపార్టుమెంట్సు క్రింద వుండడం జరుగుతున్నది. సత్తెనపల్లి మాదిపాడు పోయేరోడ్డు ఆ విధంగా వుంది. నలుగురు చేతుల్లోవుంది. నలుగురు కాకుండా, యీ పెత్తనమంతా ఒకరి చేతిలో పెట్టండి. పాడు చేయండి, బాగు చేయండి మొత్తం ఒకరిచేతిలో మాత్రం పెట్టండి.

శ్రీ కె. వి. నారాయణరెడ్డి :— కొన్ని రెసిప్రొసికల్ అరేంజిమెంట్సు వున్నవి. అవేమీ లేకపోతే ఆర్ అండ్ బి డివిజన్ వారే తీసుకుంటారు.

శ్రీ కె. ఈశ్వరరెడ్డి : — రెండేళ్లుగా పడివున్నది. త్వరగా చెయ్యడానికేమైనా ప్రయత్నిస్తారా, లేదా? అక్కడ రాకపోకలకు చాలా యిబ్బందిగా వుంది.

శ్రీ కె. వి. నారాయణరెడ్డి :— ఆలోచిస్తాం.

శ్రీ కె. సి. శ్రీరంగయ్య :— ఈ జిల్లాపరిషత్తులలో తగాదాలు చాలా వున్నాయి. కర్నూలు, పత్తికొండ, జొన్నగిరి మెయిన్ రోడ్డును దయచేసి హైవేస్ డిపార్టుమెంటులోకి త్వరగా తీసుకుని బాగు చేయడానికి ప్రయత్నిస్తారా?

శ్రీ కె. వి. నారాయణరెడ్డి :— చెప్పాను. ఆర్ అండ్ బి వారు నిర్ణయం తీసుకుని తప్పకుండా చేస్తారు.

ROADS IN GUNTUR DISTRICT

1734—

* 2958 Q.—Sri G. Venkata Reddy :—Will the hon. Minister for Communications be pleased to state :

(a) whether the Government are awere of the fact that the ollowing roads in Guntur district are in a bad condition :

(i) Inkollu-Chinnaganjam road ;

(ii) Parachoor-Inkollu road ;

(iii) Parchoor-Pedanandipadu road ;

(b) the estimated expenditure for the repairs of the said roads including black topping and the repairs of the bridges in between Inkollu and Parachur ;

(c) when they will be taken up ; and

(d) the amount allotted during 1966-67 and 1967-68 for repairs of the said roads ?

Sri K. V· Narayana Reddy :—(a) Yes, Sir·

(b) Rs· 16,50,000/-

(c) The repairs to the roads from Inkollu to Chinaganjam and from Parachoor to Inkollu road will be taken up in April, 1966· The road surface of the road from Parachoor to Pedanandipadu is in a fair condition as it has been repaired only in 1966-67. The reconstruction of bridge in Mile 7/3 on Inkolla-Chinaganzam road will be taken up as and when funds are available·

(d) The following are the amounts allotted for the repairs of the roads during 1966-67 and 1967-68.

No. S.	Name of the road	Amount allotted. for 1966-67	Amount allotted. for 1967-68.
1.	Inkollu-Chinnaganjam road.	Rs. 10,000/-	Rs. 15,000/-
2.	Parachoor-Inkollu road-	Rs. 20,000/-	Rs. 16,000/-
3.	Parchoor-Pedanandipadu road.	Rs. 90,000/-	Rs 16,800/-
		Rs. 1,20,000/-	Rs. 47,800/-

Sri G. Venkata Reddy :—Out of 35 miles, 10 miles is under the Highways ; only 5 miles is in good condition for bullock carts being driven; but they are not in a position to use them for traffic purposes. ఆర్ టి సి వారు బస్సు వేయడానికి రోడ్డు బాగులేదు అంటారు. ప్రయాణీకులకు చాలా కష్టంగా వుంది. డివిజనల్ మేనేజర్ గారికి వ్రాస్తే— They say that the amount is allotted already. They did not spend a single pie allotted by the Government. Will the Government institute an enquiry regarding allotment and the expenditure by the R & B Division ?

Sri K. V. Narayana Reddy :—An allotment of Rs. 57.800 is there for the year 1967-68. If the Member wants, he can write a letter and it will be included.

డాక్టర్. టి. యస్. మూర్తి :—ఈ రాష్ట్రంలో ఏ జిల్లాలో రోడ్లు బాగా వున్నవో చెబుతారా? తారు రోడ్లు వేస్తే అధమ పక్షం ఆరునెలలైనా వుండేందుకు యిన్‌స్ట్రక్షన్స్ యిస్తారా?

శ్రీ కె. వి. నారాయణరెడ్డి :—రోడ్సు అన్నీ బాగానే వున్నవనుకుంటు న్నాను.

శ్రీ కె. బుచ్చిరాయుడు (కోవ్వూరు) :—శిథిలావస్థ రోడ్లు అన్నారు. వాటి క్వాలిఫికేషన్స్ ఏమిటి? వెస్ట్ గోదావరిలో రోడ్లు గోతులు గోతులుపడి పాడై పోతున్నాయి.

Sri K. V. Narayana Reddy :—All this is due to paucity of funds. Otherwise, the Government intends to improve the roads.

Sri G. Venkata Reddy :—The hon. Minister may give instructions to the Chief Engineer. What is the use of our sitting in the House? If he is not in a position to answer correctly, it is no use for us.

NANDIGAMA–POKKUNURU ROAD

1735—

* 3919 Q.—Sri A. Suryanarayana Rao (Nandigama) :—Will the hon. Minister for Communications be pleased to state :

(a) the amount of expenditure incurred so far on the Nandigama Pokkumure road, Krishna district;

(b) whether is has been brought to the notice of the Government that communications are being hindered due to the fact that though support walls have been put up for construction of bridges over the two rivulets at the 11th mile, the slab has not been laid; and

(c) whether the remaining work will be completed at least by June, 1968 to provide communication facilities ?

Sri K. V. Narayana Reddy :—(a) The total amount of expenditure incurred so far on Nandigama–Pokkunur road is Rs. 8 05 lakhs.

(b) No, Sir. There are no bridges in the 11th mile.

(c) The completion of the remaining work will depend upon the availability of funds and sanction of revised estimate for the work, which is awaited from the Chief Engineer (Roads & Buildings).

SHORT NOTICE QUESTIONS AND ANSWERS

S. N. Q No. —5348-U Q.—Sarvasri Pragada Kotaiah, V. C. Kesavarao & K. Ramachandra Reddy (Nallamada) :- Will the hon. Minister for Agriculture be pleased to state :

Whether the Government are aware of the steep fall in prices of chillies, tobacco and groundnut and the consequent accumulation of the commodities with the producers, if so, the action taken or proposed to be taken to stabilise the prices and find a ready market for the said commodities ?

The Minister for Agriculture (Sri P. Thimma Reddy) :—There is a fall in prices of Chillies and groundnut due to increase in production and fall in demand. Steps are being taken by the Government of India to explore other foreign markets for our chillies as Ceylon, the principal importing Country is now purchasing at lower prices from China and Japan. The Food Corporation of India is also contemplating to enter the market.

Due to favourable seasonal conditions there was increase in the groundnut production throughout the country and so the problem is not peculur to this State. The Government of India is being addressed to take suitable steps to ensure an economic and fair price to the groundnut Aseed and oil by relaxing the credit control measures of the Reserve Bank of India and by creating greater export facilities.

As regards tobacco the fall in prices is noticeable only in the top grades the quality of which was affected by the unseasonal rains in December 1967. The devaluation of the pound in United Kingdom which is the principal importing country of top grades of virginia tobacco and uncertain demand from Russia have also contributed to the fall in prices. In the case of other grades, prices have recovered and are showing an upward trend, since February 1968. The Govt. of India will be requested to advise the State Training Corporation to enter the market and make purchase, if found necessary.

శ్రీ ప్రగడ కోటయ్య :—ఇటీవల మంత్రిగారు యీ సందర్భంలో మాట్లాడుతూ యీ చిల్లీస్‌కు సంబంధించి ఎక్స్‌ట్రాక్ట్ చేస్తే ఫారిన్ కంట్రీస్‌లో చాలా హెచ్చు మార్కెట్ వున్నది అన్నారు. ఎక్స్‌ట్రాక్ట్ చేసి, దానికి కావలసిన ప్రొసెసింగ్ యూనిట్ ఏదయినా కేంద్ర ప్రభుత్వం యొక్క సహాయముతోగాని, రాష్ట్ర ప్రభుత్వమే సరాసరిగాని, ఏదయినా యిక్కడ ప్రవేశపెట్టడానికి ప్రయత్నిస్తుందా ? రెండవది-రొడీషియాలో వున్న పరిస్థితుల ఫలితంగా పొగాకుకు ఏదయినా అదనపు ధర రాబట్టడానికి, విడుదల అవకాశాలు కొంతవరకు పెరగడానికి అవకాశం వున్నది కాబట్టి, అదనమైన ధర రాబట్టడానికి ప్రభుత్వం ప్రత్యేకంగా కృషి చేస్తుందా ? మూడవది-గ్రౌండ్‌నట్ విషయంలో యిక్కడ వున్న వనస్పతి ఫ్యాక్టరీస్‌కు తక్కువ ధరలకు గ్రౌండ్‌నట్ అందాలనే ఉద్దేశంతో ఎక్స్‌పోర్ట్ పాలసీస్ రైతులకు లాభదాయకంగా కాకుండా, ఫ్యాక్టరీస్‌కు లాభదాయకంగా వుండే విధంగా నిర్ణయిస్తున్నారు. రైతుకు లాభదాయకంగా వుండేవిధంగా ఎక్స్‌పోర్ట్ పాలసీ ఏదయినా రివైవ్ చేయడానికి మన ప్రభుత్వం ప్రయత్నం చేస్తుందా ?

శ్రీ పి. తిమ్మారెడ్డి :—Chillies liquid form లో యూరోపులోను అమెరికాలలోను ఉన్నదని విన్నాము. ఈ మధ్య యుగోస్లావియా అంబాసిడర్, ఎంబసీ అఫీషియల్సు వస్తే మాట్లాడాము. ఆ మెషినరీకి 10, 12 లక్షలు అవుతుంది అన్నారు. Agro industrial corporation క్రింద తీసుకోడానికి వీలుంటుందని-we have set the ball rolling టొబాకోకు సంబంధించి ఎప్పటికి పెద్ద కష్టాలే, This is always a buyer's market and that too foreign buyer's market with Indian merchants' Collaboration. అందువల్ల దానికి ఎప్పుడూ ఇబ్బందులున్నాయి. ఏమి చేయాలనేది ముందుగా చెప్పలేను. We have started pressing upon the Government of India, Ministers and officials to somehow come to the reseue of the farmers. This is a continuous problem. Groundnut గురించి ఈ మధ్య కేంద్ర మంత్రి జగజీవన్‌రామ్‌గారు ఇక్కడకు వచ్చినపుడు ప్రస్తావించాను. సోయాబీన్ ఆయిల్ అవసరమైన దానికంటె ఎక్కువగా import చేయడంవల్ల ఇబ్బంది వచ్చింది.

ఎకనమిస్టులు చాలా తెలివిగా ఉంటూంటారు. ఎక్కువగా ఉన్నది dump చేయడమనేది principle కాబోలు. సోయాబీన్ ఆయిల్ ఎక్కువగా import చేసారు. కేంద్ర ప్రభుత్వం జాగ్రత్త పడింది. They have increased the export of our groundnut and groundnut products also. ఇది ఏ లెవెలులో సరిపోతుందో, ఏమో. It will take some more time.

శ్రీ వి. సి. కేశవరావు:—మన రాష్ట్రంలో ఈ సంవత్సరం మిర్చి పంట ఎంత ఉన్నది? రైతులవద్ద ఎంత ఉన్నది? ఈ రైతులనుంచి S.T.C. పంట కొన్నదా?

శ్రీ పి. తిమ్మారెడ్డి:—పంటల లెక్కలు misleading గా ఉంటాయి అని మొన్ననే మనవిచేసాను. రైతులవద్ద ఎంత ఉన్నది, merchants వద్ద ఎంత ఉన్నది చెప్పడం కష్టం. పోయిన సంవత్సరం, అంతకుముందు సంవత్సరం ధరలు బాగా వున్నాయి. Last year it went upto 470 which is very high; this year it has come down to 150 to 170. చాలా పడిపోయింది. పంట ఎంత అనేది ముందుగా చెప్పడం కష్టం. బాగానే ఉంది. హెచ్చు విస్తీర్ణంలో వేసారు. పోయిన సంవత్సరం ధరలు బాగా ఉన్నాయి.

శ్రీ కె. రామచంద్రారెడ్డి:—సోయాబీన్ ఆయిల్ import చేసినందువల్ల మన దేశంలోని groundnut ధర 50% పడిపోయింది. 60, 65 నుంచి 30, 32 కు దిగిపోయింది. ఈ imports వల్ల నష్టం వస్తోంది కాబట్టి imports complete గా stop చేయాలని కేంద్ర ప్రభుత్వానికి చెబుతారా?

శ్రీ పి. తిమ్మారెడ్డి:—దురదృష్టకరంగా నడుస్తోంది భారత ప్రభుత్వం. Agricultural Commodities కు సంబంధించి imports, exports విషయంలో they ought to consult the State Governments. ఇదివరకు సంబంధం లేకుండాపోతోంది. We are demanding that they should consult the state Government about the position and fixed up any import or export policy. దానిని గురించి ఇదివరకే చెప్పడం జరిగింది.

Mr. Speaker:—The Minister made an exhaustive statement about this matter on an occassion during the discussion in his reply to the points raised on the Agriculture Demand. I think, he has referred to these things. On number of occasions this matter was discussed.

BOOK BY NAME MOSCOW'S HAND IN INDIA

1735-B—.

5350 Q.—Sri Tulabandala Nageswara Rao:—Will the hon Minister for Janasambanda Sramika be pleased to state:

(a) whether the Government are aware of the fact that one Peter Sagar, a Swiss Scholar, who did research in India in his book "Moscow's Hand in India" (Laleveni Publishers, Bombay) stated that in the State of Andhra Pradesh a number of Journals and Newspapers were offered payment by the Soviet Embassy for publication of news items, photos and speeches concerning Soviet Union;

(b) if so, the names of journalists and Newspapers who have received money for the same ; and

(c) whether in view of the above, the Government propose to take suitable steps to maintain the high standards of journalism ?

The Janasambandhasramika Mantri (Sri Konda Lakshmanapuji):

(a) Yes Sir, Government is aware of the fact that in the book referred to in the question i.e., "Moscow's Hand in India", it is mentioned that officials of the Madras Regional Office of the Information Department (of Soviet Embassy) approched the Press in the Andhra Pradesh and expressed their preparedness to pay amounts for publishing the photos, speeches and other items provided by their office.

(b) The Janasambandha Shakha does not know if it is a fact that the newspapers were approached by the said officials and if approached their names and whether any amount was paid to any newspaper.

(c) The matter has been referred to the Press Council of India for appropriate action.

Sri T. Nageswara Rao :—This book 'Moscow's Hand in India, gives information with regard to the activities of the Russian Govern ment in the field of communist publicity and propaganda. దీనిలో వీరు కొన్ని స్పెసిఫిక్‌గా చెప్పివున్నారు. ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో - న్యూస్ ఐటమ్‌కు అయితే యింత, ఫోటోకు అయితే యింత అని టారిఫ్ పబ్లిష్ చేసినట్లు 30 మంది న్యూస్ పేపరు ఎడిటర్స్‌ను, మిగతా కరెస్పాండెట్స్‌కు అప్రోచ్ చేసినట్లుగా మిగతా విషయాలూ వున్నాయి. హైదరాబాదులో ఒక పేపరు యొక్క కో ఆపరేషన్ 'ఫెయిర్‌లీ గుడ్' అనికూడ వ్రాసి వున్నది. ఈ విధంగా ఫారిన్ ఇన్‌ఫ్లుయెన్స్‌కు సబ్జెక్టు అయ్యే న్యూస్ పేపర్స్‌ను యితర ఎలిమెంట్స్‌ను కనిపెట్టి చూడటం మంచిది. దానిపై ఏమీ చూస్తున్నారు. It amounts to more or less curruption.

శ్రీ కొండాలక్ష్మణ్ బాపూజీ :—ప్రెస్ కౌన్సిల్ వారికి పంపించాము సూటబుల్ యాక్షన్ తీసుకుంటారు.

శ్రీ సి. వి. కె. రావు :—నాగేశ్వరరావుగారికి చాలా విషయాలు తెలిసినట్లుగా వున్నది. దీనిలో పరిశోధనకుగాను ఒక డిపార్టుమెంటును ఏర్పాటుచేసి, వారిని హెడ్‌గా నియమిస్తే బాగుంటుంది.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—విదేశీ కార్యాలయాలనుండి ఫ్రీగా వేసుకొనమని సమాచారం పంపిస్తూవుండడం, అడ్వర్‌టైజ్‌మెంట్స్ యిస్తూ వుండడం మామూలుగా వుంది. ఇప్పుడు వారు చెబుతున్నది ఏమిటి? మన దేశపు ఇంటిగ్రిటీకి అభ్యంతరకరంగా వున్నట్లయితే మనం సహించడానికి వీలు లేదు. ఇందులో అటువంటిదేమైనా జరుగుతున్నదా? మంత్రిగారు ఆ వివరాలు చెబితే బాగుంటుంది.

శ్రీ కొండా లక్ష్మణ్ బాపూజీ :—మాకు వున్న ఇన్‌ఫర్మేషన్ చెప్పాను. ప్రాక్టీసుకు సంబంధించినంతవరకు, కాన్‌స్టిట్యూషనల్ సేఫ్‌గార్డ్సు కొన్ని వున్నాయి. దాని ప్రకారంగా నడచుకోవాలి. దానికి వ్యతిరేకంగా నడచుకోవాలి. దానికి వ్యతిరేకంగా నడిస్తే ఎప్రోప్రియేట్ అథారిటీస్ యాక్షన్ తీసుకుంటారు.

Sri Vavilala GopalaKrishniah :—What are the complaints?

Sri Konda Lakhman Bapuji .—I have not received any complaint excepting this question.

Sri. Vavilala GopalaKrishniah :—Then that is all right.

డాక్టర్ టి. ఎస్. మూర్తి :—సోవియట్ ఎంబసీనుంచి వచ్చిందన్నారు. అలాగే అమెరికన్ ఎంబెసీనుంచి వచ్చేడబ్బు ఎంతవుందో, యిశరత్రా అదికూడ దీనితోబాటు యిన్వెస్టిగేట్ చేయిస్తారా?

శ్రీ కొండాలక్ష్మణ్ బాపూజీ :—మేము యిది యిన్వెస్టిగేట్ చేసే సమస్య లేదు. దీనినిగురించి యిన్వెస్టిగేట్ చేయించమని మాకు ఏమీరాలేదు.

LEASE OF VACANT LAND IN CENTRAL JAIL, VISAKHAPATANAM.

S. N. 1735c 5354-S. Q: Sri P Sanyasi Rao (Visakhapatanam-2) Will the hon. Minister for Prisons be pleased to state :

(a) whether the Government have leased out to any person the vacant land pertaining to Central Jail at Visakhapatanam;

(b) if so, the persons to whom the same has been leased out and the amount of the lease;

(c) whether the Municipality requested for this vacant place for the public need; and

(d) if so, why it has not been given?

The Minister for Prisons (Sri Md. Ibrahim Ali Ansari)

(a) Yes Sir,

(b) (1) Land measuring 150'+150 in T. S. No. 693 has been leased out to Indian Oil Corporation for establishing a petrol Depot on a monthly rent of Rs. 100/- for 10 years with effect from 1-3-1967.

(2) Land measuring ',000 Squars yards has been given on loase to Sri Vijaya Raju for establishing a poultry farm on a monthly rent of Rs. 75/- for 5 years with affect from 14-9-1967.

(c) Yes Sir, The Municipalty, Visakhpatanam has applied for the 1,000 aquare yards of land granted to Sri Vijaya Raju.

(d) The Municipalty applied after the land was leased out to the individual. The request of the Municipality is howerer under sensideration of Government.

SALE OF ENDOWED PROPERTY OF NARAYANGUDA MOSQUE

S. N. Q. No : 5355-Z Q :-Sri Ahmed Hussain (Sitarambagh):- Will the hon. Minister for Prisons be pleased to state :

Whether on open land measuring 1200 Sq. yards endowed property pertaining to the Narayanaguda Mosque was agreed to be sold by the Muslim Wakf Board to any body at the rate of Rs 5 per Sq. yard and whether the Government has granted permission for sale of the endowed property as required by law in this particular case and whether the Government deem the price of Rs. 5 per square yard fit for a land situated at Narayanaguda locality in the Hyderabad City and whether the religions requirements of Muslims does not suffer and cause insanctity if the land is sold away ?

Sri Md Ibrahim Ali Ansari :—In 1956, the Wakf Board decided to dispose of 332 square yards out of the total area of 531 Square yards of open land attached to the Narayanaguda Mosque and, accordingly, authorised the president of the Mosque Committee to sell it in public auction. As attempts to sell the land in public auction had proved futile, the Wakf Board subsequently permitted the sale of the land by private negotiations. On 6-10-1959, the Wakf Board resolved to dispose of the land to one Smt Sarojini Devi at Rs. 5 per square yard. She also paid the cost of the land to the Mosque Committee on 30-3-1962. The sale has, however, not been finalised, as, in the meanwhile, the new President of the Mosque Committee brought to the notice of the Wakf Board on 22-4-1964 that the Musalian-e-Masjid were not willing to part with the land. The entire matter is presently under detailed examination of the Administrator of Wakfs

Under section 15 (2) (j) of the Wakf Act 1954, read with rule 5 of the A. P. Wakf Rules made under section 67 of the Act, the Wakf Board is competent to sanction transfer of Wakf land. Now that the Board is under supersession, the approval of the Government will be necessary for the sale of any Wakf Land.

శ్రీ అహమ్మదు హుసేన్:—నారాయణగూడ అటువంటి ప్రాంతంలో 5 రూపాయలకు అమ్ముడుపోవడం ఆశ్చర్యంగా ఉంది. అక్కడచదరపు గజం 150 రూపాయలు ఉంటున్నది. అటువంటప్పుడు 5 రూపాయలకు అమ్మడం అన్యాయం.

మిస్టర్ స్పీకర్.—ఇది 1956 లో జరిగినది కదా?

శ్రీ అహమ్మదు హుసేన్:—అయినప్పటికి ఇంత తక్కువ ధరకు పోవడం చాలా అన్యాయం.

శ్రీ మహమ్మద్ ఇబ్రహింఅలీ అన్సారి :—ఇది 1967 లో అమ్మలేదు. 1957 లో ట్రాన్సాక్షను అయినది.

శ్రీ అహమ్మద్ హుసేన్:—పొజిషను యిచ్చారా?

శ్రీ మహమ్మద్ ఇబ్రహింఅలి అన్సారి :—పొజిషను ఇవ్వలేదు.

శ్రీ అహమ్మద్ హుసేన్:—ఇవ్వకుండా చెబుతున్నాను. 150 రూపాయలు చదరపు గజం ఖరీదు చేసేది 5 రూపాయలకు అమ్మడం అన్యాయం అట్లాచేయకూడదని చెబుతున్నాను.

శ్రీ మహమ్మద్ ఇబ్రహీంఅలీ అన్సారీ: —మంచిది.

श्रीमती जे ईश्वरी बाई :—मिनिल्टर साहब को मालुम होना चाहिये कि जमोन की कीमत सोने से बी बडकर हो गई है। सोना मिलजाता है लेकिन जमीन नहीं मिलती। सिटी मे नारायणगुडा मे जमीन पाव रुपये गज से बेचते है। यह बेचने वाले कौन है। किस की अमीन है। कौन लिये है। क्या यह मसजिद की जमीस है। कौन इस को बेचनें का हक रखते है।

شری میر ابراهیم علی انصاری — عرض کرنا یه هے که یه گورنمنٹ کی لینڈ نہیں هے بلکه وقف بورڈ کی اینڈ هے - آج یه سونا هے لیکن جسوقت یه فروخت کی گئی تهی سونا نہیں تهی بلکه لوها تهی پهر چاندی هوئی اور پهر سونا هوئی - اسکے پروسیڈنگس فائنالائز نہیں هوئے انڈر کنسیڈریشن هے -

శ్రీమతి జె. ఈశ్వరీ బాయి :—మంత్రిగారు సరియైన సమాధానం యివ్వలేదు.

మిస్టర్ స్పీకర్ :—మీరు ఉర్దూంలో అడిగారు, వారు ఉర్దూంలో చెప్పారు.

श्रीमती जे ईश्वरीबाई :—आज वहा जमीन की कीमत क्या है। इतनी सस्ती क्यो दी जाती है। इस में कुछ दाल में कासा मालूम होता है।

شری میر ابراهیم علی صاحب انصاری — عرض کرنا یه هے که آراضی نہیں دیجارهی هے - سنه ۵۷ میں اوپن آکسن مین فروخت کرنے کی کوشش کی گئی لیکن کوئی بڈر نہیں هونے کی وجه سے اسکو فروخت نہیں کیا گیا - اس پر انکروچمنٹ اورال لیگل پوزیسن تها - یه اراضی کوئی بهی لینے کے لئے راضی نہیں تها - اسلئے اسکو (۵) روپیه فی گز سے دینا طے هوا تها - لیکن ابهی تک پوزیشن نہیں دیا گیا - یه کارروائی ابهی تک کنسیڈریشن میں هے-

BUSINESS OF THE HOUSE

శ్రీ సి. వి. కె. రావు :—తమ దృష్టికి ఒక డిస్టర్బింగ్ స్టేటుమెంటు తీసుకు రాదలచాను. It is a disturbing thing affecting the prestige of the Speakar itself. In an English Dai y it has been stated that Rajaji said an year ago that the majority parties have developed a tendency to put partisans and active party campaigners in the Speaker's Chair and that this high Office was becoming a consolation prize for politicians who could not be accommodated elsewhere and further this paper also says Sir......

Mr. Speaker :—Mr. Rajagopala Reddy also brought it to my notice. I suppose you are reading the editorial from the Indian Express. Let us not be very sensitive about these things. It concerns not only the Speaker of this State but all the Speakers in the Country. At the appropriate time the Presiding Officers will take it up and

discuss about it and take a decision. If it is the reflection on the Presiding Officers and if they feel like that certainly it will be taken up·

Sri C. V. K. Rao :—That is how you propose it Sir ? Here we can bring it to your notice because it affects the Speaker's position. It is for the Speaker to protect the honour and dignity of the House.

Mr. Speaker :—This House can only take up matters of breach of privilege and contempt of House. Otherwise we are not concerned.

Sri C. V. K· Rao :—I bring the breach of privilege against Rajaji if you permit me, Sir· Otherwise if you want to take it up before the Speakers' Conference, I just do not raise it here·

Mr· Speaker :— No Member requires my permission for bringing a notice of breach of privilege· You do not require my permission to give a notice. You give notice, I will consider about it.

Sri B· Ratnasabhapathi :—There was a similar instance that took place in House of Commons, in England· I think, that was also published in the same paper in some other column. When a Lord has written an article about the proceedings that took place in the House of Commons, a privilege issue was brought in the Parliament and he was brought to the House and they asked to say regrets

Mr. Speaker :—If you want to bring a motion of breach of privilege please give notice· I will consider about it·

Sri B· Rathnasabhapathi :—Apart from that......

Mr. Speaker :—Then you are telling the stories·

Sri· B· Rathnasabhapathi :—It is not a story·

Mr· Speaker :—What again is it then ?

Sri B· Rathnasabhapathi :—I am very sorry, if history becomes story, it is left to you· I am only telling that there is some importance to the statement made by Mr· Rajagopalachari·

Mr Speaker :—If any issue comes before the House, then only you can raise this discussion

Sri B· Rathnasabhapathi :—He has raised it·

Mr· Speaker :—I have told him to give notice· There is an end of it·

Sri P· Subbaiah :—This is a matter relating to the dignity and affects the Speaker. Therefore it affects the whole House, and throughout the country· Therefore, this is a matter in which we are all concerned·

Mr· Speaker :—Please give a notice.

Sri P. Subbaiah :—Our House is a part of the Houses of the Country Therefore this reflects on our House also. Of course, no permission is required.. ..

Mr· Speaker :—Whatever Rajaji has said, if you think that amounts to breach of privilege, please give notice· Then I will consider about it·

Sri B· Rathnasabhapathi :—No consideration is necessary.

శ్రీ డి. వెంకటేశం :—అధ్యక్షా, పోయిన వారంలో యీ అసెంబ్లీలో యిప్పుడు యీ రాష్ట్రంలో ప్రదర్శింపబడుతున్న "సతీ అరుంధతి" అనే పిక్చరు పైన శాసన సభ్యులు ఆరోపణ చేశారు. అందుపైన ముఖ్యమంత్రి గారు శాసన సభ్యులు సికింద్రాబాదులో యీ ప్రదర్శన చూసి కూడా వచ్చారు. దీనిపైన ముఖ్య మంత్రిగారు ఒక నిర్ణయాన్ని చెబుతానని చెప్పారు. ఆ విషయాన్ని సభ్యులకు తెలియచేయడానికి ముఖ్యమంత్రిగారు పూనుకుంటారా ?

Mr. Speaker :—'Mukhya Manthri' is not here.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—ఆకివీడు దగ్గర బోటు యాక్సిడెంటు గురించి కాలెన్షన్ మోషను నోటీసు యిచ్చి 10 రోజులైనది. యేమి యాక్షను తీసుకొన్నారో తెలియదు.

మిస్టర్ స్పీకర్ :—మీరు మాత్రమే కాదు. ఇంకా పది మంది సభ్యులు నోటీసు యిచ్చారు.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—బోటు యాక్సిడెంటు జరిగితే దాని మీద చర్చచేయకపోతే యెట్లా ?

Mr. Speaker :—I have disallowed all those notices.

శ్రీ జి. లచ్చన్న (సోంపేట) .—ఒక చిన్న మనవి. ఇవ్వాళ ప్రెస్సులో జిల్లా పరిషత్తు పంచాయతీరాజ్ అడ్మినిస్ట్రేషను గురించి పునఃపరిశీలన చేయడానికి ఒక కమిటీ వేయడానికి ముఖ్యమంత్రిగారు కాంగ్రెసు పార్టీ మీటింగులో అంగీకరించినట్లు ప్రతి డిపార్టుమెంటులో కన్సెల్టేటివు కమిటీ ఎపాయింటు చేస్తామని కూడా పార్టీకి చెప్పినట్టుగా వార్తలు దినపత్రికలలో వచ్చాయి. అటువంటిది నిజమా అబద్ధమా ఒకసారి తెలుసుకుందామని అడుగుతున్నాను

శ్రీమతి జె. ఈశ్వరీబాయి :—కిరసనాయిలు విషయం మీరు ఏలాచేశారు. ఇంకా తీసుకురాలేదు. సివిలు సప్లయిన్ డిమాండు పైన మంత్రిగారికి ఆపీలు చేశాను. తరువాత సైకిల్సును పట్టుకొవడం ఘోరంగా ఉంది. కనీసం 50-70 మంది నా యింటికి దినం వస్తున్నారు. పోలీసు తాణాకు పోయి విడిపించడం జరుగుతున్నది. కాబట్టి పోలీసు వారికి ఒక లెటరు వ్రాయాలి. కిరసనాయిలు గురించి చెప్పడానికి మంత్రిగారు లేరు. అరుంధతి సినిమాకు చాల ప్రాముఖ్యత వచ్చినది. శాసన సభ్యులు ఒక మెమోరాండమును ఇచ్చారు. ఇక్కడ చర్చ జరిగినది. ఇంతవరకు ఏ చర్య తీసుకొన్నట్లు కన్పించడము లేదు. ఈ House Meetings 23 వ తేదీన adjorun అవుతుంది. చూడని వారు కూడ చూస్తున్నారు. ఈ Picture ని వెంటనే ban చేసి గౌరవ సభ్యుల గౌరవాన్ని కాపాడాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ సి. వి. కె. రావు :—అధ్యక్షా, ఈ సినిమాకు చాల ప్రాముఖ్యత వచ్చినది. డబ్బు ఇవ్వక్కర్లేకుండా చూపిస్తున్నారు. Zero hour లో అందరు మంత్రులు వుంటే. సమాధానము చెప్పేదానికి బాగుంటుందేమో !

శ్రీ పి. గున్నయ్య (పాతపట్టణం) :— అధ్యక్షా, అరుంధతీ సినిమా విషయములో గౌరవసభ్యులిద్దరు చెప్పారు. చాల సంతోషము. మా హరిజన శాసన సభ్యుల విజ్ఞప్తిని పురస్కరించుకొని దానిని ban చేస్తూ 19 వ తేదిన, 20 వ తేదిన ఆర్డరు వేసినట్లు ముఖ్యమంత్రి గారు చెప్పారు. హరిజన శాసన సభ్యులందరూ ముఖ్యమంత్రిగారికి కృతజ్ఞతలు చెప్పాలని ఎంతో ఉత్సాహముతో వున్నారు. ఈ సంతోష వార్తను సభకు తెలియచేస్తున్నాను.

CALLING ATTENTION TO MATTERS OF URGENT PUBLIC IMPORTANCE

re.– DROUGHT CONDITIONS IN PARCHOOR CONSITITUFNCY

శ్రీ జి. వెంకటరెడ్డి :—అధ్యక్షా, ఏ మినిష్టరు, లేక ఏ ఆఫీసరు లేకపోతే ఎవరు note చేసుకొంటారు అధ్యక్షా, I want to explain the whole situation. When I explain the whole difficulty regarding the situation in Parachur constituency, when he was coming to that constituency next week, there is no concerned officer to note down the points which I refer. I came to know that there is difference of opinion regarding the reports submitted by the Collector and the opinion which I have expressed. I have seen drought conditions there for the last 2 or 3 months.

Mr. Speaker :—Is he making a statemect on behalf of the Revenue Minister?

Sri S. Sidda Reddy :—Yes. I will make a statement· ఆ మంత్రికి బదులు నేను note చేసుకొంటాను గౌరవ సభ్యులు చెప్పేది చెప్పవచ్చు.

Mr. Speaker :—I may tell you for your information: it is immaterial whether the concerned Minister is here or some body else is here on his behalf. The result will be the same always.

శ్రీ జి. వెంకటరెడ్డి :—రిపోర్టు తెప్పించి స్టేటుమెంటు చేస్తారనుకోండి. పర్చూరు నియోజకవర్గములో పర్చూరు, సంతమాగులూరు ఫిర్కాలలో మొత్తము 86 రెవెన్యూ గ్రామాలున్నవి. Land revenue remission ఏ పద్ధతిలో ఇవ్వాలనేది బోర్డు ఆర్డర్సులో చెప్పారు. There is no question of suspension or remission of land revenue immediately. Only there is postponement of land revenue. . The same procedure is being adopted in the constituency. That is one point post ponement of land revenue అని కలెక్టర్సు ఆర్డర్సు ఇస్తున్నారు. జమా బందీజరిగిన తరువాత శిస్తు మాఫ్ చేస్తాము అంటున్నారు. అప్పటివరకు శిస్తు కట్టాలని R.D.Os అంటున్నారు. నా నియోజకవర్గములో hamlets తో కలిపి 68 గ్రామాలలోని 58 గ్రామాలలో త్రాగే నీరు లేదు. There is no responsibility to bring water, either underground water or tap water, that is common water. కలెక్టరుకు represent చేశాను. పర్చూరు ఫిర్కాలో వర్షము పడిన తరువాత పొగాకు మొక్కలు వచ్చినవి. ఆ ప్రాంతములో శిస్తులు collect చేయవద్దని written representation కలెక్టరుకు

ఇచ్చాను. I have received a letter from the concerned people. మొక్క 6 అడుగులు ఎత్తున పెరిగినప్పటికి తోటలు వదిలి పెట్టారు. ఆదాయము రావడము లేదు అని వ్రాశారు. 5, 6 గ్రామాలు wet lands వున్న గ్రామాలున్నవి. తక్కిన గ్రామాలు dry areas. అక్కడ వెంటనే land revenue ని stop చేయాలి అని కోరుచున్నాను. 1965-66 లో సగము రెమిషన్ ఇచ్చారు. 3 సంవత్సరాల నుంచి పంటలులేవు. గుంటూరు జిల్లా పర్చూరులో ఊామమేమిటి అని ఎగతాళిగా వుండవచ్చు కాని 3 సంవత్సరాలనుంచి పంటలు లేవు. 1965-66 లో half remission ఇచ్చారు. But the only tragedy is that they have collected revenue. They did not give any relief for the ryots. When it is declared a drought-affected area, there is no meaning-in this purpose. అదికూడ వదిలిపెట్టకుండా మొత్తము శిస్తు కట్టాలనే పద్ధతిలో మాట్లాడితే కష్టము. When it is declared a drought-affected area, there is no meaning in this purpose.

Mr. Speaker .—I have committed a mistake in allowing your Rule 74 motion. Now, the Minister will make a statement.

Sri S. Sidda Reddy :—Sir, it has been reported that a team of officers consisting of a Dteputy Director, Agriculture, Sub-Collector Ongole, Revenue Divisional Officer, Narasaraopet, toured the Parchur constituency area on 23-2-1968. According to the report of the above team, the area sown with Rabi crop this year in Bapatla Taluka including Santalavoor and Parchur Revenue Firkas is five per cent more than the normal area sown. Due to rainfall during the second week of December 1967, the rabi fared well and expected an yield between 6 annas and 8 annas. Drought conditions are no longer prevailing in that area. Anyhow, the Minister for Revenue is visiting the area in the first week April.

re : COLLAPSE OF THE CROSS-BUNDING OVER THE MANJEERA RIVER ON 29-2-1968.

శ్రీ కె. రామనాథం (ముదినేపల్లి) : —అధ్యక్షా, జరుగుతున్న అన్యాయాలనుగురించి చెప్పవలసివుంటుంది. ఈమధ్యకట్టిన మంజీరాప్రాజక్టు వలన పరిశ్రమలకు, పెరుగుతున్న జనాభాకు నీరు సరఫరాచేయబడుతున్నది. ఈ ప్రాజక్టు కట్టినవెంటనే కొట్టుకొనిపోవడము శోచనీయము. కడెండామ్ కొట్టుకొనిపోయింది. మంజీరా ప్రాజక్టు కొట్టుకొనిపోవడమువంన సిటీలోవున్న జనాభాకు చాలనష్టముకలుగుతుంది ప్రభుత్వము ఏమీ శ్రద్ధతీసుకున్నట్లు కన్పించదు.

మిస్టర్ స్పీకర్: —ఈ cross bunding ఎప్పుడునిర్మించారో తమకు తెలుసునా? I am now concerned with the collapse of the cross-bunding over Manjeera River on 29-2-1968.

శ్రీ కె. రామనాథం: —ఈ ప్రాజక్టుతలుపులు మూసివుంచడమువల్ల ఒకప్రక్కగోడ కొట్టుకొనిపోయింది. దానిని వెంటనే నిర్మించడానికి ప్రయత్నముచేయాలని కోరుచున్నాను.

Sri K. V Narayana Reddy :—A divide wall of 234 ft. long at Ch. 53.39 of Manjira Barrage between the B. C. Weir and Gravity Dam was constructed to prevent lateral flow of surplus water from extreme right towards the sprons of Ogee spillway.

The water level at 8·00 A. M. on 25-2-1968 at Manjira Barrage was + 1646·20 against the B. C. Weir crest of + 1646.75. At 6.00 P. M. on that day, the water level rose to + 1647.10 and there was little surplus over the B. C. weir. On 26-2-68 by 8.00 A. M. the water level rose to + 1647.70 and there was a further rice of 0·1 ft. by 10 00 A. M. on that day when gate No. 6 of Ogee spill way was lifted by 4 ft and also two scour vents fully. The water level came down by 0.10 ft. by 12.00 Noon. At about 1 00 A. M on 27-2-1968 when the water level in the reservoir was + 1647.80, the divided wall collapsed for a length of 215 ft. By 2.00 A. M. on 27-2-1968 four gates of Ogee spill way were operated as follows:

Gate No. 2 and 4 by 4 ft.

Gate No. 3 by 6 ft.

Gate No. 6 by 8 ft.

The discharge was about 18,000 c/s and the water level in the reservoir was brought down to + 1646 70 by 8 00 A M.

The gates on Ogee spill way were installed during this year only i. e: during 1967-68 and all the gates lowered to position by the end of October, 1967.

The water level in the reservoir was maintained to the crest level of B.C. weir i e. + 1646.75 so as to have enough storage to meet the requirements of City water supply till the end of 6/68, even if there is no flow in the river. It was imperative that care should be token not to deplate the storoge in Vilw of the suppiy experiluced in 6/67 But the inflows buildnp the level in the reservoon and B. C. win started surplusing with a maximnm head of 1.05 ft. (i.e. + 1547·80 - 1646,75 The water level down stream of B. C. weir began building up as the obstruction removal below the apron is not completed to the required level and the water began flowing across apron and parallel to the divide wall for the full length of 234 ft. This resulted in the rising of the water levels on the two faces of divide wall to + 1636.00 and + 1614.00 and consequently the divide wall collapsed.

Mr. Speaker :—What was the rise in the water level due to?

Sri K· V. Narayana Reddy :—The nominal level was 1646 It rose to 1647.10 on that day· It is due to unprecedented floods. On 28th February, there was unprecedented floods, on accounts of the rains in the catchment area in Maharastra. This was never expected and forecast. Now action is being taken. Rs. 1.5 lakhs will be required to construct the wall· Whether the wall has to be constructed or not, that is a thing which is referred to the Director, Research Laboratory. It is under consideration·

శ్రీమతి జె. ఈశ్వరీబాయి:—ఎంతడబ్బు ఖర్చుఅయినదో మంత్రిగారు చెప్పలేదు. ఇంజనీర్సులో అభిప్రాయబేదాలు వచ్చాయట. ఒక ఇంజనీరు ఆ wall కట్టాలంటే ఇంకోఇంజనీరు కట్టకూడదని అన్నారట. ఒక్కవర్షంతోటే అది wash out అయినదంటే ప్రజల డబ్బు ఎంతనష్టమయినదో ప్రభుత్వం ఆలోచించిందా ?

మిస్టర్ స్పీకర్ :—6 మాసాలక్రితమే 2 లక్షలు ఖర్చుపెట్టి కట్టించారు. అప్పుడే కొలాప్సు అయినదంటే, Please make a note Even Ramanadham was referring to it. Of course, you may have to get full detail I suppose. It is a matter which has got to be enquired into.

శ్రీ కె. రామనాథం:—కంట్రాక్టరు, ఇంజనీర్లలో ఎవరు భాద్యులనేది ఎంక్వయిరీచేయిస్తే బాగుంటుంది.

re : SAND FORMATION BETWEEN THE 80TH AND 90TH MILE OF BUCHIKINGHAM CANAL IN NELLORE DISTRECT.

శ్రీ వి రామచంద్రారెడ్డి (గూడూరు):—మనకు స్వతంత్రంవచ్చిన తరువాత బకింగ్‌హాం కెనాల్ రిపేరు ఇప్పటివరకు జరగలేదు. నెల్లూరుజిల్లాలో 80 వ మైలునుండి 100 వ మైలువరకు ఇప్పటివరకు సిల్టుతీయలేదు. ఈ 20 సంవత్సరాలనుండి అక్కడి కంట్రాక్టర్లు బోటుపీపుల్స్ సిల్టు తీసేస్తున్నారు. ఈ సంవత్సరం వారికికూడ అలివికాని పరిస్థితులు ఏర్పాడ్డాయి. లక్షలకొలది రూపాయిలవిలువచేసే జీడిపప్పు మద్రాసుకు అదేరూటున పోతుంది. లారీలు పోవటానికి వీలులేదు. ఈసంవత్సరాల్లో ఆ కెనాల్‌ను రిపేరుచేసినట్లు పేపర్లమీద కనబడుతున్నది. కాని actual గా ఆ spot లో ఒక్కపైసాపని జరగలేదు. అక్కడ ఫారెస్టుఏరియానుండి కట్టె పంపటం ద్వారా గవర్నమెంటుకు ఏడాదికి 2 లక్షలరూపాయల income వస్తుంది. ఆకట్టె వెళ్ళాలంటే బకింగాం కెనాలులో trouble ఉంది. అది extend చేయటంలేదు. ఒకవేళచేసినా గవర్నమెంటు పెనాల్టిలు. వేస్తున్నది. Transport లో బోట్సుకు లైసెన్సు కలెక్టు చేస్తున్నది. ఇంత కలెక్ట్ చేస్తూకూడా ఒక్కపైసా కూడా ఖర్చుపెట్టటంలేదు. మినిష్టరుగారు వచ్చినప్పుడు వారిముందే ఇంజనీరు గారు ఒప్పుకున్నారు. సిల్టువుంది. డ్రడ్జెసు పంపిస్తాం అన్నారు. ఇప్పుడు నార్మలుగా ఉందని మంత్రిగారిప్పుడు చెబుతున్నారు. వెంటనే మంత్రిగారు తగినశ్రద్ధతీసుకుని ఆ సిల్టును తొందరగా వేయించి నిలిచిపోయిన బోట్సును కదిలించటానికి చర్యలు తీసుకోవాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ కె వి. నారాయణరెడ్డి:—బకింగాం కెనాలు చాలా ముఖ్యమైన కెనాల్. నావిగేషనుకు వుపయోగమైనది. దానిని బాగుచేయాలని ప్రభుత్వ ఆలోచనలో ఉంది. 80, 90 మైళ్ళమధ్య సిల్టు వచ్చింది, ఆబ్జక్షను వచ్చింది, పడవలు పోవటం కష్టంగాఉంది, ట్రేడుకామర్సు ఆగిపోతుందని చెపుతాను. దానికి సూపరింటెండింగు ఇంజనీరుకు తగిన చర్యలు తీసుకోమ్మని ఆదేశాలుపంపాము,

శ్రీ ఆర్. మహానంద:—ఇబ్బందులేవీ లేవని అధికారులు రిపోర్టు పంపినట్లు మంత్రిగారు సమాధానంఇచ్చారు. స్థానికంగావున్న శాసనసభ్యులు 20 సంవత్సరాలనుండి అక్కడ కాని ఖర్చుకాలేదు, పనిజరగలేదు అనిచెప్పారు. అధికారులు ఎలా రిపోర్టులు పంపుతున్నారో విచారించాలి.

Sri K. V. Narayan Reddy :—It is stated in the Call attention notice that the Buckingham canal at Mile 80 to 90 in Nellore District is spoiled by the deposition of silt and it has become a great problem for the travellers and for the business also and the timber goods etc. which should have to reach Madras are also reported to have stopped But it is reported in the latest navigability report to the end of January 1968 received from the local officers that the navigation in the said reach was average and hence it is considered that the navigation was nearly normal in the reach. The local officers have not reached to any of the difficulties mentioned in the call attention notice. Whenever any such difficulties are brought to the notice Government by the local officers, prompt action is being taken to alleviate the difficulties by the staff in charge of the maintenance of this canal. However, the matter is being referred to the Superintending Engineer, Nellore Circle for necessary action.

re : BREECHES TO URACHERUVU IN PAMURU VILLAGE KANIGIRI TALUK.

శ్రీ పి. వెంకటరెడ్డి (కనిగిరి) :—అధ్యక్షా, కనిగిరి తాలూకాలో పాముూరు చెఱువు తెగిపోవటం చాలాఘోరమైన విషయం 64 లో వర్షాలకు తెగిపోతే 65 లో రిపేరు చేశాం 66 లో తెగింది బాగుచేశాం, మళ్ళీ 67 లో తెగింది. ప్రతిసంవత్సరం పంటలు కొట్టుకు పోతున్నాయి. ఇప్పుడు తెగి 7 మాసాలు అయినా రిపేరులేదు, ఎందుకంటే అంతకుముందు రిపేరుచేసిన కంట్రాక్టరుబిల్లు ఇవ్వలేదు. ఆ కంట్రాక్టరే పూర్తిచేయాలిఅంటారు. నేనుపూర్తి చేశాను, నాతప్పులేదు మెటీరియల్ఇచ్చేంతవరకే నాడ్యూటి, వారి సూపర్‌వైజరుదగ్గరవుండి చేయించారు. అసిస్టెంటు ఇంజనీరు, ఎగ్జిక్యూటివ్ ఇంజనీరు తనఖీ చేశారు, bad work అని ఎన్నడూ remark చేయలేదు. ఇప్పుడు బిల్లు ఇవ్వకపోతే నేనుచెయ్యను అని కంట్రాక్టరు అంటే లేదు నీవు పూర్తి చేయాలి అని అంటున్నారు. 7 మాసలనుండి పనిజరగకుండా అట్లాగ వుంది. సీజనుదగ్గరకు వస్తోంది, మంత్రిగారు వెంటనే చర్యతీసుకుని రిపేరు చేయించాలని కోరుతున్నాను.

Sri S. Sidda Reddy:—The name of the breached tank Pamuru in Kanigiri Taluk of Nellore District is Pedda Land and not Ura Tank.

It is having an area of 379.5 acres. The breaches occurred in July 1964 at two place to the bund of tank and they were closed at a cost of Rs. 5.000 and Rs. 9,200 respectively. Again in November 1966, another breach occurred to the Tank Bund at a different place which was about 120' in length and 18' in depth and an estimate for Rs. 16,500 was sanctioned for closing the breach and was entrusted to the Panchayat Samithi, Kanigiri by whom Sri G. Venkataswamy was

nominated for executing the work. The work was taken up by the nominee of the Panchayat Samithi in May 1967. While the work was nearing completion a breach of 240' in length occurred at the junction of the old and newly-formed bund due to heavy rains in the locality in September 1967. The responsibility for the breach was fixed on the contractor and no payment was made to him so far and he was asked to close this breach at his own cost. The work was inspected by the Superintending Engineer on 7-1-68 and instructions were issued by him to get the suitability of the soil tested in the Andhra Pradesh Regional Research Laboratories before the work on the newly formed breach is taken up. Soil samples have been sent to the Laboratory on 13-2-68. The breach will be permanently closed on receipt of the soil test results from the laboratory.

శ్రీ పి. వెంకటరెడ్డి :—అధ్యక్షా, మంత్రిగారు చెప్పుతున్నారు. Contractors పై fixup చేయడంవల్ల కాదని. యీ సంవత్సరం అట్లాగే పోయింది. ఇప్పటికే పైర్లు పాడై పోతున్నాయి దీనిని తొందరగా పూడ్పించ లేదు. తొందరగా పూడ్పించకపోతే పైర్లు పాడవుతాయన్నది గమనించాలని కోరుతున్నాను

శ్రీ ఎస్. సిద్దారెడ్డి :—పని ఆగిపోయింది. కంట్రాక్టరు వల్ల కాదు. అక్కడి soil ను testing కోసం పంపారు S. E. గారు వరుసగా రెండు మూడు సార్లు తెగిపోతూవుంటే soil లో ఏదైనా defect వుందేమో చూడాలి. దాని results వచ్చిన తరువాత చూస్తాం.

re PROPOSAL TO SHIFT THE LAW-COURTS FROM SECUNDERABAD TO HYDERABAD.

శ్రీ కె యస్. నారాయణ (సికింద్రాబాద్) :—అధ్యక్షా. సికింద్రాబాద్‌లో వున్న courts ను హైదరాబాద్‌కు తరలిస్తారని పత్రికలలో వార్తలు రావడంవల్ల ప్రజల మనస్సులలో చాలా ఆందోళన కలుగుతోంది. అనాదిగా యీ సౌకర్యం అక్కడి ప్రజలకు వున్నది. ఆ courts ను అక్కడే పెట్టాలి. అని మంత్రిగారికి విన్నవించాము. అక్కడ bu iness తక్కువగా వుంటే Jurisdiction పెంచి వాటిని అక్కడ నేవుంచే ఏర్పాటుచేయాలని కోరుతున్నాను

Sri K. V. Narayana Reddy :—The construction of the new City Civil Court Building at Hyderabad has not so far been completed and given possession in its entirety. Even after completion, the building would accomodate only 16 Courts, but the total number of Civil and Criminal Courts functioning in the twin cities in various buildings is 22. So far 9 of the Civil Courts have been shifted to the new building. 7 of the City Criminal Courts are located in a very old and dilapidated building which may come down any moment. Shifting of these criminal Courts is an immediate and pressing problem. Therefore, it is inevitable that some of the Courts should continue to function at Secunderabad, i e. either the existing courts or an equal number of other courts. The question of vacating the present City Civil Courts buildings at Secunderabad does not, therefore, arise.

The question as to which of the Courts will continue to function at Secunderabad has not so fix far been decided and the same is under examination by the High Court. At present, however, there is no move to shift all the Courts functioning at Secunderabad to Hyderabad.

PRESENTATION OF THE REPORT OF THE COMMITTEE ON GOVERNMENT ASSURANCES.

Sri Mohammad Kamaluddin Ahmed :—I beg to present the second Report of the Committee on Government Assurances.

Mr. Speaker :—Report presented.

PRESENTATION OF SUPPLEMENTARY ESTIMATES OF EXPENDITURE FOR 1967-68.

Sri S. Sidda Reddy :—On behalf of the Chief Miniter, I beg to present the statement showing the Supplementary Estimates of Expenditure for 1967-68.

Mr. Speaker :— Supplementary estimates of Expenditure for 1967-68 Presented.

PRESENTAION OF THE DEMANDS FOR GRANTS FOR EXCESS EXPENDITURE FOR 1963-64.

Sri S. Sidda Reddy .—On behalf of the Chief Minister, beg to present the Demands for Grants for excess expenditure for the year 1963-64.

Mr. Speaker :—Demands for Grants for Exess Expenditure for 1963-64 presented.

ANNUAL FINANCIAL STATEMENT (BUDGET) FOR 1968-69 VOTING OF DEMANDS FOR GRANTS

DEMAND No: XVII-EDUCATION Rs 342‘,94,000.

శ్రీ వై. సూర్యనారాయణమూర్తి (పిఠాపురం) :—అధ్యక్షా, గౌరవనీయులైన విద్యాశాఖా మాత్యులు ప్రవేశపెట్టిన డిమాండ్లను బలపరుస్తూ కొన్ని సూచనలను చేయదలచాను. విద్యావిధానంలో కొన్ని మార్పులు చేశారు. చాలా సంతోషం. అందులో secondary స్థాయీ వరకు free education సౌకర్యం కల్పించడం చాలా సంతోషం. యిది దూరాలోచనతో చేసినపని. అందులో ఆర్థికంగా లోటువున్న యీ పరిస్థితులలో త్యాగనిరతితో విద్యాభివృద్ధికి తోడ్పడినటువంటి మంత్రివర్యులను, ప్రభుత్వాన్ని అభినందిస్తున్నాను. తరువాత రాత్రి కాలేజీలు పెట్టి విద్యాభివృద్ధికి తోడ్పడుట ఎంతో ముదావహం. విద్యావిధానంలో ఆంధ్రుల మాతృభాష అయిన తెలుగు భాషాభివృద్ధికి తోడ్పడేటటువంటి చర్యలను ప్రభుత్వం తీసుకొనవలసియున్నది. కవులు కాలం నుండి మహానీయుల కాలమునుండి తెలుగు భాషకు ఎంతో ఉత్తేజము ప్రోత్సాహం లభించినవి. యిప్పుడు తిరిగి తెలుగు భాషకు యితోధికమైన ధారుడ్యాన్ని కలుగజేయవలసిన అవసరం వుంది అని నేను మనవిచేస్తున్నాను.

అంతేకాకుండా విద్యార్థులలో తెలుగు భాషా పలుకు లోపించిందనడంలో సందేహంలేదు. యిది ఎందుకు జరుగుతున్నదో మనం అవలోకనం చేసుకున్నట్లయితే మాతృభాషపై అభిరుచి విదేశభాషపై మోజు హెచ్చుడంవల్ల జరుగుతున్నదనడంలో సంశయంలేదు. మాతృ భాషఅయిన తెలుగు భాషకు ప్రాముఖ్యత యిచ్చే విధంగా పాఠ్యపుస్తకాలను తగు విధంగా సవరించవలసిందిగా మంత్రివర్యులకు మీ ద్వారా మనవిచేస్తున్నాను. తదుపరి ప్రాథమిక దశనుండి పిల్లవాండ్లకు ఆధ్యాత్మిక చింతన కలుగజేయడం చాలా అవసరం. ఈ ప్రాథమిక విద్యా దశలోనే విద్యార్థికి ఆధ్యాత్మిక చింతన కలుగజేసినప్పుడు తనకు, తన దేశానికీ మంచి చేయగలననే సద్భావం కలిగి త్యాగం చేయుటకు తయారు కాగలడనేటటువంటిది సత్యం. ఈ ఆధ్యాత్మిక చింతన లేనప్పుడు విద్యార్థిలో క్రమశిక్షణ రావడం అసాధ్యం. విద్యార్థి బడికి పోయేటప్పుడు ఉపాధ్యాయునికి దండం పెట్టాలి అనే భావం వున్నప్పుడు ఉపాధ్యాయులు చెప్పే పాఠాలను విద్యార్థి అనుకరించగలడు. ఆధ్యాత్మికచింతన లేకుండా గురువుయందు భక్తిభావాలు లేనటువంటి విద్యార్థులకు గురువు చెప్పిన పాఠాలు ఎట్లా అర్థం చేసుకోగలరు? ఏవిధంగా మన అడుగుజాడలలో పోగలడనేది యోచించి ప్రతి విద్యార్థికి యీ ప్రాథమిక దశనుండే యీ ఆధ్యాత్మిక చింతన కలుగచేసే విధంగా మన ప్రస్తుత తెలుగు పాఠ్యపుస్తకాలను సవరించాలని విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను. యీ ఆధ్యాత్మిక చింతన లేనప్పుడు పాపం చేస్తే తప్పేమో. పెద్దలను ఎదిరిస్తే తప్పేమో అనే భావం అతనిలో కలిగిననాడు తనకు తన మాతృదేశానికి ఉపకరించగలడని వ్యక్తీకరిస్తున్నాను. ఇక మూడవ విషయం. హైస్కూల్సు, కాలేజీలను మునపటికంటె చాలా హెచ్చు స్థాయిలో పెట్టుతున్నారు. చాలా సంతోషం. అయితే ఒకటిమాత్రం గుర్తుపెట్టుకోవాలి. ప్రస్తుతం వున్న కాలేజీలు, హైస్కూల్సు వుండే భవనాలు చాలా శిథిలావస్థలో వుచ్నాయి. చాలావాటిలో పరికరాలుకూడా శిథిలావస్థలో వున్నాయి. క్రొత్తవి పెట్టేముందు వాటినికూడా బాగు చేయడానికి ప్రయత్నం చేస్తే మంచిదని మనవిచేస్తున్నాను. కొత్తస్కూళ్ళు తెరుస్తున్నారు, కొత్త కాలేజీల హైస్కూళ్ళ భవనాలు కడుతున్నారు, ఏమేమో చేస్తున్నారు. పాతవాటికి కావలసిన రిపేర్సు పూర్తి చేసుకుంటూ కొత్తవాటికి ప్రయత్నం చేస్తే సౌమ్యంగా వుంటుందని మనవిచేస్తున్నాను. ఉదాహరణకు చెప్ప దలచుకున్నాను—పిఠాపురంలో మహారాజావారు హైస్కూలు యిచ్చారు. ప్రభుత్వమువారు తీసుకున్నారు. 1965 May నెలలో గౌరవనీయులైన విద్యాశాఖ మంత్రిగారు శ్రీకాకుళం వేంచేసినప్పుడు ఆ స్కూలు భవనము దుస్థితిని చూశారు. పైభాగము కూలి ఏరోజున ఎట్టి ప్రమాద పరిస్థితులకు అక్కడ వున్న బాలురు, ఉపాధ్యాయులు గురి అవుతారోనని పట్టణ ప్రజలందరికి ఆందోళన కలుగుతున్నది. ఈ విషయాన్ని పదే పదే విద్యాశాఖాధికారులకు, విద్యామంత్రిగారికి, పెద్దవారందరికి తెలుపడం జరిగింది. ఆ రిపేర్సుగురించి రు. 30 వేలు estimation అయిన సందర్భములో, పిఠాపురం మహారాజావారి వారసులు ఆ రిపేర్సుకు అభ్యంతరం తెలుపడం ఎలాంటి సాంప్రదాయమో—ఆ భవనము ఎవరిదైనా కావచ్చు—ప్రస్తుతం సంభవించే ప్రమాదముదృష్ట్యా వారి అభ్యంతరం

తొలగించి తొందరగా రిపేర్సు చేయాలని మనవి చేస్తున్నాను. మంత్రిగారు ఒక విషయము దృష్టిలో ఉంచుకోవాలి. పిఠాపురము మాకు ముఖ్యపట్టణం, దాని చుట్టూ అయిదారు మైళ్లలో అనేక హైస్కూళ్లు వున్నాయి. పిఠాపురములో ఒక Junior College స్థాపించడానికి సావకాశం వుంది. కావలసినటువంటి అన్ని సామగ్రులు సమకూర్చగలము. ఇంతవరకు కొంత వుంది. ఎలాంటి సహాయం మా ద్వారా, మా ప్రజలద్వారా కావాలంటే అలాంటిది చేయడానికి హామీ యిస్తున్నాను. పేదవారి విద్య అవకాశాలగురించి యోచనచేసి, 10, 12 హైస్కూళ్ల ప్రాముఖ్యతను గమనించి పిఠాపురములో Junior College ఏర్పాటు విషయము దృష్టిలో వుంచుకోవాలని కోరుతున్నాను. గ్రంథాలయాల గురించి ఒక విషయం చెప్పదలచుకున్నాను. ఆంధ్రప్రదేశ్ పౌర గ్రంథాలయ చట్టమునందు గ్రంథాలయ శాఖను స్థాపించడానికి ప్రత్యేక డైరెక్టర్‌ను వేయడానికి అవకాశం కల్పించబడింది. దానిని అనుసరించే 1961 లో ప్రత్యేక శాఖను ఏర్పరచి 1967 జనవరిలో గ్రంథాలయ శాస్త్రమునందు ఉత్తీర్ణులైన వారిని డైరెక్టర్స్‌గా వేయడం జరిగింది. అప్పటినుండి పౌరగ్రంథాలయాభివృద్ధిలో విశిష్టమైన చైతన్యము కనబడుతున్నది. మన దేశముయొక్క మరి విదేశాలకు చెందిన గ్రంథాలయ నిపుణులు, మన రాష్ట్రము సందర్శించి గ్రంథాలయ ప్రగతిని కొనియాడారు. Indo-American Study Scheme మన రాష్ట్ర గ్రంథాలయాలను పరీక్షించి, అవి గావించిన గ్రంథాలయ సేవ భారతదేశము రేపటిదినము చేయబోతున్నదని వెలిబుచ్చారు. ఆ విషయము 29-9-67 Indian Express లో వ్రాశారు. అఖిల భారత గ్రంథాలయ శాఖాధ్యక్షులు మన రాష్ట్రాన్ని సందర్శించి యావత్భారతావనికి ఆంధ్రప్రదేశ్ మార్గదర్శకమని సెలవిచ్చారు. కావున మనరాష్ట్రమందు పౌర గ్రంథాలయ శాఖలు చాలా సమర్థవంతంగా పనిచేస్తున్నాయని చెప్పడంలో సందేహం లేదు. Local Library Authorities Secretaries ను ప్రభుత్వ ఉద్యోగులుగా పరిగణిస్తే ఒక మంచి భావము కలుగుతుంది. తరువాత ఒక ముఖ్య ప్రశ్న. ఏ విద్యా బోధన కోసము ప్రభుత్వ యంత్రాంగం పని చేస్తున్నదో ఆ విద్యా బోధనకు తగినటువంటి విధానము—ఉపాధ్యాయుడి భవిష్యత్తు—అతడు చాలా పేద జీవితము గడుపుతున్నాడు. పిల్లలకు ఏ విధంగా విద్య చెప్పాలనే ధ్యాసను తప్పించే పేదరికము ఒకటి వుంది ఈ లోపంవల్ల పాఠము చెపుతున్నప్పుడు తన ధ్యాస అంతా పేదరికముపైనే వుంటుంది. ఆ భావాన్ని తొలగించి కేవలము విద్యా బోధన కోసము తమ మేధస్సును ఏకధాటిగా నిలువగలిగేందులకు ఉపాధ్యాయులకు కావలసిన సర్వ సౌకర్యాలు సమకూర్చాలని, అది దృష్టిలో నిబిడీ కృతంగా పెట్టుకొని, ఆచరించి విద్యాభివృద్ధికి తగిన దోహదం యివ్వవలసినదిగా, యింతవరకు ధనాభావం వున్నప్పటికి హెచ్చు అవకాశాలు పేద విద్యార్థులకు కలుగజేశారు. మంత్రి గారు చేసిన కృషికి ధన్యవాదాలు తెలుపుతూ సెలవుతీసుకుంటాను.

(శ్రీ) సి. హెచ్. రాజేశ్వరరావు :—అధ్యక్షా ! విద్యా పద్దు పై డబ్బు కోరుతూ గౌరవనీయులైన విద్యా మంత్రిగారు తమ విధానాన్ని సభవారికి అంద

జేశారు. వారు యిచ్చిన ఉపన్యాసాన్ని పరిశీలన చేసిన తరువాత యీనాడు విద్యా విధానములో, విద్యావ్యాప్తిలో, విద్య సమస్యను పరిష్కారము చేసే పద్ధతులను పరిశీలన చేసిన తరువాత యింకొక ముఖ్యమైన సమస్య, ఒక మూల మైన సమస్య. మూలకందమైన విషయము అపరిష్కృతంగా వుందని మనవి చేస్తూ విచారిస్తున్నాను. ఇప్పటికి విద్యావేత్తలు, విద్యకు సంబంధించినటువంటి మూల సమస్యను పరిష్కారం చేయడం అటుంచి దానిని పరిష్కారము చేయ డానికి ప్రయత్నాలు కూడా ప్రారంభించ లేదనే విషయాన్ని మీ ద్వారా వారికి మనవి జేస్తున్నాను. అసలు విద్యా విధానాన్ని, విద్యా ప్రమాణాన్ని రూపొం దించేప్పుడు, మన దేశానికి అవసరమైన విద్యా విధానము ఏమిటో. విద్యా విధా నాన్ని రూపొందించడానికి అవసరమైన అంశాలు ఏమిటో, యీ దేశము ఏమిటో, యీ దేశానికి ఏ చరిత్ర కలిగివుంది. యీ దేశము ఎన్ని ఒడు దుడుకుల నుండి బయటకు వస్తున్నది. యీ దేశాన్ని మనము ఏ గమ్యానికి తీసుకోవలసి వుంటుంది. యీ దేశములో నివసించే 50 కోట్ల ప్రజానీకాన్ని ఏ పట్టాలపై నడిపించడానికి మనమంతా కృత నిశ్చయముతో ముందుకు పోవలసిన అవ రముంది, అటువంటి పురోగమనానికి. అటువంటి ఉజ్వల భవిష్యత్తుకు యీ దేశములో రాబోయే తరము వారిని ఏ పద్దతులలో తయారు చేయాలి. వారి మనస్సులో వారి ఆలోచనలను, వారి అణువులలో, కణువు కణువులో వారి రక్తము యొక్క ప్రతి బిందువులో ఏ ప్రత్యేకమైన సిద్ధాంతము ప్రతిధ్వనించేలా తయారుచేయాలి. అలాంటి బాధ్యత కలిగి, సమస్యను ఆలోచన చేసి, దాని గురించి అవసరమైన నిర్మాణ సాంఘిక చట్ట సమ్మతమైన యితర చర్యలు తీసుకోవాలి, ఆ పద్ధతిలో మన రాష్ట్ర ప్రభుత్వము అంతకంటే ఘనులు కేంద్ర ప్రభుత్వము వారు బెల్లం గొట్టిన రాయిలాగా చప్పుడు చేయకుండా, అది తమ బాధ్యత కానట్లు ప్రాప్త కాల జ్ఞానములో దానంతటది కాలం సాగిపోతుంది. యింకా నాలుగు సంవత్స రాలు జరుగనీయండి, యింకా రెండు తరాలు జరుగనీయండి. ఎవరో భవి ష్యత్తులో చూచుకుంటారు· మనము పరిపాలన చేయవలసినవారము — మంత్రు లుగా, విద్యా మంత్రులుగా, విద్యా వేత్తలుగా, విశ్వ విద్యాలయాధిపతులుగా, ప్రముఖులుగా చలామణి అవుతూ పోదాము అనే తప్ప యీ భారత దేశము యొక్క 45, 50 కోట్ల జనాభాను, అందులో అనేక కోట్లుగా ముందుకు వస్తున్న యువతరాన్ని భవిష్యత్తులో ఏ బాటన నడిపించాలి అనే దానిని గురించి బాధ్యత లేనట్లుగా వ్యవహరించడము లేదా అని విద్యా వేత్తలను, ప్రత్యేకంగా మంత్రి గారిని సూటిగా ప్రశ్నించదలచుకొన్నాము. ఈ బాధ్యతలను విస్మరించి. యిది మన పని కాదని అనుకున్నట్లయితే రానున్న తరము మిమ్మలను క్షమించదని మనవి చేస్తున్నాము. స్వాతంత్ర్యము వచ్చి 20 సంవత్సరాలు అయింది. ఏమి జరిగింది? అప్పుడప్పుడు పుస్తకాలలో, పాఠ్య గ్రంథాలలో గాంధీ గారి చరి తనో, నెహ్రూగారి ప్రవచనాలనో జాతీయ ఉద్యమము గురించియో అక్క డక్కడ ఒకటి రెండు మచ్చు తునకలు వేయడముతోనే సరిపెట్టుకొని, మేము పాఠ్య గ్రంథాలలో, ప్రణాళికలలో విద్యా విధానాలలో మార్పు తీసుకవచ్చామని

మని ఆత్మ సంతృప్తితో చెప్పడానికి ప్రయత్నించి నట్లయితే మేము ఏ మాత్రం గౌరవించడానికి, మన్నించడానికి తయారుగా లేమని మనవి చేస్తున్నాను. ఈ నాడు దేశ భవిష్యత్తుకు దేశములో సర్వతోముఖమైన అభివృద్ధిని సాధించడానికి దేశములో వున్న అబాలగోపాలము అందరు కూడా యీ పరిపాలనలో బాధ్యులుగా వుండి. దేశములో ఉత్పత్తి చేస్తే, ఆ ఉత్పత్తి క్రమములో బ్రహ్మాండమైన పాత్రను నిర్వహిస్తూ, ఆ ఉత్పత్తి వల్ల వచ్చే సంపదను అందరు సమానంగా పంపకము చేసుకొని, కష్టము చేసే వాడికి విలువనిచ్చే విధంగా సాంఘిక వ్యవస్థకు మార్చుకోవాలి. కష్టము అంటే దూరముగా వుండేవారికి, కష్టము లేకుండా యితరుల శ్రమపై ఆధారపడే పరాన్న భుక్తులకు యీ దేశములో స్థానము లేదు. ఈ దేశములో అటువంటి కార్యక్రమాలు చేయలేక పోతే, దేశానికి ద్రోహమే అవుతుంది. దేశభవిష్యత్తుకు, ఉపకరించే పద్ధతులును. సరి అయిన పద్దతులను రూపొందించే పద్ధతులును, ఈ ప్రభుత్వం చేయలేక పోయి నట్లయితే—ఈ ప్రభుత్వం 20 సంవత్సరాల స్వాతంత్ర్యానంతరం, దేశ భవిష్యత్తు కోసం నిర్మాణాత్మకమైనటువంటి పాత్ర అయిన విద్యా విధానంలో వైఫల్యం చెందిందని మనవి చేస్తున్నాను. అనేక Commissions వచ్చినాయి. రాధాకృష్ణన్ కమీషన్ మొదలు కొని, అనేకమైన ప్రయాసలు. అనేక సందర్భాలలో, ఈ దేశం యొక్క విద్యా సమస్యను పరిష్కరించే దానికి. ఒక మార్గం చూపించడానికి, Commission వేస్తే, వేల పుటలలో ఆ Committee report ఇస్తే, అక్కడక్కడ కొన్ని సందర్భశుద్ధి కొన్ని కథనాలు, కొన్ని recomendations తీసుకొని, దానిని అమలు జరిపాం అని ఆత్మ సంతృప్తి పడటం తప్ప. విద్యా విధానంలో నిజమైనటువంటి మార్పు తీసుకురావటం లేదని మనవి చేస్తున్నాను. అధ్యక్షా! ఈ సమయంలో విద్యా విధానం యొక్క అనేక హంగులపైన, అంశాలపైన, వివరమైన విషయాలు చెప్పేదానికంటె— ప్రధానంగా విద్యా విధానం రూపొందించే విషయంలో, 1, 2 విషయాలు మనవి చేసి శలవు తీసుకుంటాను.

విద్యా విధానం తీసుకొన్నప్పుడు, మన దేశ భవిష్యత్తుకు. సుదీర్ఘమైన భవిష్యత్తుకు, ఉజ్వలమైన ప్రపంచంలో మన దేశానికి ఉన్నతమైన, అగ్రస్థానాన్ని అలంకరించడానికి అవకాశాలు ఏర్పాటు చేయడానికి పరిస్థితులు కల్పించడానికి ఈరోజు విద్య విధానం తప్ప మరొక మార్గం లేదు. Offices లలో పని చేస్తున్నటువంటి గుమాస్తాల నీతి చూడాలంటే. శాసన సభలో పనిచేస్తున్నటువంటి మన శాసన సభ్యుల ప్రవర్తన చూడాలంటే- మంత్రివర్గంలో పనిచేస్తున్నటువంటి మంత్రులు బాధ్యతలు గమనించాలంటే, ఉపాధ్యాయుని. శీలాన్ని చాతుర్యాన్ని అతని శక్తి సామర్థ్యాలు పరిశీలించాలంటే-వీటన్నింటికి సమాధానాలు — విద్యా విధానంలో చూడటం తప్ప మరొక మార్గం లేదు.

అధ్యక్షా! ఈనాడు మన దేశం ఒక తీవ్రమైన సంక్షోభానికి గురి అవుతోంది అనేక ఆర్థిక, రాజకీయ సాంస్కృతిక సంక్షోభాల వలన — ఒక పెద్ద తుఫానులో

మనం ఉన్నాం అనేటటువంటి విషయాన్ని మనం ఎప్పుడూ మరచి పోకూడదు. వీటన్నింటికి మూలకారణం ఏమిటి? అందరికీ భావ ఐక్యత శూన్యం అయిపోయింది. మనకు ప్రత్యేకమైన గమ్యంలో, పార్టీలో బేధాభిప్రాయాలు ఉండవచ్చు, భిన్న సిద్ధాంతాలు ఉండవచ్చు, కాని ఎన్ని అభిప్రాయ బేధాలు ఉన్నప్పటికిన్నీ, పార్టీ రాజకీయ బేధాభిప్రాయాలు ఉన్నప్పటికిన్నీ, ఈ దేశంయొక్క భవిష్యత్తు గురించి. బేధాభిప్రాయాలు ఉండడానికి అవకాశం లేదు. రానున్న తరాల వారికి, భారతీయ యువకులకు, భారతీయ సంస్కృతి, భారతదేశం యొక్క చరిత్ర. ఏ పద్ధతిలో నడవాలన్న దానిమీద బేధాభిప్రాయాలు ఉన్నవా అని అడిగితే, ఉండడానికి ఏ మాత్రం ఆస్కారం లేదని చెప్పవలసివుంటుంది. మన దేశంలో భావ ఐక్యతలు ఒకే మార్గంలో నడిపించటంలో దేశంలో నిజమైనటువంటి ఐక్యతను నిర్మించటంలో - పూనుకొనవలసిన అవసరం వచ్చినప్పుడు-అందుకొరకు ఈ ప్రభుత్వం ఆ పవిత్రమైన బాధ్యతను స్వీకరించడానికి వెనుకంజ వేస్తుందా? అందుకొరకు అన్ని రాజకీయ పక్షాలకు, అన్ని భావాలకు సంబంధించిన ప్రముఖులను సమావేశపరచి, అటువంటి సంబంధాలు ఏర్పాటుచేసుకొని, చర్చలు జరిపించి, స్పష్టమైన నిర్ణయాలకు వచ్చి, ఈ దేశంలో ఒక విద్యావిధానాన్ని రూపొందించడానికి, ఈ ప్రభుత్వం బాధ్యతాయుతమైన చర్య తీసుకొనటం లేదని అర్థం అవుతోంది. ఇదివరకే మనవి చేశాను, కేవలం అధికారాన్ని సాగించడానికో, పరిపాలన సాగించడానికో, లేక ఏ విధంగా బండిని ముందుకు సాగించడానికో, పరిపాలన చేయాలనే ఉద్దేశ్యంలో ఉన్నదేగాని, ఈ దేశ ప్రజలపట్ల ఈ దేశ యువకులపట్ల, దేశ భవిష్యత్తుపట్ల, బాధ్యతాయుతంగా ప్రవర్తించటం లేదని మనవి చేస్తున్నాను.

60 సంవత్సరాల దేశ చరిత్రలో, మనం చూస్తున్నాం. వివరాలు చెప్పడానికి అవకాశంలేదు. మనకు కనబడుతున్నటువంటి అవకతవకలు, బలహీనతలు. ఇబ్బందులు, వాళ్లయొక్క మానసిక చాంచల్యం, వాళ్లకు భవిష్యత్తు గమ్యం లేకుండా, ఒక విధమైనటువంటి నిస్పృహా వాదంలోపడి యువకులు కొట్టుకపోతున్నారు. దానికి కారణం ఎవరుఅంటే మనమే కారకులం. బాధ్యతాయుతమైన పద్ధతిలో విద్యావిధానాన్ని నడిపించక పోవటమువలన దేశభక్తి పూర్వకమైన భావాలు పురికొల్పకపోవటంవలన, ఈ భావఅరాజకత్వానికి, వైషమ్యాలకు గందరగోళానికి, ఎవరు కారకులు అన్నది మనవిచేయవలసిఉంది. ప్రభుత్వం. ప్రభుత్వంతోపాటు ప్రభుత్వానికి సంబందించినవారే గాకుండా ఈ భారతదేశంలో రాష్ట్రాలలోవున్న అందరిబాధలు, అందరి దృక్పథాలు, సంబంధించి, సాంస్కృతికంగా, వున్నటువంటి ముఖ్యమైన బాధ్యతలు పరిశీలనచేయించి, చర్చించి, ఒకలక్షణమైన కార్యక్రమాన్ని తయారు చేస్తున్నాం. ఏపద్ధతిలో ఈ విద్యావిధానాన్ని మార్చాలో. ఒక నిర్ణయం చేయవలసివుందని మనవిచేస్తున్నాను. 60 సంవత్సరాల స్వాతంత్ర పోరాటంలో వచ్చినటువంటి ఉజ్జ్వలమైన ఘట్టాలను స్పష్టంగా విద్యార్థియువకులకు జ్ఞాపకం

చేయించి, ఈ దేశానికి సేవచేయటానికే నేను పుట్టానని ఇదే తన మహత్తరమైన బాధ్యత కర్తవ్యం అని అర్థం చేయించలేకపోవటం—ఆనాటి సుభాష్‌చంద్రబోస్ లాగా దేశసేవకొరకు సర్వసంగ పరిత్యాగిగా ఉండటమే నా పవిత్రధర్మం. పవిత్రమైనటువంటి తుచ్ఛమైన అభిప్రాయాలకు లొంగిపోకూడదనే భావాన్ని ఎంతవరకు అయితే కల్గించలేమో—అంతవరకు మనకర్తవ్యాన్ని విస్మరించిన వాళ్లం అవుతాం. ఎంతవరకు అయితే, దేశస్వాతంత్ర్య పోరాటం కొరకు, మన దేశసైనికులు, మనదేశకార్మికులు, మనదేశరైతులు బ్రహ్మాండమైన విప్లవకరపోరాటాలు తీసుకువచ్చి సామ్రాజ్యవాదాన్ని తొలగించిడానికి కంకణం కట్టుకొని పోరాడి తమప్రాణాలు త్యాగంచేశారో. అటువంటివీరులగాధలు మనయువకులలో ప్రతిబింబించినంతకాలం, మనదేశంలో మానసికసంక్షోభం, నైతిక సంక్షోభం, గందరగోళం ఉండితీరుతుంది. దీనికి ప్రభుత్వంబాధ్యత వహించ వలసివుంటుందని మనవిస్తున్నాను ఎంతకాలంవరకు అయితే, ఒకరిని ఒకరు దోచుకోకుండా, అందరంకలిసి, సమానమైన హక్కులు సంపాందిచాలని సర్వమానవ కళ్యాణంకోసం దేశాన్ని ముందుకు తీసుకుపోవాలని, ఆ నాడు అశోకుడు, బాలునిచరిత్ర, గాంధిగారు చెప్పిన ప్రవచనాలు, నెహ్రూగారి సూత్రాలు సోషలిస్టు సిద్ధాంతాలగురించి. స్పష్టమైన అవగాహన, వివరంతో కూడిన పాఠాలు. యువకులకునేర్పి, ఎంతవరకు అయితే తర్ఫీదు ఇవ్వమో ఎంతవరకు అయితే ఆచరణలో మన నడివడిద్వారా ఋజువు చేయమో, అంతవరకు యువతరానికి ద్రోహంచేసినవాళ్లం అవుతాం. చిత్తశుద్ధితో, పవిత్రమైన సంకల్పబలంతోటి వజ్రసంకల్పంతోటి, ఈ దేశానికి ఒక శుద్ధమైన విద్యావిధానాన్ని రూపొందించకపోతే, విఫలం అవుతాం. అంతవరకు ఈ ప్రభుత్వాన్ని నడపలేం, సంఘనిర్మాణం చేయలేం. ఈ సంస్కృతిని అభివృద్ధిచేయలేం. అని మరొకసారి మంత్రిగారికి మనవిచేస్తున్నాను. కేంద్రప్రభుత్వం వారేకాను. యావత్ భారతదేశంలోను, ఈ పవిత్రమైన కర్తవ్యాన్ని నిర్వహించకుండా, ప్రయత్నం అయినా చేయకుండా. ఉండడానికి కారకులు ఎవరు? ఎప్పటికి ప్రారంభిస్తారు? ఎన్నటికి ప్రారంభిస్తారు? ఏమి కొరతవుంది? ఎక్కడలోటువుంది? ఎందుకు మీకు బలం రావటంలేదని అడుగుతున్నాను. దీనికి మంత్రిగారు సమాధానం చెబుతారని, కనీసం దేశానికి అభివృద్ధికార్యక్రమానికి, పవిత్రమైన కర్తవ్య నిర్వాహణకు ఏమి చేస్తారో, సమాధానం చెప్పాలని కోరుతూ, శలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ ఎం. వెంకటనారాయణ:—అధ్యక్షా! విద్యామంత్రిగారు ప్రవేశ పెట్టిన ఈ డిమాండును నేను హృదయపూర్వకంగా బలపరుస్తున్నాను. ఈ డిమాండు గురించి చాలా మంది మాట్లాడుతూ అసంతృప్తికరంగా వుందని శలవిచ్చారు. అది యదార్థమే. కాని ప్రస్తుతం వున్న ఆర్థిక వనరుల్లో యింత కంటే సమగ్రమైన డిమాండు యివ్వడానికి సాధ్యం కాదేమోనని నేను అభిప్రాయ పడుతున్నాను. ఇందులో ఎలిమెంటరీ విద్యలగాయితు పెద గ్రంథాలయాలు

physical education, బాలభవన్, N. C. C మొదలైన అన్నిటి గురించికూడ చాలా సమగ్రంగా రూపొందించారు. అయితే చాలా మంది సభ్యులు చెప్పినట్లుగా-ప్రతిపక్ష సభ్యులు కూడా చెప్పారు — ఈ రోజుల్లో విద్యాలయాల్లో చదువు చాలా అధ్వాన్నంగా వుంది. Standard తగ్గిపోతుందనడంలో ఏమాత్రం సందేహంలేదు. అందుకు కారణం రాజకీయ నాయకులేనని ఈ చర్చను ప్రారంభిస్తూ శ్రీ ఈశ్వర రెడ్డిగారు చెప్పారు. ఉక్కు ఫ్యాక్టరీ విషయం కాని, హిందీ భాషా సమస్య విషయం కాని, అయిన దానికీ, కానిదానికీ, సంబంధం వున్నా లేకపోయినా రాజకీయ నాయకులు తమ ప్రమేయం కల్పించుకొని విద్యార్థులను రెచ్చ గొట్టి సమ్మెలు చేయిస్తున్నారు. ఏ ఒక్క రాజకీయ పార్టీని ఉద్దేశించి నేను చెప్పడంలేదు.

పంచదార ఫ్యాక్టరీలో పంచదార బస్తాలు ఏవిధంగా ఉత్పత్తి అవుతున్నాయో, అదే విధంగా హైస్కూళ్లలోనూ, కాలేజీలలోనూ లక్షలకు లక్షలు విద్యార్థులు తయారవుతున్నారు. Employment Budget లో చూశాం— కొన్ని లక్షల మంది నిరుద్యోగులుగా వున్నారని తెలుస్తోంది. ఈ నాడు విద్యా ప్రమాణం చాలా తక్కువగా వుంది. మహాత్మా గాంధీగారు చెప్పినట్లు వృత్తి విద్యలకు ప్రాధాన్యం యిస్తే తప్ప నిరుద్యోగ సమస్య పరిష్కారం కాదు. కనుక ప్రభుత్వంవారు ఈ విషయమై బాగా పరిశీలించి, పెద్దలూ, విద్యావేత్తలూ, కొఠారి కమిషన్ వారు చెప్పిన విధంగా విద్యా విధానంలోని లోపాలు ఏమిటో కనుక్కొని, వృత్తి విద్యలకు ప్రాధాన్యం యిచ్చి విద్యా విధానాన్ని కొత్త పంథాలో నడిపించాలి. నిరుద్యోగ సమస్యను ఏవిధంగా నిర్మూలించాలన్న దృష్టితో సమగ్రమైన విధానాన్ని రూపొందిస్తే తప్ప లాభంలేదు. డిగ్రీకోర్సుల వల్ల, డిప్లొమా కోర్సులవల్ల ఏ మాత్రం ప్రయోజనం లేదు. ఇది దేశ భవిష్యత్తుకే ముప్పు. ఈ రాష్ట్రంలో చూసినా నిరుద్యోగ సమస్యా నిప్పులు గప్పిన నిప్పు లాగా, అగ్ని పర్వతం లాగా వుందనడంలో సందేహం లేదు. దీనిలోంచి విప్లవాలు కూడా వస్తాయి అని. దేశ చరిత్రలు చెబుతున్నాయి. నిరుద్యోగ సమస్య పరిష్కారం చేయలేకపోతే అది దేశానికే ముప్పు తెస్తుందని మన గత చరిత్రలే చెబుతున్నాయి. వివిధ దేశ చరిత్రలు కూడా చెబుతున్నాయి. కనుక నిరుద్యోగ సమస్యను పరిష్కారం చేయాలంటే నేటి విద్యా విధానాన్ని సంపూర్ణంగా మార్పు చేయాలి. వృత్తి విద్యలు ప్రవేశ పెట్టాలి. Technical courses ప్రవేశ పెట్టాలి.

పోతే Physical education గురించి నావద్ద చాలా information వుంది. దేశంలో వున్న ప్రజలంతా చాలాగా బలహీనంగా వున్నట్లైతే దేశమే బలహీనమైపోతుంది. చైనా వాళ్లో, పాకిస్తాన్ వాళ్లో దేశం మీద పడతారు. మనలో ఐకమత్యం చూసి మన మీదకు వాళ్లు రావడం లేదు వచ్చినా వాళ్లకు తగిన బుద్ధి చెప్పాం. అయితే విద్య కేవలం ఉద్యోగాల కొరకే కాకుండా విద్యార్థికి శరీర పౌష్టవం కూడా కావాలి. ఈ నాడు మన రాష్ట్రంలో వున్న physical education చాలా అసంతృప్తికరంగా వుంది. వైద్యశాలయాల్లో

ప్రసాదం ఎవరో అదృష్టవంతులకు దక్కినట్లే మా ప్రాంతానికి కూడా ఒక Physical Education Centre యిచ్చారు. ఏలూరు దగ్గర వున్న పెదవేగిలో Physical Education Centre యిచ్చారు. విద్యార్థులలో కవాతు, క్రమశిక్షణ దేశానికి, జాతికి, చాలా అవసరం. ఇటువంటి Physical Education Colleges యింకా ఎక్కువగా ప్రారంభించాలి. రాష్ట్రంలో 600 Secondary Schools వుంటే నలుగురు inspectors మాత్రమే వున్నట్లు తెలుస్తోంది ఈ నలుగురు ఇన్‌స్పెక్టర్లు 600 సెకండరీ స్కూళ్లలో inspect చేయాలంటే 10 సంవత్సరాలకు ఒక్కొక్క physical centre ను పరిశీలించ గలుగుతారు. దానివల్ల ఏమీ ప్రయోజనం లేదు. దీని ప్రాధాన్యతను గుర్తించి దీనికి ఎక్కువ allotments ప్రభుత్వం వారు యివ్వాలని కోరుతున్నాను. నిన్న ఒక వక్త చెప్పినట్లుగా పంజాబులోనూ, ఇతర రాష్ట్రాలలోనూ కూడా చాలా ఎక్కువ allotments యిచ్చారు. మన రాష్ట్రంలో కూడా దీనికి ఎక్కువ ప్రాముఖ్యం యిచ్చి, దీనికి ఒక Special Director ను వేయాలి దీనికి ఒక Special Director లేకపోవడం పెద్ద లోపం. Special Director ను వేయాలని మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను. Degree Courses కు యిస్తున్నట్లే దీనికి కూడా ఎక్కువ ప్రాధాన్యం యిచ్చి encourage చేయాలని మనవిచేస్తున్నాను ఈ sessions లో అదృష్టమో, దురదృష్టమో కాని—నలుగురైదుగురు మంత్రులు రాజీనామా యివ్వాలని. విద్యామంత్రిగారు కూడా రాజీనామా యివ్వాలని ఈశ్వరీబాయిగారు అన్నారు. దేశంలో అనేక పత్రికలు వున్నాయి. కాంగ్రెసు హయాములో ఏమున్నా లేకపోయినా పత్రికా స్వాతంత్ర్యం, వాక్స్వాతంత్ర్యం సభాస్వాతంత్ర్యం లాంటి స్వాతంత్ర్యములు వున్నాయి.

శ్రీ జి శివయ్య :—తిండి స్వాతంత్ర్యం లేదు.

శ్రీ ఎం. వెంకటనారాయణ :—మీరు బాగానే వున్నారుగా. 250 పౌన్లు వున్నారు. దేశంలో అసలు తిండి సమస్యే లేదు. కాకపోతే కొంచెం ఎక్కువ ఖరీదు పెట్టి కొనుక్కోవలసి వస్తోంది తిండి లేక చచ్చిపోవడం మన దేశంలో లేదు. రష్యాలో, స్వాతంత్ర్యం వచ్చిన 20 సంవత్సరాలలో కొన్ని లక్షల మంది తిండి లేక చచ్చిపోయారు. కనుక మంత్రులు రాజీనామా యివ్వాలనడం, ఏదో ఒక పత్రిక వ్రాసినదాన్ని సభలో చదవడం సభను కించపరచడమే అవుతుంది. మంత్రులే కాకుండా M T. రాజు, Director of Fisheries లాంటి ప్రభుత్వ ఉద్యోగులు కూడా రాజీనామా యివ్వాలనడం చూస్తే వాళ్లు రాజీనామా చేయాలనడానికి ఏమైనా పంచవర్ష ప్రణాళిక వేసుకున్నారేమోనన్న భావం కలుగుతోంది. ఇంకా కొంతమంది మీద కూడా allegations పెడుతున్నారని కూడా తెలుస్తున్నది. ఇదంతా ప్రణాళిక ప్రకారం జరుగుతుందేమోనని అనుమానంగా వుంది. ఒక వేళ మంత్రుల మీద allegations వుంటే తప్పకుండా వాళ్ల మీద చర్య తీసుకోవలసిందే. అయితే ఏదో రొచ్చుగుంట పత్రికలు వ్రాసిన వాటిని అసెంబ్లీలో చదవడం ఏమీ బాగాలేదు. మంత్రుల మీద allegations వస్తే వాళ్లు సమాధానం చెప్పుకునే సావకాశం వుంది. కాని పెద్ద

పెద్ద ఆఫీసర్ల మీద వారి పరోక్షంలో allegations పెట్టినట్లయితే క్లోరోఫారం లేకుండా రోగికి ఆపరేషను చేసినంత పాపం. మంత్రుల మీద allegations వస్తే వాళ్లు సమాధానం చెప్పుకుంటారు. కాని ఉద్యోగస్థుల మీద లేనిపోని అభాండాలు వేయడం బాగాలేదు. అయితే నేను వాళ్లను encourage చేస్తున్నానని కాదు. వాళ్లు ఏమైనా చేస్తే తప్పక pursue చెయ్యవలసిందే. అయితే దానికి ఒక procedure వుంది. ఆ ప్రొసీజరు ప్రకారం చేయాలని మనవిచేస్తూ ఈ అవకాశం యిస్తున్నందుకు అభివందనము తెలుపుకుంటూ శలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీమతి జె. ఈశ్వరీబాయి :— ఉద్యోగలపైన ఎంతో అన్యాయంగా అభండాలు పెట్టారు. వారు reply ఇచ్చే position లో లేరు అంటె, వాళ్లు నిలువు దోపిడీలు చేసేటప్పుడు, అవన్నీ మేము House లో పెట్టవలెనా లేదా?

శ్రీ ఎం. వెంకటనారాయణ :—ఈశ్వరీబాయిగారు కూడా దోచుకున్నారని అంటున్నారు వాళ్లు.

శ్రీ పి. సుబ్బయ్య :—ఒకరిమీద ఒకరు ఆరోపణలు ఉన్నప్పుడు విచారణ పెట్టవచ్చునండి.

శ్రీ ఎం. వెంకటనారాయణ :—దానికి మేము సిద్ధంగానే ఉన్నామండి.

శ్రీ ఎ. సంజీవరెడ్డి (రాపూరు) :—అధ్యక్షా, ఈ Demand ను బలపరుస్తు కొన్ని సూచనలు మాత్రం చేయదలచుకొన్నాను. గ్రంథాలయాలు గురించి దాదాపు 2 పేజీలు చెప్పి ఉన్నారు అయితే మా జిల్లాలో, ఒక గ్రంథాలయాల సభ జరిగింది మూడు రోజులపాటు. చాలా ఖర్చుపెట్టినారు. మొత్తం రాష్ట్రం మీద చాలామంది delegates వచ్చారు. రాష్ట్ర ప్రభుత్వము ఏమీ interest తీసుకొన్నట్లు దానికి సంబంధించి ఎవరూ రాలేదు. మంత్రుల నందరిని పిలిచారు గాని, ఎవరూ రాలేదు. దుర్గాబాయి దేశ్ ముఖ్, వాళ్లందరూకూడా వచ్చి ఉండినారు, సరే interest తీసుకోకుండా ఉంటె. అది ఒక మాదిరిగా ఉండేది. Four nominations ఉన్నాయి గ్రంథాలయాలకు సంబంధించి. వాటిలో మాత్రం interest తీసుకొంటారు సభలకు రావడంగాని, దానికి సలహాలు ఇవ్వడంగాని ఉండదు. కాని Government nominations ఎక్కడైనా ఉంటె, వాటిలో మాత్రం special interest తీసుకొంటారు. పోనీ ఆ nominations చేసేటప్పుడు, ఆ Library Autorities Chairman అయనను consult చేసినారా అంటే చేయలేదు. లేకపోతె, local D.E.O నో ఎవరినైనా consult చేయాలి కదా, ఎవరిని వేయమంటారు అని, ఎవరినికూడా consult చేయలేదు. నేరుగా ప్రభుత్వంనుంచి Director కు ఫలానా వాళ్ల పేర్లను పంపించామని చెప్పడం, వాళ్లు పేర్లను ఈయనకు పంపించడం వాళ్లు approve చేయడం, ఇది మంచి పద్ధతి కాదు. పరిస్థితులు ఎమిటో ఎవరిని nominate చేయమంటారో Library Authorities Chairman ను గాని మరొకరినిగాని అడగడం వాళ్లుచెప్పింది వినకపోయినా వాళ్ళ సలహాలు కూడా తీసుకోకుండా పోవడం మాత్రం మంచిదికాదని నేను

విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను. పోనీ, వేసిన వాళ్లలో దానికి సంబంధించిన వారు ఎవరైనా ఉన్నారా అంటే 10 ఎకరాలు మొన్న కావలి తాలూకాలో College ప్రక్కన ఉన్నది house sites కు, అడివి. దానిని ఇచ్చినారు 99 ఏళ్ళు lease కు ఆయనకు. అటువంటిది ఏదైనా ఇచ్చి వారిని బాగుపరుచుకోంటె పోతుందికదా, దాంట్లో ఎందుకు మళ్లీ వాళ్లను ఒప్పించిడం. అంతేకాదు, మునిసిపల్ elections లో defeat అయిన వాళ్ళను అందరిని దీంట్లో వేయడం జరిగింది. ఇట్లాం ఇట్లా ఏదో పాతికంగా ఎవరో చెప్పడం అటువంటివి మన మంత్రిగారు వినడని అనుకొంటాను, ఇంకా rectification కు time వున్నది rectify చేయవచ్చు, విజ్ఞానవంతులు మన మంత్రిగారు. Colleagues ఏదైనా చెప్పితే దాంట్లో మంచి చెడ్డలు విచారణ చేస్తారని, క్రింది ఆఫీసర్లను వాళ్ళందరిని కూడా consult చేస్తారని కూడా నాకు నమ్మకం వున్నది. తరువాత ఈ libraries లో staff ను Local Bodies క్రిందనే తీసుకొంటారా లేకపోతె వాళ్లకు ఏమైనా Government Rules apply చేస్తారా అనేది ఒకటి ఉన్నది, వాళ్ళు retire అయితే వాళ్ళకు pension అవేమీ లేకుండా వాళ్ళ పరిస్థితి చాలా అధ్వాన్నంగా ఉన్నది. అదికూడా శ్రద్ధగా పరిశీలిస్తారని నమ్ముతున్నాను. తరువాత Girls Colleges ఉన్నాయి. అవి బాగా అభివృద్ధి చెందాలి అంటె వాటికి hostels చాలా అవసరము అని అందరికి తెలుసు. నెల్లూరులో Girls College కి 14 లక్షలు పెట్టి పెద్ద building కడుతున్నారు; దానికి కీ. శే. A. C, సుబ్బారెడ్డిగారు చాలా డబ్బుకూడా ఇచ్చినారు Building కూడా చాలా బాగా కడుతున్నారు. దానిని రాఘవులుగారు చూచినారు. నేను ఆయన ఒకసారి పోయిఉంటిమి. చాలా సుందరంగా కూడా కడుతున్నారు. తక్కిన అన్ని Girls Colleges లో కంటె, Nellore Girls College లో strength చాలా ఉన్నది. అటువంటిదానికి hostel లేకుండాపోవడం చాలా దురదృష్టము. బయటినుంచి మగపిల్లవాళ్ళు వస్తే ఎక్కడైనా ఉంటారని అనుకోవచ్చు, కాని ఆడపిల్లవాళ్ళు బయట ఎవరి ఇళ్ళ లోనో, ఎక్కడైనా ఉండాలంటే సాధ్యంకాదు. కాబట్టి దానికి hostel ఎంత త్వరగా sanction చేస్తే అంత ఈ Girls College improve అయ్యేదానికి అవకాశం ఉన్నది. తరువాత ఆ girls college కి compound wall లేదు. అంత పెద్ద building కట్టి compound wall కు మనవాళ్ళు పొదుపు చేయడం అంత మంచిదికాదు. Girls College కి compound wall లేకపోతె బయట strikes జరిగినప్పుడు, ఆ outsiders అంతా వచ్చి ఈ college మీద పడడం, ఇదంతా జరుగుతుంది. తరువాత electrification వీటన్నింటికి కూడ కొంత safety ఉంటుంది compound wall ఉన్నట్లయితే, దొంగతనాలు ఏమిజరుగకుండా, కనుక compound wall చాలా ముఖ్యము. తరువాత hostel కూడా చాలా ముఖ్యము. తరువాత elementary education లో పంచాయితీ సమితులలో ఏమి జరుగుతున్నదో మన ప్రభుత్వానికి, education department కు ఏమితెలియదు. ఏ బడి ఎక్కడ ఉండేది ఎట్లా ఉండేది తెలియదు. పోనీ high schools వీళ్లచేతుల్లో ఉన్నాయా అంటే, జిల్లా పరిషత్తులకు సంబంధించి వీళ్లేమైనా యేలుపెడితే అదేమి జరిగేదికాదు. వీళ్ల D. E. O. ఏమైనా సలహాలు

ఇస్తే high school లో కొన్ని rectifications గురించి, వాటిని వినేవారు లేరు. ఏ head master లు ఎక్కడ ఉండేది వీరికి తెలియదు. కాని పరీక్షలకు ముందు వరుసగా transfers వస్తాయి. అవి అడిగేదికూడా లేదు. మరి ఎందుకు వీళ్ల గురించి ఈ department పెట్టుకోవడం. సర్వదండుగ. అది పంచాయిత్ రాజ్ కైనా ఇవ్వండి, వాళ్లు mend చేస్తారో? దానిని end చేస్తారో అది వాళ్లకైనా ఇవ్వండి. లేకుంటే మీరు తీసుకొని efficient గా run చెయండి, direct గా మీ control లో పెట్టుకొని. లేకపోతే సర్వనాశనం అయిపోతున్నారు. ఈ బిడ్డలు ఈ teachers ఈ teachers transfers వాళ్లు పడేబాధలు చూస్తే, వాళ్లగోడు ఈ సమితుల అధ్యక్షులకు, జిల్లాపరిషత్ అధ్యక్షులకు తగులుతుందో లేదో ఆ భగవంతునికే తెలియాలి. ఇప్పుడు ఉండే ఈ elementary education, secondary education పరిస్థితి చూస్తే మాత్రం చాలా అసహ్యాకరమైన పరిస్థితులు ఉన్నాయి Parents కు జవాబు చెప్పుకోవలసిన పరిస్థితి వస్తుంది. School final failఅయిన అతనిని Telugu pandit గా వేస్తే ఏమిచేస్తాడు చెప్పండి. బిడ్డలను అక్కడ చదివించవలెనా ఏమి చేయవలెనో చెప్పండి. మరిమీ education department దేనికి ఉన్నది. దీనిని control చేయగలిగిన శక్తి మీకు ఉన్నదా? E. E. O. చెప్పినా విలువలేదు Gazetted Inspector చెప్పినా విలువలేదు. అటువంటప్పుడు మీ department దేనికి? దీనికి మంత్రిత్వశాఖా దేనికి? కనుక దీనిని నేరుగా పంచాయిత్ రాజ్ కు అప్పచెప్పండి లేకపోతే మీరైనా తీసుకోండి. ఇప్పుడు దీని పరిస్థితి ఎట్లా ఉన్నదంటే, ఈ education port folio తీసుకునేదానికి ఏ మంత్రి కూడా ఎందుకు వచ్చింది ఈ port folio అనేదానిక్రిందనే ఇది తయారైంది. ఎవరికికూడ దీనిమీద శ్రద్ధలేకుండా పోతున్నది అనేదిమాత్రం ప్రతి ఒకరికి తెలుస్తుంది. కనుక దీనిని పరిశీలించ వలసిందని మనవిచేస్తూ సెలవు తీసుకొంటున్నాను.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—అధ్యక్షా భూమి మీద పంట ఒక సంవత్సరానికి ఉపయోగపడుతున్నది. విద్య ఒక తరాన్ని బాగుచేస్తుంది విద్య చెడిపోతే సమాజమే పాపభూయిష్టమై పోతుంది. భారతదేశంలో విద్యా విధానంలో మనరాష్ట్రం 10 వ స్థానంలో ఉన్నది. Latest గా వచ్చిన economic develoment bulletin లో చూసినా 10 వ స్థానంలోనే ఉన్నాము. ఎక్కడ వేసిన గొంగళి అక్కడేఉన్నట్లు ఉన్నది మన ప్రోగ్రెస్! దేశంలో విద్యా విధానం ఆలోచిస్తే యీనాడు భాష ప్రధానమైన సమస్య అయిఉన్నది. భారత దేశం మొత్తంమీద యీ సమస్య అగ్నిహోత్రం మంటలలో ఉన్నట్లుఉన్నది. మాతృభాషలో పరిపాలనా వ్యవహారం నడుపుతామని కేంద్ర ప్రభుత్వం నిర్ణయం తీసుకొనకపోతే యీ జ్వాల అందరికి చుట్టి ముట్టేస్తుందని చెబుతున్నాను. నిరుద్యోగం ఎక్కడ చూసినా తాండవం ఆడుతోంది. దానికి జవాబు చెప్పడానికి ఆలోచిస్తున్నాం. దేశంలో అల్లకల్లోలంగా ఉంది. 67 లో అమెరికాలో తిరుగుబాటు జరిగితే వారు ఆలోచించి చేసుకొన్న దేమంటే—ఎక్కడైనాసరే దేశంలో జరిగిన తిరుగుబాటుకు—take immediate action to create 2 million

new jobs over the next three years—అమెరికాలో పెద్ద disaster వస్తే కమిటీవేసి ఆలోచించారు. One millon in the public sector—one million in the private sector and absorbing the hard core of workers and materially reduce the level of under development of all workers . . అనిచెప్పారు ఇంకొ- టిచెప్పారు, The alternative is not blind representaion or capitulation to lawlessness, it is the realisation of common opportunities for all within a single society or also the destruction of the basic democratic values will occur. అని చెప్పారు. Democratic values కావాలంటే విద్య అభివృద్ధి కావాలి. స్వరాజ్యంవచ్చి 20 సంవత్సరాలైనా కూడ లక్షలకొలది, కోట్లకొలది నిరుద్యోగులను తయారుచేస్తున్నాం cultural standards కూడ పోయాయి ఎమోషనల్ విద్యలేదు, దేశభక్తి గడిపే విద్యలేదు. వ్యక్తిగతవిద్య తప్పితే ఏమిలేదు. ఎమోషన్‌కు సినిమాలు తప్పితే వేరే విద్యలేదు. ఆవేశం లేదు. అందువల్ల అల్లర్లు, తగాదాలు, సినిమా సెక్స్, తప్ప సమాజంలో మార్పులేదు Text books చదివినా వాటికే ప్రాతిపదికగా ఉన్నవి. నైతికవిలువలకు సమాజాభివృద్ధికి విద్యాప్రాతిపదిక అవసరం. గ్రంథాలయాలు ఉపయోగపడుతాయిగాని, అభివృద్ధిచాలదు. అక్కడ పుస్తకాలు పనికిరానివి, ఏదో లాభమువస్తాయనే అభిప్రాయంతో, చెత్తపుస్తకాలు పెట్టుతుంటే అవి విద్యార్థులను ఏ స్థాయికి తీసుకపోగలవు? విద్యాలయాలలో ఉండే గ్రంథాలయాలనుకూడ యింకా అభివృద్ధి చేయాలి. విశ్వవిద్యాలయాలపరిస్థితిచూస్తే, ఉస్మానియా విశ్వవిద్యాలయంవారు డబ్బులేదు గనుక ఏమిచేయాలని ఆలోచిస్తున్నారు. ఆంధ్రయూనివర్సిటీవారు ప్రభుత్వం 30 లక్షలుగనుక యివ్వకపోతే ఎత్తివేయాల్సిన స్థితివస్తుందని అంటున్నారు. శ్రీ వెంకటేశ్వర విశ్వవిద్యాలయానికికూడ అదేస్థితి. యిది ఎందువల్ల, దుబారా ఖర్చు ఎక్కువగుతోంది అవసరాలకుమించి ప్రొఫెసర్లను వేయడం ప్రొఫెసర్లకు కావలసిన సబ్జెక్ట్సులేక స్టాక్ చేయడం జరగుతోంది, ఇతరమైన ఎక్విప్‌మెంట్ కొన్ని ఖర్చు చేస్తున్నారు. విద్యకుడబ్బు లేదంటారుకాని అగ్రికల్చర్ బిల్డింగ్సుకు 1 కోటి 14లక్షలు యిచ్చామని అగ్రికల్చర్ యూనివర్సిటీ వైస్ చాన్స్‌లర్ గారిని వేదికలో చెప్పారు. ఇది చాల అన్యాయం. ఒక ప్రక్క విద్యకు డబ్బులేదంటూ, బిల్డింగ్సుకు కోటిరూపాయలకు పైగా ఖర్చు చేయడం సరైనది కాదు. బిల్డింగ్సుకు అవి విద్యకుయివ్వాలి; ఆ విధంగా యీ విద్యా ప్రమాణాలు పెంచండి. నాగార్జునసాగర్ యూనివర్సిటీకి ఆలోచిస్తున్నాము. అనేకమైన బిల్డింగ్స్ విజయపురిలో ఉన్నవి. అక్కడ యిప్పటినుంచి ఇంజనీరింగ్ కాలేజి, యితరకాలేజస్ పెట్టడానికి ప్రయత్నిస్తే వీలవుతుంది; ఆ ప్రకారం చేయాలి. ఈ సందర్భంలో యింకొకవిషయం—అనేకచోట్ల కాలేజీలు ఉన్నవిగాని మా సత్తెనపల్లిలో లేదు. మాకుకూడ ఒక కాలేజీ ఏర్పాటుచేస్తే, వారికి అభివందనాలు, కాలేజివచ్చిన తరువాత ముఖ్యంగాను తెలుగు బోధనా భాషగా చేయడం ప్రధానవిషయం; ఆలోచిస్తున్నామన్నారు. అంతమాత్రం చేసినా సంతోషమంటే ప్రమాదం. తెలుగుని ఘంటువు పూర్తిగా తయారుకాలేదు. తెలుగుభాషలోని పదజాలం అంతా పూర్తిగారాలేదు. ఆవేక్షణ[illegible]

ఉన్న తెలుగు స్వచ్ఛమైనపదాలు తీసుకురావడం జరగలేదు. అదిచేయకుండా ఇంగ్లీషులో నుంచి తెద్దామా, సంస్కృతంలోనుంచి తెద్దామా, శంకరనారాయణ డిక్షనరీలోనుంచి తెద్దామా అంటే లాభంలేదు. తెలుగు సారస్వతం ఎంతోఉన్నది. వెనుకటి గ్రంథాలున్నవి. అందులోఉన్న పదజాలంఅంతా నిఘంటువు చేసినప్పుడు పరిపూర్ణంగా పెరుగుతుంది. అందుకు ప్రయత్నం చేయాలి.

సెకండరీ విద్యఅయోమయ పరిస్థిలో పడింది 6వ ఫారంనుంచి 7వ ఫారం అన్నారు, 9 నుంచి 8వ క్లాసు అన్నారు, 8 నుంచి 10 వ క్లాసు అన్నారు— ఒకటీ నిలకడలేకుండా ఉన్నది. గోపాలరెడ్డిగారు ఉన్నప్పుడు సంస్కృతం అన్నారు; పి వి.జి.రాజుగారు ఉన్నప్పుడు ఇంగ్లీషుఅన్నారు— వీరు రాఘవులు గారువచ్చి ఏమిచెబుతారో తెలియదు, వీరువచ్చి Higher education ఉండా లన్నారు, lower education అన్నారు; అవి రెండు తీసి పారేయలన్నారు. టీచర్సును ట్రాన్స్ఫర్ చేసి పారేస్తున్నారు. అయితే విద్యమాత్రం ఎక్కడా లేకుండా ఉన్నది. అసలువీటన్నింటికీ పునాది ఎలమెంటరీ ఎడ్యుకేషన్. ఆ పునాదీ గట్టిగా దానిమీద నిర్మాణం బలంగా ఉంటుంది. కాని ఆ దృష్టి లేకుండా అంతా తారుమారుచేస్తున్నారు. ఇది చూస్తే ఈజిప్టులో ఉన్న పిరమిడ్సు తిప్పికట్టుకన్నట్లుఉన్నది—పైన బరువు పెట్టి క్రిందలోతుతీసి పారేస్తున్నారు. అట్లాకాకుండా క్రిందనుంచి standards పెంచాలి. సంస్కృతం పాఠశాలల అభివృద్ధి అన్నారు. కాని వారికి 6 నెలలనుంచి జీతాలు లేవు. ఈ నాడు టీచర్సుస్థితి ఎట్లా ఉన్నదంటె—థర్డ్ క్లాసు ప్యాసెంజరుమాదిరి పక్క చుట్ట చంకనబెట్టుకొని ఏ రోజున ఎక్కడకు పోవాలో తెలియని పరిస్థితిలో ఉండాల్సివస్తోంది. పంచాయతీరాజ్యం అంటె పంచాయితీలో పడిన వ్యవహారం అయిపోయింది; అక్కడ తగాదాలు పడటంతప్ప విద్యలేదు. ఉదాహరణకు గుంటూరు జిల్లాలో చూస్తే ఎడ్యుకేషను జి ఒ.వస్తే పంచాయితీ రాజ్‌కు సందర్భం లేదన్నారు; పంచాయితీరాజ్ సెక్రటరీకి వ్రాస్తే ఎడ్యుకేషను జి.ఒ మనం ఎందకు అమలుజరపాలంటున్నారు. ఈ పరిస్థితిలో అడ్మినిస్ట్రేషను ఉన్నది. Concentrated గా విద్యావిధానం ఒకచోటనుంచి అమలుజరపండి. లేకపోతే విద్యాప్రమాణాలు పడిపోతాయి, విద్యార్థులుపాడైపోతారు. ఇక play grounds గురించి చూస్తే, సిటీలో playgrounds ఏర్పరచాలని చెప్పారు. దానికి provisions Housing Board Act లో పెట్టాము, దాని ద్వారా చేస్తాము అన్నారు. పిల్లల ఆటసలాలకోసం జాగావదలకపోతే, జనాభా పెరిగినకొద్దీ ఖాళీస్థలాలన్నింటిలో ఇళ్ళుకట్టుకుంటూపోతే చివరకు పిల్లలకు ఆడుకునే చోటులేక slum areas లో వలె ఆరోగ్యం చెడిపోతుంది. Physical Education Trainingబాగా కావాలి, ఇక technical education పరిస్థితిచూస్తే సాంకేతిక విద్యలనభ్యసించిన వారికి ఉద్యోగాలు లేకుండా ఉన్నవి.Absorb చేసే industriesలేవు. ఈ విషయంలో ప్రభుత్వానికి ఒకప్లానింగ్ లేదు ఎంతోడబ్బుఖర్చు

చేసి చదువుకొన్న తరువాత ఉద్యోగం లేకపోతే వారి అవస్థ చెప్పలేము. ఇంజనీరింగ్‌కు యిదివరకు మూడువేలు ఖర్చు చదువు చెప్పిస్తే యిప్పుడు 12 వేలయినా చాలడంలేదు. ప్యాసయిన తరువాత ఉద్యోగాలులేవు టెక్నికల్ ఎడ్యుకేషన్‌కు సంబంధించి యీ ప్రభుత్వానికి సోవియట్ యూనియన్‌లోవలె ఒక ప్లానుఉండాలి, యీ సాంకేతిక విద్యలలో ఉత్తీర్ణులయిన వారిని absorb చేసే ఉద్యోగ అవకాశాలు ప్లాన్ చేసుకోవాలి. Work orientation ఉండాలి, employment orientation ఉండాలిఇవన్నీ ప్రభుత్వం ప్లాన్ చేసుకొని వ్యవహరించాలని కోరుతున్నాను.

తెలుగు వాచక పుస్తకాలు అచ్చువేయిస్తామన్నారు; అచ్చువేయిస్తున్నారు. గాని అవి అందుబాటులో లేకుండ ఉన్నవి. ప్రింట్ లోపాలు, చదవడానికి వీలులేనివన్నీ వేస్తున్నారు. సక్రమంగా చేయుటకు ఎంత డబ్బు ఖర్చుచేసినా నష్టంలేదు. తెలుగు భాండాగారాన్ని తంజావూరునుంచి తీసుకురావడాన్ని గురించి చేసే ప్రయత్నంలో, అవి సినిమా ఫిలిమ్సు తీసి అయినా తీసుకురాకపోతే మన సంస్కృతిని రక్షించినవారు కాజాలరు పురాతత్త్వం శాఖలో (Archaelogical Department) ఆంధ్రప్రదేశంలో కూడ చరిత్ర ప్రసిద్ధమైన కేంద్రాలు ఉన్నవి. వాటికి డబ్బు తక్కువ యిస్తున్నాము. ఆరాళ్లు ముగ్గు చేసుకొనివాడు కొన్న పరిస్థితి ఉన్నది. వాటితో ఇల్లుకూడ కట్టుకొంటున్నారు. ఇది మహోత్తరమైన సంపద. ఆ శిధిలాలు, పుస్తకాలు శాశ్వతంగా ఉండటానికి గట్టి చర్యలు తీసుకోవాలి. ఇతర రాష్ట్రాలలో ఉన్న తెలుగు వారి మాతృ భాష గురించి ఎవరూ శ్రద్ధ చూపించుటలేదు. ఇక్కడ నుంచి మన ప్రభుత్వం కూడ శ్రద్ధ తీసుకొనక పోతే లాభంలేదు. ఇక్కడ మనం మైనారిటీస్‌కు ప్రొటెక్షన్ యిచ్చాము ఇతర రాష్ట్రాలలో ఉన్న తెలుగు వారికి ఎన్ని పాఠశాలలు కాలేజీలు పెట్టారు. ఆ పరిస్థితులన్నీ పరిశీలించుటకు ఒక సాంస్కృతిక సంఘాన్ని, డెలిగేషన్ ఒకటి యితర రాష్ట్రాలకు పంపాలని మనవి చేస్తున్నాను. కేంద్ర ప్రభుత్వంలో ఉద్యోగాలలో మనకు దామాషాగా కొన్ని రావలనే చెప్పే ప్రాతిపదిక మనం తీసుకొనకపోతే మనరాష్ట్రంలో ఎక్కువ చదువుకొన్నవారు నిరుద్యోగులవుతారు. సెంట్రల్ గవర్నమెంటులో యిన్ని ఉద్యోగాలు వస్తాయనంటే. దానికి సంబంధించి ద్విభాషలుగాని, త్రిభాషలుగాని, నాలుగు, అయిదు భాషలుగాని చదువుకొంటారు. అదేమీ లేదంటే మాతృభాషలో చదువుకొంటారు.. కాని యీ విద్యా విధానం దేశాన్ని అయోమయా పరిస్థితికి తీసుకుపోతోంది. విద్యార్థులకు ఎమోషన్ లేకపోతే తరువాత తరానికి యీ దేశం నాది అని అనుకోకపోతే, మనం దూరదృష్టితో వారికి ఆ భావం కలిగించకపోతే లాభము లేదు. ఈ దేశం మనది కాదు. ఈ దేశం యువతరముది. ఈ దేశము నాది అని ఆలోచించేవిధముగా యీ యువకులకు విద్య నేర్పాలని—ఆ విధమైన విద్యా విధానాన్ని తీసుకురమ్మని కోరుతూ విరమిస్తున్నాను.

శ్రీ పి. గున్నయ్య :—అధ్యక్షా, ఈ విద్యాశాఖ డిమాండును బలపరుస్తున్నాను. ఈ విద్యారంగంలో మనకు ఎన్నోవిధాల అభివృద్ధి జరుగుతున్నది. ప్రతి

గ్రామములో వంద ఇండ్లు వున్నచోట ఒకస్కూలు. పది ఇళ్ళు వున్నచోట ఒక టీచర్‌ను ఏర్పాటుచేసి విద్యాభివృద్ధికొరకు కోట్ల రూపాయలు ప్రభుత్వం ఖర్చు చేసి ప్రజలకు విద్యను ఇస్తున్నారు చాలా సంతోషము. అందుకు ప్రభుత్వాన్ని హృదయపూర్వకంగా అభినందిస్తున్నాను. గ్రామంలో 500 జనాభా ఉన్నచోట్ల ఇద్దరు ముగ్గురు మాస్టర్లు ఉన్నారు. అక్కడ విద్య 1 నుండి 5 వ తరగతి వరకు ఉంటుంది. 4, 5 తరగతులు చదివే విద్యార్థికి యీనాడు తాను మోయలేని పుస్తకాలు వున్నవి విద్యారంగం పెరుగుతున్నది అనుకోండి ఐదు సంవత్సరాల కుర్రవానికి, ఆడపిల్లకు విద్య ఏవిధంగా నేర్పించాలి. ఏమాత్రం సిలబస్ వుంచే పనికివస్తుంది అనే విషయం మన విద్యాశాఖాధికార్లు బాగా ఆలోచించి 5 వ తరగతివరకు పుస్తకాలు తగ్గించి వారు చదువుకొనేమార్గం ఆలోచించాలి. అసలు వారు పుస్తకాలు చూసి భయపడుతున్నారు. చాలా పుస్తకాలు వున్నవి. కొంచెం బలహీనమైనవారు ఆ పుస్తకాలు మోయలేకుండా పోతున్నారు. హరిజన, గిరిజన హాస్టల్స్ యీ రాష్ట్రంలో 1500 వున్నవి. కొన్ని వేలమంది విద్యార్థులు బాల బాలికలు చదువుతున్నారు మన లెక్కల ప్రకారము చూస్తే 1800 మంది ఎస్.ఎస్.ఎల్.సి పరీక్ష పాస్ అయినవారు వున్నారు. దానినిబట్టి విద్యను విద్యాశాఖాధికారులు ఎంత అభివృద్ధి చేస్తున్నారో మనకు రుజువు అవుతుంది. ప్రతి ఉపాధ్యాయుడు తన పని చేయక, ఎపుడూ ఏదో ఒక తగాదాలో వుండటము, సమితి, పరిషత్ ఆఫీసులకు వెళ్లటం చేస్తున్నారు. ఈ రెండు పనులు లేనటువంటి వారు స్కూల్సులో కాపాటంగా జూదం ఆడుకొంటున్నారు. మన పిల్లల విద్య కొరకు మనం ఎన్నోకోట్ల రూపాయలు ఖర్చు చేస్తున్నాము. కాని ఆ ఉపాధ్యాయులు సరిగా పని చేస్తున్నారా లేదా అనే విషయం రాష్ట్ర అధికారులుగాని, జిల్లా అధికారులుగాని అక్కడ పొలిటికల్‌గా వున్నటువంటి జిల్లా పరిషత్ చైర్‌మన్‌లుగాని చూడకుండా ఉన్నారు. అందుచేత ఉపాధ్యాయులు కాపాటంగా స్కూళ్లలో జూదం ఆడుతున్నారు పిల్లవాళ్లు బయటకుపోయి దెబ్బలాడుకొంటున్నారు. ఇటువంటి పరిస్థితుల్లో విద్యార్థులకు క్రమశిక్షణ ఎట్లా వుంటుంది. విద్యారంగంలో క్రమశిక్షణ పూర్తిగా పోయింది. కుర్రావాళ్లకు ఇంటివద్ద ఉన్నప్పుడు వుండే తల్లితండ్రులపైన భక్తి, గురువుమీద భక్తి, దేశంమీద భక్తి హైస్కూల్సుకు వెళ్ళేటప్పటికి ఆ మూడూ పోతున్నవి. విద్య నేర్పే అధికారులలో క్రమశిక్షణ లేకుండా పోతున్నది కాబట్టి విద్యార్థులలోకూడ దేశభక్తి, గురుభక్తి, తల్లిదండ్రుల పైన భక్తి లేకుండా పోతున్నది. విద్య నేర్పే అధికారులకు క్రమశిక్షణ ఏర్పడటానికి కట్టుదిట్టమైన ఏర్పాట్లు చేయాలి. యు.పి లో ఉపాధ్యాయులు సిగరెట్లు కాల్చటం మానివేస్తున్నామని చెప్పారు. అక్కడ వున్న విద్యార్థులుకూడ మంచి ఆదర్శవంతమైన పని చేయటానికి ఒప్పుకొన్నట్లు నేను పత్రికలలో చూశాను. మన ఉపాధ్యాయుకు పని లేకో, ఎక్కువడబ్బు వుండో సిగరెట్‌లు చాలా కాలుస్తున్నారు. వారి జేబునిండా సిగరెట్లు వుంటాయి. మన డైరెక్టర్‌గారు చాలా సిగరెట్లు కాలుస్తారు. మనము ఆదర్శవంతమైన పని చేయాలి. మనలను చూసి విద్యార్థులు నేర్చుకొంటారు. కాబట్టి ఇటువంటి దురలవాట్లు విడిచిపెట్టాలనే ఆలోచన ప్రభుత్వ అధికారులకు వుండాలి. విద్యావిధానములో క్రమశిక్షణ

అవలంబింపజేసి, విద్యార్థులలో గురుభక్తి. దేశభక్తి పెంపొందింపజేయటానికి తోడ్పడాలని నేను ప్రార్థిస్తున్నాను. ఈ విద్య కేవలం ఉద్యోగాలకొరకు అని అనుకోకూడదు. ఇవాళ వేలమంది టెక్నికల్ విద్య చదువుకొన్న విద్యార్థులు, ఇంజనీర్లు నిరుద్యోగులుగా వున్నారు. ఒక విద్యార్థి ఇంజనీరింగ్ చదువుకోవాలంటే సంవత్సరానికి ఐదారు వేల రూపాయలు ఖర్చవుతుంది. అయినప్పటికీ వారికి తగిన ఉద్యోగం మనం ఇవ్వలేకుండా పోతున్నాం. కాబట్టి కుటీర పరిశ్రమలు మన ప్రభుత్వం అభివృద్ధి చేయాలి. సాంకేతిక విద్యలో ప్రతివారికి చేతివృత్తులు నేర్పి ప్రతి ఒక్కరు ఎవరిపని వారు చేసుకొనే ఏర్పాటు చేయాలి. ఇవాళ మిషన్ కుట్టుకొన్నవాడు నెలకు 400 రూపాయలు సంపాయిస్తున్నాడు. వృత్తివిద్య నేర్పి ప్రతి విద్యార్థికి తన జీవితం తాను పోషించుకొనే విద్య నేర్పించాలని ప్రార్థిస్తున్నాను. దేశరక్షణకు ఎవరైతే ముందుకు వెళ్ళటానికి ప్రయత్నం చేస్తారో వారికి పెద్ద ఉద్యోగం ఇవ్వాలి. ఇవాళ విద్యాశాఖాధికారులు ఐ.ఎ.ఎస్. ఎం.ఎ. చదువుకొన్న వారు వున్నారు. 5000 ఎకరాల భూమి వున్నటువంటి పెద్దవారు వున్నారు. వారి పిల్లలకే ముందు ఉద్యోగం వస్తున్నది. దేశరక్షణకు పాటుపడి దేశంయొక్క క్షేమమునకు యుద్ధానికి వెళ్లే పేదవారికి గెజిటెడ్ ఉద్యోగాలు ఇవ్వాలి. దేశాన్ని రక్షించుకోటానికి దేశాన్ని పోషించటానికి అదర్శమైన సేవ చేయుటానికి అధికార్లు వుండాలి కాని, ఇవాళ కేవలం ధనవంతులకే ఉద్యోగాలు దొరుకుతున్నాయి. నిరుపేదలకు ఉద్యోగం లేకుండా పోతున్నది. కాబట్టి ఎడ్యుకేషన్‌కు సంబంధించిన విషయంలో దేశరక్షణకు ఎవరైతే వెళతారో వారికి ఫస్ట్‌గ్రేడ్ ఉద్యోగం ఇవ్వాలని కోరుతున్నాను. ఈ సదుపాయం చేయమని ప్రభుత్వాన్ని ప్రార్థిస్తూ యీ అవకాశం యిచ్చినందుకు తమకు హృదయపూర్వకంగా ధన్యవాదాలు అర్పిస్తూ సెలవు తీసుకొంటున్నాను.

Mrs. M. Godfrey (Nominated Anglo Indian):-Mr. Speaker Sir, While speaking on the Demands on Education, I fully agree with what Mr. Eswara Reddy has said yesterday regarding the language problem. He has also said that English should be retained as the media of instruction in the primary schools and high schools and also in the colleges. I should also request that at the college stage, three languages can be introduced, viz., English, Telugu and Hindi to facilitate those who would like to join in any one of the media. We have seen number of quarells and misunderstandings that have arisen when Hindi being introduced. Each State wants to implement its own language as medium of instruction. We will be making water-tight compartments, wherein our boys and girls will not find a place in any of the States in the country If English is made the medium of instruction, I think, the boys and girls and the parents will welcome the idea. Besides the other languages Hindi and Telugu should also be taught in a more extensive manner, so that the boys whose mother tongue is Telugu and those whose mother tongue is Hindi will also get extensive knowledge of their own mother tongue and it should be taught with more force in the schools and colleges. I would also fully agree with what Mr. Ramachandra Reddy said regarding the Physical instruction that more attention should be

paid to the Physical Education in the schools. For the purpose of employment these boys and girls who have Physical Instruction Certificates or Sports Certificates are more easily entertained in the services than the other boys and girls who passed the high school or P. U. C. examination. If this physical instruction is encouraged a little more in schools, I think, our boys and girls will find employment more easily after they finish the school stage.

One more point on which I would like to say is that I have also requested the Minister for Education and one of the Officers in the Office of the Director of Public Instruction to upgrade the Railway Schools. I have received very favourable reports from them saying that they follow up the request. I am very thankful to them. It is a great difficulty for those Railway centres like Bitragunta, Renigunta, Gudur and Vijayawada. Most of the railway boys and girls join the railway schools After the Seventh Class these boys and girls are just throw out. Of course, most of these railway colonies have convents where only girls get high school education. I fild that most of the boys cannot go to either schools which are far away nor can the parents put them in the boarding schools tofinish the high school education stage Most of the railway boys are either sent to work or just kept without any further education. I request the Minister and the Officers concerned to follow this up and see that the railway schools are upgraded so that our boys and girls can atleast get high school certificates. Besides I would also request that they should get all the privileges that are now being given to the railway children, i e., free education upto the high school standard I must say that I have received very favourable reports from the Officers concerned of the Education Department· I hope it will be followed up and from June those coming out from the 7th class will find themselves in the 8th class in their own respective schools. Then I am very thankful to the Education Department.

One more point I would like to say is that Smt. Iswari Bai said yesterday regarding the convent schools, where, she said, the fees are very high. I think, I touched on this point even in the last year session, I would like to point out that our Constitution permits every linguistic community schools can teach in their own mother tongue· As such I think the convents and the other schools have full rights and full freedom to teach in English and to conduct classes in English. If every people send their children to the schools I do not think, the Managements are to be blamed

Since there are unaided schools, I would like to say that since the Government is finding it difficult to provide grants to schools. These unaided schools should be permitted to take the fees from the parents who are willing to pay the fees. There are so many other schools which are charging much more. I have enquired the rates in Bombay and Madras and I think, ours is the lowest in the country· I think the highest charge here is Rs. 12 to 15 whereas in other States itis Rs. 25 to Rs. 30. Therefore, I found that ours is the lowest. Therefore where the parents are willing to pay the fees, I do not think, these boys are charged in these unaided schools more. I may say that people came to me requesting me to put their children in the

m ssion schools· I pointed out to them that they can go to the Government Schools like Nampally School. They said that they do not want to go to those schools They are all the people who want to pay the fees Therefore, all mission schools are really much better than any other Government school. I am sure and I can assure that one school which is on its role 4000 boys can comprise four Government schools. Mrs Iswari Bai has suggested that these schools should be taken over by the Government. Then I can assure you that will not have good standards nor they will have discipline. I can also tell you that many of our officers inside and outside have been the students of one of these mission schools. I am sure they are proud of themselves and we are also proud in having schools in which these officers were students once upon a time.

I would like to say that Government School buildings are also badly old and in a dilapidated condition. Some of the buildings have fallen into pieces. I went the other day to one of the schools, which is very very unsafe for the pupils. Besides I found that sanitation in the Government schools is very bad· The class rooms are very small and ventilation is not sufficient Equipments are not good. Furn ture are not good and they are very inadequate. Therefore, I request that all these points should be taken into consideration and better housing contiditions, better sanitation, and better buildings should be provided for the pupils who are attending especially the high schools and primary schools. Thank you.

శ్రీ కె. ఈశ్వరరెడ్డి:—అధ్యక్షా, స్వరాజ్యం వచ్చినప్పటి నుంచి ఎన్ని కమిటీలు వేసినా, కోట్ల కొలది రూపాయలు వెచ్చించి ఎందరు విద్యావంతులతో, నిపుణులతో అనేక కమిటీలు వేసి Volumes కొద్దీ రిపోర్టులు సేకరించినా, ఎన్ని మార్పులు చేర్పులు చేసినా ప్రధానంగా బ్రిటిష్‌వారి కాలంలో ఉండిన మెకాలే విద్యా విధానం పోలికే నేటి విద్యా విధానం ఉన్నది. గాని దానికి మించిన మార్పు రాలేదు. ప్రాథమిక విద్యగాని, Secondary education గాని, college education కాని, technical education గాని మొదటి నుంచి చూస్తే మొత్తం విద్యా విధానం సంపూర్ణంగా విఫలం అయిందని చెప్పకతప్పదు. రాజ్యాంగ చట్టంలో కనీసం అందరిని అక్షరాస్యులను చేయాలని ఉన్నది. అందరికి తిండి, గుడ్డ, వసతి ఏర్పాటు చేయడం ఎట్లా ప్రభుత్వం యొక్క కర్తవ్యమో ధర్మమో అదే విధంగా అందరినీ అక్షరాస్యులనైనా చేసితీరాలి. అందుకనే నిర్బంధోచిత ప్రాథమిక విద్య పూర్తిచేసి తీరాలి. కొన్ని సంవత్సరాలలో అందరు అక్షరాస్యులై తీరాలి. మన దేశంలో చదువు రానటువంటి వాడు అంటూ ఉండకూడదు అని నిర్ణయం తీసుకున్నాముగాని అది సంపూర్ణంగా విఫలం అయింది ప్రాథమిక విద్య మన రాష్ట్రంలో 10 సంవత్సరాల కాలంలో 1951 లో 13.1 ఉంటే 1961 నాటికి 21.1కి పెరిగింది. ఇతర రాష్ట్రాలలో యింకా ఎక్కువ పెరిగింది. మద్రాసుతో పోల్చి చూస్తే మన రాష్ట్రంలో 10 సంవత్సరాలలో 100 కి 8 వంతులు పెంచినాము. ఈ rate నే గనుక మనం అభివృద్ధిని సాగించదలిస్తే 100 సంవత్సరాలు పడుతుంది. మద్రాసుకు మనకు పోల్చి చూస్తే, మద్రాసు 1951 లో 5 వ స్థాయిలో ఉంటే యిప్పుడు రెండవ rank వచ్చినది. మనది 10 లో ఉంటే

10 లోనే ఉన్నది, 51 కి 61 కి పెరుగుదల లేకుండా ఉన్నది ఉన్నట్లుగానే ఉన్నది. Planning Department Economic Development Volume ఆధారంగా చూస్తే మనరాష్ట్రంలో ప్రాథమిక విద్యలోగాని, మొత్తం విద్యలోగాని ఎటువంటి పెరుగుదల సాధించలేదు. ఇన్నికోట్లు రూపాయలు ఖర్చు పెట్టినా, సంవత్సరం సంవత్సరం వివిధ రకాలైన మార్పులు చేర్పులు చేసి ఎన్ని ప్రయోగాలు చేసినా మూలములో ఎటువంటి మార్పు రాలేదు. విద్య పెరగలేదు అని మనలెక్కల బట్టి, మనం సాధించిన అభివృద్ధిని బట్టి చూస్తే, ఒప్పుకోవలసి వస్తుంది. ప్రాథమిక విద్య పంచాయతీ సమితుల చేతులలో పెట్టినాము. పంచాయితీ సమితులు విద్యా ప్రమాణం ఏమైనా పెంచుతున్నారా లేదా, గ్రామాలలో ఏ విధంగా అమలులో పెడుతున్నారు అనే ఆలోచనలేదు సమితులుఅనేవి power కోసం ఉన్నటువంటివి. ఈ ఉపాధ్యాయ బృందం తమ చెప్పు చేతలలో ఉన్నారాలేదా, Elementary school teachers తమ కనుసన్నలలో మెలుగుతున్నారాలేదా అనేది చూస్తారు గాని అక్కడ సక్రమంగా పని జరుగుతుందా లేదా, సక్రమంగా విద్య బోధిస్తున్నారా లేదా అనేది చూడగం లేదు ఎంతసేపు ఒక మూల నుంచి యింకో మూలకు transfers పంతులుమీద, పంతులమ్మగారి మీద ఉండే అధికారాలు విచక్షణా రహితంగా ప్రయోగించడం, వారి యొక్క power ను వీరచేత గుర్తింప చేయడమే వారికి ఉండే అభిమానం, శ్రద్ధ దీక్ష. పిల్లల యొక్క విద్య పెరుగుతోందా, తమ యొక్క విధిని సక్రమంగా నెరవేస్తున్నారా లేదా అనే విషయాలు సమితి పాలక వర్గం చూడడంలేదు. కాబట్టి పంచాయితీ సమితుల యొక్క ఆధీనంలో ఉన్న elementary education సంపూర్తిగా విఫలం అయి పోయింది. ఈ రోజు ప్రాథమిక పాఠశాలలలో చదువు అనేది మృగ్యం. చదవ వేస్తే ఉన్నమతి పోయినట్లుగా యిండ్లలో పని పాటలు నేర్చుకోడానికి అనువుకాదు. యిటు అయిదవ తరగతి వరకు చదువురాదు. సాధారణమైన జాబులు వ్రాసే శక్తి, పత్రికలు చదివే శక్తి కూడ లేకుండా ఉన్నాడు. ప్రాథమిక విద్యలో ఎటువంటి పునాది లేకుండానే, సరియైన పరిజ్ఞానం లేకుండానే అతను సెకెండరీ విద్యకు వెడుతున్నారు. సెకెండరీ ఎడ్యుకేషన్ జిల్లాపరిషత్తుల ఆధీనంలో వున్నది. అనేకచోట్ల స్కూల్సు సంఖ్య పెంచారుగాని, స్థాయి మాత్రం ఏమీ పెరగలేదు. అలాగే హైస్కూలు విద్య కూడా. గైడ్సు తీసుకుని వారికి తోచినవిధంగా నేర్చుకోవలసి వున్నది. జిల్లాపరిషత్తుల అధీనంలో టీచర్సుకు ట్రాన్స్‌ఫర్సు ఎక్కువగా వున్నాయి. లాబ్ సౌకర్యం ఏమీ లేదు. బిల్డింగ్సు సరిగా లేవు. పాత కొంపల్లో, ఎప్పుడు కూలిపోతాయో అనే కొంపల్లో యీ స్కూల్సు వుంటున్నాయి. ప్రాథమిక, సెకెండరీ విద్యావిధానం పూర్తిగా ఫెయిల్ అయింది. ఇంక కాలేజి ఎడ్యుకేషన్ ఎట్లా వుంది, ఆ

(Mr Speaker in the Chair)

పునాదులమీద వచ్చిన విద్యార్థులే యిక్కడకు వస్తారు తల్లిదండ్రులు వేల రూపాయిలు ఖర్చు పెట్టి వారిని ఇంజినీర్సును, డాక్టర్సును, చేయవలెనని, యితర టెక్నికల్ విద్యలను నేర్పించవలయునని ఆతురతో వుంటారు. వారు పరీక్షలు పాస్ అయి వచ్చిన తరువాత మాత్రం ఉద్యోగాలు లేవు. కాలేజీల

నుండి బయటకు వచ్చిన తరువాత, ఎట్లా బ్రతుకుతాము ? అనే అసంతృప్తి భవిష్యత్తులపై విశ్వాసంపోవడం విద్యార్థులలో ఏర్పడుతున్నది. మన సాంఘిక వ్యవస్థలోని లోపమే దీనికి కారణం ఈ విషయంలో తీవ్రంగా ఆలోచించవలసి వున్నది. సోషలిస్ట్ పాటర్న్ ఆఫ్ సొసైటీ అన్నారు అందరికీ తిండి, బట్ట, విద్య అన్నారు. అవి ఏమైనాయి ? లోపం ఎక్కడ వున్నది ? యీ విషయాలను గట్టిగా ఆలోచించాలి. విద్యావిధానాన్ని గూర్చి ఆలోచించాలి. ఇప్పుడు విద్యావిధానంలో వివిధరకాలైన మార్పులు చేస్తున్నారు. విద్యార్థులపై ఎన్నో ప్రయోగాలు చేస్తున్నారు. అందువలన, విద్యార్థులకు ఏ విషయంలోనూ సంపూర్ణమైన పరిజ్ఞానం లేకుండా పోతున్నది. సరియైన శక్తి సంపాదించుకోలేకపోతున్నారు. అసలు సంపూర్ణమైన ఒక విద్యావిధానాన్ని ఏర్పాటు చేసుకోవడంలో మన దేశం పూర్తిగా విఫలమైనది. మన రాష్ట్రంలో, యితర రాష్ట్రాలతో పోల్చి చూసినప్పుడు, విద్యారంగంలో అభివృద్ధి నత్తనడకలో వున్నది. ఈ పద్ధతిలో మనం ఎప్పటికీ ముందుకు వెళ్లలేమని చెబుతూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

شری ایم - ایم - ھاشم - جناب صدر اسپیکر صاحب - میں ایجوکیشن ڈیمانڈ کی تائید کرتے ہوئے ایک اہم نکتہ جو میری نظر میں بہت بڑی اہمیت رکھتا ھے اس ھاوز کے سامنے رکھنا چاہتا ھوں - آپ جانتے ھیں کہ آج طلباء کمیونٹی کن کن مسائل سے دوچار ھورھی ھے- آج ھندوستان کا ھر شخص جانتا ھے کہ تاوقتیکہ ھماری تعلیم کی بنیاد اچھی نہ ھو- اوس میں پختگی نہ ھو ھمارے تعلیمی نظام میں خرابیاں موجود رھینگی - جو بچہ بڑا ھوکر پائلٹ بنتا ھے- سولجر بنتا ھے- انجنیر بنتا ھے- ڈاکٹر بنتا ھے اوس کی بنیاد اوسکا اسکول اور کالج ھوتی ھے- لیکن آپ دیکھتے ھیں کہ ان بچوں کو تعلیم دینے والے ٹیچر جب کالج یا اسکول میں آتے ھیں تو اپنے ساتھ پریشانیوں کا طوفان لیکر آتے ھیں - جب وہ چاک ھاتھ میں لیکر بلیک بورڈ پر لکھتا ھے تو اوسکو ھسٹری جغرافیہ نظر آتی ھے- اور جغرافیہ سائنس نظر آتی ھے- جب کوئی اسٹوڈنٹ ایسے ٹیچر سے تعلیم حاصل کرکے باھر آئیگا تو آپ جانتے ھیں وہ اسٹوڈنٹ کیسا ھوگا - ھم چاھتے ھیں کہ اڈمنیسٹریشن میں افیسنسی ھو - ھم یہ چاھتے ھیں کہ کرپشن نہ ھو- جب ھم یہ سب چیزیں چاھتے ھیں تو ھمیں چاھئے کہ ھم اپنے طلباء کو بہتر سے بہتر تعلیم دیں اور اچھی تعلیم دینے کے لئے ٹیچروں کی حالت کو درست کریں - اس وقت حالت یہ ھے کہ جو بچہ تعلیم پاکر اسکول یا کالج سے باھر آتا ھے- اوسکا دماغ تو ٹی - بی - میں مبتلا رھتا ھے- آج ھم ھندوستان میں انقلاب لانا چاھتے ھیں- آج ھم ھندوستان میں بڑی بڑی یوجنائیں تیار کررھے ھیں - ھم اپنے ملک میں اچھے اچھے کام کرنا چاھتے ھیں- ان کاموں کے لئے اچھے دماغوں کی ضرورت ھے- اس لئے میں یہ کہونگا کہ ھم سارے پلان ایک طرف رکھکر ٹیچر کی بھلائی کے لئے ذرائع فراھم کریں - اس سلسلہ میں میں ایک

بات اور یہ عرض کرونگا کہ اکثر ٹیچرس کی تنخواهیں وقت پر ادا نہیں کی جارهی هیں - اس هاوز کو یہ سن کر تعجب هوگا کہ کئی ٹیچروں کا انکریمنٹ ابھی تک ادا نہیں کیا گیا - بعض ٹیچر ایسے هیں جن کی جنوری کی تنخواہ فبروری میں ملتی هے اور جب فبروری کی تنخواہ کا مطالبہ کیاجاتا هےتو کہا جاتا هے کہ اس سلسلہ میں کچھ کلیرفیکیسن پوچھا گیا هے- اس لئے نہیں ملی - بعض ٹیچروں کو چھ چھ مہینوں سے تنخواهیں نہیں ملی هیں - مجبوراً یہ لوگ سرمایہ داروں کے پاس سے سود پر قرضہ لیتے هیں اور جب ان کی تنخواهیں ملتی هیں تو ایک مہینے کی تنخواہ سود میں هی چلی جاتی هے - هم بڑے بھاشن تو دیتے هیں کمیٹیاں تو بناتے هیں لیکن اننے کمیٹیوں کا کیا مصرف هے جبکہ هم ان غریب ٹیچروں کےمسائل حل نہیں کرسکتے - هم صرف ان کےساتھ لب سمتی کرتے هیں عملاً ان کے لئے کچھ نہیں کرتے - اضلاع میں پنچایت سمیتھیز اور ضلع پریسدس کا عجیب حال هے- ایک ٹیچر کا تقرر هوتا هے- اور وہ جائزہ لینے کیلئے جاتا هے لکن جائزہ لینے بھی نہیں پاتا اوسکو پتہ چلتا هے کہ اوسکا تبادلہ دوسرےگاؤں میں کردیا گیا - پھر وہ بے چارہ اپنا تمام سامان لیکر دوسرےگاؤں کی طرف جاتا هے- ٹیچروں کی یہ جو پریشانیاں هیں هم کو ان پر غور کرنا اور اونکو دور کرنا چاهئیے - اگر هم چاهتے هیں کہ همارے محکمہ جات اچھی طرح سے کام کریں اگر هم چاهتے هیں کہ همارے ملک میں اچھے انجنیر اور اچھے ڈاکٹر پیدا هوں تو همیں چاهئے کہ هم اپنے ٹیچروں کی حالت درست کریں - کیونکہ اچھے ماسٹر کا اسٹوڈنٹ بھی اچھا هوتا هے- اور خراب ماسٹر کا اسٹوڈنٹ خراب هوتا هے- ایک اور چیز جو میں کہنا چاهتا هوں وہ یہ هےکہ پہلے همارے اسکولوں میں اخلاقیات اور دینیات کی تعلیم دیجاتی تھی - همارے اسکولوں میں ایتھکس پڑھائی جاتی تھی - اس کی وجہ سے لڑکوں میں ایمانداری پیدا هوتی تھی - اونکے اخلاق اچھے هوتے تھے وہ جب اسکول سے پڑھ کر باهر نکلتے تھے تو اپنے استاد کی عزت کرتے تھے - جب ملازمتوں میں جاتے تو اچھے اڈمنسٹریٹر بنتے اور اپنے ملک کےسچے بہی خواہ ثابت هوتے تھے - اسکو اللہ کا ڈر هوتا تھا - اوسکو اچھے اور برے کی تمیز رهتی تھی لیکن آج هم دیکھتے هیں کہ هر شخص همارے اسٹوڈنٹس کی برائی کرتا هے- آج جو اسٹوڈنٹس گلیوں میں پھر کر سرکاری سامان کو نقصان پهونچاتے هیں اوسکی وجہ یہ هے کہ اوسکو دوسرے لوگ هر طریقہ سے اکسپلائٹ کرنے کی کوشش کرتے هیں- اوسکو پاور پالیٹیکس میں لیجانا چاهتے هیں- آج (۲۰) سال سے هم اپنے اسٹوڈنٹس کو تعلیم دے رهے هیں- هم یہ چاهتے هیں کہ اوسکو دیش بھگت بنائیں- هم چاهتے کہ تھے اوسکو ایک رسپانسیبل آدمی بنائیں لیکن اسکے بجائے هم نے اوسکو ایک عجیب و غریب حالت میں لاکر سڑک پر چھوڑ دیا هے- سارے پولیٹیکل پارٹیز اوسکو اکسپلائٹ کرنے کی کوشس کررهے هیں- اپنی غرض نکال لینا چاهتے هیں یہ چیزیں ایسی هیں جن کے متعلق هم کو سوچنا چاهئیے - میں یہ کہونگا کہ آج

اسٹوڈنٹس جو ہنگامے مچا رہے ہیں اوسکی بنیادی وجہ یہی ہے کہ اونکی تعلیم اچھی طرح نہیں ہوتی - آپ جانتے ہیں کہ ماں باپ اپنے بچے کو کتنی محنت سے تعلیم دلاتے ہیں اوسکو بی - ای - کراتے ہیں - ایس - سی - کراتے ہیں لیکن جب بد قسمتی سے ملازمت نہیں ملتی تو اوسکو کتنی تکلیف ہوتی ہوگی اسکا اندازہ آپ خود کرسکتے ہیں - اس لئے میں کہونگا کہ اسٹوڈنٹس کے پرابلمس اتنے اہم ہیں کہ ہم کو اس طرف فوری توجہ کرنے کی ضرورت ہے - میں آخر میں تمام پولیٹیکل پارٹیز سے اپیل کرونگا کہ وہ اپنے آپ کو اسٹوڈنٹس سے دور رکھیں اور اونکو اپنے حال پر ہی چھوڑ دیں تو بہتر ہوگا - اگر ہم اسٹوڈنٹس پر بھروسہ کرینگے اون پر اعتماد کرینگے تو مجھے امید ہے اسکا رزلٹ بھی اچھا ہی ہوگا -

శ్రీ పి. జంగారెడ్డి.—అధ్యక్షా, స్వాతంత్ర్యం వచ్చి 20 సం॥ లు అయినప్పటికీ యీనాటికీ మనం ఒక జాతీయ విద్యావిధానం రూపొందించుకోలేక పోయినందుకు చాల విచారిస్తున్నాము. ప్రాథమిక విద్య గురించి చూద్దాము. మనం ఇక్కడ కూర్చుని జి. ఒ. లు యిద్దాము. ఇంతకుముందు 1 : 30 వుండేది, ఇప్పుడు 1 : 40 చేశారు. పిల్లలు గొర్రెలు, గొడ్లు కాదన్న సంగతి యిక్కడ ఉత్తరువులు చేసే వారికి తెలియక కాదు. ఆర్థిక స్థోమతనుబట్టి మనకు 40 మందికి ఒక టీచరు సరిపోతాడనే ఆలోచన వుంటోంది. ఏకోపాధ్యాయ పాఠశాలలు వుంటాయి, వాటిలో మూడు తరగతులు వుంటాయి. మూడు తరగతులకు 40 మంది పిల్లలకు ఒక టీచరు ఏ విధంగా బోధ చేయగలుగుతాడో గమనించాలి. అన్ని విద్యలకంటె ప్రాథమికవిద్య ప్రధానమైనది. హైస్కూల్సులో స్ట్రెయిన్ పెట్టితే అభ్యంతరం లేదు కాని ప్రాథమిక విద్యా విధానానికి వచ్చినప్పుడు ఆలోచించాలి. ఒక టీచరు మూడు తరగతులకు చెప్పాలి. మూడు తరగతులకు కూడ మూడు భాషలు చెప్పాలి. తెలుగు, హిందీ, ఇంగ్లీషు—మూడు భాషలు చెప్పాలి. ఇది ఎంత కఠినసమస్యో బాగా ఆలోచించాలి. విశ్వవిద్యాలయ విద్యకంటె, మాధ్యమిక విద్య కంటె ప్రాథమిక విద్య జటిలమైన విద్య. అక్కడ పునాది గట్టిగా వుండాలి. విద్యార్థుల టీచరుల రేషియో వుండాలి, ఆ రేషియోనుబట్టి ఒకసమితిలో 26 మంది టీచర్సు ఎక్కువ వున్నారు. కాబట్టి 26 మందిని తీసేయాలని—యీ పది పర్సంటు కోతతో—ఆలోచిస్తున్నారు కాని, ప్రాథమిక విద్యలో మూడు భాషలు ఏవిధంగా సాధ్యమవుతాయి. అసలు ప్రాథమిక విద్యలో ఇంగ్లీషు అవసరం ఏమి వున్నది ? హిందీ అవసరం ఏమి వున్నది ? మూడు భాషలు కూడ మాధ్యమిక స్థాయిలో చెప్పాలి కాని ప్రాథమిక స్థాయిలోనే మూడు భాషలు పెట్టాలని 40 రోజులు వారికి స్పెషలుగా ట్రెయినింగు యిచ్చి—యీ విధంగా ఏకోపాధ్యాయ పాఠశాలలు పెట్టితే ప్రాథమిక విద్య కరాబు అయిపోతోంది. కాబట్టి, ముందుగా వారికి తెలుగు బాగా వచ్చునట్లు చేసి, 5-6 తరగతులనుంచి హిందీ ప్రవేశపెట్టి, హైస్కూలు ఎడ్యుకేషనుకు వచ్చినప్పుడు ఇంగ్లీషు చెబితే బాగుంటుంది. స్కూల్సు పెట్టాలని వేడుతున్నాము. కాని చాల స్కూల్సులో

11వ క్లాసులో 10 మంది, 9వ క్లాసులో 8 మంది, 5వ తరగతిలో 6 మంది-ఈ విధంగా స్ట్రెంగ్త్ పెట్టుకుని యిన్ని హైస్కూల్సు స్థాపించుకున్నాము అనే ఘనత కంటే రెండు మూడు మైళ్లలోపల ఒక హైస్కూలు పెట్టి, బీద పిల్లలకు హౌస్ కం స్కూల్సు పెట్టి—ప్రాథమిక విద్య, మిడిల్ స్కూల్ విద్య చెప్పాలని సజెస్ట్ చేశాము. దూరదూరంగా వున్నప్పుడే హైస్కూల్సు పెట్టాలి కాని అక్కడ పదిమందిని, ఇక్కడ పదిమందిని పెట్టి స్ట్రెంగ్త్ లేదని టీచర్సును తీసేయడం--తెలుగు పండిట్స్, హిందీ పండిట్స్, ఫిజికల్ ఎడ్యుకేషను లేకుండా చేయడం మంచిదికాదు. అక్కడక్కడ చిన్న చిన్న ఫోర్టులు, కుంటలు కట్టుతున్నట్లు ఎడ్యుకేషనులో కూడా-అదే విధంగా చేస్తున్నారు నాలుగైదు ఊళ్లను కలిపి ఒక సెంటరులో హైస్కూలు పెట్టి విద్య జరిపించాలి హౌస్-కం-స్కూల్స్ పెట్టితే ప్రాథమిక విద్య మెరుగు కావడానికి అవకాశముంటుందని మనవి చేస్తున్నాము. ఇండిసిప్లిన్ గురించి బాధ్యులెవరు టీచరా, పేరంటా, సమాజమా అని సింపోజియములు పెట్టుకుంటున్నాము. టీచర్సు యూనియనువారు, ఎడ్యుకేషనిస్టులు తమతమ అభిప్రాయాలు చెబుతున్నారు. కాని, అందరూ సమానమైన కారణాలే-ఈ వాడు సమాజములో ఇండిసిప్లిన్ వున్నది స్టూడెంటు టీచరు దగ్గర 6 గంటలు మాత్రమే వుంటాడు అయినా టీచరే బాధ్యుడని నెపం పెట్టడానికి చూస్తున్నారు. 6 గంటలు తప్ప పిల్లలు మిగతా టైము అంతా మనదగ్గరే వుంటున్నప్పుడు మనపైనకూడ బాధ్యత వున్నది అందరికీ సమానమైన బాధ్యత వున్నది. డిసిప్లిన్ చెడిపోవడానికి ప్రభుత్వరంగంలో కూడ కొంత కారణం వుంది. తెలుగులో కూడ సెక్సు బుక్స్ సాహిత్యం, అసహ్యకరమైన బొమ్మలుగల మాగజీనులుకూడ తెప్పిస్తుంటారు కాలేజీలకు, మిగతా అవసరమైన మాగజీనులుకూడ వారు యీనాడు చదవని పరిస్థితి కనిపిస్తోంది. Standards పడిపోతున్నాయి. అందుకు కారణం ఏమిటి? ఉపాధ్యాయుడు ఏవిధంగా బ్రతుకుతున్నాడు? ఆరు నెలలుగా జీతాలు లేని ఉదాహరణలున్నాయి. ఈ మధ్య మంత్రిగారు ఎప్పటికప్పుడు aid ఇస్తామని చెబుతున్నారు. Aid టీచర్ల జేబులలోనికి పోవడానికి ఎంత time పడుతుందో వారికి తెలియకపోవచ్చును. D.E.O కు పోవాలి; అక్కడ నుంచి కరస్పాండెంటుకు పోవాలి; అక్కడ బిల్లు వేసిన తరువాత పాసై డబ్బు చేతికి రావాలి, ఇది అంతా జరగడానికి నెల, రెండు నెలలు పడుతుంది ఫిబ్రవరి గ్రాంటు జనవరిలోనే ఇస్తే వేకాని మార్చి 15 జీతాలు దొరకవు. ఏ ఏ dates లో గ్రాంటు ఇచ్చారనేది నా వద్ద లిస్టు ఉంది. మార్చి, ఏప్రెలు, మే 1967 నెలకు 24-4-67 న గ్రాంటు ఇచ్చారు. అంటే మార్చి నెల జీతం ఎప్పుడు దొరుకుతుందో ఆలోచించండి. జూన్, జులై, ఆగష్టు నెలల గ్రాంటు 6-7-67 న యిచ్చినారు. అంటే జూన్ నెల జీతం ఎప్పుడు దొరుకుతుందో చూడండి. అసలే చాలీచాలని జీతాలతో బాధపడుతున్నారు. ట్యూషన్లు చెబుతున్నారు. ఎందుకు చెబుతున్నారు. జీతాలు సరిగ్గా లేకపోవడమే కారణం, కొఠారి కమిషన్‌ను వేసారు. బెంగుళూరులో ముఖ్యమంత్రిగారు

ఇటువంటి కమిషన్లు వేసి కేంద్ర ప్రభుత్వం వరేపాష్ చేస్తోంది అని చెప్పారు. టీచర్ క్లాసురూంలోనికి వెళ్లగానే ఇంటికి సంబంధించిన worries ను మరచి పోయేటట్లు ఉండాలి. నా భార్యకు జ్వరం వచ్చింది, పిల్లవానికి జ్వరం వచ్చింది. ఇంజెక్షన్ ఇప్పించలేదనే బాధ లేకుండా ఉండాలి. లేకపోతే క్లాస్ రూంలో కూడా ఇంటి పరిస్థితినే ఆలోచిస్తూ ఉంటే పాఠాలు ఏమి చెప్పగలరు? Standards ఏ విధంగా బాగుపడతాయి? గవర్నమెంటు స్కూల్సులోకంటె ప్రవేటు స్కూల్సులో standards కొంత మెరుగుగా ఉన్నాయి. సర్కారు బడిలో చదువు చెబుతారని నమ్మకులా, సర్కారు బస్సులో చోటు దొరుకుతుందని నమ్మకులా అని మా గొల్లకాపరి పాడుతూంటాడు. సర్కారు బస్సువానికి interest ఏమి ఉన్నది? ఇంటికి ఎప్పుడు చేరుతామా అని చూస్తూంటాడు. గవర్నమెంటు స్కూలులోని ఉపాధ్యాయుడు అంతే. ప్రవేటు స్కూలులో టీచరుపని చేయకపోతే మానేజిమెంటు వెంటనే చర్య తీసుకుంటుంది. Standards పడిపోకుండా చర్యతీసుకుంటారు గవర్నమెంటు సర్వెంటుకున్న ప్రొటక్షన్ కొంత ఎక్కువ ఉండడంవల్ల అట్లా ఉంటోంది. Fees ఎక్కువగా ఉన్నప్పటికి ప్రవేటు స్కూల్సులో standard మంచిగా ఉన్నది. Interest తో బాగా పనిచేస్తారు. ఫలానా స్కూలులో standards బాగా ఉంటాయి అనుకోడంవల్లనే వారితో ఒకవిధమైన sta dard తీసుకురావాలనే అభిప్రాయం కలుగుతుంది. గవర్నమెంటు స్కూల్సులో అధికారులకు interest లేదు. ఇన్స్పెక్షన్ బాగా జరగాలని D.E.O. పోస్టును upgrade చేసారు. వీరంతరు ఎన్నిసార్లు inspect చేస్తున్నారనేది ఆలోచించాలి. పంతులు వస్తున్నాడా లేదా, లీవ్ తీసుకొని వెళ్ళినాడా అనేది చూడడంకాదు. రెండు మూడు రోజులు కూర్చుని standards ఎట్లా ఉన్నాయి, ఎట్లా బాగుచేయాలి అన్నీ చూడవలసి ఉంటుంది. మా పంచాయితీ సమితిలో ఇద్దరు డిప్యూటీ ఇన్స్పెక్టర్లు ఉన్నారు. మాకు 6.7 స్కూల్సు ఉన్నాయి. 20 రోజులు tour వేసుకుంటే కనీసం రెండు మూడు సార్లు అయినా ప్రతి స్కూలు ఇన్స్పెక్షన్ చేయవచ్చు. ఇప్పుడు డి.ఇ.వో.ను upgrade చేసినందువల్ల ఏమీ ప్రయోజనం కనబడడంలేదు. అక్కడ ఉండే హైస్కూల్సును హాయ్యరు సెకండరీ స్కూలు చేయవలసివుంది. ఇంతవరకు చేయలేదు. సర్వీసు బుక్కులో పంతకం కాలేదనో ఇంక్రిమెంటు శాంక్షన్ కాలేదనో టీచర్లు డి.ఇ.వో. ఆఫీసుచుట్టూ తిరుగుతూఉంటే చదువు చెప్పేది ఎప్పుడు? డి.ఇ.వో.కు ఇంత పెద్ద ఆఫీసు పెట్టినా 1200 కేసులు pending గా ఉన్నాయి. ఆయన ఎక్కడ ఉంటాడో తెలియదు. డి.పి.ఐ. కూడా ఈ విషయమై చెప్పినట్లు తెలుస్తున్నది. ఇంతవరకు ఏమి చర్యతీసుకోలేదు. వాటిని తొందరగా dispose of చేయాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ ఆర్. మహానంద :—అధ్యక్షా, విద్యాశాఖ డిమాండును బలపరచాలంటే చాలా కష్టం. విద్యలేనివాడు పశువు అన్నమాట నిజమే కాని ఈ శాఖ పెట్టే ఖర్చు తీసుకెన్నులు చూస్తే విజ్ఞాన విహీనులైన వారికి విజ్ఞానం కలిగించడానికి వారి జీవితాలను సార్థకం చేసుకోడానికి వీలైన పద్ధతుల ద్వారా విద్యా

బోధన జరుగుతోందా అంటే లేదనే చెప్పాలి. సమితులలో కాని జిల్లా పరిషత్తులలో కాని విద్యా విధానం అభివృద్ధి చెందాలనే ధోరణి, తత్వం ఎక్కడా కనపడడంలేదు. లోగడ గురుకులాలలో నేర్పిన విద్య, అప్పుడు చూపిన క్రమశిక్షణ క్రమేపి లోపించి పోతున్నాయి. నిముషనిముషానికి పద్ధతులు మారుస్తున్నాము. కేంద్రంలోకాని రాష్ట్రంలోకాని మంత్రిమారినప్పుడు పద్ధతి మారుతూంటుంది. గ్రామాలలో ఉండేవారందరికి సంబంధించిన విద్యవల్ల లాభం కలుగుతున్నదా, వారికి విచక్షణా జ్ఞానం కలుగుతున్నదా, పొట్ట పోషించుకుని కుటుంబం గడుపు కోగలుగుతారా అనేది ఆలోచించాలి. అందరికి డిగ్రీల విద్య ఇస్తున్నాము. వాటివల్ల లాభం ఏమైనా కనిపిస్తోందా? వేలకువేలు నిరుద్యోగులుగా తయారవు తున్నారు. పెళ్లి చేసుకుంటే భార్య తెచ్చే కట్నంవల్ల బ్రతకాలనే పద్ధతిలో వారు ఉంటున్నారు. నేను 8, 9 సంవత్సరాలు పంచాయతీ సమితి అధ్యక్షునిగా ఉన్నాను. అక్కడ విద్యా విధానం చాలా కుంటు పడిపోయింది. అక్కడ టీచర్లు political agents గా పని చేస్తున్నారే తప్ప విద్యను నేర్పే పద్ధతి ఏమీ లేదు. ఈ పద్ధతులను మార్చి లోగడ మాదిరి డిపార్టుమెంటు ద్వారానే నడిపితే మేలుగా ఉంటుందేమో ఒకసారి పునరాలోచించాలని మనవి చేస్తున్నాను. సమితుల ద్వారా ఎలిమెంటరీ విద్యా విధానం ఏమాత్రం బాగా పని చేయడం లేదు. అక్కడ ఉండే టీచరు గ్రామంలో చదువుకొన్నవారు కావడంవల్ల అక్కడ రాజకీయాలలో జోక్యం కలిగించుకుని ఒక political agent తయారై రాజకీయ పార్టీల మధ్య ఒక అభేతం సృష్టించడానికే తోడ్పడుతున్నారు కాని విద్య చెప్పడం అనేదిలేదు. గ్రామాలలో విద్య చెప్పి విజ్ఞానం కలిగించాలనే భావానికి స్వస్తి చెప్పి భరతవాక్యం పలుకుతున్నాంనే విషయం గమనించాలి. Number on roll పెరుగవచ్చును. కాని చదువు మాత్రం ఏమీ మెరుగుకనబడడం లేదు. ఈ పద్ధతిని తప్పక మార్చే ఆలోచన చేయాలి. ఎవరైనా రాజకీయంగా వ్యతిరేకంగా ఉంటే ఒక చోటనుంచి మరొక చోటికి మారుస్తూంటారు. మీరు చూశారు. మంత్రిగారు కూడా చూశారు "నిలువు దోపిడి" అనే సినీమాలో సమితి ప్రెసెడెంటుకు హెడ్డు గుమాస్తాకు జరిగిన సంభాషణ విన్నప్పుడు అర్థమవు తుంది ఈ పరిస్థితులలో విద్య బాగుపడాలనే ఉద్దేశ్యం ఉంటే యీ పద్ధతి మార్చడం చాలా అవసరమని మనవి చేస్తున్నాను. ఎన్నో చోట్ల స్కూల్సు యెక్కువ పెడుతున్నారు. వాటికి సరియైన యెక్విప్మెంట్ లేదు. సైన్సు యెక్విప్మెంటు లేదు. ఫర్నీచరు యేమీ లేకుండా స్కూల్సు పెట్టినందువల్ల ప్రయోజనం లేదు. హై స్కూల్సు ఎక్కువచేసే బదులు స్థానికంగా వున్నటువంటి అప్పర్ ప్రయిమరీ స్కూల్సును ఎక్కువ చేయండి. సరియైన ఎక్విప్మెంట్ లేదు. ట్రెయిన్డు టీచర్సును అలాటు చేయండి. ఆ విధముగా వాటిని అభివృద్ధిపరిస్తే గ్రామస్థాయి నుంచి హై స్కూల్సుకు కాలేజెస్‌కు పోవడానికి అవకాశం ఉంటుంది. పునాది అయిన యెలిమెంటరీ యెడ్యుకేషన్‌నుకు ప్రాధాన్యం యివ్వాలనే విషయాన్ని గవర్నమెంటు విస్మరించకూడదు. చాలమంది చెప్పారు. లైబ్రరీస్ విషయంలో ప్రత్యేకమైన శాఖ యేర్పాటు చేశారు. అది సంతోషించవలసిన విషయమే. కాని యింకొకటి కాస్త అనుమానంగా కనిపిస్తున్నది. దీనిని మరల డి.పి.ఐ. కు

చేరిస్తే బాగుంటుందనే ఆలోచన ఉన్నట్లు వింటున్నాము. ఆ విధముగా చేయడం పొరపాటని మనవి చేస్తున్నాను. ఈ నాడు ప్రత్యేకంగా ఉన్నందువల్ల దానిమీద కొంత ప్రత్యేకమైన శ్రద్ధ అభిమానం కలిగి ఉండి గ్రామాలలో గాని తక్కినచోట గాని లైబ్రరీస్ విస్తరణకు చాలా అవకాశం కలుగుతుంది. అందువల్ల యీ విధముగా లైబ్రరీస్ యొక్క మూవుమెంటు, విస్తరణకు ప్రత్యేకమైన శాఖ ఉండ వలసిన అవసరం ఉంది. ఈ శాఖలలో పనిచేసే వారికి జిల్లాలలో ఉండే వారికి అబ్బా అమ్మా ఉన్నట్లు కనిపించదు. సర్వీసు కండిషన్సు రూల్సు యింతవరకు నిర్ణయం కాలేదు. గౌరవనీయులైన శ్రీ పి. వి. నరసింహారావుగారు మంత్రిగా ఉండగా సర్వీసు రూల్సు కండిషన్సు యేర్పాటుచేసి గవర్నమెంటుతోపాటు డిక్లేరు చేస్తామని చెప్పి రెండు సంవత్సరాలు అయిపోయింది. వీరికి లోకలు బోర్డ్సు రూల్స్ అండ్ రెగ్యులేషన్సు అన్వయిస్తారా లేక గవర్నమెంటు రూల్సు అన్వయిస్తారా అనేది లేకుండాపోతోంది. 10 సంవత్సరాలు పని చేసినటువంటి వారికి కూడా ప్రావిడెంటు ఫండు, గ్రాట్యూయిటీ సదుపాయలు ఏమీ లేకుండా బాధపడుతున్నారు. తొందరగా నిర్ణయానికి వచ్చి ప్రత్యేకమైన రూల్సు అండ్ రెగ్యులేషన్స యేర్పాటు చేయాలి. ఈ డబ్బు కేటాయించడంలో యెలిమెంటరి యెడ్యుకేషనుకు జీతాల విషయంలో ఒక విధమైన నిర్ణయం తీసుకున్నారు. ప్రతి నెల ఒకటి, రెండు తారీఖులలో జీతాలు అందేటట్లుగా యేర్పాటు చేస్తున్నా మన్నారు. ఒకటి మనవి చేస్తున్నాను జీతాలు అందడం లేదు. వచ్చేటటువంటి డబ్బును బి. డి. ఓ. లు వారి యిష్టంవచ్చినట్లు ఒక పద్ధతి లేకుండా ఖర్చు పెడు తున్నారు. విద్యా శాఖకు యిచ్చిన డబ్బు దానికే ఖర్చు పెట్టేట్లు యేర్పాటు చేయాలి. ఆ విధముగా చేస్తే ఒకటి రెండు తారీఖులలో జీతాలు తీసుకొనడానికి అవకాశం కలుగుతుంది. టెక్నికలు యెడ్యుకేషను విషయంలో పనికివచ్చే టెక్నికలు ఎడ్యుకేషను చెప్పించాలి. మనం చూస్తున్న టెక్నికలు ఎడ్యుకేషనులో వందలు, వేలు మంది నిరుద్యోగులు అయిపోతున్నారు. ఎడ్యుకేషనుతోపాటు అక్కడనే యెడ్యుకేషను ఉపయోగించుకుని యేదయినా చిన్న చిన్న పరిశ్రమల ద్వారా జీవిత విధానంలో టెక్నికలు యెడ్యుకేషను ద్వారా లాభం పొందడానికి వీలుగా ఉండే పద్ధతి కలిగించాలని టెక్నికలు యెడ్యుకేషను స్కూల్సు యెక్కువ చేసినందువల్ల లాభం లేదని మనవి చేస్తూ యీ అవకాశం యిచ్చినందుకు తమకు నమస్కారం తెలియచేస్తున్నాను.

శ్రీ పి. వెంకటరెడ్డి:—మహానందగారు చెప్పడంలో నిలువుదోపిడి సినీమాలో సమితి ప్రెసిడెంటు వ్యవహారం బోధపడుతుందన్నారు. వారుకూడా పంచాయతి సమితి ప్రెసిడెంటు చేశారు. వారి హయాంలోకూడా వ్యవహారం యిదే విధముగా జరిగాయా?

శ్రీ ఆర్. మహానంద:—ఆ విధముగా వ్యవహారం జరిగితే రెండోసారి యెన్నుకోవడం జరిగి వుండేది కాదు కదా.

شری خواجه نظام الدین ـــــ عالی جناب اسپیکر صاحب ـ ایجوکیشن ڈیمانڈ پر مجھے کچھ زیادہ عرض کرنا نہیں ـ چند مسائل ہیں جن کی طرف ہاوز کی توجه مبذول کروانا چاهتا هوں ـ سب سے پہلے میں گذارش کرونگا که همارے نظام تعلیم کی خرابی کا چرچا عام هوچکا ہے ـ همارے نظام تعلیم میں خرابی کی دلیل یه ہے که آج همارے منسٹرس اور اعلی عہده دار اپنے بچوں کو کرسچین مشن اسکولس میں تعلیم دلواتے ہیں ـ اس کے علاوه همارے تعلیمی نصاب سے اخلاقیات کی تعلیم کو برخاست کردیا گیا ہے ـ اس کی وجه سے اسٹوڈنٹس میں اخلاقیات باقی نہیں رہے ـ دینی تعلیم یا اخلاقی تعلیم جرمنی ـ امریکه اور یوروپ کے دیگر ممالک میں دیجاتی ہے ـ وه لوگ دینی تعلیم یا اخلاق تعلیم کو پرائریٹی دیتے ہیں ـ لیکن هندوستان کے تعلیمی نظام سے ایسی تعلیم کو هٹا دیا گیا ہے ـ اخلاقی تعلیم اسکولس میں نه پڑھانے کی وجه سے هماری تعلیم مضرت رساں ثابت هورهی ہے ـ دوسری چیز یه ہے که نصابی کتب هر سال نئے نئے آتے رهتے ہیں ـ اور پھر یه کتب بروقت دستیاب بھی نہیں هوتے ـ اس کی وجه سے طلباء کو بڑی مسکلات پیش آتی ہیں ـ اگر کوئی طالب علم کو کتب نہیں مل سکتیں تو اوسکی عزت نفس کو بڑی ٹھیس پهونچتی ہے ـ جو لڑکے کتابیں نہیں لاسکتے اونھیں اسکولس میں کاغذ کی ٹوپی پہنا کر پھرایا جاتا ہے کیا یه ممکن نہیں ہے که خود حکومت بر وقت نصابی کتب کی سپلائی کا انتظام کرسکے ـ تیسری چیز یه ہے که لڑکوں کے هائی اسکولس میں پڑھانے کے لئے لیڈی ٹیچرس کو رکھا جاتا ہے ـ کیا حیدرآباد اور هندوستان میں مردوں کی کمی ہے جو لیڈی ٹیچرس کو رکھا جاتا ہے ـ اس کی وجه سے لڑکوں کے اخلاق اور کردار پر اثر پڑتا ہے ـ زنانی اسکولس مرد ٹیچرس اور مردانه اسکولس میں لیڈی ٹیچرس کو مقرر کرنا اچھی بات نہیں ہے ـ

دوسری چیز یه ہے که مختلف اسکولس میں لائبریریز قائم ہیں ـ لیکن اگر آپ ان لائبریریز کا جائزه لیں تو معلوم هوگا که هر زبان کی کتابیں ان لائبریریز میں مل سکتی ہیں لیکن اردو زبان کی کتابیں نہیں مل سکتیں ـ اردو زبان سے کروڑ ها انسان واقف ہیں ـ اس زبان کا لیٹریچر کتب خانوں میں نہیں رکھا جاتا ـ یه ناانصافی کی بات ہے که بعض اسکولس میں اردو کی کلاسس کو کم کیا جارها ہے ـ میں اپیل کرونگا که زیاده سے زیاده اردو کلاسس قائم کرنے کا انتظام کیا جائے ـ

میں ایک اور چیز کی جانب هاوز کی توجه مبذول کراونگا که ٹیچرس قوم کے معمار هوتے ہیں ـ وه همارے نوجوانوں کے کردار بنانے والے هوتے ہیں ـ یہی وه طبقه ہے جو پنڈت نہرو اور گاندهی جی جیسی بڑی بڑی شخصیتیں پیدا کرسکتا ہے ـ لیکن یه طبقه آج نہایت کسمپرسی کی حالت میں ہے ـ ان کو کئی کئی مہینوں سے تنخواهیں نہیں ملتیں ـ یہی نہیں بلکه اگر هم غور کریں تو معلوم هوگا که ٹیچرس کی تنخواهیں

چپراسی کی تنخواہوں سے بھی کم ہیں۔ اس معمولی تنخواہ میں ایک ٹیچر کی گزر بسر نہایت مشکل ہوتی ہے۔ اس تعلق سے میری گذارش یہ ہے کہ ٹیچرس کی تنخواہوں میں اضافہ پرغور کرنا ضروری ہے۔ یہی وہ طبقہ ہےجو ہمارے ملک کی ترقی اور ہمارے ملک کی نیک نامی کا ذمہ دار ہوتا ہے۔ اور ہمارے نوجوانوں کو بلند مرتبہ پر پہنچاسکتا ہے ۔

عثمانیہ یونیورسٹی کے تعلق سے یہ چیز واضح ہوچکی ہے اور اس سے پہلے بھی ایک کمیشن نے یہ رائے دی تھی کہ جہاں مختلف زبان کی یونیورسٹیاں قائم ہیں وہاں اردو یونیورسٹی کے لئے عثمانیہ یونیورسٹی کا انتخاب زیادہ بہتر ہوگا ۔ یہاں پر ایک تلگو یونیورسٹی ہے اس لئے اردو یونیورسٹی کا بھی ہونا ضروری ہے۔ کمیشن نے ایسا تصفیہ کیا تھا کہ ایک اردو یونیورسٹی قائم کیجائیگی ۔ اس لئے میری اپیل ہے کہ عثمانیہ یونیورسٹی کو ایک اردو یونیورسٹی بنادیا جائے ۔

آخر میں میں ایک گذارش کرونگا اور خاص طور پر وزیر تعلیم سے عرض کرونگا کہ وہ اس پر توجہ دیں ۔ یہاں پر اکثر و بیشتر مدارس کرایہ کے مکانات میں ہیں ۔ ان مدارس میں پینے کے پانی کا کوئی انتظام نہیں ہے۔ مالک مکان پانی کا ٹیکس ادا نہیں کرتے اس لئے اکثر و بیشتر مدارس میں نل کاٹ دیئے گئے ہیں ۔ وہاں کے خدمت گزاروں کو دور دراز مقامات سے پانی لانا پڑتا ہے۔ حالانکہ یہ چیز اون کے فرائض میں داخل نہیں ہے لیکن مجبوراً اونہیں یہ کام کرنا پڑتا ہے۔ منسٹر صاحب چاہیں تو اونہیں فہرست بھی بتائی جاسکتی ہے کون کون سے اسکولوں کی حالت خراب ہے۔ محکمہ تعلیمات کی جانب سے ایسے اسکولوں کی طرف ہر گز توجہ نہیں کیجارہی ہے ۔

یہ وہ دو تین چیزیں تھیں جن کی جانب میں منسٹر صاحب کی توجہ مبذول کروانا چاہتا تھا ۔ مجھے امید ہے کہ منسٹر صاحب اس پر غور فرمائینگے ۔

(శ్రీ) జి. శివయ్య:—అధ్యక్షా, విద్యాశాఖ డిమాండుకు రు. 34, 23, 94,000 కావాలని కోరినారు. దేశములో వున్న 6 కోట్ల ఆంధ్ర ప్రజలలో ఒక కోటి ఆంధ్రులు out side the state వున్నారు. వారిని గురించి ఏమి ఆలోచిస్తున్నారు? మద్రాసు రాష్ట్రములో 80 లక్షల మంది ఆంధ్రులు వున్నారు. రాయలసీమలోని అన్ని జిల్లాలను కలిపితే 69 లక్షల మంది ఆంధ్రులు అవుతున్నారు. ఇంతకంటె ఎక్కువ మద్రాసు రాష్ట్రములో వున్నారు. పొన్నేరు, తిరుత్తని, గుడియాత్తం, హోసూరు ప్రాంతాలలో సగముకన్న ఎక్కువ మంది ఆంధ్రులున్నారు. ఆ ప్రాంతాలలో విద్యాబోధన తెలుగులో లేదు. High Schools లో తెలుగు సబ్జక్టు ఒకటే తప్ప medium of instruction తెలుగులో లేదు. తిరుత్తనిలో ఇటువంటి స్కూలు ఒకటి వుంది. మిగతా ప్రాంతాలలో

ఇటువంటి స్కూల్సు లేవు. ఈ విషయము గురించి ఆలోచించి సహాయము చేయడానికి ప్రభుత్వము శ్రద్ధ తీసుకోనడము లేదు. నేను మద్రాసు ముఖ్య మంత్రిగారికి ఒక మెమోరాండమును submit చేశాను. ఇంతవరకు జవాబు లేదు. అడయార్ దగ్గర తెలుగువారు ఒక స్కూలు బిల్డింగ్‌ను కట్టారు. ఆ స్కూలు బిల్డింగు వున్న స్థలమునుకూడ వారు ఆక్రమించుకోడానికి ప్రయత్నము చేస్తున్నారు. మద్రాసులో వున్న కాలేజీలు ఎప్పుడో పెట్టినవి. తిరుపతి దేవస్థానమువారు ఢిల్లీలో కాలేజీ పెట్టారు ఇదే దేవస్థానానికి నార్తు ఆర్కాటు. వెల్లూరులో ఒక హైస్కూలు వుంది. దానిని upgrade చేయవచ్చు అందువల్ల 80 లక్షలు ఆంధ్రులు వున్నచోట విద్యా విషయకముగా సహాయము చేయడానికి మన ప్రభుత్వము సహాయము చేయకపోతే అక్కడున్న ఆంధ్రులు కష్టపడతారు. తెలుగును మరిచిపోయే ప్రమాదము ఏర్పడి వారితో కలసిపోతారు. 5 కోట్ల ఆంధ్రులకు 4 కోట్ల ఆంధ్రుల విషయమే ఆలోచించుకొంటే ఉపయోగము లేదు. ఆ మిగతా ఒక కోటి ఆంధ్రుల గురించి ఆలోచించాలి. దీనిని గురించి పరిశీలించడానికి ఒక కమిటీని వేసి ఆ ప్రాంతములో తిరిగి పరిస్థితులు ఎలా వున్నవి ఆలోచించాలని కోరుతున్నాను.

As far as Tamils in Andhra Pradesh are concerned, in Chittoor district we are doing our best. We will still do better for the minority as far as Tamil language is concerned But we want that Government also should have the same attitude, and our Government should take necessary steps in that regard. I request that the Government may appoint a Committee to go into all those things, not only in Tamil Nad but also other Places.

శ్రీ కుడిపూడి ప్రభాకరరావు (అమలాపురం) :—అధ్యక్షా, High School stage వరకు boys and girls free education introduce చేసినందుకు ప్రప్రథమముగా ప్రభుత్వాన్ని అభినందిస్తున్నాను. యూనివర్సిటీ ఆటోనమీలో ప్రభుత్వము interfere కావడములో ఒక విధమైన polluted atmosphere create అయి Professors లో విభేదాలు రావడము వల్ల education చెడిపోవడానికి అవకాశం వస్తున్నది. యూనివర్సిటీలు దేవాలయాల వంటివి. పవిత్రమైనవి అటువంటిచోట్ల లేనిపోని రాజకీయాలను ప్రవేశపెట్టడము వల్ల atmosp here pollute అయి విద్యారంగానికి తీరని నష్టము జరుగుతున్నది. ఆంధ్ర యునివర్సిటీ financial position doldrtms లో వుందని నిన్నమొన్న పేపర్సులో వచ్చినది ఉస్మానియా యూనివర్సిటీ financial position చాల worst గా వుందని డాక్టరు మూర్తిగారు చెప్పివున్నారు. వీలైనంత త్వరలో వారి పరిస్థితులను చక్కపరచాలని కోరుచున్నాను. దేశ economic cnrichment కి ముఖ్యమైనది ప్లానింగ్ అనేది మనందరము accept చేస్తున్న theory. మన బిడ్డలను భావి పౌరులుగా ఎట్లా తయారుచేయాలనే విషయములో అశ్రద్ధ వహిస్తున్నారు. దానికి కారణముఅంతర రాజకీయాలు. Future generation కి ఏ విధమైన importance ఇవ్వాలి. Physical గా fit people of the nation ఏ విధంగా చేయాలనేది మరచిపోయి, physical training కి importance ఇవ్వడము మరచి పోయివున్నామని పనవి

చేస్తున్నాను. ముఖ్యమంత్రి గారు sports man. విద్యా మంత్రి గారికి పిల్లల హెల్తు విషయములో చాల శ్రద్ధ వున్నది వారికి కూడ Games and Sports అంటే interest వుంది అయినప్పటికి games and sports యందు చిన్న చూపు చూడడము విచారకరము. అవసరమయితే ప్రత్యేకమైన పోర్టు పోలియాను create చేసి directorate ని create చేసి games and sports కి. physical training కి ఎక్కువ importance ఇవ్వాలని కోరుతున్నాను. Scientific knowbdge విద్యార్థులకు నేర్పినంత మాత్రాన nation strong గా అయ్యే అవకాశము లేదు. Healthy body ని build up చేయవలసిన అవసరము వుంది. విదేశీయుల దండయాత్ర నుంచి రక్షించుకోవాలంటే physical fitness బాగా వున్న జనము వుండాలి అందువల్ల ప్రత్యేక శ్రద్ధ తీసుకొని special directorate ని create చేయాలి. ప్రతి High School లోను play ground వుండాలి. Inspector of Sports and Games ప్రతి జిల్లాకు వుండాలి. Physical fitness drive అని పెట్టారు. ఈ విషయములో మన రాష్ట్రానిది చాల poor show. ఈ రోజున పిల్లల attention education మీద కాకుండా politics పైన ఇతర activities మీదకు divert అవుతోంది అందువల్ల ముందు పిల్లల attention play grounds మీదకు divert చేస్తే, తరువాత education మీద వారు తమ attention ని pay చేయడానికి అవకాశము కలుగుతుంది. మన రాష్ట్రములో sexy magazines ఎక్కువగా publish అవుతున్నవి ఇవి students ని ఎక్కువగా attract చేస్తున్నవి, వారు demoralise అవడానికి అవకాశము కలుగుతున్నది. Sexy magazines, సినిమాపోష్టర్సు stud nts యొక్క attention ని education నుంచి divert చేస్తున్నవి కాబట్టి ప్రభుత్వమువారు తగిన శ్రద్ధ తీసుకోవాలని కోరుచున్నాను.

శ్రీ పి లింగారెడ్డి (మాచర్ల) :—అధ్యక్షా, విద్యాశాఖా మంత్రి గారు ప్రవేశ పెట్టిన డిమాండును బలపరుస్తున్నాను స్వరాజ్యము వచ్చిన తరువాత అనేక స్కూళ్లను ఏర్పాటు చేశారు. ప్రతికు గ్రామములో కూడా స్కూల్సును పెట్టి అందరికి విద్యావకాశాలు కలుగచేసినందుకు ప్రభుత్వాన్ని అభినందిస్తున్నాను. విద్యా విధానములో కొన్ని మార్పులు చేయడము అవసరము. చదువు కొనడము పూర్తి అయిన తరువాత ఉద్యోగాల కొరకు వెతుక్కొనే పరిస్థితులు ఏర్పడినవి. మన రాష్ట్రములో ఉద్యోగాలు ఒకే మాదిరిగా వుంటున్నవి సంవత్సరము సంవత్సరానికి చాలమంది, విద్యార్థులు ఉత్తీర్ణులయి వస్తున్నారు. ఈ పరిస్థితుల్లో విద్యా విధానం సాగితే ఉద్యోగ సమస్య తీవ్రతరం అవుతుంది కనుక ప్రభుత్వం ఈ విద్యా విధానంలో కొన్ని మార్పులు తీసుకు రావాలి. విద్యార్థి పాఠశాల నుండి, కళాశాల నుండి బయటకు రాగానే తన కాళ్ళమీద నేను నిలబడి తనకు జీవనోపాధి సంపాదించుకొనేట్లు వుండాలి ప్రతి పాఠశాలలోనూ వృత్తి విద్యలు ప్రవేశ పెట్టాలి. ముఖ్యంగా మన రాష్ట్రం వ్యవసాయక రాష్ట్రం గనుక. వ్యవసాయ కూలీలు రైతులు ఎక్కువ కనుక వ్యవసాయక సంబంధమైన విద్యను నేర్పాలి. అందుకు ప్రభుత్వంవారు వ్యవసాయ

క్షేత్రాలను ఏర్పాటుచేసి విద్యార్థులకు చక్కని తర్ఫీదు ఇవ్వాలి. ఎంతమంది ఇంజనీర్లు ఈనాడు నిరుద్యోగులవుతున్నారు. వారందరకూ ఉద్యోగాలు ఇచ్చి చదువుకొన్న వెంటనే విద్యార్థికి ఏదో ఉద్యోగం దొరికే అవకాశాలు వుండేట్లుగా విద్యా విధానాన్ని రూపొందించాలని కోరుతూ సెలవు తీసి కొంటున్నాను.

శ్రీ సి. వి. కె. రావు:—అధ్యక్షా, విద్యావిధానంపైన ప్రభుత్వంయొక్క ధోరణిని వివరించాలి అంటే గతంలో పాలకులు ఏ దోరణితో అమలులో పెట్టారో ఆధోరణినే అమలుపెడుతున్నారని నేను చెప్పవలసి వుంటుంది. కానిస మనస్తత్వాన్ని ప్రబలం చేయటానికి మనపాలకులు విద్యా విధానాన్ని ఎంతముందుకు తీసుకు పోవాలో అంతముందుకు తీసుకు పోలేకపోతున్నారు. అందువల్ల రాష్ట్రంలో విద్యార్థులు మొదలు ఉపాధ్యాయులవరకు, విద్యారంగాన్ని నిర్వహించే ఉద్యోగబృందము ఈ ప్రభుత్వవిధానానికి బలి అవుతున్నారు. విద్య మనిషి జీవితానికి ఆదారంమాత్రమేకాదు. విద్య మానవత్వానికి ఆదారం, జంతువులు విద్యలేకపోయినా జీవిస్తాయి మనిషి విద్యలేకపోతే మానవుడుగా జీవించటం సాధ్యంకాదు, ఈ మూలసూత్రాన్ని అమలులో పెట్టటానికి మనపాలకవర్గం ఎందుకు అనుకూలంగా లేదంటే విద్యయొక్క ప్రధానమైన పాత్రను గమనించలేకుండా పోవటమేనని నేను చెప్పవలసివుంటుంది. డబ్బు ఎక్కువవున్నదా, తక్కువవున్నదా అని కాదు. ప్రభుత్వం పూనుకుంటే చాలామార్గాలతో ఈనాటిప్రజలలో వున్న అజ్ఞానాన్ని పోగొట్టి ప్రజలను చదువరులుగా చేయవచ్చు. మంత్రిగారిచ్చిన స్టేటుమెంటులో ఈ సంవత్సరాలలో ఎంతమంది నిరక్షరాస్యులను విద్యావంతులుగా చేశారో వివరించలేదు. ఈ సంవత్సరం ఎంతమందిని చేయబోతున్నారో వివరించలేదు. మనం సిగ్గుపడవలసిన విషయం 79% మంది చదవను, వ్రాయను నోచుకోలేదు. ఏ ప్రజలైతే మనరాష్ట్రంలో కష్టపడుతున్నారో, ఏ ప్రజలైతే ఆహారం, ఇతరపనిపాటలు చేసి మన సంపదకు ఆధారభూతులవుతున్నారో ఆప్రజలకు విద్యనేర్పలేని పరిస్థితిలో వున్నాము. దీనిని మార్చటానికి ఏమార్గాలు, ఏపంథాలు అవలంబిస్తారో పాలకవర్గం చెప్పనందుకు విచారిస్తున్నాను. ఈనాడు ఎలిమెంటరీ విద్య, సెకండరీ విద్య యూనివర్శిటీవిద్య, సాంకేతిక విద్య ఈ రంగాలలో ప్రభుత్వం విధానం చూస్తుంటే ఇవాళవున్నది రేపుమార్చటం ఇలా గారడీగా సాగుతున్నది. శాస్త్రీయమైన దృక్పదంలేకుండా పోతున్నది. ఈ విద్యావిధానాన్ని మార్చటానికి ప్రభుత్వం పూనుకోకపోతే. అధి పూనుకునేటట్లు చేయుటానికి మేము కృషిచేయ పోతే. ప్రజాస్వామికములో ఎవరి విద్యుక్తధర్మాన్ని వారు నెరవేర్చలేనివారం అవుతాము. ఈనాడు దేశానికి ఎక్కువఉపయోగం అయినది టెక్నికల్ ఎడ్యుకేషను, ఈటెక్నికలు ఎడ్యుకేషన్‌కు తక్కువడబ్బు వినియోగిస్తున్నది. ఏదో మార్గంలో ముగ్గులుపెట్టి సర్దటం మినహాయించి సమర్థతతో ఈ పోర్టిపోలియోను, ఈవిద్యావిదానాన్ని నిర్వహించాలనే దృక్పదం లేదు. ఉదాహరణ చెప్పాలంటే కాకినాడలో స్త్రీల పాలిటెక్నిక్ ఆర్కిటెక్చర్

కోర్సు విషయములో బలవంతంగా ప్రభుత్వం రూపొందించింది. అది అవసరం లేదనికాదు. తనకు కావలసిన మనిషి వద్దని అన్నారు కాబట్టి దానిని మార్చటం అవసరం అనే ధోరణి ప్రభుత్వం అవలంభించింది. స్వార్థంతో సంకుచితత్వంలో ప్రవర్తించింది. ఈ ధోరణి మారకపోతే విద్యయొక్క ప్రాముఖ్యం పాలకవర్గం గుర్తించటంలేదని చెప్పవలసివస్తుంది. విద్యయొక్క ప్రముఖపాత్ర నిజాన్ని గుర్తించటం విద్యయొక్క ప్రముఖపాత్ర జ్ఞానాన్ని సంపాదించటం తద్వారా ప్రజాస్వామ్య విధానానికి పునాదిగా గుర్తించటం అవుతుంది. సంకుచితత్వం స్వార్థం, ఒకవర్గంపై యింకోవర్గం పెత్తనం చేయటంవల్ల అవలంబిస్తున్న ఈ విద్యావిదానంవల్ల సంక్షోభం కలుగుతున్నది. తమకు కావలసిన మనుషులకు అనుకూలమైన విద్యావిధానం ఉందికాని భవిష్యత్తులో విద్యార్థులను ముందుకు తీసుకు పోవాలనే భావం పాలకవర్గానికి లేదు. విద్యార్థులు అసంతృప్తిలో వున్నారంటె అది విద్యార్థులలోపం అని అంటున్నారు. అంటె ప్రభుత్వం వారిని సరిగా అర్థం చేసుకోలేదనిపిస్తున్నది. ఉపాధ్యాయుడు తన జీవితాన్ని గడపటానికి తగిన ఆధారాలులేని అసంతృప్తిలో వున్నారు. ఉపాధ్యాయులు ప్రత్యేకంగా ఆందోళన లేవదీస్తున్నారని ప్రభుత్వం అంటుంది. ప్రభుత్వమే స్వార్థంతో సంకుచితత్వం తమకు కావలసిన మనిషి చెప్పినట్లు నడిచే ధోరణిలో ప్రవర్తిస్తున్నది. గనుక యిది పూర్తిగా లోపభూయిష్టంగా వుంది. యీ శాఖను నిర్వహించే పాలకవర్గం మొట్ట మొదటగా తాము కొంత విజ్ఞానాన్ని పొందనిదే యీ శాఖను సమర్థవంతంగా నిర్వహించ లేదని మనవిచేస్తున్నాను. అందుచేత ప్రప్రథమంగా యీ పాలకులకు విద్య గరపాలి We have to teach our Ministers how to be cultured. That is the problem that faces us in this democratic set up. I hope the rulers will learn first before they try to impose their mad policies on the people, Sir.

శ్రీ ఆర్. రామసుబ్బారెడ్డి (ప్రొద్దుటూరు) :— అధ్యక్షా. విద్యామంత్రి గారు ప్రవేశపెట్టిన పద్దును బలపరుస్తూ ఒకటి రెండు సూచనలను మాత్రం ప్రభుత్వానికి చేయిదలచుకున్నాను ముఖ్యంగా గత రెండు మూడు సంవత్సరాలుగా ఆర్థిక పరిస్థితులు బాగా లేవన్న నెపంతో క్రొత్తగా పాఠశాలలను పెట్టడం మానుకున్నారు. ప్రయివేటు వ్యక్తులుగాని సంస్థలుగాని క్రొత్తగా పాఠశాలలు పెట్టుతామని ముందుకవస్తె ఒకటి రెండు సంవత్సరాల వరకు grants అడగని షరతులపై వారిని అనుమతించడం తరువాత grants యివ్వక పోవడం జరుగుతున్నది. అందుచేత వాటిని వారి స్వంత డబ్బుతోనే నడపడమో లేక ఆర్థికలోపం చేత ఎత్తివేయడమో జరుగుతున్నది. అందుచేత ఎవరైనా ప్రయివేటు స్కూల్సు స్థాపించడానికి ముందుకు వచ్చినప్పుడు ప్రభుత్వం అట్టి వారికి తగు ఆర్థిక ప్రోత్సాహం యివ్వని నాడు మరీ దురదృష్ట పరిణామాలకు దారి తీస్తుందని నేను మనవిచేస్తున్నాను. ఏదో ఒకటి రెండు సంవత్సరాలు బడ్జెటులో చూపక పోయినా రెండు మూడు, సంవత్సరాలు గడచినా budget provision కలిగించక పోవడం చాలా అన్యాయమని మనవిచేస్తున్నాను. మరొక

విషయమేమంటె మన రాష్ట్రంలో అంధ పాఠశాలలున్నాయి. 1949 వ సం॥ నుంచి కడపలో అటువంటిది ఒకటి వుంది అప్పటి నుంచి యిప్పటివరకు అందులో బాలురకు మాత్రం విద్య గరపబడుతున్నది. మనం ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ప్రభుత్వ దృష్టిలో బాలురు మాత్రమే అంధులు అవుతున్నట్లుగా వుంది. యిక్కడ బాలురతోపాటుగా బాలికలను కూడా చేర్చుకొని వారికి కూడా విద్యగరపడానికి ప్రభుత్వం ప్రయత్నం చేయాలని మనవిచేస్తున్నాను. ఇక్కడ వచ్చిన యిబ్బందేమంటే అంధుల పాఠశాల అనేది ఒక residential institute గా పనిచేస్తూ వుండాలి. Residential institute గా పనిచేస్తున్న పాఠశాలలో బాలికలకు ప్రత్యేకంగా వసతి గృహం ఏర్పడనిదే బాలికలకు ప్రవేశం యివ్వడం యిబ్బంది అని ప్రభుత్వం చెప్పవచ్చును. కడపలో Childrens Home అనే పేరుతోనూ Social Welfare department వారు కొంతమంది అనాథ బాలికలకు కొంత మంది స్త్రీలకు ప్రత్యేకంగా వసతి కల్పించడం జరుగుతున్నది. అటువంటి వాటిలోనైనా కనీసం 10, 15 మంది అంధ బాలికలకు ప్రవేశం యిచ్చే అవకాశం కల్పించాలని మంత్రిగారికి మనవిచేస్తున్నాను అంతేకాకుండా 1949 నుంచి యిక్కడ వున్న ఒకే ఒక పాఠశాలపై ప్రభుత్వం చూపుతున్న వైఖరి కేవలం సవతి తల్లి ప్రేమగా కనిపిస్తోంది. 1949 లో ప్రవేశపెట్టిన boarding and clothing charges యీ నాటికీ అమలులో వున్నది. 1949 లో ఒక్కొక్క బాలునికి సంవత్సరానికి 30 రూపాయలు clothing charges, 15 రూపాయలు boarding charges వుండెను. 1951 లో boarding charges 25 రూపాయలకు పెంచడం జరిగింది గాని 1951 నుంచి యింతవరకు అవే boarding charges అదే clothing charges తో యీ అంధ పాఠశాలను నిర్వహించవలసి వస్తున్నది. ధరలు విపరీతంగా పెరిగిన యీ రోజులలో 20 రూపాయలు boarding charges తోనూ ఒక అంధుని maintain చేసి హాస్టలును నడపాలంటె అది ఎంత కష్టతరమో ప్రభుత్వం ఆలోచించాలని మనవిచేస్తున్నాను. అంతే కాకుండా మనం Secondary Schools లో student teachers కు training యిచ్చేటప్పుడు stipend నెలకు 30, 35 రూపాయలు యిస్తున్నాము. కనీసం ఆ మాత్రమైన యీ అంధపాఠశాలలో boarding charges కు యివ్వాలని మనవిచేస్తున్నాను. ఆ పాఠశాలలో 11 తరగతులు నిర్వహింపబడుతున్నాయి వాటి నిర్వహణకు 5 రూములు మాత్రమే ఉన్నాయి. కనీసం sheds అయినాలేవు. Classes జరగాలి. ఆఫీసురూము వుండాలి నిర్బంధంగా హాస్టలు వుండాలి అని ప్రభుత్వం ఆలోచించి నప్పటికినీ యింతవరకు hostel కల్పించకుండా బాడుగయింటిలోనే యేర్పాటు చేశారు. అది పడిపోయి శిథిలావస్థలో వున్నది. Latrine, Dining roomes లేవు వీటిని కనీసం repair అయినా చేసి వాటిని నడిపించాలని మనవి చేస్తున్నాను.

అంతేకాకుండా మనకు language problem ఒకటివుంది. ఈ సభలో ప్రస్తావనకు వచ్చిందికాబట్టి చెప్పుకున్నాను. యిదే House లో త్రిభాషా సూత్రంపై చర్చ జరిగినప్పుడు త్రిభాషాసూత్రాన్ని అమలుజరిపే పద్ధతిపై

అందరూ ఒప్పుకోనడం జరిగింది. నెహ్రూగారి హయాంలో త్రిభాషాసూత్రం అనుసరణీయమని అందరూ అంగీకరించినారు గాని యీ సూత్రాన్ని మనంమాత్రం అమలుపరచడం జరుగుతున్నది. గాని హిందీ ప్రాంతాలలో దానిని ఖాతరు చేయకుండా ప్రత్యేకమైన పద్ధతిలో వ్యవహరిస్తున్నారు. త్రిభాషా సూత్రం మంచిదే అయినప్పటికినీ యీ హిందీని మనం నిర్బంధంచేయకుండా ఒక optionel subject గా పెట్టి యితర ప్రాంతాలు యీ త్రిభాషాసూత్రాన్ని ఖచ్చితంగా అమలుజరిపేవరకు యీ పద్ధతినే కొనసాగనివ్వడం అవసరం అని మనవిచేస్తూ ముగిస్తున్నాను.

శ్రీ ఎమ్. సి. హెచ్. నాగయ్య (ప్రత్తికొండ) :—అధ్యక్షా, యీ రోజు విద్యాపద్దుపై చర్చ జరుపుకుంటున్నాము. యీ ప్రాథమిక మాధ్యమిక విద్యను పంచాయతీరాజ్‌కు అప్పగించడంవల్ల చాలా అనర్థకాలు అవరోధాలు ఏర్పడుతున్నాయి. ప్రయివేటు అజమాయిషీలో నడపబడే స్కూల్సులోవుండే పరిస్థితులుకంటె యీరోజు పరిస్థితి మెరుగయిందని చెప్పడానికి అస్కారములేదు. ఎందుకు ? లోగడ Private Management క్రింద ఉప్పప్పుడు ఆ Management owner ఉపాధ్యాయులను ఒత్తిడిపెడుతూ ఒక్కొక్క teacher నుండి 4, 5 వసూలుచేసుకునే పరిస్థితులు చూశాము. ఈనాడుకూడా, ఈ పంచాయతీ రాజ్యములో యిద్దరు అయ్యారు. పంచాయతి ప్రసిడెంటు, బి. డి. ఓ. గారలు— ఇద్దరు. ఈ పంచాయతిరాజ్య వ్యవస్థలో యీ ఉపాధ్యాయులనుండి బాగా ఆర్జించడానికి corruption చేస్తున్నారనేదానిలో సందేహంలేదు. ప్రభుత్వము విద్యకు ప్రాధాన్యముయిస్తూ, మన వ్యవస్థలో దానినే ప్రధానలక్ష్యముగా, ప్రధానమైన ఆశయముగా నిర్ణయించుకున్నాము. ఈరోజున ఉన్న syllabus చూడండి. పిల్లలను, 6,7 సంవత్సరాలనాటికే First form లోకి వెళ్ళే పరిస్థితులు కలుగజేశాము. కృత్రిమ ఆహారపదార్థాలదృష్ట్యా పిల్లలు బలహీనంగా ఉంటున్నారు. వారు 50 పౌనుల బరువు ఉంటే 75 పౌనుల బరువుగల పుస్తకాల మోత వెంట తీసుకుపోవడం తప్పడంలేదు. ఎవరినో జీతగాడిని పిలిచి యీ పుస్తకాల కట్టను మా అబ్బాయికి యివ్వమని చెప్పుచున్నారు. ఈరకంగా యిన్ని పుస్తకాలు పెట్టితే ఆ పిల్లలు ఏవిధంగా concentrate చేస్తారు, ఎలా ఉత్తీర్ణులు అవుతున్నారు ? Foundation లోనే యీ విధంగా ఛిన్నాభిన్నము చేసినట్లయితే పునాది ఎట్లా ఏర్పడుతుందని అడుగుతున్నాను. అందువల్ల నా సూచన ఏమంటే కనీసం 5 నుండి 7 వరకు Regional Language నే ఉంచడం మంచిది. త్రిభాషా సూత్రము అమలు జరుపబోతున్నారుగాబట్టి కనీసం 7 నుండి పై తరగతులకు ఇంగ్లీషుపెట్టి, High School classes లో Hindi పెట్టి పిల్లలలో సరైన పునాది ఏర్పాటుచేయాలని మనవిచేస్తున్నాను. పరిషత్తులు జిల్లా స్థాయిలలో ఉపాధ్యాయులను ఏవిధంగా ఉపయోగించుకుంటున్నారో details కి పోవాలంటే time లేదు. Teachers selection విషయములో వారిని యమయాతనలు పెడుతున్నారు. Accomodation ను బట్టి teachers ను training కు పంపక పోవడమువల్ల వారు training అయి వచ్చిన తరువాత

జిల్లాపరిషత్తుకు applications పెట్టకోమని చెప్పారు. అప్పటినుండి వారు యమబాధలు పడుతున్నారు. వారికి ఉన్న శక్తిసామర్థ్యాలను అన్నివిధాల కోల్పోయి ఎవరెవరినో ఆశ్రయించి, ఎవరెవరి దగ్గరకో వెళ్ళి, రండి మా selection అయిపోతున్నదట అని చెప్పుకుంటున్నారు. 3, 4 సంవత్సరాలక్రింద గుంటూరు జిల్లాలో Interview కు పిలిచారు. ఇంతవరకు selection జరుపలేదు. ఈ మూడు సంవత్సరాలనుండి వారు ఆ పరిషత్తు ఆఫీసు చుట్టూ చీమల్లాగా తిరుగుతున్నారు. ఇదిగో అయిపోయింది, అదిగో అయిపోయింది అంటారు రండి M. L. A. గారు. రండి సమితి ప్రసిడెంటుగారు అని కారు తీసుకుని వెళ్ళి తలుపుతీసి రండి కూర్చోండి మా విషయము కనుక్కోండి అని చెప్పితే, యివ్వాళ ఏమి జరగదు అని ఉన్న పరిస్థితిలు వారికి చెబితే వారికి స్థిమిత భావం కలుగడంలేదు. రు. 50 లు బిల్లు చెల్లించుకొన్న తరువాత మేమువచ్చి, కనుగొన్నామయ్యా, యిప్పుడు ఏమి జరుగదట, ప్రభుత్వానికి క్లిష్టసమయము వచ్చిందట, అందుకని ఆపు జేస్తున్నారు, కొద్ది రోజులలో జరుగుతుందని చెప్పినప్పుడు కళ్ళవెంట నీళ్లు కార్చుకుంటూ వెళ్ళిపోతున్నారు. ఎన్నో కుటుంబాలు యీ పరిస్థితులకు గురైపోతున్నాయి—ఈ ఉపాధ్యాయ బృందము—ప్రాథమిక విద్య, మాధ్యమిక విద్య మరియు ఉన్నత విద్య. ఈ రెండు దేనికదే నడుస్తున్నాయి సాధారణముగా. ఈ క్రిందికి ఒక Co-ordination Bodyని set up చేసి యీ రెండు స్థాయిలలో నడిచే విద్యా విధానాన్ని పరిశీలించేట్లు చేస్తే బాగుంటుందని సూచన చేస్తున్నాను. ఆంధ్రప్రదేశ్ లో Bifurcation courses 75 వరకు ఏర్పాటు చేసినవి వున్నాయి. Technical లో— దాదాపు ఆరు ఇంజనీరింగ్, Agricultural, Home Science మొదలగునవి కొన్ని schools ఏర్పాటు చేసినందువల్ల, యీ 75 schools లో 500 మంది చేత పనిచేయిస్తూ వారికి యీ రోజున సంవత్సరానికి 12 లక్షలు మాత్రము ఖర్చు పెడుతున్నారు వారిని యీ రోజున—కొఠారి కమీషన్ line లో Polytechnics ఏర్పాటుచేసి—వారికి 20, 25 సంవత్సరాలు దాటిన తరువాత, వారిని బయటకు పొమ్మని చెప్పడంలో అర్థం ఏమిటో బోధపడడము లేదు. కావున వారి విషయములో తగిన ఆలోచన చేయాలని మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను. ఇక గ్రంథాలయాల వ్యవస్థ—ఇతర రాష్ట్రాలకన్న మన రాష్ట్రములో గ్రంథాలయాలు కొంచెము మెరుగ్గా ఉన్నాయని American Cultural Association వారు ప్రకటించారు. అది Express లో వచ్చింది. Libraries యొక్క పరిపాలనా వ్యవస్థలో కనీసము కార్యదర్శులను సర్వీస్‌లో గుర్తించనందువల్ల, అటు జిల్లా పరిషత్తుగాని ఏదికూడా వారికి గుర్తించనందువల్ల వారికి గబ్బిలాలలాగా వ్రేలాడే పరిస్థితిని తీసుకువచ్చి పెడుతున్నారు. దీని గురించి ఒక సూచన చేస్తున్నాను. కనీసము యీ కార్యదర్శులను అయినా ప్రభుత్వము గుర్తించి వారిని ప్రభుత్వ service లో గుర్తించడం భావ్యంగా ఉంటుంది. రెండవది, క్రింది cadre లో ఉన్న సిబ్బందిని జిల్లా పరిషత్తులో merge చేసి వారిని Local Bodies క్రింద అయినా గుర్తించి వారికి ప్రావిడెంటు ఫండు మొదలైన వసతులు కల్పించవలసిన బాధ్యత ప్రభుత్వం మీద ఉందని మనవి చేస్తున్నాను.

ఉపాధ్యాయుల వ్యవహారంలో, విద్యార్థులను మెరుగు దిద్దటంలో, చాలా పాత్ర ఉంది. వారికి కావలసిన సౌకర్యాలన్నీ ఏమి కలుగజేస్తున్నాం అన్న విషయాన్ని మీరు ఏ మాత్రం ఆలోచించటం లేదు. High Schools level లో ఉన్న వారికి అయినా, గృహవసతి ఏర్పాట్లు చేయటం, లేకపోతే, ఒక పరిమితిని ఇంటి అద్దె అయినా ప్రభుత్వం కలుగజేస్తుందని మీద్వారా ప్రభుత్వానికి తెలుపుతున్నాను. కాలేజీలన్నీ ఎక్కువగా పెద్ద పెద్ద cities లోను, towns లోను పెడుతున్నారు. 10 లక్షల జనాభా ఉన్న ప్రతి పట్టణంలోను, కాలేజిలు పెట్టాలని స్థాయిని తగ్గించి, విద్యార్థులకు, తల్లిదండ్రులకు అందుబాటులో ఉండేట్లు చూడాలి. ఆర్థిక ఇబ్బందులు ఎక్కువగా ఉండడటం వలన, వీలైనంతవరకు ఎక్కువ colleges పెట్టాలని కోరుతున్నాను

అధ్యక్షా, పాఠ్య పుస్తకాలను ప్రభుత్వం ప్రింటుచేయటం మొదలుపెట్టిన తర్వాత—ఏ పుస్తకాలు ఎప్పుడు వస్తాయో తెలియకుండా ఉంది. జూన్, జూలై నెలల్లో. Schools open అయితే, 3, 4 నెలలవరకు పుస్తకాలు అందని పరిస్థితి ఉంది. అన్నీ పుస్తకాలు ఉన్నప్పుడే, విద్యార్థులకు సక్రమమైన విద్య బోధించడానికి శ్రద్ధగా వారికి బోధించడానికి, ఉపాధ్యాయులకు అవకాశం కలుగుతుంది. ఈ పనిని సరి అయిన పద్ధతిలో ప్రభుత్వం చేయలేనప్పుడు—బయటవున్న Book-Publishers కి syllabus ఇచ్చి వారిని ఫలానా పుస్తకాలు చేయమంటె, వారు వాటిని సక్రమంగాచేసి సకాలంలో విద్యార్థులకు అందచేస్తారని మనవిచేస్తున్నాను.

మిత్రులు, అభిసారిక మొదలైన sex పుస్తకాలుకూడా లైబ్రరీలలో ఉంటున్నాయని చెబుతున్నారు. కేవలం ఇతర దేశాలనుంచి, business కి సంబంధించినటువంటి, రాజకీయమైనటువంటి, Economics కి సంబంధించినటువంటి పుస్తకాలు జిల్లా స్థాయి గ్రంథాలయాలకు కూడా తెప్పించకపోవడానికి కారణం ఏమీ తెలియటంలేదు. గ్రంథాలయ మీటింగులలో చాలాసార్లుచెప్పాము. ప్రభుత్వ ద్రవ్య సహాయంలేదు గనుక అటువంటి పుస్తకాలు తెప్పించటం లేదని చెప్పారు. ఇక buildings ఉన్నాయి. గ్రంథాలయ భవనాలకు బోలెడంత డబ్బు ఖర్చు చేస్తున్నారు. కాని అక్కడి పుస్తకాలకు సరిఅయినటువంటి రక్షణ లేకపోవటంవలన విలువైన పుస్తకాలు మాఫీ అయిపోతున్నాయి. అందుచే, గ్రంథాలయాలకు తగిన ఆర్థిక వనరులను ప్రభుత్వం కల్పించి, స్వంత భవనాలు నిర్మించాలని ప్రభుత్వ దృష్టికి తీసుకువస్తున్నాను. చాలా విలువైన పుస్తకాలు గ్రంథాలయాలలో ఉన్నాయి కాబట్టి, వాటికి తగిన వసతులు కల్పించాలని ప్రభుత్వాన్ని కోరుతూ, శలవు తీసుకొంటున్నాను.

శ్రీ టి. వి రాఘవులు :—అధ్యక్షా మహాశయా! విద్యాశాఖ పద్దు గురించి పలువురు సభ్యులు ప్రసంగించారు. చాలా సముచితమైనటువంటి దేశానికి పనికివచ్చే అమూల్యమైన సలహాలు ఈ సందర్భంలో ఇచ్చినందుకు ప్రప్రథమంగా వారికి కృతజ్ఞతా భావాన్ని తెలియజేసుకొంటున్నాను. శ్రీ ఈశ్వరరెడ్డిగారు ఈ పద్దును ప్రారంభించారు. ప్రారంభిస్తూ ఇతర శాస్త్రాలు

ఇతర దేశాలతో పోల్చుకొన్నప్పుడు, మన విద్యాశాఖ ప్రాముఖ్యత గ్రహించ లేకో, కావలసిన డబ్బు లేకనో అని చెప్పారు. విద్యయొక్క ప్రాముఖ్యతను గ్రహించాం అండి. కాని దేశంలోఉన్న పేదరికాన్ని ఆర్థిక పరిస్థితులను దృష్టిలో పెట్టుకొని, ఆశించినంతగా డబ్బు ఖర్చు పెట్టలేకపోయాం అన్న దానిలో— ఈశ్వర రెడ్డిగారు చెప్పినదానిలో —ఏమీ తప్పులేదు ఆధునికంగా చాలా ముందుకు పోయి, విద్యా విషయకంగా అభివృద్ధిచెందిన ఇతర దేశాలతో పోల్చినప్పుడు భారత దేశం ఈ విషయంలో చాలా వెనుకబడి ఉంది అని చెప్పడంలో పొరపాటులేదని మనవిచేస్తున్నాను. England లాంటి దేశంలో, Emergency ఉన్నప్పుడుగూడా విద్యా ప్రణాళికలమీద ఏ విధమైనటువంటి డబ్బు తగ్గించడానికి పూనుకోలేదని చెప్పారు. ఆ విధంగా మనం ఎందుకు చేయకూడదనికూడా చెప్పారు. ఈ దేశంలోఉన్న పరిస్థితులను సమగ్రంగా అర్థం చేసుకొని, దేశంలో ఉన్న వనరులను పంపిణీ చేసుకున్నప్పుడు. మన budget ను చూస్తే విద్యకే ఎక్కువ ప్రాముఖ్యత ఇస్తున్నాం అని మనవిచేస్తున్నాను.

మూలసిద్ధాంతానికి సంబంధించి, 1, 2 విషయాలు పదేపదే పలువురు సభ్యులు హాస్యాస్పదంగా, అనుమానాలు వెల్లడిచేశారు. 1. తరచుగా విద్యా మంత్రులు మారినప్పుడల్లా, విధానాలు మారుతున్నాయి అన్నారు. విద్యమీద, విద్యార్థుల జీవితాలమీద, విద్య భవిష్యత్తుమీద, జూదం ఆడుతున్నారు, వారికి ఇది ఒక క్రీడలాగా కనబడు తోంది అనేటటువంటి మాటలు పలువురు సభ్యులు చెప్పారు. ఈ విషయాన్ని నేను సవివరంగా మనవిచేస్తున్నాను. కేవలం ఒక విద్యా మంత్రిగారిని, రాష్ట్రాలుగాని, కేంద్రంలోగాని, ఏ ఒక్క విద్యా మంత్రి విధానాన్ని రూపొందించటం లేదు అని మనవిచేస్తున్నాను. అనేక స్థాయీలలో అనేక మంది మహామహులతో సంప్రదింపులు జరిగిన తర్వాత, విద్యా వేత్తలతో సంప్రదింపులు జరిగిన తర్వాత, విశ్వకవి పరిషత్తులలో సంప్రదింపులు జరిగిన తర్వాత, అన్ని రాష్ట్ర మంత్రులతో సంప్రదింపులు జరిగిన తర్వాత—ఒక విధానం అంటూ, రూ పొం ది స్తూ పో యా రే తప్ప – వ్యక్తిగతంగా ఎవరికీ, ఏదో విధానం ఉందని అనుకోవటం న్యాయంకాదని మనవిచేస్తున్నాను. దానికితోడు మనదేశంలో గత 20 సంవత్సరాలనుండీ అనేక రకాలైన మార్పులు జరుగుతూవచ్చినవి. మన రాష్ట్రం మద్రాసునుండి విడిపోయి ఆంధ్ర రాష్ట్రం, ఆ తరువాత ఆంధ్ర ప్రదేశ్ అయ్యేసరికి— ఇక్కడ తెలంగాణాలో వుండే విద్యా విధానానికీ, అక్కడ సర్కార్ జిల్లాల్లోవుండే విద్యావిధాన రూపానికి తేడాలు ఉన్నాయి. ఇటువంటివన్నీ విలీనీకరణ చేసుకున్నపుడు కొన్ని కొన్ని మార్పులు చేయడం అవసరం అవుతున్నది. అంతేతప్ప కేవలం విద్యార్థుల భవిష్యత్తు మీద మేము experment చేయాలి. వారంతా గిన్నిపిగ్స్, కప్పలు, సీమకుందేళ్లు అనేమాటగా చెప్పడంలేదునేను. అదికేవలం చులకనగా చెప్పడంతప్ప, అది న్యాయం కాదని మనవిచేస్తున్నాను. ఈనాడు మనం విద్యావిధానం గురించి సమగ్రంగా ఆలోచన చేసిన తరువాత యిటీవల కొఠారి కమీషన్ చెప్పిన ప్రణాళికను మనం కూడా ఆమోదిస్తున్నాము యావత్ భారత దేశ విధానంలో మనంకూడా ఒక భాగంగానే మ న ం తలుస్తున్నాంతప్ప వంటరితనంగానో,

ఉలిపి కట్టెగానో. ఏకాకితనం ప్రదర్శించడంకోసం, మాకేదో స్వాతంత్ర్యం వుంది అనే పద్ధతిలో నడవడం లేదు అని మనవిచేస్తున్నాను. యావద్దేశంలో వుండే విధానాన్ని కొఠారీ కమీషన్‌వారు సమగ్రంగా పరిశీలన చేసిన మీదట వారు సిఫార్సులు చేశారు వారుయిచ్చిన నిర్ణయాలు ఏమిటంటే-విద్యా రంగంలో ఎన్నో సవరణలు చేయాలి. విద్యా ప్రమాణాలు పడిపోతున్నాయి కనుక ఇతర దేశాలతో మనం సమానంగా వుండాలంటే తత్తుల్యంగా అభివృద్ధి మార్గాన పోవాలంటే మన ప్రమాణాలు పెరగాలి. ఈ రోజున మన యూనివర్శిటీలో వుండే డిగ్రీ కోర్సులు, ఇతరదేశాల్లో వుండే మెట్రిక్యులేషనుతో సమానంగా చూస్తున్నసంగతి మనం మరచి పోవడానికి వీలులేదు అందుచేత విద్యా ప్రమాణాలు పెంచాలనే భావంతో అప్పుడప్పుడు మార్పులు చేస్తూవుంటే తుగ్లక్ పద్ధతి అని అంటున్నారు. నన్ను-వ్యక్తిగతంగా తుగ్లక్ అంటే నన్ను ప్రశంసించినట్లు నేనుభావిస్తాను.

శ్రీ సి. వి. కె. రావు :—ఆ మాట ఎవరూ అనలేదండి

శ్రీ టి. వి. రాఘవులు :—Mad policy అన్నారుకదా! అయితే భవిష్యత్తును చూడగలిగిన తుగ్లక్‌కు వున్నంత మేధాసంపత్తి నాకు లేదు. వ్యక్తిగతంలో నేను కూడ ఒక పాలసీ (policy) లో కొద్దిగా ఆలోచన చేయగలిగిన వాడినే తప్ప, ప్రజాస్వామిక విధానాలను అనుసరించి విధానాలు రూపొందుతున్నాయే తప్ప ఏ వ్యక్తి కూడా నియంతృత్వాన్ని చెలాయిస్తూ ఎవరూ ఏ విధమైన విధానాన్ని రూపొందించ లేదు అని మనవిచేస్తున్నాను. ఇక్కడ పలువురు సభ్యులు ప్రశ్నల రూపంలోనూ call attention రూపంలోనూ తెచ్చిన విషయాలనే పునశ్చరణ చేశారు. ఈ విషయంలో మౌలికమైన రెండు మూడు విషయాలు మనవిచేసుకొంటాను. విద్యార్థుల్లో-అందరూ ఒప్పుకొన్న సత్యం-ఒక రకమైన అసంతృప్తి, ఆందోళన ఉంది. ఇది క్రమశిక్షణా రాహిత్యం అని కొందరు అంటున్నారు దీనికి కేవలం ఏ ఒక్కటో కారణమని మనం చెప్పలేం. అనేక కారణాలు వుండవచ్చు సమాజం మొత్తంమీద అనేక సంస్కరణలు కావాలని చేస్తున్నప్పుడు, అనేకమార్పులు చెందుతున్నప్పుడు చిన్నచిన్న ఇబ్బందులు కొన్ని తరగతులవారికి గలగడం సహజం. మార్పుఅనేది సమాజంలో ప్రవేశపెట్టినప్పుడు ఏ కొద్దిమందికి కూడా నొప్పిగాని నష్టంగాని కలగకుండా మార్పులు రావడం అంటే సమాజం యథా తథంగానే వుంటుంది. P. U. C. ఒక సంవత్సరం Higher Secondary—అని మనం పెట్టుకున్నప్పుడు. ఆ రోజుల్లో నిర్ణయం చేసుకున్నది ఏమిటంటే-P. U. C. అనేది stop-gap-arrangement అనీ. Higher Secondary వుండి పోతుందని అనుకొన్నాం. కాని ఈనాడు ఆలోచన మారింది. యావద్భారత దేశంలో వుండే pattern మారినపుడు మనంకూడా P. U. C. రెండు సంవత్సరాలు వుంచాలంటున్నాం. 10th class వరకూ General Education వుండాలంటున్నాం. 10th class లో Public Examination పెట్టి మళ్లీ 12th class లో Public Examination, 3 years degree course అనేవిధానం వచ్చింది. అప్పుడు P. U. C. పోవాలనుకున్నాం; ఇప్పుడు

రెండు సంవత్సరాలు వుండాలనుకుంటున్నాం, ఇదంతా కూడా విద్యా ప్రసారం పెంచాలనీ, ప్రమాణం పెంచాలనీ చేస్తున్నారే తప్ప మరొకటి కాదని మనవిచేస్తున్నాను.

3 years Degree Course వచ్చినప్పుడు నేనుకూడా ఆంధ్రా యూనివర్శిటీలో వున్నాను. మొట్టమొదట 3 years Integrated Degree Course అని ప్రవేశ పెట్టారు. అప్పుడు మాకొక సమస్య వచ్చింది— మొదటి సంవత్సరం fail అయినవాళ్ళ గతి ఏమిటి? అని. Fail అయినవాళ్ళు fail అయినట్టే అన్నారు కాని విద్యార్థుల తరఫున ఆలోచన నేను మొదటి సంవత్సరం ఒకటి రెండు subjects లో తప్పిన విద్యార్థులను రెండవ సంవత్సరంలోకి promote చేస్తే వాళ్ళు September కు కట్టుకునే అవకాశం వుంటుంది కదా అని వాదించాను. అప్పుడు రెండు subjects లో తప్పిన వాళ్ళను promote చేయవచ్చు అన్నారు. ఆ తరువాత రెండే కాదు, ఎన్ని తప్పినా promote చేయవచ్చు నన్నారు. ఆ విధంగా అంతా గందరగోళంలో పడిపోయి మొదటి సంవత్సరం ఎన్ని subjects తప్పినాడు, రెండవ సంవత్సరం ఎన్ని subjects లో తప్పినాడు మూడవ సంవత్సరం ఎన్ని subjects తప్పినాడూ- యివన్నీ రిజిస్ట్రారు ఆఫీసులో ఒక్కొక్క కుర్రవాడికి ఒక్కొ చరిత్ర వ్రాస్తే తప్ప తెలిని పరిస్థితి ఏర్పడింది.

తరువాత Revised Regulations గురించి పరీక్షలు రెండుసార్లు ఉండాలా మూడు సార్లు వుండాలా అనేదాన్ని గురించి రెండు మూడు విధానాలు వచ్చాయి. అంటే revised regulations అనీ, modern regulations అనీ, Modified regulations అనీ ఈ విధంగా వచ్చిన తరువాత యిదంతా పామరులకు కొంత గందరగోళంగా కనపడింది. తెలిసిన స్నేహితులే అన్నారు- మా పిల్లల results ఎందులో చూసుకోవాలి? ఇదంతా గందరగోళంగా వుందీ అని. అంతలోనే అనుమానం! విద్యార్థుల సౌకర్యార్థం కొన్ని మార్పులు చేయడం వల్ల యిదంతా వచ్చింది. దీన్ని గురించి ఆంధ్ర యూనివర్శిటిలో strike చేయడం జరిగింది. అలాగే ఇటీవల ఒకరోజు తెల్లవారేసరికి ఒక పెద్ద Telegrame కట్ట వచ్చిపడింది. S S. L. C. విద్యార్థులు అంతా రోజుకు ఒక పరీక్షకంటె ఎక్కువ వ్రాయము అన్నారు. 9 పరీక్షలు 6 రోజుల్లో జరుపుదామని అనుకున్నాం. కాని విద్యార్థుల కోరికవల్ల మరో మూడు రోజులు పెంచవలసి వచ్చింది. దానివల్ల 75 వేల రూపాయలు అదనంగా ఖర్చు అవుతుంది. అయినా విద్యార్థుల సౌకర్యార్థం అట్లా చేయడానికి నిర్ణయించుకున్నాం. మొన్న ఎవరో ఒక సభ్యుడు చెప్పారు- మద్రాసు లో on the spot valuation చేస్తున్నారు. అది చాలా మంచి పద్ధతి, యిందులో malpractices జరుగవు అని చెప్పారు. అది యదార్థం మతంకూడా, 8 లక్షల రూపాయలు ఖర్చు అయినప్పటికీ, ఈ విధానాన్ని S.S.L.C., H. S. C. Mutipurpose, Higher Secondary— వీటన్నిటికీ కూడా ఆ సంస్కరణను అమలు చేస్తున్నాం. ఆర్డర్లు కూడా వెళ్ళాయి. మనం కూడా మంచి సంస్కరణలను అమలు చేయడానికి వెనకాడం. సభ్యులిచ్చే మంచి సలహాలను ఆమోదించడానికి మాకు అభ్యంతరం ఎప్పుడూ వుండదు. 1964 లో పరీక్ష

ఫీజు 15 రూపాయలు వుండేది, హరిజనులు కూడా కట్టవలసి ఉండేది. ఈరోజున 17 రూపాయలు కడుతున్నారు కాని పేపరుఖర్చు ఎక్కువైనందువల్ల, Printing ఖర్చు ఎక్కువైనందు వల్ల, inciegitation work ఎక్కువైనందువల్ల 19 రూపాయల వరకు ప్రభుత్వానికి ఖర్చు అవుతోంది. కాని పరీక్ష ఫీజు కొంచెం పెంచితే వెంటనే నామీదకొచ్చి పడుతూ వుంటారు. Government Examination ఆఫీసు కనుక చూస్తే అది జైలుకంటె అధ్వాన్నంగా వుంది. జైలులో ఉన్నవాడైనా సుఖంగా ఉంటాడేమో గాని, ఆ Government Examinations Office లో పనిచేసేవాడు రాత్రింబగళ్ళు light వేసుకొని కూర్చొని ఉంటూ Black Hole of Calcutta కంటె అధ్వాన్నంగా ఉంటుంది. అందులో ఉన్నవారికి ఊపిరి ఆడదు, వెలుతురు లేదు, గాలిలేదు. కాని దానికి building కట్టుకోవాలంటె డబ్బు కావాలి; fees పెంచకూడదు. ఈ రకమైన మనస్తత్వం కాకుండా గౌరవ సభ్యులు విద్యయొక్క ప్రాముఖ్యతను గ్రహించి, దేశంలో national building activities అన్నింటిలోకి దీనికి అగ్రస్థానం ఇవ్వాలి. దేశము యొక్క భవిష్యత్తుకంతా ఇది పునాది. మానవుడియొక్క పునర్నిర్మాణానికి సంబంధించినటువంటిది. అటువంటిదాన్ని గురించి అందరూకూడా పదేపదే నాకు వొత్తిడి ఇచ్చినప్పటికినీ, ఇంత శ్రద్ధ చూపిస్తున్నారంటె, విద్యపట్ల మీకు ఉండేటటువంటి ప్రగాఢమైనటువంటి అభిమానానికి ఆసక్తికి నేను తప్పనిసరిగా మిమ్మల్నందరిని అభినందిస్తున్నాను. తరువాత విద్యార్థులయొక్క సబబైన కోర్కెలను తీర్చడానికి ప్రభుత్వము ఎప్పుడూకూడా పెడచెవిని పెడుతుందనే టటువంటి మాటలేదు అని నేను తమద్వారా సవినయంగా మనవిచేసుకొంటున్నాను. ఇక్కడ తెలంగాణాలో ఇటీవలనే schools లో fees పెంచారు అనేటటువంటిది ఉన్నది. ఇది 1963-64 నుంచి వస్తున్నటువంటి ఆలోచన. ఒక కమిటీకూడా వేశారు ఆంధ్రలో ఉండే Rules అన్నింటిని కూడా తెలంగాణాకు వర్తించాలి అనేటటువంటి ఆలోచన 1963-64 నుంచి జరుగుతూ, ఒక కమిటీ దానిని సమగ్రంగా ఆలోచనచేసి సిపార్సులు చేయడం, వాటిని అనుసరించి ఆ structure ఇక్కడకూడా ఉండాలి. ఆ fees structure అంతా కూడా మారాలనేటటువంటి సూచన రావడం, తరువాత బహుశ 1963 ఆ ప్రాంతములో cabinet అంతా దానిని ఒప్పుకోవడం జరిగింది. కాని ఈ స్నేహితులలో కొంతమంది మాత్రం నామీద ఏదో ఒక దురభిప్రాయాన్ని సృష్టించడం కోసం, ఇది రాఘవులు వచ్చి చేశారు, Chief Minister గారు తీసివేశారు అంటె రాఘవులు సర్కారులో పుడితే, సర్కారుకు మాత్రమే, ఒక్క నారాయణపురానికి మాత్రమే మంత్రిని అంటె అంత దౌర్భాగ్య ప్రవృత్తి నాకు ఉంటె అసలు దేశంలో నేను ఎందుకు పనికిరాను అని చెప్పుతున్నాను. తెలంగాణా ఒక ప్రాంతమనిగాని ఆంధ్ర ఒక ప్రాంతమనిగాని, ఇంకా గట్టిగా చూస్తే, విద్య విషయంలో కొంచెము వెనుకబడిఉన్నది గనుక ముందుగా తెలంగాణా గురించి నేను ఎక్కువ శ్రమ పడతాను తప్ప, కొస్త బాగా ఉన్నవారికే ఎక్కువ చేయాలనేటటువంటి తాపత్రయంతో, సాంఘిక న్యాయానికి విరుద్ధమైన తత్వంతో నేను నడిచేవాడిని కాదు. అయితే యాదృచ్ఛికంగా జరిగినటువంటి విషయం

ఏమిటంటె మన ముఖ్యమంత్రిగారు లండన్‌లో ఉన్నారు. విద్యార్థులు పాపము strike చేస్తున్నారు. నేను మౌనముతో ఉన్నాను. వారు వచ్చినతరువాతనే, ముందుగా నేను commit చేసేబదులు, నేను సానుభూతిని ప్రదర్శించుకొనే బదులు, ముఖ్యమంత్రిగారికి మనవిచేయడం దీన్ని గురించి, ఒక్కసారిగా మనము పెంచాము అనేటటువంటిమాట లేకుండా, విద్యార్థులకు కాస్త సదుపాయం చేయండి అని చెప్పడం, తరువాత చొక్కారావుగారు పెద్దపెద్దవారందరుకూడా చెప్పడం జరిగింది; వారు సవరించారు. విద్యార్థులపట్ల ఆసక్తి చూపించడం కోసం, వారిది కేవలం న్యాయమైనప్పటికి, ఇక్కడ ఉండే పరిస్థితులదృష్ట్యా, ఇక్కడ ఉండే ఆర్థికపరిస్థితి దృష్ట్యా, కొంచెం తగ్గించడం సబబు, sudden rise ఉండకూడదు, ఇంత steep rise ఉండకూడదు అనేటటువంటి మాటకు ముఖ్యమంత్రిగారు కూడా ఒప్పుకొన్నారు. అంతేగాని, కేవలం ఏదో రాఘవులుచేశారు అనేటటువంటి మాటగా చెప్పడం అది న్యాయం కాదని మనవిచేస్తున్నాను. ఈ విధంగా అనేక విషయాలు చెప్పుతున్నారు. నేను ఒకటిమాత్రం మనవి చేస్తున్నాను. ఇప్పుడు మనకు రానున్నటువంటి సమస్యలు రెండు ఒకటి, భవనాలు గురించి చాలా అసంతృప్తిగా ఉన్నది. మనకు ఆశ్యకతకొద్దీ, ఆకాంక్షకొద్దీ ముందుకు పోవాలి, పరిగెత్తి పోవాలి అనే ఉద్దేశంకొద్దీ expansion చేసుకొంటూ పోయామండి. Educational facilities extansion కావలసినటువంటి సాధన సంపత్తి, ecrupment, buildings, ఇవన్నీ ఇవ్వడానికి మాత్రం మనం అంతగా అప్పుడు చూచుకోలేకపోయామేమో అనేటటువంటి మాట నగ్నసత్యమండి. ఇప్పుడు తెలంగాణా ప్రాంతములో ప్రాథమిక పాఠశాలలకు సరియైన buildings లేవండి, high schools కు లేవండి. colleges లేవండి అయితే ఒక్కొక్కటి నెమ్మదిగా సర్దుబాటు చేసుకొంటూ ఉంటిమి. ఇంతమాత్రంచేత నిస్పృహపడి ఏదో చెప్పుకోవడం న్యాయం కాదు. 1944 లో ఇంగ్లాండులాంటి దేశములో, పెద్ద ముందుకుపోయినటువంటి దేశంలో, Britain లో Secondary Education గురించి Bill present చేస్తూ ఉంటే ఆ Minister ను ఇలాగు అన్నారు. ఈయన ఏవిటో ఊరికే శుష్కప్రియాలు, శూన్యహస్తాలు, ఈయన అంతబిల్లు చేస్తున్నాడు, ఈయన ఇంతపని ఎట్లా చేయగలడు, ఈయనకు ఏమి ఉన్నది అని చెప్పడానికి వారు ఒక sentence లో చెప్పారండి— "The Education Minister looks like playing on the solo on the Piano while he tries to learn the use of the instrument." "కేవలం instrument అయినా ముట్టుకోడానికి చేతగానటువంటివాడు కేవలం ఏకపాత్రాభినయం ఒకడే సోలో పాడడానికి public లో ప్రయత్నిస్తున్నాడు." అని అన్నారు. నీ చేతిలో ఏమీ లేదు. ఇంత అభావంతో ఇంత కార్యక్రమం నీవు ఎందుకు ఏర్పాటు చేసుకొంటున్నావు అన్నారు. అయితే వారుకూడా చెప్పారు. పాపము వారు సంతోషిస్తూ చెప్పింది ఏమిటంటె "I am very happy to many schools are, busy serving the educational institutions అని చెప్పినారు. చాలామంది ఇందిస్తున్నారు ఈ క్షీరసాగరం. దీనిలోనుంచి అమృతం వస్తుందని మీరంతా మత ఆసక్తి చూపెట్టడమే, అదే నాకు సంపద అన్నారు. మీరు ఎంతమంది

ుయితే విమర్శిస్తూ, ఎంతమంది అయితే ఆసక్తి చూపెడుతున్నారో, ఇదే మన దేశానికి చాలా శుభప్రదం. మనము ముందుకు పోగలము, ఇదే మనకు సహకారము, ఇదే మనకు సంపద. కొరత ఉన్నమాట యధార్థమే నేను ఒప్పుకొంటున్నాను.

శ్రీ సి.వి.కె. రావు :- అమృతానికి ముందు విషము వస్తూంటుందండి.

శ్రీ టి. వి. రాఘవులు: —విషము వస్తుందండి. తప్పక వస్తుంది, మీతో నేను ఏకీభవిస్తున్నాను. అయితే అంతమాత్రంచేత మనం జడవనక్కర లేదండి. అందుచేత ఇబ్బందులున్నాయి, difficulties ఉన్నాయి, limitations ఉన్నాయి అనేసంగతి నేను గుర్తించానండి, కాని చేతులుముడుచుకొని కూర్చోడానికి వీలులేదు. దేశకాల పాత్రలననుసరించి ప్రపంచములో మనము ప్రతివిషయంలోను, విజ్ఞానశాస్త్రంలోను, అన్నిటిలోను కూడా పోటీ చేయాలంటే కూర్చోడానికి వీలులేదండి. ముందుకు పరిగెత్తుతూనే ఉండాలి. మనశక్తి చాలునా చాలదా అనేటటువంటి భయంతోమాత్రం ఒకేచోట నిలబడి పోతేమాత్రం దేశము చాలా వెనుకబడిపోతుందని నేను మనవిచేస్తున్నాను. తప్ప, కేవలం ఈ డబ్బు ఉన్నదా అంటే లేదు. ఈశ్వరరెడ్డిగారు ఒకమాట చెప్పారండి. అది నగ్నసత్యం. ఈ రోజున మేధావులందరిని ఆకర్షించే టటువంటి జీతాలు ఇస్తేతప్ప. teaching profession బాగుపడదన్నారు. నిజమే ఇది ideal గా చూస్తే, చాల మంచిమాట. ఎవరు కాదనగలరు! పిండికొలది రొట్టె. సరియైన జీతాలు ఇవ్వకుండా పెద్దవారినందరిని ఆకర్షించా లంటె, ఆకర్షించలేము. ఇప్పుడు ఈ కొటారికమీషను గురించి తమందరికి తెలుసు. మనకు స్వరాజ్యం వచ్చినతరువాత, కళాశాలస్థాయిలో జీతాలు అప్పుడప్పుడు కాస్తా revise చేయడం మంచీ చెడ్డ జరుగుతూ ఉన్నది. కాని ప్రాథమిక విద్యకు సంబంధించిన వారికి మాత్రం అనుకొన్నంతమేరకు revision జరగలేదు, అనేవిషయం నేను ఎరుగుదును. అయితే కొటారీ కమీషన్‌వారు చెప్పారు, చైతన్యవంతమైన పాత్ర వహించాలి అన్నట్లయితే ఉపాధ్యాయుల జీతాలు మెరుగు చేయాలి అన్నారు. వారి సిఫార్సులను అనుసరిస్తే ఆర్థికంగా యావద్భారతదేశంలో కూడా pattern of assistance financial assistance ఎలా ఉంటుంది అనేటటువంటి మాట క్రిందటిసారి Ministers conference లో నేను లేనదిశానండి ఎందుకంటె, మనకు ఇప్పుడు అయ్యే ఖర్చుకు వారిసిఫార్సులను అమలుపరిస్తే అయ్యేటటువంటి ఖర్చుకు ఉన్నటువంటి difference ఏదైతె ఉన్నదో అదిఇస్తామని అన్నారు. అలాగుఇస్తే మాకు అన్యాయం జరుగుతుందని చెప్పుతున్నాను. ఎందుచేతనంటె. మనకు ఇచ్చేటటువంటి aid అన్నిరాష్ట్రాలతో సమానంగాలేదు కొన్నిచోట్ల 100 కి 100 పాళ్లు, మనము ఇస్తున్నాము. కొన్నిచోట్ల 60 పాళ్లు ఇచ్చేవారు ఉన్నారు. కొన్నిచోట్ల 50 పాళ్ళు ఇచ్చేవారు ఉన్నారు, కొన్నిచోట్ల 40 పాళ్ళు మాత్రం ఇస్తున్నారు. వారందరికి కూడా కలిసివస్తుంది, మనకు కలిసిరాదు. అందుచేతను, ఒక fixed proportion లో ఉండేటట్లు ఈ విషయాన్ని గురించి

ఆలోచించి ఒక uniform pattern of financial assistance మీరు evolve చేయాలి. తరువాత, ఒక plan period అయినతరువాత కొంచెము కొంచెము అయినా మీరు తీసుకోవాలి తప్ప అది కేవలం committed expenditure అని మామీద తోసేసి మీరు తప్పుకోడానికి వీలులేదు అనేటటువంటిది దీర్ఘకాలికమైన విషయాన్ని తరువాత మామూలుగా చేయవలసినటువంటి విషయాన్నిగురించి నాకు తోచినటువంటి submission ను వారికి చేయించినాను. ఈ సిఫార్సులను అన్నికూడా అమలు చేయాలని చెప్పి త్రికరణశుద్ధిగా నేను ప్రయత్నిస్తున్నాను తప్ప దీనిలోమాత్రం ఏమీ లోపంలేదు. ఒకరిద్దరు గౌరవసభ్యులు ఒక విషయంచెప్పారు. ఒకటి, ఇప్పుడు 10th class వరకు general education అంటున్నాము కదా bifurcated courses లో ఈనాటి వరకు కూడా పనిచేసేటటువంటి ఉపాధ్యాయులందరు కూడా నిరుద్యోగ సమస్యకు ఎదుర్కోవలసి వస్తుందేమో, వారిగతి ఏమిటి అనేటటువంటిమాట వారు చెప్పారు. అయితే మనము పెట్టబోయేటటువంటి two years P. U. C course లో వీటిని కూడా ఏదైనా ఒక optional subject గా పెట్టి ఈ ఉపాధ్యాయులకు నిరుద్యోగము రాకుండా తప్పించడమా లేకపోతే industrial పాఠశాలలు ఏవైనా ప్రత్యేకమైనటువంటివి స్థాపించడమా అనేటటువంటి ఆలోచన ఇంకా ప్రభుత్వముచేయాలి, చేస్తూవున్నారని కూడా తమకు మనవి చేస్తున్నాను, తరువాత నిరుద్యోగసమస్య ఎదుర్కోవలసి వస్తుంది ఈవిధంగా సాంకేతిక విద్యలో ఇంజనీర్లకు, poly technics లో Diploma courses లో ఉత్తీర్ణులైనటువంటివారికి నిరుద్యోగము వస్తుంది అనేటటువంటి మాట చెప్పారు. అయితే మనదురదృష్టవశాత్తు మూడవ ప్రణాళిక అయ్యే టప్పటికి, మనకు dearth of hands ఉంటారు. సాంకేతిక నిపుణులను చాలామందిని తయారు చేయలేము అన్నట్లుగా వారు పాడుస్తూ చెప్పుతూ వచ్చారు, కాని తీరావస్తే పరిస్థితులన్నీ తారుమారు అవడం ఈవేళ అసలు మనుష్యులు దొరకరు అనేమాటపోయి, నిరుద్యోగం ఇంత విపరీతంగా కన్పడుతున్నది అనే విషయంకూడా మనకుతెలుసును. ఆ విషయంలోకూడా మరి Chief Minister గారికి అక్కడనుంచి కూడా ఉత్తరువులు వ్రాశారు. అన్నిరాష్ట్రాలలోనికి వెళ్ళినట్లు తెలుస్తుంది అంటే, Engineering కళాశాలలో intake కొంత percentage అయినా తగ్గించుకోవడం అవసరమేమో, తరువాత polytechnics కు. Engineering కు ఆ intake లో కూడా ఒక రకమైన నిష్పత్తి కూడా ఏర్పాటుచేసి క్రమబద్ధం చేయటం మంచిదేమో అనే టటువంటి మాటగా వారు చెబుతున్నారు. మరి పెద్దవాళ్ళ ఆలోచనబట్టి ఈ ఉద్యోగ అవకాశాలను కూడా, దేశము పారిశ్రామికంగా వెనుకబడి ఉన్న కారణం చేతను, ఇప్పుడు తాత్కాలికంగా ఇది ఒక phase గా మనము వచ్చినప్పుడు, కాస్తా పో పారిశ్రామికంగా కూడా ముందుకు పోయేకొద్ది వీరందరికి కూడా మరింతగా ఉద్యోగావకాశాలు కల్పించి నిరుద్యోగ సమస్య మనము నిర్మూలించగలము అనేటటువంటి మాట నేను మనవి చేస్తున్నాను. ఆదయ్య మెమోరియల్ స్కూలుగురించి Lady member

ఆవేదనతో చెప్పారు. క్రిందటిసారి నేను Social Welfare portfolio తీసుకొన్నప్పుడు అప్పుడుకూడ యీసమస్య వచ్చింది. సాలీన 60 వేల రూపాయలు Social Welfare యీ స్కూలుకు యివ్వడం జరుగుతోంది. కాని ఆస్కూలు మొట్టమొదటినుంచి ప్రైవేటు మేనేజిమెంటులో ఉన్నది. ప్రైవేటు మేనేజిమెంటు మారుతుండడం, తగాదాలు పడటం, కోర్టుకువెళ్ళడం, ఇంటెరిమ్ రిసీవర్‌ను ఏర్పాటుచేయడం, ఆస్కీముక్రింద కమిటీని వేయడం జరిగింది. ఆ స్కీముక్రింద ఏర్పాటుచేసిన వారిలో D. E. O. Finance కు సంబంధించి ఒకరు ఉన్నారు. ప్రెసిడెంటువుంటారు సెక్రటరీగా ఉన్నవారు హరిజనుడే—పిలలస్కాలరుషిప్పు డబ్బు అపహరించి కనబడుటలేదు. అది క్రిందటిసారి నాదృష్టికి తెస్తే వెంటనే—misappropriation of funds క్రింద పోలీసుచర్య తీసుకోవలసినదని చెప్పాము. ఆ స్కూలు నడపడానికి, ఉపాధ్యాయులు hunger strike చేస్తూంటె, మా D. E. O. interfere అయి ఫిబ్రవరి చివరివరకు జీతాలు క్రమబదంగా యివ్వడం జరిగింది. స్కూలు క్రమంగా జరుగుతోంది. కాని 40 రోజులు strike చేసిన కాలానికి యివ్వడానికి మాకు హక్కులేకుండా ఉన్నది. మేనేజిమెంటును పూర్తిగా తీసుకుంటేతప్ప casual leave కూడ sanction చేయడానికి వీలులేదు. అది కోర్టులో ఉన్న వ్యవహారం. D P I. యీ proposal పంపారు. కోర్టువారిముందు పెట్టి మేనేజిమెంటునుకూడ తీసుకొనుటకు కావలసిన వ్యవహారం చేయాలి(interruption) తమందరకు మనవిచేస్తూ నేను విరమిస్తున్నాను.

DEMAND No. XVII EDUCATION Rs. 34,23,94,000

Mr. Speaker :—The question is :

To reduce the allotment of Rs. 34,23,94,000 for Education by   Rs. 100

To criticise the Government for making Hindi compulsory to pass examination.

To reducet he allotment of Rs. 34,23,94,000 for Education by   Rs. 100

To criticise the Government for not alloting sufficient funds for the Libraries in the State.

To reduce the allotment of Rs. 34,28,94,000 for Education by   Rs. 100

To criticise the Government for not taking over primary Education from Panchayat Samithis.

To reduce the allotment of Rs. 34,23,94,000 for Education by   Rs 100

To criticise the Government for frequently changing the system of Education at all levels.

The cut motions were negatived.

Mr. Speaker :—The question is :

To reduce the allotment of Rs. 34,23,94,000 for Education by   Rs. 100

To criticise the Government for not introducing Telugu at Collegiate level.

The cut motion was declared negatived. Division was demanded Ayes : 38 Noes : 95 Neutrals : Nil.

The cut motion was negatived.

Mr. Speaker :—The question is :

To reduce the allotment of Rs 34,23,94,000 for Education by Rs. 100

To criticise the Government for not taking any steps to prepare Glossary of Scientific Terms in Telugu.

To reduce the allotment of Rs. 34,23,94,000 for Education by Rs. 100

To criticise the Government for not raising the scales of Pay of the College Teachers on par with the rise of prices.

The cut motions were negatived.

Mr. Speaker :—The question is :

To reduce the allotment of Rs. 34,23,94,000 for Education by Rs. 100

ఉపాధ్యాయుల వేతనాలలో వివిధ ప్రాంతాల మధ్యనున్న వ్యత్యాసాలు తొలగించుటలోను, కొఠారి కమిషన్ సిఫార్సులను అమలు జరుపుటలోను, నిర్బంధ ప్రాథమిక విద్య అమలు జరుపుటలోను, హిందీ భాషను నిర్బంధముగా హిందీయేతరులపై నిర్బంధముగా విధించుటలోను ప్రభుత్వముచే యివ్వబడుచున్న వుపాధ్యాయుల నికృష్ట వేతనాల సకాలములో అందించుటలోను మాతృభాషను అన్ని స్థాయిలలో అధికార పాఠ్యభాషగా అభివృద్ధిపరచుటలోను, పాఠశాలలోను కళాశాలలోను విద్యార్థులలో క్రమశిక్షణారాహిత్యమును పోగొట్టుటలోను విఫలమైన ప్రభుత్వం విధానమును విమర్శించుట.

To reduce the allotment of Rs. 34 23,94,000 for Education by Rs. 100

To express dissatisfaction for the failure of the Government to pay the salaries of the teachers in the State in time.

To reduce the allotment of Rs. 34,23,94,000 for Education by Rs. 100

To express dissatisfaction for the failure of the Government to see that the salaries of the Elementary School Teachers at Badangi Panchayat Samithi of Sreekakulam District are paid at once.

To reduce the allotment of Rs. 34,?3,94,000 for Education by Rs. 100

To express the dissatisfaction for the shifting of Elementary School from Harijanpalen of Anantavaram Village, Ongole Taluk Guntur Dist as this is unwarranted putting the school going children of Harijans to much inconvenience.

The cut motion were negatived.

Mr. Speaker :— The question is.

To reduce the allotment of Rs 34,23,94 000 for Education by Rs. 100

తెలంగాణాలోని విద్యార్థులకు ఫీజులు పెంచినందుకు నిరసనగా

The cut motion was negatived.

Mr. Speaker :— The Question is.

To reduce the allotment of Rs. 34,23,94,000 for Education by Rs. 100

By allowing the discretion of fixing the seniority of the teaching staff to the committees of Private Colleges affiliated to the Osmania University, the staff is put to precarious condition by labonr of the arbitary decision.

To reduce the allotment of Rs. 34,23,94,000 for Education by Re. 100

By nationalisation Books, the students are provided with wrong information because of the carelessness of the Government

To reduce the allotment of Rs. 34,23,94 004 for Education by Rs. 100

Inspite of superannuation are even superaunuation the Government is allowing the private affiliated colleges to re-employ retired lecturers and principals or in the case of Anwar-rul-uloom College, Bhadruka College instead of promoting desirous candidates.

To reduce the allotment of Rs. 34 23,94,000 for Education by Rs. 100

S. Mallikarjuna and I. Seshaiah of St. Peteri Higher School, Nellore, though they are short certificate holders, they are not alloted the work in the XI and XII classes so as to make them eligible for the special allowance of Rs. 15 per mensum.

To reduce the allotment of Rs. 34,23,94,000 for Education by Rs. 100

Although it has been decided that the Regional language should be the medium of instruction of the University level, English is not relegated to the position of second language in Osmania University area.

The Cut motions were negatived.

Mr. Speaker :— The question is.

To reduce the allotment of Rs. 34,23,94,000 for Education by Rs. 100

By reason of inconsistent policy adopted in regard to the retirement age of teachers, the teachers are put to much inconvenience and injury.

To reduce the allotment of Rs 34,23,34,000 for Edueation by Rs. 100

Government is not in a position to supply the books required for the classes by nationalisation and though the students are in disadvantageous.

To reduce the allotment of Rs. 34,23,34,000 for Education by Rs. 100

By abolishing the Seventh form course, the teachers, who passed M. A. examination in IIIrd class and who are conducting the classes of Seventh Form will have to be depromoted.

To reduce the allotment of Rs. 34,23.94,000 for Education by Rs. 100

Because of incapacity and pay the teachers Salaries regularly.

The Cut motions were negatived

Mr. Speaker :— The question is

To reduce the allotment of Rs. 34,23,94,000 for Education by Rs. 100

To criticise the Government for not introducing the Telugu language in Universities.

To reduce the allotment of Rs. 34,23,94,000 for Education by Rs. 100

To criticise the Government for its failure to give adequate financial assistance to the Osmania University and Andhra University.

To reduce the allotment of Rs 34 23,94,000 for Education by Rs. 100

To criticise the Government for not evolving a system of education and curriculam suitable to our conditions

The Cut motions were negatived.

To reduce the allotment of Rs. 34,23,94,000 for Education by Rs. 100

To criticise the Government for its failure to assure employment to those who get qualified in the Engineering, Medical and Technological college.

The cur motions were negatived.

Mr. Speaker :— The Question is.

To reduce the allotment of Rs. 34,23,94 000 for Education by Rs. 100

వేలాది ఉపాధ్యాయులకు జీతములు సకాలంలో యివ్వనందుకుగాను ప్రభుత్వమును, విమర్శించుటకుగాను

The cut motion was negatived.

Mr. Speaker :— The Question is.

To reduce the allotment of Rs. 34 23,94,000 for Education by Rs. 100

For not implementing the Kothari Commission Report with respect to the pay scales of teachers.

The cut motion was negatived.

Mr. Speaker :— The Question is

To reduce the allotment of Rs 34,23,94,000 for Education by Rs. 100

The Cut motion was negatived

Mr Speaker :— The Question is,

To reduce the allotment of Rs. 34,23,94,000 for Education by Rs. 100

For not providing necessary funds to complete the main building and science building of the Zilla Parishad Higher Secondary School at Puttur in Chittoor Dist.

To reduce the allotment of Rs. 34,23.94,000 for Education by Rs. 100

As the Government closed the admissions into Teachers training school at Karvetinagaram in Chittoor district.

To reduce the allotment of Rs 34,23,94,000 for Education by Rs. 100

For not providing necessary funds for the Zilla Parishad High School buildings at Nagolapuram, Vengalattur, Nivdra, Ponnur and Zambada in Pechatur Samithi area in Chittoor district.

To reduce the allotment of Rs. 34,23,94,000 for Education by Rs. 100

For not providing the budget for the (construction of buildings) scientific equipment and furniture for the Z. P. High Schools at Puttur, Karvetinagaram, Kottirapalli, Veduru Kuppam, Kottapalli, Kuppambadur, K. Venkatapuram. Vadamalapet, Taduku, Sorakayalapalem, Narayanavaram, Vepagvuta, Nagari and Ekamtrakuppam in Puttur Taluk, Chittoor district.

The Cut motions were negatived.

Mr Speaker :—The question is :

To reduce the allotment of Rs. 34,23,94,000 for Education by Rs. 100

To criticise the Government that no allotments were made for construction of Girls High School building, in Dharmavaram, Anantapur district.

The motion was negatived.

Mr. Speaker :—The question is :

To reduce the allotment of Rs. 34,23 94,000 for Education by Rs. 100

To criticise the policy of the Government in frequent changes in education system putting the teachers and pupils into choas

To reduce the allotment of Rs. 34,23,64,000 for Education by Rs 100

Demand the Government to provide employment to all the waived and qualified secondary grade teachers in the State

To reduce allotment of Rs. 34,23,94,000 for Education by Rs. 100

For the failure of the Government not taking action against the Principal of Kakinada Govt. Polytechnic for boys for public complaints of factional activities inefficient adminis.ration abuse of power, lack of integrity and moral standards.

o reduce the allotment of Rs. 34,23,94,000 for Education by Rs. 100

For instituting post-graduate courses in Kakinada colleges.

The cut motions were negatived.

Mr. Speaker :— he question is :

o reduce the allotment of Rs 34,23,94,000 for Education by Rs. 100

కాలేజీలలో విద్యావిధానం ప్రాంతీయ భాషలో యింకనూ ప్రవేశపెట్టనందులకు నిరసనగా—

To reduce the allotment of Rs. 34,23,84,000 for Education by Rs. 100

రాష్ట్రంలోని అన్ని పాఠశాలల్లోను నిర్బంధముగా హిందీ నేర్చుకోవాలనే పద్ధతికి వ్యతిరేకముగా—

The cut motions were negatived.

Mr. Speaker :— The question is :

To reduce the allotment of Rs. 34,23,94, 000 for Education by Rs. 100

మచిలీపట్నంలో బి. యిడి., కాలేజీతో కలిసి నాలుగు కాలేజీలు వున్నప్పటికి పోస్టుగ్రాడ్యుయేట్ కోర్సు ప్రారంభించుటకు ప్రయత్నించనందుకుగాను ప్రభుత్వమును విమర్శించుటకుగాను—

The cut motion was negatived.

Mr. Speaker :—The question is :

To reduce the allotment of Rs. 34,23,94,000 for Education by Rs. 100/-

To criticise the Government for not supplying text books in time and to allow private publishers who are getting abnormal profits.

The cut motion was negatived.

Mr. Speaker :—The question is :

To reduce the allotment of Rs. 34,23,94,000 for Education by Rs. 100/-

To criticise the Government for creating Educated un-employment and multiplying un-employment without any education and employment assessment.

The cut motion was declared negatived. Division was demanded Ayes 38 Noes 95 The House then divided

The cnt motion was negatived.

Mr. Speaker :—The question is :

To reduce the allotment of Rs. 34,23,94,000 for Education by Rs. 100/-

To criticise the Government for not introducing Telugu as the medium of instructions in all the institutions upto Doctorate Degree course in Elementary, High School and Colleges and University in Andhra Pradesh.

To reduce the allotment of Rs. 34,23,94,000 for Education by Rs. 100/-

For not granting U. G. C. scales to Lecturers appointed from 1966.

To reduce the allotment of Rs. 34,23,94,000 for Education by Rs. 100/-

For not supplying adequate text books to students in time.

To reduce the allotment of Rs. 34,23,94,000 for Education by Rs. 100/-

For not providing employment to all qualified persons and for not constructing pucca buildings for Girls High Schools in the States.

To reduce the allotment of Rs. 34,23,94,000 for Education by Rs. 100/-

Government did not provide adequate funds to the Local Library Authorities to open Branch Libraries and to give financial assistance to private Libraries.

To reduce the allotment of Rs. 34,23,94,000 for Education by Rs. 100/-

Government did not provide sufficient funds to Grant Merit Scholarships and Scholarships to economically backward boys and girls.

To reduce the allotment of Rs 34,23,94,000 for Education by Rs. 100/-

Government failed to provide ample funds to the Samithis to open and run upper primary schools in all the needy centres and failed to provide adequate funds to the Zilla Parishads to up-grade the frevent middle Schools and to provide neaessary equipment of Science articles, Maps and furniture to the existing Secondary Schools.

The cut motions were negatived.

Mr. Speaker : The Question is :—

To reduce the allotment of Rs 34,23,94,000 for Education by Rs. 100/-

To criticise the Government for running the schools without teachers in some classes.

To reduce the allotment of Rs. 34,23,94,000 for Education by Rs. 100/-

To criticise the Government to fail to supply mid-day meal in the School.

To reduce the allotmet of Rs. 34,23,94,000 for Education by Rs. 100/-

To criticise the Government for not providing laboratories in all High Schools.

The cut motions were negatived.

Mr. Speaker : The question is :—

"That the Government be granted a sum not exceeding Rs. 34;2?,94,000/- under Demand No. XVII - Education.

The motion was adopted.

Demand No. VIII - State Legislature - Rs. 40,31,200.

Demand No. II - Heads of States, Ministers and Headquarters Staff Rs 3,41,82,330

Demand No. XXVII - Other Miscellaneous Social and Developmental Organisation Rs. 70,85,600

Demand No. XXVIII - Welfare of Scheduled Tribes, Castes and other Backward Classes Rs. 5 45,38,400

Demand No. XXX - Irrigation Rs. 13,78,05,400

Demand No. XXXII - Public Works Rs. 12,65,06,6000

Demand No. XXV - Community Development Projects, National Extension Servic and Local Development Works Rs. 4,42,80,000

Demand No. XL - Municipal Adminisfrntion Rs. 64,82,100

Demand Na. X - District Administ ation and Miscellaneous Rs. 8,90,46,600 (Discussion not concluded.)

The Minister for Health and Medical (Sri P. V. Narasimha Rao) :—I beg to move :

"That the Government be granted a sum not exceeding Rs. 40,31,200 under Demand No. VIII—State Legislature."

Mr. Speaker :—Motion moved :

Sri K. Brahmananda Reddy :—I beg to move :

"That the Government be granted a sum not exceeding Rs. 3,41,12,300 under Demand No IX – Heads of States, Ministers and Headquarters Staff."

Mr. Speaker :—Motion moved.

The Minister for Social Welfare (Sri A. Ramaswamy): —I beg to move :

"That the Government be granted a sum not exceeding Rs. 70,85,600 under Demand No. XXVII other Miscellaneous Social and Developmental Organisations "

"That the Government be granted a sum not exceeding Rs. 5,45,38,400 under Demand No XXVIII Welfare of Scheduled tribes, Castes and other Backward Classes."

Mr. Speaker :—Motion moved.

The Minister for Minor Irrigarion (Sri S. Sidda Reddy):— (Deputizing for the Minister for Communications).

"I beg to move that the Government be granted a sum not exceeding Rs. 12,65,06 600 under Demand No. XXXII Public Works"

Mr. Speaker :—Motion moved.

The Minister for Panchayati Raj (Sri T. Ramaswamy) :—I beg to move:

"That the Government be granted a sum not exceeding. Rs. 4,42,80,000 under Demand No. XXV – Community Development Projects, National Extension Service and Local Development Works."

Mr. Speaker :—Motion moved.

The Minister for Minor Irrigation (Sri S Sidda Reddy) (deputizing for the Minister for Municipal Administration) :—I beg to move :

"That the Government be granted a sum not exceeding Rs. 64,82,100 under Demand No. XI Municipal Administration."

Mr. Speaker :—Motion moved.

The Minister for Revenue and Civil Supplies (Sri V. B. Raju:— I beg to move :

"That the Government be granted a sum not exceeding Rs. 8,90,46,000 under Demand No. X District Administration and Miscellaneous."

Motion moved.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—అధ్యక్షా, ఆదంతా అవియల్ క్రింద తయారయ్యేటట్లు ఉంది. ఒక డిమాండ్‌కు ఒక డిమాండ్‌కు సంబంధం లేనటువంటి అనేక డిమాండ్స్ డిస్కస్ చేయబోతే అసలు ఏమి తెలుతుంది ?

Mr. Speaker :—The decision of the Business Advisory Committee is that all these demands should be moved to day and that there should be discussion on these demands for three days, i. e. tomorrow day after tomorrow and also on Monday.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—అందువల్ల కన్‌సన్‌ట్రేషన్ లేకుండా పోతుంది ?

Mr. Speaker :—I do not know. That is what they decided I am helpless in this matter. I am only carrying out the decisions of the Business Advisory Committee.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య : —తమ దృష్టికి తీసుకురావటం వరకే మా పని.

Mr. Speaker :—I can only bring to your notice the decisions of the Business Advisory Committee·

Sri G Siviah :—We are moving the cut motions. We have no reply from the departments to our cut motions.

Mr. Speaker : –Then, hereafter, do not move the cut motions. The whole problem will be solved.

Sri G. Siviah :—You may please.

Sri S Vemaiah :—The normal practice was that when a cut motion moved it is sent to the department, reply is obtained and sent to the members.

Mr. Speaker .—I do not know·

Sri S. Vemaiah ;—That was the practice·

Mr. Speaker:—I expect the Minister to follow the old practice. I will ask them to follow the old practice.

శ్రీ ఎస్. వేమయ్య :—అధ్యక్షా. ఇంతకుముందు తమరుకూడా చెప్పినారు. మంత్రిగారు ఒప్పుకున్నారు మంత్రిగారు ఇక్కడ రిప్లయి చెబితే సరే, చెప్పని వాటికి మెంబర్స్‌కు తర్వాత కమ్యూనికేట్ చేస్తూ వచ్చారు.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—అధ్యక్షా, వారి స్పీచెస్ మెన్షన్ చేయలేదండి.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :—ఒకరు చెబితే సరిపోతుందా ?

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—మాకు అభ్యంతరం లేదు. వారు చెప్పకపోతే రికార్డులో ఉండదు. అంతకన్నా ఇంకేమీ లేదు.

Sri K. Brahmananda Reddy :— I also submit, Sir, that the speech which is printed and circulated to the hon. members may be taken as read.

Mr. Speaker :— All this will be a repetition—each Minister saying the same thing. I do not think it is strictly necessary.

Sri Vavilala Gopalakrishnayya :— It cannot be recorded, Sir. then I have no objection.

Mr. Speaker :— Notes circulated by the respective Minister while moving the demand may be taken as having been read in the House.

Sri Vavilala Gopalakrishnayya :—They have to announce it. For instance there is a Minister who circulates, but he won't be there. Can we take it as circulated?

Sri P. V. Narasimha Rao :— If you take it as a speech, it has to be read or taken as read. But generally, the practice is, Sir, that we place on the Table of the House a Note. We don't call it a speech.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య:—మాకు అభ్యంతరంలేదు. వారు మూవ్ చేయకపోతే—
But it cannot be recorded, Sir.

Mr. Speaker :— I would only like to know one thing—whether this note which you are circulating to the members—does it from part of the record?

Sri Vavilala Gopalakrishnayya :— If it is a note, it cannot, Sir.

Mr. Speaker :— I have taken up your point. Mr Gopalakrishnayya.

Sri Vavilala Gopalakrishnayya :— Thank you, Sir.

Mr. Speaker :— I want to know whether it forms part of the record. Unless it is read out in the House, it cannot form part of the record. It is only for the information of the Members that you have circulated a note to the member, but it can never form part of the record, unless it is read.

Sri G. Siviah :— For your information, Sir, it is mentioned in several ways. One is called the Note, another is called a Statement on P. W. D. Demand, and yet another is termed as Policy statement of the Minister for Irrigation.

Sri P. V. Narasimha Rao :— That is why I never said that all..

Mr. Speaker :— The question is whether it is going to form part of the record. If it is to form part, it should be record. If it is to form part, it should be read out. Otherwise it will be a note circulated to the members. There is no question of your saying that it should be taken as having been read. Without reading it, to say that it should be taken as read by the Minister is some thing which I am not able to understand.

Sri P. V. Narasimha Rao :— We want to place certain facts before the House so that it may facilitate discussion . .

Sri K. Brahmananda Reddy :— Supposing the hon Speaker says. All that may be taken as read; Does it not from part of the record?

Mr. Speaker :— The Speaker has got a right to 'expunge', but he has no right to say that certain things form part of the record even though they are not stated on the floor of the House.

శ్రీ జి. లచ్చన్న:— మంత్రి శ్రీ నరసింహారావుగారు చెప్పినట్లు ఏ మంత్రి గారికి ఇది మన రికార్డులో ఒక పార్ట్‌గా ఉండాలనే అభిప్రాయం ఉంటుందో, వారు చదివినట్లు భావించండి అంటారు. అట్లా అననివారిదేమో రికార్డులోకి రాదు.

మిస్టర్ స్పీకర్:— భావించటమనే ప్రశ్నయే ఉత్పన్నించదు.— unless it is read out actually in the House. There is no question of asking members to take it as read out.

Now the cut motions may be moved.

Sri T. Nagi Reddy :—I beg to move:

To reduce the allotment of Rs. 40,31,200 for State Legislature by Rs. 100

Legislative Council వుండుట నిష్ప్రయోజనము కనుక దీనిని రద్దు చేయుటకు చర్యలు తీసుకోనందులకు నిరసనగా —

Mr. Speaker:— Cut motion moved.

Sri A. Madhava Rao:— I beg to move.

To reduce the allotment of Rs 40,31,200 for State Legislature by Rs. 100

Because the Govt. has not provided a personal Assistant and or *cum* stenographer for an M. L. A. or at least to the Leader of the Opposition.

To reduce the allotment of Rs. 40,31,200 for State Legislature by Rs. 100/-

Since the Govt. did not provide for the payment of telephone bills of the Legislator in respect of phones located in twin Houses as has been done in other States.

To reduce the allotment of Rs. 43,31,200 for State Legislature by Rs. 100

Since the Government did not increase the emoluments of the Legislature as it has been done in the sister State of Mysore.

Mr. Speaker:— Cut motions moved.

Sri K. Ramanadham:— I beg to move;—

To reduce the allotment of Rs· 40,31.200 for State Legislature by Rs. 100

లెజిస్లేటివ్ కౌన్సిలును రద్దుచేయనందుకు ప్రభుత్వమును విమర్శించుటకుగాను.

Mr. Speaker:— Cut motion moved.

DEMAND No. IX -- HEADS OF STATES, MINISTERS AND HEADQUARTERS STAFF-- Rs 3,41,12,300

Sri G· Latchanna:— I beg to move.—

To reduce the allotment of Rs. 3,41,12,300/- for Heads of States, Ministers and Headquarters staff by Rs. 100

to criticise the Govt, for its failure in implementing Administrative Reform .

To reduce the allotment of Rs. 3,41,12,300 for Heads of States, Ministers and Headquarters staff by Rs· 100

to criticise the Govt , for not constituting Administrative Tribunal.

To reduce the allotment of Rs. 3,41,12 300 for Heads of States, Ministers and Headquarters staff by Rs. 100/-

to criticise the Govt., for not meeting the demands of N G.O·s 4 th class and work-charged employees.

Mr. Speaker: - Cut motion moved.

Sri Swarna Vemayya:— I beg to move.

To reduce the allotment of Rs· 3,41 12,300 for Heads of States, Ministers and Headquarters staff by Rs· 100

to express dissatisfaction for the failure of the Govt., in not allotting for the quarters to the Govt·, employees who are occupying the same on Hire-purchase scheme in twin cities.

To reduce the allotment of Rs· 3,41,12,300 for Heads of States, Ministers and Headquarters staff by Rs. 100

To express dissatisfaction for the failure of the Govt., in solving the mounting unemployment problem, in arresting the spiralling prices and in eradicating corruption, favour tism red-tapism etc·, in administration.

To reduce the allotment of Rs· 3,41,12,300 for Heads of States, Ministers and Headquarters staff by Rs. 100

To discuss the languages policy of the Govt., to urge on this Govt., to impress on the Govt , of India pertaining the selection of candidates for the recruitment in Central Govt·, services.

Mr. Speaker:— Cut motions moved.

Sri T. Nagi Reddy :—I beg to move :-

To reduce the allotment of Rs. 3,41,12 300/- for Heads of States Ministers and Headquarters Staff by Rs. 100/-

మంత్రివర్గ సభ్యులు తమ జీతాలును తగ్గించుకోనందుకు వారు ప్రయాణ ఖర్చులు టెలిఫోను ఖర్చులు చాల ఎక్కువగా చేస్తున్నందులకు నిరసనగా

To reduce the allotment of Rs. 3,41,12,300/- for Heads of States, Ministers and Headquarters staff by Rs. 100/-

రెవెన్యూ బోర్డును-రద్దు చేసి, సెక్రటరీయట్‌లోని రెవెన్యూశాఖకు విలీనంచేసే చర్యలు తీసుకోనందుకు నిరసనగా

To reduce the allotment of Rs. 3,41,12,300/- for Heads of States, Ministers and Headquarters Staff by Rs. 100/-

ప్రస్తుతమున్న అన్ని డిపార్టుమెంటుల డైరెక్టరేట్లు రద్దుచేసి అయా సెక్రెటేరియట్‌లోని శాఖలలో విలీనంచేసే చర్యలు తీసుకోనందుకు నిరసనగా

Mr Speaker: - Cut motions moved·

Sri A Madhava Rao:—I Beg to move.

To reduce the allotment of Rs 3,41,12,300/- for Heads of States, Ministers and Headquarters Staff by Rs. 100/-

For not taking any steps in advance to fill up posts when incumbents are due to retire and for giving indiscriminate reemployments to superanuated Govt. officials particularly in non-technical posts while mass scale retrenchment is going on in various departments of the Government.

To reduce the allotment of Rs. 3,41,12,300/- for Heads of States, Ministers and Heaquarters Staff by Rs. 100/-

For introducting in the G. A. D, attendance Registers only for non-I. C. S. and I. A. S. gazetted officers.

To reduce the allotment of Rs. 3.41,12,3 0/- for Heads of States, Ministers and Headquarters Staff by Rs·100/-

The Govt are not taking effective appropriate steps in regard to Law and Order in Srikakulam, Nalgonda districts and Damaranadu of Nellore Dist., by taking effective steps against left communist party·

To reduce the allotment of Rs· 3,41,12,300 for Heads of States, Ministers and Headquarters Staff by Rs.100/-

For not abolishing Telengana Regional Committee even though 10 years were passed after the formation of Andhra Pradesh.

To reduce the allotment of Rs. 3,41,12,300/-for Heads of States, Ministers and Headquarters Staff by Rs. 100/-

In asmuch as the Govt , failed to bring in the salaries of N. G. Os. on par with Central services or at any rate near to it.

To reduce the allotment of Rs. 3,41,12,300/- for Heads of States, Ministers and Headquarters Staff by Rs· 100/-

The inconsistant and unrealistic approach in evolving the educational system.

To reduce the allotment of Rs. 3,41,12,800/ for Heads of States, Ministers and headquarters staff by Rs. 116/

The Govt., did not place the 'poor fund' intended to provide to poor people involved in criminal litigations in Nellore Dist., into the hands of the Dist Judge.

To reduce the allotment of Rs. 3,41,12,300/- for Heads of States, Ministers and Headquarters Staff by Rs. 100/-

Because of the top heavy administration, the common man is burdened with taxes and also the State economy is deteriorating.

To reduce the allotment of Rs. 3,41,12,300/ for Heads of States, Ministers and Headquarters staff by Rs. 100/-

For not taking steps to constitute a Regional Committee for areas comprising erstwhile Andhra state as the Telengana Regional Committee seems to be a legistative body functioning as a state within a State, and seems to be of a permanent character.

Mr. Speaker:—Cut motions moved.

Sri B Ratnasabhapathy:—I beg to move:

To reduce the allotment of Rs. 3 41,12,?00/- for Heads of States, Ministers and Headquarters Staff by Rs. 100/-

To criticising the Govt., for failure to get the Ministers to declare their assets (1) at the time of swearing as Ministers (2) at the time of every Budget Session.

To reduce the allotment of Rs. 3.41,12,300/- for Heads of States, Ministers and Headquarters staff, by Rs. 100/-

To criticise the Govt., for the wasteful expenditure on Ministers tours.

Mr. Speaker :—Cut motions moved.

Sri Kaza Ramanatham:—I beg to move:

To reduce the allotment of Rs. 3,41 12,300/- for Heads of States, Ministers and Headquarters Staff by Rs. 100/-

నిరుపయోగముగావున్న గవర్నరు పోస్టును రద్దుచేయుటకు యత్నించనందుకుగాను ప్రభుత్వమును విమర్శించుటకుగాను

To reduce the allotment of Rs. 3,41,12,300/- for Heads of States, Ministers and Headquarters Staff by Rs. 100/-

రెవెన్యూబోర్డును రద్దుచేయనందుకు ప్రభుత్వమును విమర్శించుటకుగాను

To reduce the allotment of Rs. 3,41,12,300/- for Heads of States, Ministers and Headquarters Staff by Rs. 100/-

మంత్రులు ప్రభుత్వంవద్ద డబ్బులేదని తెలిసికూడ టూర్‌లు వెళ్ళుతూ అనేక వాగ్దానాలు చేసి తరువాత డబ్బులేదని వాయిదాలు వేసినట్లుగా తెలియ వచ్చే పద్ధతివల్ల ప్రభుత్వమును విమర్శించుటకుగాను

To reduce the allotment of Rs. 3,41,12,300/-for Heads of States, Ministers and Headquarters Staff by Rs. 100/-

హెడ్‌క్వార్టర్సులోవున్న ఉద్యోగులకు యింతవరకు గృహావసతి కల్పించ నందుకుగాను ప్రభుత్వమును విమర్శించుటకుగాను

To reduce the allotment of Rs· 3,41,12,300/- for Heads of States, Ministers and Headquarters Staff by Rs. 100/-

ప్రభుత్వ యంత్రాంగములో పాతుకుపోయిన లంచగొండితనాన్ని రూపు మాపుటలో విఫలమైనందుకుగాను ప్రభుత్వమును విమర్శించుటకుగాను

To reduce the allotment of Rs. 3,41,12,300/- for Heads of States, Ministers and Headquarters Staff by Rs. 100/-

జనసంబంధశాఖ ప్రజలకు ఏ విధంగాను ఉపయోగపడక పోయినప్పటికి యింతవరకు దానిని రద్దు చేయనందుకు ప్రభుత్వమును విమర్శించుటకుగాను

Mr. Speaker :—Cut motions moved.

Sri K. Govinda Rao :—I beg to move:

To reduce the allotment of Rs. 3,41,12,300/ - for Heads of States, Ministers and Headquarters Staff by Rs 100/-

రాష్ట్రములో చాలా ప్రాంతములలో కరువువుండడం, నిరుద్యోగము ప్రబలముగా పెరగడంను గురించి సరియైన చర్యతీసుకోక అనవసర ట్రావలింగ్ ఖర్చులను నిరసిస్తూ

Mr. Speaker: —Cut motions moved.

Sri R. Mahananda :—I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 3,41,12,300 for Heads of States, Ministers, and Headquarters staff by Rs. 100

To reduce the travelling allowance and to minimise the T. A. due to financial stingency.

To reduce the allotment of Rs. 3,41,12,300 for Heads of States, Ministers and Headquarters staff by Rs. 100

Government unnecessarily spe.ding large sums towards maintenance of gardeners and entertainment and hospitality expensese.

To reduce the allotment of Rs. 3,41,12,300 for Heads of States, Ministers and Headquarters staff by Rs. 100

Government failed to abolish Board of Revenue and the intermedias in between the Govt. and the State heads.

Mr Speaker :—Cut Motions moved.

Sri Vavilala Gopalakrishnayya :—I beg to move.

To reduce the allotment of Rs 3,41.12,300 for Heads of States, Ministers and Headquarters staff by Rs.100

To critisise the Govt. for not introducing Telugu as official language in all the Departments of the State, though the Act was passed in 1966.

To reduce the allotment of Rs. 3,41,12,300 for Heads of States, Ministers and Headquarters staff by Rs. 100

To criticise the Govt. for mass retrenchment policy in every branch of Administration.

To reduce the allotment of Rs. 3,41,12,300 for Heads of States, Ministers and Headquarters staff by Rs.100

To criticise the Govt., for not merging Directorate and Secretariat for effective and quiet administration.

To reduce the allotment of Rs. 3,41,12,300 for Heads of States, Ministers and Headquarters staff by Rs. 100

To criticise the wastage in Jana Sambandha Shakha and non-payment of salaries to lower section.

Mr. Speaker :—Cut motions moved,

Sri P. Sesavataram :—I beg to move.

To reduce the allotment of Rs. 3,41,12,300 for Heads of States, Ministers and Headquarters staff by Rs. 100

మంత్రులు ప్రయాణపు ఖర్చులు ఎక్కువగా దుబారా చేయుటకు నిరసగా.

Mr. Speaker :—Cut motion moved

Sri C. V. K. Rao :—I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 3,41,12,300 for Heads of States, Ministers and Headquaters. staff by Rs. 100

to eliminate all other unnecessary paraphernelia and waste in the Department except the two main wings of the information wing and community listening wing.

To reduce the allotment of Rs. 3,41,12,300 for Heads of States, Ministers an Headquarters staff by Rs. 100

for avoiding delay in the disposal of pension cases by simplified methods and speedily sanction candonation of deficiencies in qualifying service etc., for reasons of human approach.

To reduce the allotment of Rs. 3,41,12,300 for Heads of States, Ministers and Headquaters staff by Rs.100

for effective functioning of vigilance commission seeking public cooperation expeditiously dealing cases of corruption avoiding delays and procedural red-tapism.

To reduce the allotment of Rs 3,41,12,300 for Heads of States, Ministers and Headquarters staff by Rs. 100

to reorganise Anticorruption Bureau for effective functioning to eradicate corruption create civil consciousness and confidence in Public and Counter act the devious methods of corrupt officials.

To reduce the allotment of Rs. 3,41,12,300 for Heads of States, Ministers and Headquarters staff by Rs. 100

To criticise the actions of the Govt. for re-employing superanuated Govt. officials even in non-technical posts being detrimental to the promotion of officials eligible for that.

To reduce the the allotment of Rs. 3,41,12,300 for Heads of States, Ministers and Headquarters staff by Rs. 100

to abolish the continuation of Telangana Regional Committee as it has achived its purpose and is now cutting across the emotional integration of people of the State as a whole.

To reduce the allotment of Rs. 3,41,12,300 for Heads of States, Ministers and Headquarters staff by Rs. 100

To criticise the bureaucratic attitude of the Chief Secretary and Government in introducing attendance registers to Assistant Secretaries in G.A.D.

Mr. Speaker :—Cut motions moved.

Sri G. Sivaiah :—I beg to move:

To reduce the allotment of Rs 3 41,12,300 for Heads of States, Minister and Headquarters staff by Rs. 100

as the Ministers are interfering in the administration affairs, transfers and promotion matters.

To reduce the allotment of Rs. 3,41,12 300 for Heads of States, Ministers and Headquarters staff by Rs. 100

As the Ministers failed to visit various offices for a sudden check, without notices in the State.

To reduce the allotment of Rs. 3,41 12,300 for Heads of States, Ministers and Headquarters staff by Rs. 100

As the Ministers are not visiting the villages (rural areas.)

Mr. Speaker :—Cut Motions moved.

Sri B. Niranjan Rao :—I beg to move:

To reduce the allotment of Rs. 3,41,12,300 for Heads of States, Ministers and Headquarters staff by Rs. 100

మంత్రుల ఆడంబరాలు ఎక్కువైనందున, రాష్ట్రఆర్థిక స్థితి బాగాలేదని సాకుతో వేలాది ఉద్యోగులను తొలగించి అభివృద్ధి పనులకు డబ్బులేదని చెప్పడానికి మంత్రులు పర్యటనలు ఎక్కువ సాగించుటవల్ల ప్రభుత్వమును విమర్శించుటకు.

Mr. Speaker :—Cut motion moved.

DEMAND NO. XXVIII-WELFARE OF SCHEDULED TRIBES, CASTES AND OTHER BACKWARD CLASSES-Rs. 5 45,38,400.

Sri G. Latchanna :—I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 5,45,38,400 for Social Welfare by Rs. 100

To criticise the Government for not appointing a Committee for the Revision of the list of Backward communities.

To reduce the allotment of Rs. 5,45,38,400 for Social Welfare by Rs. 100

To criticise the Government for not alloting sums propertionately to all District to run Harijan, Girijan Hostels.

Mr. Speaker :—Cut motions moved.

Sri Swarna Vemaiah :—I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 5,45,38,400 for Social Welfare by Rs. 100

To urge on Government to provide house sites to Harijans of Gopalareddi Palem, Sulurpet Tq. Nellore District.

To reduce the allotment of Rs. 5,45,38,400 for Social Welfare by Rs. 100

To urge on Government to provide house sites to the Kurwas of Vihamapoor Village, Atmakur Taluk, Mahabubnagar District.

To reduce the allotment of Rs. 5,45,38,400 for Social Welfare by Rs. 100

To urge on Government to provide house sites to Harijans of Mahabu village, Nellore District.

To reduce the allotment of Rs. 5,45.38,400 for Social Welfare by Rs. 100

For the failure of the Government to provide drinking water facilities to the Scheduled Castes of kandanun village Nellore Tq., and Nellore District.

To reduce the allotment of Rs. 5 45,38,400 for Social Welfare by Rs. 100

For the failure of the Government to provide drinking water facilities to the S. T. S. of Kanadamur village Nellore Taluq, Nellore District.

To reduce the allotment of Rs. 5,45 38,400 for Social Welfare by Rs. 100

To express dissatisfaction for the failure of the Government to provide House-sites to Scheduled castes and Scheduled Tribes of Indurkunpet village. Nellore taluk and District.

To reduce the allotment of Rs 5,45,38.400 for Social Welfare by Rs. 100

To express disatisfaction for the failure of the Government to provide House sites to the Harijans of Kodur padu village, Nellore Taluk and District.

To reduce the allotment of Rs 5,45,38,400 for Social Welfare by Rs. 100

To urge on the Government to provide the house sites to the Harijans of Manubobuvenkana, Palem Nellore Taluk, and District.

To reduce the allotment of Rs. 5,45,38,400 for Social Welfareby Rs. 100

o urge on Government to provide House sites to Harijans of Mudivarthi Palem Nellore Taluk and District.

To reduce the allotment of Rs. 5,45,38,400 for Social Welfare by Rs. 100

To express dissatisfaction for the failure of the Government to provide Benial ground to the potlapudi village, Nellore taluk and District.

To reduce the allotment of Rs. 5,45,38,400 for Social Welfare by Rs. 100

To express dissatisfaction for abnormal delay in providing House-sites for the Harijans of Kudithipalem village Nellore taluk and district since 1953.

To reduce the allotment of Rs. 5,45,38,400 for Social Welfare by Rs. 100

To urge on Government to provide to the House-site to the Harijans of Panur Kanigin Taluk, Nellore District.

To reduce the allotment of Rs 5,45,38,400 for Social Welfare by Rs. 100

o urge on to provide the Government to provide House Sites to the Harijans of Muppavarame Kandhker Taluk, Nellore District.

To reduce the allotment of Rs. 5,45,38,400 for Social Welfare by Rs. 100

To urge on Government to provide House sites to the Harijans of Danthali village Nellore taluk and District.

To reduce the allotment of Rs. 5,45.38,400 for Social Welfare by Rs. 100

హరిజన గిరిజన ప్రజలలోవున్న, సాంఘిక, ఆర్థిక అసమానత తొలగించుటలోను, మంచినీటి వసతులు, ఇండ్ల స్థలములు దార్లుశ్మశానములు, ఏర్పాటు చేయుటలోను. ఉద్యోగాల నియామకములో రిజర్వేషన్ పాటించుటలోను, ఉపకార వేతనాలు పొందుటలోను జాప్యము గూర్చి సర్వీసు కమిషన్‌లో వీరిలో ఒకరిని నియమించుటలో విఫలమగుచున్న విధానము గూర్చి నిరసన తెల్పుటము.

To reduce the allotment of Rs. 5,45,38,400 for Social Welfare by Rs. 100

సాంఘిక సంక్షేమశాఖను జిల్లా పరిషత్తుల, సమితీల పరిధి నుండి మినహాయించమని డిమాండు చేయుటకు

To reduce the allotment of Rs. 5,45,38,400 for Social Welfare by Rs. 100

To urge Government to provide ouse sites to the Harijans of Kothavangaku Village, Kovur Taluk, Nellore District as tha matter is pending since 15 years.

o reduce the allotment of Rs. 5,45,38 400 for Social Welfare by Rs. 100

To urge on Government to provide House sites to the Harijans of Idur village Nellore Taluk and District.

To redu e the allotment of Rs. 5,45,38,400 for Social Welfare by Rs. 100

To urge on Government to provide House sites to the Harijans of Peduru village, Nellore taluk and district as it is pending since 5 years.

To reduce the allotment of Rs. 5,45,38,400 for Social Welfare by Rs. 100

To express dissatisfaction for the failure of the Government to provide Tunlol ground to the Harijans of Nidimusali, Nellore taluk and Nellore District.

To reduce the allotment of Rs. 5,45 38,400 for Social Welfare by Rs. 100

To express dissatisfaction for the failure or the Government to provide burial ground to the Harijans of Komereka village, Nellore taluk and district.

To reduce the allotment of Rs. 5,45,38,400 for Social Welfare by Rs. 100

To urge Government to providide House-sites to Harijans of Pallipadu village, Nellure taluk and district

To reduce the allotment of Rs. 5,45,38,400 for Social Welfare by Rs. 100

To urge on Government to prove House-sites to Harijans of Nidumusali, Nellore Taluk and District.

Mr. Speaker :—Cut motions moved.

Kaza Ramanatham :—I beg to move :

To reduce the allotment of Rs 5,45,38,400 for Social Welfare by Rs. 100

వృద్ధాప్యపు పెన్షన్లు సకాలంలో పంపిణీ చేయకపోవుటవల్ల ప్రభుత్వమును విమర్శించుటకు గాను—

To reduce the allotment of Rs. 5,45,38,400 for So3ial Welfare by Rs. 100

వెనుకబడిన కులాల వారికి విద్యారంగంలో తగిన సదుపాయములు కలిగించనందుకు ప్రభుత్వమును విమర్శించుటకు—

To reduce the allotment of Rs. 5,45,38,400 for Social Welfare by Rs. 100

షెడ్యూలు కులాలవారికి, వెనుకబడిన కులాలవారికి ఉద్యోగ వసతి కల్పించుటలో ప్రభుత్వం పూర్తిగా విఫలమైనందున—ప్రభుత్వమును విమర్శించుటకుగాను—

Mr. Speaker :—Cut motions moved.

Sri Poola Subbaiah :—I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 5,45,38,400 for Social Welfare of scheduled Trbes etc. by Rs. 100

నలమల కొండలలో వున్న చెంచులకు సేద్యమునకుగాను దుక్కి టెద్దులను ఇవ్వక వారికి జీవనోపాధి కలిగించక నిర్లక్ష్యముగా చూస్తూ వున్నందుకు—

Mr. Speaker : -Cut motions moved.

Sri Vavilala Gopalakrishnayya :—I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 5,45,38,400 for Social Welfare by Rs. 100

To urge upon the Government to allot house sites lands to the Harijans of Chagantivanivelon of Hamlet of Muppella, Paiden Sattenapalle taluk.

Sri N Ramulu :—I beg to moved:

To reduce the allotment of 5,45,38,400 for Welfare of Scheduled Tribes and etc. by Rs. 100

To criticise the Government for failure of sanctioning the old age pensions.

To reduce the allotment of Rs· 5,45,38,400 for Social Welfare by Rs. 100

Because the Government failed to allot sufficient funds to grant scholarships to the students.

Mr. Speaker :—cut motions moved.

Sri B. V. Ramanayya :—I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 5,45,38,400 for Welfare of the Scheduled castes, tribes and other B. C. by Rs. 100

The criticise the Government for not implementing the quota of Reservation in initial recruitment and in promotions in all category of services to the tune of 14% to S C. and 3% to B. T.

To reduce the allotment of Rs 5,45,38,400 for Welfare of the Scheduled, Tribes, and other B. C. by Rs. 100

For failure of the Government in providing House sites for all the Scheduled castes, and other backward classes who are under dire necessity.

To reduce the allotment of Rs. 5,45,38,400 for Welfare of the Scheduled castes, Tribes and other B. C. Rs. 100

To criticise the Government for failure to implementing the protection given to the Scheduled castes and Scheduled tribes retrenched employees.

To reduce the allotment of Rs. 5,45,38,400 for Welfare of the Scheduled castes, Tribes and other backward classes by Rs. 100

For failure of the Government to provide adequate scholarship amounts in view af the abnormal increase in the mess bills to the college and University students belonging to the Scheduled Castes and Scheduled Tribes and other backward classes.

Mr. Speaker :—cut motions moved.

Sri Md Rajabali :—I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 5,45,38,400 for Social Welfare by Rs. 100

నల్లగొండ జిల్లాలో అన్ని గ్రామాలలోని ఉన్న హారిజనులకు ఇండ్ల స్థలాలు యిప్పించుటకు గత 20 సంవత్సరములనుండి దరఖాస్తులు పెట్టుకున్నా యిప్పటి వరకు అట్టి సమస్యను పరిష్కరించ లేని ప్రభుత్వ నిర్లక్ష్య వైఖరిని గురించి–

To reduce the allotment of Rs. 5,45,38,400 for Social Welfare by Rs. 100

నల్లగోండ జిల్లాలో ప్రభుత్వముచే నడుపబడుచున్న హారిజనబాలుర బాలికల వసతి గృహములలోని విద్యార్థుల బోర్డింగు గ్రాంటులు ఎక్కువ చేయాలని కోరుతూ, జిల్లా పరిషత్తు తీర్మానం చేసినా అలా పెంచకుండా బాల బాలిక విద్యార్థులను అనేక విధాల బాధలకు గురిచేస్తున్నందుకు –

Mr. Speaker :—cut motions moved.

Sri P. Venkatesan .—I beg to move:

To reduce the allotment of Rs. 5,45.38,400 for Welfare of Scheduled Tribes and backward classes by Rs. 100

To criticise the Government that no additional allotments were provided to give more number of scholarships to the backward class students in higher education.

Mr Speaker:—Cut motion myved.

Sri C. V. K. Rao:—I beg to move:

To reduce the allotment of Rs. 5,45,38,400 for Welfare of Scheduled Tribes, Castes and other backward classes by Rs. 100

To criticise the failure of the Government in not investigating into the difficulties of subsidised hostels at Kakinada lacking proper food, sanitation lighting etc. and mismanaged.

Mr Speaker:—cut motion moved.

Sri R. Satyanarayana Raju :—I beg to move:

To reduce the allotment of Rs. 5,45,38,400 for Social Welfare by Rs. 100

రాష్ట్రంలోని హారిజనులు ఇళ్ళ స్థలాలకు పెట్టుకున్న దరఖాస్తులకు పట్టాలు యిచ్చుటకు-ఇళ్ళస్థలాలు శాంక్షను చేయుటకు చూపే జాప్యమునకు నిరసనగా–

Mr. Speaker :—cut motion moved.

Sri R. Mahananda :—I beg to move:

To reduce the allotment of Rs. 5,45,38,400 for Social Welfare by Rs. 100

Government did not provide adequate funds for the schemes of Welfare of Yerukales and Yanadies and Sugalis and to open Women Welfare centres and provision of inadequate funds to Zilla Parishads and Samithis to grant Scholarships, House sites, Pathways and Sanitary amenities and medical aid.

Mr. Speaker :—cut motion moved.

DEMAND XXVII - OTHER MISCELLANEOUS SOCIAL AND DEVELOPMENT ORGANAISATIONS Rs. 70,85,600

Sri A. Madhava Rao :—I beg to move:

To reduce the allotment of Rs. 70,85,600 for Other Miscellaneous Social and Development Organisations by Rs. 116

Since the Government failed to stop the facilities who are enjoying in the name of Backward Class although they are economically as also in other respects forward.

To reduce the allotment of Rs. 70,85,600 for Other Miscellaneous Social and Development Organisations by Rs. 116

In as much as the Government failed to provide benefits and facilities and education free of cost to those who are economically backward irrespective of caste and for not amending the rules in this behalf.

Mr. Speaker :—cut motions moved.

Sri Kaza Ramanantham :—I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 70,85,600 for Other Miscellaneous Social and Development Organisations by Rs. 100

సాంఘిక రంగములో అభివృద్ధి కార్యక్రమములు సక్రమముగా జరగ నందున ప్రభుత్వమును విమర్శించుటకుగాను—

To reduce the allotment of Rs. 70,85,600 for Other Miscellaneous Social and Development Organisations by Rs. 100

సాంఘిక రంగములో అభివృద్ధికిగాను తగిన నిధులు కేటాయించనందుకు గాను ప్రభుత్వమును విమర్శించుటకుగాను—

Mr. Speaker :—cut motions moved.

Sri C. V. K. Rao :—I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 70,85,600 for Other Miscellaneous Social and Development Organisations by Rs 100

to investigate into the functioning of Women's Welfare Department and eradicate its inefficiency and indifference to put it into useful and effective functioning.

Mr. Speaker :- cut motion moved.

Sri P. Subbaiah :—I beg to move.

To reduce the allotment of Rs. 70,85,600 for Other Miscellaneous Social and Development Organisations by Rs. 100

కర్నూలు జిల్లా మర్కాపురం తాలూకాలో వున్న. విశ్వనాథపురం, రాచకొండ వుమ్మడవరం, కంకడముపల్లె, పుల్లలచెర్వు, బొమ్మలాపురం రామ చంద్రకోట యెగువచెర్లోపల్లె వగైరా గ్రామాలకు సంవత్సరాలు గడిచినా హారిజనులకు యిండ్ల స్థలాలను కేటాయించక వున్నందున.

To reduce the allotment of Rs. 70,85,600 for Other Miscellaneous Social and Development Organisations by Rs. 100

రాష్ట్రములో సంవత్సరాలుగా హారిజనులకు యిండ్ల స్థలాలను కేటాయించక జాప్యము చేస్తూ వున్నందుకు.

Mr. Speaker :—Cut motions moved.

DEMAND XXX—IRRIGATION—RS. 13,78,05,400

Sri G. Latchanna :—I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 13,78,05,400 for Irrigation by Rs. 100

To criticise the Government for the failure of the Government to advise the Peasants regarding the availability of the ground water at the time of digging Irrigation wells·

To reduce the allotment of Rs. 13,78,05,400 for Irrigation by Rs. 100

To criticise the Government for collecting advance contributions for the construction of projects.

To reduce the allotment of Rs. 13,78,05,400 for Irrigation by Rs· 100

To criticise the Government for not alloting a decent sum for Vamsadhara Project in Srikakulam District.

To reduce the allotment of Rs. 13,78,05,400 for Irrigation by Rs. 100

To criticise the Government for not implementing the Mitra Committee proposals

To reduce the allotment of Rs. 13,78,05,400 for Irrigation by Rs· 100

To criticise the Government for the failure of the Government in settling Godavari and Krishna River Water Disputes.

To reduce the allotment of Rs· 13,78,05,400 for Irrigation by Rs· 100

To criticise the Government for the failure of the Government in settling the dispute regarding the Kusasthali Water (Chittoor Dt) with Madras State.

To reduce the allotment of Rs. 13,78,05,400 for Irrigation by Rs· 100

To criticise the Government for not taking up even one Irrigation Scheme in Palar Basin though the rules are relaxed.

To reduce the allotment of Rs. 13,78,05,400 for Irrigation by Rs. 100

To criticise the Government for the failure of the Government in making the Central Government to treat Nagarjuna Sagar Project as a National one·

Mr· Speaker :—Cut motions moved.

Sri Swarna Vemayya :—I beg to move :

To reduce the allotment of Rs· 13,78,05,400 for Irrigation by Rs· 100

To urge on Government to provide irrigation facilities to the Tail endlands under Krishnapatnam village Nellore Taluk and District.

To reduce the allotment of Rs· 13,78,05,400 for Irrigation by Rs· 100

To impress on Government for the sanction of adequate funds for the completion of Kanupur Canal Scheme as expeditiously as possible·

To reduce the allotment of Rs 13,78,05,400 for Irrigation by Rs 100

To impress on the Government to take up the Kavali Canal Scheme for investigation and execution in the current plan period.

To reduce the allotment of Rs. 13,78,05,400 for Irrigation by Rs. 100

To express dissatisfaction for the failure ot the Government to provide the irrigation facilities to the harijans of Chennarayunipalem, Hamlet of Zuvvaladinne, Kavali Taluk, Nellore Dt· for their Sivayajama lands for which sanction has been accorded by the Collector 20 years ago.

To reduce the allotment of Rs. 13,78,05,400 for Irrigation by Rs. 100

To express dissatisfaction for the failure of the Government to provide the irrigation facilities to the Harijans of Tarunavai village Kovur Talug Nellore Dt. for thyir tank-bed Sivayajama lands for which sanction has been accorded by the Collector since 7 years ago·

To reduce the allotment of Rs· 13,78,05,400 for Irrigation by Rs· 100

To urge on Government to provide irrigation facilities for the Harijans of Puritipalem hamlet of East Gudur, Gudur Taluk, Nellore Dt· as the Harijans are put to much inconvenience for want of adequate supply of water to an extent of 50 acres of Patta lands.

To reduce the allotment of Rs. 13,78,05,400 for Irrigation by Rs 100

To impress on the Government to provide irrigation facilities to the Harijans and other ryots by acquiring an extent of 0 05 cents in Sl. Ne 293/1B of Potlur village Kaudukur Taluk, Nellore Dt·

To reduce the allotment of Rs. 13,78,05,400 for Irrigation by Rs. 100

To urge on Government to appoint of Lascars for the proper distribution of ryots of Potlur village Kandukur Taluk, Nellore Dt·

To reduce the allotment of Rs. 13,78,05,400 for Irrigation by Rs· 100

కృష్ణా, గోదావరి జిల్లాలు పంపకములో యేర్పడ్డ తగాదాను పరిష్కరించుకొని నాగార్జునసాగరు రెండవ దశను ప్రారంభించుటలో జరుగుచున్న జాప్యమును అదిగమించి నాగార్జునసాగరు ప్రాజెక్టును జాతీయ పథకముగా భావించి ఆర్థిక వనరులనన్నిటిని ఒనగూర్చి దేశ ఆహారోత్పత్తికి అవరోధాలు కల్పించుచున్న కేంద్ర ప్రభుత్వ విధానమును నిరశించుటకు—

Mr. Speaker :—Cut Motions moved.

Sri A. Madhava Rao :—I beg to move :

To reduce the allotment of Rs 13,78.05 400 for Irrigation by Rs. 116

For not considering immediate and speeady measures to improve the irrigational amenities for Kanampalli village, Anantapur taluk, Anantapur Dt. to avert draught

To reduce the allotment of Rs. 13,78,05,400 for Irrigation by Rs. 116

The Kanigir Reservoir situate at Buchireddipalem is silting quickly as the Government is not applying its mind to it which will result in devastating consequences

To reduce the allotment of Rs 13.78,05,400 for Irrigation by Rs. 116

For not completing Kanpur-Kavali Canal (Sangam to Kanapur) eventhough it is permitted to be done.

Mr. Speaker :—Cut motions moved.

Sri Kaza Ramanatham :—I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 13.78,05,400 for Irrigation by Rs. 100/-

రాష్ట్రములో వ్యవసాయంలో అభివృద్ధి చెందిన డెల్టా ప్రాంతంలో మురుగు వసతులు కల్పించకపోగా, వున్న వాటిని బాగుచేయుటకు తగిన శ్రద్ధ వహించనందుకుగాను ప్రభుత్వమును విమర్శించుటకుగాను.

To reduce the allotment of Rs, 13,78,05,400 for Irrigation by Rs. 100/-

మిత్రా కమిటీ సిఫార్సులను అనులుపర్చుటకు యత్నించనందుకుగాను ప్రభుత్వమును వినుర్శించుటకుగాను—

To reduce the allotment of Rs. 13,78,05,400 for Irrigation hy Rs. 100/-

కొల్లేరు ముంపు నివారణకు గట్టి చర్యలు ఏమీ తీసుకోనందుకు ప్రభుత్వమును విమర్శించుటకుగాను.

To reduce the allotment of Rs. 13,78,05,400 for Irrigation by Rs 100/-

తెలంగాణా ప్రాంతములో మైనరు యిరిగేషన్ స్కీములు ఎన్నోతలపెట్టి వాటిని పూర్తి చేయకుండా వదిలివేసినందుకు ప్రభుత్వమును విమర్శించుటకుగాను—

To reduce the allotment of Rs. 13,78,05,400 for Irrigation by Rs. 100/-

కృష్ణాజిల్లాలో కైకలూరు, బందరు తాలూకాలు ముంపుకు ముందు, పంట నీటికి వెనుక అని తెలిసివుండి కూడ అదనపు సౌకర్యములు కలిగించుటలో విఫలమైనందుకు ప్రభుత్వమును విమర్శించుటకుగాను.—

To reduce the allotment of Rs. 13,78,05 400 for Irrigation b Rs 100/-

బుడమేరకు రిజర్వాయరు కట్టి వేలాది ఎకరాలకు ఏటా కలిగే ముంపును అరికట్టుటలో విఫలమైనందుకు ప్రభుత్వమును విమర్శించుటకుగాను.

Mr· Speaker .—Cut motions moved.

Sri K. Govinda Rao :—I beg to move·

To reduce the allotment of Rs· 13,78,05,400 for Irrigation by Rs. 100/-

For affecting large scale retrenchment of Engineers and diploma holders from the department and creating unemployment of large proportions.

To reduce the allotment of Rs. 13,78,05.400 for Irrigation by Rs· 100/-

For stopping or slowing down minor and medium irrigation projects in our State on the plea or non-availability of funds.

Mr. Speaker :—Cut motions moved,

Sri S. Jagannadham :—I beg to move .

To reduce the allotment of Rs· 13,78,05,400 for Irrigation by Rs· 100/-

Because for Government failed to provide sufficient funds for the development of irrigation schemes including minor irrigation schemes.

Mr. Speaker :—Cut motion moved.

Sri P. Subbaiah :—I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 13,78,05,400 for irrigation by Rs· 100/-

కర్నూలు జిల్లా, మార్కాపురం తాలూకాలో శాంక్షనైన మైనరు యిరిగేషన్ పనులైన తోకపల్లె గంజి, మురారిపల్లె రిజర్వాయరు బొమ్మలాపురం చెర్వుల పనుల కనీసము ప్రస్తుతము కరువు పనుల క్రిందనైనా తీసికోక ఆలస్యం చేస్తూ వున్నందుకు.

To reduce the allotment of Rs. 13,78,05,400 for Irrigation by Rs. 100/-

నాగార్జునసాగరు ప్రాజక్టు కుడికాల్వ కరువు ప్రాంతాలైన మార్కాపురం దర్శి, పొదిలి. కనిగిరి తాలూకాల గుండా పోయేటట్లు వెంటనే మంజూరుచేయక ఆలస్యము చేస్తూ వున్నందున.

Mr. Speaker :—Cut motions moved.

Sri Y. Venkat Rao :—I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 13,78,05,400 for Irrigation by Rs. 100/-

For not remodelling the irrigation channels designed long time back.

To reduce the allotment of Rs. 13,78,05,400 for Irrigation by Rs. 100

for not taking up repairs to Tungabhadra, Tenali, Repalle Drains in Guntur District.

to reduce the allotment of Rs. 13,78,05,400 for Irrigation by Rs. 100

for not releasing waters to seed-beds in time in 1967.

Mr. Speaker:—Cut motions moved.

Sri V. Palavelli :—I beg to move:

to reduce the allotment of Rs. 13,78,05,400 for Irrigation by Rs. 100

to criticise the Government for not sanctioning Gadigummi reservoir across Thandava reservoir in Narasipatnam Taluk, Visakhapatnam Dt. though the investigation has been completed long back.

to reduce the allotment of Rs. 13,78,05,400 for Irrigation by Rs. 100

to criticise the Government for not undertaking repairs of Devarapalle Main channel and other channels of river Sarada in Chodavaram Taluk, Visakhapatnam Dt.

Mr. Speaker :—Cut motions moved.

Sri R. Mahananda :—I beg to move:

to reduce the allotment of Rs. 13,78,05,400 for Irrigation by Rs. 100

Government did not provide adequate funds to Zilla Parishads and Samitis for Restoration of Minor Irrigation Sources and to take up all the spill over schemes under P. W. D. to complete them shortly.

Mr. Speaker :—Cut motion moved.

Sri Vavilala Gopalakrishnayya :—I beg to move :

to reduce the allotment of Rs. 13,78,05,400 for Irrigation by Rs. 100

to allot 20 crores to Nagarjunasagar Project.

Mr. Speaker :—Cut motion moved.

Sri Katari Muniswamy :—I beg to move:

to reduce the allotment of Rs. 13,78,05,400 for Irrigation by Rs. 100

to criticise the Government for not repaired the Narsikalava of Sulurpet Nellore Dt.

to reduce the allotment of Rs. 13,78.05,400 for Irrigation by Rs. 100

for not completed the pamula Kalva Scheme at Kalathur of Sathyavedu Taluk, Chittoor Dt.

to reduce the allotment of Rs. 13,78,05,400 for Irrigation by Rs. 100

for not repaired the tank of South of Chittoor Dt.

Mr. Speaker :—Cut motions moved.

Sri N Ramulu :—I beg to move:

to reduce the allotment of Rs. 13,78,05,400 for Irrigation by Rs. 100

to criticise the Government for not sanctioning the Mosaligedda reservoir scheme for the dronght affected areas of Naupada firka in Tekkali Taluk, Srikakulam Dt.

to reduce the allotment of Rs. 13,78,05,400 for Irrigation by Rs. 100

to criticise the Government for not repairing the flood damaged tanks and channels.

Mr Speaker :—Cut motions moved.

Sri R. Satyanarayana Raju :—I beg to move:

to reduce the allotment of Rs. 13,78 05,400 for Irrigation by Rs. 100

రాష్ట్రంలో అనేకమంది యింజనీర్లను—సూపరవైజర్లను రిట్రెంచి చేసి వారిని నిరుద్యోగులుగా చేసిన ప్రభుత్వ చర్యకు నిరసనగా.

to reduce the allotment of Rs. 13,78,05,400 for Irrigation by Rs. 100

నాగార్జునసాగర్ ప్రాజెక్టును జాతీయ ప్రాజెక్టుగా గుర్తించి కేంద్ర ప్రభుత్వం తీసుకోనందులకు నిరసనగా—

to reduce the allotment of Rs 13,78,05,400 for Irrigation by Rs. 100

నాగార్జునసాగర్ - సీలేరు ప్రాజెక్టులలో కొన్ని సంవత్సరాలుగా పనిచేస్తున్న వేలాది కార్మికులను తొలగించివేసిన ప్రభుత్వ చర్యకు నిరసనగా—

to reduce the allotment of Rs. 13,78,05,400 for Irrigation by Rs. 100

గోదావరి బ్యారేజి నిర్మాణానికి రైతులపై ఎ. 1కి రూ. 50 లు విరాళాలు వసూలు చేయు పద్ధతికి నిరసనగా—

Mr. Speaker ;—Cut motions moved.

Sri B. V. Ramanayya :—I beg to move :

to reduce the allotment of Rs. 13,78,05,400 for Irrigation by Rs. 100

to criticise the Government for its failure to provide drainage facilities in Konaseema area of East Godavari District.

Mr. Speaker :—Cut motion moved.

Sri M. Ch. Nagaiah :—I beg to move:

to reduce the allotment of Rs. 13,78,05,400 for Irrigation by Rs. 100

to reduce the allotment of Rs 13,78,05,400 for Irrigation by Rs· 100

నాగార్జునసాగర్ సాగు క్రింద మైనరు యిరిగేషన్ చెరువుల క్రింద సాగులో వున్న భూమిని చేర్చనందుకు ప్రభుత్వమును విమర్శించుటకు గాను.

to reduce the allotment of Rs. 13,78,05,400 for Irrigation by Rs. 100

గుంటూరు జిల్లాలో అప్పాపురం ఛానల్‌కు నీరు సకాలంలో సరఫరా చేయుటలో విఫలమైనందుకు గాను ప్రభుత్వమును విమర్శించుటకు గాను.

to reduce the allotment of Rs. 13,78,05,400 for Irrigation by Rs. 100

గుంటూరు జిల్లాలో డ్రైయిన్ నెం. 1 'జల్లవాగు' త్రవ్వు పూర్తి చేయనందుకు ప్రభుత్వమును విమర్శించుటకు గాను—

to reduce the allotment of Rs. 13,78,05,400 for Irrigation by Rs· 100

గుంటూరు ఛానల్ యొక్క ప్రాముఖ్యతను గుర్తించినప్పటికి యింతవరకు పూర్తి చేయుటకు తగిన శ్రద్ధ వహించనందుకు గాను ప్రభుత్వమును విమర్శించుకు గాను—

Mr. Speaker :—Cut motion moved.

Sri Md. Rajabali :—I beg to move :

to reduce the allotment of Rs. 13,78,05,400 for Irrigation by Rs. 100

రాష్ట్రములో యీనాడు ఇంజనీర్ల అవసరం ఉన్నదనే విషయం రుజువైనా ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో దాదాపు 10 వేల మంది ఇంజనీర్లను రిట్రెంచిమెంటు చేసిన ప్రభుత్వ అనాలోచిత వైఖరికి నిరసనగా—

Mr. Speaker :—Cut motion moved.

Sri K. Butchaiah ;—I beg to move:

to reduce the allotment of Rs 13,78,05,400 for Irrigation by Rs. 100

గుంటూరు జిల్లాలో నాగార్జునసాగరు ప్రాజెక్టు యేరియా 11 వ బ్లాకులో నాగరాజుపల్లె, రాజుపాలెం, కొనిదెనమురికిపూడి, బొప్పూడి, రాజం పేట గ్రామాలను ఆయకట్టులో చేర్పనందుకు —

Mr. Speaker : Cut motion moved.

Sri C. Janga Reddy:— I beg to move:—

to reduce the allotment of Rs. 13,78,05,400 for Irrigation by Rs. 100/-

పరకాల తాలూకాలో నున్న నీటి వనరులనుగా సక్రమము వినియోగించనందులకు —ముఖ్యముగా రాఘవరెడ్డి పేట చలివాగు ప్రాజెక్టు నిర్మాణమునకు డబ్బు కేటాయించనందులకు— పఖాల్ల చెర్వు పెద్ద కాల్వ- చలివాగు ప్రాజెక్టు కాలవల మరమత్తుకు డబ్బు లేనందున—

Mr. Speaker:— Cut motion moved.

Sri G. Sivaiah:-- I beg to move--

to reduce the allotment of Rs. 13,78,05,400 for Irrigation by Rs. 100/-

The irrigation department surveyed only five minor basin schemes out of (1) Aranior (2) Pincha (3) Mandavya (4) Papangi (5) Ondur (6) Suvarnamukhi (7) Kalangi (8) Kusastali (9) Bahuda (10) Chiior river (11) Konndior (12) Ambur (13) Palar (14) Araviar-Kalangi (15) Puniar minor basin in Chittoor Dt. under State master plan for the irrigation potential availability utilisation. Therefor/for not surveying the other minor basin schemes.

to reduce the allotment of Rs. 13,78,05,400 for Irrigation by Rs. 100/-

There are 226 tanks under P. W. D. and Z. P. covering a total ayacut of 75,000 acres., in chittoor Dt. Many of these tanks are very old taken over from the erstwhile Zamindaries. Therefore no proper repairs and maintenance.

to reduce the allotment of Rs. 13,78,05,400 for Irrigation by Rs. 100/-

for not finalising the scheme to construct an Anicut on Kusastali river at Satrada village near Nagari in Puttur Taluk, Chittoor Dt.

to reduce the allotment of Rs. 13,78,05,400 for Irrigation by Rs. 100/-

for not extending the Ayacut under Araniar Project to Sivagiri Vengalthur, Chenchurajukondiga, Ramapuram, Govvardanagiri village in Satyavedu Taluk, Chittoor Dt.

to reduce the allotment of Rs. 13,78,05,400 for Irrigation by Rs. 100/-

for not providing more budget under minor Irrigation scheme in the state.

to reduce the allotment of Rs 13,78 05.400 for Irrrigation by Rs. 100/-

As the Government has not provided sufficient finance in this budget, so as to complete the Nagarjunasagar Dam and also canals under it, to irrigate all the land under it.

to reduce the allotment of Rs. 13,78,05,400 for Irrigation by Rs. 100/-

for not providing the entire estimated amount for Buchireddi kondigi reservoir in Puttur Taluk, Chittoor Dt.

to reduce the allotment of Rs. 13,78,05,400 for Irrigation by Rs. 100/-

for not completing the works of Narasimhapuram tank in Puttur Taluk, Chittoor Dt.

to reduce the allotment of Rs. 13,78,05,400 for Irrigation by Rs. 100/-

Nettikuppam tank scheme in Puttur Taluk, Chittoor Dt , was approved with anestimated cost of Rs 1,50,000/- and a foundation stone was laid down. This scheme is not included in this budget.

to reduce the allotment of Rs. 13,78,05,400 for Irrigation by Rs. 100/-

for not including the Koonepalli Ayacut scheme in Puttur Taluk, Chittoor Dt., in this budget.

to reduce the allotment of Rs. 13,78,05,400 for Irrigation by Rs. 100/-

for not including the "Pullutla Tank scheme in putttur Taluk, Chittoor Dt., in this budget.

to reduce the allotment of Rs. 13,78,05,400 for Irrigation by Rs. 100/-

for not including the scheme "Yagappareddi Kondigi new Tank" in Puttur Taluk, Chittoor Dt. in this budget.

to reduce the allotment of Rs. 13,78,05,400 for Irrigation by Rs. 100/-

for not sanctioning the schemes (1) Marichedu tank (2) Patagunta Mutyalu Naidu tank (3) Gundupalli tank (4) Narasimharajapuram tank (5) Srirangarajupuram anicut (6) Vanadurgapuram tank (7) Ramalingapuram Tank (8) Kanikulakonda tank in puttur taluk, Chittoor Dt., and for not including them in this budget.

to reduce the allotment of Rs. 13,78,05,400 for Irrigation by Rs 100

for not taking up the "Ammapalli Reservoir" scheme in Puttur Taluk, Chittoor Dt., to give necessary technical sanction and to approve and sanction it.

to reduce the allotment of Rs. 13.78,05,400 for Irrigation by Rs. 100

for not sanctioning the schemes " (1) Kothanennur Anicut scheme (2) Eswarapuram Tank" in Puttur taluk, Chittoor Dt., and to include them in this budget.

to reduce the allotment of Rs. 13,78,05,400 for Irrigation by Rs. 100

for not taking up necessary steps to sanction a new tank at Nandimangalam village in Puttur Taluk, Chittoor Dt.

to reduce the allotment of Rs. 13,78,05,400 for Irrigation by Rs. 100

for not closing the breaches of the tank at Sivagiri village in Satyavedu Taluk, Chittoor Dt.

to reduce the allotment of Rs. 13,78,05,400 for Irrigation by Rs. 100

for not repairing the new tank of Sivagiri village in Satyavedu Taluk, Chittoor Dt., and not providing the tank channels under it.

to reduce the allotment of Rs.13,78,05,400 for Irrigation by Rs. 100

for not taking up necessary steps to restore "Kottacheruvu tank" of Mambedu village in Puttur Taluk, Chittoor Dt.

to reduce the allotment of Rs. 13,78,05,400 for Irrigation by Rs. 100

for not taking up the schemes (1) Kothacheruvu tank near Kesavakuppam (2) Toppireddi tank near Pillarikuppam (3) New tank at Kannikapurum (4) Tayyuru Kalva at Chinna Tayyuru (5) New tank at Vengalagiri kuppam in Puttoor Taluk, Chittoor Dt.

to reduce the allotment of Rs. 13,78,05,400 for Irrigation by Rs. 100

as the Government has not provided sufficient budget for (1) Pochampadu project (2) Tungabhadra project upper and lower canals (3) Guntur canal (4) Vamsadhara project and other important projects in the State.

To reduce the allotment of Rs. 13,78,05,400 for Irrigation by Rs. 100

For not completing the works of (1) Sikamri tank of Chenneti vakam (2) Peddacheruvu of Kottamarikuppam (3) Kotta Cheruvu of Balakushnapuram (4) Kadirvedu Anicut (5) Vajjavarikandigi tank (6) Kannavaram jederi tank and other incompleted works in Satyavedu Block in Chittoor Dist.

Mr. Speaker :—Cut motions moved.

Sri B. Niranjan Rao : | I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 13.78,05,400 for Irrigation by Rs. 100

మెదక్ జిల్లాలో వ్యవసాయ రంగములో మైనరు యిరిగేషన్ స్కీముల ప్రారంభించకపోవుటవల్ల ప్రభుత్వమును విమర్శించుటకుగాను.

Mr. Speaker :—Cut motion moved.

DEMAND NO. XXXII - PUBLIC WORKS Rs· 12,95,06,600.

Sri A. Madhava Rao :—I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 12,65,06,600 for Publie Works by Rs. 100

Although the Railway authorities agree to have an under-bridge at Nellore South Railway Station, the Government is unmindful, it resulting in much inconvenience·

To reduce the allotment of Rs· 12,65,06,600 for Public Works by Rs. 100

In Nellore District Court Buildings are leaky and for not constructing new building even though the proposal is there since long time.

Mr. Speaker :—Cut motions moved.

Sri M. Ch Nagaiah :—I beg to move.

To reduce the allotment of Rs. 12,65,06,600 for Public Works by Rs. 100

గుంటూరు జిల్లా ముట్లూరు రోడ్డు బాగుచేయుటకు యత్నించనందున ప్రభుత్వమును విమర్శించుటకుగాను

To reduce the allotment of Rs. 12,65,06,600 for Public Works by Rs. 1ι0

గుంటూరు, ప్రత్తిపాడు రోడ్డు ౧-౮ నుండి పట్టిచెరుకూరు రోడ్డు పూర్తి చేయనందుకు ప్రభుత్వమును విమర్శించుటకుగాను

Mr. Speaker :—Cut motions moved.

Sri G. Sivaih ;—I beg to move.

To reduce the allotment of Ks. 12,65,06,600 for Public Works by Rs. 1100

For not taking over the road from Madras border at Pulikondram to Nendra (via) Vengalattur from Zilla Parishad Administration in Satyavedu Taluk, Chittoor Dist.

To reduce the allotment of Rs. 12,65,06,600 for Public Works by Rs. 100/-

For not providiug money to lay a motarable road from Tapuku to Avupalli (via) Rayalacheruvu in Puttur Samithi in Chittoor District.

To reduce the allotment of Rs. 12,65,06,600 for Public Works by Rs. 100

As the Government has not provided sufficient finance to lay a good Samithi Road from Surandranagaram to Devalampet (via) Kathirapalli in Karvetinagaram Panchayat Samithi in Chittoor District.

To reduce the allotment of Rs. 12,65,06,600 for Public Works by Rs. 100

As the High-ways Department failed to take over the Z. P. Road from Tirupati to Kothapalli (via) Pachikapallem and tar the same in Puttur Tq., Chittoor District.

To reduce the allotment of Rs. 12,65'06,600 for Puclic Works by Rs. 100

For not taking over the Z. P. Road from Vadamalapet to Ramchandrapuram (via) Nadavalur in Puttur Taluk, Chittoor District, from Z.P. administration to Highways Department.

Mr. Speaker :—Cut motions moved.

Sri R. Satyanarayana Raju .—I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 12,65,06,600 for Puhlic Works by Rs. 100

పబ్లిక్ వర్క్సు డిపార్టుమెంటులో అనేక మంది యింజనీర్లను సూపర్ వైజర్లను టెక్నికల్ మేస్త్రీలను గ్యాంగు కూలీలను రిట్రెంచి చేసి నిరుద్యోగానికి గురిచేసిన ప్రభుత్వ చర్యకు నిరసనగా

Mr. Speaker :—Cut motion moved.

Sri C. Janga Reddy :—I beg to move.

To reduce the allotment of Rs. 12,65,06,600 for Public Works by Rs 100

వరంగల్లు హనుమకొండ రోడ్డుకు తారు వేయకుండ ఉండుటవలన. మరియు పర్కాల మహాదేవపూర్ — హుజూరాబాదు రోడ్డు కూడ తారు వేయకుండుటవలన మరియు ఉన్న రోడ్డు బస్సులుకూడ వెళ్లే పరిస్థితిలో లేనందు వలన

Mr· Sdeaker :—Cut motion moved.

Sri N. Ramulu .—I beg to move.

To reduce the allotment of Rs. 12,65,06,600 for Public Works by Rs. 100

To criticise the Government for failure to repair the famine roads in Srikakulam District.

Mr. Speaker : Cut motion moved.

Sri Katari Muniswamy :—I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 12,65,06,600 for Public Works by Rs. 100

For not completing road work between Avalakonda and Baliji kandriga at Puttur taluk of Chittoor District.

To reduce the allotment of Rs. 12,65,06,600 for Public Works by Rs. 100

For not repairing roads at Santhavalur, T. P. Kota, Irugulam, Pallakuppam of Sathyavedu Taluk.

To reduce the allotment of Rs. 12,65,06,600 for Public Works by Rs. 100

For not completing bridge construction of Pamulakalva near Sullurpet, Nellore District.

Mr Speaker :—Cut motions moved :

Sri Y. Venkat Rao :—I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 12,65,06,600 for Public Works by Rs. 100

For failure to carry on repairs to the Highways road between Pedapadu and Thurumalla in Tenali Taluk, Guntur District.

Mr. Speaker :—Cut motion moved.

Sri K. Butchaiah :—I beg to move :—

To reduce the allotment of Rs. 12,65,06,600 for Public Works by Rs. 100

గుంటూరు జిల్లా, నర్సరావుపేట తాలూకా పూనూరు—పసుమర్రు రోడ్డు అసంపూర్తిగా యుంచి పూయనందులకు

Mr. Speaker :—Cut motion moved :

DEMAND No. XXV — COMMUNITY DEVELOPMENT PROJECTS, NATIONAL EXTENSION SERVICE AND LOCAL DEVELOPMENT WORKS—Rs. 4,42,80,000.

Sri G. Latchnna :—I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 4,42,80,000 for Community Development Projects, National Extension Service and Local Development Works by Rs. 100

To criticise the Government for not abolishing Panchayat Samithis and Zilla Parishads in the State.

To reduce the allotment of Rs. 4,42,80,000 for Community Development Projects, National Extension Service and Local Development Works by Rs. 100

To criticise the Government for not regalarly paying the salaries to the teachers in Panchayat Samithis.

To reduce the allotment of Rs. 4,42,80,000 for Community Development Projects, National Extension Service and Local Development Works by Rs· 100

To criticise the Government for not reducing the wasteful expendilurs in Panchayat Samithis.

Mr. Speaker ;— Cut motions moved.

Sri A. Madhava Rao :— I beg to move.

To reduce the allotment of Rs. 4,42,80,000 for Community Development Projects, National Extension Service and Local Development Works by Rs. 100

In Kaluvalapalem of Nellore Taluk, the protected water supply scheme has not been implemented eventhough the preliminaries are complemented.

Mr. Speaker :—Cut motion moved·

Sri Kaza Ramanatham :—I beg to move :

To reduce the allotment of Rs· 4,42,80,000 for Community Development Projects, National Extension Service and Local Development Works by Rs. 100

అభివృద్ధి పనులకు తగినంత నిధులు కేటాయించనందుకుగాను ప్రభుత్వమును విమర్శించుటకుగాను

To reduce the allotment of Rs. 4,42,80,000 for Community Development Projects National Extesion Service and Local Development Work by Rs. 100/-

కృష్ణా జిల్లా గుడివాడ తాలూకాలో మేజరు పంచాయితీలుగా వున్న డోకిపర్రు, కవుతరము అంగలూరు, ముదినేపల్లి గ్రామాలలో యింతవరకు రక్షితమంచి నీటి సరఫరాకు ప్రభుత్వం పూనుకోకపోవుటను విమర్శించుట

To reduce the allotment of Rs. 4,42.80,000 for Community Development Projects, National Extension Service and Local Development Work by Rs. 100/-

రాష్ట్రములో రక్షిత మంచి నీటి సరఫరా చేయటంలో ప్రభుత్వం పూర్తిగా విఫలమైనందున

To reduce the allotment of Rs. 4,42,80,000 for Community Development Projects, National Extension Service and Local Development Work by Rs. 100/-

డబ్బులేదనే కారణంగా పంచాయితీ సమితులలో అభివృద్ధి పనులు ఏమీ తలపెట్టక, జీతాలు మాత్రమే యిస్తూ వాటిని అట్టిపెట్టుటవల్ల పంచాయితీ రాజ్యం ఆశయానికే విరుద్ధంగా ప్రభుత్వం ప్రవర్తించుచున్నందున

Mr. Speaker :—Cut motions moved.

Sri Poola Subbaiah :—I beg to move :

To reduce the allotment of of Rs. 4,42,80,000 for Community Development Projects, National Extension Service and Local Development Work by Rs, 100/-

For affectiong vexations transfer of teachers in various Samithi schools with a view to harass them unnecessarily.

To reduce the allotment of Rs. 4,42,80,000 for Community Development Projects, National Extension Service and Local Development Work by Rs. 800/-

For not providing Village Level Workers as Group Executive Officers and make them turn out useful work

To reduce the allotment of Rs. 4,42,80,000 for Community Development Projects, National Extension Service and Local Development Works by Rs. 100/-

For not paying salaries to elementary teachers in the various panchayat samithi schools in our State for the past few months - particularly in Sabbavaram Panchayat Samithi, Visakhapatnam District.

To reduce the allotment of Rs. 4,42,80,000 for Community Development Projects, National Extension Service and Local Development Works by Rs. 100

For not thinking in terms of scrapping this Panchayat Raj Organisation as the benefits of this system are reaped by the landlords and rich peasants and not the poorer sections of the people in the rural areas

Mr. Speaker :—Cut motions moved.

Sri K. Butchirayudu :—I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 4,42.80,000 for Community Development Projects National Bxtension Service and Local Deveopment Works by Rs. 100

పంచాయితీరాజ్ ముఖోద్దేశానికి విరుద్ధంగా వ్యవహరిస్తూ ప్రభుత్వం వాటిని వారి గ్రూపు రాజకీయాలకు నిలయాలుగా చేస్తున్నందుకుగాను విమర్శించుటకుగాను

Mr. Speaker :—Cut motion moved.

Sri R. Mahananda :—I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 4,42,80,000 for Community Development Projects, National Extension Serviee and Local Development Works by Rs 100

Government did not provide adquate funds to Samithis to meet the demands of irrigation, reclamation, health and rural sanitation, communications, rural and crafts and housing etc.

Mr. Speaker :—Cut motion moved.

Sri Y. Venkat Rao :—I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 4,42,80,000 for Community Development Projects, National Extension Service and Local Development Works by Rs 100

For lagging behind in taking up development works.

Mr. Speaker :—Cut motion moved.

Sri K. Butchiah :—I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 4,42;80,000 for Community Development Projects, National Extension Service and Local Development Works by Rs. 100

గుంటూరు జిల్లా చిలకలూరిపేట నీటి సరఫరా స్కీము అమలు జరుపనందుకు.

To reduce the allotment of Rs. 4,42,80,000 for Community Development Projects, National Extension Service and Local Development Works by Rs. 100

గుంటూరు జిల్లా. నరసరావుపేట తాలూకా పసుమర్రు గ్రామ మంచినీటి సరఫరా స్కీము అమలు పూర్తి చేయనందుకుగాను.

Mr Speaker :—Cut motions moved.

Sri Katari Muniswamy :—I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 4,42,80,000 for Community Development Projects, National Extension Service and Local Development Works by Rs. 100

For not establishing community development hall at Sullurpet, Nellore District and at Sathyavedu of Chittor District.

Mr. Speaker :—Cut motion moved.

Sri M. Ch. Nagiah :—I beg to move :

To reduce the allotment of Rs 4,42,80,000 for Community Development Projects, National Extension Service and Local Development Works by Rs. 100

గుంటూరు జిల్లాలో పరిషత్ వారు ఉపాధ్యాయులను సెలెక్టుచేసి లిస్టు తయారుచేయబడినప్పటికి అమలులో జాప్యం చేస్తున్నందుకు ప్రభుత్వమును విమర్శించుటకుగాను.

To reduce the allotment of Rs. 4,42,80,000 for Community Development Projects, National Extension Service and Local Development Works by Rs 10

ప్రభుత్వ మురా రాజకీయాలకు నిలయాలుగావున్న పంచాయితీ సమితులు పరిషత్తులను రద్దుచేయనందుకు ప్రభుత్వమును విమర్శించుటకుగాను.

Mr. Speaker :—Cut motions moved.

Sri N. Ramulu :—I beg to move.

To reduce the allotment of Rs. 4,42,80,000 for Community Development Projects, National Extension Service and Local Development Works by Rs. 100

To criticise the Goverment for not abolishing the Zilla Parishads and Samithis.

Mr. Speaker :—Cut motion moved.

Sri R. Satyanarayana Raju :—I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 4,42,80,000 for Community Development Projects, National Extension Service and Local Development Works by Rs. 100

పంచాయతీ సమితులలో ఉపాధ్యాయులకు నెలవారీ జీతములు సకాలములో యివ్వనందుకు నిరసనగా.

Mr. Speaker :—Cut motion moved.

DEMAND XI. MUNICIPAL ADMINISTRATION

Sri S. Vemayya :—I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 64,82,100 for Municipal Administration by Rs. 100

లోపభూయిష్టముగా విభజింపబడుచున్న మునిసిపాలిటీ వార్డులను సక్రమంగా విభజించనందుకు యింటిపన్నులు, నీటిపన్నులు విధించుటలో ప్రస్తుత లోపములను సవరించకపోతున్న ప్రభుత్వ విధానమును విమర్శించుటకు

Mr. Speaker :—Cut motion moved.

Sri Kaka Ramanatham :—I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 64,82,100 for Municipal Administration by Rs. 100

మచిలీపట్నం మునిసిపాలిటీని పక్షపాతంతో చూస్తూ వారు కోరిన అప్పును నిరాకరించుతూ, ఆ మునిసిపాలిటీకి తగిన ఆర్థిక సహాయం చేయనందుకు ప్రభుత్వమును విమర్శించుటకు

Mr. Speaker :—Cut motion moved

Sri R. Satyanarayana Raju :—I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 64,82,100 for Municipal Administration by Rs. 100

మునిసిపల్ వర్కర్సుకు జీతాలు పెంచనందులకు మున్సిపల్ పట్టణాలలో సరిపడ స్కావింజర్సును శాంక్షను చేయనందులకు నిరసనగా

Mr. Speaker :—Cut Motion moved.

Sri C. V. K. Rao :—I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 64,82,100 for Municipal Administration by Rs. 100

To demand the Government ensure to direct and efficient municipal administration in kakinada for fulfilling urgent Civic needs of the people, for communications, Water Supply, Edu ation, Sanitation lighting medical assistance and slum clearance.

To reduce the allotment of Rs. 64,82,100 for Municipal Administration by Rs. 100

To criticise the action and the ruling partyman, and in particular the Ministsr for Endowments in interfering in kakinada Municipal Chairman Elections leading to corrupt practices.

To reduce the allotment of Rs. 64,82,100 for Municipal Administration by Rs. 100

for demanding the Government to investigate and take action aginst the irregularities committed and loss involved by Kakinada Municipality as revealed by audit reports since 1966.

Mr. Speaker :—Cut motions moved.

Sri C. Jangareddy :—I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 64,82,100 for Municipal Administration by Rs. 100

వరంగల్లు పురపాలక సంఘంలో ఉన్న కరీమబాద్, ఉర్సు కోట మున్నగు చోట్లకు మంచినీటి సరఫరా చేయనందులకు మరియు బి. క్లాసు పట్టణము అయినప్పటికి యింతవరకు డ్రయినేజీ స్కీము యివ్వనందులకు—

Mr. Speaker :—Cut motion moved,

Sri M. Ch. Nagaiah :—I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 64,82,100 for Municipal Administration by Rs. 100

గుంటూరు మునిసిపాలిటీవారు ఉప్పలపాడు గ్రామానికి మంచినీరు సరఫరా చేయుటకుగాను స్కీం తయారుచేసి ఆ గ్రామస్థులచేత ధనంకూడ డిపాజిట్టు చేయించుకుని యింతవరకు పని మొదలుపెట్టనందుకు ప్రభుత్వమును విమర్శించుటకు

Mr Speaker :—Cut motion moved.

Sri B. V. Ramanayya ;—I beg to moved.

To reduce the allotment of Rs. 64,82,100 for Municipal Administration by Rs. 100

For not providing protected water scheme to Amalapuram Municipality.

Mr. Speaker :—Cut motion moved.

Sri P. Venkatesan .—I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 64,82,100 for Municipal Administration by Rs. 100

To criticise the Government, no additional allotments were provided in he Budget, to improve the conditions of the III Grade Municipalities in the state, and their finances are inadequate to provide amenities to the public.

Mr. Speaker :—Cut motion moved.

Sri Y. Venkata Rao :—I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 64 82,100 for Municipal Administration by Rs. 100

for not completing the drainage work taken up in Tenali Town.

Mr. Speaker :—Cut motion moved.

DEMAND No- X—DISTRICT ADMINISTRATION AND MISCELLANEOUS—Rs. 8,90,46,600

S. Vemayya;— I beg to move:—

To reduce the allotment of Rs. 8,90,46,600 for District. Administration and Miscellaneous.

To urge on Govt, to assign S. No. 345 measuring about 500 acres at Tarunavaya village Kovvur taluk, Nellore district to the SCs. STs. and other Backward classes.

To reduce the allotment of Rs. 8,90,46,600 for District Administration and Miscellaneous. by Rs. 100

To urge on Govt· to assign S. No. 1 and 3 measuring Acres 83.20 and 12,00 acres of Poolathata village Sullurpet taluk Nellore district after transferring the same from Poramboke to

To reduce the allotment of Rs. 8,90,46,600 for District Administration and Miscellaneous by Rs. 100

To urge on Govt· to transfer T. I· Lads from dry to wet at Vellautix Village, Nellore taluk and district as these lands are under wet cultivation since 50 years.

To reduce the allotment of Rs, 8,90,46,600 for District Administration and Miscellaneous. by Rs 100

To urge on Govt· to assign an extent of 100 acres to the SCs. STs. and other backward classes in S· No. 855 of Padamatipalem village Nellore taluk and district.

To reduce the allotment of Rs. 8,90,46,600 for District Administration aud Miscelleneous by Rs. 100

To impress on Govt. to assign S. Nos. 90/1, 90/2 and 90/8 measuring acres are about 4 00 which is under the occupation of the Harians of otlur village Nandukur taluk Nellore district since the year 1950.

To reduce the allotment of Rs. 8,90,46,600 for District Administration and Miscelleneous by . Rs. 100

To urge on Govt. to grant S. No. 234 Measuring 60 acres for twenty two families of Nelaballi rettapalli village of Gudur taluk and Nellore district, after transferring the Land from poramboke to Ayam.

To reduce the allotment of Rs. 8,90,46,600 for District Administration nnd Miscellenous by Rs. 100

To urge on Govt. to grant land which is available at the disposal of Govt. for purpose of the House sites for Arundhatheeyas of Chowtapalem village Hamlet Kanupur Nellore taluk and district.

To reduce to allotment of Rs. 8,90,46,600 for District Administration and Miscelleneous by Rs. 100

To urge on Govt. to grant an extent of .200 acres of Govt. waste lands to the SCS. SiS ad other landless poor as there is no progress of assignment at Kandamur village, Nellore taluk and District.

To reduce the allotment of Rs. 8,90,46,600 for District Administration and Miscelleneous by Rs. 100

To urge on Govt. to grant Govt. land which is available at disposal of Govt. for purpose of the house sites for Arundhatheeya of Kasumur village, Nellore taluk and Nellore district.

To reduce the allotment of Rs 8,90,46,600 for District Administration and Miscelleneous by Rs. 100

To urge on Govt. to grant house site pattas in S. No. 311 and 312 (acres 5-6) of . elugurao palem Divi taluk, Krishna district.

To reduce the allotment of Rs. 8,90,46,600 for District Administration and Miscellenous by Rs. 100

To urge on Govt. to grant house site pattas in S. No. 227-2B of Siripuram village, Sattenapalli taluk, Guntur district.

To reduce the allotment of Rs. 8 90,46,600 for District Administration and Miscelleneous by Rs. 100

To urge on Govt. to grant house site pattas in S. No. 443/1 to 2 (2.40 acres) of Mokkollu village, Bandar taluk, Krishna district.

To reduce the allotment of Rs. 8,90,46,600 for District Administration and Miscelleneous by Rs. 100

To urge on Govt. to grant house site pattas in S. No. 114-2A (3.60 acres) of Kummugudem Polavaram taluk, West Godavari District.

To reduce the allotment of Rs 8,90,46,600 for District Administration and Miscelleneous by Rs. 100

To urge on Govt. to cancell the Bogus pattas granted at Kothuvupalli village Nellore taluk ad district, covering 320 pattas measuring an extent of 700 acres of wet and dry lands.

To reduce the allotment of Rs. 8,90,46,600 for Disirict Administration and Miscelleneous by Rs 100

To urge on Govt. to grant house site pattas in S. No. 3.77-2 (0-50) of Rajupuram village, Ichapuram taluk, Srikakulam Dist.

To reduce the allotment of Rs. 8,90,46,600 for District Administration and Miscellenous by Rs. 100

To urge on Govt. to abandon the proposal of the assignment of S. No. 323 measuring acres 2 25, Naidupet village, Sulurpet taluk Nellore district as it is worth of Rs. 1,00,000 and it is useful for house sites.

To reduce the allotment of Rs. 8,90,46,600 for District Administration and Miscellenous by Rs. 100

To express dissatisfaction for the failure of the Govt. to Assign cattle stand Poramboke land which is under the occupation of the SCS STs & other backward communities as it is pending for more than 25 years.

To reduce the allotment of Rs. 8,90,46,600 for District Administration and Miscellenous by Rs. 100

To urge on Govt. to provide house sites to the schedule tribes and other backward classes of Baddivelu village Nellore taluk and Dist.

Mr. Speaker :—Cut motions moved.

Sri T. Nagireddy :—I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 8,90,46,600 for District Administration and Miscellenous by Rs. 100

జిల్లాలోవున్న ఆర్. డి ఓ. ఆఫీసులును రద్దు చేయనందులకు నిరసనగా

Mr. Speaker :—Cut motion moved.

Sri A. Madhava Rao :—I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 8,90,46,600 for District Administration and Miscelleneous by Rs. 116

A bolishing the District Development Board as it is against the socialist pattern of society.

To reduce the allotment of Rs. 8,90,46,600 for District Administration and Miscelleneous by Rs. 116

The sugar condition has become more precarious by the duel role of the dealers.

Mr. Speaker :—Cut motions moved

Sri B. Ratnasabhapathy :—I beg to move:

To reduce the allotment of Rs. 8,90,46,600 for District Administration and Miscelleneous by Rs. 100

To criticise the Govt. for not abolishing Zilla Parishads and samithis since they have become superflous after the introduction of M. T. Raju Scheme

Mr. Speaker .—Cut motion moved.

Sri K. Ramanatham :—I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 8,90,46,600 for District Administration and Miscelleneous by Rs. 100

జిల్లా అభివృద్ధి బోర్డులు అభివృద్ధి పనులకు కేటాయించుటకు డబ్బులేక పోయినప్పటికి జిల్లా అధికార్లు అందరూ ప్రతి సమితికి వెళ్ళి శుష్క వాగ్దానాలు చేస్తున్నందుకు, ప్రభుత్వమును విమర్శించుటకు

o reduce the allotment of Rs. 8,90,46,600 for District Administration and Miscelleneous by Rs. 100

జిల్లా పరిపాలనలో ముఠా రాజకీయాలు ప్రాబల్యం వహించినందున పరిపాలనా దక్షత పోయినందున ప్రభుత్వమును విమర్శించుటకు

To reduce the allotment of Rs. 8,90,46,600 for District Administration and Miscelleneous by Rs. 100

పెరుగుచున్న జనాభాను దృష్టిలో పెట్టుకుని కనీసం రహదారి సౌకర్యాలైనా ఏర్పాటు చేయుటలో విఫలమైనందుకు ప్రభుత్వమును విమర్శించుటకు

Mr. Speaker :—Cut motions moved.

Sri K. Muniswamy :—I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 8,90,46,600 for District Administration and Miscellenous by Rs. 100

for doing frequent transfers to the staff from taluk to taluk

To reduce the allotment of Rs. 8,90,46,600 for District Administration and Miscelleneous by Rs. 100

for not eradicating corruption in collector's offices in all districts.

To reduce the allotment of Rs. 8,90,46,600 for District Administration and Miscellenous by Rs. 100

For not giving quick disposals in all offices regarding Public aplications and etc.

To reduce the allotment of Rs. 8,90,46,000 for District Administration and Miscelleneous by Rs. 100

For not enhancing the pay and D. A. for N. G. Os in all districts.

Mr. Speaker :—Cut motions moved.

Sri C. Janga Reddy :—I beg to move.

To reduce the allotment of Rs. 8,90,46,600 for District. Administration and Miscellaneous by Rs. 100

వరంగల్లు జిల్లా పరిపాలన పూర్తిగా బాగుగాలేదు. గెజిటెడ్ ఆఫీసర్లు లంచములు తింటున్నారు. జిల్లా కార్యాలయాలలో యిచ్చిన అర్జీకి సమాధానము కొన్ని సంవత్సరముల వరకు గాని రానందులకు

Mr. Speaker :—Cut motion moved.

Sri C. V. K. Rao :—I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 8,90,46,600 for District Administration & Miscellaneous by Rs. 100

Demanding reonganisation of District administration to eliminate bureacracy and red tepism in its functioning and bring it nearer to the people.

To reduce the allotment of Rs. 8,90,46,600 for District Administration Miscellaneous by Rs. 100

For eliminating the political interference of political parties in District administration and make it a democratic set-up.

To reduce the allotment of Rs. 8,90,46,600 for District Administration and Miscellaneous by Rs. 100

To urge the Government that the cases in revenue courts be expeditiously and justly disposed.

To reduce the allotment of Rs. 8,90,46,600 for District Administration & Miscellaneous by Rs. 100

To demand the abolition of practice of unnecessarily waiting of the District Revenue authorities on the ministers when they visit dislocating the normal work of the offices.

To reduce the allotment of Rs. 8,90,46,60. for District Administration & Miscellenous by Rs. 100

To demand the Government to introduce number of fair price rice shops in Kakinada labour areas as the people are starving due to abnormal price of rice.

To reduce the allotment of Rs 8,90,46,600 for District Administration & Miscellaneous by Rs. 100

To demand that the District authorities to expeditiously respond and take actions on netitions from the people.

Mr. Speaker :—Cut motions moved.

Sri P. Subbaiah :—I beg to move.

To reduce the allotment of Rs. 8,90,46,600 for District Administration & Miscellaneous by Rs. 100

తాలూకా ఆఫీసుల దగ్గరనుండి, అన్ని కార్యాలయాలలో వున్న లంచగొండితనము రోజు రోజు పెరిగిపోతూ వున్నందుకు

Mr. Speaker :—Cut motion moved.

Sri R. Mahananda :—I beg to move.

To reduce the allotment of Rs. 8,90,46,600 for District Administration & Miscellaneous by Rs. 100

Government failed to provide adequate grants under village road development works.

To reduce the allotment of Rs. 8,90,46,600 for District Administration & Miscellaneous by Rs. 100

Government failed to settle the grievances of the Village Officers in regard of their service conditions and to increase their salaries and also failed to enhace the salaries of the village servants.

To reduce the allotment of Rs. 8,90 46,600 for District Administration & Miscellaneous by Rs. 100

Government failed to supply Jeeps (vehicles) to all the tahasildars to have intensive tours in the taluk to look to the need of the people in regard of azmayashi etc.

Mr. Speaker :—Cut motion moved.

Sri Vavilala Gopalakrishnayya :—I beg to move.

To reduce the allotment of Rs. 8,90,46,600 for District Administration & Miscellaneous by Rs. 100

To criticise the Government for not maing the District Collector to Secretary Zilla Prishad and Executive Officers of the Zilla Parishads and makink the Zilla Parishad a delibrative and policy making body.

To reduce the allotment of Rs. 8.90,46,600 for District Administration & Miscellaneous by Rs. 100

To criticise the Government for not implementing the official language Telugu in all the offices in the District Administration.

Mr. Speaker :—Cut motions moved.

Sri T. Purushothama Rao :—I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 8,90,46,600 for District Administration & Miscellaneous by Rs. 100

జిల్లా అభివృద్ధి బోర్డులు నిరుపయోగమని ఋజువైనందునను, జిల్లా రెవిన్యూ అధికారుల నియామకం కూడ నిరుపయోగముగను వాటిని రద్దు చేయనందుకు ప్రభుత్వమును విమర్శించుటకుగాను

Mr. Speaker :—Cut motion moved.

Sri Y. Venkata Rao :—I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 8,90,46,600 for District Administration & Miscelleneous by Rs. 100

For failure to distribution of Sugar and rice to N. G. Os. and other class fourth employees in Tenali and other towns.

To reduce the allotment of Rs. 8,90,46,600 for District Administration & Miscellaneous by Rs. 100

For faulty distribution of sugar to villages.

Mr. Speaker :—Cut motion moved.

The House then adjourned till Half Past—Eight of the clock, on Friday the 22nd March 1968.

DEMAND No. XXX — IRRIGATION — Rs. 13,78,05,400

IRRIGATION DEMANDS—1968-69

MR. SPEAKER, SIR,

I move that the House be pleased to grant a sum not exceeding Rs. 13,78,05,400 under Demand No. XXX. Irrigation. When the demands under Irrigation for 1967-68 were presented to the House in July, 1967 a brief resume of the progress made under Major, Medium and Minor Irrigation upto the end of the Third Five-Year Plan, was given to the Honourable Members. I shall now, deal with the progress made on irrigation and flood control schemes, during the last year 1966-67 and the current year 1967-68 and also our programme during 1968-69.

2. During the year 1966-67 an amount of Rs. 620.48 lakhs under Major and Medium Irrigation had been spent and an additional irrigation potential of 90,650 acres had been created.

3. During 1967-68, the Annual Plan provision for Major and Medium Irrigation Schemes was fixed originally at Rs. 505.00 lakhs. But it was subsequently increased to Rs. 715 lakhs by allocating additional funds to the tune of Rs. 210 lakhs. In October, 1967 the ceiling had to be reduced by Rs. 100 lakhs at the instance of Planning Commission. An amount of Rs. 0.58 lakh was diverted to tubewell programme. Thus the final ceiling for 1967-68 is Rs. 614.42 lakhs of which an amount of Rs. 160 lakhs for Pochampad and Rs. 71.13 lakhs for Tungabhadra Project High Level Canal Stage I and Rs. 55.65 lakhs for Tungabhadra Project High Level Canal Stage II are provided. An amount of Rs. 5 lakhs for flood control, Rs. 4 lakhs for Engineering Research and Rs. 3.71 lakhs for Investigation have been provided. The balance of Rs. 314.93 lakhs is for other Medium Irrigation Schemes. By spending this amount, an additional irrigation potential of 23,100 acres is expected to be created under the Major and Medium Irrigation Schemes during this year.

4. During the year 1968-69 an amount of Rs. 687 lakhs has been provided for Major and Medium Schemes, of which an amount of Rs. 300 lakhs for Pochampad and Rs. 145 lakhs to Tungabhadra Project High Level Canal Stage II were earmarked. In addition, an amount of

Rs. 5 lakhs for Flood Control, Drainage and Anti-sea Erosion Schemes, Rs. 4.00 lakhs for investigation of Schemes and Rs. 5.00 lakhs for Engineering research have been provided for 1968-69. Thus, only a balance of Rs. 228 lakhs is left for other continuing Major and Medium Irrigation schemes. An additional irrigation potential of 28,480 acres is proposed to be created by spending the above amount.

5. The outlay of Rs. 687 lakhs is proposed to be distributed among the principal items of programme, as shown in the statement below. Information is also given in the statement regarding total estimated cost of the Major and Medium Irrigation Schemes on hand, potential to be created, amount spent upto 1967-68, provision made for 1968-69 and the balance required to complete the schemes:

Sl. No.	Name of the Scheme.	Total estimated cost Rs. in lakhs.	Ultimate ayacut in 000 acres.	Amount spentupto 1967-68 Rs. in lakhs.	Provision made for 1968-69 Rs. in lakhs.	Balance required to complete the project
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
1.	Tungabhadra Project Low Level Canal Andhra Board	1,281.28	148.77	1,242.13	7 23	31.90
2.	Tungabhdraa Project High Level Canal. Stage I—Andhra Board	1,778.00	119.00	1,814.09	3.25	..
3.	Kurnool-Cuddpah Canal.	767.74	302.00	756.40	7.50	3.84
4.	Kaddam.	838.00	85.00	792.77	5.00	40.23
5.	Pochampad Project.	4,010.00	570.00	802.88	300.00	2,907.12
6.	Tungabhadra Project. High Level Canal. Stage-II—Andhra Board	1,188.32	137.43	116.85	145.00	926.47
7.	Zurreru Reservoir.	30.33	2.30	24.73	0.30	5.30

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
8.	Torrigedda Pumping Scheme.	65.97	13.63	47.68	4 00	14.2
9.	Pincha Project.	62.28	3.90	54.82	0.41	7.0
10.	Rajolibanda Diversion Scheme.	383.00	88.00	348.74	11.00	23.2
11.	Musi Project.	334.15	41.80	320 04	9.53	5.1
12.	Salivagu Project.	40.57	2.85	37.92	1.10	1.5
13.	Ramadugu Project.	35.06	5.00	33 32	1.28	0.4
14.	Pampa Reservior.	60.00	13.00	47.89	12.48	..
15.	Nallavagu Project.	62.51	5.90	48.57	20.00	..
16.	Kotipallivagu Project.	73.69	9 98	44.85	20.00	8.84
17.	Laknapur Project.	31.73	2 60	36.42	6.90	..
18.	Varaha Reservoir.	98.38	5.00	46.51	15.00	36.87
19.	Lankasagar Project.	76.55	5.10	42.05	20.00	14.50
20.	Tandava Reservoir.	370.07	44.24	102.05	5.00	263.02
21.	Vottigedda Project.	135.68	16.67	59.50	23.00	53.18
22.	Kanupur Canal.	213.24	17.00	68.92	15.00	129.32
23.	Bahuda Reservior.	40.00	2.88	17.19	10.00	12.81
24.	Guntur Channel Scheme.	120.00	27.00	44.67	15.00	60.33
25.	Swarna Project.	112 00	7.00	44.93	15.00	52.07
	Total ..	12,208.55	1,676.15	6,995.92	673.00	4,597.52

This shows that a huge amount of Rs. 4,597.52 lakhs still required after 1968-69 to complete the schemes on hand. In addition there are three more Medium Irrigation Projects, (1) Gajuladinne (Rs. 96.36), (2) Gandipalem (Rs. 97.00) and (3) Ukachetty Vagu Project (Rs. 60.00), cleared by the Planning Commission which require Rs. 253.36 lakhs.

6. I shall mention briefly the present stage regarding the important Major and Medium Irrigation Schemes which are included in the Annual Plan 1968-69 and are at various stages of execution.

7. *Major Irrigation*:—Out of the six major irrigation schemes under execution, the following four schemes have

already been completed and water was let out for irrigation:

(1) Tungabhadra Project, Low Level Canal.

(2) Tungabhadra Project, High Level Canal Stage I.

(3) Kurnool-Cuddapah Canal.

(4) Kaddam Project.

During the year 1968-69, a provision of Rs. 23 lakhs has been made for completing minor works and land compensation.

8. The remaining two projects, *viz.*, Pochampad Project and the Tungabhadra Project High Level Canal Stage II, had to be allocated a substantial portion of the total provision for Major and Medium Irrigation in 1968-69.

(1) *Pochampad Project*: (*Adilabad and Nizmabad districts*):

The original estimate of the Project is Rs. 40.10 crores which will irrigate 5.70 lakh acres. The dam construction works and works on Godavari South Canal upto Mile 19 are in progress. The progress in localisation of ayacut has also been kept up. So far 58,189 acres have been localised. About 51 per cent of masonry work in Dam portion, 24 per cent of work on earth dam and 16 per cent of work under canals have been done upto end of December, 1967. An expenditure of Rs. 802 lakhs will be incurred on this project by the end of March, 1968. An amount of Rs. 300 lakhs is proposed for 1968-69. This will leave a balance of Rs. 29.08 crores to be spent for the completion of the scheme.

(2) *Tugabhadra Project High Level Canal* (*Stage II*): *Anantapur, Cuddapah and Kurnool districts*:

This scheme is only a continuation of the first stage This scheme has been administratively sanctioned by the State Government for Rs. 914.70 lakhs. In addition to this, an amount of Rs. 250.00 lakhs has to be spent as Andhra share of the common works to be executed by the Tungabhadra Board. This scheme will bring under irrigation an additional area of 33,944 acres in Anantapur district, 70 000 acres in Cuddapah district and 33,481 acres in Kurnool district making a total of 137,425 acres.

The anticipated expenditure on this scheme during 1967-68 is Rs. 55.65 lakhs (Rs. 25.07 lakhs in Andhra area and Rs. 30.58 lakhs in Board area). An amount of Rs. 145.00 lakhs (Rs. 35.00 lakhs in Andhra area and Rs. 110.00 lakhs in Board area) is proposed for 1968-69. The balance required for the completion of the scheme is Rs. 926.47 lakhs.

The work on Guntakal branch is in progress.

9. *Medium Irrigation*:—Out of the 19 continuing medium schemes, the following 7 schemes were physically completed by the end of the Third Five-Year Plan excepting certain minor items of work:—

(1) Zurreru Reservoir (Kurnool district).

(2) Torrigadda Pumping Scheme (East Godavari district).

(3) Pincha Project (Cuddapah).

(4) Rajolibanda Diversion Scheme (Mahaboobnagar).

(5) Musi Project (Nalgonda).

(6) Salivagu Project (Warangal).

(7) Ramadugu Project (Nizamabad).

During the year 1968-69, a provision of Rs. 27.62 lakhs has been made for minor works and land compensation in respect of these schemes.

10. During the year 1967-68, in respect of the following four schemes, head works have been physically completed and a start was made in irrigating the lands, under the schemes:—

(1) Pampa Reservoir (East Godavari).

(2) Nallavagu Project (Medak).

(3) Kotipallivagu Project (Hyderabad).

(4) Laknapur Project (Hyderabad).

The canal works are in progress in these schemes and a provision of Rs. 59.38 lakhs has been made for these schemes for 1968-69.

11. The balance 8 medium irrigation schemes are in various stages of execution. Taking into account, the progress already made, it has been proposed to concentrate

on the following two schemes, so as to derive benefits from these two schemes by the next cultivation season:—

	Cost. (Rs. in lakhs)	Ayacut acres.
(1) Varaha Reservior	98 38	5,000
(2) Lankasagar Project	76.55	5,100

The present stage of progress in respect of these two schemes is as follows:—

Varaha Reservoir (Visakhapatnam district):

The scheme costs Rs. 98.38 lakhs. It will irrigate 5,000 acres. The works on the spillway portion and on earth dam is in progress. The pile driving for the foundation of the head sluice is almost completed and concreting has been started. So far we have spent Rs. 46.51 lakhs. It is programmed to spend Rs. 15.00 lakhs during 1968-69.

Lankasagar Project (Khammam district):

The project will cost Rs. 76.55 lakhs. It will irrigate 5,100 acres. Spillway foundations and aprons have been completed. About 25 per cent of the masonry under spillway is yet to be done. The work on the two channels is in progress. An amount of Rs. 20.00 lakhs is proposed for 1968-69.

12. The remaining six continuing schemes will continue to be under execution during the year 1968-69. The present stage of execution in respect of these six schemes is as follows:

(1) *Thandava Reservoir (Visakhapatnam district):*

The work costs Rs. 370.07 lakhs. It will irrigate 44,240 acres. Twenty-one per cent of work on the earth dam is completed. Earth work excavation under flood regulator is in progress and 57 per cent of this work is completed. The construction of sluice is under progress and 21 per cent of work is completed. The excavation of channels is in progress. It is programmed to spend Rs. 5.00 lakhs during 1968-69.

(2) *Vattigedda Project (Srikakulam district):*

The project costs Rs. 135.68 lakhs and it will irrigate 16.670 acres. Sixty per cent of work on earth dam and 32

per cent of masonry on the regulator have so far been completed. The earth work excavation of sluice and channel is in progress. An amount of Rs. 23.00 lakhs is proposed for 1968-69.

(3) *Kanupur Canal Scheme (Nellore district)*:

The work costs Rs. 213.24 lakhs and it will irrigate 17,000 acres. Works have been taken up in all reaches of canal from Mile 0/0 to Mile 22/4. Work in reach M. 9/0 to 12/6 has been completed. An amount of Rs. 15.00 lakhs is proposed for 1968-69.

(4) *Bahuda Reservoir (Chittoor district)*:

The scheme costs Rs. 40 lakhs and will irrigate 2.880 acres. The excavation of cut off trench from L.So.' to 80o' in surplus course portion is in progress. Earth work excavation from L.S. 1200' to 2600' is under progress. Tenders for formation of bund and construction of sluice have been called for. An amount of Rs. 10.00 lakhs is proposed for 1968-69.

(5) *Guntur Channel Scheme (Guntur district)*:

The scheme costs Rs. 120 lakhs. It will irrigate 27.000 acres. The excavation of main and branch channels is in progress. The land plans and schedules are prepared and sent to Revenue Department for a length of 24 miles. An amount of Rs. 15.00 lakhs is proposed for 1968-69.

(6) *Swarna Project (Adilabad district)*:

The project costs Rs. 112 lakhs. It will irrigate 7.000 acres. The earth dam on both the flanks is almost completed. Regarding construction of Regulator, foundations have been completed and the masonry for body wall is being taken up. Construction of two sluices have also been taken up and the work on sluice at Ch. 79.40 is nearing completion. All the foreshore lands except in Maharashtra State (450 acres) have been acquired and compensation paid fully. An amount of Rs. 15.00 lakhs is proposed for 1968-69.

13. The following three schemes, though cleared by the Planning Commission could not be taken up so far due to paucity of funds:—

(1) *Gazuladdine Project* (*Kurnool district*):
Estimate Rs. 96.36 lakhs, ayacut 12,500 acres.

(2) *Gandipalem Project* (*Nellore district*):
Estimate Rs. 97 lakhs, ayacut 10,000 acres.

(3) *Ukachettivagu Project* (*Mahaboobnagar district*):
Estimate Rs. 60 lakhs, ayacut 6,700 acres.

14. As has already been explained, in view of the heavy commitments on the schemes already under execution, the scope for taking up new major and medium schemes is limited. Lack of resources is the limiting factor and hence the Government propose to resort to advance betterment levy in respect of the following new schemes that are proposed to be taken on hand as early as possible.

(1) *Godavari Barrage*: (*East and West Godavari districts*):

The Godavari anicut is a century old structure. The Committee appointed by the Government of India to examine its condition recommended immediate construction of a barrage just upstream of the existing anicut to safeguard the irrigation in the Godavari Delta System. This scheme costing about Rs. 21 crores was sent to the Planning Commission in May, 1967 for clearance, which is still awaited. This scheme was already notified in November, 1967 for advance betterment levy under Section 3-A of the Andhra Pradesh Irrigation (Levy of Betterment Contribution and Advance Betterment Contribution) Act, 1955. Further action in persuance of the provisions of the Act is in progress.

(2) *Improvements to Nizamsagar*: (*Nizamabad district*):

Improvements to Nizamsagar are considered essential in view of the silting up of the Reservoir bed, in order to safeguard the existing ayacut and to provide supplies to some additional ayacut. It is proposed to secure funds for financing this scheme by levy of advance betterment contribution. Necessary action to notify the scheme for advance betterment levy is being taken. The detailed estimate for the project is under preparation.

(3) *Vamsadhara Project (Neredi Barrage) : (Srikakulam district) :*

The Neredi Barrage Scheme costing Rs. 1.95 crores and designed to benefit a new ayacut of 10,410 acres, besides stablishing supplies to an extent of 14,588 acres served by tanks and river channels, was sent to the Planning Commission in March, 1967 for clearance, which is still awaited. It is proposed to levy advance betterment contribution under this scheme and to start it after the formalities are completed.

(4) *Yeleru Reservoir Scheme (East Godavari district) :*

The Yeleru Reservoir Scheme is primarily meant for stablishing the existing ayacut which is at present irrigated by open head channels and to bring in some additional ayacut on completion. Detailed plans and estimates have yet to be prepared for this scheme. It is proposed to collect advance betterment levy under this scheme also and to take up after the necessary formalities are completed. Necessary action in this regard is being taken.

15. *Flood Control :*

The total cost of all drain improvement schemes recommended by the Mitra Committee comes to Rs. 18.5 crores a sum of Rs. 3.0 crores forms the foreign exchange component, towards the import of necessary dredging and earth moving equipment. Besids the above, the Mitra Committee has also recommended implementation of a few other schemes such as flood control reservoir across Budameru and Yerrakalva in the second stage. These schemes would require another Rs. 8.5 crores out of which Rs. 0.5 crores is the foreign exchange component. Thus, the total cost of the schemes recommended by Mitra Committee for implementation in both the Stages I and II will be Rs. 27 crores including a foreign exchange component of Rs. 3.5 crores.

As the total cost of the schemes recommended by the Committee comes to a huge figures, it was suggested by the Government of India that the schemes might be drawn up in two phases.

Based on the recommendations of the Export Committee for floods in Andhra Pradesh, the State Public Works

Department has formulated as a first stage a project for control of floods and drainage congestion in Kolleru basin and adjoining deltaic areas, at an estimated cost of Rs. 10.66 crores. This project which comprises the following 5 urgent schemes of importance was submitted to the Government of India, requesting them to make available required funds by way of special allotment, obtaining foreign assistance if necessary, so as to enable the State to go ahead with the implementation of this project during Fourth Plan period:

S. No.	*Name of the scheme*	*Estimated cost in lakhs of Rupees*
(1)	Improvements to the Upputeru outlet (Stage-I) to carry 15,000 cusecs at M. 6/6 road bridge with water level in Kolleru lake at +7.00 feet land being acquired for an ultimate capacity of 20,000 cusecs	358.00
(2)	Flood detention reservoir across Thammileru near Errumpalli village, West Godavari.	270.00
(3)	Carrying out improvements to the drains in the Krishna and Godavari delta systems.	412.5
(4)	Extension of existing Romperu straight cut from M. 11/6 of Kunderu drain near Vetapalem upto the Bay of Bengal, Bapatla taluk, Guntur district	14.64
(5)	Widening the Biccavolu drain from M. 12/3 to M. 14/2 (Godavari Eastern delta).	10.74
	Total ...	1,065.88

The schemes referred to above are under-detailed technical examination with the Central Water and Power Commission, Government of India. In the meanwhile, these schemes, besides a few others, which were put before the State Technical Advisory Committee to the State Flood Control Board, recently, for their consideration, have been approved by the Committee. The same will be placed before the State Flood Control Board early for getting their approval too.

16. *Drainage Cess*:

The drains in the deltaic areas are in need of improvement. In view of the present difficult ways and means position, it has not been possible to provide the required funds to improve the drains to the required standards. The Government are contemplating to levy a drainage cess to secure necessary funds for the improvements of the drains after undertaking legislation in this regard.

17. *Minor Irrigation*:

During the year 1966-67 an amount of Rs. 522.72 lakhs had been spent. By completing the following works, new irrigation potential of 53,406 acres had been created in addition to stabilising on supplies to an existing ayacut of 1,29,708 acres.

Category.	No of works completed.	Potential existing	Created in acres New.	Total.
		Ac.	Ac.	
I. New Minor Irrigation Schemes ..	101	969	16,354	17,323
II. Restoration works. ..	1,116	1,28,739	4,564	133,303
III. Lift Irrigation works ..	52	..	32,488	32,488
Total ..	1,269	1,29,708	53,406	1,83,114

In addition to the above works, 174 drainage schemes were also completed during 1966-67 and an area of 4,15,239 acres was relieved from submersion.

During the year 1967-68 an amount of Rs. 300 lakhs only could be provided by the State Government due to strained ways and means position of the State. As this amount is not sufficient even to complete the schemes which are in advanced stage of construction, the Government of India were approached by the State Government to allot an additional Central assistance of Rs. 300 lakhs during the year 1967-68. But the Government of India regretted, their inability to give any additional funds during the year 1967-68,

In view of the tight resources of the State finances the provision of Rs. 300 lakhs allotted has been reduced to Rs. 270.58 lakhs.

The amount of Rs. 270.58 lakhs allotted for Minor Irrigation Programme during 1967-68 is distributed as shown below:—

	Lakhs Rs.
(1) Minor Irrigation Schemes	206.98
(2) Lift Irrigation	27 00
(3) Tube-well Schemes	5.07
(4) Investigation of Minor Irrigation Schemes including Master Plan	31.53
Total ..	270.58

By spending the above amount it is proposed to create a new irrigation potential of 65 400 acres besides establishing supplies to an area of 1,17,000 acres of existing irrigation.

Programmes for the year 1968-69 :

The out lay on Minor Irrigation for 1968-69 is **Rs. 275** lakhs within the overall State Plan of Rs. 72 crores. It is proposed to spend this amount on the following works. :—

	Lakhs. Rs.
Minor Irrigation Works	21[illegible].00
Lift Irrigation Works	25.00
Tube-well Programme	15.00
Investigation of minor irrigation schemes including Master Plan	25.00
otal ..	275.00

By spending the above amount it is proposed to create an addditional potential of 32,000 acres besides establishing supplies to an extent of 69,000 acres of existing ayacut.

The following table indicates the position regarding the execution of Minor Irrigation Schemes in the State:—

Sl. No.	Category.	No. of schemes under execution by April, 1967	Total amount required for completion.	Expenditure anticipated to be incurred upto end of March 1968.	Schemes expected to be completed by March 1968			Provision for 1968-69.	Balance of works by April 1969.	Amount required to complete the balance works.
						Ayacut				
					No	Existing	New.			
			Rs. lakshs.	Rs. lakhs.		Ac. lakhs.	Ac. lakhs			Rs. lakhs.
1,	Minor Irrigation including Restoration and Drainage etc.	2831	822.80	206.98	810	1.14	0.52	210.00	2021	405.82
2.	Lift Irrigation Schemes ..	17	58.52	27.00	10	—	0.134	25.00	7	6 52
3.	Tube-Well Programe ..	—	57.00	5 07	—	—	—	15.00	—	36.93
4.	Investigation of Projects including preparation of Master Plan	—	—	31.53	—	—	—	25.00	—	—
				270.58				275.00		449.27

Thus, even by the end of next year, there will be a large back-log of schemes under execution, which will have to be brought to a completion.

18. *Master Plan*:

Land utilisation statistics in Andhra Pradesh show that out of 42.7 million acres of culturable area, 31.52 million acres was cropped area, the gross irrigated area being only 9.51 million acres, *i.e.*, only about 30 per cent of the cropped area. In order to prepare an integrated basin-wise Master Plan for harnessing the water potential in the State, the State Government have sanctioned in November, 1965, special staff at each district level, circle level and State level to prepare a Master Plan which would enable taking up of the minor irrigation schemes on a phased priority basis with a long term perspective in view and in co-ordination with Major and Medium Irrigation Schemes, so that there is integrated development of irrigation sources without any duplication of efforts.

To make a detailed study for the purpose of preparing the Master Plan, the State has been divided into 4 regions *viz.*, (1) 19 Minor river basins lying north of Godavari (North region), (2) Godavari region, (3) Krishna region and (4) 19 Minor basins lying south of the Godavari (Southern region). The Godavari and the Krishna basins, being very big, have again been sub-divided into 9 and 7 sub-basins respectively.

Preparation of the Master Plan in a systematic manner entails collection of voluminous data regarding the availability of land and water already utilised or proposed to be utilised in each basin and formulation of proposals for new schemes for the utilisation of balance land and water. In order to utilise the balance yield, about 1,000 new schemes are proposed referring to the Survey of India maps. Out of these 1,000 schemes, 300 schemes have been investigated and preliminary reports and line estimates are under preparation.

19. *Tube-well programme*:

16. With a view to intensify the agricultural production from the rich and fertile lands of Krishna and Godavari deltaic areas and the adjoining areas, to supplement irrigation waters, the Government have under consideration a

package project to construct 7,500 productive tube wells in the said areas at an estimated cost of Rs. 701.873 millions. Before, however, embarking on such a huge project it is proposed to construct 88 exploratory tube wells in deltaic and upland parts of Guntur, Krishna, West and East Godavari districts at a total estimated cost of Rs. 57 lakhs. During 1967-68 an amount of Rs. 5.07 lakhs is proposed to be spent. A provision of Rs. 15 lakhs has been made in the budget of 1968-69. At this stage the scheme is taken up only as an exploratory scheme to collect Geo-Hydrological data. Based on the results and the availability of water, the tube wells can be converted into production tube wells and handed over to the farmers for irrigation purpose and part of the cost can be recovered from them.

20. *General*:

The reduction in Plan size has led to shrinkage in the outlay on Major, Medium and Minor Irrigation. The outlay on Major and Medium Irrigation has declined from Rs. 818.29 lakhs in 1965-66 to Rs. 687 lakhs in 1968-69. The outlay on Minor Irrigation has shown a decline from Rs. 551.44 lakhs in 1965-66 to Rs. 275 lakhs in 1968-69. The consequent slowing down in the tempo of execution of irrigation projects has resulted in considerable retrenchment in the engineering personnel employed in the Irrigation Branch. In order to avoid further retrenchment and to absorb as many retrenched personnel as possible, various measures are under examination by the Government. The most important proposal in this respect is to enlarge the scope and activities of the investigation units in the State. Past experience has underlined the need for having thoroughly investigated schemes, so that there is no hold up or difficulty in the execution stage. This has assumed additional importance particularly in the context of the new Fourth Plan that will have to be formulated soon. It has therefore, been decided that detailed investigations should be taken up and designs finalised not only for schemes in progress and sanctioned schemes but also for new schemes to be taken up in subsequent years. I hope that this will relieve the problem of retrenchment of the engineering personnel to a certain extent.

SEELAM SIDDHA REDDY,
Minister (Irrigation).

అనుబంధము

నీటిపారుదల డిమాండుపై వివరణ, 1968–69

సభాపతి మహాశయా,

డిమాండు నెం. XXX-నీటిపారుదల క్రింద రూ. 13,78,05,400 లకు మించని మొత్తాన్ని మంజూరు చేయవలసిందిగా సభవారిని కోరుతున్నాను. 1967-68 సంవత్సరానికి నీటిపారుదల క్రింది డిమాండ్లను 1967 జులైలో సభవారికి సమర్పించినప్పుడు మూడవ పంచవర్ష ప్రణాళిక ఆఖరువరకు పెద్ద తరహా, మధ్య తరహా, చిన్న తరహా నీటి పారుదల క్రింద జరిగిన అభివృద్ధిని గురించి క్లుప్తంగా గౌరవ సభ్యులకు తెలియజేయబడింది. గత 1966-67 సంవత్సరంలోను, జరుగుతున్న 1967-68 సంవత్సరంలోను నీటి పారుదల, వరద నివారణ పథకాలకు సంబంధించి జరిగిన అభివృద్ధిని, 1968-69 కి తలపెట్టిన కార్యక్రమాన్ని గురించి ఇప్పుడు వివరిస్తాను.

2. 1966-67 లో, పెద్ద తరహా, మధ్య తరహా నీటి పారుదల క్రింద రూ. 620.48 లక్షలు ఖర్చు చేయబడింది 90,650 ఎకరాలకు అదనపు నీటి పారుదల శక్తి కల్పించబడింది.

3. 1967-68 లో, పెద్ద తరహా, మధ్య తరహా నీటి పారుదల పథకాల కోసం వార్షిక ప్రణాళిక కేటాయింపు మొదట రూ. 505.00 లక్షలుగా నిర్ణయించబడింది. తరిమిలా రూ. 210 లక్షల మేరకు అదనపు నిధులను కేటాయించడం ద్వారా ఈ మొత్తం రూ. 715 లక్షలకు పెంచబడింది. 1967 అక్టోబరులో ప్రణాళికా సంఘం కోరికపై గరిష్ఠపరిమితిలో రూ 100 లక్షలు తగ్గించుకోవాల్సి వచ్చింది. రూ. 0.58 లక్షల మొత్తం గొట్టపు బావుల కార్యక్రమానికి మళ్లించబడింది. తద్వారా 1967-68 సంవత్సరానికి తుది గరిష్ఠపరిమితి రూ. 614.42 లక్షలు. ఇందులో పోచంపాడు ప్రాజక్టుకు రూ 160 లక్షలు. తుంగభద్ర ప్రాజెక్టు ఎగువ కాలువ మొదటిదశకు రూ 71.13 లక్షలు, 2వ దశకు రూ. 55.65 లక్షలు ప్రమకూర్చ బడింది. వరద నివారణకు రూ. 5 లక్షలు. ఇంజనీరింగు పరిశోధనకు రూ 4 లక్షలు. పథకాల పరిశీలనకు రూ. 3 71 లక్షలు సమకూర్చబడింది మిగతా రూ. 314.93 లక్షలు ఇతర మధ్య తరహా నీటి పారుదల పథకాలకోసం వినియోగించబడుతుంది. ఈ మొత్తం ఖర్చుపెట్టడం ద్వారా, ఈ సంవత్సరం పెద్ద తరహా, మధ్య తరహా నీటి పారుదల పథకాల క్రింద 23,1 0 ఎకరాలకు అదనపు నీటి పారుదల శక్తి చేకూరగలదని ఆశించబడుతున్నది.

4. 1968-69 లో, పెద్ద తరహా, మధ్య తరహా పథకాలకోసం రూ. 687 లక్షలు కేటాయించబడింది. ఇందులో రూ. 300 లక్షలు పోచంపాడుకు, రూ. 145 లక్షలు తుంగభద్ర ప్రాజెక్టు ఎగువ కాలువ 2వ దశకు ప్రత్యేకించబడింది. అంతేకాక, 1968-69 సంవత్సరానికి వరద నివారణ, మురుగు పారుదల, సముద్రపు కోత నివారణ పథకాలకు రూ. 5.00 లక్షలు. పథకాల పరిశీలనకు రూ. 4.00 లక్షలు, ఇంజనీరింగు పరిశోధనకు రూ. 5.00 లక్షలు సమకూర్చబడింది.

ఆ విధంగా కొనసాగుతున్న ఇతర పెద్ద తరహా, మధ్య తరహా నీటి పారుదల పథకాల కోసం రూ. 223 లక్షలు మాత్రమే మిగిలింది. పై మొత్తాన్ని ఖర్చు పెట్టి 28 420 ఎకరాలకు అదనపు పారుదల శక్తిని ఏర్పాటుచేయ సంకల్పించ బడింది.

5. ఈ క్రింది వివరణలో తెలిపిన విధంగా, రూ. 687 లక్షల మొత్తాల వినియోగాన్ని కార్యక్రమంలోని ప్రాముఖ్యమైన పద్దులకు పంపిణీ చేయ సంకల్పించ బడింది. చేపట్టిన పెద్ద తరహా, మధ్య తరహా నీటి పారుదల పథకాల మొత్తం అంచనా వ్యయం ఏర్పాటు చేయబడే పారుదల శక్తి 1967-68 వరకు ఖర్చుపెట్టిన మొత్తం. 1968-69 కి చేసిన కేటాయింపు, పథకాలమ పూర్తి చేయడం కోసం కావలసిన మిగతా మొత్తానికి సంబంధించిన సమాచారంకూడ వివరణలో తెలుపబడింది :—

వరుస సంఖ్య	పథకం పేరు	మొత్తం అంచనా వ్యయం (రూ. లక్ష లలో)	తుది ఆయకట్టు (వేల ఎకరాలలో)	1967-68 వరకు ఖర్చు పెట్టిన మొత్తం (రూ.లక్ష లలో)	1968-69 కి చేసిన కేటాయింపు రూ. లక్ష లలో)	పథకాలు పూర్తి చేయడం కోసం కావలసిన మిగతా మొత్తం రూ. లక్ష లలో)
1	2	3	4	5	6	7
1.	తుంగభద్రా ప్రాజెక్టు దిగువ కాలువ ఆంధ్ర బోర్డు	1,281.28	148.87	1,242 13	7.23	31.90
2.	తుంగభద్రా ప్రాజెక్టు ఎగువ కాలువ మొదటిదశ-ఆంధ్ర బోర్డు	1,778.00	119.00	1,814.09	3.25	—
3.	కర్నూలు—కడప కాలువ	767.74	302.00	756 40	7.50	3.84
4.	కడం	838 00	85 00	792.77	5.00	40.23
5.	పోచంపాడు ప్రాజెక్టు	4.010 00	570 00	802.88	300 00	2,907 12
6.	తుంగభద్రా ప్రాజెక్టు ఎగువ కాలువ 2వ దశ— ఆంధ్ర బోర్డు	1188.32	137.43	116.85	145.00	926.47

1	2	3	4	5	6	7
7.	జూరేరు రిజర్వాయరు	30.33	2.30	24.73	-0.30	5.30
8.	తోటిగెడ్డ పంపింగు పథకం	65.97	13.63	47.68	4.00	14.29
9.	పించ ప్రాజెక్టు	62 28	3.90	54 82	0.41	7.05
10.	రాజోలిబండ మళ్లింపు పథకం	383.00	88.00	348.74	11.00	23.26
11.	మూసి ప్రాజెక్టు	334.15	41.30	320.04	9.53	5.11
12.	సాలివాగు ప్రాజెక్టు	40 57	2.85	37.92	1.10	1.55
13.	రాముడుగు ప్రాజెక్టు	35.06	5.00	33.32	1.28	0 46
14.	పంపా రిజర్వాయరు	60.00	18.00	47.89	12.48	—
15.	నల్లవాగు ప్రాజెక్టు	62.51	5.90	48.57	20.00	—
16.	కోటిపల్లి వాగు ప్రాజెక్టు	73.69	9.98	44.85	20.00	8.84
17.	లక్నాపూరు ప్రాజెక్టు	31.73	2.60	36.42	6.90	—
18.	వరహా రిజర్వాయరు	98.38	5.00	46.51	15.00	36.87
19.	లంకసాగరు ప్రాజెక్టు	76.55	5.10	42.05	20.00	14.50
20.	తాండవ ప్రాజెక్టు	370.07	44.24	102.05	5.00	263.00
21.	వొట్టిగెడ్డ ప్రాజెక్టు	135.68	16.67	59.50	23.00	53.18
22.	కనుపూరు కాలువ	213.24	17.00	68.92	15 00	129.32
23.	బాహుద రిజర్వాయరు	40.00	2.88	17.19	10.00	12.81
24.	గుంటూరు కాలువ పథకం	120.00	27.00	44.67	15.00	60.33
25.	స్వర్ణ ప్రాజెక్టు	112.00	7.00	44.93	15.00	52.07
	మొత్తం	12,208.55	1,676.15	6,995.92	673.00	4,597.52

చేపట్టిన పథకాలను పూర్తిచేయడంకోసం 1968-69 తరువాత రూ. 4,597.52 లక్షల భారీ మొత్తం ఇంకా అవసరమై ఉందని దీనినిబట్టి తెలుస్తున్నది. అంతేకాక, ప్రణాళిక సంఘం ఆమోదించిన మూడు మధ్యతరహా నీటి పారుదల ప్రాజెక్టులు — (1) గాజులదిన్నె (రూ. 96.36), (2) గండిపాలెం (రూ. 97.00) (3) ఊకచెట్టివాగు ప్రాజెక్టు (రూ. 60.00) కూడా ఉన్నాయి. వీటికి రూ. 253.36 లక్షలు అవసరమై ఉంది.

6. 1968-69 వార్షిక ప్రణాళికలో చేర్చబడి, వివిధ దశలలో అమలు జరుగుతున్న ప్రధానమైన పెద్ద తరహా, మధ్యతరహా నీటిపారుదల పథకాలకు సంబంధించిన ప్రస్తుత దశలు గురించి సంగ్రహంగా వివరిస్తాను.

పెద్ద తరహా నీటిపారుదల

7. అమలుజరుగుతున్న ఆరు పెద్ద తరహా ప్రాజక్టులలోను, ఈ క్రింది నాలుగు పథకాలు ఇదివరకేపూర్తనాయి. సాగుదలకోసం నీరుకూడ వదలబడింది.

(1) తుంగభద్ర ప్రాజెక్టు, దిగువ కాలువ

(2) తుంగభద్ర ప్రాజెక్టు, ఎగువ కాలువ మొదటి దశ

(3) కర్నూలు—కడప కాలువ

(4) కడం ప్రాజెక్టు

1968-69 లో, చిన్న చిన్న పనులను పూర్తిచేయడానికి, భూమి నష్ట పరిహారం చెల్లించడానికిగాను రూ. 23 లక్షలు సమకూర్చబడింది.

8. మిగతా రెండు పథకాలకోసం అంటే పోచంపాడు ప్రాజెక్టుకు, తుంగభద్ర ప్రాజెక్టు ఎగువ కాలువ 2వ దశకుగాను, 1968-69 లో పెద్దతరహా, మధ్యతరహా నీటిపారుదలకు చెందిన మొత్తం కేటాయింపులో అధికభాగం కేటాయించబడింది.

(1) పోచంపాడు ప్రాజెక్టు—(ఆదిలాబాదు, నిజామాబాదు జిల్లాలు) : — ఈ ప్రాజెక్టుకోసం మొదటవేసిన ఉంచనా రూ. 40.10 కోట్లు. ఇది 5.70 లక్షల ఎకరాలకు పారుదల సౌకర్యం కల్పిస్తుంది. డాము నిర్మాణం పనులు, 19వ మైలుదాకా గోదావరి దక్షిణ కాలువ పనులు జరుగుతున్నాయి. ఆయకట్టు స్థిరీకరణ పనికూడ చేపట్టబడింది. ఇప్పటివరకు, 58.189 ఎకరాలు స్థిరపడినాయి. 1967 డిసెంబరు మాసాంతం వరకు, డాము భాగంలో సుమారు 51 శాతం, రాతి పనులు, మట్టి డాముపై 24 శాతం పని, కాలువల క్రింద 16 శాతం పని జరిగింది. 1968 మార్చి ఆఖరునాటికి ఈ ప్రాజెక్టుపై రూ. 802 లక్షలు ఖర్చు పెట్టడం జరుగుతుంది 1968-69 కి సంకల్పించిన మొత్తం రూ. 300 లక్షలు. పథకాన్ని పూర్తిచేయడానికిగాను ఇంకా రూ. 29.08 కోట్లు ఖర్చుపెట్టవలసి ఉంది.

(2) తుంగభద్ర ప్రాజెక్టు ఎగువ కాలువ (2వ దశ) అనంతపురం, కడప, కర్నూలు జిల్లాలు :—ఈ పథకం మొదటి దశకు కొనసాగింపుగా మాత్రమే ఉంటుంది. ఈ పథకంకోసం రాష్ట్ర ప్రభుత్వం రూ. 914.70 లక్షలకు మంజూరి ఇచ్చింది. అంతేకాక, తుంగభద్ర బోర్డు అమలుపరచే ఉమ్మడి పథకాలపై ఆంధ్ర వాటాగా రూ. 250.00 లక్షల మొత్తం కూడ ఖర్చు చేయాల్సి వుంది. ఈ పథకం అనంతపురం జిల్లాలో 33,944 ఎకరాలకు, కడప జిల్లాలో 70,000 ఎకరాలకు, కర్నూలు జిల్లాలో 33,481 ఎకరాలకు మొత్తం 1,37,425 ఎకరాలకు అదనంగా పారుదల సౌకర్యం కల్పిస్తుంది.

1967-68 లో ఈ పథకం పై ఆశించిన వ్యయం రూ. 55.65 లక్షలు (ఆంధ్ర ప్రాంతంలో రూ. 25.07 లక్షలు, బోర్డు ప్రాంతంలో రూ. 30.58 లక్షలు). 1968-69 కి సంకల్పించిన మొత్తం రూ 145.00 లక్షలు (ఆంధ్ర ప్రాంతంలో రూ. 35.00 లక్షలు, బోర్డు ప్రాంతంలో రూ. 110.00 లక్షలు). ఈ పథకాన్ని పూర్తి చేయడానికి ఇంకా రూ. 926.47 లక్షలు అవసరమై వుంది.

గుంతకల్లు బ్రాంచి కాలువ పని జరుగుతున్నది.

9. 19 మధ్యతరహా పథకాలు కొనసాగుతున్నాయి. వీటిలో ఈ క్రింది 7 పథకాలు మూడవ పంచవర్ష ప్రణాళిక ఆఖరునాటికి కొన్ని చిన్న చిన్న పనులు మినహా భౌతికంగా పూర్తయినాయి.

(1)	జుర్రేరు రిజర్వాయరు	(కర్నూలు జిల్లా)
(2)	తొర్రిగెడ్డ పంపింగు పథకం	(తూర్పు గోదావరి జిల్లా)
(3)	పించ ప్రాజెక్టు	(కడప)
(4)	రాజోలిబండ మళ్లింపు పథకం	(మహబూబ్‌నగరు)
(5)	మూసీ ప్రాజెక్టు	(నల్గొండ)
(6)	సాలివాగు ప్రాజెక్టు	(వరంగల్లు)
(7)	రామడుగు ప్రాజెక్టు	(నిజామాబాదు)

1968-69 లో, ఈపథకాలకు సంబంధించిన చిన్న చిన్న పనులకు భూమి నష్ట పరిహారానికిగాను రూ. 27 62 లక్షలు సమకూర్చబడినాయి.

10. 1967-68 లో, ఈ క్రింది నాలుగు పథకాలకు సంబంధించి ప్రధాన నిర్మాణాలు భౌతికంగా పూర్తయినాయి. పథకాల క్రింది భూములకు నీరు వదలడం ప్రారంభించారు :

(1)	పంపా రిజర్వాయరు	(తూర్పు గోదావరి)
(2)	నల్లవాగు ప్రాజెక్టు	(మెదక్)
(3)	కోటిపల్లివాగు ప్రాజెక్టు	(హైదరాబాదు)
(4)	లక్నాపూరు ప్రాజెక్టు	(హైదరాబాదు)

ఈ పథకాల కాలువల పనులు జరుగుతున్నాయి. 1968-69 సంవత్సరానికి ఈ పథకాలకోసం రూ. 59.38 లక్షలు సమకూర్చబడింది.

11. మిగతా 8 మధ్య తరహా నీటి పారుదల పథకాలు వివిధ దశలలో అమలు జరపబడుతున్నాయి. ఇప్పటివరకు జరిగిన అభివృద్ధిని లెక్కలోకి తీసుకొని, వచ్చే సాగు కాలం నాటికి ఈ క్రింది రెండు పథకాలను డి ప్రయోజనాలు పొందడానికి వీలుగా వాటిపై గట్టిగా కృషి చేయాలని సంకల్పించబడింది.

		ఖర్చు	ఆయకట్టు
(1)	వరహా రిజర్వాయరు	రూ. 98 38	5,000 ఎకరాలు
(2)	లంకసాగరు ప్రాజెక్టు	రూ. 76.55	5,100 ఎకరాలు

ఈ రెండు పథకాలకు సంబంధించి ప్రస్తుత అభివృద్ధి దశ ఈ క్రింది విధంగా వున్నది :

వరాహ రిజర్వాయరు (విశాఖపట్నం జిల్లా) :—ఈ పథకానికి రూ. 98.38 లక్షలు ఖర్చవుతోంది. ఇది 5,000 ఎకరాలకు నీటిపారుదల చేస్తుంది. జలదారి భాగం పనులు, మట్టి డాము పనులు జరుగుతున్నాయి. ప్రధాన తూము పునాదుల పైలు డ్రిలింగు పని దాదాపు పూర్తయి కాంక్రీటు పని ప్రారంభించబడింది. ఇప్పటివరకు రూ. 46 51 లక్షలు ఖర్చయింది. 1968—69 లో రూ. 15.00 లక్షలు ఖర్చు పెట్టడానికి కార్యక్రమం రూపొందించబడింది.

లంకసాగరు ప్రాజెక్టు (ఖమ్మం జిల్లా) :—ఈ ప్రాజెక్టుకు రూ. 73.55 లక్షలు ఖర్చవుతుంది. ఇది 5,100 ఎకరాలకు నీటి పారుదల చేస్తుంది. జలదారి పునాదులు, పనారీ పనులు పూర్తయినాయి. జలదారి క్రింద సుమారు 25 శాతం రాతి పని ఇంకను చేయాల్సి వుంది. రెండు కాలువల పని జరుగుతున్నది. 1968-69 సంవత్సరానికి రూ. 20.00 లక్షల మొత్తం ఉద్దేశించబడింది.

12. కొనసాగుతున్న మిగతా ఆరు పథకాల పని 1968—69 లో కూడా కొనసాగుతుంది. ఈ ఆరు పథకాలకు సంబంధించిన పని ప్రస్తుతం ఏ దశలో వున్నది ఈ క్రింద తెలుపబడినది :—

(1) తాండవ రిజర్వాయరు (విశాఖపట్నం జిల్లా) :—ఈ పనికి రూ. 370.07 లక్షలు ఖర్చవుతుంది. ఇది 44,240 ఎకరాలకు పారుదల చేస్తుంది. మట్టి డాము పనిలో 21 శాతం పని పూర్తి అయింది. వరద రెగ్యులేటరు క్రింద మట్టి త్రవ్వకం పని కొనసాగుతున్నది ఇందులో 57 శాతం పని పూర్తి అయింది. తూములను నిర్మించడం జరుగుతున్నది. ఇందులో 21 శాతం పని పూర్తి అయింది. కాల్వల త్రవ్వకం కొనసాగుతున్నది. 1968-69 లో ఈ పనికోసం రూ. 5.00 లక్షలు ఖర్చు చేయాలని ఉద్దేశించబడింది.

(2) వట్టిగెడ్డ ప్రాజెక్టు (శ్రీకాకుళం జిల్లా) :-ఈ ప్రాజక్టుకు రూ. 135.68 లక్షలు ఖర్చవుతుంది. ఇది 16,670 ఎకరాలకు పారుదల చేస్తుంది. ఇంతవరకు మట్టి డాముపై 80 శాతం పని, రెగ్యులేటరుమీద రాతి కట్టడంలో 32 శాతం పని

పూర్తయింది. తూములు, కాల్వలకు సంబంధించిన మట్టి త్రవ్వకపు పనికూడ కొనసాగుతున్నది. 1968-69 లో రూ. 23.00 లక్షల ఖర్చు చేయాలని ఉద్దేశించబడింది.

(3) కనుపూరుకాల్వ పథకం (నెల్లూరు జిల్లా) :— ఈ పనికి రూ. 213.24 లక్షలు ఖర్చవుతుంది. ఇది 17 వేల ఎకరాలకు పారుదల చేస్తుంది. 0/0 మైలు నుండి 22/4 మైలువరకు కాలువ అన్నిభాగాలలో పనులు చేపట్టబడ్డాయి. 9/0 మైలు నుండి 12/6 మైలువరకుగల పని పూర్తిచేయబడింది. 1968-69 లో రూ. 15.00 లక్షలు ఖర్చు చేయాలని సంకల్పించబడింది.

(4) బహుదా రిజర్వాయరు (చిత్తూరు జిల్లా) .— ఈ పథకానికి రూ. 40.00 లక్షలు ఖర్చవుతుంది. ఇది 2,880 ఎకరాలకు పారుదల చేస్తుంది. మరవ భాగంలో ఎల్. ఎస్. '0 నుంచి 800' వరకు కట్ ఆఫ్ ట్రెంచి త్రవ్వకం సాగుతున్నది. 12,00 నుంచి 2,600 వరకు మట్టి త్రవ్వకం జరుగుతున్నది. కట్టను వేయడానికి, తూములను నిర్మించడానికి టెండర్లు పిలువబడ్డాయి. 1968-69లో రూ. 10.00 లక్షల మొత్తం ఖర్చు చేయాలని సంకల్పించబడింది.

(5) గుంటూరు కాలువ పథకం (గుంటూరు జిల్లా) :— ఈ పథకానికి రూ. 120.00 లక్షలు ఖర్చవుతుంది. ఇది 27,000 ఎకరాలకు పారుదల చేస్తుంది. ప్రధాన కాలువ, బ్రాంచి కాల్వల త్రవ్వకం పని కొనసాగుతున్నది. భూమికి సంబంధించిన ప్లానులు. మెద్యాళ్ళు 24 మైళ్ళవరకు తయారుచేయబడి, రెవెన్యూ శాఖకు పంపబడ్డాయి. 1968-69 లో రూ. 15.00 లక్షలు ఖర్చు చేయాలని సంకల్పించబడింది.

(6) స్వర్ణ ప్రాజెక్టు (ఆదిలాబాదు జిల్లా) :— ఈ పథకానికి రూ. 112.00 లక్షలు ఖర్చవుతుంది. ఇది 7 వేల ఎకరాలకు పారుదల చేస్తుంది. రెండు వైపులా మట్టి డాము పని దాదాపు పూర్తయింది. రెగ్యులేటరు నిర్మాణానికి సంబంధించిన పునాదుల పని పూర్తయింది. ప్రధానమైన గోడకు సంబంధించిన రాతి పని చేపట్టబడుతున్నది. రెండు తూములకు సంబంధించిన నిర్మాణపు పనికూడా చేపట్టబడింది. చైను 79.40 వద్ద తూము పనికూడ పూర్తికావస్తున్నది. మహారాష్ట్రకు సంబంధించిన 450 ఎకరాలు మినహా, మిగతా ముందు భాగపు భూములన్నీ స్వాధీనం చేసుకోబడి, వాటికి పూర్తిగా నష్టపరిహారం చెల్లించడం కూడా జరిగింది. 1968-69 లో రూ. 15.00 లక్షలు ఖర్చు చేయాలని ఉద్దేశించబడింది.

13. ప్రణాళికా సంఘం ఈ క్రింది మూడు పథకాలకు ఆమోదం తెలిపి నప్పటికీ నిధుల కొరత కారణంగా ఆ పనులు ఇంతవరకు చేపట్టబడలేదు.

(1) గాజులదిన్నె ప్రాజెక్టు (కర్నూలు జిల్లా) :— అంచనా వ్యయం రూ. 96.36 లక్షలు. ఆయకట్టు 12,500 ఎకరాలు.

(2) గండిపాలెం ప్రాజక్టు (నెల్లూరు జిల్లా) :— అంచనా వ్యయం రూ. 97.00 లక్షలు. ఆయకట్టు 10,000 ఎకరాలు.

(3) ఊకచెట్టివాగు ప్రాజెక్టు (మహబూబ్ నగర్ జిల్లా) :— అంచనా వ్యయం 60.00 లక్షలు. ఆయకట్టు 6.700 ఎకరాలు.

14 పైన తెలిపిన విధంగా, ఇదివరకే అమలులోవున్న పథకాలపై అధికంగా ఖర్చుచేయవలసి ఉన్నందున క్రొత్తగా పెద్దతరహా, మధ్యతరహా పథకాలను చేపట్టడానికి చాలా తక్కువ అవకాశం ఉన్నది. పనులు పరిమితంగా చేపట్టడానికి నిధులకొరతే కారణం. అందుచేత సాధ్యమైనంత త్వరలో పని చేపట్టడానికి సంకల్పించిన ఈ క్రింది క్రొత్త పథకాల విషయంలో ముందుగా అభివృద్ధి పన్నులు వసూలు చేయడానికి ప్రభుత్వం ఉద్దేశిస్తున్నది.

1. గోదావరి బ్యారేజి (తూర్పు, పశ్చిమ గోదావరి జిల్లాలు) :— గోదావరి ఆనకట్ట ఒక శతాబ్ది కాలం నాటిది దాని పరిస్థితిని పరిశీలించేందుకుగాను కేంద్రప్రభుత్వంచే నియమించబడిన సంఘం, గోదావరి డెల్టాలో నీటిపారుదలకు భద్రత కలిగించటానికిగాను ఇప్పుడున్న ఆయకట్టుకు దగ్గరలో ఎగువన బ్యారేజి నొకదాన్ని వెంటనే నిర్మించాలని సిఫార్సుచేసింది. సుమారు రూ. 21 కోట్లు ఖర్చుకాగల ఈ పథకం 1967 మే నెలలో ప్రణాళికా సంఘం ఆమోదం కోసం పంపబడింది. వారినుంచి ఆమోదం ఇంకా రావలసివుంది. 1955, ఆంధ్రప్రదేశ నీటిపారుదల (అభివృద్ధి పన్ను అడ్వాన్సు అభివృద్ధి పన్ను విధింపు) చట్టంలో 3-ఎ విభాగం క్రింద అడ్వాన్సు అభివృద్ధి విధింపుకోసం 1967 నవంబరులోనే ఈ పథకాన్ని ప్రకటించడం జరిగింది. చట్టం నిబంధనల ననుసరించి తదుపరి చర్య కొనసాగుతున్నది

2. నిజాంసాగరుకు అభివృద్ధి పనులు (నిజామాబాదు జిల్లా) -:నిజాంసాగరు రిజర్వాయరు గర్భంలో పూడిక ఎక్కువవుతున్నది. అందువల్ల నిజాంసాగరు క్రింద ఇప్పుడున్న ఆయకట్టును భద్రపరచటానికి, అదనంగా కొంత ఆయకట్టుకు నీటిపారుదల సమకూర్చటానికిగాను దానిని అభివృద్ధిచేయడం అవసరమని భావించబడింది. అడ్వాన్సు అభివృద్ధి పన్నును విధించడంద్వారా ఈ పథకానికి ద్రవ్యాన్ని సమకూర్చాలని సంకల్పించబడింది. అడ్వాన్సు అభివృద్ధి పన్ను విధింపు పథకాన్ని ప్రకటించటానికి తగినచర్య తీసుకోబడుతున్నది. ఈ ప్రాజెక్టుకు సవివరమైన అంచనా తయారవుతున్నది.

3. వంశధార ప్రాజెక్టు (నీరడి బ్యారేజి శ్రీకాకుళం జిల్లా):—రూ. 1 95 కోట్లు ఖర్చుకాగల నీరడి బ్యారేజి పథకం క్రొత్తగా 10,410 ఎకరాల ఆయకట్టుకు ఉపయోగపడేటట్టుగా రూపొందించబడింది. చెరువులు, ఏటి కాల్వలద్వారా వేరే 14,588 ఎకరాల విస్తీర్ణంలో సాగును స్థిరపరచటానికికూడా ఈ పథకం తోడ్పడుతుంది. 1967 మార్చిలో ప్రణాళికా సంఘంయొక్క ఆమోదం కోసం ఈ పథకం పంపబడింది. వారినుంచి ఇంకా ఆమోదం రావలసివుంది. ఈ పథకం క్రింద అడ్వాన్సు అభివృద్ధి పన్ను విధించాలనీ, అంచనాలు పూర్తికాగానే ఈ పనిని ప్రారంభించాలని సంకల్పించబడింది.

4. ఏలేరు రిజర్వాయరు పథకం (తూర్పు గోదావరి జిల్లా) :—ప్రస్తుతం వెలికాల్వలద్వారా సాగవుతున్న ఆయకట్టును స్థిరపరచటానికి, పూర్తి అయిన మీదట ఆయకట్టును మరికొంత ఎక్కువ చేయటానికీ ఈ ఏలేరు రిజర్వాయరు పథకం ప్రధానంగా వుద్దేశించబడింది. ఈ పథకానికి సంబంధించి సవివరమైన ప్లానులు అంచనాలు ఇంకా తయారు కావలసివున్నాయి. ఈ పథకం క్రింద కూడా అశ్వాన్ను అభివృద్ధి పన్నును వసూలు చేయాలని, అవసరమైన లాంఛనాలు పూర్తి అయ్యాక ఈ పనిని చేపట్టాలని సంకల్పం. ఈ విషయంలో అవసరమైన చర్య తీసుకోబడుతున్నది.

వరద నివారణ పథకాలు

5. మిత్రాసంఘం సిఫార్సు చేసిన మురుగు పారుదల అభివృద్ధి పథకాలన్నిటిమీద రూ. 18.5 కోట్లు ఖర్చవుతుంది. ఇందులో అవసరమైన డ్రెడ్జింగు, ఎర్తు మూవింగు సామగ్రిని దిగుమతి చేసుకోటానికి విదేశీ మారకద్రవ్యం రూ. 3.0 కోట్లు కావలసివుంటుంది. ఇవేకాకుండా రెండవ దశలో బుడమేరు, ఎర్ర కాల్వలపై వరద నివారణ రిజర్వాయరు వంటి ఇతర కొన్ని పథకాలను అమలు పరచాలనికూడా ఈ సంఘం సిఫార్సుచేసింది. ఈ పథకాలకు మరో రూ. 8.5 కోట్లు కావలసి ఉంటుంది. అందులో విదేశీ మారకద్రవ్య భాగం రూ. 0.5 కోట్లు. ఆ విధంగా మిత్రా సంఘం సిఫార్సు చేసిన ఒకటి, రెండవ దశలకు సంబంధించిన పథకాలన్నిటినీ అమలుపరచటానికి విదేశీ మారకద్రవ్యమైన రూ. 3.5 కోట్లతో సహా మొత్తం రూ. 27 కోట్లు అవుతుంది.

ఆ సంఘం సిఫార్సు చేసిన పథకాలకు అయ్యే మొత్తం వ్యయం అత్యధికంగా వున్న కారణంచేత ఈ పథకాలను రెండు దశలుగా రూపొందించాలని కేంద్రప్రభుత్వం సూచించింది. కొల్లేరు పరీవాహక ప్రాంతంలోను దాని చుట్టు ప్రక్కల డెల్టా ప్రాంతాలలోను వరదను నివారించటానికి, మురుగు నిల్వలను మళ్ళించటానికి రూ. 10.66 కోట్లు ఖర్చుకాగలదని అంచనా వేయబడింది. ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో వరదనివారణ వ్యవహారాల గురించి నిపుణుల సంఘం చేసిన సిఫార్సులను ఆధారంచేసుకొని, రాష్ట్ర పి. డబ్ల్యు. డి శాఖవారు దీన్ని మొదటి దశ ప్రాజెక్టుగా రూపొందించారు. క్రింద తెలిపినట్టి అవసరమైన, ప్రధానమైన ఐదు పథకాలతో కూడిన ఈ ప్రాజెక్టును నాల్గవ ప్రణాళికా కాలంలో రాష్ట్ర ప్రభుత్వం అమలుపరచగలందులకై అవసరమైతే విదేశీ సహాయం పొంది, ఇందు కోసం ప్రత్యేక కేటాయింపుద్వారా అవసరమైన నిధులను సమకూర్చవలసిందిగా కేంద్రప్రభుత్వాన్ని కోరడము జరిగింది.

వరుస సంఖ్య	పథకం పేరు	అంచనావ్యయం (రూ. లక్షలలో)
1.	కొల్లేరు సరస్సులో +7.00 అడుగుల నీటి మట్టం వద్ద రోడ్డు వంతెన 6/6 వ మైలు వద్ద 15,000 క్యూసెక్కులు ప్రవహించటానికి ఉప్పుటేరు కాల్వ (మొదటిదశ) కు అభివృద్ధి పనులు అంతిమంగా 20,000 క్యూసెక్కులు ప్రవహింపచేయటానికి భూమి సేకరించటానికి.	358.00
2.	పశ్చిమగోదావరిజిల్లా ఎర్రంపల్లి దగ్గర తమ్మిలేరుపై వరద నిలుపుదల రిజర్వాయరు.	270.00
3.	కృష్ణా, గోదావరి డెల్టాల క్రింద మురుగు పారుదల కాలవలకు అభివృద్ధి పనులు కొనసాగించడం.	412.5
4.	గుంటూరుజిల్లా వేటపాలెంవద్ద కుందేరు మురుగు కాల్వ 11/6 వ మైలునుండి బాపట్ల తాలూకాలో బంగాళాఖాతం వరకు ప్రస్తుతమున్న రొంపేరుకాల్వ పొడిగింపు.	14.64
5.	గోదావరి తూర్పు డెల్టాలో 12/3 వ మైలునుండి 14/2 వ మైలు వరకు బిక్కవోలు మురుగుకాల్వను వెడల్పు చేయడం.	10.74
		1,065.88

భారత ప్రభుత్వ కేంద్ర జలవిద్యుత్ కమీషనువారు పైన తెలిపిన పథకాలను సాంకేతిక రీత్యా విపులంగా పరిశీలిస్తున్నారు. రాష్ట్ర వరద నివారణ మండలికి సంబంధించిన రాష్ట్ర సాంకేతిక సలహా సంఘంవారి పరిశీలనార్థం మరికొన్నిటితోపాటు ఇటీవల ఈ పథకాలు వారి ముందుంచబడ్డాయి. ఆ సంఘంవారు ఈ పథకాలను ఆమోదించారు. రాష్ట్ర వరదనివారణ మండలివారి ఆమోదం పొందటానికి త్వరలోనే వారి ముందుకూడా ఇవి ఉంచబడతాయి.

మురుగు పారుదల

16. డెల్టా ప్రాంతాలలోని మురుగు కాలువలకు అభివృద్ధి పనులు చేయవలసిన అవసరం వున్నది. ప్రస్తుత ఆర్థిక క్లిష్ట పరిస్థితుల దృష్ట్యా, తగు ప్రమాణాలలో మురుగు కాలువలను మెరుగుపరచడానికి అవసరమైన నిధులను సమకూర్చడం సాధ్యం కాలేదు. అవసరమైన శాసనాన్ని చేసిన తరువాత మురుగు కాలువలకు అభివృద్ధి పనులకోసం కావలసిన నిధులను సేకరించే నిమిత్తం డ్రెయినేజీ సెస్సును విధించాలని ప్రభుత్వం ఉద్దేశిస్తున్నది.

చిన్నతరహా నీటి పారుదల

17. 1966-67 లో రూ. 522.72 లక్షలు ఖర్చు చేయబడింది. ఈ క్రింది పనులు పూర్తి చేయడం మూలంగా 1,29,708 ఎకరాల మేర ప్రస్తుతంవున్న ఆయకట్టుకు స్థిరమైన పారుదల చేకూర్చడానికి, అదనంగా 53,406 ఎకరాల క్రొత్త ఆయకట్టుకు నీటిపారుదల సౌకర్యం చేకూరింది.

వర్గం	పూర్తి చేసిన పనుల సంఖ్య		ప్రస్తుతం పారుదల సౌకర్యం ఉన్న ప్రాంతం, (ఎకరాలు)	క్రొత్తగా పారుదల సౌకర్యం చేకూరిన ప్రాంతం, (ఎకరాలు)	మొత్తం
(i)	క్రొత్త చిన్నతరహా నీటిపారుదల పథకాలు	101	969	16,354	17,323
(ii)	పునరుద్ధరణ పనులు.	1,116	1,28,739	4,564	1,33,303
(iii)	తోడి పోతసాగు పనులు.	52	—	32,488	32,488
	మొత్తం	1,269	1,29,708	53,406	1,83,114

పై పనులకు అదనంగా, 1966-67 లో 174 మురుగు పారుదల పథకాలు కూడా పూర్తి చేయబడ్డాయి వీటి ద్వారా 4,15,239 ఎకరాలను ముంపునుండి కాపాడటం జరిగింది

రాష్ట్ర ఆర్థిక పరిస్థితి క్లిష్టంగా వుండడంచేత 1967-68లో రాష్ట్ర ప్రభుత్వం రూ. 300 లక్షలు మాత్రమే సమకూర్చ గలిగింది. చాలవరకు అమలుపరచిన పథకాలను పూర్తి చేయడానికి సయితం ఈ మొత్తం చాలదు గనుక, 1967-68లో రూ. 300 లక్షల అదనపు కేంద్ర సహాయం కేటాయింపుకు రాష్ట్ర ప్రభుత్వం భారత ప్రభుత్వాన్ని కోరడం జరిగింది. అయితే 1967-68 లో అదనపు నిధులేవీ యివ్వజాలనని భారత ప్రభుత్వం తెలియపరచింది. రాష్ట్ర ఆర్థికవనరులు క్లిష్టంగా వుండటం దృష్ట్యా, కేటాయింపుచేసిన రూ. 300 లక్షలను రూ. 270.58 లక్షలకు తగ్గించడం జరిగింది.

1967-68 లో చిన్న తరహా నీటిపారుదల కార్యక్రమాలు కేటాయింపు చేసిన రూ. 270.58 లక్షల యీ క్రింద సూచించిన విధంగా పంపిణీ చేయడం జరిగింది.

1. చిన్నతరహా నీటిపారుదల పథకాలు.	....	రూ.	206.98	లక్షలు.
2. తోడిపోత సాగు	....	రూ.	27.00	లక్షలు.
3. గొట్టపు బావుల పథకాలు.	....	రూ.	5.07	లక్షలు.
4. బృహత్ ప్రణాళికతో సహా చిన్నతరహా నీటిపారుదల పథకాల పరిశీలన.	....	రూ.	31.53	లక్షలు.
	మొత్తం	రూ.	270.58	లక్షలు.

పై మొత్తాన్ని వ్యయపర్చడంద్వారా ప్రస్తుతంవున్న 1,7,000 ఎకరాల ప్రాంతానికి స్థిరమైన పారుదల సౌకర్యం చేకూర్చడానికి అదనంగా 65.400 ఎకరాల ప్రాంతానికి క్రొత్తగా పారుదల సౌకర్యం కల్పించడానికి ఉద్దేశించబడింది.

1968-69 సంవత్సరానికి కార్యక్రమం

రూ 72 కోట్ల రాష్ట్ర ప్రణాళిక మొత్తంలో 1968-69 సంవత్సరానికి చిన్న తరహా నీటిపారుదలపై వినియోగం రూ. 275 లక్షలు. ఈ మొత్తాన్ని ఈ క్రింది పనులకు ఖర్చు పెట్టడానికి ఉద్దేశించబడింది:

చిన్నతరహా నీటిపారుదల పనులు	....	రూ.	210.00	లక్షలు.
తోడిపోత సాగుపనులు.	...	రూ	25.00	లక్షలు.
గొట్టపుబావి కార్యక్రమం.	....	రూ.	15.00	లక్షలు.
బృహత్ ప్రణాళికతో సహా చిన్నతరహా నీటిపారుదల పరిశీలన.	....	రూ.	25.00	లక్షలు.
		రూ.	275.00	లక్షలు.

పై మొత్తాన్ని వ్యయపరచడంద్వారా ప్రస్తుతం వున్న 69.000 ఎకరాల మేరకు స్థిరమైన పారుదల సౌకర్యం చేకూర్చడానికి అదనంగా 32,000 ఎకరాలకు పారుదల సౌకర్యం ఏర్పాటుచేయడానికి ఉద్దేశించబడింది.

రాష్ట్రంలోని చిన్నతరహా నీటిపారుదల పథకాల పనులకు సంబంధించిన పరిస్థితిని ఈ క్రింది పట్టిక సూచిస్తుంది .

వరుస సంఖ్య వర్గం	1957 ఏప్రిలు నాటికి అమలులో వున్న పథకాల సంఖ్య	పూర్తి చేయడానికి అవసరమైన మొత్తం వ్యయం. రూ. లక్షలు	1968 మార్చి ఆఖరు నాటికి ఖర్చు కాగలదని అంచనా. రూ. లక్షల్లో	1968 మార్చి నాటికి పూర్తి కాగలవని ఆశించిన పథకాలు: ఆయకట్టు: సంఖ్య	ప్రస్తుతం వున్నది ఎకరాలు లక్షలు	క్రొత్తది ఎకరాలు లక్షలు	1968-69 కి కేటాయింపు	1969 ఏప్రిల్ నాటికి మిగిలి వుండే పనులు	మిగిలి పోయిన పనులను పూర్తి చేయడానికి అవసరమైన మొత్తం (రూ. లక్షలు)
1. పునరుద్ధరణ, మెరుగు పారుదల మున్నగు వాటితో సహా చిన్న తరహా నీటి పారుదల.	2,832	822.80	206.98	810	1.14	0.52	210.00	2,021	405.82
2. తోడి-పోతసాగు కార్యక్రమాలు.	17	58.52	27.00	10	—	0.134	25.00	7	6.52
3. గొట్టపు బావుల కార్యక్రమం.	—	57.00	5.07	—	—	—	15.00	—	36.93
4. బృహత్ ప్రణాళిక తయారీతో సహా పథకాల పరిశీలన.	—	—	31.53	—	—	—	25.00	—	—
			270.58				275.00		449.27

ఆ విధంగా. వచ్చే సంవత్సరాంతానికి సయితం, అమలుకు మిగిలిన చాలా పథకాలను పూర్తి చేయవలసి వుంటుంది.

బృహత్ ప్రణాళిక

18. సాగు క్రిందికి రాగల 42.7 మిలియను ఎకరాలకు గాను, 31.52 మిలియను ఎకరాలమేర పంటలు పండిస్తున్నారనీ, ఇందులో నీటిపారుదలఅయ్యే మొత్తం ప్రాంతం 9.51 మిలియను ఎకరాలు మాత్రమే అంటే పంట పండే ప్రాంతంలో సుమారు 30 శాతం మాత్రమే—అని ఆంధ్రప్రదేశ్‌లోని భూమి వినియోగ గణాంక వివరాలు సూచిస్తున్నాయి. రాష్ట్రంలోని నీటి వనర్లను వినియోగించుకోవడం కోసం పరివాహా ప్రాంతంవారీగా ఏకీకృతమైన బృహత్ ప్రణాళిక తయారు చేయడానికి 1965, నవంబరులో రాష్ట్రప్రభుత్వం జిల్లాస్థాయి, సర్కిలు స్థాయి, రాష్ట్ర స్థాయిలో ప్రత్యేక సిబ్బందిని మంజూరు చేసింది. దీర్ఘ కాలిక ప్రయోజనాల దృష్ట్యాను, పెద్ద తరహా, మధ్య తరహా నీటి పారుదల పథకాలతో సమన్వయ పరుస్తూను చిన్న తరహా నీటి పారుదల పథకాలను దశలవారీ ప్రాధాన్యత ప్రాతిపదికపై చేపట్టడానికి ఈ ఏకీకృత బృహత్ ప్రణాళిక దోహదం చేస్తుంది. అంతే కాదు దీనివల్ల నీటి పారుదల వనర్ల అభివృద్ధి ఏకీకృతంగా సాగుతుంది. చేసిన పనే మరొకసారి చేయడం వుండదు.

బృహత్ ప్రణాళిక రచన కోసం వివరమైన పరిశీలనలు జరిపేందుకు గాను, రాష్ట్రం నాలుగు ప్రాంతాలుగా విభజించబడింది. అవి (1) గోదావరికి ఉత్తరంగా ఉండే 19 చిన్న తరహానదీపరీవాహక ప్రాంతాలు (ఉత్తర ప్రాంతం), (2) గోదావరి ప్రాంతం; (3) కృష్ణా ప్రాంతం (4) గోదావరికి దక్షిణంగా వుండే 19 చిన్న తరహా నదీపరీవాహక ప్రాంతాలు (దక్షిణ ప్రాంతం), చాలా పెద్దవి అయినందువల్ల గోదావరి పరీవాహక ప్రాంతాలను 9 ఉప పరీవాహక ప్రాంతాలు గాను, కృష్ణా పరీ వాహక ప్రాంతాలను 7 ఉప పరీవాహక ప్రాంతాలుగాను విభజించడం జరిగింది.

బృహత్ ప్రణాళికను తయారు చేయడానికి ప్రతి పరీవాహక ప్రాంతంలోను యిప్పటికి వినియోగించిన లేక ఇటుపై వినియోగించదలచిన భూమిని, నీటినిగురించిన విస్తృత సమాచారాన్ని సక్రమ పద్ధతిలో సేకరించవలసి వుంటుంది. మిగులు భూమిని నీటిని వినియోగించుకోడానికి సంబంధించిన క్రొత్త పథకాల ప్రతిపాదనలను రూపొందించవలసి వుంటుంది. మిగులు వనర్ల వినియోగం కోసం, భారత సర్వేమ్యాపులను పురస్కరించుకొని వెయ్యి క్రొత్త పథకాలు ప్రతిపాదించబడ్డాయి. ఈ వెయ్యి పథకాల్లోను. 300 పథకాలు పరిశీలించబడ్డాయి. ప్రాథమిక నివేదికలు, అంచనాలు తయారవుతున్నాయి.

గొట్టపుబావుల కార్యక్రమం

19. కృష్ణా, గోదావరి డెల్టా ప్రాంతాలలోను, పరిసర ప్రాంతాలలోను గల సారవంతమైన భూములలో వ్యవసాయోత్పత్తిని తీవ్రతరం చేసే వుద్దేశంతో, నీటి పారుదల సౌకర్యం కల్పించడానికి రూ. 701.873 మిలియను ఖర్చు

అంచనాతో ఆ ప్రాంతాల్లో 7,500 గొట్టపుబావుల నిర్మాణం కోసం ఒక ప్యాకేజీ ప్రభుత్వ పరిశీలనలో వున్నది. అట్టి బృహత్ పథకం ప్రారంభించడానికి ముందు, రూ. 57 లక్షల మొత్తం అంచనా ఖర్చుతో గుంటూరు, కృష్ణా, తూర్పు, పశ్చిమ గోదావరి జిల్లాలలోని డెల్టా, మెరక ప్రాంతాల్లో 88 పరిశీలనాత్మక గొట్టపు బావుల నిర్మాణానికి ఉద్దేశించబడింది. 1967-68 లో రూ. 5.07 లక్షలు ఖర్చు చేయడానికి సంకల్పించబడింది. 1968-69 బడ్జెటులో రూ. 15 లక్షలు కేటాయించబడింది. ఈ దశలో భూగర్భ జలాల వివరాల సేకరణకు ఒక ప్రయోగాత్మక పథకంగా మాత్రమే యీ పథకం చేపట్టబడింది. నీటి వనర్ల లభ్యత ఫలితాల ఆధారంగా గొట్టపు బావులను ఉత్పత్తి గొట్టపు బావులుగా మార్చి నీటి పారుదల కోసం వ్యవసాయ దారులకు వాటిని అప్పగించడం జరుగుతోంది. వారి నుండి ఈ వ్యయంలో కొంత భాగం వసూలు చేయబడుతుంది.

సాధారణ విషయాలు

20. ప్రణాళిక వ్యయంలోని తగ్గింపు పెద్ద తరహా, మధ్య తరహా, చిన్న తరహా నీటి పారుదలపై వినియోగం తగ్గింపుకు దారి తీసింది. పెద్ద తరహా మధ్య తరహా నీటి పారుదలపై వినియోగం 1965-66 లో రూ. 818 29 లక్షలు వుండగా 1968-69 లో రూ. 687 లక్షలకు తగ్గించబడింది. చిన్న తరహా నీటి పారుదలపై వినియోగం 1965-66 లో రూ. 551.44 లక్షలు వుండగా 1968-69 లో రూ. 275 లక్షలకు తగ్గించబడింది. నీటి పారుదల ప్రాజెక్టుల అమలు వేగం తగ్గించిన కారణంగా నీటి పారుదల విభాగంలో నియమితులైన చాలామంది ఇంజనీరింగు ఉద్యోగులను తొలగించవలసి వచ్చింది. మున్ముందు తొలగింపు జరగకుండా నివారించడానికి సాధ్యమయినంతవరకు తొలగించిన ఉద్యోగులను వీలైనంత మందిని తిరిగి చేర్చుకోవటానికిని వివిధ చర్యలు ప్రభుత్వ పరిశీలనలో వున్నాయి. రాష్ట్రంలోని పరిశీలన యూనిట్ల పరిధిని, వాటి కార్యకలాపాలను విస్తృత పరచడమన్నది యీ విషయానికి సంబంధించిన అతిముఖ్యమైన ప్రతిపాదన. పథకాలను సమగ్రంగా పరిశీలించడం అవసరమని గత అనుభవాన్నిబట్టి తెలియ వచ్చింది. ఈ విధంగా పరిశీలించినట్లయితే పథకాల అమలు దశలో పని ఆగి పోవడంగాని, యిబ్బందిగాని వుండదు. ప్రత్యేకించి త్వరలో రూపొందించవలసి వున్న నాలుగవ ప్రణాళిక దృష్ట్యా ఈ అంశానికి మరింత ప్రాధాన్యత చేకూరింది. కాబట్టి, కొనసాగుతున్న పథకాలకు, మంజూరైన పథకాలకు మాత్రమే కాక, రానున్న సంవత్సరాలలో చేపట్టే క్రొత్త పథకాలకు సయితం సవివరమైన పరిశీలనలు జరిపి, నమూనాలకు తుది రూపం యివ్వాలని నిర్ణయించబడింది. దీని ద్వారా, ఇంజనీరింగు ఉద్యోగుల తొలగింపు సమస్య కొంతవరకు పరిష్కారం కాగలదని నేను విశ్వసిస్తున్నాను.

శాసనసభలో IX వ నెంబరు డిమాండును ప్రతిపాదిస్తూ ముఖ్యమంత్రి చేసిన వివరణ

సభాపతి మహాశయా,

సభవారి పరిశీలన నిమిత్తం IX వ నెంబరు డిమాండును ప్రతిపాదిస్తున్నాను.

ఆర్థిక మంత్రిగా నేను సభవారికి సమర్పించిన సవివరమైన బడ్జెటు అంచనాలలో IX వ నెంబరు డిమాండు పైకం పొందుపరచబడింది. అది గవర్నరుకు, వారి సిబ్బందికి, మంత్రులకు, సచివాలయ శాఖలకు, శాఖాధిపతుల క్రింద వున్న కొన్ని శాఖలకు, అనుబంధ కార్యాలయాలకు చెందిన ఖర్చుకు సంబంధించినట్టిది.

వివిధ శాఖలకు చెందిన విధానాలను ఆయా శాఖల మంత్రులు తమ డిమాండులను ప్రతిపాదించేటప్పుడు వివరించగలరు.

సాధారణ పరిపాలన శాఖను గురించి, దాని పరిపాలనా నియంత్రణ క్రింద ఉన్న యీ క్రింది శాఖలను గురించి నేను వివరిస్తాను :

(1) ఆంధ్రప్రదేశ పబ్లిక్ సర్వీసు కమీషను,

(2) ఆంధ్రప్రదేశ విజిలెన్సు కమీషను,

(3) క్రమశిక్షణ వ్యవహారాల ట్రిబ్యునలు,

(4) అవినీతి నిరోధక శాఖ,

(5) ప్రభుత్వ గృహాలశాఖ,

(6) కొత్త ఢిల్లీలోని ఆంధ్రప్రదేశ ప్రభుత్వ ప్రత్యేక కమీషనరు.

పెద్ద పద్దు నెం. 19 సాధారణ పరిపాలనశాఖ :

రాష్ట్ర అధిపతి :—గవర్నరు పదవి భారత రాజ్యాంగ చట్టంలోని 153, 158 పరిచ్ఛేదాల ననుసరించి ఏర్పాటు చేయబడింది. గవర్నరు, అద్దె చెల్లించ నవసరంలేకుండా తమ అధికార నివాసాన్ని వినియోగించుకోవడానికి, పార్లమెంటు శాసనం ద్వారా నిర్ణయించే జీత, భత్యాలు పొందడానికీ విశేష అధికారాలు కలిగి వుండడానికి ఆయనకు హక్కు వున్నదని యీ పరిచ్ఛేదాలలో నిబంధించబడివున్నది.

1956, రాష్ట్ర పునర్వ్యవస్థీకరణ చట్టములోని 73 వ విభాగం క్రింద రాష్ట్రపతి జారీచేసిన 1957 రాష్ట్ర పునర్వ్యవస్థీకరణ (గవర్నరు భత్యాలు, విశేషాధికారాలు) ఉత్తరువు గవర్నరుకు ఆయన సిబ్బందికి సమకూర్చవలసిన

ఖర్చు పద్దులను నిర్దేశిస్తున్నది. వాటికోసం 1968-69 బడ్జెటు అంచనాలలో యీ క్రింది విధంగా కేటాయింపులు చేయబడినాయి :

		రూ.
గవర్నరు జీతం	....	59,400 (స్వచ్ఛందంగా తగ్గించుకొన్న మొత్తం పోను)
గవర్నరు సచివాలయ సిబ్బంది	....	97,000
గవర్నరు సిబ్బంది, ఆయన ఇంటి సిబ్బంది	....	1,58,500
కాంట్రాక్టు భత్యంనుంచి ఖర్చు	....	70,000
పర్యటన ఖర్చులు లేక సైడింగులు	....	80,000
గవర్నరుకు, ఆయన కుటుంబానికీ, సిబ్బందికి వైద్య సదుపాయాలు	....	34,700
వినోద, అతిథిసత్కారాల ఖర్చులు	....	18,000
	మొత్తం	5,17,600

1957 రాష్ట్రపునర్వ్యవస్థీకరణ (గవర్నరు భత్యాలు, విశేషాధికారాలు) ఉత్తరువును, భారత రాజ్యాంగ చట్టంలోని 202 (3) (ఎ) పరిచ్ఛేదాన్ని పురస్కరించుకుని, గత సంవత్సరం అంటే 1967—68 లో అయిన ఖర్చును దృష్టిలోకి తీసుకొని పై కేటాయింపు చేయబడింది. ప్రతి రాష్ట్ర విస్తీర్ణం, జనాభా మొదలైన వాటిని దృష్టిలోకి తీసుకొని గవర్నరు భత్యాల విశేషాధికారాల ఉత్తరువు క్రింద రాష్ట్రపతి ఈ కేటాయింపులను నిర్ణయించి ఉండడంచేత రాష్ట్ర ప్రభుత్వం వాటిని మార్చడానికి వీలులేదు. 1968 జనవరి 1 వ తేదీ నుంచి సిబ్బంది కరువు భత్యం పెంచినప్పటికీ ఆంధ్రప్రదేశ్ రాజభవన్ విషయంలో చేసిన కేటాయింపులు గవర్నరు భత్యాల విశేషాధికారాల ఉత్తరువులో నిర్ణయించిన పరిమితులకు మించలేదు. గవర్నరు తమ జీతం నుంచి ఏడాదికి రూ. 6,600 ల మొత్తాన్ని స్వచ్ఛందంగా తగ్గించుకొన్నారు.

(బి) మంత్రులు :

(వోటు చేసినది. . రూ. 12,08,600) ఈ పద్దు క్రింద కేటాయింపులో మంత్రులకు వారిక్రింద పనిచేసే సిబ్బందికి జీతభత్యాలకు అయ్యే ఖర్చు, కంటింజెంటు ఖర్చు చేరివుంటాయి. మంత్రుల జీత భత్యాలు రాష్ట్ర శాసన మండలి అప్పుడప్పుడు నిర్ణయించే విధంగా ఉండాలని భారత రాజ్యాంగ చట్టంలోని 164 వ పరిచ్ఛేదం నిబంధిస్తున్నది. సవరణ పొందిన 1953 ఆంధ్ర జీతాల చెల్లింపు, అనర్హతల తొలగింపు చట్టంలో మంత్రుల జీతభత్యాల చెల్లింపులకు సంబంధించిన నిబంధనలు చేయబడ్డాయి. ప్రతి మంత్రికి సెక్షను ఆఫీసరు లేక తహశీల్దారు

గ్రేడులో ఒక పర్సనల్ అసిస్టెంటు, ఒక స్టెనో గ్రాఫరు, ఒక అసిస్టెంటు ఉండ వచ్చును. కొందరు మంత్రుల విషయంలో పర్సనల్ అసిస్టెంటుకు బదులు గెజిటెడ్ ప్రయివేట్ సెక్రటరీని నియమించుకోడానికి అనుమతించడం జరిగింది.

సివిల్ సచివాలయం

ఎ. I సాధారణ పరిపాలన శాఖ :

(వోటు చేసినది రూ. 15,38,400) సాధారణ పరిపాలన శాఖకు చెందిన అధికారుల సిబ్బంది, జీతభత్యాలు, కంటింజెన్సీలు, టెలిఫోను ఖర్చులు, ఇతర కంటింజెంటు ఖర్చులు ఈ పద్దు క్రింద కేటాయింపులో చేరి వున్నాయి. సర్వీసు విషయాలు, వ్యవస్థీకరణకు, కార్య విధానాలకు సంబంధించిన పని రాష్ట్రంలోని న్యాయమూర్తులు, కలెక్టర్లు, ఐ. ఏ. ఎస్., ఐ. పి. ఎస్., అధికారులకు సంబంధించిన సిబ్బంది విషయాలు, శాంతి భద్రతలు, రాష్ట్ర పునర్వ్యవస్థీకరణ, దక్షిణ రాష్ట్రాల మండలి, జాతీయ సమైక్యత, ప్రాంతీయ సంఘం, విజిలెన్సు కమీషను, అధికార భాషకు సంబంధించిన పనులు, రాష్ట్రంలోని అల్ప సంఖ్యాక భాషా వర్గాల వారికి రక్షణలు ఇవి సాధారణ పరిపాలనశాఖ ముఖ్యంగా నిర్వహించే పనులు, పరిపాలనను సమర్థవంతంగా నిర్వహించడంలో సాధారణ పరిపాలన శాఖను ఉత్తమ సాధనంగా రూపొందించే నిమిత్తం "ఎన్నికలు, గృహవసతి" కి సంబంధించిన పనిని హోం శాఖకు బదిలీ చేయడం జరిగింది.

పరిపాలనా సంస్కరణల విభాగం :

సాధారణ పరిపాలన శాఖలోని పరిపాలనా సంస్కరణల విభాగం ఒక సహాయ కార్యదర్శి, 3 సెక్షన్ల సిబ్బందితో మాత్రమే పని చేస్తున్నది. సర్వీసు వ్యవహారాలు చూసే ప్రభుత్వ ఉప కార్యదర్శి ఈ పనిని కూడా చూస్తున్నారు. ఈ విభాగం నిర్వహించిన కొన్ని ముఖ్యమైన పనులను సంక్షిప్తంగా ఈ దిగువ తెలియజేయడమైనది.

పరిపాలనా సంస్కరణలు :

1964-65 లో ఏర్పాటైన పరిపాలనా సంస్కరణల సంఘం చేసిన సిఫారసులను ప్రభుత్వ కార్యదర్శులు, ఇతర ప్రత్యేక విషయ నిర్ణయ సంఘాలు పరిశీలించడం జరిగింది. వారు తమ సిఫారసులతో వాటిని ప్రభుత్వానికి సమర్పించారు.

ఫారాల, రిజిస్టర్ల ప్రమాణీకరణ, సరళీకరణ :

ఈ సమస్య విషయంలో తీవ్రమైన కృషి జరిగింది. ప్రభుత్వ కార్యాలయాలన్నింటిలోను వాడుకలో వున్న పెక్కు ఫారాలను తొలగించవలసినదిగా ఇది వరకే ఉత్తరువులు జారీ చేయబడ్డాయి ప్రభుత్వ కార్యాలయాలలో ఉపయోగింలో వున్న ప్రత్యేక స్వభావంగల ఫారాల విషయంలో శాఖీయ సంఘాలు ఏర్పాటయ్యాయి. వాటికి సంబంధించిన పని త్వరలోనే పూర్తి కాగలదని ఆశించబడుతున్నది.

నియతకాలిక వివరణల తగ్గింపు :—శాఖాధిపతులు తమ క్రింది కార్యాలయాలు అందజేయాలని నిర్ణయించిన నియతకాలిక వివరణలను ఆయా కార్యాలయాలలో పరిశీలించడం జరిగింది. సంబంధించిన అధికార్లతో చర్చించిన మీదట పరిశీలించిన దాదాపు 3,000 నియతకాలిక వివరణలలోను 800 వివరణలను తొలగించడమో, ఇతర వివరణలతో చేర్చడమో లేదా మరో విధంగా మార్పు చేయడమో జరిగింది. దీనివల్ల చెప్పుకోతగినంతగా పైకం ఆదా అవుతుంది.

ఆర్థిక సలహాదార్లు—ఆర్థిక సలహాదార్ల పదవీ వ్యవస్థ పనిచేసే తీరును, సంబంధించిన సచివాలయ శాఖలకు దానివల్ల చేకూరే ప్రయోజనాన్ని సమీక్షించడం జరిగింది. వ్యయ:ర్తనం దృష్ట్యాను, సమర్థవంతమైన కార్యనిర్వహణ దృష్ట్యాను సచివాలయ సిబ్బంది స్వరూపాన్ని పునర్వ్యవస్థీకరించడానికి తీసుకుంటున్న చర్యల దృష్ట్యాను ఆర్థిక సలహాదార్ల పదవులు రద్దు చేయబడ్డాయి.

ప్రచురణలు:-వ్యవస్థీకరణకు కార్య విధానాలకు సంబంధించి 'ఆర్గనైజేషన్ అండ్ మెథడ్ హాండ్ బుక్' అనే పుస్తకం, సాధారణ పరిపాలనకు సంబంధించి 'మాన్యుయల్ ఆఫ్ జనరల్ అడ్మినిస్ట్రేషన్' అనే పుస్తకం ప్రచురించబడ్డాయి. ఇంతేకాకుండా ఈ విభాగంయొక్క పూర్వ చరిత్రను లక్ష్యాలను, ఇందులో జరిగిన ముఖ్యమైన కృషిని గురించి వివరించే సమగ్రమైన నివేదికకూడా ముద్రించబడింది. దైనందిన ప్రభుత్వ పరిపాలనకు సంబంధించిన విధానాలలో పరామర్శ పుస్తకంగా అత్యంత ఉపయోగకారిగా వుండే 'హౌస్ కీపింగు జాబ్స్' అనే మరొక వివరణ గ్రంథంకూడా ప్రస్తుతం తయారు చేయబడుతున్నది.

తనిఖీలు, పరిశీలనలు:-మహబూబ్‌నగర్, కృష్ణాజిల్లా కలెక్టరు కార్యాలయాలలో వ్యవస్థీకరణను, కార్య విధానాలను గురించిన పరిశీలన కార్యక్రమం చేపట్టబడింది. ఆ కార్యాలయాలలో అనుసరించే పద్ధతులు మొదలైన వాటిని సవివరంగా పరిశీలించిన మీదట వాటి విషయమై అభివృద్ధిని సూచిస్తూ అనేక సిఫారసులు చేయబడ్డాయి. వక్ఫ్‌బోర్డు పని తీరును గురించి ప్రత్యేక పరిశీలన జరిగింది. అందలి విషయాలను చక్క దిద్దడానికి యిదమిద్ధమైన సిఫారసులతో ఒక నివేదిక సమర్పించబడింది. సిఫారసులన్నీ ఆమోదించబడ్డాయి.

ఆంతరంగిక నివేదిక ఫారాలు:-ఆంతరంగిక నివేదికల విషయంలో ప్రస్తుతం అనుసరిస్తున్న విధానం పరిశీలించబడుతున్నది. ఒక వ్యక్తి నిజమైన శక్తి సామర్థ్యాలను నిర్ణయించే ఉద్దేశంతో సమర్థత నిర్ధారణ పట్టికలను ప్రవేశపెట్టే సమస్యను చురుకుగా పరిశీలించడం జరుగుతున్నది.

ప్రోత్సాహక బహుమతుల పథకం:-మిక్కిలి ఉపయోగకరమైన సూచనలను చేసిన వారికి ప్రోత్సాహక బహుమతులను యిచ్చే విషయంలో అందిన ప్రతిపాదనలను పరిశీలించే పనిని రెవిన్యూబోర్డు మొదటి సభ్యుడు, హోం శాఖ ప్రభుత్వ ప్రత్యేక కార్యదర్శి పరిశ్రమల శాఖ, ప్రభుత్వ కార్యదర్శితో కూడిన సంఘానికి అప్పగించడం జరిగింది. ఈ సంఘం వారు చేసిన సిఫారసులను పురస్కరించుకొని 19 మంది ఉద్యోగులకు జాతీయ పొదుపు

పత్రాల రూపంలో రూ. 5,500 ల మేరకు నగదు బహుమతులను, ముగ్గురు ఉద్యోగులకు నాలుగు అడ్వాన్సు ఇంక్రిమెంట్లను మంజూరు చేయడం జరిగింది.

వ్యయకర్తన చర్యలు ప్రస్తుత ఆర్థిక క్లిష్ట పరిస్థితిని ఎదుర్కోవడానికి వీలుగా ప్రభుత్వం దిగువ వివరించిన విధంగా వ్యయకర్తన చర్యలను ప్రవేశ పెట్టింది :

(ఏ) 10 శాతం మేరకు సిబ్బందిని తగ్గించి, అట్టి మిగులు సిబ్బందిని తగిన ఖాళీలలో చేర్చుకోవడం,

(బి) 1967-68 లో ఏ పదవిని గాని పై స్థాయికి పెంచకపోవడం

(సి) ప్రయాణ భత్యానికయ్యే ఖర్చును 20 శాతం తగ్గించడం,

(డి) ప్రభుత్వ విందులను ఏర్పాటు చేయకపోవడం,

(ఇ) 1967-68 లో ఎట్టి వాహనాలను కొనకపోవడం,

(ఎఫ్) స్టేషనరీ సరఫరా ఉపయోగాలను 15 శాతం నుండి 20 శాతం వరకు తగ్గించడం.

సచివాలయ కార్యవిధానంలో శిక్షణ:—1-4-1967 తేదీ లగాయితు 239 మంది సచివాలయ ఉద్యోగులకు సచివాలయ కార్యవిధానంలో పునశ్చరణ లేక ప్రాథమిక శిక్షణ ఇవ్వబడింది.

ఆలోచనలోవున్న పథకాలు:— శాఖాధిపతుల కార్యాలయాలలోను సచివాలయ శాఖలలోను పని వేగాన్ని పని సమర్థతను ఇనుమడింపజేయడం కోసం ఆయా కార్యాలయాలలో అన్నిఅంశాలకు సంబంధించి పాలీనా తనిఖీచేయుటానికై ఒకపథకం రూపొందించబడుతున్నది. సచివాలయవ్యవస్థను హేతుబద్ధం చేయడం. క్రమశిక్షణ వ్యవహారాలు మున్నగువాటి విషయంలో అనుసరించదగు కార్యవిధానాన్ని సరళీకరించడంవంటి మరికొన్ని పథకాలు కూడా శీఘ్రగతిని రూపొందించబడుతున్నాయి.

అధికార భాష :

గడిచిన బడ్జెటు సమావేశంలో ఈ విషయమై నేను సభవారికి వివరించడం జరిగింది. ఆ తర్వాత 1966 ఆంధ్రప్రదేశ్ అధికారభాషా చట్టం అమలుకు సంబంధించి మరికొన్ని చర్యలు తీసుకోబడ్డాయి.

పరిపాలనా సామర్థ్యానికి భంగం కలుగని రీతిగా 1966 ఆంధ్రప్రదేశ్ అధికారభాషా చట్టం క్రమక్రమంగా అమలుపరచబడుతున్నది. 1966 ఆంధ్ర ప్రదేశ్ అధికార భాషా చట్టం 3 (1) వ విభాగంక్రింద. 24 శాఖలకు సంబంధించి తాలూకా స్థాయిలో తెలుగును ప్రవేశ పెడుతూ రెండు ప్రకటనలు జారీ చేయబడ్డాయి. కొన్ని నిర్దిష్ట ప్రాంతాలలో కొన్ని నిర్దిష్ట కార్యాలనిమిత్తం ఉర్దూ తదితర మైనారిటీ భాషల వాడక నిమిత్తం చట్టం 7వ విభాగంక్రింద ఒక

ప్రకటన జారీచేయబడింది. తెలుగు వాడుకను మరో మూడు శాఖలకు విస్తరింపచేసే ప్రతిపాదన పరిశీలనలో వున్నది.

ప్రభుత్వం ఆమోదించిన 'కీ బోర్డు' ననుసరించి తయారుచేయబడ్డ తెలుగు టైపురైటర్లు అందాయి. ఇప్పుడున్న టైపిస్టులకు తెలుగు టైపురైటింగులో శిక్షణ ఇవ్వడానికిగాను 1968 ఫిబ్రవరి 14వ తేదిన హైదరాబాద్‌లో శిక్షణ కేంద్రం ప్రారంభించబడింది. 120 మంది టైపిస్టులకు నాలుగు నెలలపాటు శిక్షణ ఇవ్వడానికి సంకల్పించబడింది.

క్రింది కార్యాలయాలలో తెలుగు వాడుకకు సంబంధించి ప్రభుత్వ ఉత్తర్వులను అమలు జరపడంలో జరిగిన ప్రగతిని గూర్చి సమీక్షించడానికి, వాటి అమలును శీఘ్రతరం చేయటానికి ఆరోగ్య వైద్యశాఖల మంత్రి అధ్యక్షతన శాసనసభ్యులు ఐదుగురు సభ్యులుగాగల సంఘం ఒకటి ఏర్పాటు చేయబడింది

రాష్ట్ర చట్టాలను తెలుగులోకి అనువదించి అధికారిక పాఠాలను తెలుగులో ప్రచురించే నిమిత్తం అధికార భాషా (శాసన) సంఘం ఒకటి ఏర్పాటుచేయటానికి సంబంధించిన ప్రతిపాదన ప్రభుత్వ పరిశీలనలో వున్నది.

తెలుగులో లినో కంపోజింగు మెషిను కోసం కీ బోర్డు నొకదాన్ని రూపొందించటానికి గల అవకాశాల గురించి ప్రభుత్వం పరిశీలిస్తున్నది.

ప్రభుత్వ కార్యాలయాలు అన్నిటిలోను ఉపయోగిస్తున్న ఫారాలను రెండు భాషలలో ప్రచురించుటంకోసం అవి తెలుగులోకి అనువదించబడుతున్నాయి.

(కె.) ఆంధ్రప్రదేశ్ పబ్లిక్ సర్వీసు కమీషను :

చార్జ్ చేసినది రూ. 10,11,200,00 : ఆంధ్రప్రదేశ్ పబ్లిక్ సర్వీస్ కమీషన్ భారత రాజ్యాంగంలోని నిబంధనల ప్రకారం ఏర్పాటు చేయబడింది, ఇందులో చెయిర్మను. ముగ్గురికి మించిన సభ్యులు ఇతర సిబ్బంది వుంటారు.

కమీషను ఈదిగువ తెలిపిన ముఖ్య కర్తవ్యాలను నిర్వహిస్తుంది :

(i) ఉద్యోగుల నియామకంకోసం పరీక్షలను జరపడం.

(ii) సివిల్ సర్వీసులలో నియామక పద్ధతులకు, నియామకాలు చేయటంలో పాటించవలసిన సూత్రాలకు సంబంధించిన అన్ని విషయాలను గురించి నియామకాలకు. ప్రమోషన్లకు, బదిలీలకు. అభ్యర్థుల అర్హతల గురించి సలహా యివ్వటం, రాజ్యాంగ చట్టంక్రింద చేసిన నిబంధనద్వారా కమీషనుయొక్క పరిధినుంచి మినహాయించిన మేరకుతప్ప ప్రభుత్వోద్యోగికి సంబంధించిన క్రమశిక్షణ విషయాలన్నిటిపైనా, వాటికి సంబంధించిన విజ్ఞప్తులు లేక అర్జీలు మొదలైన వాటిపైన సలహాలివ్వటం.

ఈ కమీషను కోరబడిన సందర్భాలలో యూనియన్ పబ్లిక్ సర్వీసు కమీషనుకు రాష్ట్రంలోని యితర ఎంపిక సంస్థలకు కూడా తోడ్పడుతుంది.

పబ్లిక్ సర్వీసుల ప్రమాణాన్ని, నైతికస్థాయిని కాపాడటానికి అది న్యాయంగానూ, నిష్పక్షపాతంగానూ వ్యవహరిస్తుంది. ఈ కమీషను వుండటం ఎంతో అవసరమన్నది నిర్వివాదాంశం.

ఆంధ్రప్రదేశ్ విజిలెన్సు కమీషను :

(వోటుచేసినది : రూ. 1,34 700) భారత ప్రభుత్వం ఏర్పాటు చేసిన కేంద్ర విజిలెన్సు కమీషను మోస్తరుగానే రాష్ట్రప్రభుత్వం ఏకసభ్య విజిలెన్సు కమీషనును 1964 లో ఏర్పాటుచేసింది. మొదటి విజిలెన్సు కమీషనరుగా ఆంధ్ర ప్రదేశ హైకోర్టు రిటైర్డు న్యాయమూర్తిని నియమించడం జరిగింది. మొదటి విజిలెన్సుకమీషనరు 27-6-64 తేదీనుండి 27-6-67వ తేదీ వరకు పదవిలో వున్నారు. కొంతకాలం అదనపు బాధ్యతలను వహించిన మీదట రెండవ విజిలెన్సు కమీషనరు 29—10—67 వ తేదీన పదవిని స్వీకరించారు.

ఈ పథకం క్రింద రాష్ట్ర కార్య నిర్వాహక అధికారం వర్తించే విషయాలకు సంబంధించి ఈ కమీషనుకు విచారణాధికారం ఇతర అధికారాలు ఉంటాయి. అఖిల భారత సర్వీసులోని సభ్యులతో సహా ప్రభుత్వ ఉద్యోగులపై అవినీతి, దుష్ప్రవర్తన లేక నిజాయితీలేకపోవడం లేక ఇతర విధాలైన అక్రమాలు లేక అవరోధాలకు సంబంధించిన ఏదేని వ్యవహారాన్నిగాని ఫిర్యాదునుగాని తగు మార్గం ద్వారా విచారణ చేయటానికి లేదా విచారణ జరిపించటానికి విజిలెన్సు కమీషనుకు అధికారాలు వుంటాయి. విచారణ తాలూకు నివేదికలు అందినమీదట, క్రిమినలు ప్రాసిక్యూషను జరపడం, క్రమశిక్షణ వ్యవహారాలకు సంబంధించిన ట్రిబ్యునలు విచారణ జరపడం లేదా శాఖవారి చర్యలు లేదా చర్యను విరమించుకోవడం వంటి విషయాలలో తీసుకోవలసిన తదుపరి చర్య విషయంలో ఈ కమీషను సంబంధించిన అధికార వర్గానికి సలహా యిస్తుంది. క్రమశిక్షణ వ్యవహారాల ట్రిబ్యునలు యిచ్చే నివేదికలను కూడా అది పరిశీలిస్తుంది అంతేకాకుండా సంబంధించిన ప్రభుత్వోద్యోగిపై విధింపబడు దండన విషయంలో ప్రభుత్వం తాత్కాలికంగా ఒక నిర్ణయానికి రాకపూర్వము, వాస్తవంగా తనమీద దండన విధించక ముందు ఉద్దేశించిన ఆ దండన గురించి ఉద్యోగి చేసుకొన్న ఏదైన ఫిర్యాదు చేరిన తర్వాతను తీసుకోదగు తదుపరి చర్యను గురించి ఈ కమీషను ప్రభుత్వానికి సలహా యిస్తుంది.

కమీషను పథకంలో నిబంధించిన ప్రకారం ప్రతి సచివాలయ శాఖకు ప్రభుత్వ ఉప కార్యదర్శి హోదాకంటె తక్కువ హోదా కాని ఒక చీఫ్ విజిలెన్సు అధికారిని నియమించడం జరిగింది. చీఫ్ విజిలెన్స్ అధికారి, వ్యవస్థీకరణ, కార్య విధానాల అధికారి విధులు సచివాలయ శాఖలలో ఒకే అధికారికి అప్పగించ వలసిందిగా ఉత్తరువు చేయడం జరిగింది విజిలెన్సు అధికార్లు శాఖాధిపతుల కార్యాలయాలలోను, సంస్థలలోను నియమించ బడ్డారు.

విజిలెన్సు కమీషను తన విధులను, బాధ్యతలను నిర్వహించే నిమిత్తం అవసరమైన సిబ్బంది సమకూర్చబడింది. అంతేకాక అక్కడి కక్కడే విచారణ జరపడంకోసం ఒక ఫ్లయింగు స్క్వాడు సేవలు కూడా లభ్యం చేయబడ్డాయి.

27—6—64 తేదీనుండి 31—3—66 తేదీవరకు గల కాలంలో కమీషను కార్యకలాపాలకు సంబంధించిన మొదటి నివేదిక 7—7—66 తేదీన రాష్ట్ర శాసనమండలి ఉభయ సభల సమక్షంలో వుంచబడింది. 1—4—66 తేదీ నుండి 31—3—67 తేదీవరకు గల కాలానికి సంబంధించిన రెండవ నివేదిక 8-8—67 తేదీన ఉభయ సభల సమక్షంలో వుంచబడింది.

1—4—67 నుండి 31—12—67 వరకు గల కాలంలో కమీషనుకు 3,273 కేసులు అందాయి. అందులో ఫిర్యాదులు, సలహాలు, అభిప్రాయాలు వగైరా వున్నాయి. వాటిలో గెజిటెడు ఉద్యోగులమీద 219, నాన్ గెజిటెడు ఉద్యోగులమీద 375, ఇతరులమీద 13-మొత్తం 434 ఫిర్యాదులు వున్నాయి. ఈ కాలంలో 84 ప్రాథమిక విచారణలు, 108 నియత విచారణలు జరపటానికి కమీషను ఆదేశించింది. అవినీతి నిరోధక శాఖ పర్పిన 8 పర్పుగడలు కమీషను దృష్టికి తేబడ్డాయి. 5 కేసులలో క్రిమినలు ప్రాసిక్యూషను జరపవలసిందిగాను, 12 కేసులలో ప్రతివాదన చేసుకొనే నిమిత్తం సంబంధించిన అధికారులను క్రమశిక్షణా వ్యవహారాల ట్రిబ్యునలు సమక్షంలో పంపవలసిందిగాను, 21 కేసులలో శాఖాపరమైన చర్య తీసుకోవలసిందిగాను ప్రభుత్వానికి కమీషను సలహా ఇచ్చింది. 153 కేసులలో తదుపరి చర్యలను విరమించవలసిందిగా ఆయా శాఖలకు సలహాఇవ్వడం జరిగింది. ఈ కాలంలో 15 ఆడిటు అవకతవకలను కమీషను పరిష్కరించింది. ప్రభుత్వం 42 కేసులను కమీషనుకు నిర్దేశించింది. 1—4—67 తేదీలోగా తనకు అందిన కేసులలో 36 కేసులకు సంబంధించి ఆ కాలంలో సలహా యిచ్చింది. 31—12—67 తేదీనాటికి కమీషనువద్ద 20 కేసులు పెండింగులో వున్నాయి. అందలో 11 కేసులకు సంబంధించి వాటిలో ఇమిడివున్న అంశాలు హైకోర్టు పరిశీలనలో వున్నందువల్ల వాటిని చేబట్టటానికి వీలులేకపోయింది.

కమీషను యిచ్చిన సలహాను ప్రభుత్వం అంగీకరించకుండా వున్న సందర్భం ఇంతవరకు లేదు.

ఈ కమీషను వుండటంవల్ల తమ ఫిర్యాదులను చూడటానికి ప్రత్యేకంగా ఒక సంస్థ వున్నదనే భావం ప్రజలలో కలిగింది. కమీషను అవినీతికి సంబంధించిన కేసులను చూస్తుండడమే కాకుండా, కార్య విధానాలు, జాప్యాలు, వాటికి సంబంధించిన ఇతర వ్యవహారాల విషయంలో కూడా ప్రభుత్వానికి సలహాలు ఇస్తున్నది.

పరిపాలనా పాటవాన్ని, సామర్థ్యాన్ని కుంటుపరిచే అవినీతిని, నిజాయితీ లేమినీ, ఇతర అక్రమాలను నిర్మూలించడానికి ప్రభుత్వం కృతనిశ్చయంతో నిర్విరామంగా సాగించే కృషి దృష్ట్యా, ఈ కమీషను యొక్క ప్రయోజనాన్ని గమనించవలసివున్నది.

(ఎస్.) క్రమశిక్షణ వ్యవహారాల ట్రిబ్యునలు

(వోటు చేసినది... ....రూ. 1,09,000 1947, అవినీతి నిరోధక చట్టంలోని 5 (1) వ విభాగంలో నిర్వచించబడినవిధంగా ప్రభుత్వ ఉద్యోగులపై నేర సంబంధమైన దుష్ప్రవర్తన ఆరోపణలను గురించి, 1964. ఆంధ్రప్రదేశ సివిల్ సర్వీసుల (ప్రవర్తన) నియమావళిని బుద్ధిపూర్వకంగా ఉల్లంఘనను గురించి విచారించేందుకు 1960, ఆంధ్రప్రదేశ్ సివిలు సర్వీసుల (క్రమశిక్షణ వ్యవహారాల ట్రిబ్యునలు) చట్టం క్రింద క్రమశిక్షణ వ్యవహారాల ట్రిబ్యునలు ఏర్పాటు చేయబడింది. ఈ ట్రిబ్యునలు దిగువతెలిపిన కేసుల విషయంలో చర్య తీసుకొంటుంది—

(1) నెలకు రూ. 180 అంతకుమించి వేతనం తీసికొనే ప్రభుత్వోద్యోగులకు సంబంధించి దుష్ప్రవర్తనతో కూడుకొన్న కేసులు.

(2) ట్రిబ్యునలు విచారణ చేయాలని ప్రభుత్వం భావించే ఏదైనా ఇతర దుష్ప్రవర్తన కేసు లేక కేసుల తరగతి.

ట్రిబ్యునలు ప్రభుత్వం తనకు పంపిన కేసులను గురించి విచారణ జరిపి పై చట్టం క్రింద రూపొందించబడిన 1961, ఆంధ్రప్రదేశ సివిలు సర్వీసుల (క్రమశిక్షణల వ్యవహారాల ట్రిబ్యునలు) నియమావళిలో నిర్ణయించిన విధంగా తదుపరి చర్యకోసం ప్రభుత్వానికి తన నివేదికలను సమర్పిస్తుంది.

(3) అయితే న్యాయ నిర్ణయ శాఖలో ఉత్పన్నమయ్యే కేసులు మాత్రం ఈ ట్రిబ్యునలుకు పంపబడవు.

(4) ఈ ట్రిబ్యునలు వుండడంవల్ల శాఖాధిపతులు ఈ కేసులను గురించి విచారణ జరపవలసిన అవసరం వుండదు. ట్రిబ్యునలు ద్వారా విచారణ నిష్పక్షపాతంగా వుండడమే కాకుండా విచారణ సాకల్యంగా జరుగుతుంది. కార్యవిధానంలో సమరూపత వుంటుంది. 1967 లో ట్రిబ్యునలు 79 కేసులలో విచారణ పూర్తి చేసి అవసరమగు తదుపరి చర్యకోసం తన నివేదికను ప్రభుత్వానికి పంపింది. అవినీతి నిరోధక శాఖను విస్తృత పరచి జిల్లాలలో కార్యాలయాలు ఏర్పాటు చేసినందువల్ల ట్రిబ్యునలుకు పంపబడే కేసుల సంఖ్య పెరుగుతున్నది. కాబట్టి ఈట్రిబ్యునలును కొనసాగించే అవసరం ఎంతైనా వున్నది.

(ఎమ్.) అవినీతి నిరోధక శాఖ

(వోటు చేసినది...రూ. 12,49,200) సర్వీసులలో పెరిగిపోతున్న అవినీతిని కట్టుదిట్టంగా అరికట్టడానికి, పరిపాలనలో నైతిక స్థాయిని పెంపొందించడానికి గాను అవినీతి నిరోధక శాఖ 1961 జనవరి 2వ తేదీన పోలీసు శాఖతో సంబంధం లేని ఒక ప్రత్యేక శాఖగా ఏర్పడింది. అది ప్రభుత్వ ప్రధాన కార్యదర్శి ప్రత్యక్ష నియంత్రణ క్రింద ఉంచబడింది.

2. ప్రభుత్వం, విజిలెన్సు కమీషనరు మొదలైన వారు తనకు పంపిన కేసులనే కాకుండా, ఈ శాఖ తానే స్వయంగా ప్రాథమిక విచారణలనుకూడ జరపడానికి అధికారం కలిగివున్నది. ఈ శాఖ తనచేగాని ఇతర విధంగా గాని దర్యాప్తు చేయబడిన అన్ని కేసులలోను విజిలెన్సు కమీషను ఆదేశాలననుసరించి నియమితమైన విచారణలను చేపట్టుతుంది. దర్యాప్తు పూర్తి చేసి బహిరంగ లేదా నియమితమైన విచారణ జరిపినమీదట ఈ శాఖ విజిలెన్సు కమీషను ద్వారా సంబంధించిన శాఖ సంస్థకు అంతిమ నివేదికను పంపుతుంది లంచాలు పుచ్చుకుంటున్నట్లు పేరుపడ్డ ఉద్యోగుల విషయంలో ఈ శాఖ పన్నుగడలు కూడ పన్నుతుంది.

3. 1967 లో అవినీతి, దుష్ప్రవర్తనకు సంబంధించి ప్రభుత్వోద్యోగులపై వచ్చిన పెక్కు ఫిర్యాదులను ఈ శాఖ చేపట్టింది. ఈ ఫిర్యాదులు పలువిధాలుగా ఉన్నాయి. అక్రమప్రతిఫలాన్ని కోరడం, స్వీకరించడం, అందుకు ప్రయత్నించడం దుష్ప్రేరణ చేయడం, అసమంజసమైన మేరకు ఆస్తులు కలిగివుండడం, కాంట్రాక్టర్లకు సరఫరాదార్లకు ఆర్థిక ప్రయోజనాలు చేకూర్చడం, ప్రభుత్వానికి నష్టం కలిగించడం, ప్రభుత్వ నిధులు, స్టోర్సు మున్నగువాటిని కాజేయడం, దుర్వినియోగపరచడం వీటిలో చేరివున్నాయి.

ఈ శాఖకు అందిన ఫిర్యాదులను వింగడించి చూసినట్లయితే, దిగువస్థాయి ఉద్యోగి వర్గాలలో వున్నట్లే అవినీతి రాష్ట్ర సర్వీసులకు చెందిన పై స్థాయిలోనూ గెజిటెడ్ పదవులలోనూ ప్రబలివున్నదని విదితమవుతుంది.

ఈ దిగువ తెలిపిన కారణాలవల్ల అవినీతిని పూర్తిగా రూపుమాపడము కష్టసాధ్యమవుతున్నది:

(1) ప్రజలలో అనుకూలమైన సాంఘిక వాతావరణం లేకపోవడము, చైతన్యం కొరవడివుండడం తత్ఫలితంగా క్రియాశీలంతో కూడుకొన్న సహకారం లోపించడం.

(2) అవినీతికి పాల్పడినవారు తాము న్యాయవిరుద్ధంగా పొందిన రాబడిని తమ అక్రమ ధనాన్ని దాచివేయడంలోను లంచము తీసుకొంటుండగా పట్టుకొనేటందుకు ఈ శాఖ చేసే కృషిని విఫలం చేయడములోను వారు వక్రపద్ధతులు అవలంబించడం.

(3) మామూళ్ళు, సరఫరాలు, పని త్వరగా కావడానికి చేసే చెల్లింపులు

(4) పట్టుబడిన ఉద్యోగులపట్ల ప్రజలు అర్థంలేని సానుభూతి వహించడ, సాతులు సమంజసం కాని సానుభూతి చూపడం తద్వారా ఉద్యోగులు శిక్షనుండి తప్పించుకోవడానికి దోహదం చేయడం

సంవత్సర ప్రారంభమునాటికి పెండింగులోనున్న 1966 కు చెందిన 103 ప్రాథమిక విచారణలు కాక 1967 లో 123 విచారణలు చేపట్టడం జరిగింది. వీటిలో 52 ఈ శాఖ తనంతట తానుగా విచారణ జరిపింది. తక్కిన 71 కేసులు ప్రభుత్వం, విజిలెన్సు కమీషను లేక శాఖాధిపతులు మున్నగువారు కోరినమీదట చేపట్టబడ్డాయి. 74 ప్రాథమిక విచారణల్లో ఈ శాఖ ప్రభుత్వమునుంచి లేదా విజిలెన్సు కమీషనునుంచి ఉత్తరువులు కోరడం జరిగింది. 15 కేసులలో తదుపరి చర్యకు పూనుకోవలసిందిగా ఆయా శాఖలను కోరడము జరిగింది. ఒక కేసు సందర్భంలో నేరపరిశోధన శాఖచే విచారణ చేయించవలసిందని సూచించడము జరిగింది.

1967 జనవరి 1 వ తేదీనాటికి పెండింగులో వున్న 320 నియత విచారణలు కాకుండా 1967 లో 164 నియతవిచారణలు చేపట్టబడ్డాయి. 162 కేసుల సందర్భములో (82 గెజిటెడు, 80 నాన్-గెజిటెడు) విజిలెన్సు కమీషను ద్వారా ప్రభుత్వానికి తుది నివేదికలు పంపబడ్డాయి వాటిలో 123 కేసులలో అవినీతికి లేదా తీవ్రమైన అక్రమాలకు సంబంధించిన ఆరోపణలు రుజువైనాయి. అందుచేత 61 కేసులు క్రమశిక్షణ వ్యవహారాల ట్రిబ్యునలుచే విచారించబడడానికి, 13 కేసులు క్రిమినలు ప్రాసిక్యూషన్‌కు, 46 కేసులు శాఖాపరమైన చర్యకు, 3 కేసులు నేర పరిశోధన శాఖ దర్యాప్తుకు సిఫారసు చేయడం జరిగింది.

ఈ సంవత్సరములో అవినీతి నిరోధక శాఖ జయప్రదంగా 13 పన్నాగడలు (6 గెజిటెడు అధికార్లకు. 7 నాన్-గెజిటెడు అధికార్లకు) పన్నింది. 3 కేసులలో దర్యాప్తు పూర్తయింది. వాటిలో 2 కేసులలో క్రిమినలు ప్రాసిక్యూషను సూచించబడింది. మూడవ కేసుకు సంబంధించిన దర్యాప్తు అధికారి పంపిన నివేదిక సంవత్సరాంతానికి పరిశీలనలో వున్నది. మిగిలిన కేసుల దర్యాప్తు పెండింగులో వున్నది.

ఈ సంవత్సరంలో యీ క్రింద తెలిపినవిధముగా శిక్షలకు ఉత్తరువులీయ బడినాయి:

శిక్ష పేరు		శిక్షింపబడిన అధికార్ల సంఖ్య గెజిటెడు	నాన్-గెజిటెడు	మొత్తం
బర్తరఫు	...	5	8	13
సర్వీసునుండి తొలగింపు	...	1	—	1
నిర్బంధ పదవీ విరమణ	...	—	3	3
హోదా తగ్గింపు	...	1	—	1
వేతనం తగ్గింపు	...	—	2	2
ఇంక్రిమెంటు నిలుపుదల లేక వాయిదా	...	4	10	14
వేతనంనుండి రాబట్టుకోవడం	...	3	3	6
అభిశంసనలు, ఇతర శిక్షలు	...	6	8	14
న్యాయస్థానాలలో నేరస్థాపన	...	1	—	1
	మొత్తం	21	34	55

ఈ శాఖ శాయశక్తులా గట్టి కృషి చేస్తున్నప్పటికీ పరిష్కారం కాకుండా వున్న కేసుల సంఖ్యను తగ్గించడానికి సాధ్యపడలేదు. కాని గత సంవత్సరంతో పోల్చి చూస్తే యీ సంవత్సరము పరిష్కారం చేసిన కేసుల సంఖ్య అధికమే. సంవత్సరాంతానికి 232 నియత విచారణలు పెండింగులో వున్నాయి. ఇవి సంవత్సరారంభమునాటికి వున్నవాటికంటె కొంచెము యెక్కువ. లోగడ ఏ సంవత్సరంలోను పెండింగు కేసుల సంఖ్య యింతగా లేదు. ఇందుకు యితర కారణాలతోపాటు యీ సంవత్సరంలో పరిష్కరింపబడిన కేసులకంటే చేపట్టిన కేసుల సంఖ్య అధికంగా వుండడం, ప్రస్తుతం వున్న సిబ్బంది పెరుగుతున్న పనికి సరిపడినంతగా లేకపోవడం అన్నవికూడా కారణమయ్యాయి.

అదనపుసిబ్బంది మంజూరుకోసం అవినీతి నిరోధకశాఖ డైరెక్టరు ప్రతిపాదను సమర్పించారు. అవి ప్రభుత్వ పరిశీలనలో వున్నాయి. ఈశాఖ ప్రస్తుతమువున్న సిబ్బందితోనే పెండింగులో వున్న కేసుల సంఖ్యను సాధ్యమైనంతవరకు తగ్గించడానికి మిక్కిలి కృషిచేస్తున్నది.

(హెచ్. బి.) గవర్నమెంటు హౌసు, గవర్నమెంటు గ్యారేజీలు :

వోటు చేసినది....రూ. 5 85,200 :—ప్రభుత్వ గృహాలశాఖ నియంత్రతి క్రింద హైదరాబాదులో రెండు అతిథిగృహాలున్నాయి. అవి (1) లేక్‌వ్యూ అతిథి గృహం, (2) గ్రీన్‌లాండ్సు అతిథిగృహం. రాష్ట్రం సందర్శించే అత్యంత ప్రముఖ వ్యక్తులకు, ప్రభుత్వ అతిథులకు యిక్కడ వున్నంతకాలం, వసతి, రాకపోకల సౌకర్యాలక్రింద అయ్యే ఖర్చు, పైన పేర్కొన్న పద్దుక్రింద వ్రాయబడుతుంది.

మంత్రుల నివాసగృహాల్లో సరంజామా ఏర్పాటు, ప్రభుత్వ ఉత్సవాల ఏర్పాటు కయ్యే వ్యయంకూడా యీ పద్దు క్రిందే ఖర్చు వ్రాయబడుతుంది

(డి.) హైదరాబాదు హౌసు, న్యూఢిల్లీ :

వోటు చేసినది. రూ. 3,12,400.—న్యూఢిల్లీలోని హైదరాబాదు హౌసు భారత ప్రభుత్వంవారి కౌలు క్రింద వున్నది. న్యూఢిల్లీలోని హైదరాబాదు హౌసు సిబ్బంది వ్యయం, నిర్వహణ ఖర్చులు పై పద్దు క్రింద ఖర్చు వ్రాయబడతాయి.

న్యూఢిల్లీలో ఆంధ్రప్రదేశ ప్రభుత్వానికి ఒక అతిథిగృహము వున్నది. న్యూఢిల్లీ సందర్శించే ఆంధ్రప్రదేశ మంత్రులకు, శాసన సభ్యులకు, ప్రభుత్వ అధికార్లకు యీ అతిథిగృహంలో వసతి సౌకర్యాలు కల్పిస్తారు. ఈ అతిథిగృహం నిర్వహించడానికయ్యే ఖర్చు పై పద్దు క్రింద ఖర్చు వ్రాయబడుతుంది.

(ఎ. II) న్యూఢిల్లీలో ఆంధ్రప్రదేశ ప్రభుత్వ ప్రత్యేక కమీషనరు :

వోటు చేసినది ...రూ. 72 200 :—ఇప్పుడు "న్యూఢిల్లీలో ప్రత్యేక కమీషనరు" అని పిలువబడుతన్న ఆంధ్రప్రదేశ ప్రభుత్వ ప్రతినిధి కార్యక్రమాలను, బాధ్యతలను గురించి క్రిందటి సారి నేను చేసిన బడ్జెటు ప్రసంగంలో తెలియ పరచాను. వాటిని ఈ సందర్భంలో మరొకసారి తెలియజేస్తున్నాను ఈ దిగువ తెలిపిన పనులకోసం ఒక సీనియర్ అధికారి ఆ పదవిలో వుంటారు.

(1) కేంద్రప్రభుత్వంతో సన్నిహిత సంబంధం పెట్టుకొని అధిక ప్రాధాన్యం గల పరిణామాలనుగురించి ముఖ్యంగా ప్రణాళిక పథకాలను గురించి వుపయోగ మైన సమాచారాన్ని మన ప్రభుత్వానికి అందజేయడం.

(2) మన ప్రభుత్వం ప్రారంభించిన పనుల విషయములో తదుపరి చర్య తీసుకోవడం.

(3) ఢిల్లీలోని మన ప్రభుత్వ ప్రతినిధి తగు సమాచారం పొంది మన ప్రభుత్వ అధికారులస్థానే పాల్గొనదగిన సభలలోను, సమావేశాలలోను, కమిటీల లోను వాసిలరపున హాజరు కావడం

(4) ప్రత్యేక సంబంధం పెట్టుకోవడంవల్ల మన రాష్ట్ర పారిశ్రామిక ఆర్థికాభివృద్ధికి లేదా యితర ప్రయోజనాలకు తోడ్పడగల విదేశీ సాంకేతిక బృందాలు, అంతర్జాతీయ సంస్థల ప్రతినిధులు, ప్రాముఖ్యతగల విదేశీయుల రాక గురించి మన ప్రభుత్వానికి తెలపడం.

(5) అన్ని రంగాలలోను కేంద్రప్రభుత్వ కార్యకలాపాలు, ఆర్థిక సాంఘిక రాజకీయేతర కార్యక్రమాలను నిర్వహించే అఖిలభారత సస్థల కార్యకలాపాలు వర్తించుమేరకు రాష్ట్ర ప్రభుత్వ ప్రయోజనాలపట్ల సాధారణ శ్రద్ధవహించడం.

(6) మన ప్రభుత్వ శాఖలలో ఏ శాఖ అయినా స్పష్టంగా ఆదేశించినప్పుడు వివిధ విషయాలన్నిటిలోను ఈ ప్రభుత్వానికి ప్రతినిధిగా వ్యవహరించడం,

CHIEF MINISTER'S NOTE ON DEMAND No. IX WHILE MOVING THE DEMAND IN THE ASSEMBLY

HON'BLE SPEAKER, SIR,

I am moving Demand No. IX for consideration by the Hon'ble Members of Assembly.

The content of Demand No IX is embodied in the detailed budget estimates that has been presented to you by me as Finance Minister. It concerns the expenditure relating to the Governor and his establishment, the Ministers of the Government, the Secretariat Departments and some Heads of Departments and attached offices.

The Ministers concerned will explain at appropriate time the policies of the individual departments under their control.

I shall confine myself to the General Administration Department and the following Departments under the administrative control of the General Administration Department :—

(1) The Andhra Pradesh Public Service Commission;

(2) The Andhra Pradesh Vigilance Commission;

(3) The Tribunal for Disciplinary Proceedings;

(4) The Anti-Corruption Bureau;

(5) The Government House Department; and

(6) The Special Commissioner to the Government of Andhra Pradesh at New Delhi.

MAJOR HEAD No. 19 -G.A.D.

Head of the State :—The institution of the Governor is established under Articles 153 and 158 of the Constitution of India, which lays down that the Governor shall be entitled without payment of rent to the use of his official residence and also entitled to such emoluments, allowances and privileges as may be determined by the Parliament by law.

The State's Reorganisation (Governor's Allowances and Privileges) order, 1957, which was passed by the President under Section 73 of the States' Reorganisation Act, 1956, specifies the itmes of expenditure that are to be provided for the Governor and his establishment, etc., which have been provided for in the Budget Estimates for 1968 69 as follows ;—

		Rupees
Salary of the Governor		59 400 (excluding volu tary cut)
Secretariat staff of the Governor ..	.	97,000
Staff and household of the Governor	..	1,58,500
Expenditure from contract allowance	..	70,000
Tour expenses or sidings	.	80,000
Medical facilities to the Governor, his family and his staff	..	34,700
Entertainment and hospitality expenses	..	18 000
Total	..	5,17,600

The above expenditure has been provided for with reference to the States' Reorganisation (Governor's Allowances and Privileges) Order. 1957, and Article 202 (3) (a) of the Constitution of India and taking into consideration the expenditure in the previous year 1967-68 The provisions are fixed by the President under the Governor's Allowances and Privileges Order taking into consideration, the size pop lation, etc, of each State and they cannot be altered by the State Government. The provisions made in respect of the Andhra Pradesh Raj Bhavan are within the limits fixed in the Governor's Allowances and Privileges Order, in spite of increase in the dearness allowance to staff from 1st January 1968. The Governor has also voluntarily surrendered an amount of Rs. 6,600 per annum from his salary.

(i) MINISTERS

(Voted..Rs. 12 08.600)

The provision under this head covers the expenditure on pay and allowances of the Ministers and the staff working under them and the contingent expenditure.

Article 164 of the Consitution of India stipulates that the salaries and allowances of Ministers shall be such as the Legislature of the State may from time to time prescribe. The Andhra Payment of Salaries and Removal of Disqualifications. Act, 1953, as amended, provides for the payment of salaries and allowances to the Ministers. Each Minister is entitled to the serviees of a Personal Assistant (of Section Officer's or Tahasildar's grade), one Stenographer and one Assistant Some Ministers have been allowed the services of a Gazetted Private Secretary in the place of a Personal Assistant.

CIVIL SECRETARIAT

A. I. GENERAL ADMINISTRATION DEPARTMENT

(Voted. Rs. 15,38,40)

The provision under this head includes the pay and allowances of Officers, establishment, contingencies, telephone charges and other contingent expenditure relating to th General Administration Department. This Department is mainly concerned with the service

matters, organisation and methods work, establishment matters relating to Judges, Collectors, I. A. S. and I. P. S. Officers in this State, Law and Order, States' Reorganisation, the Southern Zonal Council, National Integration, Regional Committee, Vigilance Commission, and the Official Language work and the safeguards for the linguistic minorities in the State. Work relating to 'Elections' and 'Accommodation' has now been transferred to Home Department to make General Administration Department a compact instrument of efficient administration.

ADMINISTRATIVE REFORMS WING

The administrative Reforms Wing in General Administration Department is functioning with a nucleus staff of one Assistant Secretary and three Sections only. The Deputy Secretary to Government (Services) is attending to this work also. Some of the important items of work attended to by this wing are briefly narrated below :

Administrative Reforms :

The recommendations of the Administrative Reforms Committee 1964–65 were examined by the Secretaries to Government and other special Subject Committees, and were submitted to the Government with their recommendations for consideration.

Standardisation and simplification of forms and registers :

This problem has been tackled vigorously and orders have already been issued deleting a good number of forms in common use in all Government offices As regards forms of special nature in use in the Government offices, departmental committees were constituted and the work is expected to be completed shortly.

Pruning of periodical returns :

Periodical returns prescribed by the Heads of Departments for submission by their subordinate offices were examined in those offices and after discussion with the concerned Officers nearly 8,000 periodical returns were examined and 8 0 periodical returns were deleted, clubbed or otherwise modified in those offices. This will result in considerable financial savings.

Financial Advisers :

A review of the working of the institution of Financial Advisers and its utility to the concerned Secretariat Departments was made and in the context of the economy and efficiency drive and the action that is being pursued to remodel the Secretariat structure, the posts of Financial Advisers were abolished.

Publications:

Two Publications, namely, 'Organisation and Methods Hand Book' and Manual of General Administration' have been brought out. In addition a comprehensive printed report containing the origin, objectives and important items of work done in this wing has also been brought out. Another Manual named 'House-keeping jobs', which will serve as a very useful reference book on procedures pertaining day-to-day Government administration, is under preparation now.

Inspections and surveys:

Organisation and Method Surveys of two Collectorates, namely Mahboobnagar and Krishna were under taken and after a detailed examination of the procedures, etc , followed in those offices. several recommendations were made indicating improvement. A special study of the working of the Wakf Board was also undertaken and a report with specific recommendations to set right matters was submitted All the recommendations were accepted.

Confidential Report forms :

The present system of confidential reports is being studied. The question of introducing assessment rolls is being actively considered now, with a view to assess one's real worth and ability.

Incentive awards scheme :

A Committee consisting of the First Member, Board of Revenue, Special Secretary to Gover me t, Home Department and Secretary to Government, Industries is entrusted with the sci utiny of proposals received for the grant of incentive awards for suggesstions of extremely useful nature. On the recommendation of the above Committee cash awards to the tune of Rs. 5,500 were paid in the shape of National Saving Certificates to 19 employees and four advance increments were sanctioned to three employees.

Economy measures :

In order to tide over the present difficult ways-and means position, the Government has introduced the economy measures as stated below :—

(a) that st ff should be reduced by 10 per cent and the surplus personnel absorbed in suitable vacancies;

(b) that no post should be upgraded during the year 1967-68;

(c) that expenditure on travelling allowance should be cut down by 20 per cent;

(d) that public dinners and parties should be avoided;

(e) that no vehicle should be purchased during the year 1967-68;

(f) that supply and use of statinery should be reduced by 15 per cent to 20 per cent.

Training in Secretariat Office Procedure :

239 Secretariat employees have been imparted refresher or elementary training in the Secretariat office procedure from 1st April 1967 onwards.

Projects being pursued :

A scheme to provide for annual inspection of the offices of Heads of Departments and the Departments of Secretariat in all its aspects so as to increase the tempo and efficiency of work is being evolved. Rationalisation of Secretariat structure, simplification of of the procedures followed in disciplinary cases, etc , are some more projects which are being pursued vigorously.

OFFICIAL LANGUAGE

Since I spoke to you in the last Budjet Session, some further steps have been taken to implement the Andhra Pradesh Official Language Act, 1966.

The Andhra Pradesh Official Language Act, 1966 is being implemented gradually without effecting efficiency Two notifications have been issued under Section 3 (.) of the Andhra Pradesh Official Language Act, 1966, introducing Telugu in the taluk level offices of 24 departments One notification has been issued under Section 7 of the Act for the use of Urdu and other minority languages for certain specified purposes in certainrpecified areas. proposal to extend the scheme of use of Telugu to three more departments is under consideration

Telugu typewriters with the key board approved by Government have been received and a Training Centre has been started on the 14th February, 1968 at Hyderabad to train the existing typists in Telugu typewriting. It is proposed to train 12) typists in a session of four months.

A Committee under the Chairmanship of Minister (Health and Medical) with 5 legislators as Members has been constituted to review the progress made in the implementation of Government Orders regarding the use of Telugu in the subordinate offices and to suggest methods for its speedy implementation.

Government have under consideration a proposal to set up an Official Language Legislative) Commission to translate the State Acts into Telugu and publish authoritative texts in Telugu.

Government are exploring the possibility of evolving a key board for lino-composing machine in Telugu.

The forms in use in all the Government offices are being translated into Telugu for getting them printed in diglott.

K. ANDHRA PRADESH PUBLIC SERVICE COMMISSION

(Charged . Rs. 10,11,000)

The Andhra Pradesh Public Service Commission is established by virtue of the provisions in the Constitution of India It consists of a Chairman and Members not exceeding three in number and staff.

The main functions of this body are : –

(i) To conduct examinations for appointment to the services;

(ii) to advise on all matters relating to the methods of recruitment to Civil Services, the principles to be followed in making appoinments and on the suitability of candidates for such appointments, promotions or transfers and to advise on all disciplinary matters affecting a person serving the Government including memorials or petitions relating to such matters, etc., except to the extent excluded from its purview by regulations made under Constitution.

The Commission also helps the Union Public Service Commission and other selecting bodies in the State whenever desired. It acts

with rectitude and impartiality necessary for maintaining the quality and the morale of the Public Services and the necessity for its existence cannot be questioned.

ANDHRA PRADESH VIGILANCE COMMISSION
(Voted .. Rs 1,34,700)

Based on the pattern of the Central Vigilance Commission set up by the Government of India, the State Government set up a one-member Vigilance Commission in 1964 with a retired judge of the High Court of Andhra Prrdesh as the first Vigilance Commissioner. The first Vigilance Commissioner held office from 27th June 1964 to 27th June 1967 F.N The second Vigilence Commissioner assumed office (after additional charge arrangement for some period, on 29th October 1967

According to the scheme of the Vigilance Commission, the Commission has jurisdiction and powers in respect of matters to which the executive power of the State extends to make or cause an enquiry to be made into any transaction or complaint relating to corruption, misconduct or lack of integrity or other kinds of malpractices or misdemeanour on the part of the public servants including the members of the All-India Services, through the appropriate agency· On receipt of the reports of enquiry, the Commission will advise the concerned authority as so further action, viz, launching of criminal prosecution, enquiry by the Tribunal for Disciplinary Proceedings or departmental action or dropping of action. It also considers the reports of the Tribpnal for Disciplinary Proceedings and advises the Government regarding the further action to be taken both before the Government arrive at a provisional conclusion in regard the to the penalty to be imposed and also after the receipt of any representation of the Government servant charged against the particular penalty purposed to be imposed but before the actual imposition of the penalty.

As provided in the scheme, one Chief Vigilance Officer for each Secretariat Department, who may be not lower than the rank of a Deputy Secretary to Government has been appointed. The duties of the Chief Vigilance Officer and the Organisation and Methods Officer have been ordered to be combined in one and the same Officer in the Department of the Secretariat· Vigilance Officers have been appointed in the offices of Heads of Departments and undertakings:

The Commission has been provided with necessary staff for the proper discharge of its duties and responsibilities, becsides it has been given the services of a Flying Squad to make on-the-spot enquiries

The first report of the Commission for the period from 27th June 1964 to 31st March 1966 about its activities was placed before both the Houses of the State Legislature on 7th July 1966 while the second report for the period from 1st April 1966 to 31st March 1967 was placed on 3rd August 1967·

During the period from 1st April 1967 to 31st December 1967, the Commission received 3,273 cases, comprising complaints, advices opinions etc. Of these, 484 are complaints against 219 Gazetted,

375 non-gazetted and 18 otheis· During this period, 84 preliminary enquires and 108 regular enquiries were ordered by the Commission. Eight instances of trap were brought to the notice of the Commission by the Anti-Corruption Bureau. The Commission advised the Government to lunch criminal prosecution in 5 cases, to place the officers concerned on their defence before the Tribunal for Disciplinary Proceedings in 12 cases and to take departmental action 21 cases. The departments were advised to drop further action in 158 cases. The Commission also disposed of 15 audit irregularities during the period The Government made 42 references to the Commission, out of which and also out of those Cases received by it before 1st April 1967, the Commission gave advise in 36 cases during the period On 31st December 967, 20 cases were pending with the Commission, out of which consideration of 11 cases could not be taken up as the question involved in them is being canvassed in the High Court

There have been no instance so far in which the advised of the Commission has not been accepted by the Government.

The existence of the Commission has created a feeling in the public that there is a special agency that will attend to their complaints. The Commission has not only been pursuing cases of corruption but has also been tendering its advce to the Government in regard to procedures, delays and other connected mateis· The efficacy of the Commission will have to be viewed in the general context of the determined and sustained efforts, the Govdrnment have been making to root out corruption, lack of intergity and other kinds of malpractices which undermine the stength and efficiency of the administration.

S. TRIBUNAL FOR DISCIPLINARY PROCEEDINGS

(Voted ··· Rs· 1,09,100)

The Tribunal for Disciplinary Proceedings has been constituted under the Andhra Pradesh Civil Services (Disciplinary P oceedings Tribunal) Act, 1960 to enquire into allegations of "Criminal Misconduct" on the part of the Government servants as defined in Section 5 (1) of the Prevention of Corruption Act, 1947 including wilful contravention of Andhra Pradesh Civil Services (Conduct) Rules, 1964. The Tribunal deals with:—

(1) Cases of Government servants on a monthly salary of Rs. 180 and above in respect of matters involving misconduct, and

(2) Any other case or class of cases of misconduct which the Government consider should be dealt with by the Tribunal.

The Tribunal inquires into the cases referred to it by the Government and submits its reports to Government for further action, as laid down in the Andhra Pradesh Civil Services (Disciplinary Proceedings Tribunal) Rules, 1961 framed under the above act.

Cases arising in the Judicial Department will not, however, be referred to the Tribunal.

The Tribunal relieves the Heads of Government Departments of enquiries in these cases. It not only ensures impartiality but also thoroughness and uniformity in procedure. During 1967 the Tribunal completed enquiry in 79 cases and sent its reports to the Government for necessary further action. Consequent on the expansion of the Anti-Corruption Bureau and the establishment of its offices in the districts, the number of cases being referred to the Tribunal is on the

245—24

increase. Hence there is an imperative need for the continuance of the Tribunal.

M. ANTI-CORRUPTION BUREAU

(Voted .. Rs 12,49,200)

The Anti-Corruption Bureau was brought into being on 2nd January, 1961, as a separate department independent of the Police Department with a view to check effectively the increasing evil of corruption in the services and to improve the moral tone of the administration. It has been placed under the direct control of the Chief Secretary to Government.

The Bureau is empowered to conduct preliminary enquiries suo moto besides cases referred to it by the Government, Vigilance Commissioner, etc. It takes up regular enquiries under the instructions of the Vigilance Commission in all cases investigated by it or otherwise. On completion of investigation and open or regular enquiry, the Bureau sends up the final report to the department undertaking concerned through the Vigilance Commission. It also lays traps against notoriously corrupt officials.

During the year, 1967, the Bureau handled a number of complaints of corruption and misconduct against Government servants, which were varied in nature and included demand and acceptance of illegal gratification as also attempts and abetments, possession of disproportionate assets, causing pecuniary advantage to contractors and suppliers and loss to Government, misappropriation and misuse of Government funds, stores, etc. An analysis of the complaints received and handled revealed that corruption is as much prevalent in the higher echelons of State Services and Gazetted ranks as in the lower cadres

Complete eradication of corruption in public services is becoming difficult due to (i) absence of proper and congenial social climate as also lack of civic consciousness among the public and the consequential absence of active co-operation, (ii) adoption of devious methods by the corrupt to hide their illegal incomes and ill-gotten monies and in their endeavour to foil the attempts of the Bureau to catch them red-handed; (iii) payment of mamools, supplies and 'speed-money'; and (iv) a false sense of sympathy on the part of the public and misplaced sympathy on the part of witnesses for the officials who are booked leading to their escape from punishment.

Besides 103 preliminary enquiries of 1956, pending at the beginning of the year, 123 enquiries—of the latter 52 suo moto by the Bureau, while the remaining 71 at the instance of the Government, the Vigilance Commission or heads of departments, etc —were taken up by the Bureau during the year 1967. In 74 preliminary enquiries, orders of the Government or the Vigilance Commission were requested by the Bureau, in 15 cases the concerned departments were asked to pursue the matter and in one case, investigation by the Crime Branch C.I D. was suggested.

Besides 320 regular enquiries pending as on 1st January 1967, 64 regular enquiries were taken up in 1967 Final reports were sent to Government through the Vigilance Commission in 162 cases

gazetted and 80 non-gazetted), out of which allegations of corruption or serious irregularities were substantiated in 123 cases and therefore the Bureau recommended enquiry by the Tribunal for Disciplinary Proceedings in 61 cases, criminal prosecution in 13 cases, departmental action in 46 cases and investigation by the Crime Branch C.I.D. in 3 cases

The Bureau laid 13 traps successfully during the year (6 for gazetted and 7 for non-gazetted.) Investigation was completed in 3 cases, out of which criminal prosecution was suggested in 2 cases and the report of the investigating officer in the third case was under scrutiny at the end of the year. The remaining cases are pending completion of investigation.

During the year the following punishments were awarded :—

Nature of Punishment	No. of Officers Punished		
	Gazetted	Non-Gazetted.	Total
Dismissal	5	8	13
Removal from Servic ..	1	—	1
Compulsory retirement ..	—	3	3
Reduction in rank.. ..	1	—	1
Reduction in pay . ..	—	2	2
Postponement or stoppage of increment	4	10	1
Recovery from pay.. ..	3	3	6
Censures and other punishments	6	8	14
Conviction in Court ..	1	—	1
Total ..	21	34	55

Despite the fact that a vigorous drive was launched and strenuous efforts were made, the pendency could not be reduced, although the disposals were more when compared to that of last year. There were 232 regular enquiries pending at the end of the year, which is slightly more than the number pending at the beginning of the year and heavier than the unmber in any of the previous years. This was, *inter alia*, due to the fact that number of cases taken up during the year was more than the number disposed of and also because of the fact that the present staff is in-sufficient to cope up with the increasing work. The Director submitted proposals for sanction of additional staff which are under consideration of the Government. However, the Bureau with the existing staff is making sustained efforts to reduce the pendency as far as practicable.

h. B. GOVERNMENT HOUSE AND GOVERNMENT GARRAGES

(Voted .. Rs. 5,85,200)

The Government House Department has two Guest Houses at Hyderabad under its control. The two Guest Houses are : (1) Lake

View Guest House; and (2) Green lands Guest House. The expenditure incurred in connection with the visits of Very Important Persons and other guests for their stay as well as conveyance is debited to the above head of account. The entire expenditure for furnishing the residences of Ministers and for holding State functions is also debited to the above head of Account.

D. HYDERABAD HOUSE, NEW DELHI

(Voted .. Rs, 3,12,400)

The Hyderabad House, New Delhi, is on lease to the Government of India. The establishment and maintenance charges of Hyderabad House, New Delhi, are debited to the above head of account.

The Government of Andhra Pradesh have a guest house at New Delhi. The Ministers, Members of Legislature of Andhra Pradesh and Officers of Andhra Pradesh Government who visit New Delhi, are accommodated in this Guest House. The expenditure on running the Guest House is debited to the above head of account.

A. H. SPECIAL COMMISSIONER, GOVERNMENT OF ANDHRA PRADESH AT NEW DELHI

(Voted .. Rs. 72,200)

In my last budget speech I had mentioned to you the functions and responsibilities of the Agent to the Government of Andhra Pradesh, now called the "Special Commissioner" at New Delhi, and perhaps they bear repetition. A very senior officer continues to hold that post with a view—

(1) to keep in close touch with the Central Government and pass on useful information and prospective developments of importance particularly in regard to plan schemes to this Government ;

(2) to follow up action initiated by this Government ;

(3) to represent officers of this Government at meetings, conferences and committee work at New Delhi where the Agent of this Government at Delhi would be competent to take their place with the assistance of a brief ;

(4) to keep this Government informed of the visits of foreign technical teams, representatives of international organisations and foreigners of importance, with whom direct contact may possibly help the industrial and economic development or other interests of this State ;

(5) to look after the interests generally of this Government in so far as they are affected by activities in all fields of the Union Government and All India Organisations with economic, social and similar non-political activities , and

(6) to act as Agent to this Government in all miscellaneous matters where so specifically instructed by any Department of this Government.

NOTE
on
DEMAND XXVII

OTHER MISCELLANEOUS SOCIAL AND DEVELOPMENTAL CRGANISATIONS 1968–69

MR. SPEAKER, SIR,

It is my privielege to move the Budg t Demand (Composite Demand, of Rs. 70,85,600.00 - Other Miscellaneous Social and Developmental Organisations.

The Demand XXVII is a Composite Demand. The major head is ' 39 Miscellaneous Social and Developmental Organisations." This major head records expenditure for the following items :—

			Budget Estimate for 1968-69 Rs
1.	Statistics.	..	33,29,100.00
2.	Preservation and translation of ancient manuscripts.	..	7,75,400.00
3.	Miscellaneous.	..	29,81,100.00
	Total	..	7 ,85,600.00

STATISTICS

A sum of Rs 33.29 lakhs has been provided in the Budget Estimate for 1968 69 for the Schemes under "Statistics." Out of this an amount of Rs 27 82 lakhs is allotted for the Bureau of Economics and Statistics and the remaining amount is provided for the Statistical Schemes of the Vital Statistics unit of the Directorate of public Health.

Of the allotment of Rs. 27.82 lakhs made for the schemes of the Bureau of Economics and Statistics a sum of Rs. 25.42 lakhs relates to the Non-Plan schemes and the remaining of Rs. 2.40 lakhs to the Plan Schemes.

A BRIEF NO E ON IMPORTANT NON-PLAN SCHEMES IS GIVEN B LOW :

I. NON-PLAN SCHEMES

1. C. Bureau of Economics and Statistics (Rs. 7. 20 lakhs) :— A sum of Rs. 7.2 lakhs is provided in Budget Estimates for 1968 69 under this item for expenditure on the permanent headquarters establishment of the Bureau of Economics and Statistics. The permanent establishment of the Bureau is engaged in collection, compilation and analysis of data relating to agriculture (area and production of food and non-food crops, rainfall and seasonal conditions, agricultural wages, crop surveys on food and non-food crops, collection of prices whole-sale and retail prices), Industrial Statistics, etc

2. D. Training programme of Officers and Staff in Bureau of Economics and Statistics (Rs. 0·05 lakh) :—A provision of 0.05 lakh is provided to meet the expenditure relating to the Training Programme for Officers and members of Staff of Bureau of Economics and Statistics sponsored by Government of India.

3. E. Socio-Economic Survey (Rs 3 06 lakhs) :— Under this item data relating to the Socio-Economic characteristics of different sectors of Andhra Pradesh, such as, income and expenditure, employment, Small-Scale and Cottage Industries, etc., is being collected and complied through various rounds in collaboration with the National Sample Survey, Government of India. This unit is one of the important sections of this Department for collecting data on various sectors of economy for which no information has been available in the past. A sum of Rs. 3.06 lakhs is provided for this Scheme in Budget Estimates for 1968–69.

4. G. District Statistical Agencies (Rs. 5·69 lakhs) .— Under this item; the District Statistical Agencies established during the Second Plan period is being continued. The District Statistical Officers are mainly intended to spot-check the data reported by the Primary Agencies and expedite the various periodical reports due from the districts They also supervise the work of the Statistical staff in the district comprising of the field staff working under Socio-Economic Survey, the Taluq Statistical Assistants, and the Progress Assistants of this Department. In the Budget Estimates for 1968–69, a provision of Rs. 5 69 lakhs is made for expenditure on the continuance of the District Statistical Agencies.

5. H. Integrated Scheme for the improvement of Agricultural Statistics (Rs. 6.02 lakhs) :—With a view to improve the quality and timeliness of the Statistical data emanating from the taluks, 190 Taluq Statistical Assistants, one in each taluq was posted in the taluq offices during the Third Plan period under a phase programme. These Taluq Statistical Assistants assist the Tahsildar in the preparation of various Statistsal returns relating to agriculture due from taluq office to the Bureau after necessary verification and spot inspection of the data reported by the primary Agency of the Revenue Department. A provision of Rs. 6.02 lakhs is made for the continuance of this Scheme during 1968–69.

6. J. Crop Estimation Survey on Non-food Crops (Rs. 0.68 lakh) : The provision of Rs. 0,68 lakh made in the Budget Estimates for 1968–69 is meant for meeting the expenditure on the continuance of Crop Estimation Surveys Scheme. It is mainly connected with the estimation of the average yield of principal non-food crops like Sugarcane, Cotton, Groundnut, Castor, Gingelly and Tobacco. These estimates are prepared on the basis of crop cutting experiments conducted in different parts of the State by the random sampling method.

7. K. National Income Unit (Rs. 0.08 lakh) ;— The Unit complies the State income of Ahdhra Pradesh for each year for different sectors of economy. These estimates reflect the impact of various developmental activities on different sectors of the economy and provide indicators of the levels of development. A sum of Rs. 7,900 is provided for this scheme in the Budget Estimates for 1968–69.

8. L. Scheme for Pilot Survey for Block Level Estimate Agriculture Production (Rs. 0.42 lakh) :—The production estimates prepared by the Bureau of Economics and Statistics on the basis of the limited number of Crop Cutting Experiments in different parts of the State will give reliable estimates at the State level and to some extent at the District level. However, as the Block is proposed to be progressively made the unit of planning and development it was desired that reliable estimates of agricultural production at the Block level should be obtained and that this work should be taken up in a pilot basis. Accordingly, a scheme for Block level estimation of agricultural production was taken up in Mahbubnagar District from October, 1963 and is bing continued A sum of Rs 42,800 is provided in the Budget Estimates for 1968-69 for continuing this Scheme.

9 M Administrative Intelligence Unin (Rs 0·16 lakh) :—The Administrative Intelligent Unit in the Bureau of Economics and Statistics collects and compiles the periodical reports on the Progress of Development in the Blocks in the State and submits consolidated report to Government, indicating the programme and progress under different heads of development like Agriculture, Industries, Public Health, etc An amount of Rs. 15,800 is provided for this Scheme in the Budget Estimates for 1968-69.

10. N Area and Yield of Coconut and Arecanut Crops (Rs. 0.35 lakh) :—This scheme has been taken up during the Second Plan period to estimate the area and yield of coconut and arecanut crops. However, as the provision for this Scheme has been reduced from 1964-65, the Survey is being conducted in one district only for coconut crop. A sum of Rs. 35,300 is provided for this Scheme in the Budget Estimates for 1968-69.

11. O. Schemes for setting up of official Statistics Unit, Labour Statistics Unit and Economic Research Wing (Rs. 40 lakhs) :—A sum of Rs. 40,200 is provided for expenditure on the continuance of above Scheme in Budget Estimates for 1968-69. The official Statistics Unit is engaged in the collection, compilation and release of periodical publications like Hand Book of Statistics and Statistical Abstract. The Labour Statistics Unit is engaged in the Collection of Labour Statistics comprising of employment, absenteeism, factory earning. etc., and the Economic Research Wing is attending to studies throwing light on the economic trends in the State.

12. P. State participation in 3rd sub-Sample of National Survey (Rs. 1.29 lakhs) :—The scheme is a supplement to the Scheme of Socio-Economic Surveys referred to as item 3 above and it is intended to increase the size of the matching sample under the National Sample Survey so as to obtain fairly reliable estimates at the State level after pooling the State Sample results with the National Sample results. The scheme has been taken up during the Third Plan A sum of Rs 1,29 200 is provided in the Budget Estimates for 1968-69 for expenditure on the continuance of this scheme.

II. PLAN SCHEMES

A sum of Rs 2 43 lakhs has been provided in the Budget Estimates for 1968-69 for the continuance of the following 7 plan schemes of this Department.

			Provision for 1968-69 (Rs. in lakhs.)
1.	Strengthening of the State Income Unit	..	0.26
2.	Setting up of the Public Finance Unit	..	0 43
3.	Setting up of a Drawing Unit ..	..	0.22
4.	Tenth Quinquennial Livestock Census Scheme.	.	0.10
5	Collection of Statistics on Cotton ginned and pressed in the State.	.. .	0.07
6.	Strengthening of the Agricultural Statistics wing ..	.. ..	0.51
7.	Strengthening of the District Statistical agencies.	.. ..	0.81

A. brief note on each of the Plan scheme is given below :—

1. Strengthening of State Income Unit :— Apart from the preparation of quick estimates, provisional estimates, revised estimates and districtwise estimates of the State income of the Andhra Pradesh on a regular basis, the Unit will take up collection of fresh data on cost of production, etc , for the improvement of State Income Estimates

2. Setting up of the Public Finance Unit:-The Public Finance Unit is intended for the collecittn and compilation of different types of data relating to receipts, expenditure and borrowings of the State Government and also for conducting studies designed to facilitate resources mobilisation of the State Government. The Unit has completed the economic and financial classification of the Public Revenue and Expenditure of the State Government for the year 1966-67. Besides submitting a report on the evasion of Sales Tax to the Government and also tax rates in different States, the Unit has taken up a sample survey for estimation, evasion of Stamp duty. The Unit will also take up studies of the working of Road Transport Corporation, Electricity Board. etc , with a view to suggesting ways and means of improving the performance of the public sector undertakings.

3 Setting up of a Drawing Section :—The Drawing Unit was established in the Bureau for the preparation of the pictorial diagrams, graphs, charts, etc. for inclusion in the Publication of the Bureau and to display at the exhibitions. It is also proposed to prepare (i) Andhra Pradesh Budget in Maps (ii) Andhra Pradesh in Maps, and (iii) Andhra Pradesh and other States in Maps.

4. Tenth Quinquennial Livestock Census Scheme :-The Tenth Quinquennial Livestock Census has been conducted in the State during 1966-67 and data on livestock numbers, agricultural machinery and implements and fishing craft and tackle was collected The tabulation work has been completed and the report is under preparation.

5. Collection of Statistics on Cotton Ginned and Pressed in the State —Under this scheme, the weekly returns of Cotton ginned and pressed and the returns on the Annual Census of cotton held by the Trade are being obtained and compiled.

6. Strengthening of the Agricultural Statistics Wing : –Under this Scheme it is proposed to strengthen the existing Agricultural Statistics Wing in the Bureau to take up the additional items of work like (i) Improvement in the timeliness and quality of forecasts, Agirculture Census and Rainfall data received in the Bureau by intensive scrutiny of the data and by intensification of training in scrutiny and recording of data to the primary workers by a ranging training programmes, (ii) Spot verification of data reported and recorded by the Karnams, and (iii) Scrutiny of forecast data on area and production in relation to rainfall and seasonal conditions reported by the Collectors.

7. Strengthening of District Statistical Agencies :—Under this Scheme 20 posts of the Junior Investigators were sanctioned during 1967–68 at the rate of one Junior Investigation in each of the District Statistical Agency to assist the District Statistical Officers in compilation and tabulation of the Statistical data collected by them. These posts will be continued during 1968-69.

PRESERVATION AND TRANSLATION OF ANCIENT MANUSCRIPTS

'A' SURVEY OF RECORDS :

Regional Historical Records Survey Committee was first constituted as per G.O Ms. No 2982, Education, dated 14-12-1959.

Objects of the above committee are as follows :

(i) to take steps for the acquisition of records in private custody and for the preservation, classification and study of important historical documents and for bringing them to the notice of scholars.

(ii) to publish hand books and calendars of records for facilitating research, and

(iii) to procure copies of such records as may exist outside the State having a bearing on the History of Deccan.

This committee, after its recostitution in G O. Ms. No. 3327, Education, dated 14-12-1954 met twice on 8-5 1965 and 9-6-1967 respectively. The decisions taken have been implemented by the State Archives Three Research Assistants were appointed by this committee. They are now working in three regions, i. e , Northern Circars, Rayalaseema and Nellore Districts and Telangana and Hyderabad City. The material collected by them is being sent regularly to the National Archives of India for incorporating it in the National Register of Records. Two Research Assistants are working under the Heads of Departments of History of the respective Universities of Andhra and Sri Venkateshwara Universities.

The State Committee of the Regional Historical Records Survey Committee is assisted by the Executive Committee constituted in G. O. Ms. No 1177, Education, dated 23-4-1965 and the Sub-Committee for the purchase of Manuscripts constituted in G. O. Ms. No. 1883, Education, dated 3-7-1965.

The Sub-Committee for the purchase of Manuscripts from the private individuals has met six times and a good number of Manuscripts were purchased from several individuals Many of the Manuscripts surveyed by Reserch Assistants were also purchased by this committee.

The tennure of the above committee is extended for two years from 14-12-1966 in G. O. Ms No 66, dated 12-1-1967.

'B' CENTRAL RECORD OFFICE :

The State Archives, Hyderabad. is a repository of the administrative and histrorical records of the State of Andhra Pradesh and its medieval records relating to the Deccan; both in Persian and Marathi dating from the days of the Mughal Emperor Shah Jahan and Asaf Jah I, the founder of the Hyderabad State. Records have beed thrown open to scholars till the year 1925

The two-fold objective of the State Archives is to facilitate the use of records in the business of the Government and to help scholars in salvaging the heritage of the past. By its work, this office has enabled the Government to make increasing use of its services and has also aroused public interest in historical documents.

The State Archives has already brought out several publications presenting select source material for the use of research scholars. A Guide to the State Archives is also under print. It will provide basic data about the different categories of records available in this office and general guidance about facilities available for esearch.

The following categories of records are preserved in this office.:

1 The Daftar records of the Asafia dynasty dating from 1720 A. D.

2. Part of the Mughal records relating to the Deccan dating from the days of Shah Jahan.

3. The pre-secretariat and post-secretaria. records of the composite State of Hyderabad.

4. The records of the Government of Madras which relate to the Andhra districts for the period 1920 to 1953.

5 The recent records of the Andhra and Andhra Pradesh Governments

6. Family papers of Salar Jung and the Jagirdars of Gangakhed and other minor series.

It is contemplated to centralise the District Revenue records of Andhra Pradesh as also the records of the Heads of Departments in the State Archives.

'C' COMPILATION OF HISTORY OF FREEDOM MOVEMENT OF INDIA

As per the directive of the G. O. I. issued in Decemcer, 1952, requesting all the States to appoint State Committee for Compilat on of the "History of Freedom Struggle' in their respective States, the Andhra Pradesh Government constituted a State Committee in 1957 consisting of 21 members with an Executive Committee of 5 members through G. O. Ms No 2047, Education, dated 11-10-1957 Later on it has been reconstituted in G. O. Ms. No. 1505, Education, dated 11 6-1964.

Prior to this, the Committees constituted by Hyderabad Government brought out a series of three volumes of Freedom Struggle in Hyderabad.

The History Freedom Struggle, Andhra Pradesh Committee has brought out Volumes I and III of the Freedom Struggle in Andhra Pradesh (Andhra) and Volume II and IV are under compilat on.

The State and Executive Committees will scrutinise the source of meterial for the compilation of these volumes

The State Committee of History Freedom Struggle, Andhra Pradesh has also brought out out of the IV Volume of Freedom Struggle in Hyderabad and a supplementary volume of the s me is being compiled.

A Committee for the compilation of 'Who is Who' has also been constituted for compiling the 'Who is Who' of the prominent persons in the State.

The work in this connect on is progress.

The Director of State Archives i o ly th. controlling officer in respect of the budget and accounts of the establishment of the above committee and he has been the drawing and disbursing officer for the staff working in the committees for which Sri K. A. Sajanlal is the Convener.

'D' SCHEMES INCLUDE IN THE FOURTH FIVE YEAR PLAN

Achievements in third Five-Year Plan (1961-66) — The development of State Archives in the third Five-Year Plan consisted of two broad schemes viz (a) Construction of a new building for State (Archives, and (b) Development of State Archives.

The total provision allotted by Government for these schemes was Rs. 19 lakhs, i. e., Rs. 15 lakhs for the construction of building and Rs. 4 lakhs for the Development of State Archives.

(a) Construction of a new building.—The new building for this office and ancillary buildings were specially constructed on the site given on long lease by Osmania University. This office was spift d to its new building during October. 1965.

(b) Development of State Archives:— Some technical non-gazetted satff, viz., Archivists and Assistant Archivists, etc., was sanctioned by Government and appointments were made to these posts for dealing with the work of the technical nature in this office.

Some officers and staff of this office were trained in Archives-Keeping at the National Archives of India, New Delhi.

To guide the Research Scholars, Government Department and private parties, this office compiled a "Guide to State Archives" which is under print.

Preservation materials like tissue paper, hand-made paper, card-board, rexine, calico etc., were purchased for repairing the old records preserved in this office and a part of the records were got repaired.

It was proposed to purchase microfilm equipment during the Third Plan but due to the non-availability of foreign exchange, it could not be purchased.

The Government sanctioned a sum of Rs. one lakh for expenditure on the plan schemes of this office during 1966-67, and Rs. 2.75 lakhs during 1967-68.

This office has implemented some important schemes during these two years. One of these schemes is the Research Fellowship Scheme. In order to promote historical research 24 full-time and part-time Research Fellowships are now being availed of by research scholars. The full-time fellows received Rs. 300 p.m. and the part-time fellows receive Rs. 125 p.m.

With a view to publish a series of Monographs on technical aspects of Archives-Keeping and also on the History of Andhra Pradesh and the Deccan, several persons were selected to write monographs.

Rare historical documents, manuscripts in the custody of private individuals and institutions were purchased at a total cost of about Rs 27,000.

Some essential furniture was got manufactured for this office and fire-fighting equipment was purchased for use in the new building of this office.

Carton box manufacturing unit was started in this office and Carton boxes were manufactured for preserving old records. Some staff was specially appointed for this purpose and necessary materials and equipment were also purchased.

Preservation materials like tissue paper calico, rexine, card-board, etc., were purchased for repairing and binding of old records preserved in this office.

Programme for 1968-69; Government have allotted a sum of of Rs. 2.75 lakhs for Plan Schemes of this office during 1968-69.

A firm order for the supply of a microfilm camera, an Archival Reader, Processor, the required accessories and necessary raw materials has been placed. The necessary foreign exchange amounting to Rs 27,900 has been sanctioned by the Government of India. The equipment is expected to be delivered shortly.

Microfilm copies of records preserved in Government Oriental Manuscripts Library, Madras, will be obtained. The work of Microfilming has been entrusted to Kalakshetra, Madras.

The records pertaining to the Andhra Districts preserved in Madras Record Office will also be obtained The permission of the Government of Madras has been received.

The 11 full-time and 5 part-time Research Fellowships awarded during l st year will be continued and some more Fellowships will be awarded in 1968 69 suqject to availability of funds

It ts proposed to st irt a Documentation Wing in this office and some office staff will be trained in documentation work.

The work of preparing a descriptive catelogue of documents of Sha Jahan's reign and a Reference Media to Marathi records and a catalogue to Daftar Records is proposed to be undertaken

Books, Journals, etc , required by Research Scholars for reference purposes have been purchased for this office Library and will also be purchased in future-

Rare historical documents, Manuscripts, etc.. in the custody of private individuals and institutions have been purchased and will be purchased in future as the response from the individuals and institutions is very encouraging.

An Oriental Manuscripts Library is proposed to be started in the premises of this office. Government sanction for implementing this scheme is awaited.

Some essential furniture and fire fighting equipment will be purchased.

The Carton box manufacturing unit start d in the year 1966-67 will be continued and Carton boxes will be manufactured for preserving old records.

Preservation materials for repairing and binding of old records have been purchased will be purchased in future.

The Photographic Wing of this office will be developed on mod rn lines.

A small historical museum reflecting the progress of presen. Andhra Pradesh from the earliest times is proposed to be startcdt Formation of a sub-committee for the purchase of historical antiquities is being proposed to Government.

Plans for the future :—It is proposed to construct a second floor to the stack area in this office building or an annexe for housing records which are likely to flow in from Se retariat Departments and Heads of Departments.

Ancillary Buildings : —It is proposed to construct some ancillary buildings on the eastern side of the main build ng of this office for accommodating a canteen, cycle stand, recreation hall and stores.

Staff quarters :—It is proposed to construct quarters for this office staff at a site nearby this office.

The Research Fellowship Scheme and the scheme for the purchase of manuscripts is proposed to be continued.

Microfilm copies of records for research purposes will be supplied to the Research Scholars on demand.

A Documentation Wing to supply information on various topics relating to records in this office and history in general will be developed on modern lines.

Oriental Manuscripts Libraries at other places in Andhra Pradesh like Tirupathi are proposed to be set up.

Regional Record Offices are proposed to be set up to centralise the older records of Collectorates in Andhra region (1) at Visakhapatnam to centralise the records of East Godavari, Srikakulam and Visakhapatnam Districts: (2) at Tirupathi to centralise the records of the Rayalaseema and Nellore Collectorates and those relating to the Tirumala Hills available in the Chittoor Collectorate, and (3) at Guntur to centralise the records of West Godavari, Guntur and Krishna Collectorates.

Women's Welfare Department

The Department of Women's Welfare is in charge of welfare measures exclusively meant for women and children. The activities comprise educative, preventive, protective and rehabilitative aspects. The department provides for institutional aid for the weaker sections who need moral, social and economic rehabilitation.

The schemes relating to this Department are included in Demands XXVII and XXVIII.

Some of the important schemes implemented by the Department are as follows :

Service Homes:—These Homes are meant for destitutes, widows and deserted wives. Their stay is limited to 3 years with provision to extend it in individual cases by one year wherever absolutely necessary. The inmates are given general education up to Matriculation and Craft Training. Rehabililation is done also by sending the inmates to undergo Training as Auxiliary Nurses, Teachers, etc. There are 5 such Homes run by this Department directly at Anantapur, Hyderabad, Kakinadapuram, Vijayawada and Warangal. The Department also provides Grant-in-aid for the running of two service Homes by Voluntary Agencies at Seethanagaram by the Kasturba Gandhi National Memorial Trust and at Allegadda by the local Mahila Mandali.

The strength and the number of inmates rehabilated in Homes and directly by the Department are as follows:—

Place	STRENGTH				Rehabi-liated
	Sanctioned		Present		
	Adults	Children	Adults	Children	
Hyderabad	150	60	95	36	6
Anantapur	150	60	62	48	55
Kannapuram	50	50	43	26	4
Warangal	3[illegible]	15	23	12	.
Vijayawada	30	15	27	9	..

The provision made for 5 Service Homes run departmentally is Rs. 2 93 lakhs. The provision for Grant-in-aid to the Voluntary Institutions for the two Homes run by them is Rs. 0.29 lakh.

The Service Home at Anantapur is being provided with build ing A sum of Rs 0 90 lakh has been provided during 1968-69 in the Plan Schemes for the completion of the work.

Vocational Training Centres:—The Department is also running 7 vocationat traing centres at Hyderabad, Warangal, Srikakulam, Eluru, Kurnool. Cuddapah and Anantapur with hostels attached to to them. At these Centres coaching is given to girls in Typewriting, Shorthand and Commercial subjects. The strength of each Vocational Training Centre is 30 A sum of Rs, 1·13 lakhs under Non-Plan has been provided for on this account.

District Tailoring Centres: -Two District Tailoring Centres have been opened one at Cuddapah aud the other at Hyderabad with attached hostels. Here women get coaching for appearing in the Technical Examination in Tailoring and Dress making Stipends are provided for 50 students at Rs 25 per month per each. A sum of Rs. 0 62 lakh is provided for in both Plan and Non-Plan Budget (Plan Rs 0 31 lakh, Non-Plan Rs. 0 31 lakh)·

Women Welfare Branches or Community Centre for Women:— These Centres Provide facilities for learning simple Cottage Industries—Tailoring, Embroidery, Tape Weaving, Leaf Plate Stitching, etc. Provision is also made for Adult Education and Demonstrations on personal and environmental hygiene, remedies, post and prenatal care thrift, etc There are 75 branches of which 26 are under the control of the Department aud the rest under the Panchayat Samithis The expenditure on the Women Welfare Branches under the control of the Department is included in the provision under "I. Director of Women's Welfarh." As for the Women's Welfare Branches under the control of Panchayat Samithis a sum of Rs. 1.80 lakhs has been provided as Grant-in:aid.

During 1967-68 two Family and Child Welfare Projects were sanctioned one at Patancheru and the other at Venkatagiri. The Project seeks to treat women and children together in the context of

the family and build institutions at local level that will provide training facilities in Home Craft, Mother Craft, Nutrition, Education, etc. This is a centrally sponsored scheme for which a sum of Rs. 0.43 lakh has been provided.

A total sum of Rs 24.95 lakhs and anothe sum of Rs. 5.15 lakshs have been provided during 1968-69 under Non-Plan and Plan schemes of the Department.

Children's Homes :—For the Children the Department has organised three types of institutions.

To cater to the needs of poor and orphan children, provision of food, clothing shelter as also education is made free in Children's homes that have been opened Boys of the age group 7-12 years and girls of the age group 7-18 are admitted into there Homes Coming as they are from poor families, they are generally backward in their studies The Superintendents of these Homes therefore give tuition to such children. There are 9 Children's Homes uuder normal schemes. 8 Children's Homes have been opened during the year 1966 67, under Plan schemes. and they are continued as part of Plan Schemes 3 Children's Homes at Bobbili, Rajahmundry and Karimnagar are meant for healthy children of leprosypatients, two others opened at Addateegala and Adilabad meant for tribals. The strength sanctioned for each of the Homes is 50 except in respect of the Children's Home at Peddapadu where it is 100. The Plan and Non-Plan allocations during 968-62 for these Homes are Rs 2 65 and Rs 10.72 lakhs respectively.

Creches :—The majority of the worging women in the rural areas are employed in Agriculture. For the factory labou. in some industrial towns there are Creches But there was no provision for such creches in the villages or in slums or in other backward areas where there was large concentration of working women (coolies), to take care of the children of 0- age group during the time their mother goes for work. The Department has therefore opened creches in such places. In these, children are provided with mid-day meal, milk, etc There are 23 creches under mormal Budget and 10 under the plan Budget. Due to paucity of funds only a limited number of these could be opened.

The provision for the 23 creches under non-Plan is included under the Children's Homes and for the 10 creches under Plan Schemes, a sum of Rs. 0 86 lakh has been provided for in the Plan Budget (968 69).

Balvihars :—To promote recreational and cultural octivities for children in areas where it is usually not available, 28 Balvihars have been opaned during the Third Five-Years Plan and they are being continued as Non-Plan Schemes. A sum of Rs. 1.08 lakhs has been provided for the purpose.

GRANT XXVIII

WOMEN'S WELFARE DEPARTMENT

The activities of Women's Welfare Department have been discussed in the motion for Grant XXVIII. Under this Grant provision

has been made for the running of Women's Welfare Branches in the Agency Areas and for the Institutions under the Social and Moral Hygiene Pragramme for Women.

State Homes :—The State Homes are meant for admitting rescued girls of voluntary type, *i. e.*, those who seek protection on their own accord, women discharged from non-correctional institutions and others in moral danger. In addition to provision of general ebucation, Training-cum-Production Units are attached to these Homes. There are 4 State Homes under the control of the Department at Rajahmundry, Kurnool, Mahaboobnagar and Hyderabad. The details of the stre gth in each Home and the number of inmates rehabilitated are as follows:

Place	Strength Sanctioned	PRESENT		No. of inmates rehabili-tated.
		Adults	Children	
Rajahmundry.	100	90	3	60
Hyderabad.	100	63	7	46
Mahbubunagar.	75	60	6	87
Kurnool.	75	69	—	28

A sum of Rs. 3.54 lakhs is provided for these Homes.

Under the Social and Moral Hygiene Programme, 4 District Shelters were being run as short State Homes and these shelters were to function as feeders to the State Homes. As it was considered unnecessary to have such shelters due to the fact that people come to the State Home straight away, the 4 District Shelters have been converted into two service Homes, Vijayawada and Warangal with a sanctioned strength of 30 adults and 15 chidren in each. The Homes were opened during 19.6-67 and have now a strength of 30 adults and 15 children at Wrrangal and 30 adults and 15 Children at Viiayawada.

The provision made for these Homes is Rs. 0.65 lakh.

The total provisiou on account of Women'sWelfare Department under this grant is Rs. 4.72 lakhs.

BEGGAR HOMES

The beggar Homes which were under the Control of the Director of Social Welfare were transferred to the control of Municipal Corporation, Hyderabad, in the year 1963. The Director of Social Welfare releases funds under 'Grant-in-aid to the Municipal Corporation, Hyderabad.' The scheme is implemented by the Corporation.

In the year 1967-68 an amount of Rs. 57,200 was provided as Grant-in-aid to the Municipal Corporation, Hyderabad and an equal amount has been provided in 1968-69 for the maintenance of the Beggar Home.

The existing Beggar Home at Lalapet (Secundrabad) under the Control of the Corporation was having a sanctioned strength of 200. This has been subsequently raised to 300 by the Managing Committee of the Home.

డిమాండు నెం. XXVII- ఇతర వివిధ సాంఘిక, అభివృద్ధి సంస్థలు

సభాపతి మహాశయా,

ఇతర వివిధ సాంఘిక, అభివృద్ధి సంస్థలకు సంబంధించి రు. 70,85,600 లకు బడ్జెటు డిమాండు (ఉమ్మడి డిమాండు) ను ప్రతిపాదిస్తున్నాను.

నెం. XXVII డిమాండు ఉమ్మడి డిమాండు. దీనికి సంబంధించిన పెద్ద పద్దు - "39. వివిధ సాంఘిక, అభివృద్ధి సంస్థలు." ఈ పెద్ద పద్దుక్రింద దిగువ తెలిపిన అంశాలకు సంబంధించిన ఖర్చు వ్రాయబడుతుంది.

1968_69 బడ్జెటు అంచనా :

			రూ॥లలో
1.	గణాంక వివరాలు.	....	33,29,100,00
2.	ప్రాచీన లిఖిత పత్రాల పరిరక్షణ, అనువాదం.	....	7,75,400,00
3.	వివిధములు.	....	29,81,100,00
	మొత్తం.	....	70,85,600,00

గణాంక వివరాలు :

1968-69 బడ్జెటు అంచనాలో "గణాంక వివరాల"కు సంబంధించిన పథకాలకోసం రు. 33.29 లక్షల మొత్తం కేటాయించబడినది. ఇందులో రు. 27 82 లక్షల మొత్తం అర్థ, గణాంకశాఖకు కేటాయించబడింది. మిగతా పైకం ప్రజారోగ్యశాఖ డైరెక్టరు కార్యాలయానికి చెందిన జనన మరణ గణాంక వివరాల యూనిటు తాలూకు గణాంక పథకాలకు సమకూర్చబడింది.

అర్థ, గణాంక శాఖ పథకాలకు కేటాయించిన రు. 27.82 లక్షలలో రు. 25.42 లక్షల మొత్తం ప్రణాళికేతర పథకాలకు సంబంధించి వుంటుంది. మిగిలిన రూ. 2.40 లక్షలు ప్రణాళికా పథకాలకు సంబంధించినట్టిది.

ముఖ్యమైన ప్రణాళికేతర పథకాలను, ప్రణాళికా పథకాలను గురించిన సంగ్రహ వివరణ దిగువ పొందుపరచబడినది.

1. ప్రణాళికేతర పథకాలు :

1. సి. అర్థ, గణాంక శాఖ (రు. 7.20 లక్షలు):— ప్రధాన కార్యస్థానంలో అర్థ, గణాంక శాఖ శాశ్వత సిబ్బందిపై అయ్యే వ్యయంకోసం ఈ అంశం క్రింద 1968-69 బడ్జెటు అంచనాలలో రు. 7 20 లక్షల మొత్తం కేటాయించ బడినది. ఈ శాఖ శాశ్వత సిబ్బంది నిర్వహించే కార్యకలాపాలు—

వ్యవసాయానికి సంబంధించిన సమాచార సేకరణ, సంకలనం, విశ్లేషణ (ఆహార, ఆహారేతర పంటల ప్రాంతం, ఉత్పత్తి, వర్షపాతం, ఋతుపరిస్థితులు, వ్యవసాయ వేతనాలు, ఆహార, ఆహారేతర పంటల సర్వేలు, టోకు ధరల, చిల్లర ధరల సేకరణ), పారిశ్రామిక గణాంక వివరాలు మొదలైనవి.

2. డి. అర్థ. గణాంక శాఖకు చెందిన అధికారులకు, సిబ్బందికి శిక్షణ కార్యక్రమం (రు. 0 05 లక్షలు):— భారత ప్రభుత్వం తలపెట్టిన పథకం క్రింద అర్థ. గణాంకశాఖ అధికారులు, సిబ్బందియొక్క శిక్షణ కార్యక్రమానికి సంబంధించిన వ్యయాన్ని భరించడానికి రు. 0.05 లక్షలు మొత్తం కేటాయించబడింది.

3. ఇ సాంఘిక-ఆర్థిక సర్వే (రు. 3.06 లక్షలు):— ఈ అంశం క్రింద ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో ఆదాయ వ్యయాలు, ఉద్యోగ వసతి, లఘు పరిశ్రమలు, కుటీర పరిశ్రమలు మొదలైన వివిధ రంగాలకు చెందిన సాంఘిక-ఆర్థిక వివరాలను భారత ప్రభుత్వ నేషనల్ శాంపుల్ సర్వేవారి సహకారంతో సేకరించి సంకలనం చేయటం జరుగుతున్నది. ఈ శాఖయొక్క ముఖ్యమైన భాగాలలో ఇదొకటి. ప్రస్తుతం సమాచారం లభ్యంకాని వివిధ ఆర్థిక రంగాలకు సంబంధించిన వివరాలను ఇది సేకరిస్తుంది. ఈ పథకంకోసం 1968-69 బడ్జెటు అంచనాలలో రు. 3.06 లక్షల మొత్తం కేటాయించబడింది.

4. జి. జిల్లా గణాంక సంస్థలు (రు. 5.69 లక్షలు):— ఈ అంశం క్రింద రెండవ ప్రణాళికా కాలంలో నెలకొల్పబడిన జిల్లా గణాంక సంస్థలు కొనసాగించబడతాయి. ప్రాథమిక సంస్థలు నివేదించిన వివరాలను అక్కడికక్కడే సరిచూడటం, జిల్లాలనుంచి రావలసిన నియతకాలిక నివేదికలు త్వరితంగా వచ్చేటట్లు చూడటం ఈ జిల్లా గణాంక అధికారుల ప్రధాన కర్తవ్యం. వీరు జిల్లాలోని గణాంకశాఖ సిబ్బంది చేసే పనినికూడా పర్యవేక్షిస్తూ వుంటారు. ఈ సిబ్బందిలో సాంఘిక-ఆర్థిక సర్వేపని చూసే క్షేత్ర సిబ్బంది, ఈశాఖకు చెందిన తాలూకా గణాంక సహాయకులు, ప్రోగ్రెస్ అసిస్టెంట్లు చేరి వుంటారు. జిల్లా గణాంక సంస్థల కొనసాగింపుకోసం 1968-69 బడ్జెటు అంచనాలలో రు. 5.69 లక్షల మొత్తం కేటాయించబడింది.

5. హెచ్. వ్యవసాయ గణాంక వివరాల అభివృద్ధికి సంబంధించిన ఏకీకృత పథకం (రు. 6 02 లక్షలు):— తాలూకాల నుంచి వచ్చే గణాంక వివరాలు సకాలంలో వచ్చేటట్లు, సక్రమంగా వుండేటట్లు చూడటంకోసం మూడవ ప్రణాళికా కాలంలో రాష్ట్రంలోగల తాలూకా కార్యాలయాలలో తాలూకాకు ఒకరు చొప్పున 190 మంది తాలూకా గణాంక సహాయకులను దశలవారీ కార్యక్రమం క్రింద నియమించడం జరిగింది. రెవిన్యూ శాఖకు చెందిన ప్రాథమిక సంస్థ నివేదించినట్టి వివరాలను పరిచూసి అక్కడికక్కడే తనఖీ చేసిన మీదట తాలూకా కార్యాలయం నుంచి వ్యవసాయానికి సంబంధించి అర్థ, గణాంక శాఖకు పంపే వివిధ గణాంక వివరాలను తయారుచేయడంలో వీరు తహశీల్దారుకు తోడ్పడతారు. 1968-69 లో ఈ పథకాన్ని కొనసాగించడంకోసం రు. 6.02 లక్షల మొత్తం కేటాయించబడింది.

6. జె. ఆహారేతర పంటల అంచనా సర్వే (రు. 0 68 లక్ష):—1968-69 బడ్జెటు అంచనాలలో చేసిన రు. 0.68 లక్షల కేటాయింపు పంటల అంచనా సర్వే పథకం కొనసాగింపుకు అయ్యే వ్యయంకోసం ఉద్దేశించబడింది. ఈ పథకం క్రింద చెరకు, ప్రత్తి, వేరుశనగ, ఆముదాలు, నువ్వులు, పొగాకు వంటి ప్రధానమైన ఆహారేతర పంటల సగటు దిగుబడిని అంచనా వేయుటం జరుగుతుంది. రాష్ట్రంలోని వివిధ ప్రాంతాలలో అక్కడక్కడ జరిపే పంటకోత ప్రయోగాల ప్రాతిపదికపై ఈ అంచనాలు రూపొందించబడతాయి.

7. కె. జాతీయ ఆదాయ యూనిటు (రు. 0.08) లక్ష) :— ఈ యూనిటు ఏటా వివిధ ఆర్థికరంగాలలో ఆంధ్రప్రదేశ రాష్ట్ర ఆదాయాన్ని గురించి వివరాలను సంకలనం చేస్తుంది. ఈ వివరాలు వివిధ ఆర్థికరంగాలపై మన అభివృద్ధి కార్యకలాపాల ప్రభావాన్ని ప్రతిబింబిస్తూ అభివృద్ధి స్థాయిలకు సూచికలుగా వుంటాయి. ఈ పథకంకోసం 1968-69 బడ్జెటు అంచనాలలో రు. 7,900 లు కేటాయించబడింది.

8. ఎల్. వ్యవసాయోత్పత్తి బ్లాకు స్థాయి అంచనాలకు పైలటు సర్వే పథకం (రు. 0.42 లక్ష) :— రాష్ట్రంలోని వివిధ భాగాలలో పరిమిత సంఖ్యలో జరిపిన పంటకోత ప్రయోగాల ప్రాతిపదికపై అర్థ, గణాంకశాఖ తయారుచేసిన ఉత్పత్తి అంచనాలు రాష్ట్రస్థాయిలో విశ్వసనీయమైన అంచనాలుగా ఉపకరిస్తాయి. జిల్లా స్థాయిలోకూడ అవి కొంతమేరకు తోడ్పడతాయి. కాని ప్రణాళికా అభివృద్ధుల విషయంలో బ్లాకును క్రమేణా యూనిటుగా చేయదలచినందున బ్లాకుస్థాయిలో నమ్మకమైన వ్యవసాయోత్పత్తి అంచనాలను తయారు చేయాలని, పైలటు ప్రాతిపదికపై ఈ పనిని చేపట్టాలని సంకల్పించబడింది. ఆ ప్రకారమే బ్లాకుస్థాయిలో వ్యవసాయోత్పత్తిని అంచనా వేసే పథకం 1963 అక్టోబరు నుండి మహబూబునగరు జిల్లాలో ప్రారంభించబడి ఇంకా కొనసాగించబడుతున్నది. ఈ పథకం కొనసాగింపు కోసం 1968-69 బడ్జెటు అంచనాలలో రు. 42,600 లు కేటాయించబడింది.

9. ఎ. పరిపాలక సమాచార యూనిటు (రు. 0.16 లక్ష) :—అర్థ, గణాంక శాఖలోని పరిపాలక సమాచార యూనిటు రాష్ట్రంలోని బ్లాకులలో అభివృద్ధి ప్రగతిని గురించి నియతకాలిక నివేదికలను సేకరించి సంకలనం చేస్తుంది. ఆ తరువాత వ్యవసాయం, పరిశ్రమలు, ప్రజారోగ్యంవంటి వివిధ అభివృద్ధి శీర్షికల క్రింద జరిగిన కార్యక్రమాలను, ప్రగతిని సూచిస్తూ ప్రభుత్వానికి ఏకీకృత నివేదిక ఒకటి సమర్పిస్తుంది. 1968-69 బడ్జెటు అంచనాలలో ఈ పథకం కోసం రు. 15,800 లు కేటాయించబడింది.

10. ఎన్. కొబ్బరి. పోకపంటల ప్రాంతం, దిగుబడి (రు. 0.35 లక్ష):— కొబ్బరి. పోకపంటలు పండే ప్రాంతాన్ని, వాటి దిగుబడిని అంచనా వేయడం కోసం ఈ పథకం రెండవ ప్రణాళికా కాలంలో చేపట్టబడింది. అయితే 1964-65 లగాయతు ఈ పథకపు కేటాయింపును తగ్గించినందున ఒక్క జిల్లాలో మాత్రమే కొబ్బరిపంట సర్వే జరుపబడుతున్నది. ఈ పథకం కోసం 1968-69 బడ్జెటు అంచనాలలో రు. 35,300 మొత్తం కేటాయించబడింది.

11. ఓ. అధికార గణాంక యూనిటు, శ్రామిక గణాంక యూనిటు, ఆర్థిక పరిశోధన విభాగం స్థాపన పథకాలు (రు. 0.40 లక్ష) :—పై పథకాలను కొనసాగించడానికి అయ్యే ఖర్చు కోసం 1968-69 బడ్జెటు అంచనాలలో రు. 40,200 ల మొత్తం కేటాయించబడింది. అధికార గణాంక యూనిటు గణాంక వివరాల కరపుస్తకం, గణాంక సంక్షిప్తి వంటి నియతకాలిక ప్రచురణలను సేకరించి, సంకలనంచేసి, విడుదల చేస్తుంది. శ్రామిక గణాంక యూనిటు ఉద్యోగవసతి, గైరుహాజరీ, ఫ్యాక్టరీ అర్జన మొదలైన శ్రామిక గణాంక వివరాలను సేకరిస్తుంది. ఆర్థిక పరిశోధనా విభాగం రాష్ట్రంలోని ఆర్థిక ధోరణులను అభివ్యక్తం చేసేందుకు పరిశీలనలు జరుపుతున్నది.

12. పి. జాతీయ శాంపిలు సర్వేకు సంబంధించిన మూడవ సబ్ శాంపిలు సర్వేలో రాష్ట్రం పాల్గొనడం (రు. 1.29 లక్షలు) :—ఈ పథకంపై 3 వ అంశంలో తెలిపిన సాంఘిక-ఆర్థిక సర్వేల పథకానికి అనుబంధంగా వున్నది. జాతీయ శాంపిలు ఫలితాలతో రాష్ట్ర శాంపిలు ఫలితాలను కలిపినమీదట రాష్ట్ర స్థాయిలో విశ్వసనీయమైన అంచనాలను సేకరించేందుకు వీలుగా జాతీయ శాంపిలు సర్వేక్రింద మ్యాచింగు శాంపిలు యొక్క పరిమాణాన్ని అధికం చేయడానికి ఈ పథకం ఉద్దేశించబడింది. ఈ పథకం మూడవ ప్రణాళికలో చేపట్టబడింది. ఈ పథకం కొనసాగింపు కయ్యే వ్యయంకోసం 1968-69 బడ్జెటు అంచనాలలో రు. 1,29,000 ల మొత్తం కేటాయించబడింది.

2. ప్రణాళికా పథకాలు

ఈ శాఖకు చెందిన ఈ దిగువ 7 ప్రణాళికా పథకాలను కొనసాగించడానికి 1968-69 బడ్జెటు అంచనాలలో రు. 2.40 లక్షల మొత్తం కేటాయించబడింది.

		1968-69 సంవత్సరానికి కేటాయింపు (రు. లక్షలలో)
1. రాష్ట్రాదాయ యూనిటును పటిష్ఠం చేయడం	....	0.26
2. పబ్లిక్ ఫైనాన్సు యూనిటు స్థాపన	....	0 43
3. డ్రాయింగు యూనిటు స్థాపన	....	0.22
4. పదవ పంచవర్షీయ పశుగణన పథకం	....	0.10
5. రాష్ట్రంలో గింజలు తీసి, ప్రెస్సు చేసిన ప్రత్తికి సంబంధించిన గణాంక వివరాల సేకరణ	....	0.07
6. వ్యవసాయ గణాంక విభాగాన్ని పటిష్ఠం చేయడం	....	0.51
7. జిల్లా గణాంక సంస్థలను పటిష్ఠం చేయడం	....	0.81

(ఎ) ప్రతి ప్రణాళికా పథకానికి సంబంధించిన సంగ్రహ వివరణ ఈ క్రింద తెలుపబడింది :

1. రాష్ట్రాదాయ యూనిటును పటిష్ఠం చేయడం :—నియత ప్రాతిపదికపై ఆంధ్రప్రదేశ రాష్ట్రాదాయం యొక్క శీఘ్ర అంచనాలు, తాత్కాలిక

అంచనాలు, సవరించిన అంచనాలు, జిల్లావారీ అంచనాలు తయారు చేయడమే కాకుండా రాష్ట్రాదాయ అంచనాల మెరుగుదల కోసం ఉత్పత్తి మొదలైనవాటి వ్యయంయొక్క తాజా భోగట్టాను సేకరించే పనినికూడా చేపడుతుంది.

2. పబ్లిక్ ఫైనాన్సు యూనిటు స్థాపన :—రాష్ట్ర ప్రభుత్వ ఆదాయ వ్యయాలు, అప్పులకు సంబంధించిన వివిధమైన సమాచార వివరాలను సేకరించి సంకలనం చేయడానికి, రాష్ట్ర ప్రభుత్వ వనరుల సమీకరణకు దోహదం చేసే పరిశీలనలు జరిపేందుకు ఈ పబ్లిక్ ఫైనాన్సు యూనిటు ఉద్దేశించబడింది. 1967-68 సంవత్సరంలో రాష్ట్ర ప్రభుత్వ ఆదాయ వ్యయాలకు సంబంధించిన ఆర్థిక వర్గీకరణను ఈ యూనిటు పూర్తి చేసింది. వివిధ రాష్ట్రాలకు సంబంధించిన పన్ను రేట్లు, పన్నుల వసూలుపై నివేదికను ఈ యూనిటు సమర్పించింది. వీటికి తోడు స్టాంపుడ్యూటీ వసూలును అంచనా వేయడానికి శాంపిల్ సర్వేను కూడా చేపట్టింది. ప్రభుత్వ సంస్థల నిర్వహణను మెరుగు పరచే వుద్దేశంతో రోడ్డు రవాణా సంస్థ విద్యుచ్ఛక్తి బోర్డు వగైరాల నిర్వహణను పరిశీలించే పథకాన్నికూడ ఈ యూనిటు చేపట్టగలదు.

3. డ్రాయింగు విభాగం స్థాపన :—సచిత్ర నమూనాలు, గ్రాఫులు, చార్టులు వగైరాలను తయారుచేసి శాఖ ప్రచురణలలో చేర్చడానికి, వాటిని ప్రదర్శనలలో పెట్టడానికి ఈ శాఖలో డ్రాయింగు విభాగాన్ని ఏర్పాటు చేయడం జరిగింది అంతేకాకుండ, (i) మ్యాపులలో ఆంధ్రప్రదేశ బడ్జెటు, (ii) మ్యాపుల్లో ఆంధ్రప్రదేశ్ (iii) మ్యాపుల్లో ఆంధ్రప్రదేశ్, ఇతర రాష్ట్రాలు-అనే వాటిని తయారు చేయాలనికూడ ఉద్దేశించబడింది.

4. పదవ పంచవర్షీయ పశుగణగణన పథకం :—మన రాష్ట్రంలో ఈ పదవ పంచవర్షీయ పశుగణన 1966-67 లో జరిగింది. దానిలో పశుగణన సంఖ్య, వ్యవసాయ యంత్ర సామగ్రి, పరికరాలు, చేపలను పట్టడానికి ఉపయోగించే పడవలు, ఉపకరణాలపై లెక్కలను సేకరించడం జరిగింది. వీటి పట్టికలు పూర్తయ్యాయి. నివేదిక రూపొందించబడుతున్నది.

5. రాష్ట్రంలో లంజలు తీసి ప్రెస్సు చేసిన ప్రత్తికి సంబంధించిన గణాంక వివరాల సేకరణ :—ఈ పథకం క్రింద గింజలు తీసి ప్రెస్సు చేసిన ప్రత్తికి సంబంధించిన సాప్తాహిక వివరణలను, వర్తక వర్గాలు ప్రత్తి విషయమై సేకరించిన సాలీనా వివరాలను పొంది, వాటిని సంకలనం చేయడం జరుగుతున్నది.

6. వ్యవసాయ గణాంక విభాగాన్ని పటిష్ఠం చేయడం :—ఈ పథకం క్రింద శాఖలో ప్రస్తుతం ఉన్న వ్యవసాయ గణాంక విభాగం ఇంకా కొన్ని అదనపు అంశాల పనిని చేపట్టడం కోసం దీన్ని యింకా పటిష్ఠం చేయాలని ఉద్దేశింపబడింది. ఆ అంశాలేవంటే— (i) నిశితంగా పరిశీలించడం ద్వారాను, నిశిత శిక్షణ కార్య క్రమాలను ఏర్పాటుచేసి సమాచారాన్ని పరిశీలించడంలోను నమోదుచేయడంలోను ప్రాథమిక కార్యకర్తలకు శిక్షణ ఇవ్వడం ద్వారాను ఈ శాఖకు అందిన ముందు సూచనలు, వ్యవసాయ వివరాలు, వర్షపాతం వివరాలు సకాలంలో అందేటట్లు, అవి తగు ప్రమాణంలో వుండేటట్లుగా వాటిని మెరుగు పర్చడం.

(ii) కరణాలు నమోదుచేసి నివేదించిన సమాచారాన్ని అక్కడికక్కడే దర్యాప్తు చేయడం.

(iii) కలెక్టర్లు వర్షపాతానికి, ఋతు పరిస్థితులకు సంబంధించి తెలియ పరచిన అంశాలనుబట్టి ప్రాంతం ఉత్పత్తి విషయంలో ముందు సూచన సమాచారాన్ని పరిశీలించడం.

7. జిల్లా గణాంక సంస్థలను పటిష్ఠం చేయడం:—ఈ పథకం క్రింద 1967-68 లో 20 జూనియర్ ఇన్వెస్టిగేటర్ల పదవులు మంజూరు చేయబడ్డాయి. వీరు జిల్లా గణాంక సంస్థకు ఒక్కొక్కరు చొప్పున ఉంటారు. సేకరించబడిన గణాంక వివరాలను సంకలనం చేయడంలోను, పట్టికలలో చేర్చడంలోను వీరు జిల్లా గణాంక అధికారులకు సహాయంగా ఉంటారు. ఈ పదవులు 1968-69 లో కొనసాగించబడతాయి.

ప్రాచీన లిఖిత ప్రతులను పరిరక్షించడం, అనువదించడం :

(ఎ) రికార్డుల సర్వే :—ప్రాంతీయ చారిత్రక రికార్డుల సర్వే సంఘం 14-12-1959 తేదీగల విద్యాశాఖ మిస్. నెం. 2932 జి. ఓ. ప్రకారం ఏర్పాటు చేయబడింది. ఈ క్రింది లక్ష్యాలతో ఈ సంఘం ఏర్పాటైంది.

(i) ప్రైవేటు వ్యక్తుల ఆధీనంలో వున్న రికార్డులను స్వాధీన పరచుకోవడం, ముఖ్యమైన చారిత్రక పత్రాలను పరిరక్షించడానికి, వర్గీకరించి అధ్యయనం చేయడానికి, వీటిని పండితుల దృష్టికి తీసుకురావడం.

(ii) పరిశోధన చేయడానికి వీలుగా రికార్డులను చిన్న పుస్తకాలు, క్యాలెండర్ల రూపంలో ప్రచురించడం.

(iii) దక్కను చరిత్రను తెలిపే మనరాష్ట్రం వెలుపల వున్న రికార్డుల ప్రతులను సేకరించడం.

ఈ సంఘాన్ని 14-12-1964 తేదీగల విద్యాశాఖ మిస్. నెం. 3327 జి. ఓ. ద్వారా తిరిగి ఏర్పాటు చేయడం జరిగింది. 3-5-1966, 9-6-1967 తేదీలలో ఈ సంఘం రెండు సార్లు సమావేశమైంది. తీసుకున్న నిర్ణయాలను అభిలేఖ శాఖ అమలుపరచింది. 3 రిసెర్చి అసిస్టెంట్లను ఈ సంఘం నియమించింది. వారిపుడు మూడు ప్రాంతాలలో—ఉత్తర సర్కార్లు; రాయలసీమ, నెల్లూరు జిల్లా; తెలంగాణా, హైదరాబాదు నగరాలలో పనిచేస్తున్నారు. వారు సేకరించిన సమాచారం భారత జాతీయ అభిలేఖ శాఖకు సక్రమంగా పంపించబడుతున్నది. ఈ సమాచారాన్ని రికార్డుల జాతీయ రిజిష్టరులో చేర్చడం జరుగుతుంది. ఇద్దరు రిసెర్చి అసిస్టెంట్లు ఆంధ్ర, శ్రీ వెంకటేశ్వర విశ్వవిద్యాలయాలలోని చరిత్ర శాఖాధ్యక్షుల క్రింద పనిచేస్తున్నారు.

ప్రాంతీయ చారిత్రక రికార్డుల సర్వే సంఘంయొక్క రాష్ట్ర సంఘానికి కార్యనిర్వాహక సంఘం తోడ్పడుతుంది. ఈ కార్యనిర్వాహక సంఘం 23-4-1965 తేదీగల విద్యాశాఖ మిస్. నెం. 1177 జి. ఓ. ద్వారా ఏర్పాటు

చేయబడింది. వ్రాతప్రతులను కొనుగోలు చేయడంకోసం ఒక ఉపసంఘాన్ని నియమించడం జరిగింది. ఈ ఉపసంఘం 8-7-1965 తేదీగల విద్యాశాఖ మిస్. నెం. 1883 జి. ఓ. ద్వారా ఏర్పాటైంది.

ప్రైవేటు వ్యక్తులవద్దనుండి వ్రాతప్రతులను కొనుగోలు చేయడం కోసం ఈ ఉపసంఘం 6 సార్లు సమావేశమైంది. అనేకమంది వ్యక్తులవద్ద నుండి వ్రాతప్రతులను కొనుగోలు చేయడం జరిగింది. రిసెర్చి అసిస్టెంట్లు సర్వే జరిపిన వ్రాతప్రతులను కూడా ఈ సంఘం కొనుగోలు చేసింది.

12-1-1967 తేదీగల విద్యాశాఖ మిస్. నెం. 66 జి. ఓ. ద్వారా ఈ సంఘాన్ని 14-12-1966 తేదీనుండి రెండేండ్ల కాలం పాటు పొడిగించడం జరిగింది.

(బి) కేంద్ర రికార్డుల కార్యాలయం :

హైదరాబాదులోని రాష్ట్ర అభిలేఖ శాఖ కార్యాలయంలో ఆంధ్రప్రదేశ రాష్ట్రానికి చెందిన పరిపాలక, చారిత్రక రికార్డులు, మొగలాయి చక్రవర్తి షాజహాను, హైదరాబాదు సంస్థానస్థాపకుడు మొదటి ఆసఫ్ జా కాలంనుండిగల దక్కనుకు సంబంధించి మధ్యయుగం నాటి రికార్డులు ఉన్నాయి. ఇవి పర్షియను మరాఠీ భాషలలో ఉన్నాయి. 1925 వ సంవత్సరం వరకు గల ఈ రికార్డులు పండితులకు అందుబాటులో ఉంచబడ్డాయి.

రాష్ట్ర అభిలేఖ శాఖయొక్క ఆశయాలు రెండువిధాలు. ప్రభుత్వ వ్యవహార నిర్వహణలో రికార్డుల ఉపయోగానికి దోహదం చేయడం మొదటిది. గత చారిత్రక సంపదను వెలికి తీయడంలో పండితులకు తోడ్పడడం రెండవది. ఈ శాఖ తన కార్యకలాపాల ద్వారా ప్రభుత్వం నానాటికి అధికంగా శాఖ సమకూర్చే సేవా సదుపాయాలను వినియోగించుకో గల్గుతుంది. ఇంతేగాక ఇది ప్రజలలో చారిత్రక విషయాలపట్ల ఆసక్తిని వర్ధిల్ల చేయగలిగింది.

పండితుల ఉపయోగార్థం రాష్ట్ర అభిలేఖశాఖ ఇదివరకే నిర్దిష్ట ఆధార సామగ్రితో ఎన్నో ప్రచురణలను వెలువరించింది. ఈ శాఖకు సంబంధించిన గైడు పుస్తకం ముద్రణలో వున్నది. ఈ శాఖ కార్యాలయంలో లభ్యమయ్యే వివిధ తరగతుల రికార్డులను గురించిన ప్రాథమిక సమాచారం ఇది అందజేస్తుంది. పరిశోధనకు లభ్యమయ్యే సదుపాయాలను గురించి కూడా ఇది స్థూలంగా సూచిస్తుంది.

ఈ క్రింద వివరించిన రికార్డులు ఈ కార్యాలయంలో భద్రపరచబడినాయి.

1. క్రీ. శ. 1720 కాలంనుంచి ఆసఫియా వంశానికి చెందిన దఫ్తరు రికార్డులు.

2. షాజహాను కాలంనుంచి దక్కనుకుచెందిన కొన్ని మొగలాయి రికార్డులు.

3. పూర్వపు హైదరాబాదు రాష్ట్రానికి చెందిన సచివాలయ పూర్వ, చివాలయనంతర రికార్డులు.

4. 1920 నుండి 1953 వరకుగల, కాలానికి ఆంధ్రజిల్లాలకు చెందిన మద్రాసు ప్రభుత్వ రికార్డులు.

5. ఆంధ్ర, ఆంధ్రప్రదేశ ప్రభుత్వాల ఇటీవలి రికార్డులు.

6. సాలారు జంగు, గంగాఖేడ్ జాగీర్దార్ల కుటుంబ కాగితాలు, ఇతర చిన్నతరహా శీర్షికలు.

ఆంధ్రప్రదేశ్ జిల్లా రెవిన్యూ రికార్డులను, శాఖాధిపతుల రికార్డులను కూడా రాష్ట్ర అభిలేఖ శాఖలో కేంద్రీకృతం చేయాలని సంకల్పించ బడింది.

(సి) భారత స్వాతంత్ర్యోద్యమ చరిత్రను సంకలనం చేయడం:— "స్వాతంత్ర్య పోరాటం చరిత్ర" ను సంకలనం చేయడం కోసం తమతమ రాష్ట్రాలలో రాష్ట్ర సంఘాన్ని ఏర్పాటు చేయాల్సిందిగా అన్ని రాష్ట్రాలను కోరుతూ కేంద్ర ప్రభుత్వం 1952 డిసెంబరులో ఆదేశాన్ని జారీ చేసింది. తదనుసారంగా ఆంధ్ర ప్రదేశ ప్రభుత్వం 11-10-1957 తేదీ విద్యాశాఖ మిస్. నెం. 2047 జి. ఓ. ద్వారా 1957 లో రాష్ట్ర సంఘాన్ని ఏర్పాటు చేసింది. ఈ సంఘంలో 21 మంది సభ్యులున్నారు. ఇందులో 5 గురు సభ్యులతో ఒక కార్యనిర్వాహక సంఘం ఏర్పాటైంది ఆ తరువాత ఈ సంఘం 11-6-1964 తేదీ విద్యాశాఖ మిస్. నెం. 1505 జి ఓ. లో పునర్నిర్మించబడింది.

దీనికి పూర్వం, హైదరాబాదు ప్రభుత్వం ఏర్పాటు చేసిన సంఘాలు "హైదరాబాదులో స్వాతంత్ర్య పోరాటం" పై వరుసగా మూడు సంపుటాలు ప్రచురించాయి.

స్వాతంత్ర్య పోరాటం చరిత్రకు సంబంధించిన ఆంధ్ర ప్రదేశ సంఘం ఆంధ్ర ప్రదేశ్ (ఆంధ్ర) లో స్వాతంత్ర్య పోరాటం పై 1, 3 సంపుటాలు ప్రచురించింది. 2, 4 సంపుటాలు సంకలనం చేయబడుతున్నాయి.

ఈ సంపుటాలను సంకలనం చేయడానికి సంబంధించిన ఆధార సామాగ్రిని రాష్ట్ర సంఘాలు, కార్య నిర్వాహక సంఘాలు పరిశీలిస్తాయి.

ఆంధ్ర ప్రదేశ స్వాతంత్ర్య పోరాటం చరిత్రకు చెందిన రాష్ట్ర సంఘం హైదరాబాదులో స్వాతంత్ర్య పోరాటం 4 సంపుటాన్ని కూడ ప్రచురించింది. దాని అనుబంధ సంపుటి సంకలనం చేయబడుతున్నది.

రాష్ట్రంలోని ప్రముఖ వ్యక్తులను గురించిన "హూ ఈజ్ హూ" ను సంకలనం చేయడం కోసం "హూ ఈజ్ హూ" సంకలన సంఘం ఏర్పాటు చేయబడింది.

ఇందుకు సంబంధించిన పని జరుగుతున్నది. పై సంఘాల బడ్జెటు సిబ్బంది లెక్కలకు సంబంధించి, రాష్ట్ర అభిలేఖ శాఖ డైరెక్టరు నియంత్రణాధికారిగా మాత్రమే వ్యవహరిస్తారు.

ఆ సంఘాలలో పని చేసే సిబ్బంది కోసం సొమ్ము డ్రా చేసి, చెల్లించే అధికారిగా ఆయన ఉంటున్నారు. ఈ సంఘాల సమావేశ కర్త (శ్రీ) కె. ఎ. సజ్జన్ లాల్.

'డి' నాలవ పంచవర్ష ప్రణాళికలో చేర్చినపథకాలు : మూడవ పంచవర్ష ప్రణాళిక (1961-66) లో సాధించిన అభివృద్ధి :—మూడవ పంచవర్ష ప్రణాళికలో రాష్ట్ర అభిలేఖ శాఖ అభివృద్ధి స్థూలంగా రెండు పథకాలుగా విభజించబడింది,—అవి (ఎ) రాష్ట్ర అభిలేఖ శాఖ కోసం క్రొత్త భవనం నిర్మించడం, (బి) రాష్ట్ర అభిలేఖ శాఖ అభివృద్ధి చేయడం.

ఈపథకాలకుగాను ప్రభుత్వంచేసిన మొత్తం కేటాయింపు రు. 19 లక్షలు. ఇందులో రు. 15 లక్షలు భవననిర్మాణానికి, రు. 7 లక్షలు రాష్ట్ర అభిలేఖ శాఖ అభివృద్ధికి ఉద్దేశించబడ్డాయి.

(ఎ) క్రొత్తభవనం నిర్మించడం :—ఈ శాఖ కార్యాలయం కోసం క్రొత్త భవనం, అనుబంధ భవనాలు ఉస్మానియా విశ్వవిద్యాలయం దీర్ఘ కాలం పాటు కౌలుకిచ్చిన స్థలంలో ప్రత్యేకంగా నిర్మించబడ్డాయి. ఈ శాఖ కార్యాలయం 1965 అక్టోబరులో క్రొత్త భవనంలోకి మార్చబడింది.

(బి) రాష్ట్ర అభిలేఖ శాఖ అభివృద్ధి.—ఈశాఖలో సాంకేతిక స్వాభావంగల పనిని నిర్వర్తించడం కోసం ప్రభుత్వం కొంత సాంకేతిక నాన్ గెజెటెడ్ సిబ్బందిని అంటే ఆర్కైవిస్టులు, అసిస్టెంట్ ఆర్కైవిస్టులు మొదలైన వారిని మంజూరు చేసింది. ఈ ఉద్యోగాలకు నియామకాలు చేయడం జరిగింది.

ఈ కార్యాలయం లోని కొందరు అధికార్లకు, సిబ్బందికి అభిలేఖను భద్రపరచే విషయమై క్రొత్త ఢిల్లీ లోని భారత జాతీయ అభిలేఖ శాఖలలో శిక్షణ ఈయబడింది.

పరిశోధన చేసే పండితులకు, ప్రభుత్వ శాఖలకు, ప్రయివేటు వ్యక్తులకు తోడ్పడేందుకు గాను ఈ శాఖ "రాష్ట్ర అభిలేఖల గైడు" ను సంకలనం చేసింది అది ముద్రణలో వున్నది.

ఈ కార్యాలయంలో భద్రపరచిన ప్రాచీన రికార్డులను బాగు చేయడం కోసం టిష్యూకాగితం, చేతితయారీ కాగితం, అట్ట, రెక్సిను, క్యాలికో మున్నగు సంగతుక వస్తు సామగ్రిని కొనడం జరిగింది. కొన్ని రికార్డులు బాగు చేయబడ్డాయి.

మూడవ ప్రణాళికలో మైక్రో ఫిల్మ సరంజామా కొనాలని సంకల్పించబడింది. కాని విదేశీ మారకద్రవ్యం లభ్యం కానందువల్ల దానిని కొనడం జరగలేదు.

ఈ కార్యాలయపు ప్రణాళికా పథకాలపై ఖర్చు కోసం ప్రభుత్వం 1966-67 లో రు. 1.00 లక్ష, 1967-68 లో రు. 2.75 లక్షలు మంజూరు చేసింది.

ఈ కార్యాలయం ఈ రెండు సంవత్సరాలలో కొన్ని ముఖ్యమైన పథకాలను అమలు పరచింది, ఈ పథకాలలో ఒకటి రీసెర్చి ఫెలోషిప్ పథకం. చారిత్రక పరిశోధనను పెంపొందింప జేసే ఉద్దేశంతో, 24 పూర్తి కాలం వంతు కాలం రీసెర్చి ఫెలోషిప్పులను ప్రస్తుతం పరిశోధన చేసే పండితులకు వినియోగించుకొంటున్నారు. పూర్తి కాలం పనిచేసే "ఫెల్లోస్" నెలకు రు. 300 లు, వంతు కాలం పనిచేసే "ఫెల్లోస్" నెలకు రు. 125 లు పొందుతున్నారు.

అభిలేఖలను భద్రపరచడానికి సంబంధించిన సాంకేతిక విషయాలపైన, ఆంధ్రప్రదేశ చరిత్ర, దక్కను చరిత్రలపై కూడా ఏక విషయక రచనలను వరుసగా ప్రచురించే ఉద్దేశంతో, ఏకవిషయక రచనలను చేసేందుకు అనేక వ్యక్తులను ఎంపిక చేయడం జరిగింది.

ప్రయివేటు వ్యక్తులు, సంస్థల ఆధీనంలో గల అమూల్యమైన చారిత్రక పత్రాలు వ్రాతప్రతులు సుమారు రు 27,000 ల ఖర్చుతో కొనుగోలు చేయబడ్డాయి.

ఈ కార్యాలయానికి అవసరమైన కొంతఫర్నిచరు తయారుచేయించబడింది. ఈ కార్యాలయం క్రొత్త భవనంలో ఉపయోగించడానికి అగ్ని మాపక సామగ్రి కొనడం జరిగింది.

ఈ కార్యాలయంలో కార్టన్ బాక్సుల తయారీ యూనిటు ప్రారంభించబడింది. పురాతన రికార్డులను భద్రపరచడానికి కార్టన్ బాక్సులు తయారు చేయబడినాయి. కొంత సిబ్బంది ప్రత్యేకంగా ఈపనికై నియమించబడి, అవసరమైన సామగ్రి పరికరాలు కూడా కొనబడ్డాయి.

ఈ కార్యాలయంలో భద్రపరచ బడ్డ పురాతన రికార్డుల బాగుసేత, బైండింగునిమిత్తం టిస్యూకాగితం, క్యాలికో, రెక్సిన్, అట్టమొదలైన సంరక్షక వస్తు సామగ్రి కొనడం జరిగింది.

1968-69 కార్యక్రమం

1968-69 లో ఈ కార్యాలయ ప్రణాళికా పథకాలకై ప్రభుత్వం రూ. 2.75 లక్షలు కేటాయించింది.

ఒక మైక్రో ఫిల్ము కెమేరా, అభిలేఖ్యరీడరు, ప్రాసెసరు, కావలసిన సహాయక సామగ్రి. అవసరమైన ముడి పదార్థాల కోసం వస్తు ఆదేశం ఈయబడింది.

రు. 22,900 ల విలువ చేసే అవసరమైన విదేశీ మారక ద్రవ్యం భారత ప్రభుత్వంచే మంజూరు చేయబడింది. సామగ్రి త్వరలోనే 'అందగలదని ఆశించబడుతున్నది.

మద్రాసులో ప్రభుత్వ ప్రాచ్య లిఖిత గ్రంథాలయంలో భద్రపరచబడిన రికార్డుల మైక్రోఫిల్ము నకళ్ళు రప్పించబడతాయి. మైక్రోఫిల్మింగు పని మద్రాసులోని కళాక్షేత్రానికి అప్పగించబడింది.

మద్రాసు రికార్డు కార్యాలయంలో భద్రపరచ బడిన ఆంధ్ర జిల్లాలకు సంబంధించిన రికార్డులుకూడా పొందడం జరుగుతుంది ఇందుకు మద్రాసుప్రభుత్వం అనుమతి లభించింది. గత సంవత్సరం ఇచ్చిన 11 పూర్తి కాలం ఫెలోషిప్పులు, 15 వంతు కాలం ఫెలోషిప్పులు కొనసాగుతాయి. 1968-69 లో నిధుల లభ్యతకు లోబడి మరికొన్ని ఫెలోషిప్పులు ఇవ్వబడతాయి.

ఈ కార్యాలయంలో డాక్యుమెంటేషను విభాగం ప్రారంభించాలని తలపెట్టబడింది. కొంతమంది కార్యాలయ సిబ్బందికి డాక్యుమెంటేషను పనిలో శిక్షణ ఈయబడుతుంది.

షాజహాను కాలం నాటి వివరణాత్మకమైన పత్రాల కేటలాగు, మరాఠీ రికార్డులకు రెఫరెన్సు మీడియా దఫ్తరు రికార్డులకు కేటలాగు తయారు చేసే పని చేపట్టాలని సంకల్పించబడింది. పరిశోధన జరిపేపండితులకు, రెఫరెన్సు కార్యాలకై అవసరమైన పుస్తకాలు, పత్రికలు మున్నగునవి కార్యాలయ గ్రంథాలయానికి కొనుగోలు చేయబడినాయి. వీటిని ముమ్ముందు కూడా కొనుగోలు చేస్తారు.

ప్రయివేటు వ్యక్తులు, సంస్థల ఆధీనంలో గల అమూల్యమైన చారిత్రక పత్రాలు, వ్రాతప్రతులు మొదలైనవి కొనబడ్డాయి. వ్యక్తులనుండి, సంస్థల నుండి సహాకారం చాల ప్రోత్సాహకరంగా ఉన్నందువల్ల ఇకముందుకూడా వీటిని కొనడం జరుగుతుంది. ఈ కార్యాలయ ఆవరణలో ప్రాచ్య లిఖిత గ్రంథాలయాన్ని స్థాపించడానికి ప్రతిపాదించబడింది. ఈ పథకాన్ని అమలు పరచడానికి గాను ప్రభుత్వ మంజూరీ లభించవలసి వున్నది.

అవసరమైన కొంత ఫర్నిచరు, అగ్నిమాపక పరికరాలు కొనబడతాయి.

1966-67 లో ప్రారంభించబడ్డ కార్టనుబాక్సు తయారీ యూనిటు కొనసాగించబడుతుంది. పురాతన రికార్డులను భద్రపరచడానికి కార్టను బాక్సులు తయారు చేయబడతాయి.

పురాతన రికార్డుల బాగుసేతకు, బైండింగు అవసరమైన సామగ్రి కొనబడింది. ఇకముందు కూడా కొనబడుతుంది.

ఈ కార్యాలయపు ఫొటోగ్రఫీ విభాగం అధునాతన పద్ధతులపై అభివృద్ధి చేయబడుతుంది.

ప్రాచీన కాలంనుండి ప్రస్తుత ఆంధ్రప్రదేశ అభివృద్ధిని ప్రతిబింబింపచేసే ఒక చిన్న చరిత్రాత్మక మ్యూజియంను ప్రారంభించాలని తలపెట్టబడింది. చారిత్రక విశేషాలను కొనుగోలు చేయడానికి ఒక ఉపసంఘాన్ని ఏర్పాటు చేయాలని ప్రభుత్వానికి ప్రతిపాదించ బడుతున్నది.

భావి ప్రణాళికలు :— సచివాలయ శాఖలనుండి, శాఖాధిపతులనుండి రాగల రికార్డులను వుంచడానికి ఈ కార్యాలయ భవనంపై రెండో అంతస్తును గాని లేక అనుబంధ భవనంగాని నిర్మించాలని తలపెట్టబడింది.

అనుబంధ భవనాలు :—క్యాంటీను, సైకిలుస్టాండు, రిక్రియేషన్ హాలు, స్టోర్సు ఏర్పాటు చేయడానికై ఈ కార్యాలయపు ప్రధాన భవనానికి తూర్పు వైపున కొన్ని అనుబంధ భవనాలు నిర్మించాలని సంకల్పించబడింది

సిబ్బంది గృహాలు :—ఈ కార్యాలయానికి సమీపంలోగల స్థలంలో కార్యాలయ సిబ్బందికి గృహాలు నిర్మించాలని సంకల్పించబడింది.

రిసెర్చి ఫెలోషిప్పు పథకాన్ని వ్రాతప్రతుల కొనుగోలు పథకాన్ని కొనసాగించాలని ఉద్దేశించబడింది. పరిశోధనజరిపే పండితులు కోరితే, వారికి పరిశోధన కార్యాల నిమిత్తం రికార్డుల మైక్రో ఫిల్మునకళ్ళు సరఫరా చేయబడతాయి.

ఈ కార్యాలయంలో రికార్డులకు సాధారణంగా చరిత్రకు సంబంధించిన వివిధ అంశాలపై సమాచారం అందజేయడానికి డాక్యుమేంటేషను విభాగం ఆధునిక పద్ధతులపై అభివృద్ధి చేయబడుతుంది.

ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో తిరుపతి వంటి ఇతర ప్రదేశాలలో ప్రాచ్యలిఖిత గ్రంథాలయాలు ఏర్పాటు చేయాలని తలపెట్టబడింది.

ఆంధ్ర ప్రాంతమందలి కలెక్టరు కార్యాలయాలలోని పురాతన రికార్డులను కేంద్రీకృతం చేయడానికిగాను ఈ క్రింది స్థలాలలో ప్రాంతీయ రికార్డుల కార్యాలయాలను స్థాపించాలని తలపెట్టబడింది.

1. తూర్పుగోదావరి, శ్రీకాకుళం, విశాఖపట్నం జిల్లాలలోని రికార్డులను కేంద్రీకృతం చేయడానికి విశాఖపట్నంలో;

2. రాయలసీమ జిల్లాలు, నెల్లూరు జిల్లా కలెక్టరు కార్యాలయాలలోని రికార్డులను, చిత్తూరు కలెక్టరు కార్యాలయంలో లభ్యమయ్యే తిరుమలకు సంబంధించిన రికార్డులను కేంద్రీకృతం చేయడానికి తిరుపతిలో;

3. పశ్చిమ గోదావరి, గుంటూరు, కృష్ణా కలెక్టరు కార్యాలయాలలోని రికార్డులను కేంద్రీకృతం చేయడానికి గుంటూరులో.

స్త్రీ సంక్షేమ శాఖ

స్త్రీ సంక్షేమ శాఖ ప్రత్యేకంగా స్త్రీల, పిల్లల సంక్షేమ కార్యకలాపాలను నిర్వహిస్తుంది. ఈ కార్యకలాపాల్లో విద్యావంతులను చేయడం, ముందు జాగ్రత్తలు తీసుకోవడం, రక్షణ కల్పించడం, పునరావాసం కల్పించడం చేరి ఉంటాయి. ఈ శాఖ నైతికంగా, సాంఘికంగా, ఆర్థికంగా పునరావాసం అవసరమైన బడుగు వర్గాల వారికి సంస్థాగతమైన సహాయాన్ని అందజేస్తుంది.

ఈ శాఖకు సంబంధించిన పథకాలు XXVII, XXVIII డిమాండ్లలో చేరి ఉన్నాయి.

ఈ శాఖ అమలు పరచిన ముఖ్యమైన పథకాలు కొన్ని ఈ క్రింద వివరించబడ్డాయి.

సర్వీసు హోములు :—ఈ హోములు దిక్కులేని వారికి, వితంతువులకు భర్తృపరిత్యక్తలకు ఉద్దేశించబడ్డాయి. వారు అక్కడ ఉండే కాలపరిమితి మూడు సంవత్సరాల వరకు ఉంటుంది. అయితే తప్పనిసరి యైన సందర్భాలలో ఒక సంవత్సరంపాటు పొడిగించే ఏర్పాటుంది. అందులో చేర్చుకోబడిన వారికి మెట్రిక్యులేషను వరకు సాధారణ విద్య, వృత్తి శిక్షణ గరపబడుతుంది. సహాయక నర్సు, ఉపాధ్యాయ, తదితర శిక్షణ పొందేందుకు వారిని పంపడం ద్వారా కూడా పునరావాసం కల్పించబడుతున్నది. ఈ శాఖ స్వయంగా అనంతపురం, హైదరాబాదు, కన్నాపురం, విజయవాడ, వరంగల్లులో 5 హోములను నిర్వహిస్తున్నది. స్వచ్ఛంద సంస్థలైన సీతానగరంలోని కస్తూరిబాయి గాంధి నేషనల్ మెమోరియల్ ట్రస్టు, ఆళ్లగడ్డలోని స్థానిక మహిళా మండలి రెండు సర్వీసు హోములను నడపడానికిగాను ఈ శాఖ సహాయక గ్రాంటును కూడా మంజూరు చేస్తుంది.

ఈ శాఖ స్వయంగా నిర్వహిస్తున్న హోములలో చేర్చుకోదగిన వారి సంఖ్య, పునరావాసం కల్పించబడిన వారిసంఖ్యా వివరాలు ఈ క్రింది విధంగా ఉన్నాయి.

స్థలం	మంజూరైన వారి సంఖ్య		ప్రస్తుతం ఉన్న వారి సంఖ్య		పునరావాసం కల్పించబడిన
	పెద్దలు	పిల్లలు	పెద్దలు	పిల్లలు	వారి సంఖ్య
హైదరాబాదు	150	60	95	36	6
అనంతపురం	150	50	62	48	55
కన్నాపురం	50	50	43	26	4
వరంగల్లు	30	15	23	12	—
విజయవాడ	30	15	27	9	—

ఈ శాఖ నడుపుతున్న 5 సర్వీసు హోములకు రు. 2.93 లక్షలు కేటాయించబడింది. స్వచ్ఛంద సంస్థలు నడుపుతున్న రెండు సర్వీసు హోములకు సహాయక గ్రాంటుక్రింద రు. 0.29 లక్ష కేటాయించబడింది.

అనంతపురంలోని సర్వీసు హోముకు భవనాలు ఏర్పాటు చేయబడుతున్నాయి. పని పూర్తిగావించేందుకు ప్రణాళికా పథకం క్రింద 1968-69 లో రు. 0.90 లక్షల మొత్తం కేటాయించ బడింది.

వృత్తి విద్య శిక్షణ కేంద్రాలు :—ఈ శాఖ హైదరాబాదు, వరంగల్లు, శ్రీకాకుళం, ఏలూరు, కర్నూలు, కడప, అనంతపురంలలో ఏడు వృత్తి విద్యా శిక్షణ కేంద్రాలను కూడ నడుపుతున్నది. వీటికి హాస్టళ్ళు కూడ ఉన్నాయి ఈ కేంద్రాలలో బాలికలకు టైపురైటింగు, షార్టుహ్యాండు, కమర్షియల్ సబ్జక్టులలో తర్ఫీదు ఇవ్వబడుతున్నది. ప్రతి వృత్తి విద్యా శిక్షణ కేంద్రంలో

చేర్చుకోబడే వారి సంఖ్య 30. ఈ పద్దుకు ప్రణాళికేతరంగా రు. 1.13 లక్షలు మొత్తం కేటాయించబడింది.

జిల్లా కుట్టుపని కేంద్రాలు :—అనుబంధ హాస్టళ్ళలో—కడపలో ఒకటి హైదరాబాదులో మరొకటి మొత్తం రెండు జిల్లా కుట్టుపని కేంద్రాలు ఏర్పాటు చేయబడినాయి. ఈ కేంద్రాలందు కుట్టుపని, దుస్తుల తయారీలలో సాంకేతిక పరీక్షకు హాజరయ్యే నిమిత్తం స్త్రీలకు తర్ఫీదు ఇవ్వబడుతుంది. ఒక్కొక్కరికి నెలకు రు 25 ల చొప్పున 50 మంది విద్యార్థులకు స్టయిపెండ్లు ఏర్పాటు చేయబడినాయి. ప్రణాళిక, ప్రణాళికేతర బడ్జెటులో రు 0.62 లక్ష మొత్తం కేటాయించబడింది. (ప్రణాళికలో రు. 0.31 లక్ష. ప్రణాళికేతర మొత్తం రు 0.31 లక్ష)

స్త్రీ సంక్షేమ విభాగాలు లేక స్త్రీ సామాజిక కేంద్రాలు

ఈ కేంద్రాలు కుట్టుపని ఎంబ్రాయిడరీ పని, నవారునేత, విస్తళ్లు కుట్టడంవంటి సులభ కుటీర పరిశ్రమలను నేర్చుకొనుటకు అవసరమైన సౌకర్యాలను కలుగచేస్తాయి. వయోజన విద్య, వ్యక్తిగత, పరిసరాల ఆరోగ్య రక్షణ, స్వల్ప నివారణ మార్గాలు, బాలింత చూలింత జాగ్రత్తలు, పొదుపు జీవనం మున్నగు వాటిపై ప్రదర్శనలకు కూడా ఈ కేంద్రాలలో ఏర్పాటు చేయబడింది. మొత్తం మీద 75 బ్రాంచీలు ఉన్నాయి. వీటిలో 26 ఈ శాఖ నియంత్రణ క్రింద, మిగిలినవి పంచాయితీ సమితుల నియంత్రణ క్రింద వున్నాయి. ఈ శాఖ నియంత్రణ క్రింద వున్న స్త్రీ సంక్షేమ బ్రాంచీల నిర్వహణ వ్యయం "I. స్త్రీ సంక్షేమశాఖ డైరెక్టరు" అనే పద్దుక్రింద చేసిన కేటాయింపులో చేర్చబడింది. పంచాయతీ సమితుల నియంత్రణ క్రింద వున్న స్త్రీ సంక్షేమ బ్రాంచీల నిర్వహణకోసం సహాయక గ్రాంటుగా రు. 1.80 లక్షల మొత్తం కేటాయించబడింది.

1967-68 సంవత్సరంలో పట్టంచెర్వులో ఒకటి, వెంకటగిరిలో మరొకటి మొత్తం రెండు కుటుంబ శిశు సంక్షేమ ప్రాజెక్టులు క్రొత్తగా మంజూరు చేయబడినాయి. స్త్రీలను, బాలబాలికలను కుటుంబ సందర్భంగా ఒకటిగా పరిగణించి గృహవృత్తి, మాతృవృత్తి, బలవర్ధకాహార విద్య మొదలైన వాటిలో శిక్షణ సదుపాయాలను సమకూర్చడానికి స్థానిక స్థాయిలో సంస్థలను పెంపొందచేయడానికి ఈపథకం ఉద్దేశిస్తున్నది. ఇది కేంద్రప్రతిపాదిత పథకం, ఇందుకు రు. 0.49 లక్షల మొత్తం కేటాయించబడింది.

ఈ శాఖ ప్రణాళిక, ప్రణాళికేతర పథకాల క్రింద 1968-69 లో రు. 24.95 లక్షల మొత్తం, మరో రు. 5 15 లక్షల మొత్తం కేటాయించడం జరిగింది.

బాల గృహాలు :—ఈ శాఖ బాలలకోసం మూడు రకాల సంస్థలను నెలకొల్పింది.

పేద, తలిదండ్రులులేని బాలల అవసరాలను తీర్చే నిమిత్తం ఈ బాలల గృహాల్లో వారికి ఉచితంగా తిండి, బట్ట, ఆశ్రయం, విద్యా సౌకర్యాలు ఏర్పాటు చేయబడినాయి. ఈ గృహాల్లో 7-12 సంవత్సరాల మధ్య వయస్సుగల బాలురు, 7-18 సంవత్సరాల మధ్య వయస్సుగల బాలికలు చేర్చుకోబడతారు. వారు పేద కుటుంబాల నుండి వచ్చినందువల్ల చదువులో సాధారణంగా వెనకబడి ఉంటారు.

అందువల్ల అలాంటి పిల్లలకు ఈ గృహాల సూపర్నెంట్లు ట్యూషను చెపుతారు. మామూలు పథకాల క్రింద 29 బాలగృహాలున్నాయి. ప్రణాళికా పథకాల క్రింద 1966-67 లో 8 బాల గృహాలు ప్రారంభించ బడ్డాయి. అవి ప్రణాళికా పథకాల లోని భాగంగా కొనసాగించ బడుతున్నాయి. బొబ్బిలి, రాజమండ్రి, కరీంనగరుల లోని మూడు బాలల గృహాలు కుష్ఠురోగులయొక్క ఆరోగ్యవంతులైన పిల్లలకు ఉద్దేశించ బడినాయి. అడ్డతీగల, ఆదిలాబాదులలో ప్రారంభించబడిన మరో రెండు గృహాలు ఆదివాసుల పిల్లలకు ఉద్దేశించబడినాయి. ప్రతి గృహానికి మంజూరు చేసిన సంఖ్య 50 కాగా పెద్దపాడులోని బాల గృహం విషయంలో మాత్రం మంజూరుచేసిన సంఖ్య 100. ఈ గృహాలకు 1968-69 లో ప్రణాళిక, ప్రణాళికేతర పథకాల క్రింద వరుసగా రు 2.65 లక్షలు, రు. 0.72 లక్షలు కేటాయించ బడ్డాయి.

క్రెషీలు :—గ్రామీణ ప్రాంతాలలో ఎక్కువగా స్త్రీలు వ్యవసాయ పనులకు పోతారు. కొన్ని పారిశ్రామిక పట్టణాల్లో ఫ్యాక్టరీల్లో పనిచేసే స్త్రీ కూలీల కోసం క్రెసిలు ఉన్నాయి. గ్రామాలు లేక మురికివాడలు లేక ఇతర వెనుకబడిన ప్రాంతాలలో ఇట్టి క్రెషీలు ఏర్పాటు చేయబడలేదు. పనిచేసే స్త్రీ కూలీలు ఇక్కడ అధికంగా ఉంటారు. వారు పనులకు వెళ్ళిన సమయంలో 0-6 సంవత్సరాల వయస్సుగల పిల్లల సంరక్షణకోసం క్రెషీల ఏర్పాటు లేదు. అందువల్ల అట్టి ప్రదేశాలలో ఈ శాఖ క్రెషీలను ప్రారంభించింది. వీటిలో పిల్లలకు మధ్యాహ్న భోజనం, పాలు మొదలైనవి అందజేయబడతాయి. మామూలు బడ్జెటు క్రింద 28, ప్రణాళికా బడ్జెటు క్రింద 10 క్రెషీలు ఉన్నాయి. నిధుల కొరత వల్ల పరిమిత సంఖ్యలో మాత్రమే వీటిని ప్రారంభించడానికి వీలయింది. ప్రణాళికేతర పథకం క్రింద 28 క్రెషీలకు చెందిన కేటాయింపు బాల గృహాల క్రింద చేర్చబడింది. ప్రణాళికా పథకాల క్రింద 10 క్రెషీలకు 1968-69 ప్రణాళికా బడ్జెటులో రు 0.86 లక్ష మొత్తం కేటాయించబడింది.

బాల విహారాలు :—వినోద సాంస్కృతిక రంగాలలో బాల బాలికల కార్యకలాపాలను పెంపొందించడం కోసం, సాధారణంగా అవి లభ్యం కాని ప్రాంతాలలో, మూడవ పంచవర్ష ప్రణాళికా కాలంలో 28 బాల విహారాలు ప్రారంభించబడినాయి. ఇవి ప్రణాళికేతర పథకాలుగా కొనసాగుతున్నాయి. వీటికి రు. 1.08 లక్షల మొత్తం కేటాయించబడింది.

గ్రాంటు XXVIII

స్త్రీ సంక్షేమ శాఖ :—XXVII వ గ్రాంటుకు సంబంధించిన ప్రతి పాదనలో స్త్రీ సంక్షేమ శాఖ కార్యకలాపాలను గూర్చి చర్చించడం జరిగింది. ఈ గ్రాంటు క్రింద మన్య ప్రాంతాల్లో స్త్రీ సంక్షేమ బ్రాంచీలు నడపడానికి, స్త్రీల కోసం సాంఘిక, నైతిక సంస్కరణ కార్యక్రమం క్రింద సంస్థలకు కేటాయింపు చేయబడింది.

రాష్ట్ర గృహాలు :—స్వచ్ఛందంగా చేరే అంటే తమకు తామై రక్షణకోసం వచ్చే బాలికలను, సంస్కరణేతర సంస్థలనుండి విడుదలైన స్త్రీలను, నైతిక సహాయానికి గురైన వారిని చేర్చుకొనడానికి ఈ గృహాలు వుద్దేశించబడ్డాయి.

సాధారణ విద్యతోపాటు శిక్షణ ఉత్పత్తి విభాగాలు కూడ ఈ గృహాలకు అనుబంధించబడ్డాయి. ఈ శాఖ నియంత్రణ క్రింద రాజమండ్రి, కర్నూలు, మహబూబునగరు, హైదరాబాదులలో నాలుగు రాష్ట్ర గృహాలు వున్నాయి. ఒక్కొక్క గృహంలో చేర్చుకోబడే వారి సంఖ్య, పునరావాసం కల్పించబడిన వారి సంఖ్యా వివరాలు ఈ క్రింది విధంగా వున్నాయి.

స్థలం	మంజూరైన సంఖ్య	ప్రస్తుతం వున్న వారి సంఖ్య		పునరావాసం కల్పించబడిన వారిసంఖ్య
		పెద్దలు	పిల్లలు	
రాజమండ్రి	100	90	3	60
హైదరాబాదు	100	63	7	46
మహబూబునగరు	75	60	6	37
కర్నూలు	75	69	—	28

ఈ గృహాల కోసం రు. 3.54 లక్షల మొత్తం కేటాయించబడింది.

సాంఘిక, నైతిక సంస్కరణ కార్యక్రమం క్రింద తాత్కాలిక రాష్ట్ర గృహాలుగా 4 జిల్లా ఆశ్రయాలు నడువబడుతుండేవి ఈ ఆశ్రయాలు రాష్ట్ర గృహాలకు ఫీడర్లుగా వుండేవి. ఆశ్రయం కోరేవారు సరాసరి రాష్ట్ర గృహాలకు వస్తున్నారు. అందుచేత ఈ ఆశ్రయాలు రెండు సర్వీసు హోములుగా మార్చబడ్డాయి. ఇవి విజయవాడ, వరంగల్లులో వున్నాయి. ఒక్కొక్క గృహానికి మంజూరయిన సంఖ్య 30 మంది పెద్దలు, 15 మంది పిల్లలు. ఈ సర్వీసు హోములు 1966–67 లో ప్రారంభించబడ్డాయి. ప్రస్తుతం వరంగల్లు హోములో 30 మంది పెద్దలు 15 మంది పిల్లలు వున్నారు. విజయవాడలో కూడ 30 మంది పిల్లలు వున్నారు.

ఈ హోములకు రు. 0 65 లక్షలు కేటాయించ బడ్డాయి.

ఈ గ్రాంటుక్రింద స్త్రీ సంక్షేమశాఖకు చేసిన కేటాయింపు మొత్తం రు. 4.72 లక్షలు.

భిక్షక గృహాలు

సాంఘిక సంక్షేమశాఖ డైరెక్టరు నియంత్రణ క్రింద వున్న భిక్షుక గృహాలు 1963 లో హైదరాబాదు మునిసిపలు కార్పొరేషను నియంత్రణ క్రిందికి బదిలీ చేయబడ్డాయి. సాంఘిక సంక్షేమశాఖ డైరెక్టరు నిధులను "సహాయక గ్రాంటు" గా హైదరాబాదు మునిసిపలు కార్పొరేషనుకు విడుదల చేస్తారు. కార్పొరేషను ఈ పథకాన్ని అమలు పరుస్తుంది.

1967–68 వ సంవత్సరంలో హైదరాబాదు మునిసిపలు కార్పొరేషనుకు సహాయక గ్రాంటుగా రు. 57,200 ల మొత్తం కేటాయించబడింది. 1968–69 లో భిక్షుకగృహాల నిర్వహణకోసం అంతే మొత్తం కేటాయించబడింది.

కార్పొరేషను క్రింద ప్రస్తుతం లాలాపేట (సికిందరాబాదు) లో వున్న భిక్షుక గృహానికి మంజూరైన సంఖ్య 200. ఈ గృహనిర్వాహకవర్గం అటు తరువాత ఈ సంఖ్యను 300 కు పెంచింది.

NOTE

on

DEMAND XXVIII WELFARE OF SCHEDULED TRIBES, CASTES AND OTHER BACKWARD CLASSES

MR. SPEAKER SIR,

It is my privilege to move the Budget Demand of Rs. 5,45,38,400 for the welfare of Scheduled Tribes, Castes and other Backward Classes *etc.*, as against Rs. 4,62,82,000 provided for the year 1967-68.

I am happy to say that the Budget of the Social Welfare Department (including Tribal Welfare Department) which was only Rs. 1,78,48,800 in 1957-58 has to-day reached a figure of Rs. 5,45,38,400. In addition to this, an amount of Rs. 1,09,37,100 relating to Pensions under Social Security Scheme and Beggar Homes relating to Social Welfare Department has been provided under other Demands *viz.* No. XXXIV and XXVII respectively.

The following are the schemes undertaken by the Social Welfare Department for the welfare of the Scheduled Castes and Economically Backward Classes to improve their social and economic condition.

Scheduled Castes and Economically Backward Classes:

The total budget provision made under Plan and Non-Plan for the above categories for the years 1967-68 and 1968-69 are as follows:

	Rupees in Lakhs. 1967-68	1968-69
Plan (including Centrally Sponsored Schemes) ..	31.210	34.450
Normal .	328 995	375.507

The following are the schemes implemented for the amelioration of Scheduled Castes and Economically Backward Classes.

Scholarships and Educational Facilities:

Under this scheme, financial assistance is given to students to meet hostel charges, tuition fees, special fees, purchase of books, slates, clothes, *etc.* In 1967-68 an amount of Rs. 124.938 lakhs has been provided out of which an amount of Rs. 14.912 lakhs relates to Harijan

Christians. For 1968-69, an equal amount has been proposed which includes a sum of Rs. 14.912 lakhs for Harijan Christians also.

In addition to this, Government of India have provided the following amounts towards Post-Matriculation Scholarships and the expenditure shown against each was incurred so far during 1967-68:

Category.	1967-68 Allotment	1967-68 Expenditure incurred so for.	1968-69 Allotment	Remarks
		Rs. in lakhs.		
Scheduled castes.	28.007	28.457	28.765	2/3rds of the amount given by Ministry oa Education had been provid fs
Backward Classes.	11 898	11 898	7 932	
Total ..	39 905	40 355	36.697	

In regard to sanction of Government of India Scholarships, all eligible Scheduled Caste students who apply for Scholarships will be granted scholarships irrespective of allotment. The expenditure incurred over and above the provision will be borne by the Government of India, Department of Social Welfare.

Subsidised Hostels:

These hostels are run by private individuals and agencies. Subsidy at the rate of Rs. 20 per boarder per month is granted for 10 months for these hostels. The girl boarders are granted Re. 1 extra per month (for hair oil, soapnuts, kunkuma, *etc.*). There are 937 subsidised hostels which maintain 34,113 boarders. Of these, 313 are girls' hostels with 9,269 inmates.

During 1967-68, an amount of Rs. 82.100 lakhs (Rs. 1.500 lakhs Plan plus Rs. 80.600 Normal) was provided and for 1968-69, an amount of Rs. 87.297 lakhs (Rs. 1.500 lakhs Plan plus Rs. 85.797 Normal) has been proposed for sanctioning Boarding Grants for Scheduled Castes and Economically Backward Classes. I am happy to say that an additional amount of Rs. 5.197 lakhs over last year's provision has

been proposed for 1968-69 towards sanctioning boarding grants to Scheduled Castes.

Government Hostels:

During 1967-68, an amount of Rs 48.691 lakhs (Rs. 3.750 lakhs Plan plus Rs. 44.941 lakhs Normal) was provided and for 1968-69, a sum of Rs. 52.191 lakhs (Rs. 3.750 lakhs Plan plus Rs. 48.441 lakhs Normal) has been proposed. At present, there are 308 Goverment Hostels (Boys Hostels 262 and Girls Hostels 46). The total strength of boarders is 16,651 (Boys 14,551 and Girls 2,100).

The Government have decided to raise the food charges from Rs. 20 to Rs. 30 per boarder per month in all Government College Hostels in the State with effect from 1st March, 1968 in view of the higher age group of the boaders in these hostels. The Government have also decided to construct a hostel building in the city at a cost of Rs. 7 lakhs to accommodate about 300 college students studying in the city. A separate Government hostel will be started in the city for Scheduled Caste Girls studying in colleges. A hostel building is also under construction at Tirupati to accommodate the Scheduled Caste College Students studying in Tirupathi University.

Social Welfare Schools:

There are 536 Social Welfare Schools in Andhra region exclusively for Scheduled Castes. During the year 1967-68, an amount of Rs. 17.184 lakhs was provided and the same amount has been proposed during 1968-69 also for maintaining these schools. All these schools are under the control of the Panchayat Samihis.

Midday Meals:

Under this scheme, midday meals are being provided to all the students belonging to Scheduled Caste community studying in Social Welfare Schools at the rate of 20 paise per head per day. During 1967-68, midday meals were provided to Scheduled Caste students studying in Social Welfare Schools at an estimated expenditure of Rs. 10.58 lakhs and an equal amount has been proposed for 1968-69 also.

Economic Uplift:

In order to create technical skill among the Scheduled Castes and to make them fit to eke out their livelihood,

Training-*cum*-Production Centres have been set up to impart training in trades like Carpentry, Dress Making, Basket Making, Tanning and Leather goods, *etc.* There are 25 such centres in the State. During 1967-68, an amount of Rs. 3.677 lakhs was provided and an amount of Rs. 4.000 lakhs has been proposed for 1968-69.

Drinking Water Wells:

During the year 1967-68, an amount of Rs. 3.123 lakhs has been provided under Non-Plan and for 1968-69 an equal amount has been proposed for providing drinking water facilities for Scheduled Castes.

House-sites and Erection of Structures:

Under this scheme, house-sites at the rate of 5 cents per family are allotted to the poor and needy Harijans free of cost. Ten per cent of the house-sites are reserved for Economically Backward Classes.

During 1967-68, an amount of Rs. 14.00 lakhs (including Rs. 2.00 lakhs for Scheduled Tribes) was provided and during 1968-69, an amount of Rs. 40.00 lakhs (exclusively for Scheduled Castes) has been proposed. I am happy to say that there is an enhancement of Rs. 28.00 lakhs over last year's provision for this purpose.

During 1966-67, a new scheme has been introduced which provides for giving a grant-in-aid of Rs. 50 per family to raise structures on the sites allotted to Scheduled Castes. This grant has been raised to Rs. 100 per family from 6th December, 1967 onwards. A sum of Rs. 1.00 lakh has been ear-marked in 1967-68 and the scheme is being continued during 1968-69 also.

Social and Moral Hygiene Schemes:

During 1967-68, an amount of Rs. 1.487 lakhs was provided and during 1968-69, an amount of Rs. 1.500 lakhs has been proposed towards maintenance of Homes for Aged and Disabled at Hyderabad and Vijayawada.

In addition to this, it has been proposed to start Sheltered Workshops for the Physically Handicapped Adults and Children and Welfare Services for the Aged and Infirm during 1968-69 at an estimated cost of Rs. 0.700 lakhs.

Orphanages:

During the year 1967-68, an amount of Rs. 0.631 lakhs was provided and an amount of Rs. 0.695 lakhs has been proposed towards maintaining the Government Orphanages at Hyderabad and Kakinada.

Statistics showing the expenditure incurred on important schemes are appended. (*Vide* Appendix I).

Welfare of Scheduled Tribes:

The following are the amounts that have been provided during the year 1967-68 and proposed for utilisation during 1968-69 for improving the economic condition of the Scheduled Tribes and to develop the Tribal areas.

		Rupees in lakhs.	
		1967—68	1968—69
Plan (including C. S. S.)	..	23.820	47.403
Normal.	..	62 597	68 755
	Total ..	86.417	116 158

The above provision is being utilised for implementing the following schemes:

Education:

Some of the important schemes that are being implemented to provide better educational facilities to the Tribal pupils are indicated below:—

(1) Award of Scholarships.

(2) Sanction of Boarding Grants to aided Hostels.

(3) Maintenance of Government Hostels for Boys and Girls.

(4) Maintenance of Ashram Schools.

(5) Running of Primary and Secondary Schools.

(6) Supply of books, slates and clothing to children.

In addition to these regular programmes, the following are some of the special facilities provided to the pupils:

(*a*) Supply of National Text-books free of cost;

(b) Introduction of CARE Midday Meals Programme in all the schools;

(c) Excursion facilities to the pupils;

(d) Removal of ban on the recognition of new hostels and recognition of 50 new subsidised hostels in 1967-68;

(e) Pooling up of reserved seats in the Industrial Training Institutes and transfer of seats from one Institution to the other according to the demand from the Tribal pupils.

For implementing all the Educational Programmes, an amount of Rs. 48.977 lakhs has been provided for the year 1967-68 and it is proposed to utilise Rs. 52.133 lakhs during 1968-69.

Communications:

An amount of Rs. 8.44 lakhs has been provided during the year 1967-68 and it is proposed to utilise Rs. 7.20 lakhs for 1968-69 towards providing communication facilities to the Tribals in the agency area.

The Andhra Pradesh Scheduled Tribes Co-operative Finance and Development Corporation, Visakhapatnam:

This Corporation was established in the year 1957. The main object of this Corporation is to improve the economic status of the Tribals by releasing them from the clutches of middlemen who are mere money-lending Sahukars. It purchases the minor forest produce collected by the Tribals and also the agricultural produce grown by them by paying remunerative prices. In addition it sells to the Tribals their requirements of food-grains, consumer goods, agricultural implements, fertilisers, etc., and will charge reasonable rates for the goods sold. The Corporation also provides certain credit facilities to the Tribals by giving (a) Share capital loan, (b) Emergency loans, and (c) Surety loans. An amount of Rs. 6.65 lakhs was released as grant-in aid to the Corporation both under State and Central Sectors during the year 1967-68 and it is proposed to provide a grant-in-aid of Rs. 7.10 lakhs for the year 1968-69.

Podu Cultivation:

With a view to settle Tribals in remunearative agriculture, potato cultivation has been sponsored during the year 1967-68 on an experimental basis at a cost of Rs. 50,000 in the Tribal areas of Visakhapatnam district in an extent of 100 acres. The results have been quite encouraging. It is also learnt that the Tribals would derive much benefit by this scheme and that more and more tribal families are coming forward to take up the scheme on an extensive scale.

Further there is great need for development of irrigation sources quickly for the development of agricultural production in the Tribal areas. With this in view an amount of Rs. 1.43 lakhs has been provided during 1967-68 for Minor Irrigation in Agency areas.

Since the economic condition of the Tribals is such that they are not in a position to purchase plough bullocks to take to settled cultivation, an amount of Rs. 0.75 lakhs has been provided during 1967-68 to supply plough bullocks to the Tribals.

For the year 1968-69 an amount of Rs. 4.00 lakhs has been proposed to be utilised on Survey and Settlement irrigation and reclamation towards eradication of Podu Cultivation Programme and to enable the Tribals to take to settled cultivation.

Tribal Cultural Research and Training Institute, Hyderabad:

This Institute was established at Hyderabad during the Third Plan period. The aim of this Institute is to study individual tribes and tribal groups, their basic problems, needs and necessities and to evaluate the existing programmes and to assess the value in bringing about their welfare for ascertaining the short comings if any in the implementation of the schemes. It also imparts training to the officers of various departments so that they may implement the schemes with the proper approach. As a part of its Research and Training Programme, the Institute is maintaining a Museum where the tribal artifacts, their food and medicines are collected and preserved. The Institute has now launched upon a programme of Area

Development so that the schemes which cannot be implemented within a limited geographical area and with limited funds can be put on ground in a larger scale to benefit more number of Tribal people at a lesser cost. During the year 1967-68, an amount of Rs. 3.54 lakhs has been provided and for the year 1968-69 it is proposed to utilise Rs. 3.402 lakhs.

Land Trasfers:

The land transfers in Scheduled areas of the State are regulated by Regulation I of 1959 and measures have been taken to enforce the provisions strictly, so that the rights of the Tribals over the lands are protected. Steps have been and are being taken to get the non-tribals evicted from the lands snatched away by them from the Tribals. So far an extent of 38,080 acres of land has been assigned and 7,157 Tribals were benefited.

Agriculture:

For the improvement of the agricultural facilities to Tribals, they are supplied improved varieties of seeds and sanctioned loans for the purchase of Chemical fertilisers, reclamation of lands, sinking of wells to get more area under crops. Under this scheme the following programmes are being implemented:—

(1) Demonstration units at Kakinada, Rajahmundry, Araku, Bobbili, Anakapalli, Eluru and also in Khammam district.

(2) Maintenance of fruits Research Station at Rampachodavaram.

(3) Improved agricultural facilities at Seethampeta and Gummalaxmipuram.

For this purpose, an amount of Rs. 1.197 lakhs has been provided during 1967-68 and it is proposed to utilise Rs. 1.242 lakhs for 1968-69.

Veterinary:

The following Institutions are maintained to treat the cattle in Agency areas:—

(*a*) Veterinary Hospitals at Araku Valley in Visakhapatnam district, Polavaram in West Godavari district and Bhadrachalam in Khammam district.

(b) Cattle Farm at Chintapalli.

(c) First-Aid Veterinary Centres at Pedagottilli, Thadikonda and Kedaripuram in Srikakulam district, Rajavommangi in East Godavari district, Pedavalasa in Visakhapatnam district, Dharbagudem in West Godavari district, Kunavaram and Chelama in Khammam district.

(d) Minor Veterinary dispensaries at Hukumpet, Krishnadevipeta and Chintapalli in Visakhapatnam district, Addathigala and Rampachodavaram of East Godavari district, Bhadrachalam and Venkatapuram of Khammam district, Gumma and Seethampeta of Srikakulam district and Zangareddigudem of West Godavari district.

An amount of Rs. 1.694 lakhs has been provided during the year 1967-68 and it is proposed to spend Rs. 1.701 lakhs during 1968-69 for these programmes.

Medical and Health Schemes:

The Tribals in agency areas are subjected to several diseases like malaria, yaws, leprosy, *etc.* With a view to render proper medical assistance to them, hospitals, dispensaries and mobile medical units are being maintained in agency areas at Araku Valley, Chintapalle, Gangaraju Madugula, Kilaguda of Visakhapatnam district, Thonam, Seethampeta, Salur and Gummalaxmipuram of Srikakulam district, Polavaram of West Godavari district, Sriharikota of Nellore district, Chintoor of Khammam district, Siripur of Adilabad district, and Ayurvedic Unit at Mannanur. For this purpose, an amount of Rs. 5.478 lakhs has been provided during 1967-68 and it is proposed to utilise Rs. 5.921 lakhs for 1968-69.

Fisheries:

With a view to develop the fisheries in the Agency tanks and to teach the tribals the modern methods of pisciculture and types of fishing, an amount of Rs. 0.135 lakhs has been provided during the year 1967-68 and it is proposed to utilise Rs. 0.143 lakhs for 1968-69,

Industries:

In order to improve the economic lot of the Tribals, Training-*cum*-production centres in Carpentry, Mat-weaving, Sisal Fibre manufacturing centre at Seethampet, Bhadragiri of Srikakulam district, Pragadapalli and Buttayagudem of West Godavari district, Pullalacheruvu of Kurnool district, Nugur of Khammam district, Kadiri and Mudigubba of Anantapur district, are maintained in which the tribals are trained in the crafts. They are also given subsidy as a follow-up programme. There is also one sericulture scheme at Chintapalli of Visakhapatnam disrict. An amount of Rs. 0.835 lakhs has been provided during 1967-68 and it is proposed to utilise Rs. 0.832 lakhs during 1968-69.

Women Welfare Centres:

With a view to inculcate in Tribal Women, scientific principles of hygiene and upkeep of children, 12 Women Welfare Centres are maintained at the following places:

Paderu, Sarabhannapalem, Kasipatnam of Visakhapatnam district.

Seethampeta and Chinnagora of Srikakulam district.

Repallewada and Buttaigudem of West Godavari district.

Royapalem of East Godavari district.

Cherla of Khammam district.

Sugalimetta of Chittoor district.

Mutyala of Krishna district.

Siddipuram of Nellore district.

For maintaining these institutions, an amount of Rs. 0.717 lakh was provided during 1967-68 and it is proposed to utilise the same amount next year also.

Tribal Development Blocks:

The Department of Tribal Welfare will be incharge of all Tribal Welfare Schemes including those that are now under the control of the respective Heads of Departments and also community Development and Tribal Development

Schemes in all the Tribal Development Blocks with effect from 1st April, 1968, thereby facilitating the department to exercise greater supervision and co-ordination of al Tribal Welfare Programmes. An amount of Rs. 21 lakhs is ear-marked for maintenance of 24 Tribal Development Blocks. It has been decided to place all the Tribal Development Blocks under the administrative control of Director of Tribal Welfare.

Land Acquisition, Housing, Wells, etc.:

Besides the Tribal communities living in the tribal areas, the three communities living in plain areas, *viz.*, Yerukulas, Yenadis and Sugalis in Andhra region were declared as Scheduled Tribes in 1956.

With a view to provide house sites, housing and wells to these Tribals and to enable them to construct houses, an amount of Rs. 2.66 lakhs has been provided during 1967-68. It is proposed to utilise an amount of Rs 6.50 lakhs (Rs. 5.00 lakhs for land acquisition and structures, Rs. 1.00 lakh for housing and Rs. 0.50 lakh for wells) for the year 1968-69, towards providing house sites and sanction of grant-in-aid at Rs. 100 per head for erection of structures, housing aid and towards drinking water facilities.

Employment Opportunities:

Despite reservations ordered by the State and Central Governments as per the mandatory provisions in the Constitution, the results achieved so far have not been very encouraging. Steps have been taken and are being taken to provide employment to the educated youth among the tribals in consultation with the Block Development Officers and Employment Officers. So far 19 Scheduled Tribes and 4 Denotified Tribes' candidates have been provided employment as a result of these efforts.

Denotified Tribes:

The people who have been classified as Denotified Tribes are those who were formerly designated and castigated as "Criminal Tribes". To wean these criminal tribes away from criminal activities, and with a view to rehabilitate them, three colonies at Stuartpuram, Sithanagaram and Siddapuram were set up in the State. For

providing educational facilities to the children of the settlers, schools are run in these three colonies. The children of the three colonies are supplied free midday meals, clothing, books and slates. There are Rural Medical Dispensaries one at each settlement. There is also a Maternity Ward attached to the dispensary in Sithanagaram Colony.

Some of the Denotified Tribes, however, are found living interspersed with the general population and some of them are found possessing nomadic habits. For the amelioration of these tribes, the following special schemes have been taken up:—

(1) Award of Scholarships.

(2) Aid to Private Hostels.

(3) Maintenance of Schools. The students of these schools are also being covered by the CARE Midday Meal Programme from 1968-69 onwards.

(4) Supply of books, slates and clothing.

In order to provide proper housing facilities to these Denotified Tribes, it has been proposed to utilise an amount of Rs. 5.00 lakhs during 1968-69 towards providing house sites and for raising structures on the sites. During the year 1967-68, an amount of Rs. 12.102 lakhs has been provided towards all these ameliorative programmes and during the year 1968-69, it is proposed to utilise an amount of Rs. 14.687 lakhs under Non-Plan. No provision has however been made under Centrally Sponsored Schemes for 1968-69.

Statistics showing the expenditure incurred on important schemes are appended. (*Vide* Appendix II).

APPENDIX I

SOCIAL WELFARE

STATEMENT SHOWING THE NUMBER OF GOVERNMENT HOSTELS, SUBSIDISED HOSTELS, AMOUNTS SPENT AND THE NUMBER OF BOARDERS BENEFITED FROM 1960-61.

GOVERNMENT HOSTELS.

		No. of Govt. Hostels	*Amount spent Rs.*	*No. of Boarder benefited*
(1)		(2)	(3)	(4)
1960-61				
Andhra	..	50	6,91,000	2,801
Telangana	..	28	3,07,000	1,876
		78	9,98,000	4,677
1961-62				
Andhra	..	62	8,21,006	2,946
Telangana	..	34	4,92,019	2,085
		96	13,13,025	5,031
1962-63				
Andhra	..	65	8,52,843	3,136
Telangana	..	38	5,56,599	2,205
		103	14,09,442	5,341
1963-64				
Andhra	..	75	9,00,769	4,290
Telangana	..	50	6,54,112	2,934
		125	15,54,881	7,224
1964-65				
Andhra	..	90	13,32,060	5,291
Telangana	.. ..	83	11,50,462	4,175
		173	24,82,522	9,466

(1)	(2)	(3)	(4)
1965-66			
Andhra ..	106	18,39,649	7,725
Telangana ..	96	15,42,000	5,931
	202	33,81,649	13,656
1966-67			
Andhra ..	179	25,00,000	10,015
Telangana	173	24,00,000	8,861
	352	49,00,000	18,876
1967-68			
Andhra ..	145	27,19,200	8,565
Telangana	163	25,19,400	8,086
	308	52,38,600	16,651

SUBSIDISED HOSTELS.

(1)	(2)	(3)	(4)
1960-61			
Andhra ..	416	16,79,400	11,196
Telangana	78	3,88,900	2,593
	494	20,68,300	13,789
1961-62			
Andhra	575	23,20,000	15,407
Telangana ..	101	5,07,500	3,383
	676	28,27,500	18,790
1962-63			
Andhra	646	37,01,650	24,677
Telangana	136	6,82,950	4,553
	782	43,84,600	29,230

(1)	(2)	(3)	(4)
1963-64			
Andhra	816	40,16,550	26,777
Telangana	162	8,06,400	5,378
	978	48,22,950	32,155
1964-65			
Andhra	932	47,90,000	30,340
Telangana	210	11,46,000	7,506
	1,142	59,36,000	37,846
1965-66			
Andhra	927	69,20,000	33,402
Telangana	205	16,73,000	8,062
	1,132	85,93,000	41,464
1966-67			
Andhra	838	69,17,415	31,057
Telangana	187	16,42,610	7,333
	1,025	85,60,025	38,390
1967-68			
Andhra	770	58,43,640	27,737
Telangana	167	14,91,480	6,376
	937	73,35,120	34,113

STATEMENT SHOWING THE PARTICULARS OF GOVERNMENT OF INDIA SCHOLARSHIPS SANCTIONED FROM 1959-1960 ONWARDS.

Community.	*No. of applications sanctioned*	*Expenditure*
(1)	(2)	(3)
		Rs.
1959-60		
Scheduled Castes	1,815	8,73,143
Scheduled Tribes	93	44,812
Other Backward Classes	1,955	12,86,989
	3,863	22,04,944
1960-61		
Scheduled Castes	2,209	10,97,977
Scheduled Tribes	122	56,652
Other Backward Classes	1,793	13,30,866
	4,124	24,85,495
1961-62		
Scheduled Castes	2,614	13,12,120
Scheduled Tribes	148	79,613
Other Backward Classes	1,772	13,24,532
	4,534	27,16,265
1962-63		
Scheduled Castes	3,474	17,10,913
Scheduled Tribes	185	1,09,826
Other Backward Classes	1,727	13,70,296
	5,386	31,91,035
1963-64		
Scheduled Castes	3,441	17,60,947
Scheduled Tribes	187	1,10,204
Other Backward Classes	1,810	13,30,057
	5,438	32,01,208

(1)	(2)	(3)
1964-65		
Scheduled Castes	3,479	18,93,769
Scheduled Tribes	190	1,10,640
Other Economically Backward Classes	1,897	13,47,790
	5,566	33,52,199
1965-66		
Scheduled Castes	5,161	21,38,011
Scheduled Tribes	217	1,24,060
Economically Backward Classes	1,843	13,29.800
	7,221	35,91,871
1966-67		
Scheduled Castes	5,293	24,49,368
Scheduled Tribes	256	1,55,329
Economically Backward Classes	2,276	13,29,800
	7,825	39,34,497
1967-68		
Scheduled Castes	5,368	28,45,678
Economically Bacwkard Classes	1,970	11,89,800
	7,338	40,35,478

STATE SCHOLARSHIPS

Caste	1960-61 *No. of applications sanctioned*	1960-61 *Amount Sanctioned*	1961-62 *No. of applications sanctioned*	1961-62 *Amount Sanctioned.*
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
		Rs.		Rs.
Scheduled Castes ..	56,225	21,34,268	39,281	23,57,250
Scheduled Tribes ..	..	..	2,928	56,870
Denotified Tribes ..	..	..	1,525	46,744
Harijan Converts ..	9,909	11,28,620	10,652	11,95,087
*Other Backward Classes ..	16,300	17,68,725	15,934	17,88,871
Total ..	82,434	50,31,613	70,320	54,44,822

his does not include the particulars of Non-Residential Scholarships, granted by Zilla Parishads and Collectors.

1962-63		1963-64		1964-65		1965-66	
No. of applications sanctioned	*Amount sanctioned*	*No. of applications sanctioned*	*Amount sanctioned*	*No. of applications sanctioned*	*Amount sanctioned*	*No. of applications sanctionred*	*Amou sancti*
(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(1
	Rs.		Rs.		Rs.		R
50,447	25,13,650	40,963	25,03,590	40,810	26,55,423	8,764	16,74,
1,374	31,510	1,375	81,029	2,721	1,78,473	434	80,
2,412	52,925	606	37,493	1,084	50,806	73	14,
10,537	12,03,929	9,720	11,33,557	9,220	10,45,721	5,146	8,60,
17,727	19,25,797	14,960	18,35,236	20,560	27,03,831	14,528	36,07,
82,497	57.27,811	67,624	55,90,905	74,395	*66,34,254	28,945	62,36,

	1966-67		1967-68	
	No. of applications sanctioned	*Amount sancioned.*	*No of applications sanctioned*	*Amount sanctioned.*
	(14)	(15)	(16)	(17)
		Rs.		Rs.
1. Scheduled Castes ..	7,608	14,08,767	10,260	19,93,757
Scheduled Tribes ..	635	1,11,683	..	..
Denotified Tribes ..	143	25,000	..	..
Harijan Converts ..	5,233	11.13,091	6,606	11,70,127
Other Backward Classes .	14,329	34,41,632	19,428	45,99,330
Total ..	*27,948	61,00,173	*36,294	77,63,214

This does not include the particulars of Non-Residential Scholarships, granted by Zilla Parishads and Collectors.

APPENDIX II

Scheduled Tribes.

STATEMENT SHOWING THE NO. OF GOVERNMENT HOSTELS, SUBSIDISED HOSTELS AMOUNTS SPENT AND THE NO. OF BOARDERS BENEFITTED.

GOVERNMENT HOSTELS

Year and Region	*No. of Hostels*	*Amount spent*	*No. of Boarders Benefitted*
1967-68		Rs.	
Andhra	8	71,884	295
Telangana	17	1,84,686	526
	25	2,56,570	821

SUBSIDISED HOSTELS.

(Scheduled Tribes and Denotified Tribes).

1967-68			
Andhra	94	6,74,230	3,232
Telangana	21	1,47,230	715
	115	8,21,460	3,947

Schedule Tribes.

STATEMENT SHOWING THE PARTICULARS OF GOVERNMENT OF INDIA SCHOLARSHIPS SANCTIONED 1967-68.

Community			*No of applications sanctioned.*	*Expenditre*
1967-68				Rs.
Scheduled Tribes	..	..	262	1,50,351@
Denotified Tribes	..	..	257	1,40,000@
			519	2,90,351

@ Sanctioned upto the end of February, 1968.

PARTICULARS OF STATE SCHOLARSHIPS—1967-68.

Caste			*No. of applications sanctioned.*	*Amount sanctioned.*
				Rs.
Scheduled Tribes	..	..	472	90,093
Denotified Tribes	..	..	76	14,662
	Total	..	548@@	1,04,755

@@This does not include Non-Residential scholarships sanctioned by Collectors, and this represents the number sanctioned to the end of February, 1968.

APPENDIX

STATEMENT ON PUBLIC WORKS DEMAND

DEMAND NO. XXXII & L

COMMUNICATIONS AND BUILDINGS

IN ANDHRA PRADESH BUDGET ESTIMATE 1968-69

MR. SPEAKER, SIR,

I move that the House be pleased to grant a sum not exceeding Rs. 12,65,06,600 under Demand "XXXII-Public Works" and a sum not exceeding Rs. 3,85,65,000 under Demand "L—Capital Outlay on Public Works" for the year 1968-69.

2. For the information of the House, I shall deal with the salient features of these demands indicating the progress made so far on the works pertaining to Communications and Buildings, and our programme for 1968-69.

COMMUNICATIONS

3. *Constitution of the Roads and Buildings, Department:*

The Roads and Buildings Department, which was constituted on 1st April, 1965 as a separate department of Public Works Department, is in charge of the construction and maintenance of Government roads and buildings in Andhra Pradesh. On the roads side, the Department is concerned with State Roads comprising the State Highways, Major District Roads and a few other district roads. It is also the agency for the construction and maintenance of National Highways, which are owned and financed by the Government of India.

4. *Length of Roads in Andhra Pradesh:*

At the commencement of the Third Five-Year Plan, the length of State Roads including National Highways in Andhra Pradesh was 12,340 miles (*i.e.*, 19,744 K.M.), of which 8,082 miles (*i.e.*, 12,931 K.M.) were in Andhra and 4,258 miles (*i.e.*, 6,813 K.M.) in Telangana. As on 31st March 1967, the total length of roads under the Roads and Buildings Department including National Highways was 14,027 miles in Andhra Pradesh—9,168 in Andhra area and 4,859 in Telangana. The average road mileage per 100 square miles of area in Andhra Pradesh including National Highways and Zilla Parishad roads is 23.

5. *Expenditure incurred and important works completed in the Third Plan:*

The expenditure incurred during the III Plan on State Roads was Rs. 835.41 lakhs against a provision of Rs. 747.74 lakhs. Some of the important schemes which were physically completed during the Third Plan are:

		Estimated cost (Rs. in lakhs.)
Warangal and Khammam District:		
1. Road from Mahaboobabad to Yellandu—20 Miles	..	17.60
Khammam District:		
2. Road from Khammam to Yellandu—28 Miles	..	16.00
3. Bridge across river Godavari at Bhadrachalam	..	82.00
Karimnagar District:		
4. Venkatapur-Mahadevpur road—16 Miles ..	..	16.10
Medak District:		
5. Road from Sangareddy to Toopran—31 Miles	..	24.00
Adilabad District:		
6. Asifabad station road to Sirpur—18 Miles	..	11.70
Guntur District:		
7. Approaches to the Railway over bridge on Tenali-Narakonderu road	..	10.20

6. *Provision in the Fourth Plan:*

The total outlay tentatively proposed for Government roads in the State's Fourth Plan is Rs. 1262.00 lakhs. Out of this, as much as Rs. 652.00 lakhs will be required for completing the continuing schemes. Taking into account the amounts of the revised estimates subsequently sanctioned, the outlay required for spill-over works was Rs. 697 lakhs including the schemes recommended by Andhra Pradesh Regional Committee. As against this amount of Rs. 697 lakhs, an expenditure of Rs. 192.76 lakhs was incurred in 1966-67 and the expenditure during 1967-68 would be Rs. 122.39 lakhs. An amount of Rs. 119.00 lakhs is proposed under Plan in the Budget Estimate 1968-69. Thus, a sum of Rs. 262.83 lakhs will still be required beyond 1968-69 for completing the spill-over schemes.

Programme and progress of works

7. *National Highways:*

National Highways in the State are vested in the Government of India. The works relating to National

Highways are executed by the Roads and Buildings Department on an agency basis, for which supervision charges at the rate of 7½ per cent of the works outlay is given by the Government of India.

8. The expenditure on National Highways in the State is being debited to the Union Account direct, without being passed through the State account. Hence the grant required for these works has not been provided in the State Budget.

9. Five routes of National Highways, 4, 5, 7, 9 and 43, *viz.*, Madras--Chittoor--Bangalore Road; Madras--Calcutta Road; Banaras--Cape Comorin Road; Sholapur--Hyderabad--Vijayawada Road and Vizianagaram--Central Provinces Road, respectively traverse the State of Andhra Pradesh covering a total length of 1,461 miles (967 miles in Andhra and 494 miles in Telangana). Of this, only 451 miles are having double lane carriage-way. In the First Five-Year Plan, works costing Rs. 500 lakhs were sanctioned in Andhra Pradesh and an expenditure of Rs. 298 lakhs was incurred thereon. The average rate of development expenditure worked out to about Rs. 51.6 lakhs per year. In the Second Five-Year Plan, the cost of works in progress was Rs. 584 lakhs and an amount of Rs. 353 lakhs was spent, which worked out to Rs. 70.6 lakhs per year. In the Third Five-Year Plan, the cost of works in progress was Rs. 427 lakhs. The rate of expenditure fell to Rs. 43.6 lakhs per year. At the close of the Third Plan, it was anticipated that the same rate of development would be maintained in the Fourth Plan period and the organisation was strengthened to meet these needs and works were proceeded with. But this anticipation did not materialise and during 1967-68 the Government of India gave only Rs. 64.00 lakhs for the maintenance of National Highways and Rs. 54 lakhs for original works, as against Rs. 90 lakhs and Rs. 106.6 lakhs respectively demanded by the State Government to meet the minimum requirements. The grants applied for the year 1968-69 are as follows:—

	Rs.
(1) Original works	1,61,73,300
(2) Maintenance	1,00,00,000

The sanction of the Government of India is awaited.

10. The schemes of the Government for widening the existing single lane width on National Highways to double lane width; for strengthening the weak and narrow bridges; for bridging the dips and constructing culverts and bridges wherever necessary; and for making the National Highways fit for all weather traffic could not be pushed through on account of the insufficient grants placed at the disposal of the State Government by Government of India. The State Government has taken up the issue with the Government of India for increasing the grants for this purpose and through the efforts made by the State Government, the Ministry of Transport, Government of India, have tentatively provided another 455 miles of National Highways to be widened during the Fourth Five-Year Plan at an estimated cost of Rs. 505 lakhs. I hope it will be possible to implement this programme of widening of National Highways in the State during the Fourth Plan period.

11. The following works undertaken on National Highways deserve particular mention:

(i) Construction of bridges on Jadcherla-Kurnool road on N.H. 7 at an estimated cost of Rs. 70 lakhs.

(ii) Construction of a bridge across Gowthami branch of the river Godavari near Alamuru on N.H. No. 5 Diversion in East Godavari, completed at a cost of Rs. 180.57 lakhs and thrown open to traffic on 20th April, 1967.

(iii) Constuction of a bridge across the Vasista branch of the Godavari on N.H. 5 Diversion in West Godavari district, completed at a cost of Rs. 95 lakhs and thrown open to traffic on 20th April, 1967.

(iv) Construction of a high level bridge across the river Champavathi near Gajapathinagaram at M. 12/6-7 of Vijayanagaram-Central Provinces road (N.H. 43) at a cost of Rs. 3.07 lakhs. The construction of bridge was completed in 1967 and the work of construction of approach road is in progress.

(v) Construction of diversion road on N.H. 5 at Visakhapatnam to facilitate quick movement of

traffic and to avoid movement of traffic through Visakhapatnam town proper at an estimated cost of Rs. 60 lakhs; and

(vi) Construction of a bridge at Mehadrigadda at an estimated cost of Rs. 15.80 lakhs on the diversion road to N.H. 5 at Visakhapatnam.

12. *Rail-cum-road bridge across river Godavari, Rajahmundry:*

In order to relieve the congestion of traffic on the existing Godavari railway bridge, the railways have undertaken the construction of a second railway bridge at Rajahmundry. With a view to availing of the foundation and substructure of the railway bridge for the construction of a road bridge, the State Government requested the Government of India to add a road deck over the proposed second railway bridge to meet the traffic requirements of the area. The Government of India in the first instance agreed to construct a road decking 18 feet in width, provided the State Government bore the cost of the road decking and the approaches. They also consented to give a grant-in-aid of Rs. 100 lakhs for this road bridge. Deducting this amount of Rs. 100 lakhs, the liability to the State Government on account of the road decking and the approach roads was estimated to be Rs. 282 lakhs. As a road decking 18 feet wide would not permit two way traffic, Government have decided in consultation with the railway authorities to have a road decking of 24 feet width with foot-paths of about 4 feet on either side. The total cost of the revised scheme, with the approach roads, is estimated at Rs. 482 lakhs as per the present indications. After excluding the amount of Rs. 1 crore offered as grant by Government of India, the liability to the State Government will be Rs. 382 lakhs. In the Budget Estimate for 1967-68, a token provision of Rs. 1,000 was provided. In the Budget Estimate for 1968-69, an amount of Rs. 11.00 lakhs is provided for the scheme.

13. *State roads of economic or inter-State importance:*

For these works, coming under a scheme sponsored by Government of India, cent per cent grant is given by them.

In 1957, the Government of India sanctioned a grant-in-aid of Rs. 150 lakhs under the above scheme for schemes in Andhra and Telangana areas. Depending on the progress of works, the required amounts have been released

in full from time to time. Subsequently, no sizeable amounts have been sanctioned under the scheme. During 1967-68, a sum of Rs. 31,000 was granted by the Government of India. An amount of Rs. 20,100 has been applied for during the year 1968-69.

14. *Central Road Fund Works.*

The Government of India have constituted a fund known as C.R.F. (Central Road Fund). The proceeds of this fund are derived from the motor spirit taxes imposed by the Government of India and the amounts thus accumulated are released to each State by the Government of India for the works approved by them. These works fall under two categories *viz.*, 'State Allocations' under which works receive cent per cent reimbursement of the expenditure incurred on them and 'Ordinary Reserve' under which not more than 50 per cent aid is made available by the Government of India. Government of India have announced a grant of Rs. 90.50 lakhs under C.R.F. (State Allocation) and Rs. 25 lakhs under C.R.F. (Ordinary Reserve) during the Fourth Plan Period.

15. Various schemes have been taken up under C.R.F. Works. An amount of Rs. 28.00 lakhs was sanctioned during 1967-68. The Government of India have not yet indicated the grant likly to be alloted for the year 1968-69. An amount of Rs. 19,30,600 has been provided in the Budget Estimate for 1968 69.

16. The amounts given by Government of India during the previous years were based on the consumption of petrol and the duty levied thereon during the earlier years. The number of motor vehicles plying in the State increased progressively and it became necessary to reassess and Stat's share in the duty collected from the sale of petrol in the State. The Government collected figures of consumption of petrol for the last ten years from State Commercial Tax Department and it was assessd that approximately an amount of about Rs. 134.00 lakhs is still due to this State upto 1972-73, over and above the amount of Rs. 304.75 lakhs announced by the Government of India for the years from 1959 to 1974. The State Government have, therefore, addressed the Government of India for releasing the balance amount of Rs. 134 lakhs. If this amount is released by Government of India, it will be possible to improve the condition of roads in the State to some extent.

17. *Agency Road Works*:

The agency tracts in Andhra Pradesh cover an area of 22,000 sqaure miles, with a population of 14 lakhs. Under Article 275 (1) of the Constitution of India, the Government of India give grants-in-aid to develop roads in agency areas. The grants are controlled by Government in Education Department who place funds at the disposal of the Roads and Buildings Department for execution of these works. The total expenditure incurred on Agency Road Works during the First, Second and Third Five-Year Plan periods was:—

First Plan (Andhra Area) ...	Rs. 30.00 lakhs
Second Plan (Andhra Pradesh) ..	Rs. 100.00 lakhs
Third Plan (Andhra Pradesh) ...	Rs. 80.00 lakhs

For the Fourth Plan, an amount of Rs. 89.20 lakhs has been provided.

An amount of Rs. 7.20 lakhs has been provided for 1968-69 under "M.H. 39 Miscellaneous" for these works. In addition to the amount of Rs. 89.20 lakhs provided in the Fourth Plan, an amount of Rs. 131.65 lakhs will still be required for completing the works in progress. A total length of 250 miles has been taken up and out of this, formation of road covering 200 miles has been completed. Several cross drainage works, however, yet remain to be executed to make these roads fit for all weather traffic.

18. *Some of the important roads taken up are*:—

(1) Araku-Paderu road; (2) Paderu-Lothugedda road; (3) Seethapalli-Addatigala-Ramavaram road; and (4) Maredumilli-Chintur road.

19. *Roads leading to Sugar Factories*:

Consequent on the establishment of sugar factories in the country during the Second and Third Plans, the need for improvement of roads in and around these factories has become greater. Some of the roads in the vicinities of the factories in this State are under the control of the Government while some under Zilla Parishads and Panchayat Samithis. As the grants available for the maintenance and improvements to these roads are inadequate, the Government decided to give annual grants from 1958-59.

20. The Roads and Buildings Department is incharge of executing works on Government roads only. The Government have approved a programme of 12 works at an

estimated cost of Rs. 36,91,000 spread over a period of 4 years from 1962-63. Out of these 12 works, 8 works have been completed and 4 works are in progress. These are:

(i) Reconstructing the weak bridge at M. 2/5 of Doddipatla-Palacole road in West Godavari district;

(ii) Reconstructing bridge at M. 1/8 of Samalkota-Prathipadu road in East Godavari district.

(iii) Constructing Durki-Chirukur road in East Godavari district; and

(iv) Improvements to Vuyyuru-Indupalli-Telaprolu road in Krishna district.

A provision of Rs. 36,900 has been made in the Budget Estimate 1968-69 and with this amount, these 4 works will be completed this year.

21. *Road works recommended by the Andhra Pradesh Regional Committee*:

The Government approved road works to the tune of Rs. 480 lakhs recommended by the Andhra Pradesh Regional Committee from time to time. An expenditure of Rs. 291.50 lakhs was incurred on these schemes during Third Plan period. An expenditure of Rs. 96.19 lakhs was incurred in 1966-67. The expenditure estimated to be incurred on these works in 1967-68 is Rs. 50.00 lakhs. An amount of Rs. 50.00 lakhs is proposed in 1968-69 also. As per the revised estimate a further sum of Rs. 31.81 lakhs will be required to complete the works.

22. *Maintenance of State Roads*:

Owing to the increase in developmental activities in the State, traffic has increased by leaps and bounds. In view of this, despite the difficult financial position of the Government, a provision of Rs. 498.17 lakhs has been made for 1968-69 which is the same as was provided during 1966-67 and 1967-68.

23. *Traffic Engineering Cell*:

For preparing suitable schemes for prevention of road accidents in the twin Cities, the Government have decided to establish a "Traffic Engineering Cell". An amount of Rs. 10,000 has been provided in the Budget Estimate for 1968-69 to start work in this direction.

24. *Important works completed in* 1967-68 *or nearing completion*:

(i) The bridge at M. 7/2 of Narasipatnam-Tallapalem road in Visakhapatnam district at an estimated cost of Rs. 8.20 lakhs, was thrown open for traffic.

(ii) The bridge in M. 1/8 Samalkota-Prathipadu road in East Godavari district at an estimated cost of Rs. 4.25 lakhs was opened for traffic giving much relief to traffic leading to Samalkot Sugar Factory.

(iii) The bridge at M. 15/1-5 of Jaggayyapet-Bonakal road across Muniyeru river in Krishna district connecting Khammam district at an estimated cost of Rs. 24 lakhs was thrown open for traffic.

(iv) The bridge across Polaraju drain near Putlacheruvu in Krishna district at an estimated cost of Rs. 6 lakhs, has been completed.

(v) The bridge at M. 67/4 of Anakapalli-Chittivalasa road in Visakhapatnam district at an estimated cost of Rs. 2.72 lakhs, has been completed.

(vi) The work of metalling and improvements to the road from railway gate to Rangasaipet Shamnupet connecting Khammam road *via* Vicarabad 'Urus' at an estimated cost of Rs. 3.00 lakhs has been completed.

(vii) The construction of a railway over-bridge including its approaches in Anantapur Municipal limits has been completed and is practically ready for opening. The estimated cost of the approaches to the railway over bridge executed by this department is Rs. 10.61 lakhs which is borne by the State Government.

(viii) The bridge at M. 0/6 on Repalle-Nizamapatnam road in Guntur district is almost ready for opening.

25. *Works in progress:*

In addition to these works, which have been either completed or nearing completion, there are works in progress estimated to cost about Rs. 3.8 crores.

26. In conclusion, I may mention to the Hon'ble Members about the Twenty-Years Master Plan for Communications. With a view to improving the condition of the communications in the States, which is essential for developing trade and commerce, the Government of India requested the State Governments to prepare a Master Plan for 20 years. In Pursuance of this, a Plan for Rs. 480 crores was prepared

by the State Government. The Master Plan envisages increasing the length of roads under control of local bodies to 35,526 miles. This Master Plan was to have been started in 1961; but this did not materialise so far for want of sufficient resources. In the coming years, during which we hope our finances will improve, the Government would make every endeavour to accelerate the development of the Communications in the State.

BUILDINGS

27. The Buildings Wing of the Roads and Buildings Department is the agency for execution of Government buildings works in the State. The department is also engaged in executing works for certain other departments such as the Posts and Telegraphs Departman, E S I Hospitals and Foodgrain Godown Works of the Central Ware-housing Corporation. The amounts required for these works are deposited with the Roads and Buildings Department by the respective departments or organisations and centage charges are collected as per rules.

28. The provision included in the Budget Estimate under Demand XXXII– Public Works for the year 1968 69 relate to non-plan works and they are explained below :-

(a) *Original Works—Minor* :

I. Ordinary Areas ..	.. .. Rs.	16,26,500
II. Scheduled Areas	.. .. Rs.	26,000
TOtal	. Rs.	16,52,500

This provision is necessary for meeting the requirements of various Government Departments for execution of minor works ranging upto Rs. 20,000 each for the purpose of additions and alterations or improvements to the existing structures used as residential quarters or non-residential buildings under occupation by different offices situated in the Capital city as well as districts. The works comprise electrical and civil items and also include renovation of acquired buildings. The improvements to the various buildings in the shape of additions and alterations are essential in order to make the buildings suitable for occupation either for office or residential purposes.

(b) *Repairs—Voted*:

		Rs.
I. Ordinary Areas—(Voted)	...	71,22,000
II. Scheduled Areas—(Voted)	...	85,000
Residences of Governor (Charged)	..	1,05,000
Total	...	73,12,000

A sum of Rs. 73.12 lakhs is set apart for attending to the normal maintenance and repairs to Government buildings in the ordinary areas, apart from Rs. 1.05 lakhs towards the expenditure on the residences of the Governor as a charged item. This provision is mainly to ensure the proper upkeep of the buildings so that major repairs may not become necessary on account of negligence or inadequate maintenance.

29. Besides ordinary repairs, emergent and special repairs to buildings are being attended to within this allotment. Under scheduled areas, a provision of Rs. 85,000 is demanded for the year 1968-69 for attending to repairs.

30. Under Demand No. L—Capital Outlay on Public Works, a provision of Rs. 1,67,02,800 has been made for buildings as given below:—

		Rs.
Non-Plan	... ...	60,07,800
Plan	... .	1,05,95,000
Tourism	... ...	1,00,000
	Total ...	1,67,02,800

(a) *Non-Plan Schemes*:

A provision of Rs. 60.07 lakhs has been made mainly for works which are already in progress. The more important schemes under this Head are mentioned below:

(1) *Police*: A provision of Rs. 7.86 lakhs has been made for the construction of police staff quarters at Hyderabad. The Government of India sanction loans for Police Housing Schemes each year which are credited to State Account.

(2) *Medical*: The amount of Rs. 23.60 lakhs budgetted for the current year is meant for construction of paying ward in Osmania General Hospital and construction of hospitals at Mahboobnagar, Palacole and Rajahmundry.

(3) *Education*: The provision made is Rs 1.18 lakhs, which is meant for purchase of buildings and acquisition of sites in the twin cities of Hyderabad and Secunderabad for Government Girls' High Schools and Government Primary Schools for Boys.

(4) *Rental Housing Scheme*:—An amount of Rs. 8.48 lakhs has been provided for construction of staff quarters for Government Employees at Srikakulam, Visakhapatnam, Guntur, Vijayawada, Tirupati, Warangal and Adilabad.

(*b*) *Plan Schemes*:

An amount of Rs. 1.06 crores has been provided for meeting the requirements of various hospitals, schools and colleges located in the City as well as in the districts. The provision also includes the requirements of Veterinary Hospitals and other buildings of Animal Husbandry Department. Under 'Education Ordinary' proposals for construction of buildings for Government schools, and Arts and Science Colleges at Khammam, Chittoor, Srikakulam, Siddipet, Nizamabad, Karimnagar and Adilabad and construction of a Hostel for the Government Arts College, Srikakulam, at a cost of Rs. 27,28,000 are worth mentioning.

Under 'Education Technical' construction of buildings for establishment of I.T.Is. at Eluru, Tenali, Bobbili, Nalgonda and Peddapalli at a cost of Rs. 7,25,000 deserve mention.

Works are also in progress on the regional Pig Breeding Station-*cum*-Bacon Factory at Gannavaram at a cost of Rs. 2,25,000 and Food-mixing Plant at Gudlavalleru at a cost of Rs. 53,000.

31. As Hon'ble Members are aware, the magnitude of the work facing the Roads and Buildings Department, both in regard to the development of communications and buildings, in the State is large. The department is striving its best to augment facilities of communication and accommodation within the provision made available to it. It is our hope that the resources of the State will improve in the near future; the size of the annual plans will grow bigger; and the Roads and Buildings Department will be able to accelerate the pace of development, particularly of communications.

ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో కమ్యూనికేషన్లు, భవనాలు
1968-69 బడ్జెటు అంచన

సభాపతి మహాశయా,

"డిమాండు నెం. XXXII—పబ్లికు వర్క్సు" క్రింద రూ. 12,65,06,600 లకు మించని మొత్తాన్ని. "డిమాండు నెం. L—పబ్లికు వర్క్సుపై పెట్టుబడి వినియోగం" క్రింద రూ. 3,85 65,000 లకు మించని మొత్తాన్ని 1968-69 సంవత్సరానికి మంజూరు చేయవలసినదిగా సభవారిని కోరుతున్నాను.

2. సభవారికి తెలియపరుచుటకు కమ్యూనికేషన్లకు సంబంధించిన నిర్మాణాలపై ఇప్పటివరకు జరిగిన అభివృద్ధిని 1968-69 సంవత్సరపు కార్యక్రమాన్ని సూచిస్తూ ఈ డిమాండ్ల ముఖ్యాంశాలనుగురించి వివరిస్తాను.

కమ్యూనికేషన్లు

3. రోడ్లు, భవనాల శాఖ ఏర్పాటు :

1-4-1965 తేదీన రోడ్లు, భవనాల శాఖ పబ్లికు వర్క్సు శాఖకు చెందిన ఒక ప్రత్యేక శాఖగా ఏర్పాటు చేయబడింది. ఈ శాఖ ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో ప్రభుత్వ రోడ్లు, భవనాల నిర్మాణ, నిర్వహణలపై అజ్మాయిషీ వహిస్తుంది. ఈ శాఖకు సంబంధించిన రాష్ట్ర రోడ్లలో రాష్ట్ర రహదార్లు పెద్ద తరహా జిల్లా రోడ్లు, కొన్ని ఇతర జిల్లా రోడ్లు చేరివున్నాయి. కేంద్ర ప్రభుత్వం ద్రవ్యంతో నిర్మితమైనవారి స్వామ్యం క్రిందనే వుండే జాతీయ రహదార్ల నిర్మాణ, నిర్వహణల విషయంలో ప్రతినిధిగా కూడ ఈ శాఖ వ్యవహరిస్తుంది.

4 ఆంధ్రప్రదేశ్‌లోని రోడ్ల పొడవు :

మూడవ పంచవర్ష ప్రణాళిక ఆరంభంనాటికి, జాతీయ రహదార్లతో సహా ఆంధ్ర ప్రదేశ్‌లో వున్న రాష్ట్ర రోడ్ల పొడవు 12,340 మైళ్లు (అంటే 19,744 కి. మీ) ఇందులో 8.082 మైళ్లు (అంటే 12,931 కి. మీ) ఆంధ్ర ప్రాంతంలోను, 4,258 మైళ్లు (అంటే 6,813. కి. మీ.) తెలంగాణా ప్రాంతంలోను ఉన్నాయి. 31-3-1967 తేదీ నాటికి జాతీయ రహదార్లతో చేరి ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో రోడ్లు, భవనాల శాఖ క్రింద వున్న రోడ్ల మొత్తం పొడవు 14,027 మైళ్లు. ఇందులో 9,168 మైళ్లు ఆంధ్ర ప్రాంతంలోను, 4,859 మైళ్లు తెలంగాణా ప్రాంతంలోను, ఉన్నాయి. జాతీయ రహదార్లు, జిల్లాపరిషత్తుల రోడ్లతో చేరి ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో ప్రతి 100 చ. మైళ్లకు సగటున 23 మైళ్ల రోడ్డు వుంది.

5. మూడవ ప్రణాళికలో అయిన వ్యయం, పూర్తిచేసిన ముఖ్యమైన పనులు :

మూడవ ప్రణాళికలో రాష్ట్ర రోడ్లకు రూ. 747.74 లక్షలు కేటాయింపు ఉండగా రూ. 836.41 లక్షలు ఖర్చయింది. మూడవ ప్రణాళికలో భౌతికంగా పూర్తిచేయబడిన కొన్ని ముఖ్యమైన పథకాలు ఈ క్రింద తెలుపబడ్డాయి :

	అంచనా ఖర్చు
	రూ. లక్షలలో.
వరంగల్లు, ఖమ్మం జిల్లాలు	
(1) మహబూబాబాదు నుండి యెల్లందు వరకు రోడ్డు--20 మైళ్ళు	17.60
ఖమ్మం జిల్లా	
(2) ఖమ్మం నుండి యెల్లందు వరకు రోడ్డు — 28 మైళ్ళు	16.00
(3) భద్రాచలం వద్ద గోదావరి నదిపై వంతెన ...	82 00
కరీంనగరు జిల్లా	
(4) వెంకటాపురం--మహదేవపురం రోడ్డు — 16 మైళ్ళు	16.10
మెదక్ జిల్లా	
(5) సంగారెడ్డి నుండి తూప్రాన్ వరకు రోడ్డు— 31 మైళ్ళు	24.00
ఆదిలాబాదు జిల్లా	
(6) ఆసిఫాబాదు స్టేషను నుండి సిర్పూరు వరకు రోడ్డు—18 మైళ్ళు	11.70
గుంటూరు జిల్లా	
(7) తెనాలి-నరకోడేరు రోడ్డులో రైల్వే ఓవరు బ్రిడ్జికి కలుపు రోడ్లు నిర్మించడం	10.20

6. నాల్గవ ప్రణాళికలో కేటాయింపు :— రాష్ట్ర నాల్గవ ప్రణాళికలో ప్రభుత్వ రోడ్లకోసం తాత్కాలికంగా ప్రతిపాదించిన మొత్తం రూ. 1,262.00 లక్షలు. ఇందులో, కొనసాగుతున్న పథకాలను పూర్తిచేయడంకోసం రూ. 652.00 లక్షలు అవసరమై వుంటుంది. దరిమిలా మంజూరు చేయబడిన సవరించిన అంచనాల మొత్తాలను లెక్కలోకి తీసుకొని, ఆంధ్రప్రదేశ ప్రాంతీయ సంఘం సిఫారసుచేసిన పథకాలతోసహా బకాయి పథకాలకు కావలసిన మొత్తం రూ. 697 లక్షలు. ఈ రూ 697 లక్షల మొత్తంలో 1966-67 లో రూ. 192.76

లక్షలు ఖర్చయినది. 1967-68 లో వ్యయం రూ. 122.39 లక్షలు ఉంటుంది. 1968-69 బడ్జెటు అంచనాలలో ప్రణాళిక క్రింద రూ. 119.00 లక్షల మొత్తం ప్రతిపాదించబడింది. ఈ విధంగా 1968-69 తరువాత బకాయి పథకాలను పూర్తిచేయడంకోసం ఇంకా రూ. 262.83 లక్షలు అవసరమై వుంటుంది

పనుల కార్యక్రమం, అభివృద్ధి

7. జాతీయ రహదార్లు :— రాష్ట్రంలోని జాతీయ రహదార్లు కేంద్ర ప్రభుత్వం వారి ఆస్తి. జాతీయ రహదార్లకు సంబంధించిన పనులను ఏజన్సీ ప్రాతిపదికపై రోడ్లు, భవనాల శాఖ అమలుపరుస్తుంది. ఇందుకుగాను కేంద్ర ప్రభుత్వం పనుల వ్యయాలలో 7½ శాతం చొప్పున పర్యవేక్షక ఖర్చులు ఇస్తుంది.

8. రాష్ట్రంలో జాతీయ రహదార్లపై అయ్యే వ్యయం రాష్ట్ర ఖాతా ద్వారా కాకుండా నేరుగా కేంద్ర ఖాతాకు వ్రాయబడుతున్నది. అందువల్ల ఈ పనులకు అవసరమైన గ్రాంటు రాష్ట్ర బడ్జెటులో సమకూర్చబడలేదు.

9. ఐదు జాతీయ రహదార్ల మార్గాలు 4, 5, 7, 9, 43 అంటే వరుసగా మద్రాసు—చిత్తూరు—బెంగుళూరు రోడ్డు; మద్రాసు—కలకత్తా రోడ్డు; కాశీ—కన్యాకుమారి రోడ్డు; షోలాపూరు—హైదరాబాదు—విజయవాడ రోడ్డు; విజయనగరం మధ్య పరగణాల రోడ్డు ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రంగుండా వెళ్ళుతున్నాయి. రాష్ట్రంలో వీటి మొత్తం పొడవు 1461 మైళ్ళు. (ఇందులో 967 మైళ్ళు ఆంధ్రలోను, 494 మైళ్లు తెలంగాణాలోను ఉన్నాయి). వీటిలో 451 మైళ్ళలో మాత్రమే వచ్చే పోయే వాహనాలకు జంటమార్గం ఉన్నది. మొదటి పంచవర్ష ప్రణాళికలో, ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో రూ. 500 లక్షలు ఖర్చయ్యే పనులు మంజూరు చేయబడ్డాయి. కాగా వాటిపై రూ. 298 లక్షలు ఖర్చయింది. సగటు అభివృద్ధి వ్యయం రేటు ఏటా సుమారు రూ. 51.6 లక్షలు అయింది. రెండవ పంచవర్ష ప్రణాళికలో, జరుగుతున్న పనుల అంచనా ఖర్చు రూ. 584 లక్షలు కాగా రూ. 353 లక్షలు ఖర్చుపెట్టబడింది. అంటే సాలీనా వ్యయం రూ. 70.6 లక్షలు. మూడవ పంచవర్ష ప్రణాళికలో జరుగుతున్న పనులకు రూ. 427 లక్షలు ఖర్చయింది. సాలీనా వ్యయం రూ. 43.6 కు దిగజారింది. మూడవ ప్రణాళిక ముగిసేనాటికి అదే అభివృద్ధి స్థాయి నాల్గవ ప్రణాళికా కాలంలో కొనసాగించబడుతుందని ఆశించబడింది. ఈ అవసరాలకు అనుగుణంగా పనులను జరిపించడంకోసం ఈ వ్యవస్థ పటిష్ఠం చేయబడింది. కాని ఈ ఆశ ఫలించలేదు. 1967-68 లో కనీస అవసరాలను తీర్చడంకోసం రాష్ట్రప్రభుత్వం జాతీయ రహదార్ల నిర్వహణకు రూ. 90.00 లక్షలు, మౌలిక పనులకు 106.6 లక్షల రూపాయలు కోరగా కేంద్రప్రభుత్వం వరుసగా రూ. 64 లక్షలు, రూ. 54 లక్షలు మాత్రమే మంజూరు చేసినది. 1968-69 సంవత్సరానికి కోరిన గ్రాంట్లు ఈ క్రింద తెలుపబడ్డాయి :

(1) మౌలిక పనులు	....	రూ. 1,61,73,300
(2) నిర్వహణ	....	రూ. 1,00,00,000

కేంద్ర ప్రభుత్వంవారి మంజూరీ ఇంకా అందవలసివుంది.

10 జాతీయ రహదార్లలో ప్రస్తుతమున్న ఏకమార్గం వెడల్పును జంట మార్గం వెడల్పుకు పెంచడం, బలహీనంగాను, ఇరుకుగాను వున్న వంతెనలను పటిష్ఠం చేయడం, గుంతలను పూడ్చడం, అవసరమైన చోట్లలో కల్వర్టులను, వంతెనలను నిర్మించడం, అన్ని కాలాలలోను జాతీయ రహదార్లను రాకపోకలకు అర్హమైనవిగా చేయడం—ఈ ప్రభుత్వ పథకాలకుగాను కేంద్ర ప్రభుత్వం రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి తగినన్ని గ్రాంట్లను సమకూర్చనందువల్ల వాటిని అమలుపరచడానికి సాధ్యం కాలేదు. ఇందుకుగాను గ్రాంట్లను పెంచవలసిందిగా రాష్ట్ర ప్రభుత్వం కేంద్ర ప్రభుత్వాన్ని కోరింది. రాష్ట్ర ప్రభుత్వం కృషి ఫలితంగా కేంద్రప్రభుత్వ రహదారీ మంత్రిత్వ శాఖ వారు రూ. 505 లక్షల అంచనా వ్యయంతో నాలుగవ పంచవర్ష ప్రణాళికలో మరో 455 మైళ్ళ పొడవుగల జాతీయ రహదార్లను వెడల్పుచేసే కార్యక్రమాన్ని తాత్కాలికంగా మంజూరు చేసింది. రాష్ట్రంలోని జాతీయ రహదార్లను వెడల్పుచేసే ఈ కార్యక్రమం నాలుగవ ప్రణాళికా కాలంలో అమలుపర్చడానికి వీలు కాగలదని నేను ఆశిస్తున్నాను.

11 జాతీయ రహదార్లకు సంబంధించి చేపట్టిన ఈక్రింది పనులు ప్రత్యేకంగా పేర్కొనదగినవి :

(i) రూ. 70 లక్షల అంచనా ఖర్చుతో 7వ జాతీయ రహదారిలో జడ్చెర్ల—కర్నూలు రోడ్డుపై వంతెనలు నిర్మించడం;

(ii) తూర్పు గోదావరిజిల్లాలో 5వ నెంబరు జాతీయ రహదారి మలుపులో ఆలమూరు సమీపంలో గోదావరి ఉపనది అయిన గౌతమిపై రూ. 180.57 లక్షల ఖర్చుతో నిర్మించిన వంతెన 20-4-1967 తేదీన రాకపోకలకు తెరువబడింది;

(iii) పశ్చిమ గోదావరిజిల్లాలో 5వ నెంబరు జాతీయ రహదారి మలుపులో గోదావరి ఉపనది అయిన వసిష్ఠపై రూ. 95 లక్షల ఖర్చుతో నిర్మించిన వంతెన 20-4-1967 తేదీన రాకపోకలకు తెరువబడింది,

(iv) రూ. 3.07 లక్షల ఖర్చుతో, (43వ జాతీయ రహదారి) విజయనగరం—మధ్య పరగణాలు రోడ్డులో 12/6-7 మైలువద్ద గజపతినగరం సమీపంలో చంపావతి నదిపై ఎగువ వంతెనను నిర్మించడం. వంతెన నిర్మాణం 1967 లో పూర్తయింది. కలుపురోడ్డు నిర్మాణం పని జరుగుతున్నది;

(v) రాకపోకలు త్వరితగతిని జరిగేందుకు దోహదం చేయడానికి, విశాఖపట్నం టౌను మధ్యలోనుండి రాకపోకలు జరగకుండా చేయడానికిగాను రూ 60 లక్షల అంచనా ఖర్చుతో విశాఖపట్నంలో 5వ జాతీయ రహదారిలో మళ్ళింపు రోడ్డును నిర్మించడం;

(vi) విశాఖపట్నం వద్ద 5 వ జాతీయ రహదారికి మళ్ళింపురోడ్డుపై రూ. 15.80 లక్షల అంచనా ఖర్చుతో మేహాద్రిగుడ్డ వద్ద వంతెనను నిర్మించడము.

12. రాజమండ్రి వద్ద గోదావరి నదిపై రైలు–రోడ్డు వంతెన:

ప్రస్తుతం గోదావరి రైలు వంతెనపై రాకపోకల రద్దీని తగ్గించడంకోసం రైల్వేశాఖ రాజమండ్రివద్ద రెండో రైలువంతెన నిర్మాణానికి పూనుకొన్నది. రోడ్డు వంతెనను నిర్మించడంకోసం రైల్వేవంతెన పునాదిని, క్రింది నిర్మాణాన్ని ఉపయోగించుకొనే ఉద్దేశంతో, రాష్ట్రప్రభుత్వం ఆ ప్రాంతంలోని రాకపోకల అవసరాలను తీర్చడంకోసం, సంకల్పించిన రెండో రైలువంతెన మీద రోడ్డు కప్పును వేయవలసిందిగా కేంద్ర ప్రభుత్వాన్ని కోరింది రోడ్డుకప్పు, కలుపు రోడ్ల వ్యయాన్ని రాష్ట్ర ప్రభుత్వం భరించే పక్షంలో, 18–0'' వెడల్పుగల రోడ్డు కప్పును నిర్మించడానికి కేంద్ర ప్రభుత్వం ప్రథమంలో సమ్మతించింది. ఈ రోడ్డు వంతెన కోసం రూ. 100 లక్షల సహాయక గ్రాంటును అందజేయడానికి కూడ వారు అంగీకరించారు. ఈ రూ. 100 లక్షల మొత్తం తీసివేస్తే రోడ్డుకప్పు, కలుపురోడ్ల నిర్మాణం కోసం రాష్ట్ర ప్రభుత్వం రూ. 282 లక్షలు భరించాల్సి వుంటుందని అంచనా వేయబడింది. 18' వెడల్పుగల రోడ్డు కప్పుపై రెండు వైపుల రాకపోకలు కొనసాగడానికి వీలుకాదు. కాబట్టి రాష్ట్ర ప్రభుత్వం రైల్వే అధికారవర్గాలతో సంప్రదించి 24–0' వెడల్పుగల రోడ్డుకప్పును, ఇరువైపుల సుమారు 4' కాలిబాటలను వేయాలని నిర్ణయించింది. ప్రస్తుత సూచనల ప్రకారం కలుపు రోడ్లతోచేరి సవరించిన పథకానికి మొత్తం అంచనా ఖర్చు రూ. 482 లక్షలు. భారత ప్రభుత్వం గ్రాంటుగా ఇవ్వదలచిన 1 కోటి రూపాయలు మినహాయించగా. ఈ పద్దుక్రింద రాష్ట్రప్రభుత్వం భరించవలసింది రూ. 382 లక్షలు. 1967–68 బడ్జెటు అంచనాలో రూ. 1,000 లకు నామమాత్రంగా కేటాయించడం జరిగింది. ఈ పథకానికి 1968–69 బడ్జెటు అంచనాలో రూ. 11.00 లక్షలు కేటాయించబడింది.

13. ఆర్థిక లేక అంతర్ రాష్ట్ర ప్రాధాన్యంగల రాష్ట్ర రోడ్లు:

కేంద్ర ప్రభుత్వం ప్రతిపాదితమైన ఈ పథకం క్రిందకు వచ్చే పనులకు కేంద్ర ప్రభుత్వమే నూరుశాతం గ్రాంటునిస్తుంది.

1957 వ సంవత్సరంలో, పై పథకం క్రింద ఆంధ్ర, తెలంగాణా ప్రాంతాలలోని పథకాలకుగాను కేంద్ర ప్రభుత్వం రూ. 150 లక్షలు సహాయక గ్రాంటును మంజూరు చేసింది. పనుల అభివృద్ధిని బట్టి అవసరమైన మొత్తాలు ఎప్పటికప్పుడు విడుదల చేయబడ్డాయి. ఆ తర్వాత, ఈ పథకం క్రింద చెప్పుకోతగ్గ మొత్తాలేవీ మంజూరు చేయడంలేదు. 1967–68 లో కేంద్రప్రభుత్వం రూ. 31 000 లను మంజూరు చేసింది. 1968–69 లో రూ. 20,100 లను కోరడం జరిగింది.

14. కేంద్ర రోడ్డునిధి పనులు:

భారత ప్రభుత్వం కేంద్ర రోడ్డునిధి అనే ఒక నిధిని యేర్పాటు చేసింది. భారత ప్రభుత్వం విధించిన మోటారు స్పిరిట్ పన్నుల వల్లవచ్చే మొత్తాలు ఈ

నిధికి చెందుతాయి. అట్లు వచ్చిన మొత్తాలు భారత ప్రభుత్వం తాము ఆమోదించిన పనులకుగాను ప్రతి రాష్ట్రానికి విడుదల చేస్తుంది. ఈ పనులు రెండు తరగతులుగా వుంటాయి, మొదటిది "రాష్ట్ర కేటాయింపులు" దీని క్రింద పనులకు ఖర్చు పెట్టిన మొత్తం నూటికి నూరుపాళ్లు తిరిగి యివ్వబడుతుంది. రెండవది "సాధారణ రిజర్వు"— దీని క్రింద పనులకు 50 శాతానికి మించకుండా సహాయం అందజేయబడుతుంది. భారత ప్రభుత్వం నాల్గవ పంచవర్ష ప్రణాళిక కాలంలో కేంద్ర రోడ్డునిధి (రాష్ట్ర కేటాయింపులు) క్రింద రూ. 90.50 లక్షలను, కేంద్ర రోడ్డునిధి (సాధారణ రిజర్వు) క్రింద రూ. 25 లక్షలమ గ్రాంటుగా ప్రకటించింది.

15. కేంద్ర రోడ్డు నిధి పనుల క్రింద వివిధ పథకాలను చేపట్టడం జరిగింది. 1967–68 లో రూ. 28.00 లక్షల మొత్తం మంజూరు అయింది. 1968–69 సంవత్సరానికి కేటాయించే మొత్తాన్ని భారత ప్రభుత్వం ఇంతవరకూ సూచించ లేదు. 1968–69 బడ్జెటు అంచనాలలో రూ. 19,20,600 ల మొత్తం కేటాయించబడింది.

16. గత సంవత్సరాల్లో భారత ప్రభుత్వం ఇచ్చిన మొత్తాలు లోగడ సంవత్సరాలలో పెట్రోలు వాడకంపైనా దానిపై విధించిన సుంకంపైనా ఆధారపడి ఉన్నవి. రాష్ట్రంలోని మోటారు వాహనాల సంఖ్య విపరీతంగా పెరిగింది. కనుక రాష్ట్రంలో పెట్రోలు అమ్మకంనుండి వసూలు చేసిన సుంకంలో రాష్ట్ర వాటాను తిరిగి నిర్ధారించడం అవసరమైంది. రాష్ట్ర వాణిజ్య శాఖనుండి ప్రభుత్వం గత పది సంవత్సరాల పెట్రోలు వాడకపు వివరాలను సేకరించింది. 1959 నుండి 1974 సంవత్సరాల వరకు భారత ప్రభుత్వం ప్రకటించిన రూ. 804.75 లక్షలమీద 1973–74 వరకు మన రాష్ట్రానికి సుమారు రూ. 134.00 లక్షల మొత్తం యింకా రావలసి ఉంటుందని కనుగొనబడింది. కనుక రాష్ట్ర ప్రభుత్వం మిగిలిన రూ. 134 లక్షల మొత్తాన్ని విడుదల చేయవలసిందని భారత ప్రభుత్వాన్ని కోరింది. మన రాష్ట్రానికి భారత ప్రభుత్వం ఈ మొత్తాన్ని విడుదల చేసినట్లయితే, రాష్ట్రంలోని రోడ్ల పరిస్థితిని కొంతవరకు మెరుగు పర్చడానికి వీలవుతుంది.

17. మన్య ప్రాంతములో రోడ్ల పనులు:

ఆంధ్రప్రదేశ్ లో 22,000 చదరపు మైళ్ల విస్తీర్ణంగల మన్య ప్రాంతంఉంది. ఈ ప్రాంతంలో జనాభా 14 లక్షలు. మన్య ప్రాంతాలలోని రోడ్లను అభివృద్ధి పరచేడానికి భారత ప్రభుత్వం భారత రాజ్యాంగంలోని 275 (1) వ పరిచ్ఛేదం క్రింద సహాయ గ్రాంట్లు ఇస్తుంది. ఈ గ్రాంట్లు ప్రభుత్వ విద్యాశాఖ నియంత్రణక్రింద ఉంటాయి. ఆ నిధులను విద్యాశాఖవారు పనులను అమలు పరచడానికిగాను రోడ్లు, భవనాలశాఖ ఆధీనంలో ఉంచుతుంది. I, II, III వ పంచవర్ష ప్రణాళికల కాలంలో మన్యప్రాంత రోడ్డు పనులపై ఖర్చయిన మొత్తం ఈ దిగువ తెలుపబడింది :

I వ ప్రణాళిక (ఆంధ్ర ప్రాంతం) రూ. 30.00 లక్షలు.
II వ ప్రణాళిక (ఆంధ్రప్రదేశ్) రూ. 100.00 లక్షలు.
III వ ప్రణాళిక (ఆంధ్రప్రదేశ్) రూ. 80.00 లక్షలు.

IV వ ప్రణాళికకుగాను రూ. 89.20 లక్షల మొత్తం కేటాయించబడింది.

ఈ పనులకుగాను 1938–39 కి "39 వివిధములు" అనే పెద్ద పద్దుక్రింద రూ. 7.20 లక్షల మొత్తం కేటాయించబడింది. నాల్గవ ప్రణాళికలో కేటాయించిన రూ. 89.20 లక్షల మొత్తాన్ని మినహాయించగా జరుగుతున్న పనులను పూర్తి చేయడానికి ఇంకా రూ. 131.65 లక్షల మొత్తం అవసరమౌతుంది. మొత్తం 250 మైళ్ళ పొడవుగల రోడ్డు నిర్మాణపు పనిని చేపట్టగా 200 మైళ్ళ రోడ్డు వేయడం పూర్తి అయింది. అయినను, అన్ని కాలాలలోనూ ఈ రోడ్లు పనికివచ్చేటట్లు చేయడానికిగాను పెక్కు క్రాస్ డ్రైనేజి పనులను యింకా పూర్తి చేయవలసివుంది.

18. చేపట్టిన కొన్ని ముఖ్యమైన రోడ్లు: —

(1) అరకు—పాడేరు రోడ్డు. (2) పాడేరు—లోతుగెడ్డ రోడ్డు (3) సీతాపల్లి—అడ్డతీగల రామవరం రోడ్డు (4) మారేడుమిల్లి—చింతూరు రోడ్డు.

19. చక్కెర ఫ్యాక్టరీలకు పోవు రోడ్లు: —

దేశంలో రెండవ మూడవ ప్రణాళికా కాలాలలో చక్కెర ఫ్యాక్టరీలు నెలకొల్పబడిన తరువాత, ఈ ఫ్యాక్టరీలలోను, ఆ చుట్టుపట్ల రోడ్లను మెరుగుపరచవలసిన అవసరం ఎక్కువైంది. రాష్ట్రంలో ఈ ఫ్యాక్టరీల చుట్టూ ఉన్న రోడ్లు కొన్ని జిల్లా పరిషత్తులు, పంచాయతీ సమితుల నియంత్రణక్రింద ఉండగా కొన్ని రాష్ట్రప్రభుత్వంక్రింద ఉన్నాయి. ఈ రోడ్లను నిర్వహించడానికి, అభివృద్ధి చేయడానికి లభ్యమైన గ్రాంట్లు సరిపోనందున 1958–59 నుండి సాలీనా గ్రాంట్లను ఇవ్వడానికి ప్రభుత్వం నిశ్చయించింది.

20. ప్రభుత్వరోడ్లపై మాత్రమే పనులను కొనసాగించడానికి ఈ శాఖ బాధ్యత వహిస్తున్నది. 1962–63 నుండి నాల్గు సంవత్సరాలపాటు రూ. 38,91,000 ల అంచనా ఖర్చుతో 12 పనుల కార్యక్రమాన్ని ప్రభుత్వం ఆమోదించింది.

ఈ 12 పనులలో 8 పనులు పూర్తి చేయబడ్డాయి. చురుకుగా సాగుతున్న మిగతా 4 పనులు క్రింద పేర్కొనబడ్డాయి :

(i) పశ్చిమ గోదావరి జిల్లాలోని దొడ్డిపట్ల—పాలకొల్లు రోడ్లపై 2/5 మైలువద్ద బలహీనంగా వున్న వంతెనను తిరిగి నిర్మించడం.

(ii) తూర్పుగోదావరి జిల్లాలోని సామర్లకోట—ప్రత్తిపాడు రోడ్డుపై 1/8 మైలువద్దనున్న వంతెనను తిరిగి నిర్మించడం.

(iii) తూర్పుగోదావరిజిల్లా ద్రాక్షి—చిరుకూరు రోడ్డును నిర్మించడం.

(iv) కృష్ణాజిల్లాలోని ఉయ్యూరు—ఇందుపల్లి తేలప్రోలు రోడ్డును అభివృద్ధి పరచడం.

1968-69 బడ్జెటు అంచనాలలో రూ. 36,900 మొత్తాన్ని కేటాయించడం జరిగింది.

21. ఆంధ్రప్రదేశ ప్రాంతీయ సంఘం సిఫార్సు చేసిన రోడ్డు పనులు :

ఆంధ్రప్రదేశ ప్రాంతీయ సంఘం అప్పుడప్పుడు సిఫార్సు చేసిన రోడ్డుపనులను రూ. 480 లక్షల మేరకు ప్రభుత్వం అంగీకరించింది. మూడవ పంచవర్ష ప్రణాళిక కాలంలో ఈ పథకాలపై రూ. 231.50 లక్షలు ఖర్చయింది. 1966-67 లో రూ. 93.19 లక్షలు ఖర్చయింది. 1967-68 లో ఖర్చు కాగలదని అంచనా వేసిన మొత్తం రూ. 50.00 లక్షలు. 1968-69 లో కూడా రూ. 50.00 లక్షల మొత్తం కేటాయించ సంకల్పించబడింది. సవరించిన అంచనా ప్రకారం ఈ పనులను పూర్తి చేయుటానికి ఇంకా రూ. 31.81 లక్షలు అవసరమై వుంటుంది.

22. రాష్ట్ర రోడ్ల నిర్వహణ.

రాష్ట్రం అన్నిరంగాలలోను అభివృద్ధిని సాధించిన కారణంగా, ట్రాఫిక్ విపరీతంగా పెరిగిపోయింది. దీని దృష్ట్యా, ప్రభుత్వ ఆర్థికపరిస్థితి క్లిష్టంగా ఉన్నప్పటికీ 1966-67 లోను, 1967-68 లోను కేటాయించిన మాదిరిగానే 1968-69 లో కూడా రూ. 493.17 లక్షలు కేటాయించబడింది.

23. ట్రాఫిక్ ఇంజనీరింగు విభాగం :

జంటనగరాలలో రోడ్డుపరిమాణాల నివారణకుగాను తగిన పథకాలను తయారు చేసేందుకు, ఒక "ట్రాఫిక్ ఇంజనీరింగు విభాగం" ను యేర్పాటు చేయాలని ప్రభుత్వం నిశ్చయించింది. ఈ పనిని ప్రారంభించేందుకు గాను 1968-69 బడ్జెటు అంచనాలలో రూ. 10,000 ల మొత్తం కేటాయించబడింది.

24. 1967-68 లో పూర్తయిన లేక పూర్తి కావస్తున్న ముఖ్యమైన పనులు :

(i) రూ. 8.20 లక్షల అంచనా ఖర్చుతో విశాఖపట్నం జిల్లాలోని నర్సీపట్నం-తాళ్ళపాలెం రోడ్డుపై 7/2 వ మైలువద్ద నిర్మించిన వంతెన రాకపోకలకు తెరువబడినది

(ii) సామర్లకోట పంచదార ఫ్యాక్టరీకి రాకపోక రద్దీని తగ్గించేందుకు తూర్పుగోదావరి జిల్లాలోని సామర్లకోట – ప్రత్తిపాడు రోడ్డుపై 1/8 వ మైలు వద్ద రూ. 4.25 లక్షల అంచనా ఖర్చుతో నిర్మించిన వంతెన రాకపోకలకు తెరవబడినది.

(iii) ఖమ్మం జిల్లాను కలుపుతూ కృష్ణాజిల్లాలోని జగ్గయ్యపేట – బోనకల్ రోడ్డుపై 1⁵/1-5 మైలువద్ద మున్నేరు నదిపై రూ. 24.00 లక్షల అంచనా ఖర్చుతో నిర్మించిన వంతెన రాకపోకలకు తెరవబడినది.

(vi) కృష్ణాజిల్లా, పుట్లచెర్వు దగ్గర పోలరాజు కాల్వపై రూ. 6.00 లక్షల అంచనా ఖర్చుతో వంతెన పని పూర్తిచేయబడినది.

(v) విశాఖపట్నం జిల్లా, అనకాపల్లి – చిట్టివలస రోడ్డుపై 67/4 మైలు వద్ద రూ. 2.72 లక్షల అంచనా ఖర్చుతో వంతెన పని పూర్తిచేయబడినది.

(vi) రూ. 3.00 లక్షల అంచనా ఖర్చుతో వికారాబాదు 'ఉరుస్' గుండా ఖమ్మం రోడ్డును కల్పుతూ రైల్వే గేటునుండి రంగసాయిపేట షమ్నుపేట రోడ్డుకు కంకర వేసే పని, అభివృద్ధి పనులు పూర్తిచేయబడ్డాయి.

(vii) అనంతపురం మునిసిపల్ సరిహద్దులలోపల రైల్వే ఓవర్ బ్రిడ్జి నిర్మాణం కలుపు రోడ్లతో సహా పూర్తిచేయబడింది. ఇది రాకపోకలు ప్రారంభించడానికి సిద్ధంగా ఉంది. రూ. 10.61 లక్షల అంచనా ఖర్చుతో ఈ శాఖ రైల్వే ఓవరు బ్రిడ్జికి కలుపు రోడ్లను నిర్మించింది. ఈ ఖర్చును రాష్ట్ర ప్రభుత్వం భరించింది.

(viii) గుంటూరు జిల్లాలోని రేపల్లె – నిజాంపట్నం రోడ్డుపై 9/6 వ మైలువద్ద గల వంతెన ప్రారంభానికి దాదాపు సిద్ధంగా ఉంది.

25. జరుగుతున్న పనులు :

పైన పేర్కొనబడిన పూర్తి అయిన లేక పూర్తికావస్తున్న పనులుకాక సుమారు రూ. 3.8 కోట్ల అంచనా ఖర్చు కాగల పనులు జరుగుతున్నాయి.

26. నా యీ ప్రసంగాన్ని ముగించేముందు, గౌరవసభ్యులకు రహదార్లకు సంబంధించిన 20 ఏళ్ల బృహత్ప్రణాళికను గురించి చెప్పడం అవసరం. వర్తక వాణిజ్యాలు అభివృద్ధిచెందాలంటే మన రాష్ట్రంలోని రహదార్లను మెరుకు పరచడం చాలముఖ్యం. ఈ విషయంలో 20 ఏళ్ల బృహత్ప్రణాళికను రూపొందించమని కేంద్రం రాష్ట్రప్రభుత్వాలను కోరింది. కేంద్రం వారి కోర్కెను పురస్కరించుకొని మన రాష్ట్రప్రభుత్వం రూ. 480 కోట్ల వ్యయంకాగల ప్రణాళిక నొకదాన్ని రూపొందించింది. రాష్ట్ర రోడ్ల పొడవును 25,018 మైళ్లకు, స్థానిక సంస్థల నియంత్రణలో ఉన్న రోడ్ల పొడవును 65,526 మైళ్లకు పెంచాలని ఈ బృహత్ప్రణాళిక ఉద్దేశిస్తున్నది. ఈ ప్రణాళిక 1961 లోనే ప్రారంభించబడవలసింది. కాని నిధుల కొరత కారణంగా అది జరగలేదు. రానున్న సంవత్స

రాల్లో మన ఆర్థిక పరిస్థితి మెరుగవుతుందనే నా విశ్వాసం. అప్పుడు మన రాష్ట్రంలోని రహదార్ల శీఘ్రతరాభివృద్ధికి ప్రభుత్వం శాయశక్తులా కృషి చేయగలదు.

భ వ నా లు

27. రోడ్లు, భవనాలశాఖలోని భవనాల విభాగం రాష్ట్రంలోని ప్రభుత్వ భవనాల పనులను అమలుపర్చే ఏజెన్సీగా వున్నది. అంతేగాకుండా ఈ శాఖ ఇతరశాఖల పనులనుకూడా అంటే తంతితపాలాశాఖ, ఉద్యోగుల రాష్ట్ర భీమా పథకం ఆస్పత్రులు, కేంద్ర గిడ్డంగి సంస్థయొక్క ఆహారధాన్యాల గోదాం పనులను కూడా అమలుపరుస్తున్నది. ఈ పనులకు కావలసిన పైకాన్ని ఆయాశాఖలు, లేక సంస్థలు రోడ్లు, భవనాలశాఖకు డిపాజిటు చేస్తాయి. నియమావళి ప్రకారం నిర్వహణ ఖర్చులు వసూలుచేయబడతాయి.

28. 1968-69 సంవత్సరానికిగాను డిమాండు నెంబరు. XXXII—పబ్లికు వర్క్సుక్రింద బడ్జెటు అంచనాలలో చేర్చబడిన కేటాయింపులు ప్రణాళికేతర పనులకు సంబంధించినవి. వాటి వివరాలు దిగువ ఇవ్వబడ్డాయి.

(ఎ) మౌలిక పనులు చిన్నతరహావి :

		రూ.
I. మామూలు ప్రాంతాలు	....	16,26,500
II. షెడ్యూలు ప్రాంతాలు	....	26,000
	మొత్తం	16,52 500

వివిధ ప్రభుత్వశాఖలకు సంబంధించి, 20,000 వరకు ఖర్చుకాగల చిన్న తరహా పనులకోసం ఈ కేటాయింపు కావలసి వుంటుంది. ఈ పైకం జిల్లాలలోనూ, రాజధాని నగరంలోనూ ఉన్నటువంటి నివాస భవనాలకు లేక వివిధ కార్యాలయాల ఆక్రమణక్రింది నివాసేతర భవనాలకు మార్పులు, చేర్పులు, అభివృద్ధులు చెయ్యడానికి అవసరమై ఉంటుంది. సేకరించిన భవనాల పునరుద్ధరణ, ఎలక్ట్రికల్, సివిలు పద్దులు ఈ పనుల్లో చేరతాయి. కార్యాలయాలకు గాని, నివాసంకోసంగాని ఈ భవనాలను అనువైనవిగా మార్చడానికి చేర్పులు, మార్పులువంటి అభివృద్ధిపనులు చేయవలసి ఉంటుంది.

(ii) మరమ్మతులు-వోటు చేసినది:

	రూ.
I మామూలు ప్రాంతాలు (వోటుచేసినది)	71,22,000
II షెడ్యూలు ప్రాంతాలు (వోటుచేసినది)	85,000
గవర్నరు నివాసభవనం (చార్జిచేసినది)	1,05,000.
మొత్తం	73,12,000

సాధారణ ప్రాంతాలలోని ప్రభుత్వ భవనాల మామూలు నిర్వహణకు, మరమ్మత్తులకు రూ. 73.12 లక్షల మొత్తం ప్రత్యేకించబడింది. ఇదికాక చార్జి చేసిన పద్దుగా గవర్నరు నివాస భవనాలకయ్యే ఖర్చు క్రింద రూ. 1.05 లక్షలు వేరే వున్నది. అశ్రద్ధవలన సక్రమమైన నిర్వహణ లేకపోవడంవలన భవనాలకు పెద్దయెత్తున మరమ్మత్తులు చేసే అవసరం కలుగకుండా భవనాల సక్రమ నిర్వహణకోసం ఈ కేటాయింపు ప్రధానంగా ఉద్దేశించబడింది.

29 ఈ మామూలు మరమ్మతులేగాకుండా భవనాలకు అత్యవసరమైన మరమ్మతులుకూడా ఈకేటాయిపు మొత్తంనుండి చేయబడుతున్నాయి. షెడ్యూలు ప్రాంతాల క్రింద మరమ్మత్తులకోసం 1968-69 సంవత్సరానికి రూ. 85,000 కేటాయింపు కోరబడింది.

30. డిమాండు నెం. L- పబ్లిక్ వర్క్సుపై పెట్టుబడి వినియోగం క్రింద ఈ దిగువ తెలిపినట్లుగా భవనాలకోసం రూ. 1,67,02,800 ల కేటాయింపు చేయబడింది:

		రూ.
ప్రణాళికేతరం	....	60,07,800
ప్రణాళిక	....	1,05,95,000
పర్యటనత్వం (టూరిజం)	....	1,00,000
	మొత్తం	1,67,02,800

(ఎ) ప్రణాళికేతర పథకాలు:

ముఖ్యంగా ఇప్పటికే జరుగుతున్న పనులకోసం రూ. 60.07 లక్షల మొత్తం కేటాయించబడింది. ఈ పద్దు క్రింద ఉన్నట్టి అతి ముఖ్యమైన పథకాలు దిగువ తెలుపబడ్డాయి:

(1) పోలీసు:—హైదరాబాదులో పోలీసుసిబ్బంది నివాసగృహాల నిర్మాణ పథకాల కోసం రూ. 7.86 లక్షల మొత్తం కేటాయించబడింది. పోలీసు గృహ నిర్మాణకోసం కేంద్రప్రభుత్వం ఏటా ఋణాలు మంజూరు చేస్తుంది. ఇవి రాష్ట్ర శాఖలచే అదుకట్టబడుతున్నాయి.

(2) వైద్యం:—ఈ యేడు కేటాయించబడ్డ రూ. 23.60 లక్షల మొత్తం ఉస్మానియా జనరల్ ఆస్పత్రిలో పేయింగువార్డు నిర్మాణంకోసం, మహబూబ్ నగర్, పాలకొల్లు, రాజమండ్రిలలో ఆస్పత్రుల పథకాల నిర్మాణంకోసం ఉద్దేశించబడింది.

(3) విద్య.—దీనికోసం చేసిన కేటాయింపు రూ.1.18 లక్షలు హైదరాబాదు సికింద్రాబాదు జంటనగరాలలో ప్రభుత్వ బాలికోన్నత పాఠశాలలు, ప్రభుత్వ బాలుర ప్రాథమిక పాఠశాలలకోసం స్థలాలను సేకరించడానికి, భవనాలను నిర్మించడానికి ఈ మొత్తం ఉద్దేశించబడింది.

(4) అద్దె గృహాల నిర్మాణ పథకం.—శ్రీకాకుళం, విశాఖపట్నం, గుంటూరు, విజయవాడ, తిరుపతి, వరంగల్లు, అదిలాబాదు పట్టణాలలోని ప్రభుత్వోద్యోగులకు నివాస గృహాల నిర్మాణంకోసం రూ. 8.48 లక్షల మొత్తం కేటాయించబడింది.

(బి) ప్రణాళిక పథకాలు:—

రాజధానిలోను, జిల్లాలోను ఉన్నట్టి వివిధ ఆస్పత్రులు, పాఠశాలలు కళాశాలల అవసరాలకోసం రూ.1.06 కోట్లు కేటాయించబడింది. ఈ కేటాయింపులో పశు వైద్యశాలల, పశు సంవర్ధన శాఖకు చెందిన ఇతర భవనాల అవసరాలు కూడ చేరి వున్నాయి. సాధారణ విద్య క్రింద ఖమ్మం, చిత్తూరు, శ్రీకాకుళం, సిద్దిపేట, నిజామాబాదు, కరీంనగరు, అదిలాబాదులలో ప్రభుత్వ పాఠశాలలు, ఆర్ట్సు, సైన్సు కళాశాలల భవనాలు. శ్రీకాకుళంలోని ప్రభుత్వ ఆర్ట్సు కళాశాలకు హాస్టలు రూ. 27, 28,000 ల ఖర్చుతో నిర్మించే ప్రతిపాదనలు చెప్పుకోదగ్గవి.

సాంకేతిక విద్య క్రింద ఏలూరు, తెనాలి, బొబ్బిలి, వల్లగొండ, పెద్దపల్లిలలో పారిశ్రామిక శిక్షణ సంస్థల స్థాపనకోసం రూ. 7,25,000 ల ఖర్చుతో భవనాలు నిర్మించే ప్రతిపాదన పేర్కొనదగ్గది.

గన్నవరంలో రూ. 2,25,000 ఖర్చుతో ప్రాంతీయ పశుల పెంపకం కేంద్రం, పంది మాంసం ఫ్యాక్టరీ, గుడ్లవల్లేరులో రూ 53 000 ఖర్చుతో ఫుడ్ మిక్సింగ్ ప్లాంటుకు సంబంధించిన పనులు కూడా చురుకుగా సాగుతున్నాయి.

31 రాష్ట్రంలో రహదార్లు, భవనాలు రెండింటి అభివృద్ధికి సంబంధించి. రహదార్లు, భవనాలశాఖ నిర్వహించాల్సిన పని ఎంత విస్తృతమైనదో గౌరవ సభ్యులకు తెలుసు ఈ శాఖ తనకు సమకూర్చిన సొమ్ములోనే రహదార్లు వసతి సౌకర్యాలకు పెంపొందింపచేయడానికి శాయశక్తులా కృషి చేస్తున్నది. మనరాష్ట్ర ఆర్థిక పరిస్థితి అనతి కాలములో మెరుగుపడగలదని, వార్షిక ప్రణాళికల పరిమాణం మరింత పెరగగలదని, రహదార్లు భవనాల శాఖ ప్రధానంగా రహదార్ల శీఘ్రతరాభివృద్ధికి పాటుపడగలదని ఆశిస్తున్నాము.

జె. వి. నరసింగరావు.

కమ్యూనికేషన్లమంత్రి.

APPENDIX

STATEMENT
OF
THE MINISTER FOR PANCHAYATI RAJ
ON THE
DEMAND FOR GRANTS FOR
COMMUNITY DEVELOPMENT PROJECTS,
NATIONAL EXTENSION SERVICE AND LOCAL
DEVELOPMENT WORKS, 1968-69.

DEMAND No. XXV *Rs. 4,42,80,000*

MR. SPEAKER, SIR,

I rise to present the Budget Demand No. XXV under the Community Development Projects, National Extension Service and Local Development Works for the year 1968-69. The total demand under this head is Rs. 442.80 lakhs.

The Hon'ble Members are aware that the Community Development Programme is being implemented by the Panchayat Samithis under the provisions of the Andhra Pradesh Panchayat Samithis and Zilla Parishads Act, 1959. Apart from dealing with the above programme, I would also like to briefly mention about some of the important schemes which are under implementation by the Panchayat Samithis and Zilla Parishads and provisions for which have been made under various other demands in order to give a comprehensive picture of the activities of these bodies.

The details of the provisions under this Demand are noted below:—

37-CD. Projects, N.E.S. and L.D. Works.	*Budget Estimate* 1968-69 *Rs.*
A—Community Development Projects (Plan).	1,35,83,000
B—National Extension Service—	
P. Recurring expenditure on personnel retained on N.E.S. Pattern (Non-Plan) ...	2,92,05,000
D—General—Training Schemes—	
Other Schemes (Non-Plan)	
(i) Orientation and Study Centre, Rajendranagar	1,50,000
(ii) Grants-in-aid to Panchayat Samithis to meet the expenditure on salaries, *etc.*, of block personnel deputed for training ...	50,000
Applied Nutrition Programme (Plan) ...	12,92,000
Total ...	4,42,80,000

The funds provided under Community Development Programme will be released to the Panchayat Samithis as before on per capita basis in inverse proportion to the level of development of each Samithi so that the Samithis which are less developed could get more funds when compared to the Blocks which are better off. The Panchayat Samithis will utilise these grants on various developmental activities under Community Development Programme such as Agriculture; Animal Husbandry, Health and Rural Sanitation; Education; Communications *etc.*, according to the felt needs of the area.

In the context of the stringent resources position resulting in reduced financial assistance, due to adverse seasonal conditions in certain parts of the State and due to non-availability of cesses to these bodies, the activities under the Community Development Programme and other allied programmes had a restricted scope during 1967-68. I have to mention this because there is a general feeling that the Panchayati Raj Bodies without adequate finances are tending to become inactive and that the staff employed therein are without adequate work. I should, however, say that the Panchayati Raj Bodies with the limited resources and facilities have strived their best to keep up the tempo of development to the extent possible particularly in the field of Agriculture. As regards staff, the Panchayat Samithis had to work with a pattern of staff to cover the different aspects of the programme under the All India pattern with a few additional functionaries with reference to the special needs of the area. While this staff would have been found to be necessary if the Samithis had the normal flow of funds to keep them fully engaged, in view of the financial limitations the need for economy on establishment has become necessary. The Government are seized of the matter and they will try every possible way of reducing the staff component in the Panchayat Samithis to co-relate the strength of staff to the work load.

The Govenment are considering the question of appointing the Village Level Workers as Group Executive Officers. It is proposed to put them incharge of a group of Panchayats as Executive Officers in addition to their work as Village Level Workers for the group. This would not only keep this functionary fully engaged, but also will serve the

Panchayats in improving the collections work and maintenance of accounts. This arrangement, it is hoped, would put the Village Level Worker squarely responsible for discharging the statutory functions in so far as Panchayats are concerned besides continuing him, as in the past as a development worker for the group of villages. This will also result in a considerable saving to the Government. I may also assure the House that this arrangement is not going to affect the pay and allowances of the Village Level Workers, while it will open up avenues of promotion to them.

Many Members of the House had drawn the attention of the Government in regard to the non-payment of salaries of teachers. The Hon'ble Members might recall the discussions they had during the general debate in this House wherein this aspect was fully dealt with. I only desire to reassure the House that adequate safeguards and checks have been provided and the process of payment of salaries to teachers has been streamlined. I hope this arrangement would ensure satisfaction to the teachers.

There has been criticism about the frequent transfers of teachers in the Zilla Parishad and Panchayat Samithi Schools. The Government have issued instructions against such transfers and also reiterated them as often as was found necessary. Whenever instances of unwarranted transfers are brought to the notice of Government, necessary action is taken.

Next I would like to deal with the often repeated criticism about the negligence of the Panchayati Raj bodies in matters relating to Accounts and Audit. The Government have appointed Accounts Officer in each Zilla Parishad. Accounts Wings have been established in the Zilla Parishads under the Accounts Officers and scrutiny of all papers covering financial matters is sought to be done by them, so that accounts are properly maintained and close financial control is ensured. The Accounts Officers are also made responsible for the proper maintenance of accounts in the Panchayat Samithis in their jurisdiction. On the audit side, there was in the past a back log in audit. The Government have introduced concurrent audit of the accounts of these bodies from 1st October, 1967 by the Examiner of Local Fund Accounts. Under this scheme, the Panchayat Samithis and Zilla Parishads are required to send their

vouchers to the concerned District Inspector of Local Fund Accounts every month in two batches which will be thoroughly audited cent per cent by District Inspector and his staff concurrently and objection statements issued by the end of the succeeding month. The Annual Audit of Panchayat Samithis and Zilla Parishads will also be done as usual and audit reports issued by the Local Fund Audit Department. These arrangements would ensure better financial control and proper maintenance of accounts in these bodies.

APPLIED NUTRITION PROGRAMME

The Applied Nutrition Programme assisted by UNICEF, FAO and WHO is being implemented in 30 blocks in this State. The FAO and WHO provide expertise in the fields of Horticulture, Poultry and Fisheries. The UNICEF assist training institutions and Panchayat Samithis participating in the programme as well as 3 Seed Production Centres, 2 Regional Poultry Farms and Fisheries—Inland and Marine. The UNICEF's assistance is estimated at about Rs. 83 lakhs.

The production of protective foods is being carried out by setting up block poultry units, village poultry units, production of fish in the tanks where perennial water resources are available, establshing school gardens and block gardens. In the 30 Applied Nutrition Programme Blocks, 29 poultry units and 129 gardens covering an area of 171.62 acres have been established. New wells were dug in 58 gardens. Pumpsets were installed in 48 gardens so far. The digging of wells and installation of pumpsets is in progress in the remaining gardens. Under the programme 1,738 home gardens have been established covering an area of 48.60 acres.

Under Marine Fisheries Development, the UNICEF has supplied 8 Pugh engines of sixty horse power and 8 boats have been constructed with those engines. These boats are being operated since last 3 months—5 at Kakinada and 3 at Visakhapatnam. During this period they landed 52,696 kgs. of fish.

In order to enable the Village Women folk to play their part in the building up of the community in the villages, 158 Mahila Mandals have been established in the 30 A.N.P.

Blocks. Out of these, 112 Mahila Mandals have been registered. To energise these Mahila Mandals, UNICEF are giving assistance of Rs. 700 each for purchasing sewing machines and other equipment required for starting small industries like coffee grinding, mat-making, tape weaving *etc.* Under the supervision of the members of the Mahila Mandals, feeding programme for pre-school children below 5 years of age and pregnant women and lactating mothers is being organised. They are fed with eggs produced and fish grown under this programme.

The Applied Nutrition Programme would be in operation in the 30 blocks for the period from 1966-71 and the total number of villages to be covered during the project period would be 10 in each block. Before 1971 the programme is likely to be extended to some more blocks.

TRAINING PROGRAMMES

Orientation and Study Centre, Rajendranagar:

The Orientation and Study Centre which was previously under the control of the Government of India has been transferred to the State Government with effect from 1st April, 1967. A provision of Rs.1.50 lakhs which the Government of India is providing as an *ad hoc* non-plan assistance, has been provided in the Budget for 1968-69. This Centre imparts job training to the Block Development Officers and general training to the Block Development Officers, Extension Officers, District Officers and non-officials like Presidents of Panchayat Samithis. During the year 1967-68, 246 officials and 20 elected non-officials have been trained. More elected non-officials and the officers concerned with the Panchayati Raj Institutions who have not yet undergone this training will be deputed for this training during 1968-69.

Gramasevaks Training Centres:

The seven Gramsevaks Training Centres are imparting training to Village Level Workers. In the Home Science Wings attached to the Centres at Rajendranagar, Samalkot and Kalahasti, Gramasevikas are being trained.

From 1st April, 1966, the entire expenditure on these training centres is treated as committed expenditure and borne by the State Government. Under the non-Plan Budget, the provision for 1968-69 is Rs. 14.96 lakhs. Till now 6,773 Village Level Workers and 968 Gramasevikas have received their pre-Service Training.

2,900 Village Level Workers and 632 Gramasevikas have so far received Refresher Training. During 1968-69, it is proposed to impart Refresher Training to 700 Village Level Workers and 200 Gramasevikas. A sum of Rs. 3.95 lakhs has been provided under Plan Budget for Training Centres for 1968-69. 75 per cent of the non-recurring and 25 per cent of the recurring expenditure on this scheme is met by the Government of India.

During 1967-68, 35 select Village Level Workers were sent to B.Sc. (Agri.) Degree Course to the three Agricultural Colleges under the Andhra Pradesh Agricultural University. 35 Village Level Workers for the above course are proposed to be deputed during 1968-69 subject to the allotment of seats by the Agricultural University. The expenditure on this scheme will be met from the provision of Rs. 3.95 lakhs provided under the Plan Budget for 1968-69 under Training Centres.

Of the seven Gramsevaks Training Centres, the Centres at Rajendranagar, Bapatla, Kalahasti and Samalkot have been upgraded for imparting Higher Training to the select Village Level Workers with a view to improve their professional competency. The entire expenditure on the scheme is met by the Government of India.

Till now 190 select Village Level Workers have been given Higher Training and 177 Village Level Workers are now undergoing training. During 1968-69 it is proposed to give Higher Training to 200 Village Level Workers.

PRIMARY HEALTH CENTRES

14 Primary Health Centres have been established during the year 1967-68 bringing the total number of Primary Health Centres in the State to 409. To complete the targetted figure of 448 Primary Health Centres in the State, 39 Primary Health Centres have yet to be established.

MINOR IRRIGATION

(i) *Normal maintenance and repairs to Minor Irrigation sources:*

The proper upkeep of the Minor Irrigation sources ensures the stabilisation of existing ayacut. The Panchayati Raj Institutions are entrusted with the maintenance of tanks having below 200 acres ayacut in the Andhra area and 100 acres ayacut in the Telangana area. There are 53,817 Minor Irrigation Sources to be maintained having a

total ayacut of 15,53,904 acres. The Panchayat Samithi is taken as a unit for implementing this programme. All Minor Irrigation Sources in a block are divided into 5 cycles and every year one cycle is taken up for repairs. Thus each Minor Irrigation Source will come up for repairs once in 5 years. As per cycle system, every year 10,700 Minor Irrigation Sources have to be maintained with an ayacut of 3.11 lakhs of acres. Annually, an amount of Rs. 54.40 lakhs is required for maintenance of the sources at the rate of Rs. 3.50 per acre per annum.

A provision of Rs. 40.80 lakhs only has been made in the Budget for 1968-69.

(ii) *Restoration of Breached and Abandoned Minor Irrigaton Sources*:

The Restoration of Breached and Abandoned Minor Irrigation Sources with an ayacut of 25 acres and less is also attended to by Panchayati Raj Bodies. There are 42,000 Minor Irrigation Sources, which are in disrepair, requiring restoration. If the above 42,000 sources are restored, an area of 9,12,000 acres can be stabilised.

From the beginning of Third Five-Year Plan, upto 1966-67 an amount of Rs. 328.64 lakhs was spent on the programme and 6,419 sources were restored and an ayacut of 99.812 acres was stabilised.

A sum of Rs. 30.00 lakhs has been provided in the Budget for 1968-69 for the purpose as against a provision of Rs. 33.75 lakhs during 1967-68.

COMMUNICATIONS

The provision of Rs. 235.48 lakhs for the year 1968-69 is intended as grants to the local bodies for the maintenance of the existing roads and bridges and for the formation of new roads and bridges. The provision takes into account the establishment charges also. The provision under this head for the year 1967-68 was Rs. 235.93 lakhs.

NON-PLAN SCHEMES

(i) *Maintenance Grant*:

During 1967-68 there was a provision of Rs. 126.00 lakhs under this scheme. The provision is being utilised for the maintenance of roads under the control of the Zilla Parishads. Grants under the scheme are released with reference to the length of roads to be maintained by each Zilla Parishad. It is estimated that an annual grant of Rs. 202.75

lakhs is required towards the maintenance of these roads. But due to paucity of funds, the requisite amount could not be provided. A provision of Rs. 126.00 lakhs has been made for 1968-69.

(ii) *Improvement of roads leading to sugarcane areas*:

Grants are sanctioned to the concerned Zilla Parishads for construction and improvement of roads in the Sugar Factory areas to facilitate quick transport of sugarcane to the factories. A sum of Rs. 50.00 lakhs has been provided for the year 1968-69 as was provided in 1967-68.

PLAN SCHEMES

(i) *Spill-over works*:

Under the scheme "Spill-over works" under all categories an amount of Rs. 10.00 lakhs has been provided for the year 1968-69.

(ii) *Andhra Pradesh Regional Committee Roads*:

Grants under the scheme are released to Zilla Parishads to improve the roads in Telangana area. It was programmed to take up 5,635 kilometers of road during the Third Five-Year Plan out of which 3,381 kilometers of road has been formed.

During 1966-67, 338 kilometers of road and during 1967-68, 306 kilometers of road have been formed. An amount of Rs. 30.00 lakhs has been provided during the year 1968-69 as was provided in 1967-68.

SPECIAL WORKS PROGRAMME FOR UTILISATION OF RURAL MAN POWER

The Rural Man Power Programme which is in operation in 106 Blocks of Andhra Pradesh, gained considerable momentum from 1965-66. During 1965-66 out of 106 blocks under this programme, as many as 78 blocks were affected by the adverse seasonal conditions and the Panchayat Samithis had taken up a number of works under the Rural Man Power Programme to relieve the drought conditions and they have incurred more expenditure than the provision allotted by the Government of India during each year from 1965-66. The total releases upto 31st March 1967 by the Government of India since the inception of the programme is Rs. 197.67 lakhs while the State Government released a sum of Rs. 286.11 lakhs during the same period. The expenditure incurred during the above period is

Rs. 281.93 lakhs. Therefore still an amount of about Rs. 84.25 lakhs is due and this amount has to be reimbursed by the Government of India to meet the expenditure already incurred by Panchayat Samithis.

RURAL WATER SUPPLY AND PIPED WATER SUPPLY SCHEMES

(i) Rural Water Supply Schemes:

Provision of safe and adequate drinking water supply in the villages in the State is being given high priority by the Government. According to a survey conducted at the commencement of the Third Five-Year Plan safe drinking water facilities were either not available or were inadequate in 31,873 villages and hamlets out of the total number of 41,395 villages and hamlets in the State.

During the Third Five-Year Plan a total amount of Rs. 485.89 lakhs was made available and 12,000 villages and hamlets were provided with drinking water facilities. At the beginning of 1966-67 there were still 19,873 villages and hamlets to be covered costing a sum of Rs. 8.5 crores. During the year 1966-67 an amount of Rs. 122.45 lakhs was released to Panchayat Samithis and 2,500 villages and hamlets were provided with drinking water wells. In 1967-68 the amount provided for this purpose was Rs. 70.48 lakhs. During 1967-68, 1,450 villages and hamlets have been provided with drinking water wells. The works are in progress in 11,459 villages and hamlets. The provision for 1968-69 is Rs. 21.02 lakhs only.

(ii) Piped Water Supply Schemes:

The programme of the provision of Piped Water Supply in rural areas was taken up during the Third Five-Year Plan. During this period, the Government approved proposals for the investigation and preparation of detailed estimates for 969 schemes In view of the drastic reduction in the provision in the State Budget and in the quantum of assistance coming from the Government of India, it has been possible to take up the execution of 234 schemes only at an estimated cost of Rs. 195 95 lakhs. Of these, 54 schemes have been completed so far. It is proposed to complete 60 schemes during 1968-69 out of the 180 schemes which are in various stages of progress.

A sum of Rs. 35.00 lakhs has been provided in the Budget Estimate for 1968-69.

(iii) Water supply schemes in the former Town Committee areas of Telangana:

58 schemes were approved by Government for investigation of Piped Water Supply Schemes in the former Town Committees of Telangana districts. Of these, 28 schemes have been taken up for execution. 4 schemes at Kamareddy, Sangareddy, Alwal and Ibrahimpatnam have so far been completed while three more schemes are expected to be completed shortly. In addition, 14 schemes are likely to be completed during the next financial year for which a provision of Rs. 100.00 lakhs has been made as against a provision of Rs. 64.25 lakhs in 1967-68.

The Water Supply Schemes in the Telangana area have fulfilled a long felt need. In almost all these areas, water scarcity is acute. The pace of progress had to be slowed down due to paucity of funds. Action has, however, been taken to step up the progress by providing additional funds.

PRIZE COMPETITION SCHEME

The Prize Competition Scheme, which was introduced in 1961 with a view to give an incentive for Panchayati Raj Bodies to develop their resources and to carry out various developmental activities with the help and co-operation of the people is being implemented. A sum of Rs. 7.46 lakhs has been provided during 1968-69.

MATCHING GRANTS

The scheme of sanctioning Matching Grants to Gram Panchayats for good collection of taxes is being continued year after year from 1964-65.

A provision of Rs. 20.00 lakhs has been made for 1968-69.

అనుబంధము

సమాజాభివృద్ధి పథకాలు, జాతీయ విస్తరణ సేవ, స్థానికాభివృద్ధి కార్యక్రమాల వివరణ 1968-69

డిమాండు నెం. XXV....రూ. 4,42,80,000

సభాపతి మహాశయా!

1968-69 సంవత్సరానికి సంబంధించి సమాజాభివృద్ధి పథకాలు, జాతీయ విస్తరణ సేవ, స్థానికాభివృద్ధి కార్యక్రమాల క్రింద నెం. XXV బడ్జెటు డిమాండును ప్రతిపాదిస్తున్నాను. ఈ పద్దు క్రింద చూపిన మొత్తం డిమాండు రూ 442.80 లక్షలు.

ఈ సమాజాభివృద్ధి కార్యక్రమాన్ని పంచాయతీ సమితులు 1959 ఆంధ్ర ప్రదేశ పంచాయతీ సమితుల, జిల్లా పరిషత్తుల చట్టం నిబంధనల క్రింద అమలు పరుస్తున్న సంగతి గౌరవ సభ్యులకు తెలిసినదే. ఈ కార్యక్రమాన్ని వివరించడమే కాకుండా, ఇతర డిమాండ్ల క్రింద కేటాయింపులు పొంది, పంచాయతీ సమితులు, జిల్లా పరిషత్తులు అమలు పరుస్తున్న ముఖ్యమైన పథకాలను గురించి కూడ సంగ్రహంగా తెలియజేస్తాను దీనివల్ల ఈ సంస్థల కార్యకలాపాలు విదితం కాగలవు

ఈ డిమాండు క్రింద జరిగిన కేటాయింపుల వివరాలు దిగువ చూపబడినాయి :

37. సమాజాభివృద్ధి పథకాలు, జాతీయవిస్తరణ సేవ స్థానికాభివృద్ధి కార్యక్రమాలు		1968-69 బడ్జెటు అంచనా
		రూ.
ఎ. సమాజాభివృద్ధి పథకాలు (ప్రణాళిక)	..	1,35,83,000
బి. జాతీయ విస్తరణ సేవా కార్యక్రమాలు—		
పి. జాతీయ విస్తరణ సేవ పద్ధతిపై ఉంచిన సిబ్బందికి అయ్యే అవృత్తవ్యయం (ప్రణాళికేతరం)	..	2,92,05,000
డి. సాధారణ-శిక్షణ పథకాలు-ఇతర పథకాలు (ప్రణాళికేతరం)—		
(i) నూతన విధాన బోధన, అధ్యయన కేంద్రం, రాజేంద్రనగరు.	...	1,50,000
(ii) శిక్షణకు పంపిన బ్లాకు సిబ్బంది యొక్క జీతాలు మున్నగువాటిని భరించే నిమిత్తం పంచాయతీ సమితులకు సహాయక గ్రాంట్లు	....	50,000
ఉపయుక్త బలవర్ధకాహార కార్యక్రమం (ప్రణాళిక)	...	12,92,000
	మొత్తం	4,42,80,000

సమాజాభివృద్ధి కార్యక్రమం క్రింద కేటాయించిన నిధులను ఇదివరకు మాదిరిగానే ఆయా సమితి అభివృద్ధి స్థాయికి విలోమ నిష్పత్తిలో తలసరి ప్రాతిపాదికపై విడుదల చేయడం జరుగుతుంది. ఈ పద్ధతివల్ల తక్కువ అభివృద్ధి చెందిన సమితులకు ఎక్కువ అభివృద్ధిచెందిన సమితులకంటె అధికంగా నిధులు సమకూరుతాయి. పంచాయతీ సమితులు తమతమ ప్రాంతాల అవసరాలకు అనుగుణంగా ఈ గ్రాంట్లను సమాజాభివృద్ధి కార్యక్రమాల క్రింద వ్యవసాయం, పశుసంవర్ధన, ఆరోగ్యం, గ్రామీణ పారిశుద్ధ్యం, విద్య, రాకపోకల సౌకర్యాలు మొదలైన అభివృద్ధి కార్యకలాపాలకు వినియోగపరుస్తాయి.

ఆదాయవనర్ల పరిస్థితి క్లిష్టంగా వుండడం, తత్ఫలితంగా ఆర్థిక సహాయం తక్కువకావడం, రాష్ట్రంలోని కొన్ని ప్రాంతాలలో ఋతు పరిస్థితులు ప్రతికూలంగా పరిణమించడం, ఈ సంస్థలకు సెస్సులు అందకపోవడం కారణంగా సమాజాభివృద్ధి కార్యక్రమం క్రింద, తదితర కార్యక్రమాలక్రింద కార్యకలాపాలు 1967–68 లో పరిమితం చేయబడినాయి సరిపడిన నిధులు లేకపోవడంతో పంచాయతీరాజ్ సంస్థలలో చురుకుదనం సన్నగిల్లుతుందని వాటిలో నియమించిన సిబ్బందికి తగినంత పని వుండదని సాధారణ అభిప్రాయం ఒకటి ఏర్పడి వుండడం చేత ఈ విషయం ప్రస్తావించవలసి వచ్చింది. అయితే, పంచాయతీరాజ్ సంస్థలు తమ పరిమిత వనర్ల సదుపాయాలతోనే సాధ్యమైనమేరకు ముఖ్యంగా వ్యవసాయ రంగంలో అభివృద్ధివేగాన్ని కొనసాగించడానికి శాయశక్తులా కృషి చేసిన సంగతి ఈ సందర్భంలో చెప్పవలసి వున్నది. కార్యక్రమంలోని వివిధ అంశాలకు సంబంధించి పంచాయతీ సమితులు అఖిలభారత సరళిలో వుండే సిబ్బంది సరళితో పని చేయవలసివున్నది. కాగా ఆయా ప్రాంతపు ప్రత్యేక అవసరాల దృష్ట్యా కొంతమంది ఉద్యోగులను అదనంగా నియమించుకోవచ్చును. సమితులకు మామూలుగా నిధులు లభిస్తూవున్నట్లయితే ఈ సిబ్బంది అవసరమై వుండేది. కాని పరిమిత ఆర్థిక వనర్లదృష్ట్యా సిబ్బంది విషయంలో పొదుపు పాటించడం అవసరమయింది. ప్రభుత్వం ఈ విషయాన్ని పరిశీలిస్తున్నది. పంచాయతీ సమితులలో పనికి తగిన సిబ్బంది వుండేటట్లుగా సిబ్బందిని తగ్గించడానికి ప్రభుత్వం అన్నివిధాలా యత్నించగలదు.

గ్రామ సేవకులను ఉమ్మడి కార్యనిర్వాహక అధికార్లుగా నియమించే సమస్యను ప్రభుత్వం పరిశీలిస్తున్నది. కొన్ని పంచాయతీలను ఒక సముదాయంగా చేర్చి గ్రామ సేవకులుగా వారు నిర్వర్తించవలసిన బాధ్యతలకు తోడు ఈ సముదాయాలకు కార్యనిర్వాహక అధికారులుకూడా వారికి బాధ్యతలు అప్పగించాలని తలపెట్టబడింది. ఈ పద్ధతివల్ల గ్రామ సేవకులకు పూర్తిగా పని వుండడమే కాకుండా, పంచాయతీలకు రావలసిన నైకం వసూళ్ళు మెరుగు కావడం, లెక్కలు సరిగా నిర్వహించబడడం జరుగుతుంది. ఈ ఏర్పాటు ప్రకారం గ్రామ సేవకులు వెనుకటి మాదిరే కొన్ని గ్రామాలకు కలిపి అభివృద్ధి కార్యకర్తలుగా వ్యవహరిస్తూనే, పంచాయతీలకు సంబంధించి చట్టబద్ధమైన కర్తవ్యాలనిర్వహణకు పూర్తి బాధ్యత వహిస్తారు. దీనివల్ల ప్రభుత్వానికి చెప్పుకోదగినంతగా

పొదుపు కాగలదు. అయితే దీనిమూలంగా గ్రామ సేవకుల జీతభత్యాలకు దెబ్బ తగలదని సభవారికి హామీ యిస్తున్నాను. ఇంతేకాక, దీనివల్ల గ్రామ సేవకులకు ఉద్యోగాభివృద్ధి అవకాశాలు కూడా ఏర్పడగలవు.

ఉపాధ్యాయులకు సక్రమంగా జీతాలు చెల్లించడంలేదని గౌరవ సభ్యులు చాలమంది ప్రభుత్వ దృష్టికి తెచ్చారు. ఈ సభలో జరిగిన సాధారణ చర్చ సందర్భంగా ఈ అంశం సాకల్యంగా.వివరించబడింది అందుచేత, ఉపాధ్యాయులకు తగిన రక్షణలు కల్పించబడినాయని, లోపాలు జరుగకుండా చర్యలుతీసుకోబడినాయని, వారికి సక్రమంగా జీతాల చెల్లింపుకు ఏర్పాట్లు జరిగాయని మాత్రం సభవారికి మరొకసారి తెలియపరుస్తున్నాను. ఈ ఏర్పాటు ఉపాధ్యాయులకు తృప్తికరం కాగలదని విశ్వసిస్తున్నాను.

జిల్లాపరిషత్తు పాఠశాలలలోనూ, పంచాయతీ సమితి పాఠశాలలలోనూ పనిచేసే ఉపాధ్యాయులకు తరచుగా బదిలీలు జరుగుతుంటాయనే విమర్శ వున్నది. అందుచేత, అటువంటి బదిలీలు జరుపకూడదని ప్రభుత్వం ఆదేశాలు జారీచేసింది. అవసరమైనప్పుడల్లా ఆ ఆదేశాలను తిరిగి గుర్తు చేయడం కూడా జరిగింది. నిర్హేతుకంగా బదిలీలు జరిగిన సందర్భాలు ప్రభుత్వ దృష్టికి తేబడినప్పుడు తగిన చర్య తీసుకోబడుతుంది.

తరువాత, పంచాయితీరాజ్ సంస్థల లెక్కలు, ఆడిటు విషయంలో ఉపేక్ష వహిస్తున్నట్లు తరచు వినవచ్చే విమర్శ గురించి ప్రస్తావించదలుస్తున్నాను. ప్రభుత్వం ప్రతి జిల్లా పరిషత్తులోను అకౌంట్ల అధికారిని నియమించింది. జిల్లా పరిషత్తులలో లెక్కల విభాగాలు ఏర్పాటయ్యాయి. ఇవి అకౌంట్ల అధికార్ల అజమాయిషీక్రింద పనిచేస్తాయి. ఆర్థిక వ్యవహారాలకు సంబంధించిన పత్రాలన్నింటిని ఈ అధికార్లు పరిశీలిస్తారు. ఈ విధంగా చేయడంవల్ల లెక్కలు సక్రమంగా నిర్వహించబడతాయి. ఆర్థిక విషయాలపై తగు నియంత్రణ వుంటుంది. ఈ అకౌంట్ల అధికార్లు తమ తమ అధికార ప్రాంతంలో వుండే పంచాయతీ సమితులకు చెందిన లెక్కల సక్రమ నిర్వహణకుకూడా బాధ్యులై వుంటారు. ఇదివరకు ఆడిటుపని ఎక్కువ మిగిలిపోతూవుండేది. 1-10-1967 నుంచి ఈ సంస్థల లెక్కల విషయంలో ఎప్పటికప్పుడు ఆడిటుచేసే పద్ధతిని ప్రభుత్వం ప్రవేశపెట్టింది. లోకలుఫండు అకౌంట్ల ఎగ్జామినరు ఈ ఆడిటు పనిని నిర్వహిస్తారు. ఈ పథకం ప్రకారం పంచాయితీ సమితులు, జిల్లాపరిషత్తులు తమ వోచర్లను సంబంధించిన లోకలుఫండు అకౌంట్ల జిల్లా ఇన్‌స్పెక్టరుకు ప్రతినెలా రెండు జట్లలో పంపవలసివున్నది. వీటిని జిల్లా ఇన్‌స్పెక్టరు, ఆయన సిబ్బంది ఎప్పటికప్పుడు సమగ్రంగా ఆడిటుచేసి, మరుసటి నెలాఖరునాటికి ఆక్షేపణ వివరణలను పంపుతారు. పంచాయితీ సమితుల, జిల్లా పరిషత్తుల సాలీనా ఆడిటును కూడా మామూలుగా లోకలుఫండు ఆడిటుశాఖ జరిపి, ఆడిటు నివేదికలను జారీచేస్తుంది. ఈ ఏర్పాట్లవల్ల ఈ సంస్థల ఆర్థిక వ్యవహారాలపై మరింత ఉత్తమ నియంత్రణ వుండి, లెక్కల సక్రమ నిర్వహణకు దోహదం చేకూరుతుంది.

ఉపయుక్త బలవర్ధక ఆహార కార్యక్రమం

యూనిసెఫు, ప్రపంచ ఆరోగ్య సంస్థ, ఆహార వ్యవసాయ సంస్థల తోడ్పాటు పొందుతున్న బలవర్ధక ఆహార కార్యక్రమం మన రాష్ట్రమందలి 30 బ్లాకులలో అమలు జరుగుతున్నది. ఆహార వ్యవసాయ సంస్థ, ప్రపంచ ఆరోగ్యసంస్థ తోటల పెంపకం, కోళ్ళపరిశ్రమ,మత్స్యపరిశ్రమలకు సంబంధించిన నిపుణుల తోడ్పాటును అందజేస్తున్నాయి. యూనిసెఫు, శిక్షణ సంస్థలకు, ఈ కార్యక్రమంలో పాల్గొనే పంచాయితీ సమితులకు సహాయం అందజేస్తుంది. ఇంతేకాకుండా, 3 విత్తనాల అభివృద్ధికేంద్రాలు, 2 ప్రాంతీయ కోళ్ళ పరిశ్రమ క్షేత్రాలు, దేశాంతర్గత జలాల లోను, సముద్ర జలాలలోను మత్స్యపరిశ్రమ విషయంలోకూడా యూనిసెఫు సహాయపడుతున్నది. యూనిసెఫు సహాయం సుమారు రూ. 83 లక్షలు వుండ గలదని అంచనా వేయబడింది.

బ్లాకు కోళ్ళ పెంపకం యూనిట్లు, గ్రామ కోళ్ళ పెంపకం యూనిట్లు, ఎప్పుడూ నీరు లభించే చెరువులలో చేపల పెంపకం, పాఠశాలలోను, బ్లాకులలోను తోటల పెంపకంవంటి కార్యక్రమాలవల్ల సంరక్షక ఆహారోత్పత్తి జరుగుతున్నది. 30 ఉపయుక్త బలవర్ధక ఆహార కార్యక్రమం బ్లాకులలో 29 కోళ్ళ పెంపకం యూనిట్లు, సుమారు 171 62 యకరాల ప్రాంతంలో 129 తోటలు ఏర్పాటు చేయడం జరిగింది. 58 తోటల్లో కొత్త బావులను త్రవ్వించారు. ఇంతవరకు 48 తోటలలో పంపుసెట్లు ఏర్పాటు చేయడం జరిగింది. మిగిలిన తోటలలో బావుల త్రవ్వకం, పంపుసెట్ల ఏర్పాటు పని చురుకుగా కొనసాగుతున్నది. ఈ కార్యక్రమం క్రింద 48.60 ఎకరాలమేర ప్రాంతంలో 1,738 పెరటి తోటలు పెంచబడ్డాయి.

సముద్ర జలాలలో మత్స్యపరిశ్రమాభివృద్ధి కార్యక్రమం క్రింద యూనిసెఫు వారు 60 హార్సుపవర్ గల 8 పగ్ ఇంజన్లను అందజేశారు. ఈ ఇంజన్లతో 8 పడవలను నిర్మించడం జరిగింది. ఈ పడవలు మూడు నెలలుగా ఉపయోగించబడుతున్నాయి. వీటిలో కాకినాడలో 5, విశాఖపట్నంలో 3 ఉన్నాయి. ఈ మూడు నెలలకాలంలో ఈ పడవలు 52 696 కిలోగ్రాముల చేపలను చేరవేశాయి.

గ్రామాల్లోనిస్త్రీలు సమాజాభివృద్ధిలో ఇతోధిక పాత్ర వహించడానికివీలుగా 158 మహిళామండలులు ఏర్పాటు చేయబడ్డాయి. ఇవి ఉపయుక్తబలవర్ధక ఆహార కార్యక్రమం క్రింద వున్న 30 బ్లాకులలో ఏర్పాటైనాయి. వీటిలో 112మహిళా మండలులు రిజిష్టరు అయినాయి. ఈ మహిళా మండలులు శక్తివంతంగా పనిచేయడంకోసం యూనిసెఫువారు ఒక్కొక్కదానికి 700 రూ. సహాయం అందజేస్తున్నారు ఈ పైకం కట్టుమిషన్లు కొనడానికి, కాఫీగింజలకు మర పట్టడం, చాపల అల్లకం, నవారునేత వగైరాలవంటి చిన్నతరహా పరిశ్రమలను ప్రారంభించేందుకు కావలసిన సామాగ్రిని కొనడానికి వినియోగించబడుతుంది. మహిళా మండలి సభ్యుల పర్యవేక్షణక్రింద అయిదేళ్ళలోపు గల బడిలో చేరని పిల్లలకు, గర్భిణీ స్త్రీలకు, పాలిచ్చు తల్లులకోసం పోషక ఆహార కార్యక్రమం

నిర్వహించబడుతున్నది. వీరికి ఈ కార్యక్రమం క్రింద ఉత్పత్తి అయ్యే గ్రుడ్లు, చేపలు ఆహారంగా ఇస్తారు

1966–71 కాలంలో ఈ ఉపయుక్త బలవర్ధక ఆహార కార్యక్రమం 30 బ్లాకులలో అమలులో వుంటుంది. ఈ పథకం అమలు కాలంలో ఒక్కొక్క బ్లాకులో మొత్తం 10 గ్రామాలు ఈ కార్యక్రమం క్రిందికి వస్తాయి. 1971 కి ముందు ఈ కార్యక్రమం మరికొన్ని బ్లాకులకు విస్తరించడం జరుగుతుంది.

శిక్షణ కార్యక్రమాలు :—

నూతన విధాన బోధన, అధ్యయన కేంద్రం, రాజేంద్రనగరు :—పూర్వం ఈ కేంద్రం, కేంద్రప్రభుత్వ నియంత్రణ క్రింద వుండేది. దీన్ని 1–4–1967 తేదీ నుండి రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి బదిలీచేయడం జరిగింది. అందుకోసం తాత్కాలిక ప్రణాళికేతర సహాయంగా కేంద్రం రూ. 1.50 లక్షల మొత్తం అందజేస్తున్నది. దీన్ని 1968–69 బడ్జెటులో కేటాయించడం జరిగింది. ఈ కేంద్రం బ్లాకు అభివృద్ధి అధికారులకు శిక్షణ యిస్తుంది. అంతేకాకుండా బ్లాకుఅభివృద్ధి అధికారులకు, విస్తరణ అధికారులకు, జిల్లా అధికారులకు, పంచాయితీసమితి అధ్యక్షులు మున్నగు అనధికారులకుకూడా సాధారణ శిక్షణ ఇస్తుంది. 1967-68 సంవత్సరలో 246 మంది అధికారులు, 20 మంది ఎన్నికైన అనధికారులు శిక్షణ పొందారు. పంచాయతీరాజ్ సంస్థలకు సంబంధించి యింతవరకు శిక్షణపొందని ఎన్నికయిన అనధికారులు తదితర అధికారులు, మరికొందరు 1968-69 లో శిక్షణకోసం పంపించబడుతారు.

గ్రామ సేవకుల శిక్షణ కేంద్రాలు :—7 గ్రామసేవకుల శిక్షణ కేంద్రాలు గ్రామ సేవకులకు శిక్షణ నిస్తున్నాయి. రాజేంద్రనగరు, సామర్లకోట, కాళహస్తి లలోని ఈ కేంద్రాలకు అనుబంధంగా ఉన్న గృహ విజ్ఞాన శాస్త్ర విభాగాలలో గ్రామసేవికలు శిక్షణ పొందుతున్నారు.

1-4-1966 లగాయతు ఈ శిక్షణ కేంద్రాలకయ్యే మొత్తం వ్యయాన్ని నిర్ణయించుకున్న వ్యయంగా పరిగణించి రాష్ట్ర ప్రభుత్వం భరిస్తుంది. 1968–69 లో ప్రణాళికేతర బడ్జెటు క్రింద రూ. 14.96 లక్షల కేటాయించబడింది. ఇప్పటి వరకు 6,772 మంది గ్రామసేవకులు, 968 మంది గ్రామసేవకులు ఉద్యోగపూర్వ శిక్షణ పొందారు.

ఇంతవరకు 2,900 మంది గ్రామసేవకులు, 632 మంది గ్రామసేవికలకు పునశ్చరణ శిక్షణ ఇవ్వబడింది. 1968–69 లో 700 మంది గ్రామసేవకులకు, 200 మంది గ్రామసేవికలకు పునశ్చరణ శిక్షణ ఇవ్వడాని సంకల్పించబడింది. 1968-69 లో ఈ శిక్షణ కేంద్రాలకు ప్రణాళికాబడ్జెటు క్రింద రూ. 3.95 లక్షలు కేటాయించబడింది. ఈ పథకానికయ్యే అనావృత్త వ్యయంలో 75 శాతాన్ని, ఆవృత్తవ్యయంలో 25 శాతాన్ని కేంద్రప్రభుత్వం భరిస్తుంది.

1967–68 లోఎంపికైన 47 మంది గ్రామసేవకులు ఆంధ్ర ప్రదేశ వ్యవసాయ విశ్వవిద్యాలయం క్రిందగల మూడు వ్యవసాయ కళాశాలలలో బి. ఎస్.సి. (వ్యవసాయం) డిగ్రీకోర్సు చదవడానికి పంపబడ్డారు. వ్యవసాయ విశ్వవిద్యా

లయం సీట్లు కేటాయిస్తే 1968-69 లో కూడ ఈ కోర్సుకు 35 మంది గ్రామ సేవకులను పంపాలని ఉద్దేశింపబడింది. ఈ పథకానికి అయ్యేవ్యయం 1968-69 సంవత్సరానికి ప్రణాళికా బడ్జెటు క్రింద శిక్షణ కేంద్రాల నిమిత్తంచేసిన కేటాయింపునుంచి భరించబడుతుంది.

గ్రామ సేవకులలో వృత్తి సామర్థ్యాన్ని పెంపొందించే నిమిత్తం ఎంపికైన గ్రామ సేవకులకు ఉన్నత శిక్షణ యివ్వడంకోసం ఏడు గ్రామసేవకుల శిక్షణ కేంద్రాలలో 4 కేంద్రాలు అంటే—రాజేంద్ర నగరు, బాపట్ల, కాళహస్తి, సామర్లకోటలలో గల శిక్షణ కేంద్రాలిస్థాయి పెంచబడింది ఈ పథకానికయ్యే మొత్తం వ్యయాన్ని కేంద్ర ప్రభుత్వం భరిస్తుంది.

ఇప్పటివరకు 190 మంది ఎంపికైన గ్రామసేవకులకు ఉన్నత శిక్షణ ఇవ్వబడింది. 177 మంది గ్రామసేవకులు శిక్షణ పొందుతున్నారు. 1968-69 లో 200 మంది గ్రామసేవకులకు ఉన్నత శిక్షణ ఇవ్వడానికి సంకల్పించబడింది.

ప్రాథమిక ఆరోగ్య కేంద్రాలు :—

1967-68 లో 14 ప్రాథమిక ఆరోగ్య కేంద్రాలు నెలకొల్పబడినాయి. వీటితో రాష్ట్రంలో వుండే ప్రాథమిక ఆరోగ్య కేంద్రాల మొత్తం సంఖ్య 409 అయింది. రాష్ట్రంలో 448 ప్రాథమిక ఆరోగ్య కేంద్రాలను ఏర్పాటుచేయాలనే లక్ష్యాన్ని సాధించడానికి ఇంకా 39 ప్రాథమిక ఆరోగ్య కేంద్రాలను నెలకొల్ప వలసి వుంటుంది

చిన్నతరహా నీటి పారుదల :—

(i) చిన్నతరహా నీటిపారుదల వనరులను మామూలుగా నిర్వహించడం, వాటికి మరమ్మత్తులు చేయడం :—చిన్నతరహా నీటిపారుదల వనరులను సరియైన స్థితిలో నిర్వహించినట్లయితే ఇప్పుడున్న ఆయకట్టుకు స్థిరమైన పారుదల సౌకర్యం కల్పించడానికి సాధ్యమౌతుంది.

ఆంధ్ర ప్రాంతంలో 200 ఎకరాలలోపు ఆయకట్టుగల చెరువులు, తెలంగాణా ప్రాంతంలో 100 ఎకరాలలోపు ఆయకట్టుగల చెరువుల నిర్వహణ బాధ్యత పంచాయితీరాజ్ సంస్థలకు అప్పగించబడింది. మొత్తం 15 53,904 ఎకరాల ఆయకట్టుగల 53,817 చిన్నతరహా నీటిపారుదల వనరులను నిర్వహించ వలసివున్నది. ఈ కార్యక్రమాన్ని అమలు పరచడానికి పంచాయతీ సమితి యునిట్టుగా వుంటుంది. బ్లాకులోగల చిన్నతరహా నీటిపారుదల వనరులన్నీ 5 విభాగాలుగా విభజింపబడినవి. ప్రతి సంవత్సరం ఒక్కొక్క విభాగ[illegible] మరమ్మతుల కోసం చేపట్టబడుతుంది. ఆ విధంగా ప్రతి నీటిపారుదల వన[illegible] ఐదేళ్ల కొకమారు మరమ్మతులకు వస్తుంది. ఈ పద్ధతి ప్రకారం ఏటా 3.1[illegible] లక్షల ఎకరాల ఆయకట్టుతో 10,700 చిన్న తరహా నీటిపారుదల వనరులను ని[illegible]

హించవలసి వుంటుంది. ఎకరానికి సాలీనా రూ. 3-50 పైసల చొప్పున ఈ వనరుల నిర్వహణకై సాలీనా రూ. 54.40 లక్షల మొత్తం కావలసివుంటుంది.

1968-69 బడ్జెటులో రూ. 40.30 లక్షలు మాత్రం కేటాయించబడింది

(ii) గండ్లుపడిన, వాడుకలోలేని చిన్నతరహా నీటిపారుదల వనరుల పునరుద్ధరణ:

25 ఎకరాలు, అంతకు తక్కువ ఆయకట్టువున్నట్టి గండ్లు పడిన, వాడుకలో లేని చిన్నతరహా నీటిపారుదల వనర్లు పునరుద్ధరణ పనులుకూడా పంచాయతీరాజ్ సంస్థలు నిర్వహిస్తున్నాయి, మరమ్మతులు చేసి పునరుద్ధరించవలసిన చిన్నతరహా నీటి పారుదల వనరులు 42,000 వున్నాయి. పై 42,000 వనర్లను పునరుద్ధరించి నట్లయితే 9,12,000 ఎకరాల ఆయకట్టుకు స్థిరమైన పారుదల కల్పించడానికి సాధ్యమవుతుంది.

మూడవ పంచవర్ష ప్రణాళిక ప్రారంభంనుంచి 1966-67 వరకు ఈకార్య క్రమం కోసం రూ. 328.64 లక్షలు ఖర్చుపెట్టబడింది. 649 వనరులు పునరుద్ధరించబడినాయి. దీనిఫలితంగా 99,812 ఎకరాల ఆయకట్టుకు స్థిరమైనపారుదల చేకూరింది.

ఈ కార్యక్రమం కోసం 1967-68 బడ్జెటులో రూ. 33.75 లక్షలు కేటాయించబడగా 1968-69 లో రూ. 30.60 లక్షలు కేటాయించబడింది.

రాకపోకల సౌకర్యాలు

1968-69 సంవత్సరానికి చేసిన రూ.235.48 లక్షల కేటాయింపు, ఇప్పు న్నరోడ్లు, వంతెనల నిర్వహణకు, క్రొత్తరోడ్లు, వంతెనల నిర్మాణానికిగాను స్థానిక సంస్థలకు గ్రాంట్లకోసం ఉద్దేశించబడింది. సిబ్బంది ఖర్చులుకూడా ఇందుకు లెక్కలోనికి తీసుకోబడినాయి. ఈ పద్దు క్రింద 1967-68 కి చేసిన కేటాయింపు రూ. 235.93 లక్షలు

ప్రణాళికేతర పథకాలు

(i) నిర్వహణ గ్రాంటు:

1967-68 లో ఈ పథకం క్రింద రూ. 126.00 లక్షలు సమకూర్చబడింది. జిల్లా పరిషత్తుల నియంత్రణక్రింద గల రోడ్లు నిర్వహణ కోసం ఈ మొత్తం వినియోగించబడుతున్నది ఒక్కొక్క జిల్లాబోర్డు నిర్వహించే రోడ్ల నిడివినిబట్టి ఈ పథకం క్రింద గ్రాంట్లు విడుదల చేయబడతాయి. ఈ రోడ్ల నిర్వహణకై

సాలీనా రూ. 202.75 లక్షల గ్రాంటు అవసరమై వుంటుందని అంచనా వేయబడింది. అయితే నిధుల కొరత కారణంగా, అవసరమైనంత ద్రవ్యం సమకూర్చడానికి సాధ్యం కాలేదు 1968-69 కి రూ. 126.00 లక్షలు సమకూర్చబడింది.

(ii) చెరుకుపండే ప్రాంతాలకు వెళ్ళే రోడ్ల అభివృద్ధి :

ఫ్యాక్టరీలకు చెరుకును శీఘ్రముగా రవాణా చేయడానికి వీలుగా చక్కెర ఫ్యాక్టరీ ప్రాంతాలలో రోడ్లు వేయడానికి, వాటిని అభివృద్ధి పరచడానికి ఆయా జిల్లా పరిషత్తులకు గ్రాంట్లు మంజూరు చేయబడుతున్నాయి. 1968-69 సంవత్సరానికి రూ. 50.00 లక్షలు కేటాయించబడింది. 1967-68 లో కూడ అంతే మొత్తం కేటాయించడం జరిగింది.

ప్రాణాళిక పథకాలు

(i) బకాయి పనులు :

"బకాయి పనులు" అనే పథకం క్రింద అన్ని తరగతులకు సంబంధించి 1968-69 సంవత్సరానికి రూ.10.00 లక్షలు సమకూర్చబడింది.

(ii) ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రాంతీయ సంఘం రోడ్లు :

తెలంగాణా ప్రాంతమందలి రోడ్లను మెరుగుపరచడంకోసం జిల్లా పరిషత్తులకు ఈ పథకంక్రింద గ్రాంట్లు విడుదల చేయబడతాయి. మూడవ పంచవర్ష ప్రణాళికలో 5,635 కిలోమీటర్ల రోడ్ల పనిని చేపట్టడానికి కార్యక్రమం రూపొందించబడింది. ఇందులో 3,381 కిలోమీటర్ల మేర రోడ్డు వేయబడింది.

1966-67 లో 338 కిలోమీటర్ల రోడ్డు, 1967-68 లో 3.06 కిలోమీటర్ల రోడ్డు వేయబడింది. 1968-69 లో రూ.30.00 లక్షలు సమకూర్చబడింది. 1967-68 లో సైతం ఇంతే మొత్తం సమకూర్చబడింది.

గ్రామీణ అంగబలాన్ని వినియోగించుకోవడానికి ప్రత్యేక పనుల కార్యక్రమం

గ్రామీణ అంగబలం కార్యక్రమం ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో 103 బ్లాకులలో అమలునందున్నది. ఇది 1965-66 లగాయతు ఇతోధిక బలాన్ని చేకూర్చుకుంది. 1965-66 లో, ఈ కార్యక్రమంక్రింద 106 బ్లాకులకుగాను,73 బ్లాకులతో ప్రతికూల ఋతు పరిస్థితులేర్పడినాయి, పంచాయతి సమితులు అనావృష్టి పరిస్థితులలో సహాయం చేయడానికిగాను గ్రామీణ అంగబలం కార్యక్రమం క్రింద అనేక పనులను చేపట్టాయి 1965-66 నుంచి ఒక్కొక్క సంవత్సరంలో కేంద్ర ప్రభుత్వం సమకూర్చిన ద్రవ్యంకంటే ఎక్కువ మొత్తాన్ని వారు వెచ్చించారు. కార్యక్రమాన్ని ఆరంభించినది లగాయతు 31-3-67 వరకు కేంద్రప్రభుత్వం విడుదలచేసిన మొత్తం రూ. 197.67 లక్షలు కాగా రాష్ట్ర ప్రభుత్వం

ఆదేకాలంలో రూ. 286.11 లక్షలు విడుదలచేసింది. పై కాల పరిమితిలో అయిన వ్యయం రూ. 281.93 లక్షలు అందువల్ల ఇంకా సుమారు రూ. 84.26 లక్షలు అందవలసి వున్నది. పంచాయితీ సమితులు ఇదివరకే వెచ్చించిన ఖర్చును భరించడానికి కేంద్ర ప్రభుత్వం ఈ పైకాన్ని భర్తీచేయాల్సి వుంది.

గ్రామీణ నీటిసరఫరా, పైపు నీటి సరఫరా పథకాలు

(i) గ్రామీణ నీటి సరఫరా పథకాలు :—రాష్ట్రమందలి గ్రామాలలో సురక్షితమైన మంచినీటిని చాలినంతగా సరఫరాచేసే పథకాలకు ప్రభుత్వం ఎక్కువ ప్రాధాన్యం ఇస్తున్నది. రాష్ట్రంలో మొత్తం 41,385 గ్రామాలు, శివార్లు వున్నాయి. వాటిలో 31,878 గ్రామాలలో సురక్షితమైన మంచినీటి సరుపాయం లేని స్థితి లేదా ఆ సదుపాయాలు చాలినంతగా లేని స్థితి నెలకొనివున్నట్లు మూడవ ప్రణాళిక ఆరంభంలో జరిపిన సర్వేవల్ల విదితమైంది

మూడవ పంచవర్ష ప్రణాళికా కాలంలో రూ. 485.89 లక్షలు లక్ష్యం చేయబడింది. 12,000 గ్రామాలు, శివార్లకు మంచినీటి సదుపాయం కల్పించ బడింది. 1966-67 ఆరంభం నాటికి, ఇంకా 19,878 గ్రామాలు, శివార్లను ఈ పథకం క్రిందికి తేవాల్సి వున్నది. ఇందుకు అయ్యే వ్యయం రూ. 8.5 కోట్లు 1966-67 లో పంచాయితీ సమితులకు రూ. 123.45 లక్షల మొత్తం విడుదల చేయబడింది. 2,500 గ్రామాలకు శివార్లకు మంచినీటి బావులు ఏర్పాటు చేయ బడినాయి 1967-68 లో ఇందుకుగాను కేటాయించిన మొత్తం రూ. 70.48 లక్షలు 1967-68 లో 1,450 గ్రామాలకు శివార్లకు మంచినీటి బావులు ఏర్పాటు చేయబడినాయి. 11,459 గ్రామాలలో శివార్లలలో పనులు జరుగుతున్నాయి 1968-69 సంవత్సరానికి సమకూర్చిన మొత్తం రూ. 21.02 లక్షలు మాత్రమే.

(ii) పైపు నీటి సరఫరా పథకాలు :—గ్రామీణ ప్రాంతాలలో పైపు నీరు సరఫరాచేసే కార్యక్రమం మూడవ పంచవర్ష ప్రణాళికలో చేపట్టబడింది. ఈ కాలంలో 969 పథకాలను పరిశీలించి సవివరమైన అంచనాలు తయారు చేయగలందులకై ప్రతిపాదనలను ప్రభుత్వం ఆమోదించింది. రాష్ట్ర బడ్జెటు కేటాయింపులలోను, కేంద్ర ప్రభుత్వం ఇచ్చే సహాయంలోను ఎక్కువ తగ్గింపు

జరగటంవల్ల 2'4 పథకాలను మాత్రమే చేపట్టడానికి వీలయింది. వీటి అంచనా వ్యయం రూ. 195.95 లక్షలు. వీటిలో ఇప్పటివరకు 54 పథకాలు పూర్తయినాయి. వివిధ దశలలో అమలుజరపబడుతున్న 180 పథకాలలోను 60 పథకాలను 1968-69 లో పూర్తి చేయాలని సంకల్పం.

1968-69 బడ్జెటు అంచనాలలో రూ 86.00 లక్షలు సమకూర్చబడింది.

(iii) తెలంగాణా ప్రాంతంలోని వెనుకటి టౌను కమిటీలలో నీటి సరఫరా పథకాలు :—తెలంగాణా జిల్లాలలోని వెనుకటి టౌను కమిటి ప్రాంతాలలో పైపు నీటిసరఫరా పథకాలను పరిశీలించడంకోసం ప్రభుత్వం 58 పథకాలను ఆమోదించింది. ఇందులో 28 పథకాలు అమలుకోసం చేపట్టబడినాయి. ఇప్పటివరకు కామారెడ్డి, సంగారెడ్డి, ఆల్వాల్, ఇబ్రహీంపట్నాలలో నాలుగు పథకాలు పూర్తి చేయబడినాయి. మరోమూడు పథకాలు త్వరలోనే పూర్తి కాగలవని ఆశించబడుతున్నది. అంతేకాక, వచ్చే ఆర్థికసంవత్సరంలో 14 పథకాలు పూర్తి కానున్నాయి. ఇందుకుగాను రూ. 100.00 లక్షలు సమకూర్చబడింది. 1967-68 లో కేటాయించిన మొత్తం రూ. 64.25 లక్షలు

తెలంగాణా ప్రాంతంలో మంచినీటి సరఫరా పథకాలవల్ల చిరకాలంగా వుంటూవున్న అవసరాలను తీర్చడానికి వీలుపడింది దాదాపు ఈ ప్రాంతా లన్నింటిలోను నీటికొంత తీవ్రంగా ఉన్నది. నిధులకొరత కారణంగా, పథకాల అమలు వేగాన్ని కొంత తగ్గించవలసి వచ్చింది. అయినప్పటికి అదనపు నిధులను సమకూర్చడంద్వారా ఈ పనులను ఇతోధిక వేగంతో అమలుపరచడానికి చర్య తీసుకోబడింది.

బహుమతిపోటీ పథకం

1961 లో ప్రవేశపెట్టిన బహుమతి పోటీపథకం అమలు జరపబడుతున్నది. ప్రజల సహాయ సహకారాలతో పంచాయితీరాజ్ సంస్థలు తమ వనరులను పెంపొందింపచేసుకొని, వివిధ అభివృద్ధి కార్యక్రమాలను కొనసాగించడానికి ప్రోత్సాహం కల్పించాలన్నదే ఈ పథకం ఉద్దేశం. 1968-69 లో దీనికి రూ. 7.46 లక్షలు సమకూర్చబడింది.

మ్యాచింగు గ్రాంట్లు

పన్నులను బాగా వసూలు చేసినందుకు గ్రామపంచాయితీలకు మ్యాచింగు గ్రాంట్లు మంజూరుచేసే పథకం 1964-65 నుంచి ఏటేటా కొనసాగింపబడు తున్నది.

1968-69 సంవత్సరంలో దీనికి రూ 20.00 లక్షలు సమకూర్చబడింది.

NOTES ON THE DEMAND FOR GRANTS FOR MUNICIPAL ADMINISTRTION 1968-69

DEMAND XL ON MUNICIPAL ADMINISTRATION

SPEAKER, SIR,

I rise to move the Demand No. XL on Municipal Administration for the year 1968-69 :

Municipalities :

The 80 Municipalities in the State are classified into 5 grades namely, III, II, I, Special and Selection Grade Municipalities according to their income. There are now 4 Selection Grade, 6 Special Grade, 15 I Grade, 13 II Grade and 42 III Grade Municipalities in the State.

Elections :

Ordinary elections to a number of Municipal Councils, due to be held in the year 1965, were postponed under the provisions of Andhra Pradesh Municipalities (Postponement of Elections) Act, 1965, *viz.*, Act No. 28 of 1965 owing to National Emergency. Ordinary Elections to 64 Municipalities in Telangana and Andhra areas, have been completed in the month of September 1967 under the provisions of the Andhra Pradesh Municipalities Act, 1965, by marking system of voting which is a novel feature in Municipal Elections. The elected councillors of these municipalities have assumed office on 1st October, 1967. Arrangements are being made to hold elections in the Municipalities of Rajahmundry, Palacole and Narsapur where the elections were postponed due to Godavari Pushkaram in September, 1967, so as to enable the elected Councillors to come into office on 1st April, 1968. As regards Kovvur, elections to which were also postponed in view of Godavari Pushkaram, it has been decided to postpone the elections further so as to bring the new Councillors into office from 1st August, 1968 from the reason that vemulur and Nandamur villages ordered to be excluded from the municipality stand excluded from 1st April, 1968 and that Arungabad village is proposed to be included in it as from 1st April, 1968. Action is also being taken to conduct elections to the newly constituted Kavali Municipality to facilitate the elected Councillors to come into office on 1st April, 1968.

Grants to Municipal Corporation of Hyderabad :

A sum of Rs. 10,000 has been provided during 1968-69 towards payment of grant in aid to Municipal Corporation of Hyderabad for improvement of traffic conditions. A sum

of Rs. 20.00 lakhs has also been provided during 1968 69 as grant in aid to the Municipal Corporation of Hyderabad for capital works. The Corporation is also being sanctioned a grant in aid of about Rs. 5.20 lakhs every year to meet the extra costs consequent to the revision of scale of pay of its employees and the merger of Dearness Allowance with pay. In addition to this grant a grant of Rs 14,50,000 was sanctioned to the Corporation for the year 1964 65, 1965-66 and 1966 67 towards 50 percent cost of enhanced rates of Dearness Allowance and interim relief.

Grants and Loans to Municipalities ·

As the financial position of Municipalities is not sound enough to meet the extra cost due to implementation of the revised scales of pay and allowances of the Municipal emploees, the Government decided to meet 50 persent of the extra cost incurred by the Municipalities and the Municipal Corporation of Hyderabad on the payment of difference of Central rates and State rates of Dearness Allowance for a period of three years from 1st January, 1967 after which the position will be reviewed. Hence a provision of Rs. 18.20 lakhs has been made in the Budget estimate for 1968-69.

Loans are also being sanctioned to Municipalities for execution of Water supply and Drainage schemes, construction of roads, bridges, markets, buildings, *etc.*

A provision of Rs. 3,00,000 for loans for the construction of roads, bridges, markets, buildings, *etc*, including Rs. 75,000 for execution of Town Planning Schemes and a provision of Rs. 40,71,500 for loans for Water Supply and Drainage Schemes and for other Public Health purposes have been made in the Budget Estimate.

Urban Water Supply and Drainage Schemes :

Forty three Municipalities have been provided with protected water supply facilities by the end of the Third Five Year Plan. Hyderabad Corporation and Vijayawada Municipality have been provided with underground drainage facilities partially. During the Fourth Five-Year Plan, it is proposed to extend protected water supply to another 10 Municipalities and provide partial underground drainage for six more Municipalities. During 1966-67, the first year of the Fourth Plan, the bulk of Rs. 190 lakhs allocated, was spent on the schemes of Visakhapatnam Water Supply Improvements (Thatipudi Reservoir Scheme) for making available an additional quantity of 100 lakh gallons of water

per day and for meeting the water supply demands of the Visakhapatnam Municipality, various other Organisations, Instiutions and the Industries, springing up in and around Visakhapatnam. This scheme was completed and water made available on 31st March, 1967. During the year 1967-68 a provision of Rs. 67.00 lakhs was made for 5 spill-over Water Supply Schemes and 3 Drainage Schemes. The Vijayawada Drainage Scheme and Eluru Drainage Scheme are expected to be completed by March, 1968.

Due to paucity of funds, provision has been made only for 6 spill-over water supply schemes and one drainage scheme during 1968-69. No porivsion could be made for any new scheme. A provision of Rs. 2.00 lakhs has been proposed during 1968-69 for finalising the Thatipudi Scheme account and to take care of 10 per cent cut contemplated by the Government in the Budget Estimate for 1967-68.

Local Government Service:

The service conditions of the staff working in the Municipalities in the Andhra and Telangana areas continued to be different.

The Municipal employees in the Telangana area are eligible for pension benefits. Orders have been issued extending with effect from 1st April, 1967 the pension scheme to the Municipal Employees in Andhra area.

Unlike in the Andhra area, there is a Local Government service in the Telangana area and a separate Local Government Service Fund is constituted for the purpose of payment of salaries, *etc.*, to the members of the service. The Municipal Corporation of Hyderabad and the Municipalities in the Telangana area contribute to this fund to the extent of actual annual expenditure incurred by them on such staff.

The provision of Rs. 11,17,700 in the Budget is for payment of salaries to the members of the Local Government service working in the Municipal Corporation of Hyderabad. Similarly, a provision of Rs. 1,07,600 has been made for payment of salaries to Sanitary Inspectors working in the Municipal Corporation of Hyderabad and Municipalities.

Appellate Commissioner:

An Appellate Commissioner has been appointed to dispose off tax appeals in Municipalities and it is expected that

the Apellate Commissioner will dispose off the tax appeals in an efficient way and on uniform standards. This new arrangement, in effect, results in the expeditious disposal of tax appeals and in stepping up of the finances of the Municipalities.

Sanction of Loans from Municipal Common Good Fund:

The Advisory Committee constituted under sub-section (3) of Section 6 of the Andhra Pradesh Urban Areas (Surcharge on Property Tax) Act, 1958 met twice at Hyderabad during 1967 and recommended to Government for the sanction of loans to certain Municipalities, and Municipal Corporation of Hyderabad from the Municipal Common Good Fund. The above recommendations of the said Advisory Committee are under consideration.

Diploma and Orientation Course for Municipal Employees etc.:

Municipal Employees have been deputed to undergo one year Diploma Course in Local Self-Government and Officers and Non-officials from Municipal Councils to undergo a brief Orientation Course at the Osmania University. The first batch of employees of certain Municipalities have already undergone the course in Local Self-Government for one year. Some Officers, Chairmen and Councillors have also undergone the Orientation Course last year. These Diploma and Orientation Courses have been started for the first time at Hyderabad, with the active co-operation from the Local Bodies.

Town Planning:

The 45 Town Planning Schemes have been sanctioned are in various stages of execution. In addition to these there are 152 detailed Town Planning Schemes in 33 Munil cipalities. With a view to quicken the process of development further piecemeal developments have been taken up for areas where there is Urban decay and concentration. Necessary loans are being advanced to Municipalities for this purpose.

The preparation of Master Plan for Towns having more than 1.00 lakh population has been taken up during the end of the Third Plan period for the towns of Hyderabad, Vijayawada, Visakhapatnam, Guntur, Warangal, Kakinada, Rajahmundry, Eluru and Machilipatnam. The surveys have been completed in all these towns and planning proposals are under progress.

The preparation of the Master Plan has been completed in all respects as far as Vijayawada is concerned and the Planning proposals and report is finalised.

A special Planning Unit has been set up at Visakhapatnam attached to the Town Planning Trust and drafting of Planning proposals are under finalisation. Physical survey of the Anakapalle and Bhimunipatnam which fall within a 20 mile belt of Visakhapatnam has been taken up as a part of the regional plan and completed.

The Development Plan Rules under the Hyderabad Municipal Corporation Act, 1955 have been notified by the Government and the Master Plan will soon be finalised.

Planning proposals are under drafting in respect of Warangal, Kakinada, Eluru, Machilipatnam and Rajahmundry.

Survey for preparation of the Master Plan has been taken up for Nellore and Kurnool during 1967-68 and Adoni, Tenali, Nizamabad and few more towns will be taken up duing the next year.

A phased programme has been drawn up for the taking up a Master Plan to cover all the Municipalities of the State having a population of over half a lakh.

The expenditure on the preparation of Master Plans is being met by 100 per cent grant by the Government of India.

The Town Planning Department has also prepared and furnished 15 detailed Town Planning Schemes, 42 layouts in scheme areas and 98 layouts in non-scheme areas of the Municipalities. In addition designs for Municipal Offices, Zilla Parishad Office, Panchayat Samihis Offices, Schools, Bus stands, Family Planning and Public Health Centres, Slum Clearance tenements, the Middle Income Group Houses, Lower Income Group Houses and stadiums have been prepared and furnished to the various local bodies.

After undertaking physical and Socio Economic Survey, 16 Master Plans for Village Housing Project have been prepared during the year and 455 Master Plans have been furnished to the villages selected under the scheme. A sum of Rs. 1,26,100 for a Rural Housing Cell under Town Planning Department is provided.

Andhra Pradesh Housing Board:

The Andhra Pradesh Housing Board was constituted with effect from 1st July, 1960 for the purpose of executing Housing Schemes and to make them available to the public on hire purchase basis.

The Housing Board have since its formation taken up 3,429 houses for construction under various housing schemes of which 2,719 have been completed and the remaining 710 houses are at various stages of construction.

During the current year the Government have released an amount of Rs. 3,37,500 as loan to the Housing Board for construction of houses under Low Income Group Housing Scheme (Plan). In addition to this an amount of Rs. 25.00 lakhs each under Low Income Group Housing and Middle Income Group Housing Schemes has been released to the Housing Board from the loan amount received from the Life Insurance Corporation of India during 1967-68 and a further sum of Rs. 20.00 lakhs allocated to the Board under Land Acquisition and Development Scheme from the Life Insurance Corporation Funds is proposed to be released early during the next financial year under non-plan as loan.

During the year 1968-69, the Housing Board proposes to take up construction of 1,720 houses under Middle Income Group, Low Income Group Housing Schemes and housing programme for weaker sections of the community in the twin cities at an estimated cost of Rs. 286.50 lakhs. Fifty flats are proposed to be taken up at Barkatpura at a cost of Rs. 12.00 lakhs and one block of shops and flats for commercial and residential purpose is proposed to be constructed at Domalguda near Hussain Sagar tank bund at an estimated cost of Rs. 10.00 lakhs. Construction of multistoreyed buildings for commercial and residential purpose at Mokarramjahi road development scheme is in progress costing about Rs. 40.00 lakhs.

The Government have been making a grant to the Board every year of a sum equivalent to its administrative expenses and a provision of Rs. 10,69,700 is made in the Budget for the year 1968-69 for the purpose.

Slum Clearance Scheme:

Slum Clearance Improvement Scheme is a Centrally Sponsored Scheme. The scheme is eligible for Central Assistance to the extent of 87½ per cent *i.e.*, 50 per cent Central loan and 37 per cent Central Subsidy with effect from 1st April, 1966 and the balance of 12½ per cent has to be met either by the State Government or the local body concerned. During the year 1967-68, Government of India have communicated a Central Assistance of Rs. 38.50 lakhs (Rs. 22.00 lakhs under loans and Rs. 16.5 lakhs under grants) for the slum clearance scheme.

This amount is proposed to be utilised for releasing loans and grants to the spill-over schemes and new schemes of the Municipal Corporation of Hyderabad and the Municipalities.

The following Slum Clearance Projects of Hyderabad Municipal Corporation and the Municipalities have been completed:

Hyderabad Municipal Corporation:

(1) Khairatabad Slum Clearance Project.

(2) Bagh-e-Amberpet Slum Clearance Project.

(3) Chaderghat Slum Clearance Project.

Municipalities:

(1) Muthyalampadu Project, Giripuram Badava and Woodpeta Projects of the Vijayawada Municipality.

(2) Old Guntur Project and Israilpet Projects of Guntur Municipality.

(3) Narendradev Colony Project of Tenali Municipality.

Kabadigudem Project of Eluru Municipality is under execution. The Nizamabad Municipality and Bhimavaram Municipality have formulated Slum Clearance Projects. The Vijayawada Municipality has formulated Kasturi Bai Slum Improvement Project and Kummari Kunta Slum Improvement Project and they are proposed to be taken up during this year.

Town Planning Trust, Visakhapatnam:

In view of the fast development taking place at Visakhapatnam, and its vicinity there is urgent need for planned and orderly growth of development for which

necessary technical assistance, and adequate funds are needed. The Town Planning Trust at Visakhapatnam, continued preparation and execution of housing schemes, Town Planning Schemes and Road Development Scheme. A Special Master Plan Unit was sanctioned to the Town Planning Trust in 1965 and the expenditure on it is being met from the grants made available by the Government of India. A Master Plan for the entire town and vicinity is being prepared and will be completed shortly. In addition, with the funds provided by the Government, the Trust has taken up the construction of houses under Low Income Group Housing Scheme and Middle Income Group Housing Scheme and 75 houses under Low Income Group Housing Scheme and 50 houses under Middle Income Group Housing Scheme were completed. About 300 acres of land has been acquired so far and 120 acres of land is being acquired by the Trust for developing housing schemes. There is acute housing shortage at Vizag in relation to the present population and anticipated population caused due to industrialisation. There is a proposal for grant of Rs. 14.00 lakhs loan to the Town Planning Trust out of the loan obtained by the Government from Life Insurance Corporation of India for acquistion of land for housing schemes. The Trust has notified nearly 32 detailed Town Planning Schemes under Section 12 of Andhra Pradesh Town Planning Act, 1920 and completed preparation of all these detailed Town Planning Schemes. Already 18 Town Planning Schemes have been published and submitted to the Government for sanction through proper channel. These detailed Town Planning Schemes cover almost the entire area of the town as stood prior to 31st March, 1965. The Town Planning Trust has acquired vacant lands at various places within the Municipal limits and developed into house plots and sold to nearly 137 Middle Income Group and 159 Low Income Group families. Residential buildings are now gradually coming up in these plots. About 270 developed plots are ready for allotment. In addition to the above schemes the Town Planning Trust proposes to undertake schemes like shopping and commercial centres, slum clearance schemes, *etc.*, for the benefit of the population of the fast growing town and the population depending upon the industries which are fast developing on the peripheries of the developed areas of the town.

అనుబంధము

1968-69 సంవత్సరానికి మునిసిపలు పరిపాలనకు సంబంధించిన డిమాండు వివరణ

మునిసిపలు పరిపాలన డిమాండు నెం. XL

సభాపతి మహాశయా !

1968–69 సంవత్సరానికి మునిసిపలు పరిపాలనకు సంబంధించిన నెం. XL డిమాండును సమర్పిస్తున్నాను.

మునిసిపాలిటీలు

రాష్ట్రంలో 80 మునిసిపాలిటీలు ఉన్నాయి. అవి వాటి ఆదాయాన్ని బట్టి 5 గ్రేడులుగా అంటే III; II, I, స్పెషల్, సెలక్షన్ గ్రేడులుగా వర్గీకరించబడినాయి. ఇప్పుడు రాష్ట్రంలో సెలక్షన్ గ్రేడు 4, స్పెషల్ గ్రేడు 6, I గ్రేడు 15, II గ్రేడు 13, III గ్రేడు 42 మునిసిపాలిటీలు ఉన్నాయి.

ఎన్నికలు : జాతీయ అత్యవసర పరిస్థితి కారణంగా, రాష్ట్రంలో 1965లో జరగవలసివున్న అనేక మునిసిపలు కౌన్సిళ్ళ సామాన్య ఎన్నికలు 1965, ఆంధ్రప్రదేశ మునిసిపాలిటీల (ఎన్నికలవాయిదా) చట్టం (1965 లో 28వ చట్టం) లోని నిబంధనలప్రకారం వాయిదా వేయబడినాయి. 1965, ఆంధ్రప్రదేశ మునిసిపాలిటీల చట్టం నిబంధనలక్రింద 1967 సెప్టెంబరు మాసంలో తెలంగాణా, ఆంధ్ర ప్రాంతాల లోని 64 మునిసిపాలిటీలకు సామాన్య ఎన్నికలు పూర్తయ్యాయి. ఈ ఎన్నికలు గుర్తింపు ఓటు పద్ధతి లో జరిగినాయి. మునిసిపలు ఎన్నికలలో ఇది క్రొత్త విషయం ఈ మునిసిపాలిటీలకు ఎన్నిక అయిన కౌన్సిలర్లు 1967 అక్టోబరు మొదటి తేదీన పదివిని స్వీకరించారు. 1967 సెప్టెంబరు మాసంలో గోదావరి పుష్కరాలదృష్ట్యా రాజమండ్రి, పాలకొల్లు, నర్సాపురం మునిసిపాలిటీలకు ఎన్నికలు వాయిదా వేయబడ్డాయి. ఈ మునిసిపాలిటీలకు ఎన్నిక అయ్యే కౌన్సిలర్లు 1968 ఏప్రియలు మొదటి తేదీన పదివిలో చేరడానికి వీలుగా వాటి ఎన్నికలకు ఏర్పాట్లు జరుగుతున్నాయి. అదేవిధంగా కొవ్వూరు మునిసిపాలిటీకి కూడా గోదావరి పుష్కరాలకారణంగా ఎన్నికలు వాయిదా వేయబడ్డాయి. వేములూరు, నందమూరు గ్రామాలు ఈ మునిసిపాలిటీనుండి తొలగించబడాలని ఉత్తరువు చేయబడింది. ఆ రెండు గ్రామాలు 1968 ఏప్రియలు మొదటి తేదీనుంచి ఆవిధంగా తొలగింపబడుతాయి. 1968 ఏప్రియలు 1 వ తేదీనుంచి అరుంగాబాదుగ్రామాన్ని ఈ మునిసిపాలిటీలో చేర్చటానికి సంకల్పించబడింది. అందుచేత కొవ్వూరు మునిసిపాలిటీకి ఎన్నిక అయ్యే క్రొత్త కౌన్సిలర్లు 1968 ఆగష్టు మొదటి తేదీన పదవిలోకి రావడానికి వీలుగా ఆ మునిసిపాలిటీ ఎన్నికలను మరికొంతకాలంపాటు వాయిదా వేయడానికి నిశ్చయించబడింది. క్రొత్తగా ఏర్పాటైన కావలి మునిసిపాలిటీకి ఎన్నిక అయ్యే కౌన్సిలరు 1968 ఏప్రిల్ 1 వ తేదీన పదవిలోనికి రావడానికి వీలుగా ఆ మునిసిపాలిటీకి ఎన్నికలు జరిపేనిమిత్తం చర్యతీసుకోబడుతున్నది.

హైదరాబాదు మునిసిపల్ కార్పొరేషనుకు గ్రాంట్లు

రాకపోకల సౌకర్యాలను మెరుగుపరిచేందుకు హైదరాబాదు మునిసిపలు కార్పొరేషనుకు సహాయక గ్రాంట్ల చెల్లింపు క్రింద 1968–69 లో రూ. 10,000 లు కేటాయించబడింది. పెట్టుబడిపనుల నిమిత్తం ఈ కార్పొరేషనుకు సహాయక గ్రాంటుగా 1968-69 లో రూ. 20 00 లక్షల మొత్తం కేటాయించబడింది. కార్పొరేషను ఉద్యోగుల జీతపు స్కేళ్ళను సవరించినందువల్లను, కరువుభత్యాన్ని జీతంతో కలిపివేసినందువల్లను అయ్యే అదనపు ఖర్చును భరించడానికి గాను కార్పొరేషనుకు ప్రతిసంవత్సరం సుమారు రూ. 5 20 లక్షలమేరకు సహాయక గ్రాంటు కూడా మంజూరుచేయబడుతున్నది. ఈ గ్రాంటుకుతోడు, పెంచబడిన కరువుభత్యం రేట్లను, తాత్కాలిక సహాయాన్ని, అమలుపరిచినందుకు అయ్యే ఖర్చులో 50 శాతం క్రింద కార్పొరేషనుకు 1964-65, 1965-66 1966–67 లలో రూ. 14,50,000 లు గ్రాంటు కూడా మంజూరు చేయబడింది.

మునిసిపాలిటీలకు గ్రాంట్లు, ఋణాలు

మునిసిపలు ఉద్యోగులకు సవరించిన వేతనపు స్కేళ్లను, భత్యాలను అమలుపరిచిన కారణంగా అయ్యే అదనపు ఖర్చును భరించడానికి మునిసిపాలిటీలకు తగిన ఆర్థిక స్తోమత లేదు. కరువుభత్యంలో కేంద్రప్రభుత్వపు రేట్లకు, రాష్ట్ర ప్రభుత్వపు రేట్లకుగల తేడా పైకాన్ని చెల్లించటంలో మునిసిపాలిటీలకు, హైదరాబాదు మునిసపలు కార్పొరేషనుకు అయ్యే అదనపుఖర్చులో 50 శాతం భరించటానికి ప్రభుత్వం నిశ్చయించింది. 1967 జనవరి 1 వ తేదీ నుంచి 3 సంవత్సరాలపాటు ఈ విధంగా భరించబడుతుంది. అటుతరువాత పరిస్థిని సమీక్షించడం జరుగుతుంది. దీనికి 1968–69 బడ్జెటు అంచనాలో రూ. 18.20 లక్షల కేటాయింపు చేయబడింది.

నీటిసరఫరా, మురుగుపారుదల పథకాలను అమలు పరచడానికిరోడ్లు వంతెనలు, భవనాలు మున్నగు వాటిని నిర్మించడానికిగాను మునిసిపాలిటీలకు ఋణాలు కూడా మంజూరు చేయబడుతున్నాయి.

రోడ్లవంతెనలు, మార్కెట్లు, భవనాలు మున్నగు వాటిని నిర్మించడానికి ఋణాలక్రింద బడ్జెటు అంచనాలో రూ. 3,00,000 ల కేటాయింపు చేయబడింది. పట్టణ ప్రణాళిక పథకాలను అమలుపరచడానికి సంబంధించిన రూ. 75,000 ల మొత్తంకూడా దీనిలో చేరివున్నది. నీటి సరఫరా, మురుగు పారుదల పథకాలకు, ఇతర ప్రజారోగ్య కార్యక్రమాలకుగాను ఋణాలక్రింద రూ. 40,81,500 లు కూడా బడ్జెటు అంచనాలో కేటాయించబడింది.

పట్టణ నీటి సరఫరా, మురుగుపారుదల పథకాలు

మూడవ పంచవర్ష ప్రణాళిక ఆఖరునాటికి 48 మునిసిపాలిటీలకు శుభ్రపరచిన నీటి సరఫరా సౌకర్యాలు కల్పించబడ్డాయి. హైదరాబాదు కార్పొరేషనుకు, విజయవాడ మునిసిపాలిటీకి పాక్షికంగా భూగర్భ మురుగుపారుదల సదుపాయాలు కలుగజేయబడ్డాయి. నాల్గవ ప్రణాళికలో మరో 10 మునిసిపాలిటీలకు శుభ్రపరచిన నీటిసరఫరా సౌకర్యాలను విస్తరింపజేయటానికి, మరో 6 మునిసిపాలిటీలకు పాక్షికంగా భూగర్భ మురుగుపారుదల సౌకర్యాలను సమ

కూర్చడానికి సంకల్పించబడింది. 1966-67 లో అంటే నాల్గవ ప్రణాళిక మొదటి సంవత్సరంలో రూ. 190 లక్షల మొత్తం కేటాయించబడింది. ఇందులో అధిక భాగం విశాఖపట్నం నీటి సరఫరా అభివృద్ధి పథకాలపై (తాటిపూడి రిజర్వాయరు పథకంపై) ఖర్చు చేయబడింది. వీటిద్వారా విశాఖపట్నం మునిసిపాలిటీల యొక్క, విశాఖపట్నంలోను దాని పరిసర ప్రాంతాలలోను నెలకొంటున్న వివిధమైన ఇతర వ్యవస్థలు, సంస్థలు, పరిశ్రమల యొక్క నీటి సరఫరా అవసరాలను తీర్చే నిమిత్తం ఆదనంగా రోజుకు 100 లక్షల గ్యాలన్ల నీరు లభ్యం కాగలదు. ఈ పథకం పూర్తయి 31-8-1967 నుంచి నీటి సరఫరా జరుగుతున్నది. 1967-68 లో 5 బకాయి నీటిసరఫరా పథకాలకు, 3 మురుగు పారుదల పథకాలకుగాను రూ. 67.00 లక్షలు కేటాయించబడింది. విజయవాడ మురుగు పారుదల పథకం ఏలూరు మురుగు పారుదల పథకం 1969 మార్చి నాటికి పూర్తి కాగలదని భావించబడుతున్నది

నిధుల కొరత కారణంగా 6 బకాయి నీటిసరఫరా పథకాలకు, మురుగు పారుదల పథకానికి మాత్రమే 1968-69 లో కేటాయింపు జరిగింది. క్రొత్త పథకాలు వేటికి కేటాయింపు చేయడానికి వీలులేకపోయింది. తాటిపూడి రిజర్వాయరు పథకం తాలూకు అక్కౌంటును పరిష్కారం చేయడానికి, ప్రభుత్వ 1967-68 బడ్జెటు అంచనాలో తలపెట్టిన 10 శాతం కోత దృష్ట్యాను 1968-69లో రూ. 2.00 లక్షల కేటాయింపు ప్రతిపాదించబడింది.

స్థానిక పరిపాలన సర్వీసు

ఆంధ్ర, తెలంగాణా ప్రాంతాలలోని మునిసిపాలిటీలలో పనిచేసే సిబ్బంది సేవా నిబంధనలు వేరువేరుగానే ఉంటున్నాయి.

తెలంగాణా ప్రాంతంలోని మునిసిపలు ఉద్యోగులు పింఛను సదుపాయాలకు అర్హులైవున్నారు. ఆంధ్ర ప్రాంతంలోని మునిసిపలు ఉద్యోగులకుకూడ 1967 ఏప్రిలు 1 నుంచి పింఛను సదుపాయాలు విస్తరింపజేస్తూ ఉత్తర్వులు జారీ అయ్యాయి.

ఆంధ్ర ప్రాంతంలో వలెగాక. తెలంగాణా ప్రాంతంలో స్థానిక పరిపాలనా సర్వీసు అనే సర్వీసు ఒకటివున్నది. ఈ సర్వీసులో పనిచేసే వారికి జీతాలు వగైరా చెల్లించే నిమిత్తం స్థానిక పరిపాలనా సర్వీసు నిధి అనేది ప్రత్యేకంగా ఏర్పాటుచేయబడింది, హైదరాబాదు మునిసిపలు కార్పొరేషను, తెలంగాణా ప్రాంతంలోని మునిసిపాలిటీలు తమ సిబ్బందిపై ప్రతి యేటా ఖర్చుపెట్టే మేరకు ఈ నిధికి తమవంతు పైకం సమకూరుస్తాయి.

హైదరాబాదు మునిసిపలు కార్పొరేషనులో పనిచేసే స్థానిక పరిపాలనా సర్వీసు సభ్యులకు జీతాలు చెల్లించే నిమిత్తం బడ్జెటులో రూ. 11,17,700 లు కేటాయించబడింది. అదేవిధంగా హైదరాబాదు మునిసిపలు కార్పొరేషనులోను మునిసిపాలిటీలోను పనిచేసే శానిటరీ ఇన్‌స్పెక్టర్లకు జీతాలు చెల్లించే నిమిత్తం రూ. 1,07,600 మొత్తం సమకూర్చబడింది.

అప్పెలేటు కమీషనరు

మునిసిపాలిటీలలో పన్నులకు సంబంధించిన అప్పీళ్ళను పరిష్కరించేందుకు అప్పెలేటు కమీషనరు నియమితులయ్యారు. ఈ కమీషనరు పన్ను అప్పీళ్ళను సమర్థవంతంగాను, ఒక విధమైన ప్రమాణాలపైనను పరిష్కరించగలరని ఆశించబడుతున్నది. ఈ క్రొత్త ఏర్పాటువలన పన్ను అప్పీళ్ళను సత్వరంగా పరిష్కరించడానికి, మునిసిపాలిటీల ఆదాయాలను పెంపొందించడానికి వీలుకాగలదు.

మునిసిపలు సమిష్టి శ్రేయోనిధి నుండి ఋణాలమంజూరు

1968 ఆంధ్రప్రదేశ్ పట్టణ ప్రాంతాల(ఆస్తి పన్ను పై సర్చార్జి) చట్టంలోని 6 వ విభాగం (3)వ ఉప విభాగం క్రింద ఏర్పాటు చేయబడిన సలహాసంఘం 1967లో హైదరాబాదులో రెండు పర్యాయాలు సమావేశమయింది. మునిసిపలు సమిష్టి శ్రేయోనిధినుండి కొన్ని మునిసిపాలిటీలకు, హైదరాబాదు మునిసిపలు కార్పొరేషనుకు ఋణాల మంజూరు విషయంలో ప్రభుత్వానికి ఈ సంఘం సిఫారసులు చేసింది ఈ సిఫారసులు పరిశీలనలో వున్నాయి.

మునిసిపలు ఉద్యోగులకు డిప్లొమా, ఓరియంటేషను కోర్సులు

ఉస్మానియా విశ్వవిద్యాలయంలో స్థానిక స్వపరిపాలనలో ఒక సంవత్సరం డిప్లొమాకోర్సు చదవడంకోసం మునిసిపలు ఉద్యోగులను, సంగ్రహ ఓరియంటేషను కోర్సు చదవడం కోసం మునిసిపలు కౌన్సిళ్ళ అధికారులను, అనధికారులను పంపడం జరిగింది. కొన్ని మునిసిపాలిటీల ఉద్యోగుల మొదటి జట్టు స్థానిక స్వపరిపాలనలో ఒక సంవత్సరం కోర్సు పూర్తి చేశారు కొంతమంది అధికార్లు చైర్మన్లు, కౌన్సిలర్లు కూడ క్రిందటి సంవత్సరం ఓరియంటేషను కోర్సు పూర్తి చేశారు. ఈ డిప్లొమా ఓరియంటేషను కోర్సులను స్థానిక సంస్థలు అందజేసిన సహకారంతో ప్రప్రథమంగా హైదరాబాదులో ఏర్పాటుచేయడం జరిగింది.

పట్టణ ప్రణాళిక

మంజూరైన 45 పట్టణ ప్రణాళికా పథకాల అమలు వివిధ దశలలో వున్నది. వీటితోడు, 33 మునిసిపాలిటీలలో సవివరమైన పట్టణ ప్రణాళిక పథకాలు 152 వున్నాయి. అభివృద్ధి కార్యక్రమాన్ని త్వరితంచేసే ఉద్దేశంతో, పట్టణ అభివృద్ధి దృష్ట్యా క్షీణ పరిస్థితిగాని, అధిక సాంద్రతగాని గల ప్రాంతాల విషయంలో ఏ భాగానికి ఆ భాగంగా అభివృద్ధి కార్యక్రమాలు చేపట్టబడినాయి. ఇందుకోసం మునిసిపాలిటీలకు అవసరమైన ఋణాలు ఇవ్వబడుతున్నాయి.

ఒక లక్షమందికంటె ఎక్కువ జనాభాగల పట్టణాలకు వర్తించే బృహత్ ప్రణాళికను తయారుచేసే పని మూడవ ప్రణాళిక చివరిలో హైదరాబాదు, విజయవాడ, విశాఖపట్నం, గుంటూరు, వరంగల్లు, కాకినాడ, రాజమండ్రి, ఏలూరు, మచిలీపట్నాలకు సంబంధించి చేపట్టబడింది. ఈ పట్టణాలన్నింటిలోను సర్వేపని పూర్తయింది. ప్రణాళికా ప్రతిపాదనలు రూపొందిస్తున్నారు.

విజయవాడ పట్టణానికి సంబంధించి బృహత్ ప్రణాళికను రూపొందించడం పూర్తయింది. ప్రణాళిక ప్రతిపాదనలకు, నివేదికకు తుదిరూపం ఇయ్యబడింది.

విశాఖపట్నంలో ప్రత్యేక ప్రణాళిక విభాగం ఒకటి ఏర్పాటయింది. ఇది పట్టణ ప్రణాళిక మండలికి అనుబంధమై వుంటుంది. ప్రణాళిక ప్రతిపాదనల ముసాయిదాకు తుదిరూపము యివ్వబడుతున్నది. అనకాపల్లి, భీమునిపట్నాలు విశాఖపట్నానికి 20 మైళ్ళ లోపుగా వున్నాయి ప్రాంతీయ ప్రణాళికా భాగంగా ఈ రెండింటి భౌతిక సర్వే ప్రారంభించి పూర్తిచేయడము జరిగింది. 1955, హైదరాబాదు మునిసిపలు కార్పొరేషను చట్టముక్రింద అభివృద్ధి ప్రణాళిక నియమావళిని ప్రభుత్వము ప్రకటించింది. బృహత్ ప్రణాళికకు త్వరలోనే తుది రూపము యివ్వబడగలదు. వరంగల్లు, కాకినాడ, ఏలూరు, మచిలీపట్నం, రాజమండ్రి పట్టణాల విషయములో ప్రణాళికా ప్రతిపాదనలు ముసాయిదా దశలో వున్నాయి.

1967-68 లో నెల్లూరు, కర్నూలు పట్టణాలలో బృహత్ ప్రణాళిక రచనకై సర్వేపని చేపట్టబడింది. ఆదోని, తెనాలి, నిజామాబాద్‌లలోను మరికొన్ని పట్టణాలలోను వచ్చే సంవత్సరంలో యీ పని చేపట్టబడుతుంది. అరలక్షకు పైగా జనాభాగల రాష్ట్రంలోని మునిసిపాలిటీలన్నింటికి బృహత్ ప్రణాళికను వర్తింప జేయడంకోసం దశలవారీగా కార్యక్రమము రూపొందించబడింది. బృహత్ ప్రణాళిక తయారీపై కాగల ఖర్చు నూటికి నూరు శాతం భారత ప్రభుత్వం ఇచ్చే గ్రాంటుద్వారా భరించబడుతున్నది.

పట్టణ ప్రణాళికాశాఖ 15 సవివరమైన పట్టణ ప్రణాళికా పథకాలను, మునిసిపాలిటీలలో పథకం అమలులో వుండే ప్రాంతాలకు 42 లేఔట్లను, పథకం అమలులో లేని ప్రాంతాలకు 98 లేఔట్లనుకూడా తయారుచేసి సమర్పించింది. మునిసిపలు కార్యాలయాలకు, జిల్లా పరిషత్తు కార్యాలయాలకు, పంచాయతీ సమితి కార్యాలయాలకు, పాఠశాలలకు, బస్సుస్టాండులకు, కుటుంబ నియంత్రణ కేంద్రాలకు, ప్రజారోగ్య కేంద్రాలకు, మురికిపేటల బాగుచేత కార్యక్రమంక్రింద కట్టే ఇండ్లకు, మధ్యమాదాయ వర్గమువారి గృహాలకు, స్వల్పాదాయ వర్గమువారి గృహాలకు, స్టేడియంలకు నమూనాలు తయారుచేయబడి, ఆ యా స్థానిక సంస్థలకు సమర్పించబడ్డాయి.

భౌతిక, సాంఘిక, ఆర్థిక సర్వే చేపట్టిన అనంతరం, యీ సంవత్సరములో గ్రామీణ గృహనిర్మాణ పథకానికి 16 బృహత్ ప్రణాళికలు తయారు చేయబడ్డాయి. పథకంక్రింద ఎంపిక చేసిన గ్రామాలకు 455 బృహత్ ప్రణాళికలు అందజేయ

బడ్డాయి. పట్టణ ప్రణాళికాశాఖ క్రింద గ్రామీణ గృహ నిర్మాణ విభాగానికి రూ. 1,26,100 ల మొత్తం సమకూర్చబడింది.

ఆంధ్రప్రదేశ గృహ నిర్మాణ సంస్థ:—గృహ నిర్మాణ పథకాలను అమలు జరిపి అద్దె కొనుగోలు పద్ధతిపై ప్రజలకు ఇళ్ళు విక్రయించడంకోసం 1-7-1960 తేదీన ఆంధ్రప్రదేశ్ గృహనిర్మాణ సంస్థ ఏర్పాటు చేయబడింది. 1960 లో గృహ నిర్మాణసంస్థ ఏర్పడిననాటినుండి వివిధ గృహ నిర్మాణ పథకాలక్రింద 3,429 ఇళ్ళ నిర్మాణం చేపట్టబడింది. ఇప్పటికి 2,719 ఇళ్ళ నిర్మాణం పూర్తయింది. మిగిలిన 710 ఇళ్లు వివిధ నిర్మాణదశలలో వున్నాయి.

జరుగుతున్న సంవత్సరంలో స్వల్పాదాయ వర్గాల గృహనిర్మాణ పథకం (ప్రణాళిక) క్రింద ఇళ్ళు నిర్మించడంకోసము ప్రభుత్వము రూ. 3,37,500 ల మొత్తాన్ని ఋణంగా విడుదల చేసింది. దీనికి అదనంగా 1967-68 లో భారత జీవిత భీమాసంస్థవద్ద పొందిన ఋణంనుండి గృహ నిర్మాణ సంస్థకు స్వల్పాదాయ వర్గాల గృహనిర్మాణం. మధ్యమాదాయ వర్గాల గృహనిర్మాణ పథకాలక్రింద చెరి రూ. 25 00 లక్షలు విడుదల చేయబడ్డాయి. వీటికితోడు, భూ సేకరణ అభివృద్ధి పథకంక్రింద జీవితభీమా సంస్థల నిధులనుండి గృహనిర్మాణ సంస్థకు కేటాయించబడిన రూ. 20 00 లక్షల మొత్తాన్ని రాబోవు ఆర్థిక సంవత్సరం ప్రారంభంలో ప్రణాళికేతర పథకాలక్రింద ఋణంగా విడుదల చేయబడడానికి ప్రతిపాదించబడింది.

1968-69 లో, జంట నగరాలలో సమాజంలోని బడుగువర్గాలవారికోసం మధ్యమాదాయ వర్గాల, స్వల్పాదాయ వర్గాల గృహ నిర్మాణ పథకాలక్రింద, గృహనిర్మాణ కార్యక్రమంక్రింద రూ. 286.50 లక్షల అంచనా వ్యయముతో 1,720 గృహాల నిర్మాణం పని చేపట్టడానికి గృహనిర్మాణ సంస్థ వుద్దేశిస్తున్నది. రూ. 12.00 లక్షల వ్యయముతో బర్కత్‌పురలోని యాభై ప్లాట్ల నిర్మాణం పని చేపట్టడానికి సంకల్పించబడింది. రూ. 10.00 లక్షల వ్యయంతో హుస్సేన్‌సాగర్ టాంకుబండుకు సమీపంలో దోమల్‌గూడవద్ద వాణిజ్య అవసరాలకు దుకాణాల బ్లాకు ఒకటి, గృహావసతి అవసరాలకు ప్లాట్లు నిర్మించాలని వుద్దేశించబడింది. సుమారు రూ. 40.00 లక్షల వ్యయంతో ముకరంజాహి రోడ్డు అభివృద్ధి పథకము క్రింద వాణిజ్య. గృహావసతి అవసరాల నిమిత్తము అనేక అంతస్థులుగల భవనాల నిర్మాణంపని కొనసాగుతున్నది.

గృహనిర్మాణ సంస్థయొక్క పరిపాలన ఖర్చులకు సమానమైన మొత్తాన్ని ప్రభుత్వం ప్రతి సంవత్సరము గ్రాంటుగా యిస్తున్నది. ఈ అవసరం నిమిత్తమయి 1968-69 సంవత్సరానికి బడ్జెటులో రూ. 10,69,700 లు కేటాయించబడింది.

మురికిపేటల బాగుసేత పథకం:—మురికిపేటల బాగుసేతల అభివృద్ధి పథకం కేంద్ర ప్రతిపాదితపథకం. ఈపథకం 87½% మేరకు కేంద్ర సహాయానికి అర్హతకలిగి

వున్నది. (1966 ఏప్రిల్ 1 వ తేదీనుండి కేంద్ర ఋణం 50 %, కేంద్ర సబ్సిడీ 37 %, మిగతా 12½ % రాష్ట్ర ప్రభుత్వము లేక సంబంధించిన స్థానికసంస్థ భరించవలసి వుంటుంది). 1967-68 లో, భారత ప్రభుత్వం మురికిపేటల బాగుసేత పథకం కోసం కేంద్ర సహాయంక్రింద రూ 38.50 లక్షలు ఋణాల క్రింద రూ. 22 00 లక్షలు, గ్రాంట్లక్రింద రూ. 16.5 లక్షలు) మంజూరు చేసినట్లు తెలియజేసింది. హైదరాబాదు మునిసిపలు కార్పొరేషను, మునిసిపాలిటీల బకాయి పథకాలకు, క్రొత్త పథకాలకు ఋణాలు, గ్రాంట్లు విడుదలచేయడంకోసం వినియోగించేందుకు యీ మొత్తం ఉద్దేశించబడింది.

హైదరాబాదు మునిసిపలు కార్పొరేషను, మునిసిపాలిటీలకు సంబంధించిన యీ క్రింది మురికిపేటల బాగుసేత పథకాలు పూర్తి చేయబడినాయి :

హైదరాబాదు మునిసిపలు కార్పొరేషను :

1. ఖైరతాబాదు మురికిపేట బాగుసేత పథకం.
2. బాగ్ అంబర్ పేట బాగుసేత పథకం.
3. చాదర్ ఘాట్ మురికిపేట బాగుసేత పథకం.

మునిసిపాలిటీలు :

1. విజయవాడ మునిసిపాలిటీకి చెందిన ముత్యాలంపాడు పథకం, గిరిపురం బాడవ, ఉడ్ పేట పథకాలు.
2. గుంటూరు మునిసిపాలిటీకి చెందిన పాతగుంటూరు పథకం. ఇస్రాయెల్ పేట పథకం.
3. తెనాలి మునిసిపాలిటీకి చెందిన నరేంద్రదేవ్ కాలనీ పథకం.

ఏలూరు మునిసిపాలిటీకి చెందిన కబాడిగుడెం పథకం అమలులో వున్నది. నిజామాబాద్ మునిసిపాలిటీ, భీమవరం మునిసిపాలిటీలు మురికి పేటల బాగుసేత పథకాలను రూపొందించుకున్నాయి. విజయవాడ మునిసిపాలిటీ కస్తూరిబాయి మురికిపేట బాగుసేత పథకం, కుమ్మారికుంట మురికిపేట బాగుసేత పథకం రూపొందించింది. వాటిని ఈ సంవత్సరంలో చేపట్టడానికి సంకల్పించబడుతున్నది.

పట్టణ ప్రణాళిక మండలి, విశాఖపట్టణం

విశాఖపట్టణం. దాని పరిసర ప్రాంతాలు శీఘ్రగతిని అభివృద్ధి చెందుతున్నాయి. అందుచేత వాటి అభివృద్ధిని ప్రణాళికాబద్ధంగాను, క్రమమైన రీతిలోను సాగించడం ఎంతో అవసరమై వున్నది. ఇందుకు సాంకేతికసహాయం,

AGRICULTURE DEMAND 1968-69

SPEAKER SIR,

The budget estimate of 1969-69 Provides for a gross demand of Rs. 623.955 lakhs under revenue account for agriculture, of which Rs. 256.60 lakhs is under plan and Rs. 367.355 lakhs is under non-Plan.

Agricultural Production:

In the context of a rapidly growing population and an overall deficit of foodgrains, the problem of raising substantially the existing levels of agricultural production which are among the lowest in the world, is of crucial importance. The introduction of High Yielding Varieties which are capable of taking higher dose of fertilisers and giving higher yields, may be viewed as a significant break-through in this context. This new farm strategy of Agricultural Development holds a promise for the future for securing substantial increase in food out-put, provided the production in puts and credit facilities keep pace with the increasing demands.

With the execution of various developmental programmes during the year 1966-67, an additional foodgrains production potential of 6.08 lakh tonnes was created over the base level foodgrains production level of 78 43 lakh tonnes in 1965 66. During the year 1967-68, despite long spell of drought for about a month in August September during kharif season and the failure of the North-East Monsoon rains in the coastal districts, the results have been encouraging and it is estimated that an additional food grains production potential of 6.34 lakh tonnes would be created. The programme for the year 1968-69 envisages creation of 6.23 lakh tonnes of additional production of foodgrains exclusively for the various developmental programmes to be implemented by the Department of Agriculture.

High Yielding Varieties Programme:

High Yielding Varieties Programme of food crops was introduced for the first time during the year 1966 67. It involves skilful application of inputs especially fertilisers and pest control measures, the application of which has to be done judiciously making use of modern science and technology. Unlike traditional varieties, the High Yielding Varieties absorb more nutrients and give high yields. It has been demonstrated that by growing High Yielding Varieties, it is possible to get a yield of 8 to 10 tonnes of grain per hectare in a year. I. R. S. rice which was introduced in this country from Phillipines in the rabi season of 1966-67 and described as 'Wonder Rice' is becoming increasingly popular with the farmers of the State. Under ideal management, this variety has given a record net yield of 52 5 quintals or 5.25 tonnes of paddy grain per acre in khariff season of 1967-68 in the holding of Sri Lakshmikantha Reddy of Sirampallay village of Nizamabad district. It is programmed to cover more than 2 lakh acres by this variety before the end of 1967-68 rabi season. During 1968-69, it is expected to cover an area of 7 lakh acres with this variety.

Under the High Yielding Varieties Programme, this State expects to cover 29.00 lakh acres by 1970-71 of which rice will account for [illegible] lakh acres, Hybrid Jowar 5.00 lakh acres, Hybrid Bajra 2.00

lakh acres and Hybrid Maize 1 00 lakh acres. The additional production potential of foodgrains that would be created by the High Yielding Varieties alone will be about 18 lakh tonnes, out of the total of 33.80 lakh tonnes targetted to be achieved under all programmes by the end of Fourth plan. During 1968-69, the programme uuder all High Yie ding Varieties is to cover 20.25 lakh acres. Of this rice accounts for 15 lakh acres, Hybrid Jowar 3 lakh acres, Hybrid Bajra 1.50 lakh acres and Hybrid Maize 0.75 lakh acres. To ensure success of this programme, the inputs namely, seeds, fertilisers, pesticides, and credit, etc , will be made available to the farmers in time. Special allotment of fertilisers for this programme has also been made by the Government of India

Seed Farms:

With a view to make the State self-sufficient regarding the supply of foundation seed, the Department has established 31 large sized State Seed Multiplication Farms in various districts for the production of foundation seed over an area of 6,214 acres, (i e., 3'46 wet and 3,05) acres dry) after closing down the small sized uneconomical and leased farms during 1967-68. These are under various statages of development.

Multiplication and distribution of improved seeds of food grain crops :

Good seed offers scope for stepping up production by 10 to 15 per cent. The Department is, therefore, undertaking adequate measures to ensure timely supply of pure and viable seed in required quantities to the ryots. Besides undertaking multiplication of foundation seed on State Seed Multiplication Farms, the Department also encourages the Registered Seed Growers for multiplication of foundation seed on their holdings under the technical supervision of the Departmental staff.

During the year 1967-68, the Department has programmed to distribute 22,650 tonnes of High yielding varieties of paddy, Hybrid Maize, Jowar and Bajra and 22,725 tonnes of seed under normal improved varieties of paddv, millets and pulses. The programme under normal improved varieties envisages coverage of new as well as old areas. For the year 1968 69, there is a programme to make available 24,450 tonnes of seed under High yeilding varietses programme and 7,470 tines of seed undernormal improved varies food grains crops.

Seed Stores :

In order to make the food production programme a success, it is essential to supply improved seed; pesticides, improved agricultural implements and fertilisers at vantage points to cultivators. Keeping this in view, it was programmed to construct one seed store at each block. So far 422 such seed stores have been constructed and remaining 5 seed stores are under under various stages of completion and the construction work will be over by 31 March 1968. Besides these, it has been programmed to construct seed stores on each large sized eeed farm for storing foundation seed, implements, etc., and so far 14 such seed stores have been constructed During 1967-68, 5 seed stores are under construction and 7 seed stores will be constructed during 1968-69.

So far 60 Agricultural Officers and Block Development Officers, 152 Agricultural Extension Officers, 21 Assistant Agricultural Engineers and 64 Agricultural Engineering Supervisors have undergone training at the Centre.

There is also need to improve the knowledge and efficiency of the village level field staff of the Agriculture and Panchayati Raj Departments in the handling of Different types of plant protection appliances during large scale pest attacks. This category of staff should be well acquainted with the operational details and maintenance of sprayers and dusters used in pest control in their tracts For this purpose, the Plant Protection Training Centre, Hyderabad conducts training programme at district headquarters also. So far 5 districts, viz, Mahboobnagar, Warangal, Karimnagar, Nalgonda and Medak were covered and in these 5 districts a total number of 184 village level workers, 110 fieldmen 57 kamgars and maistries and 12 Engineering Operating staff were trained in the handling of Plant Protection equipment.

During 1968-69, the programme is to train 50 officers and 120 Assistants. In addition, short training courses on specific subjects of Plant Protection will be held for the benefit of the Agricultural Extension Officers, Gramsevaks and field staff of the Department and about 300 subordinates will be trained under this training programme.

Centrally sponsored schemes under plant protection:

(a) Control of pest and disease epidemics.—One of the serious crop pests in Andhra Pradesh which occurs in epidemic form is the Red Hairy Caterpillar on Groundnut. The pest occurs at all stages of the crop from the seedling right upto the pod formation stage. If not checked and controlled in time, the pest assumes very serious epidemic form devastating takhs of acres of groundnut crop. Caterpillars which are hairy appear in millions and swarm from field to field and village to village. It is not possible for a single cultivator or group of cultivators to control the pest· Therefore, control measures must be organised on a large scale, under a single agency on a campaign basis.

During 1966-67, the Centrall sponsored pilot project for control of pest epidemics was sanctioned in Andhra Pradesh at a cost of Rs. 3.00 lakhs. The scheme was successfully implemented against the Red Hairy Caterpillar on groundnut on 60,000 acres. As a result of the operation during 1966-67, the pest epidemic was controlled in many places in time and crops were saved.

(b) Rat Eradication.—The Government of India have allocated Rs. 3.60 lakhs for rat eradication scheme for the year 1967-68 envisaging control operations over 1.7 million acres covering all the districts in the State.

Intensive agricultural district programme in West Godavari district:

The Intensive Agricultural District Programme in the West Godavari district has been in operation in the State for over seven years. It envisages supply of inputs like improved seeds, fertilisers, pesticides, and credit to farmers based on the individual production plans besides providing technical advice to the farmers through a package approach. The fertiliser recommendations to the various

Establishment of Andhra Pradesh State Seed Corporation :

Use of pure and viable seed ensures healthy crop growth. In order to achieve this, the farmers should be supplied with certified seed and there is urgent need to cover appreciable area with such pure and viable seed. The working group constituted by the Government of India have considered favourably the proposals for the establishment of Seed Corporation at the State level to deal with certified seed of major crops, In pursuance of this decision. a scheme for the establishment of Andhra Pradesh State Seed Corporation has been drawn up on the lines indicated in the model scheme furnished by the Govt. of India and a token provision of Rs. 2.30 lakhs is tentively provided for 1968-69.

Supply position of fertilisers :

During 1967-68, it has been programmed to distribute a quantity of 19 lakh tonnes of Nitrogenons fertilisers in terms of Ammonium Sulphate. Against this, Government of India have alloted 7.93 lakhs tonnes and so far a quantity of 5 57 lakh tonnes in terms of ammonium sulphate has already been supplied to this State upto the end of 31st December 1967 The balance also is expected to be received during the last quarter of the the financial year. The supply position being very satisfactory the procedure for distribution of fertilisers have been liberalised Under the liberalised procedures of nitrogenous fertilisers, the State quota from pool fertilisers is earmarked to co-operative and private traders including manure mixising firms, in the radio of 70 : 30. All distribution agencies are permitted to distribute the fertilisers freely to the farmers without any permits. During this year, a quantity of 5,9?,637 tonnes in terms of Ammonium Sulphate was distributed to the farmers including a quantity of 3?.715 tonnes made available by the Fertiliser Corporation of India, from the 50% free sales. This is a very sizeable quantity when compared to the quality of 3,31,645 tonnes of Ammonium Sulphate distributed during the corresponding period of the previous year. During 1968-69, an ambitious programme to distribute 11.5 lakh tonnes of nitrogenous fertilisers in terms of Ammonium Sulphate is envisaged. It is hoped that the Government of India would supply our entire fertiliser requirements.

Plant Protection :

During the Fourth Plan period, it is programmed to cover an area of 150 lakh acres under Plant protection measure. which will be nearly 50% of the total cultivated area. The targetted coverage was 0 lakh acres during 1966-67 and 90 lakh acres during 196 -68 during 968 69 the targetted area is 110 lakh acres.

Plant Protection Training Centre, Hyderabad:

With the financial assistance of the Government of India, the Government of Andhra Pradesh have established a Plant Protection Training Centre at Hyderabad in February 1966. for imparting training to the officers and Assistants of Agriculture and Panchayat Raj Departments. In this training. emphasis is laid on improving their practical knowledge, skill and competence in Plant Protection.

crops are based on the soil analysis carried out at the soil testing laboratory at Tadepalligudem which has been especially established for the purpose The success of the programme can be seen from the result of crop cutting experiments of rice which showed an increase of 28% over the base line production, and in respect of other crops, the increase in yeld ranged from 16 to 33%. By the end of the Fourth Plan period, the level of rice production in the I. A. D. P. is programmed to be increased by 40%.

I. A. A Programme and intensive dry farming scheme:

The Intensive Agricultural Area Programme popularly known as Modified Package Programme which has been introduced from the khariff season of 1963 is continued during the Fourth Plan period also. The programme covers 117 redelimited blocks in the districts of East Godavari, Guntür, Nellore, Kurnool, Chittoor, Krishna, Nizamabad, Warangal, Karimnagar, and Mababoobnagar, covering an area of nearly 58.8 lakh acres. This programme envisages provision of inputs like seeds, fertilisers, pesticides credit, etc , to the farmers based on simple crop production plans, besides recommending technical advice including package of practices to be adopted in the production of crops.

Under the Modified Package Scheme, the following incentives are given to the farmers:

(i) A sum of Rs. 1,500 per samithi block towards the cost of laying composite demonstration plots, large scale demonstration plots and manurial observation plots at the rate of Rs. 30 per each plot.

(ii) Rs. 100 per samithi block towards the cost of supply of farmer's requisites for the scientific demonstration plots.

(iii) Rs. 250 per samithi block towards the cost of prizes to be awarded to villages which exceed the production target.

(iv) Rs. 450 to each samithi block towards the cost of hand operated plant protection equipment and implements etc,

The crop cutting experiments conducted in the intensive Agricultural Areas have revealed an increase of 17 to 21% in rice production. Under Intensive Dry Farming Programmes, intensive cultivation of major millets, ragi, jowar and pulses (other than Bengal gram) cotton and groundnut have been introduced from rabi 1963 in 27 redelimited blocks of Anantapur and Adilabad districts The following Dry Farming Practices have been evolved for adoption in areas of deficient rainfall on the basis of considerable experimentation:

(a) Field bunding.

(b) Levelling.

(c) Contour cultivation.

(d) Strip cropping and mixed cropping.

(e) Deep ploughing (once in three years).

(f) Application of Farm Yard Manure (Five cart loads per acre, if possible, annually).

(g) Line sowing.

(h) Wider spacing by dibbling and lower seed rate.

(i) Interculture and weeding.

Results of the demonstration plots in these two districts during 1966–67 have shown an increase in the yield of dry crops upto 15.5%. The programme is proposed to be continued in 1968–69 also.

Centrally Sponsored Scheme of Multi-Crop. Demonstrations :

At the instance of the Government of India, Multi-crop Demonstration Scheme is being implemented from 1967–68. The object of the scheme is to put available water resources to the best use by cultivating two or three short duration crops in areas where at present one or two crops are grown. The scheme aims at increasing the crop production ultimately by covering the entire irrigated area with multiple cropping.

It is programmed to lay 300 three-crop demonstration plots during 1967–68 and by the end of Fourth Plan period, 1500 demonstration plots will be laid. Of these 2/5th are expected to be under the High Yielding Varieties and 3/5th under the improved varieties in the I. A. D. P., and I. A. A. P., districts of the State During 1968-69, 400 demonstration plots will be laid.

In the scheme. there is a provision to pay subsidy upto 50% of the cost of the demonstrations. The subsidy is limited to Rs. 750 in the case of high yielding varieties and Rs. 440 in the case of improved varieties.

SPECIAL DEVELOPMENT PROGRAMMES (COMMERCIAL CROPS).

(a) Cotton:

Cotton is one of the important commercial crops of the State occupying about 9 lakh acres. The base level production at the begining of Fourth Plan was 1.81 lakh bales and it is proposed to achieve a total production level of 2.92 lakhs bales by the end of the Fourth Plan.

During 1967-68, an additional production of 22,200 bales is anticipated to be achieved and during 1968–69, it is proposed to achieve an additional production of 22,200 bales by undertaking the following schemes :

(i) Co ordinated Cotton Development Scheme.—This is the basic cotton development scheme which was taken up from Third Plan. Under this scheme, seed multiplication and general development of cotton is takeg up. During each year of the Fourth Plan, it is proposed to replace 3.00 lakh acres of cotton area with improved seed to maintain the purity. For this purpose it is programmed to purchase and distribute 30,000 quintals of seed. As a part of this scheme, it is also proposed to cover 7.500 acres under irrigated cotton under Tungabhadra Project Area.

(ii) Production of Sea-Island Cotton.—There is an acute shortage in this country of superior long staple cotton with staple length

of 1-1/16" and above. Every year nearly 8 lakh bales of long staple. cotton are imported from countries like U. S. A., Egypt, etc., at a cost of nearly 50 crores of rupees. To attain self-sufficiency in long staple cotton, cultivation of sea-island or Andrews Cotton which has a staple length of 1.3" and which can spin 80 to 100 counts, has been taken up successfully under Tungabhadra Project of Kurnool district. Yields of 500 kgs. per acre, giving a net profit of Rs. 1,000 have been obtained. Durning 1967-68, an area of 650 acres was brought under this variety and exploratory trials for its cultivation in the red soils of Tungabhadra Project, H L. C. area in Anantapur district were also taken up. During 1968-69, these exploratory trials will be extended to Mahaboobnagar district also.

(iii) P. 216 F. Cotton in Rice fallows.—P. 216 F. Cotton is a superior medium staple cotton with a staple length of 0.93" ginning percentage of 33 and spinning up to 36 counts. It has made a successful entry in the Krishna Delta and is also spreading into Godavari Delta. During 1967 68, an area of 82,000 acres is programmed to be covered and during 1968-69, it is proposed to cover 1.00 lakh acres.

(iv) Package Scheme for Rainfed Cotton in Adilabad and Guntur districts —The scheme is proposed to be implemented in 30,000 acres, in Adilabad district and 5,000 acres in Guntur district. This is included as a part of the Centrally Sponsored Scheme for maximising cotton production in areas of assured water supply.

(v) Scheme for the production of Nucleus and Foundation Seed.—To produce nucleus and foundation seed of improved varieties of cotton, 10.50 acres of nucleus stage seed farms and 110 acres of foundation stage seed farms are organised every year under centrally sponsored scheme.

(vi) Scheme for carrying out demonstration of Intensified Plant Protection measures on Cotton.—In the meeting of the Cotton Development and Research Workers held under the Chairmanship of Sri A. S. Shinde, Minister of State at Delhi, on 5th May 1967, it was reported that there was progressive increase in the yield of cotton when it was given upto 6 sprayings including prophylactic and other control measures adopted at pest incidence. The increase was very spectacular resulting in considerable net gain to the cultivators. In order to convince the growers that such high yield can be obtained in their own fields also, if the full plant protection measures are adopted, it is proposed to carry out large scale demonstrations. The maximum recommended dose of fertilisers would be applied by the grower at his own cost while the cost of plant protection chemicals would be met in full by the Government of India. Plant protection chemicals worth Rs. 100 per acre in the case of irrigated crops and Rs. 50 per acre in case of rainfed crops would be supplied free to the growers through departmental depots. A plant protection schedule of eight sprayings would be adopted on the irrigated cotton and four sprayings on rainfed cotton crop. The size of each plot would be 50 acres or less according to availability. Fifteen plots for each of irrigated and rainfed cotton are allotted for our State for 1968-69 and they will be arranged in different divisions in the State.

With all the above intensive and extensive measures, it is proposed to create an additional production potential of 22,200 bales during 1968-69.

(b) *Mesta* :

The area under Mesta was 2.40 lakh acres with a production of 4.90 lakh bales at the end of the Third Plan. Now in the Fourth Plan, it is proposed to increase the production by 1.10 lakh bales by adopting intensive agricultural practices such as (i) distribution of AMV. 1. improved seed of Mesta· (ii) Soil Fertilisation with Ammonium Sulphate at 20 lbs. N. per acre; and (iii) foliar spraying of Urea at 10 kgs. per acre. The programme in 1967-68 envisages an additional production of 6,500 bales and the target fixed for 1968-69 is 13 500 bales.

(*c*) *Jute* :

Bengal Jute is not cultivated in Andhra Pradesh. The local mills import 60 to 70 thousand bales of Jute fibre from outside the State for use along with Mesta fibre for the production of hessian, etc., Mesta and Jute fibres are mixed in the ratio of 7.3 in the manufacture of hessian and other products. Experience has shown that it is possible to grow Bengal Jute successfully under rainfed conditions in Srikakulam and Visakhapatnam districts. Already during 1967-68, an area of 2,030 acres was brought under this crop with success. Based on the experience gained, if is programmed to cover an area of 6,000 acres in 1968-69.

(*d*) *Oil-seeds* :

Andhra Pradesh ranks first in area and production of castor, 3rd in groundnut and 5th in respect of sesamum.

During the Fourth Plan period, it has been envisaged to produce an additional quantity of 4 50 lakh tonnes of oil-seeds raising the total production from 10 78 lakh tonnes at the end of Third Plan period to 15 28 lakh tonnes by 1970-71. The additional production of oil-seeds programmed to be achieved during 1968-69 is 2,58,375 tonnes while a target of 1,44,375 tonnes of additional production has been fixed for 1967-68. This additional production is programmed to be achieved by implementing various intensive cultivation programmes in which package programmes play a majaor role. Two new strains, one groundnut (Asiriya Mwitunde) and the other in castor (Short duration mutant of Castor HC. 66) have been introduced which are expected to give a new fillip to the programme.

(i) Groundnut.— Asiriya Mwitunde, an African variety was introduced in this coutry during 1966-67. This variety gives more oil and yield than the indigenous varieties. During 1967-68, an area of nearly 2,834 acres has been covered with this variety. Even under rainfed conditions, yields of nearly 12 quintals per acre have been recorded against the State average yield of about 3.5 quintals with the indigenous varieties· There is a programme to cover about 6,000 acres with this variety during 1968-69·

(ii) Castor.—A short duration mutant from H. C. castor variety has been evolved at the Regional Research Centre PIRCOM,

Rajendranagar and a programme for the multiplication of this variety has been taken up during 1967-68 The chief merits of this variety are that it has a short duration of 4 to 5 months as compared to 8 months duration of the existing varieties. Nevertheless, it has been found to give a yield of 7 quintals per acre under rainfed conditions. Yields upto 15 quintals per acre were also recorded in Rabi season. During 1968-69, it has been programmed to cover nearly 2,000 acres with this new castor variety. Scientists are very optimistic about the future of this vatiety, which is likely to regain for the country the first place in the world castor market which has been recently lost to Brazil.

(e) Tobacco:

Tobacco is one of the important commercial crops of the State. Andhra Pradesh contributes about 96% of the total exports on flue cured virginia tobacco from the country. Besides F. C. V. Tobacco, Andhra Pradesh Produces exportable types of country Tobacco and White Burley. The quality of tobacco produced and exported generally compared favourably with the tobacco produced in other coountries.

Flue cured virginia tobacco is mostly produced in the Guntur-Godavari Belt and its neighbouring districts over an area of 3 lakh acres.

The production in recent years has increased from 160 million pounds to about 220 million pounds and by the end of 1970-71, it is expected that the target of 250 million pounds would be reached.

During the year 1968-69, it is envisaged to create an additional production potential of 12·5 million pounds of F. C. V. tobacco. In order to achieve this target, the following programmes are implemented:

(i) Tobacco Extension Scheme:— The scheme is in operation Guntur, Krishna, West Godavari and East Godavari districts. The object of the scheme is to take up propaganda and demonstration work and also to educate the cultivators on scientific lines of tobacco cultivation and methods of harvesting, curing, handling and grading and also to effectively persuade them to grow suitable type of tobacco based on soil type.

(ii) Centrally Sponsored Scheme for Development of Exportaf ble Varieties of Tobacco:— At the instance of the Government o- India, the Centrally Sponsored Scheme for development of exportable varieties of tobacco in the light red soils of Kurnool and Nellore districts was introduced during 1966-67 with a view to increasing the production of F.C.V. Tobacca in the State and an area of 489 acres was covered. Subsidies on seedlings and pesticides upto 50% of the cost subject to a maximum of Rs. 20 per acre on each item were provided to the tobacco growers under this scheme. Besides this, a loan amount of Rs. 5,000 including a subsidy of Rs. 1,000 is also provided for the ryots under the scheme, towards construction of barn for every 10 acres and also a loan amount of Rs. 5,000 including a subsidy of Rs. 1,250 is provided for the ryots towards digging of wells for every 8 to 10 acres.

During 1967-68, the Government have sanctioned the scheme for implementation in Kurnool, Nellore, East and West Godavari districts in an area of 5,000 acres. Besides this, exploratory trails are laid out in the districts of Srikakulam, Visakhapatnam, Krishna and Guntur to see if the soils are suitable for the growing of F.C.V. tobacco so that the cultivation may be extended to the aforesaid coastal districts.

During 1968-69, a target of additional 5,000 acres is fixed for coverage under F.C.V. Tobacco in the light and red soil areas

(f) Sugarcane :

Sugarcane Development Scheme is in operation in the State with a view to improving the per acre yield of cane in the 29th cane growing taluks of the 8 selected districts of the State.

The target of additional production for the Fourth Plan is fixed at 15 lakh tonnes of Sugarcane to be produced over an area of 2.70 lakh acres by raising per acre yield of cane from 31.16 tonnes to 36.84 tonnes. The main emphasis in the scheme is on improving the irrigation facilities for sugarcane, as most of the areas under this crop are exposed to severe conditions of drought between March and July of each year. To ensure adequate irrigation during this period, it is envisaged in the scheme to encourage sinking of 12,280 surface wells and filter points in the plan period. Out of the targetted number of 12,286 wells, 10,522 wells are proposed to be sunk in the Sugar Factory Zones.

During the year 1968-69, it is proposed to create an additional production potential of 3.0 lakh tonnes of cane by intensive cane development work.

The Revised Sugar Policy and the Cane Price payable to the Cane Gr wers:— The revised Sugar Policy announced by the Government of India for the crushing season 1968-69 permits the Sugar Millers to sell 40% of their produce in the free market, subject to the condition that a quantity of 13 lakh tonnes of sugar will be taken over by the Government of India for distribution at controlled price. The purpose of allowing the sugar millers to sell 40% of their production in the open market is to enable them to compete with gur and Khandasari Manufacturers for the purchase of cane.

The Government of India have fixed the minimum cane price to be paid by the sugar factories in the State during 1967-68 season at Rs. 73.63 per metric tonne. In view of the partial decontrol of sugar, this Government have advised the sugar factories in the Co-operative Sector and the Nizam Sugar Factory to pay a price of Rs. 110 per metric tonne for this season. Most of the sugar factories in the private sector have also agreed to fall in line and pay this price for cane.

With the factories agreeing to pay a higher price as mentioned above, almost all the sugar factories are having fairly normal supplies of cane, and upto the end of December 1967, a total quantity of 5,54,496 tonnes of cane was crushed by the nineteen (19) Sugar Factories in the State as against 4,47,892 tonnes crushed during the

same period of last year. The season is expected to close with a total crush of 22 lakh tonnes of cane as against 16 lakh tonnes crushed in the previous year.

(g) Horticulture:

(i) Integrated Grape Development Scheme in Andhra Pradesh :—The area under Grape cultivation in Andhra Pradesh, particularly round about Hyderabad, is incresing rapidly. The most popularly grown variety is the "Anab-e-Shahi". On account of huge production under this single variety, the economic return for "Anab-e-Shahi" grapes is likely to decrease in the peak season. In view of this, the Department of Agriculture has recommended to the growers another good variety namely "Thompson Seedless".

Besides undertaking advisory work on the layout, planting, manuring, pruning, harvesting, packing, etc., a few research trials were also under taken in grower' fields on the use of Gibbarellic Acid in improving the quality of grapes, on pruning and other cultural operations. Besides personal advice given to the Grape Growers on the spot, advice on monthly pruning and plant protection operations are being issued by the Grape Adviser.

(ii) Cocoa Development Scheme:—Cocoa is both a beverage and a food crop. It is used for manufactering choclates, cocoa power, cocoa butter, etc. The shells of the beans are used as cattle feed or manure. Though introduced in India about 150 years ago, it is of recent origin in Andhra Pradesh. The performance of cocoa is reported to be very encouraging in Andhra Pradesh and also the produce is said to be of very good quality. The development of cocoa in Andhra Pradesh has been taken up as this new crop is of great importance as a foreign exchange earner and there are potentialities for the development of this crop in this State.

At present, cocoa products are being imported into our country and this scheme is intened to explore the possibilities of development of cocoa in the State, with a view to minimise the imports and if need be to export to other centres. For studying the performance of cocoa in Andhra Pradesh, a special development scheme was sanctioned in the year 1965 and the station was located at Sirigiddalapadu near Rampachodavaram an agency tract of East Godavari district.

Two types of Forestero variety of cocoa have been planted for study and so far 7,648 seedlings have been planted since 1st April 1967 in an area of 19.42 acres.

MINOR IRRIGATION ;

State Tube Well Scheme :—Under this schme, power drills and handboring sets are supplied to farmers on hire for sinking tubewells. There are 38 power drills with the department including a good number of old drills which have served their life period and need replacement. The demand for power drills is great 746 bores were programmed to be drilled during 1967-68 and a target of 746 bores is fixed for the year 1968-69.

Deepening of Wells :—There are certain taluks in Rayalaseema and Telangana districts where druoght is a chronic feature. The rainfall being low and substrata being low and rocky, the chances of forming tanks or installation of deep tube-wells for exploitation of underground water are very remote. The only measure that can be thought of for affording permanent relief to the people of these areas is deepening of open wells by rock blasting. There are 28 rock blasting units with the department for use on these areas. 336 wells are programmed to be deepened during 1967–68 and a target of 396 wells is proposed for 1968–69.

Soil Conservation on Agricultural Lands :

Dry lands are generally slopy and vulnerable to soil erosion losses. Large parts of these lands are subject to intensive rainfall particularly during the period when there is no crap on land. In view of the undulating surface and absence of vegetative cover during the crucial rainfall period, these lands are exposed to soil and water losses. Further this rainwater instead of becoming useful for crop production is wasted and lost as run-off. Along with the run-off water, the productive top soil is washed away depleting the nutrients of the soils. These water and soil losses can be prevented through systematic soil conservation programmes. It is therefore proposed to cover 4.00 lakh acres of agricultural lands under soil conservation programmes during the Fourth Five-Year Plan.

It is proposed to cover 0 65 lakh acres under soil conservation measures during 1967–58 and the programme for 1968–69 is to cover 0.95 lakh acres by utilising the assistance of land mortgage bank loan scheme.

Land and Ayacut Development in Nagarjunasagar Project :

The main object of the scheme is to reclaim the localised lands in the ayacut area under Nagarjunasagar Project with machinery. It was programmed to take up the levelling work with the machinery in those lands having slope of more than 2%. It. was estimated that 230 machines would be required for this work. The Department has imported 101 bulldozers (including 5 graders) so far. A target of 15,250 acres was fixed for this year and during 1968–69 it is estimated that an area of 24,000 acres may be reclaimed with the existing Machinery.

The Andh a Pradesh State Agro-Industries Corporation Ltd.

It has been decided to set up an Agro-Industries Corporation in the State in order to accelerate the development of Agriculture and

to ensure supply of various inputs, like farm machinery and improved agricultural implements etc., to the farmers. This Corporation would undertake provision of credit facilities besides organising proper sales and service facilities for farm machinery. All the agricultural engineering activities of the State are proposed to be transferred to this Corporation.

The Corporation has been registered on 5th March 1968 with an authorised capital of Rs. 2 crores shared between the State Government and the Central Government in the ratio of 51:49 respectively.

Farmers' Forum :

The farmers' forum is a voluntary organisation established now at village level and ultimately linked up at District and State levels. The farmers' forum is an effective link between the farmers of the village and the technical departments. In a village all the farmers join in the forum for effective participation in the Agricultural Development activities which include better utilisation of various production inputs like water, seeds, fertilizers, Plant Protection and also in the techniques of cultivation of high yielding varieties of food and commercial crops. This farmer's forum ultimately promotes their general economic growth by adoption of the new concepts and techniques of scientific development.

The programme for establishing the Farmers' Forum has been started during the year 1967-68 and so far these forums have been established in 1440 villages. It is proposed to cover the remaining villages in the following years and thus create a strong farmers' organisation to deal with agricultural problems in the State.

Reorganisation of the District Administration :

The Government considered that if a single authority is created and entrusted with the responsibility at the District level for the fulfilment of the targets of economic growth of the district better results can be achieved.

The Government have accordingly ordered that there shall be a Zilla Development Board for each district with the District Collector as Chairman and the Chairman Zilla Parishad as member. The Collector is now vested with certaint functions and powers exercised by Heads of Departments for proper execution of the programmes. The Government have also constituted a State Development Board to review the work periodically once a quarter and finally to furnish a

review annually on the economic growth achieved in each District to Government.

With the present change over at the District level a Deputy Director of Agriculture is appointed for each District to work as Personal Assistant to the District Collector for assisting him in agricultural development in each District and other officers of the Department in the district have been brought under the control of the District Collector.

Andhra Pradesh Agricultural University :

The Andhra Pradesh Agricultural University has decided to introduce Post-Graduate Course leading to the award of M. Sc. degree in the subject of Foods and Nutrition in the Faculty of Home Science from the beginning of the academic year 1968-69. Steps are being taken to link and extend the Post-Graduate Programme of M. Sc. (Ag.) to the Agricultural Colleges at Bapatla and Tirupathi. Necessary action is being taken to introduce Post Graduate Courses in four more subjects, viz., Anatomy, Physiology, Medicine and Surgery in the Faculty of Veterinary Science.

During the current academic year (1967-68), a Nursery School has been started in the College of Home Science and a new dimension has also been given to the work of the College of Home Science by the decision recently taken by the University to start some short courses for the benefit of adult women in subjects like Foods, Nutrition, Textiles and Clothing and Home Management.

Research :

The Andhra Pradesh Agricultural University assumed responsibility for Agricultural Research in Andhra Pradesh with effect from 1st July 1966, the date on which 41 Research Stations and 104 Schemes with the personnel working therein were transferred from the State Department of Agriculture. Subsequently on 1st May 1967, another 12 Research Schemes and Stations with the personnel working in them were also transferred from the Animal Husbandry Department.

A Research Advisory Council is being set up with Scientists and enlightened farmers to formulate programmes and advise the Uniuersity on problems of farmers. Several co-ordinated schemes in collaboration with the Indian Council of Agricultural Research in important crops of rice, mestā (jute), pulses, Oilseeds, cotton, maize, soil and agronomic practices from part of the University

Research Programme. The student research at Post-graduate level has been dovetailed to the problem oriented research and forms part of the over-all research programme.

Extension :

The Andhra Pradesh Agricultural University contemplates the establishment of Agricultural Extension Service for undertaking extension programmes covering the entire State of Andhra Pradesh. It proposes to extend the schemes on a phased programme. To start with, Extension Pragramme with 4 Subject Matter Specialists and 8 Block Level Extension Officers has been launched in Hyderabad district during 1966-67. With a view to intensify the extension activities under this project, a District Co-ordinating Committee has been formed with the Director of Extension as Chairman. A scheme for extending the extension programme to the district of Chittoor has also been finalised and it is proposed to be implemented during the current year (1967-68) itself. The hundred National Demonstrations allocated by the Indian Council of Agricultural Research were successfully conducted during 1967-68 with encouraging results. A crop calendar is being issued for the benefit of the farming community.

All efforts are being made to integrate teaching, Research and Extension Programmes in this University. In this direction a significant step has been taken in making the Professor in subject the Head of the Department in his field charged with statewide professional responsibility for Teaching, Research and Extension Propgrammes in the other constituent Colleges and Research Stations in the State, in addition to the administrative control of the Department of the College in which he is located.

A Communication Centre is proposed to be established in collaboration with the Ford Foundation, with the main objects of preparing students at both Under graduate and Post-graduate levels on basic elements of Agriculture communications theory and practice covering publications, visual technology etc , finding better methods for enlightening the farmers with the latest developments in Research and publication of outstanding works on agriculture especially those following from Research and other activities.

An integrated Farm Development Scheme was launched covering the entire area of 2,500 acres of land at Rajendranagar under the overall charge of a Farm Development Officer, so that the integrated scheme can serve the Colleges as well as the Research Units adequately and also bringing about greater utilisation of the available land for growing more crops.

Expansion of Co-ordinated Rice Project, Establishment of International Sorghum Project, Expanded Livestock Research Programme and Establishment of Farmers' Training Institute are some of the important projects under active consideration of the University.

డిమాండు నెం. XXVIII-- షెడ్యూల్డు తెగలు. షెడ్యూల్డు కులాలు, ఇతర వెనుకబడిన తరగతుల సంక్షేమం

సభాపతి మహాశయా,

షెడ్యూల్డు తెగలు, షెడ్యూల్డు కులాలు, ఇతర వెనుకబడిన తరగతులు మొదలైనవారి సంక్షేమంకోసం రూ. 5,45,88 400 ల బడ్జెటు డిమాండుకు సభవారి ఆమోదం కోరుతున్నాను. 1967-68 లో ఈ డిమాండుక్రింద రూ. 4,62,82,000 ల మొత్తం కేటాయించబడింది.

1957-58 సం॥ లో సాంఘిక సంక్షేమశాఖ (ఆదివాస సంక్షేమశాఖతో సహా) బడ్జెటులో రూ. 1,78,48,800 లు మాత్రమే కేటాయింపు జరుగగా, ఈనాడది రూ. 54,5,88,400 లకు పెరిగిందని చెప్పడానికి సంతోషిస్తున్నాను. దీనికి అదనంగా సాంఘిక సంక్షేమశాఖకు సంబంధించిన సాంఘిక భద్రతా పథకము. శిశుకగృహాల విషయంలో రూ. 1,09,37,100 ల మొత్తం ఇతర డిమాండులక్రింద అంటే XXXIV, XXVII ల క్రింద వరసగా కేటాయించ బడ్డాయి.

షెడ్యూల్డు కులాలు, ఆర్థికంగా వెనుకబడిన తరగతులవారి సంక్షేమం కోసం, వారి సాంఘిక, ఆర్థిక పరిస్థితులను మెరుగుపర్చేందుకు సాంఘిక సంక్షేమ శాఖ ఈ క్రింది పథకాలను చేపట్టింది :

షెడ్యూల్డుకులాలు, ఆర్థికంగా వెనుకబడిన తరగతులు

పై వర్గాలవారి సంక్షేమం నిమిత్తం 1967-68, 1968-69 సంవత్సరాలకు ప్రణాళిక, ప్రణాళికేతర పథకాలక్రింద మొత్తం బడ్జెటు కేటాయింపు ఈ క్రింది విధంగా వున్నది :

		1967-68	1968-69
		(రూపాయలు లక్షలలో)	
ప్రణాళిక కేటాయింపు			
(కేంద్ర ప్రతిపాదిత పథకాలతోసహా)	....	31 210	34.450
మామూలు కేటాయింపు	....	328.995	375.507

షెడ్యూల్డు కులాలు, ఆర్థికంగా వెనుకబడిన తరగతులవారి అభివృద్ధికోసం ఈ క్రింది పథకాలు అమలు జరుపబడ్డాయి :

ఉపకార వేతనాలు, విద్యాసౌకర్యాలు :

హాస్టలు ఖర్చులు, బోధనా రుసుము, ప్రత్యేక రుసుము, పుస్తకాలు, పలకలు, దుస్తులు వగైరాల కొనుగోలుకుగాను ఈ పథకంక్రింద విద్యార్థులకు ఆర్థిక సహాయం ఇవ్వబడుచున్నది. 1967-68 లో రూ. 124.938 లక్షలు మొత్తం కేటాయించబడింది. ఇందులో రూ. 14.912 లక్షల మొత్తం హరిజన

క్రైస్తవులకోసం సంబంధించి వుంది. 1968-69 సంవత్సరానికి అంతే మొత్తం కేటాయించడానికి సంకల్పించబడింది. ఇందులో హరిజన క్రైస్తవులకోసం రూ. 14,912 లక్షల మొత్తం చేరివున్నది.

దీనికి అదనంగా, కేంద్ర ప్రభుత్వం పోస్టు మెట్రిక్ ఉపకార వేతనాల క్రింద యీ దిగువ తెలిపిన మొత్తాలను సమకూర్చింది. 1967-68 లో ఇంతవరకు ఖర్చయిన మొత్తం ఆ యా అంశాల కెదురుగా చూపబడింది.

వర్గం	1967-68 కేటాయింపులు	1967-68 ఇంత వరకు అయిన వ్యయం	1968-69 కేటాయింపులు	విశేషాంశాలు
	(రూపాయలు లక్షలలో)			
షెడ్యూల్డు కులాలు	28 907	28.457	28.765	విద్యా మంత్రిత్వ శాఖ ఇచ్చిన
వెనుకబడిన తరగతులు	11.898	11.898	7.932	మొత్తంలో 2/3 వంతు కేటాయించబడింది.
మొత్తం.	39.905	40 355	36.697	

కేంద్ర ప్రభుత్వపు ఉపకార వేతనాల మంజూరు విషయంలో కేటాయింపు వున్నా లేకపోయినా ఉపకార వేతనాలకోసం దరఖాస్తు పెట్టుకొన్న అర్హులైన షెడ్యూల్డు కులాల విద్యార్థులందరికి అవి మంజూరు చేయబడతాయి. ఈ కేటాయింపుకు మించి అయ్యే ఖర్చును కేంద్ర ప్రభుత్వ సాంఘిక సంక్షేమశాఖ భరిస్తుంది.

సబ్సిడీ పొందే హాస్టళ్లు :

ఈ హాస్టళ్లు ప్రయివేటు వ్యక్తులు, సంస్థల యాజమాన్యం క్రింద నడపబడుతున్నాయి. నెలకు వాటిలో ఉండే ఒక్కొక్క విద్యార్థికి రూ. 20 ల ప్రకారం 10 నెలలపాటు వీటికి సబ్సిడీ మంజూరు చేయబడుతుంది. తల నూనె, కుంకుడుకాయలు, కుంకుమ మున్నగు వాటికోసం ఈ హాస్టళ్లలో ఉండే విద్యార్థినులకు ఒక రూపాయ అదనంగా ఇవ్వబడుతుంది, సబ్సిడీ పొందుతున్న హాస్టళ్ళు 937 వున్నాయి. వీటిలో 34,113 మంది విద్యార్థులు వున్నారు. ఇందులో 318 బాలికల హాస్టళ్లు వున్నాయి. ఇక్కడ ఉండే బాలికల సంఖ్య 9,269

షెడ్యూల్డు కూలాలు, ఆర్థికంగా వెనుకబడిన తరగతుల విద్యార్థులకు బోర్డింగు గ్రాంట్లు మంజూరుచేసే నిమిత్తం 1967-68 లో రూ. 82.100 లక్షలు కేటాయించబడింది. (ఇందులో రూ. 1.500 లక్షలు ప్రణాళికా కేటాయింపు + రూ. 80.600 లక్షలు మామూలు కేటాయింపు). 1968-69 కి గాను రూ. 87.297 లక్షలు కేటాయించాలని సంకల్పించబడింది. (ఇందులో రూ. 1.500 లక్షలు ప్రణాళికా కేటాయింపు + రూ. .85.797 లక్షలు మామూలు కేటాయింపు). షెడ్యూల్డు కులాలకు బోర్డింగు గ్రాంట్లు మంజూరుక్రింద గత సంవత్సరం కేటాయింపుకన్నా 1968-69 సంవత్సరానికి రూ. 5.197 లక్షల అదనపు మొత్తం కేటాయించడానికి సంకల్పించబడిందని చెప్పడానికి సంతోషిస్తున్నాను.

ప్రభుత్వ హాస్టళ్లు:– వీటికోసం 1967-68 లో రూ. 48 691 లక్షల మొత్తం కేటాయించబడింది (ఇందులో రూ. 3 760 లక్షలు ప్రణాళికా కేటాయింపు + రూ. 44.951 లక్షల మామూలు కేటాయింపు). 1968–69 లో రూ. 52 191 లక్షలు కేటాయించడానికి సంకల్పించబడింది (ఇందులో రూ. 3.750 లక్షలు ప్రణాళికా కేటాయింపు + రూ 48.441 లక్షలు మామూలు కేటాయింపు). ప్రస్తుతం 308 ప్రభుత్వ హాస్టళ్లు వున్నాయి (అందులో 262 బాలురవి, 46 బాలికలవి) వీటిలో మొత్తం 16.651 మంది విద్యార్థులు ఉన్నారు. (14,541 మంది బాలురు, 2,100 మందిబాలికలు) ప్రభుత్వ కళాశాల హాస్టళ్లలోని విద్యార్థుల వయోపరిమితి ఎక్కువగా వున్నందువల్ల 1–3–1968 నుండి రాష్ట్రంలో ఉన్న ఈ హాస్టళ్లన్నింటిలోను నెలకు ఒక్కొక్కరికి భోజనం ఖర్చును రూ. 20 నుండి రూ. 30ల వరకు పెంచడానికి ప్రభుత్వం నిర్ణయించింది. నగరములో చదువుతున్న సుమారు 300 మంది కళాశాల విద్యార్థుల వసతికోసం రూ. 7 లక్షల వ్యయంతో నగరములో ఒక హాస్టలు భవనం నిర్మించడానికి కూడ ప్రభుత్వం నిర్ణయించింది. కళాశాలలలో చదువుతున్న షెడ్యూల్డు కులాల బాలికలకు నగరములో ఒక ప్రత్యేక ప్రభుత్వ హాస్టలు ప్రారంభించబడుతుంది. తిరుపతి విశ్వవిద్యాలయంలో చదువుతున్న షెడ్యూల్డు కులాల కళాశాల విద్యార్థులవసతి కోసం తిరుపతిలో హాస్టలు భవనంకూడ ఒకటి నిర్మాణంలో వున్నది.

సాంఘిక సంక్షేమ పాఠశాలలు:—కేవలం షెడ్యూల్డు కులాలకోసం ఆంధ్ర ప్రాంతంలో 536 సాంఘిక సంక్షేమ పాఠశాలలు వున్నాయి. ఈ పాఠశాలల నిర్వహణ నిమిత్తం 1967-68 లో రూ. 17.184 లక్షల మొత్తం కేటాయించబడింది. 1968–69 లో కూడ అంతే మొత్తం కేటాయించడానికి సంకల్పించబడింది, ఈ పాఠశాలలన్నీ పంచాయతీ సమితుల నియంత్రణ క్రింద ఉన్నాయి.

మధ్యాహ్న భోజనాలు:—ఈ పథకం క్రింద సాంఘిక సంక్షేమ పాఠశాలల్లో చదివే షెడ్యూల్డు కులాల విద్యార్థులందరికి ఒక్కొక్కరికి రోజుకు 20 పైసల చొప్పున మధ్యాహ్న భోజనం పెట్టబడుతున్నది. సాంఘిక సంక్షేమ పాఠశాలల్లో చదివే షెడ్యూల్డు కులాల విద్యార్థులకు రూ. 10 58 లక్షల అంచనా వ్యయంతో 1967-68 లో మధ్యాహ్న భోజనం పెట్టబడింది. 1968–69 లో కూడా అంతే మొత్తం కేటాయించడానికి సంకల్పించబడింది.

ఆర్థికాభ్యున్నతి :— షెడ్యూల్డు కులాలవారిలో సాంకేతిక నైపుణ్యాన్ని కలుగజేసి, జీవనోపాధి కల్పించుకోడానికి తగినట్లుగాచేసే ఉద్దేశంతో వడ్రంగం, దుస్తుల తయారీ, బుట్టలఅల్లకం, తోళ్లకు పదునుపెట్టడం, తోలువస్తువులతయారి వంటి వృత్తులలో శిక్షణ ఇవ్వడంకోసం శిక్షణ-ఉత్పత్తి కేంద్రాలు ఏర్పాటు చేయబడ్డాయి. రాష్ట్రంలో అట్టి కేంద్రాలు 25 వున్నాయి. 1967-68 లో రూ. 3.677 లక్షల మొత్తం కేటాయించబడగా; 1968-69 కి రూ. 4.000 లక్షల మొత్తం ఉద్దేశించబడింది

మంచినీటి బావులు :— షెడ్యూల్డు కులాలవారికి మంచినీటి వసతులు కల్పించడంకోసం 1967-68లో ప్రణాళికేతర పథకాల క్రింద రూ. 3.123 లక్షల మొత్తం కేటాయించబడింది. 1968-69 కి అంతే మొత్తం ఉద్దేశింపబడింది.

ఇళ్ల స్థలాలు, ఇళ్ల నిర్మాణం :— ఈ పథకం క్రింద, అవసరమున్న, పేద హరిజనులకు కుటుంబానికి 5 సెంట్ల చొప్పున ఇళ్ల స్థలాలు ఉచితంగా కేటాయింప బడుతున్నాయి. ఆర్థికంగా వెనుకబడిన తరగతుల వారికి ఇళ్ల స్థలాలలో 10 శాతం ప్రత్యేకించబడింది.

1967-68 లో రూ. 14.00 లక్షలు (షెడ్యూల్డు తెగలకు రూ. 2.00 లక్షలు కలుపుకొని) కేటాయించబడ్డాయి. 1968-69 కి రూ. 40.00 లక్షలు (షెడ్యూల్డు కులాలకు మాత్రమే) కేటాయించడానికి సంకల్పించబడ్డాయి. ఈ కార్యంకోసం గత సంవత్సరపు కేటాయింపుకన్నా ఈ సంవత్సరం రూ. 28.00 లక్షల పెరుగుదల ఉన్నదని చెప్పడానికి సంతోషిస్తున్నాను.

1966-67లో క్రొత్త పథకం ఒకటి ప్రవేశపెట్టబడింది. షెడ్యూల్డు కులాల వారికి కేటాయించిన స్థలాల్లో ఇళ్లువేసుకోడానికిగాను కుటుంబానికి రూ. 50 ల చొప్పున సహాయక గ్రాంటు ఇచ్చేందుకు ఈ పథకం ఉద్దేశిస్తుంది. ది. 6-13-1967 నుండి ఈ గ్రాంటు కుటుంబం ఒక్కంటికి రూ. 200లకు పెంచడం జరిగింది. 1967-68లో రూ. 1 లక్ష ఇందుకు ప్రత్యేకించబడింది. ఈ పథకం 1968-69 లో కూడా కొనసాగించబడుతున్నది.

సాంఘిక, నైతిక సంస్కరణ పథకాలు :— హైదరాబాదు, విజయవాడల లోని వృద్ధులు, అశక్తులైనవారికోసం ఉద్దేశించిన గృహాల నిర్వహణ క్రింద 1967-68 లో రూ. 1.487 లక్షల మొత్తం కేటాయించబడగా, 1968-69 కి రూ. 1.500 లక్షల మొత్తం కేటాయించడానికి సంకల్పించబడింది.

ఈ సంస్థలకు తోడు 1968-69 లో రూ. 0.700 లక్షల అంచనా వ్యయంతో వికలాంగులైన వయోజనులు, పిల్లలకోసం షెల్టర్లు, వర్కుషాపులను ప్రారంభించడానికీ, వృద్ధులు, బలహీనులకోసం సంక్షేమ కార్యక్రమములను ప్రారంభించడానికి సంకల్పించబడింది.

శరణాలయాలు :— హైదరాబాదు, కాకినాడలలోని ప్రభుత్వ శరణాలయాల నిర్వహణ నిమిత్తం 1967-68 సంవత్సరములో రూ. 0.631 లక్షలు కేటాయించబడింది; 1968-69 కి రూ. 0.695 లక్షలు కేటాయింపు సంకల్పించబడింది.

ముఖ్యమైన పథకాలకైన ఖర్చును తెలిపే గణాంక వివరాలు దీనికి అనుబంధించబడినాయి (I అనుబంధం చూడుడు).

షెడ్యూల్డు తెగల సంక్షేమం :

షెడ్యూల్డు తెగలవారి ఆర్థిక పరిస్థితిని మెరుగుపరచి, ఆదివాసి ప్రాంతాలను అభివృద్ధిచేసే నిమిత్తం 1967-68 సంవత్సరంలో కేటాయించబడిన, మరియు 1968-69 లో ఖర్చు చేయడానికి వుద్దేశించిన మొత్తాలు యీ క్రింద తెలియజేయబడినాయి :

		1967-68	1968-69
		(రూపాయలు లక్షలలో)	
ప్రణాళికా పథకాలకు (కేంద్ర ప్రతిపాదిత పథకాలతో చేరి)	...	23.820	47 403
మామూలు పథకాలకు	...	62.597	68.755
	మొత్తం	86.417	116,158

పై కేటాయింపు యీ క్రింది పథకాలను అమలుపరచడానికి వినియోగించబడుతున్నది :

విద్య :—ఆదివాసీ విద్యార్థులకు ఉత్తమమైన విద్యా సౌకర్యాలను కల్పించే నిమిత్తము యీ క్రింద తెలిపినవిధంగా కొన్ని ప్రధానమైన పథకాలు అమలు జరుపబడుతున్నాయి .

1. ఉపకార వేతనాలను యివ్వడం.
2. సహాయం పొందే హాస్టళ్లకు బోర్డింగ్ గ్రాంట్లు మంజూరు చేయడం.
3. బాలబాలికల ప్రభుత్వ హాస్టళ్లను నిర్వహించడం.
4. ఆశ్రమ పాఠశాలలను నిర్వహించడం.
5. ప్రాథమిక సెకండరీ పాఠశాలలను నడపడం.
6. పిల్లలకు పుస్తకాలు, పలకలు, దుస్తులు సరఫరా చేయడం.

ఈ మామూలు కార్యక్రమాలకు అదనంగా విద్యార్థులకు యీ క్రింద తెలిపిన కొన్ని ప్రత్యేక సౌకర్యాలు కల్పించబడ్డాయి :

(ఎ) జాతీయం చేసిన పాఠ్యపుస్తకాలను ఉచితంగా సరఫరా చేయడం.

(బి) కేర్ సంస్థకు సంబంధించిన మధ్యాహ్నభోజన కార్యక్రమాన్ని అన్ని పాఠశాలలలోనూ ప్రవేశపెట్టడం

(సి) విద్యార్థులకు విహారయాత్రా సౌకర్యాలు ఏర్పాటు చేయడం.

(డి) క్రొత్త సబ్సిడీ హాస్టళ్ల గుర్తింపుమీదనున్న నిషేధం తొలగించబడినది; మరియు 50 క్రొత్త సబ్సిడీ హాస్టళ్లు 1967-68 సం. లో గుర్తింపబడినవి.

(ఇ) పారిశ్రామిక శిక్షణ సంస్థలలో ఖాళీచేసిన స్థానాలను సమీకరించడం, ఆదివాసీ విద్యార్థుల అవసరాన్నిబట్టి ఒక సంస్థనుండి మరొక సంస్థకు స్థానాలను బదిలీ చేయడం.

విద్యావిషయక కార్యక్రమాలన్నిటిని అమలుపర్చడంకోసం 1967-68 లో రూ. 48.977 లక్షలు కేటాయించబడగా, 1968-69 లో రూ. 52.133 లక్షలు వినియోగించడానికి తలపెట్టబడింది.

రహదారులు :—ఏజన్సీ ప్రాంతంలోని ఆదివాసులకు రాకపోకల సౌకర్యాలు కల్పించేందుకు 1967-68 లో రూ 8.44 లక్షలు కేటాయించబడగా, 1968-69 లో రూ. 7.20 లక్షలు వినియోగించడానికి ఉద్దేశించబడింది.

ఆంధ్ర ప్రదేశ షెడ్యూల్డు తెగల సహకార ఆర్థిక అభివృద్ధి సంస్థ, విశాఖపట్నం :—1957 లో ఈ సంస్థ నెలకొల్పబడింది. కేవలం అప్పులిచ్చే షావుకారులైన మధ్యస్థ వ్యక్తుల బారినుండి ఆదివాసులను తప్పించడం ద్వారా వారి ఆర్థికస్థితిని మెరుగు పరచడమే ఈ సంస్థయొక్క ప్రధాన లక్ష్యం. ఆదివాసులు సేకరించిన చిన్నతరహా అటవీ సంపదను ఈ సంస్థ కొనుగోలుచేస్తుంది. వారు పండించే వ్యవసాయ సంపదనుకూడా గిట్టుబాటయిన ధరలను చెల్లించడం ద్వారా ఇది కొనుగోలు చేస్తుంది. అంతేగాకుండా, ఆదివాసులకు అవసరమైన ఆహార ధాన్యాలు, వినియోగ సరుకులు, వ్యవసాయ పరికరాలు, ఎరువులు వగైరాలను వారికి ఈ సంస్థ సబబైన రేట్లకు అమ్ముతుంది. ఇవికాక, (ఎ) వాటా మూలధన ఋణాలు (బి) అత్యవసర ఋణాలు, (సి) హామీ ఋణాలువంటి కొన్ని పరపతి సౌకర్యాలనుకూడా ఆదివాసులకు ఈ సంస్థ కల్పిస్తున్నది. 1967-68 లో రాష్ట్ర కేంద్ర రంగాలు రెండింటి క్రింద యీ సంస్థకు సహాయక గ్రాంటుగా రూ. 6.65 లక్షల మొత్తం విడుదల చేయబడింది. కాగా 1968-69 లో సహాయక గ్రాంటుగా రూ. 7.10 లక్షల మొత్తం కేటాయించటానికి సంకల్పించబడింది.

పోడుసాగు :—ఆదివాసులను గిట్టుబాటయిన వ్యవసాయంలో స్థిరపరచే ఉద్దేశ్యంతో విశాఖపట్నంజిల్లా ఆదివాసి ప్రాంతాలలో 100 ఎకరాలమేర ప్రయోగాత్మక పద్ధతిపై 1967-68 లో రూ. 50.000 ల ఖర్చుతో బంగాళాదుంపల సాగు ప్రారంభించబడింది. వీటి ఫలితాలు మిక్కిలి ప్రోత్సాహకరంగా ఉంటున్నాయి. ఆదివాసులు ఈ పథకం మూలంగా ఎక్కువ లాభపడగలరని, ఈ పథకాన్ని విస్తృత స్థాయిలో చేపట్టడానికి చాలా ఆదిమవాసి కుటుంబాలు ముందుకు వస్తున్నాయనికూడా తెలుస్తున్నది.

అంతేగాకుండా, ఆదివాసి ప్రాంతాలలో వ్యవసాయోత్పత్తిని అభివృద్ధి చేయడానికి, నీటిపారుదల వనరులకు త్వరగా అభివృద్ధిచేయవలసిన అవసరం ఎంతైనా ఉన్నది. ఈ లక్ష్యంతో, ఏజన్సీ ప్రాంతాలలో చిన్నతరహా నీటిపారుదల సౌకర్యాల కోసం 1967-68 లో రూ. 1.43 లక్షలమొత్తం కేటాయించబడింది.

స్థిరమైన సాగుపద్ధతులను చేబట్టడానికి, దుక్కిటెద్దులను కొనుగోలు చేయగల స్థితిలో ఆదివాసుల ఆర్థికస్థితి లేనికారణంచేత, దుక్కి టెద్దులను వారికి సరఫరా చేయడంకోసం 1967-68 లో రూ. 0.75 లక్షల మొత్తం కేటాయించబడింది.

పోడుసాగు పద్ధతిని మాన్పించే కార్యక్రమం క్రింద ఆదివాసులు మామూలు వ్యవసాయాన్ని చేపట్టగలందులకు సర్వే. సెటిలుమెంటు, నీటిపారుదల, సేద్యార్హత పనులకుగాను వినియోగించగలందులకై 1968-69 లో రూ. 4.00 లక్షల మొత్తం ఉదేశించబడింది.

ఆదివాసి. సాంస్కృతిక పరిశోధనా శిక్షణసంస్థ, హైదరాబాదు :—

మూడవ ప్రణాళికాకాలంలో హైదరాబాదులో ఈ సంస్థ ఏర్పాటు చేయబడింది. ఆదివాసులలో ఒక్కొక్క తెగను, తెగల వర్గాలను, వారి మూల సమస్యలను, అవసరాలను పరిశీలించడానికి, ప్రస్తుతంఉన్న కార్యక్రమాలను మదింపుచేయుటానికి, వారి సంక్షేమాన్ని సాధించడంలో వారికుండే విలువను నిర్ణయించడానికి, పథకాలను అమలుపరచడంతో చిక్కులేవైనా ఉన్నట్లయితే వాటిని తెలుసుకోవడానికిగాను ఈ సంస్థ ఉదేశించబడింది. వివిధ శాఖాధికార్లు సరియైన అవగాహనతో ఈ పథకాలను అమలుపరచడానికి అవసరమైన శిక్షణ కూడా ఇందులో ఇవ్వబడుతుంది. పరిశోధనా శిక్షణ కార్యక్రమంలో ఒక భాగంగా మ్యూజియం నొకదానిని ఈ సంస్థ నిర్వహిస్తున్నది. ఆదివాసులుపయోగించే వస్తువులు, వారి ఆహార పదార్థాలు, ఔషధాలు సేకరించి ఇందులో భద్రపరచబడతాయి. ప్రాంతీయ అభివృద్ధి కార్యక్రమాన్నొకదాన్ని ప్రస్తుతం ఈ సంస్థ ప్రారంభించింది. పరిమితమైన భౌగోళిక ప్రాంతంలో, పరిమితమైన నిధులతో అమలుపరచడానికి వీలులేనట్టి పథకాలు. ఆదిమవాసులలో మరింత ఎక్కువమందికి తక్కువ ఖర్చుతో లాభం చేకూరగల విధంగా భారీయెత్తున పథకాలు అమలుజరుపుట దీని ఉదేశము. 1967-68 లో రూ. 3.54 లక్షల మొత్తం కేటాయించబడింది. పోతే 1968-69 లో రూ. 3.402 లక్షలు వినియోగించాలని ఉదేశించబడింది.

బదలాయింపులు :—రాష్ట్రంలోని షెడ్యూల్డు ప్రాంతాలలో జరిగే భూమి బదలాయింపులు 1959 లోని 1 వ నిబంధనక్రింద నిబంధింపబడ్డాయి. భూములమీద ఆదివాసుల హక్కులకు భద్రత ఉండేవిధంగా నిబంధనలను ఖచ్చితంగా అమలుపరచడానికి చర్యలు తీసుకోబడ్డాయి. ఆదివాసులనుండి భూములను కాజేసిన ఆదివాసేతరులను ఈ భూములనుండి తొలగించడానికై తగుచర్యలు తీసుకోబడ్డాయి. ఇంతవరకు 38,080 ఎకరాల భూమి కేటాయించబడింది. దీనిమూలంగా 7,157 మంది ఆదివాసులు ప్రయోజనం పొందారు.

వ్యవసాయం :—ఆదివాసులకు వ్యవసాయ సౌకర్యాలను అభివృద్ధిపరచే నిమిత్తం వారికి మేలుకరపు విత్తనాలు సరఫరా చేయబడుతున్నాయి. రసాయనిక ఎరువులు కొనడానికి, భూములను సేద్యార్హం చేయడానికి, ఇంకా ఎక్కువ ప్రాంతంలో పంటలు పండించే నిమిత్తం బావులు త్రవ్వుకోవడానికి ఋణాలు

యివ్వబడు తున్నాయి. ఈ పథకం క్రింద ఈ క్రింది కార్యక్రమాలు అమలు జరుపబడుతున్నాయి :

1. కాకినాడ, రాజమండ్రి, అరకు, బొబ్బిలి, అనకాపల్లి, పలూరులలోనూ, ఖమ్మంజిల్లాలోనూ ప్రదర్శన విభాగాలు ఏర్పాటు.
2. రంపచోడవరంలో ఫల పరిశోధన కేంద్రం నిర్వహణ.
3. సీతంపేట, గుమ్మ లక్ష్మీపురాలలో మేలురకం వ్యవసాయ సౌకర్యాలు ఏర్పాటు.

వీటికోసం 1967-68 లో రూ. 1 197 లక్షల మొత్తం కేటాయించబడింది. కాగా 1978-69 లో రూ. 1.242 లక్షల మొత్తం వినియోగించాలని ఉద్దేశించబడింది.

పశువైద్యం :

ఏజన్సీ ప్రాంతాలలో పశువులకు చికిత్స జరిపేందుకు ఈ క్రింది సంస్థలు నిర్వహించబడుతున్నాయి :

(ఎ) విశాఖపట్నం జిల్లా అరకులోయలోనూ, పశ్చిమగోదావరి జిల్లా పోలవరంలోనూ, ఖమ్మంజిల్లా భద్రాచలంలోనూ పశువైద్యశాలలు.

(బి) చింతపల్లిలో పశువుల క్షేత్రం.

(సి) శ్రీకాకుళంజిల్లా పెదగొత్తిలి, తాడికొండ, కేదారిపురములలోనూ; తూర్పుగోదావరిజిల్లా రాజవమ్మంగిలోనూ; విశాఖపట్నంజిల్లా పెదవలసలోనూ; పశ్చిమ గోదావరిజిల్లా దర్భగూడెంలోనూ; ఖమ్మంజిల్లా కూనవరం, చెలమ గ్రామములలో పశువుల ప్రథమ చికిత్సా కేంద్రాలు.

(డి) విశాఖపట్నంజిల్లా హుకుంపేట, కృష్ణదేవిపేట, చింతపల్లిలలోనూ; తూర్పుగోదావరిజిల్లా అడ్డతీగల, రంపచోడవరంలోనూ; ఖమ్మం జిల్లా భద్రాచలం, వెంకటాపురంలలోనూ; శ్రీకాకుళంజిల్లా గుమ్మ, సీతంపేటలలోనూ; పశ్చిమగోదావరిజిల్లా జంగారెడ్డి గూడెంలోనూ చిన్నతరహా పశువైద్యశాలలు.

ఈ కార్యక్రమాలకోసం 1967-68 లో రూ. 1,994 లక్షల మొత్తం కేటాయించబడింది. కాగా 1968-69 లో రూ. 1.701 లక్షలు వెచ్చించడానికి ఉద్దేశించబడ్డది.

వైద్య, ఆరోగ్యపథకాలు :

ఏజన్సీ ప్రాంతాలలోని ఆదివాసులు మలేరియా, యాస్, కుష్ఠు మొదలైన వివిధ వ్యాధులకు గురి అవుతూ వుంటారు. వారికి సరియైన వైద్య సహాయం అందజేసే వుద్దేశంతో ఏజన్సీ ప్రాంతాలలో ఆస్పత్రులు, వైద్యశాలలు, సంచార వైద్యవిభాగాలు నిర్వహించబడుతున్నాయి. విశాఖపట్నం జిల్లా అరకులోయ, చింతపల్లి, గంగరాజుమాడుగుల, కిలగూడ; శ్రీకాకుళంజిల్లా తోనం, సీతంపేట, సాలూరు, గుమ్మలక్ష్మీపురం; పశ్చిమగోదావరిజిల్లా పోలవరం; నెల్లూరుజిల్లా శ్రీహరికోట; ఖమ్మంజిల్లా చింతూరు; ఆదిలాబాదుజిల్లా సిరిపూరు లలో పై సదుపాయాలు వున్నాయి. మన్ననూరులో ఒక ఆయుర్వేద యూనిటు కూడా వుంది. ఇందుకోసం 1967-68 లో రూ. 5.478 లక్షల మొత్తం కేటాయించబడింది. కాగా 1968-69 లో రూ 5.921 లక్షల మొత్తం వినియోగించాలని సంకల్పించబడింది.

మత్స్య పరిశ్రమ :

ఏజన్సీ ప్రాంతాలలో మత్స్య పరిశ్రమను అభివృద్ధిచేసే ఉద్దేశ్యంతోను, మత్స్య పరిశ్రమలో వచ్చిన ఆధునిక విధానాలను, చేపలుపట్టే సాధనాలను గురించి ఆదివాసులకు బోధించే వుద్దేశంతో 1967-68 లో రూ. 0.135 లక్షల మొత్తం కేటాయించబడింది. కాగా 1968-69 లో రూ. 0.143 లక్షల మొత్తం వినియోగించటానికి సంకల్పించబడింది.

పరిశ్రమలు :

ఆదివాసుల ఆర్థిక స్థితిని పెంపొందించే వుద్దేశ్యంతో శ్రీకాకుళంజిల్లా సీతంపేట, భద్రగిరిలలోను, పశ్చిమగోదావరి జిల్లా ప్రగడపల్లి; బుట్టయ్యగూడెంల లోను; కర్నూలు జిల్లా పుల్లలచెరువులోను; ఖమ్మంజిల్లా నూగూరులోను, అనంతపురం జిల్లా కదిరి, ముదిగుబ్బలలోను వడ్రంగం, చాపల అల్లకం వృత్తులకు సంబంధించిన శిక్షణ-ఉత్పత్తి కేంద్రాలు, సిసాల్ పీచు తయారీ కేంద్రాలు నిర్వహించబడుతున్నాయి. వీటిలో ఆదివాసులు వృత్తి శిక్షణ పొందుతున్నారు. తదనంతర కార్యక్రమంగా సబ్సిడీలుకూడా ఇవ్వబడుతున్నాయి. విశాపఖట్నం జిల్లా చింతపల్లిలో పట్టు పరిశ్రమ పథకంకూడా వున్నది. 1796-68 లో పరిశ్రమలకోసం రూ. 0.835 లక్షల మొత్తం కేటాయించబడింది. కాగా 1968-69 లో రూ. 0.832 లక్షల మొత్తం వినియోగించాలని సంకల్పించబడింది.

స్త్రీ సంక్షేమ కేంద్రాలు :

ఆదివాసీ స్త్రీలు పిల్లల పోషణ, ఆరోగ్య రక్షణ విషయాల్లో శాస్త్రీయ పద్ధతులను అవలంబింపచేసే ఉద్దేశ్యంతో 12 స్త్రీ సంక్షేమ కేంద్రాలు నిర్వహించ బడుతున్నాయి. అవి ఈ క్రింది ప్రదేశాలలో ఉన్నాయి :

విశాఖపట్నం జిల్లాలోని పాడేరు. శరభన్నపాలెం. కాశీపట్నం.

శ్రీకాకుళం జిల్లాలోని సీతంపేట, చిన్నగోర.

పశ్చిమ గోదావరి జిల్లాలోని రేపల్లెవాడ, బుట్టాయగూడెం.

తూర్పుగోదావరి జిల్లాలోని రోయపాలెం.

ఖమ్మంజిల్లాలోని చెర్ల.

చిత్తూరు జిల్లాలోని సుగాలిమెట్ట.

కృష్ణాజిల్లాలోని ముత్యాల.

నెల్లూరు జిల్లాలోని సిద్ధిపురం.

ఈ కేంద్రాల నిర్వహణ కోసం 1967-68 లో రూ. 0.717 లక్షల మొత్తం కేటాయించబడింది. ఇంతే మొత్తాన్ని వచ్చే సంవత్సరం కూడా ఉపయోగించాలని తలపెట్టబడింది.

ఆదివాసీ అభివృద్ధి బ్లాకులు :—వివిధ శాఖాధిపతుల నియంత్రణ క్రింద; ప్రస్తుతమున్న పథకాలు, ఆదివాసీ అభివృద్ధి బ్లాకులన్నింటిలోను వున్న సమాజ అభివృద్ధి, ఆదివాసీ అభివృద్ధి పథకాలతోపాటు ఇప్పుడు అన్ని ఆదివాసీ సంక్షేమ పథకాలకు, 1-4-63 తేదీ నుండి ఆదివాసీ సంక్షేమశాఖ అజమాయిషీ వహిస్తుంది. దీనివల్ల ఈశాఖ అన్ని ఆదివాసీ సంక్షేమ కార్యక్రమాలపై ఇంకా ఎక్కువగా అజమాయిషీ వహించడానికి. కార్యక్రమాలను సమన్వయ పరచడానికి అవకాశం యేర్పడింది. 24 ఆదివాసీ అభివృద్ధి బ్లాకులను నిర్వహించడానికి రూ. 21 లక్షల మొత్తం కేటాయించబడింది. అన్ని ఆదివాసీ అభివృద్ధి బ్లాకులను ఆదివాసీ సంక్షేమ సంచాలకుని పరిపాలన నియంత్రణ క్రింద ఉంచడానికి నిర్ణయించబడినది.

భూసేకరణ, గృహవసతి, బావులు మొదలైనవి:— ఆదివాసీ కులాలు మాత్రమే కాక, మైదాన ప్రాంతాలలో నివసించే మూడు తెగలు అనగా, ఆంధ్ర ప్రాంతంలోని ఎరుకలు, యానాదులు, సుగాలీలు కూడా 1956 లో షెడ్యూలు తెగలుగా ప్రకటించబడ్డారు.

ఈ ఆదివాసులకు ఇళ్ళ స్థలాలు, గృహవసతి, బావులు ఏర్పాటు చేసే ఉదేశ్యంతోను, వారు గృహాలను నిర్మించుకోవడానికి వీలుకలుగచేసే ఉదేశ్యంతో 1967-68 లో రూ. 2.88 లక్షల మొత్తం కేటాయించబడింది. ఇళ్ళ స్థలాలను కేటాయించడానికి, ఇళ్ళు కట్టుకోవడానికి గాను, ఒక్కొక్కరికి రూ. 100 ల సహాయక గ్రాంటును మంజూరు చేయడం, గృహ నిర్మాణపు సహాయం, మంచి నీటి సదుపాయాలకు గాను 1968-69 సంవత్సరంలో రూ. 6.50 లక్షల మొత్తాన్ని వినియోగించడానికి ఉదేశించబడింది. (ఇందులో భూసేకరణ, ఇళ్ళ నిర్మాణానికి, రూ. 5.00 లక్షలు, గృహనిర్మాణానికి రూ. 1.00 లక్ష, బావులకు రూ. 0.50 లక్షలు)

ఉద్యోగ అవకాశాలు :— రాజ్యాంగములోని ఆదేశనిబంధనల ప్రకారం రిజర్వేషనులు కేటాయించ బడినప్పటికీ, ఇంతవరకు సాధించిన ఫలితాలు అంత ప్రోత్సాహకరంగా లేవు బ్లాకు అభివృద్ధి అధికార్లు, ఉద్యోగ వసతి అధికార్లతో సంప్రదించిన మీదట ఆదివాసులలోని విద్యావంతులైన యువకులకు ఉద్యోగ అవకాశాలను కల్పించేందుకు చర్యలు తీసుకోబడినాయి ఇంకా తీసుకోబడుతున్నాయి. ఇంతవరకు ఈ చర్యల ఫలితంగా 19 మంది షెడ్యూల్డు తెగల, 4 విముక్త జాతుల అభ్యర్థులకు ఉద్యోగవసతి కల్పించబడింది.

విముక్త జాతులు

విముక్త జాతుల క్రింద వర్గీకరింపబడినవారు ఇదివరలో, "నేరస్త జాతులుగా" పేర్కొనబడి శిక్షింపబడేవారు. నేరస్థ కార్యకలాపాలనుండి వీరిని మాన్పించడానికి, వారికి పునరావాసం కల్పించే ఉదేశంతో మనరాష్ట్రంలో స్టూవర్టుపురం, సీతానగరం, సిద్ధాపురంలలో మూడుకాలనీలు నెలకొల్పబడ్డాయి. ఈ జాతులవారి పిల్లలకు విద్యా సౌకర్యాలను కల్పించేందుకు ఈ మూడు కాలనీలలో పాఠశాలలు నడుపబడుతున్నాయి. ఈ మూడు కాలనీల పిల్లలకు ఉచిత మధ్యాహ్న భోజనము, బట్టలు, పుస్తకాలు, పలకలు సరఫరా చేయబడినవి. ఈ మూడింటిలోను ఒక్కొక్క గ్రామీణ వైద్యశాల యున్నది. సీతానగరం కాలనీ వైద్యశాలలో ప్రసూతి విభాగంకూడా వున్నది.

అయితే విముక్త జాతుల వారిలో కొంతమంది సాధారణ ప్రజానీకంతో కలిసి జీవిస్తున్నారు. మరికొందరు ఇంకా సంచారపు అలవాట్లను కలిగి ఉన్నట్లు తేలింది. ఈ జాతులను అభివృద్ధిపరిచే నిమిత్తం ఈ క్రింద తెలిపిన ప్రత్యేక పథకాలు చేపట్టబడ్డాయి :

(1) ఉపకార వేతనాలు ఇవ్వడం.

(2) ప్రయివేటు హాస్టళ్ళకు సహాయం చేయడం

(3) పాఠశాలల నిర్వహణ. 1968-69 నుండి ఈ పాఠశాలల విద్యార్థులు కూడా "కేర్"మధ్యాహ్న భోజన కార్యక్రమం క్రిందకు వస్తారు.

(4) పుస్తకాలు, పలకలు, బట్టల సరఫరా.

ఈ విముక్త జాతులకు సక్రమ గృహావసతి సదుపాయాలను కలుగ జేసేందుకు 1968-69 సంవత్సరంలో ఇళ్ళ స్థలాల కేటాయింపుకు, ఈ స్థలాలలో ఇళ్ళు కట్టుకోడానికి రూ 5 00 లక్షలను ఉపయోగించాలని ఉదేశింపబడింది. 1967-68 సంవత్సరంలో ఈ అభివృద్ధి కార్యక్రమాలన్నింటికోసం రు. 12.102 లక్షల మొత్తం కేటాయించబడింది. 1968-69 సంవత్సరంలో ప్రణాళికేతర పథకాల క్రింద రూ. 14.687 లక్షల మొత్తాన్ని వినియోగించుకోవడానికి ఉద్దేశింపబడింది. 1968-69 కి కేంద్ర ప్రతిపాదిత పథకాలక్రింద యిట్టి కేటాయింపు జరుపబడలేదు. ముఖ్యపథకాలపై అయిన ఖర్చును తెలిపే గణాంక వివరాలు ఇందుకు జతపరుచబడినాయి (2 వ అనుబంధం చూడుడు.)

అనుబంధం-I

ప్రభుత్వ హాస్టళ్లు. సబ్సిడీపొందే హాస్టళ్ల 1960-61 నుండి వాటికైన ఖర్చు, ప్రయోజనంపొందిన విద్యార్థుల సంఖ్య, వివరాలు :

ప్రభుత్వ హాస్టళ్లు

	ప్రభుత్వ హాస్టళ్ళు	ఖర్చుచేసిన మొత్తం	ప్రయోజనంపొందని విద్యార్థుల సంఖ్య
1960-61 :			
ఆంధ్ర	50	6,91,000	2.801
తెలంగాణా. ..	28	3,07,000	1,876
	78	9,98,000	4.677
1961-62 :			
ఆంధ్ర ...	62	8,21,006	2,946
తెలంగాణా ...	34	4,92,019	2,085
	96	13,13,025	5,031
1962-63 :			
ఆంధ్ర	65	8.52,843	3.136
తెలంగాణా	38	5,56,599	2,205
	103	14,09,442	5.341
1963-64 .			
ఆంధ్ర	75	9.00,769	4,290
తెలంగాణా	50	6.54,112	2,934
	125	15,54.881	7.224
1964-65 :			
ఆంధ్ర	90	13,32,060	5,291
తెలంగాణా	83	11,50,462	4,175
	173	24.82.522	9,466

	ప్రభుత్వ హాస్టళ్లు	ఖర్చుచేసిన మొత్తం	ప్రయోజనం పొందిన విద్యార్థుల సంఖ్య
1965-66 :			
ఆంధ్ర	106	18,39,649	7,725
తెలంగాణా	96	15,42,000	5,931
	202	33,81,649	13,656
1966-67 :			
ఆంధ్ర	179	25,00,000	10,015
తెలంగాణా	173	24,00,000	8,861
	352	49,00,000	18,876
1967-68 :			
ఆంధ్ర	145	27,19,200	8,5°5
తెలంగాణా	163	25,19,400	8,086
	308	52,38,600	16,651

సబ్సిడీపొందే హాస్టళ్లు

	హాస్టళ్ల సంఖ్య	ఖర్చుచేసిన మొత్తం	ప్రయోజనం పొందిన బోర్డర్ల సంఖ్య
1960-61 :			
ఆంధ్ర	416	16,79,400	11,196
తెలంగాణా ...	78	3,88,900	2,593
	494	20,68,300	13,789
1961-62 :			
ఆంధ్ర	575	23,20,000	15,407
తెలంగాణా	101	5,07,500	3,383
	676	28,27,500	18,790

	హాస్టళ్ళ సంఖ్య	ఖర్చు చేయబడిన మొత్తాలు	ప్రయోజనం పొందిన బోర్డర్ల సంఖ్య
1962-63 :		రూ.	
ఆంధ్ర	646	37,01,650	24,677
తెలంగాణా	136	6,82,950	4 553
	782	43,84,600	29,230
1963-64 :			
ఆంధ్ర	816	40,16,550	26,777
తెలంగాణా	162	8,06,400	5,378
	978	48,22,950	32,155
1964-65 .			
ఆంధ్ర	932	47,90,000	30 340
తెలంగాణా ..	210	11,46,000	7,506
	1,142	59,36,000	37,846
1965-66 :			
ఆంధ్ర	927	69,20,000	33,402
తెలంగాణా	205	16,73,000	8,062
	1,132	85,93,000	41,464
1966-67 :			
ఆంధ్ర	838	69,17,415	31,057
తెలంగాణా	187	16,42,610	7,333
	1,025	85,60,025	38,390
1967-68 :			
ఆంధ్ర	770	58,43,640	27,737
తెలంగాణా	167	14,91,480	6,376
	937	73,35,120	34,113

1959-60 నుండి మంజూరైన భారత ప్రభుత్వ ఉపకార వేతనాల వివరాలు తెలిపే పట్టిక

వర్గం		మంజూరైన దరఖాస్తుల సంఖ్య	ఖర్చు
1959-60 :			
షెడ్యూల్డు కులాలు	....	1,815	8,73,143
షెడ్యూల్డు తెగలు	....	93	44,812
ఇతర వెనుకబడిన తరగతులు	....	1,955	12,86,989
		3 863	22,04,944
1960-61 :			
షెడ్యూల్డు కులాలు	....	2,209	10,97,977
షెడ్యూల్డు తెగలు	....	122	56,652
ఇతర వెనుకబడిన తరగతులు	....	1,793	13,30,866
		4,124	24,85,495
1961-62 :			
షెడ్యూల్డు కులాలు	...	2,614	13,12,120
షెడ్యూల్డు తెగలు	....	148	79,613
ఇతర వెనుకబడిన తరగతులు	....	1,772	13,24,532
		4 534	27,16,265
1962-63 :			
షెడ్యూల్డు కులాలు	....	3,474	17,10,913
షెడ్యూల్డు తెగలు	....	185	1,09,826
ఇతర వెనుకబడిన తరగతులు	....	1,727	13,70,296
		5,386	13,91,035

వర్గం	మంజూరైన దరఖాస్తుల సంఖ్య	ఖర్చు
1963-64 :		రూ.
షెడ్యూలు కులాలు	3.441	17.60,947
షెడ్యూలు తెగలు	157	1,10,204
ఇతర వెనుకబడిన తరగతులు	1,810	13.30,057
	5,433	32,01,208
1964-65 :		
షెడ్యూలు కులాలు	3,479	18,93.769
షెడ్యూలు తెగలు	190	1,10,640
ఆర్థికముగా వెనుకబడిన తరగతులు	1,897	13,47,790
	5,566	33.52,199
1965-66 :		
షెడ్యూలు కులాలు	5,161	21,38.011
షెడ్యూలు తెగలు	217	1,24.030
ఆర్థికముగా వెనుకబడిన తరగతులు	1,843	13,29.800
	7.2'1	35 91,871
1966-67 :		
షెడ్యూలు కులాలు	5,298	24,49.368
షెడ్యూలు తెగలు	256	1 55.329
ఆర్థికముగా వెనుకబడిన తరగతులు	2.276	13,29.800
	7,825	39,34.497
1965-68 :		
షెడ్యూలు కులాలు	5,868	28,45.678
ఆర్థికముగా వెనుకబడిన తరగతులు	1,970	11,89,800
	7,838	40,35.478

రాష్ట్ర ప్రభుత్వ ఉపకార వేతనాల వివరాలు

కులం	1960_61		1961_62		1962_63		1963_64	
	మంజూరయిన దరఖాస్తుల సంఖ్య	మంజూరయిన మొత్తం	మంజూరయిన దరఖాస్తుల సంఖ్య	మంజూరయిన మొత్తం	మంజూరయిన దరఖాస్తుల సంఖ్య	మంజూరయిన మొత్తం	మంజూరయిన దరఖాస్తుల సంఖ్య	మంజూరయిన మొత్తం
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
		రూ		రూ.		రూ.		రూ.
షెడ్యూల్డు కులాలు	56,225	21,34,268	39,281	23,57,250	50,447	25,13,650	40,963	25,08,590
షెడ్యూల్డు తెగలు	—	—	2,928	56,870	1,874	31,510	1,875	81.029
విముక్త జాతులు	—	—	1,525	46,744	2 412	52.925	606	37,498
హరిజన మతాంతరులు	9,909	11.28,620	10,652	11,95,087	10,537	12,03,929	9.720	11,33,557
ఇతర వెనుకబడిన తరగతులు....	16,300	17,68,725	15,934	17,88,871	17,727	19,25,797	14,960	18,35,236
మొత్తం	82,434	50.31,613	70,320	54.44,822	82,497	57,27,811	67,624	55,90,905

కులము	1964–65 మంజూరయిన దరఖాస్తుల సంఖ్య	1964–65 మంజూరయిన మొత్తం	1965–66 మంజూరయిన దరఖాస్తుల సంఖ్య	1965–66 మంజూరయిన మొత్తం	1966–67 మంజూరయిన దరఖాస్తుల సంఖ్య	1966–67 మంజూరయిన మొత్తం	1967–68 మంజూరయిన దరఖాస్తుల సంఖ్య	1967–68 మంజూరయిన మొత్తం
౧	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)
		రూ.		రూ.		రూ.		రూ.
షెడ్యూల్డు కులాలు	40,810	26,55,423	8,764	16,74,C78	7,603	14,08,767	'0,260	19,98,757
షెడ్యూల్డు తెగలు	2,721	1,78,478	434	80,267	685	1,11,688	—	—
విముక్త జాతులు	1,084	50,806	73	14,028	143	25,000	—	—
హరిజన మతాంతరులు	9,220	10,45,721	5,146	8,60,745	5,233	11,13,091	6,606	11,70,127
ఇతర వెనుకబడిన తరగతులు	20,560	27,03,831	14,528	36,07,478	14,829	34,41,632	19,428	45,99,330
మొత్తం	74,395	*66,34,2.4	28,945	62,36,596	*27,948	61,00,178	*36,294	77,63 214

* జిల్లా పరిషత్తులు, కలెక్టర్లచే మంజూరు చేయబడిన నివాసేతర ఉపకార వేతనాల వివరాలు యిందులో చేరలేదు.

అనుబంధం II

షెడ్యూల్డు తెగలు :

ప్రభుత్వ హాస్టళ్లు, సబ్సిడీ పొందే హాస్టళ్లు వాటికైన ఖర్చు, ప్రయోజనం పొందిన బోర్డర్ల సంఖ్య వివరాలు ·

ప్రభుత్వ హాస్టళ్లు

సంవత్సరం, ప్రాంతం	హాస్టళ్ల సంఖ్య	ఖర్చుచేసిన మొత్తం రూ.	ప్రయోజనం పొందిన బోర్డర్ల సంఖ్య
1967-68			
ఆంధ్ర	8	71,884	295
తెలంగాణా	17	1,84,680	526
	25	2,56,570	821

సబ్సిడీ పొందే హాస్టళ్లు :

షెడ్యూల్డు తెగలు, విముక్త జాతులు

సంవత్సరం, ప్రాంతం	హాస్టళ్ల సంఖ్య	ఖర్చుచేసిన మొత్తం రూ.	ప్రయోజనం పొందిన బోర్డర్ల సంఖ్య
1967-68			
ఆంధ్ర	94	6,74,230	3,232
తెలంగాణా ..	21	1,47,230	715
	115	8,21,460	3,947

షెడ్యూల్డు తెగలు :

1967-68 లో మంజూరయిన భారత ప్రభుత్వ ఉపకార వేతనాలు చూపే వివరణ :

కులము	మంజూరయిన దరఖాస్తుల సంఖ్య	ఖర్చు
1967-68		రూ.
షెడ్యూల్డు తెగలు ...	262	1,50,351 *
విముక్త జాతులు ..	257	1,40,0 0 *
	519	2,90,351

* 1968 ఫిబ్రవరి మాసాంతమువరకు మంజూరయినవి.

1967-68 రాష్ట్ర ప్రభుత్వ ఉపకార వేతనాల వివరాలు

కులము	మంజూరయిన దరఖాస్తుల సంఖ్య	మంజూరయిన మొత్తం
		రూ.
షెడ్యూల్డు తెగలు	472	90,093
విముక్త జాతులు	76	14 662
మొత్తం	548 *	1,04,755

* కలెక్టర్లచే మంజూరు చేయబడిన నివాసేతర ఉపకార వేతనాలు ఇందులో చేరలేదు. 1968 ఫిబ్రవరి మాసాంతంవరకు మంజూరయినవి ఇందులో చేరి వున్నవి.

INDEX TO

ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY DEBATES

OFFICIAL REPORT.

Vol. VII—No. 1.

CONTENTS.

18TH MARCH, 1968 (MONDAY). 28TH PHALGUN, 1889 S.E.

	PAGES
Oral Answers to Questions	1
Short-notice Questions and Answers	39
Written Answers to Questions	42
Unstarred questions and answers :	
Calling attention to matters of urgent public importance :	
re : Alleged terrorism let loose by the Left Communist Party Workers in certain parts of Nalgonda district	105
re : Alleged harrasment of Communist Party (Marxist) Workers by land lords of Tonda village, Suryapet taluk, Nalgonda district	105
re : Withering away of crops due to non-supply of water in certain villages in Alampur taluk ..	115
re : Retention of Junior Class IV employees in the Operation division in Upper Sileru Hydro-electric electric project and outstanding of seniors	117
re : Alleged raids on Muslim houses by local goondas in certain parts of Hyderabad city ..	119
re : Alleged attack on Hindus and molestation of Hindu women by Muslim in the old city of Hyderabad	119
re : Issue of notices to the villagers of Gara village in Srikakulam district for the dismantling of buildings and structures	125

434—1

PAGES

re : Non-payment of salaries to certain employees of the Industries Department in Anantapur district 127

Business of the house :

Annual Financial Statement (Budget) for 1968-69 :
Voting of Demands for Grants :

Demand No. XX—Agriculture Rs. 6,23,95,500 129

Demand No. XII—Animal Husbandry Rs. 3,25, Rs. 3,25,57 200 200

Demand No. XXI—Fisheries Rs. 66,21,000 . 129

Demand No. XXXVIII—Forests Department Rs. 2,28,07,200 129

(Discussion not concluded).

Vol VII..No. 2.

19th March, 1968 *(Tuesday)* 19*th Phalgun,* 1899 *S.E.*

Oral Andwers to Questions 165

Short-notice questions and answers 198

Written Answers to Questions 202

Business of the House 215

Presentation of a petition : 215

re : Conditions of farm labour etc. 215

Business of the House 216

Calling attention to matters of urgent public Importance.. 216

re : Alleged theft of Electricity energy committed to the tune of Rs. 6,000 in Tallarevu village, East Godavari District and seeking of new connection without paying the fine 218

re : Alleged harassment and coersion resorted to by the Revenue officials in the matter of collecting land revenue in several parts of the State .. 230

re : Scarcity of drinking water in certain villages in Pithapuram taluk 246

re : Non-completion of Punnoor Pasumerru road in Narsaraopet Taluk .. 246

PAGES

re : Defect in the Bridge over Nallamada drain in Guntur District.

re : Non-payment of old age pensions 249

Paper laid on the Table :

The Municipal Corporation of Hyderabad (Development Plan) Rules, 1967 251

Annual Financial Statement (Budget) for 1968-69 :

Voting of Demands for Grants 252

Demand No. XX—Agriculture—Rs. 6,23,95,500 287

Demand No. XXI—Fisheries—Rs. 66,21,000 .. 291

Demand No. XXII—Animal Husbandry—Rs. 3,23,95,500 292

Demand No. XXXVIII—Forest Department—Rs. 2,28,07,200 (Passed) 293

Demand No. XVII—Education—Rs. 34,23,94,000 (Discussion not concluded) . 296

Appendix 303

Vol. VII—No. 3.

20TH MARCH, 1968 (WEDNESDAY) 30TH PHALGUN, 1889 S.E.

Oral Answers to Questions: 319

Short-Notice Questions and Answers 353

Written Answers to Questions 358

Calling attention to matters of urgent public importance

re: Prevalence of famine conditions in tfew taluks of Nellore district and collection of land revenue etc. 372

re: Fire accident in Avulamanda, Darsi Taluk on 4-2-1968. 375

re: Prevalence of drought conditions and unemployment in Nalgonda District 375

re: The Andhra Pradesh Procurements (Levy) and Restriction on Sale Order, 1967 and detention of paddy milled by Nulleru Mills 382

re: Allotment of Poramboke and Anadheenam lands situated around Karakambadi in Chittoor District.. 383

PAGES

re: Increase of interest on Taccavi loans in Nellore District 384

re: Alleged harassment and ousting of teachers in the aided elementary schools in Repalle and other places 386

re: Alleged misuse of funds and mismanagement of affairs of Sri Ramachandra College, Kothagudem. 389

Annual Financial Statement (Budget) for 1968-69 ..

Demand No. XVII-Education- Rs. 24,23,94,000 (Discussion not concluded). 391

Vol. VII—No. 4.

21ST MARCH, 1968 (THURSDAY). IST CHAITRA. 1891 S.E.

Announcement:

re: Decisions of the Business Advisory Committee .. 425

Oral Answers to Questions 427

Short-Notice Questions and Answers 454

Business of the House 460

Calling attention to matters of urgent public importance :

re : Drought conditions in Parchoor Constituency .. 463

re : Collaps of the cross-bunding over the Manjeera River on 29th February, 1968 464

re : Sand formation between the 80th and 90th mile of Buckkingham Canal in Nellore district .. 466

re : Breaches to Uracheruvu in Pamuru village, Kanigiri taluk 467

re : Proposal to shift the Law-Courts from Secunderabad to Hyderabad 468

Presentation of the Report of the Committee on Government Assurances 469

Presentation of the Supplementary Estimates of Expenditure for 1967-68 469

Presentation of the Demands for Grants for Excess Expenditure for 1963-64 469

PAGES

Annual Financial Statement (Budget) for 1968-69:

Voting of Demands for Grants:

Demand No. XVII—Education—Rs. 34,23,94,000 (Passed) 469

Demand No. VIII—State Legislature—Rs. 40,31,200 524

Demand No. IX—Heads of States, Ministers and Headquarters Staff—Rs. 3,41,12,300 525

Demand No. XXVIII—Welfare of Scheduled Tribes, Castes and other Backward Classes—Rs. 5,45,38,400 531

Demand No. XXVII—Other Miscellacous Social and Developmental Organisations—Rs. 70,85,600. 536

Demand No. XXX—Irrigation—Rs. 13,78,05,400 .. 537

Demand No. XXXII—Public Works—Rs. 12,65,06,600 548

Demand No. XXV—Community Development Projects, National Extension Service and Local Development Works—Rs. 4,42,80,000 550

Demand No. XI—Municipal Administration—Rs. 64,82,100 554

Demand No. X—District Administration and Miscellaneous—Rs. 8,90,46,600. (Discussion not concluded) 556

Appendix 562

GENERAL INDEX

A.

AHMED HUSSAIN, SRI.

Calling attention re : **PAGES**

(1) Alleged raids on Muslim Houses by local goondas in Hyderabad City .. .. ..

(2) Alleged attacks on Hindus and Molestration of Hindu Women by Muslims in Hyderabad .. **119–128**

Question re :

Sale of Endowed Property of Narayanaguda Mosque **459**

Annual Financial Statement (Budget) for 1968-69.

Voting on Demands for 1968-69.

Agriculture.

Animal Husbandry:

Fisheries .. .. **129 to 168**

Forests .. .. **252 to 295**

Education .. .. **391 to 425**
469 to 520

State Legislature.

Heads of States, Ministers and Headquarters Staff
Welfare of Scheduled Tribes, Castes and other Backward Classes.
Other Miscellaneous Social and Developmental Organisations.
Irrigation.
Public Works.
Community Development Projects, National Extension Service, and Local Developmental Works
Municipal Administration.
District Administration and Miscellaneous. **524**

APPA RA(SRI B.

Question re :

Bheemasingi Co-operative Sugar Factory 214

Vanaspati Oil Mills 32

B.

BHAGAVANTHA RAO, SRI A.

Question re :

Pattas to Landless poor .. .. ..

BHASKARA RAO, SRI A.

Voting on Demands for 1968-69.

Education .. .. 423 to 425

BHUPATHI, SRI G.

Questions re :

Maneru Project 446

Occupation of Baga Patta land by Forest Department 34

BRAHMANANDA REDDY, SR K.

Business of the House 215

Calling attention re:

Alleged harrasment of Marxist Communist party workers by land lords of Tonda Village, Nalgonda dist. Alleged terrorism let loose by the Left Communist party workers in Nalgonda District. .. .. 106 to 108, 111, 113, 114

Alleged Attacks in Hindus and Molestrations of Hindu Women by Muslims in Hyderabad.. ..

Alleged raids on Muslim houses by local goondas in Hyderabad city .. . . 122 to 126

Alleged harrassment and coersio restored to by the Revenue Official in collecting Land Revenue .. 246

Alleged theft of Electricity energy in Tallarevu Village and seeking new connection without paying fine . 219-224

Retention of Junior Class IV Employees in the operation division in Upper SileruHydro-Electric Project and ousting of seniors .. .. .. 117 to 119

Alleged harasment and coersion restored by the Revenue Officials in collecting Land Revenue .. 230 to 246

Alleged harasment and ousting of teachers in the aided elementary schools in Repalle and other places .. .. 386 to 389

Alleged harrasment of Markxist Communist Party workers by land-lords of Tonda village, Nalgonda District. .. .. 105 to 114

Alleged misuse of funds and mismanagement of affirs of Sri Ramachandra Coollge, Kothagudem .. 389, 390

Alleged terrorism let loose by the Left Communist Party workers in Nalgonda District

Alleged theft of Electricity energy in Tallarevu village and seeking new connection without paying fine .. 218 to 230

Allotment of Paramboke and anadhinam lands situated around Karakambad in Chittoor Dist. .. 383, 384

Assignement lands to land lords at the cost of 89 landless families in Chinakaparti, Nalgonda District . 376 to 381

Breaches to Vracheruvu in Pameru village Kanigiri Taluk 467, 468

Collapse of the Cross-Binding over the Manjeera on 29-2-1968. .. .. .. 464 to 466

Defect in the bridge over Nallanad Drain in Guntur District. 248, 249

Drought conditions in Parachoor constituency .. 463, 464

Increase of interest on Teccavi Loans in Nellore District .. .. .. 384 to 385

Issue of Notices to the Villagers of Gara Village in Srikakulam Dist. for the dismantling of buildings and structures. 126, 127

Non-completion of Ponoor-Passmarru road in Narasaraopet Taluk .. .. 216 to 248

Non-payment of old age Pensions .. .. 249 to 251

Non-Payment of salaries to certain employees of the Industrial Department in Anantapur District .. 127 to 129

Prevalence of drought conditions and unemployment in Nalgonda District 375, 376

Prevalence of famine conditions and collection of Land Revenue in Nellore District .. 372 to 375

Proposal to shift the Law Courts from Secunderabad to Hyderabad 468, 469

Retention of Junior Class IV Employees in the operation Division in Upper Sileru-Hydro-Electric Project and ousting of seniors .. .. 117 to 119

Sand formation between the 80th and 90th mile of Buckingham Canal in Nellore District .. 466, 467

Scarcity of drinking water in Pithapuram taluk .. 246

The Andhra Pradesh Procurement (Levy) and Restriction on Sale Order 382, 383

Withering away of crops due to non-supply of water in Alampur taluk .. .. .. 115 to 117

C.

CHALAPATHI RAO, SRI T. V. S.

Question re :

Asbestos Sheets to fire victims 368

CHANDRASEKHARA REDDY, SRI P.

Calling attention re :

Withering away of crops due to non-supply of water in Alampur taluk .. .. .. 115 to 117

CHENCHURAMANAIDU, SRI M.

Voting on Demands for 1968-69.

Agriculture.

Animal Husbandry.

Fisheries.

Forests .. .. 268 to 276

D.

DEPUTY SPEAKER, MR.

Business of the House .. .. .. 129, 216 to 218

Calling attention re :

Prevalence of drought conditions and unemployment in Nalgonda district 375

Presentation of a petition re :

Conditions of Farm Labour 215, 216

DEVSHAW, SRI S. A.

Question re :

Breaches to tanks in Gadguda and Khando .. 437

E.

ESWARA REDDY, SRI A.

Calling attention re :

Allotment of Poramboke and Anadhinam lands, situated around Karakambadi in Chittoor district. 383, 384

Questions re :

Mobile Courts 439

Tallapakam Cheruvu 90

Voting on Demands for 1968-69.

Education .. .. 391 to 396

ESWARA REDDY, SRI K.

Question re :

Gajuladinne Project 429

Repairs to Pathikonda-Gooty Road 448

Voting on Demands for 1968-69.

Education .. .. 487 to 489

ESWARIBAI, SMT. J.

Business of the House 462

Questions re:

Hearing of Public Complaints by Collectors .. 358

Loss to R.T.C. due to Strike 45

Minor Irrigation Works 102

Tekchand Committee Report 382

Voting on Demands for 68-69.

Agriculture.

Animal Husbandruy.

Fisheriers 161, 162

Forests .. ..

Voting on Demands for 1968-69.

Education .. .. 415 to 419

G.

GANGADHARA, SRI K. V.

Qn. re.:

Medical College at Nizamabad 859

GANESWARA RAO, SRI N.

Voting on Demands for 68-69.

Agriculture .. ..

Animal Husbandry .. .. ..

Fisheriers .. .. 148 to 150

Forests .. ..

GODFREY, SMT. M.

Voting on Demands for 68-69.

Education .. .. 485 to 487

GOPALAKRISHNAYYA, SRI VAVILALA.

Business of the House 217, 462

Calling attention re :

Alleged harrasment of Marxist Communist Party workers by land lords of Tonda village, Nalgonda District. .. ..

Alleged terrorism let loose by the Left Communist Party workers in Nalgonda District .. .. 105 to 107 115

Alleged theft of Electricity Energy in Tellarevu village—new connection without paying fine ..224, 225, 228 230

Qn. re :

Andhra Paper Mills Retention of Personnel .. 17

Damat Paler at Mamidala 438

Distribution of Powers through Panchayats .. 18

Gadarmarigedda Scheme 443

Hereditary trustees of Seetaramajaneya Temple, Bhimavaram 182

Rehabilitation of the Repatriates from Kenya .. 40

Voting on Demands for 68-69.

Agriculture .. ..

Animal Husbandry .. .. ..

Fisheriers .. .. 135 to 287

Forests .. ..

Voting on Demands for 68-69.

Education .. .. 480 to 483

GOVINDA RAO, SRI K.

Calling attention re :

Alleged Theft of Electricity Energy in Tallarevu village-new connection without paying fine .. 226

Retention of Junior Class IV Employees in the operation division in Upper Sileru-Hydro-Electric Project and ousting of seniors 117

Qns. re :

Banjar land in Rakodu village 342

Illicit sale of rectified spirit 354

GOVERHDAN REDDY, SRI P.

Business of the House 129

GUNNAYYA, SRI P.

Business of the House 463

Qns. re :

Small Scale Industries 89

Widening of Madras-Calcutta and Vijayawada Hyderabad Roads. 448

Voting on Demands for 68-69.

Education .. .. 483 to 485

GURU MURTHY, SRI B. V.

Calling attention re :

Non- Payment of salaries to certain empolyees of the Industrial Department in Anantapur District. .. 128-129

H.

HASHEEM, SRI M.M.

Voting on Demands for 68-69

Education 489-491

JANGA REDDY SRI G.

Calling Attention re :

Alleged Attacks on Hindus and Molestration of Hindu Women by Muslims in Hyderabad ..

Alleged raids on Muslim houses by local goondas in Hyderabad city 121

Qns. re :

Chalivagu Project 442

Underground Drainage Scheme to Warangal .. 23

Voting on Demands for 68-69

Education 491-493

K,

KRISHNA MURTHY SRI K.

Qn. re :

Villages gutted in fire in Srikakulam District .. 59

KRISHNAM NAIDU ,SRI G.

Qn. re :

Repair of Komaravolu Area .. 436

KOTAIAH, SRI PRAGADA.

Question re :

Extension of Guntur Channel Scheme .. 427

L.

LACHANNA, SRI G.

Business of the House 462

Calling attention re :

Alleged harassment of Marxist Communist Party workers by land lords of Tonda village, Nalgonda district.

Alleged terrorism let loose by the Left Communist Party workers in Nalgonda district. 106

Alleged harassment and coersion resorted to by the Revenue Official in collecting Land Revenue .. 230 to 246

Alleged theft of Electricity Energy in Tallarevu village—New connection without paying fine .. 228

Voting on Demands for 1968-69.

Agriculture.

Animal Husbandry.

Fisheries.

Forests .. .. 265, 270, 276 to 279, 281

LINGA REDDY, SRI V.

Voting on Demands for 1968-69.

Education 499, 450

M.

MADHAVA RAO, SRI A.

Calling attention re :

Alleged attacks on Hindus and Molestation of Hindu Women by Muslims in Hyderabad .. ..

Alleged raids on Muslim houses by local goondas in Hyderabad City .. .. .. 120 to 122, 125, 126

Alleged harassment of Marxist Communist Party workers by land lords of Tonda village, Nalgond district .. .. } 106 to 109

Alleged terrorism let loose by the Left Communist Party workers in Nalgonda district. .. }

Alleged harassment and ousting of teachers in the Aided Elementary Schools in Repalle and other places 387

Alleged theft in Electricity Energy in Tallarevu village—New connection without paying fine ..220, 222, 224

Question re :

Re-employment of Employees 5

MAHANANDA, SRI R.

Business of the House 129, 216, 217

Calling Attention re :

Increase of interest on Taccavi Loans in Nellore District. .. 384, 385

Prevalence of famine conditions and collection of Land Revenue in Nellore District. .. .. 372 to 375

Qns. re :

Audit objections in Panchayats 188

Cardioloist in Guntur District 359

Enhancement of the value of suits of Munsif Magistrates Courts .. 444

Loans by Land Mortgage Bank 91

Malkonda Temple .. 215

Neuro-Surgeon at Guntur Hospital 359

Posts Excluded from the perview P. S. C. .. 42

Repairs to Dasabandham Tanks 444

Voting on Deamdns for 68-69

Agriculture

Animal Husbandry

Fisheriers 268

Forests

Education .. .. 493 to 495

MALSOOR, SRI UPPALA.

Qn. re :

Land under left canal of N. S. Dam in Suryapet .. 52

MOHAMMED KAMALUDDIN AHMED, SRI.

Presentation of the Report re :

Government Assurances 469

MUNISWAMAPPA, SRI V.

Qns. re :

Breaches to tank at Paireddypally 441

Conversion of health centre at Renumanu into L. F. Hospital .. 358

Supply of electricity to villages 51

MUNUSWAMY, SRI K.

Qns. re :

Cinema Theatres 27

Central D. A. to State Employees 8

State after Care Homes 104

Upgrading of Z.P.F. Dispensary, Sallurpet .. 340

MURTHY, DR. T. S.

Qns. re :

Irregularitis in Azam Jahi Industrial Workers Stores .. 179

Warangal Market Committee 198

Voting on Demands for 1968-69.
Education .. .. .. 399 to 403

MURTHY RAJU, SRI S. P. V. P.

Voting on Demands for 68-69.
Eduction .. .. .. 406 to 408

N.

NAGAIAH, SRI M. Ch.

Call Attention re :

Defect in the bridge over Nallananada Drain in Guntur District 249

Non-completion of Punnor-Pasumarru in Narasaraopet Taluk 247

Qns. re :

Instuments for irregulation wells .. 186

Voting on Deamdns for 68-69.
Eeducation .. .. .. 503 to 505

NAGESWARA RAO, SRI T.

Qns. re :

Land given by Osmania University to a semi-religious institution 202

Moscow's Hand Book .. 456

Molasses .. 200

Planning board for the State .. 482

Voting on Demands for 68-69 Education .. 413 to 415

NAGI REDDY, SRI T.

Calling attention re :

Alleged harrasment of Marxist Communist Party workers by land lords of Tonda village Nalgonda district

Alleged terrorism let-loose by the Left Communist workers in Nalgonda district. ..106, 107, 107 to 111,113, 115

Alleged harassment and coersion resorted to by the Revenue Officials in collecting Land Revenue .. 242, 244

Alleged harrassment and ousting of teachers in the aided elementary schools in Repalle and other places .. 388

Alleged misuse of funds and mismanagement of affairs of Sri Ramachandra College, Kothagudem .. 389

Alleged theft of Electrcity Energy in Tallarevu village—new connection without paying fine .. 220 to 228, 227.

Non-payment of salaries to certain employees of the Industrial Department ; in Anantapur District. .. 127 to 129

Withering away of crops due to non supply of water in Alampur Taluk. 115

Voting on Demands for 68-69

Agriculture

Animal Husbandry

Fisheriers.

Forests. .. .. .. 135 to 142, 253, 254, 259 to 261, 264 to 267, 278 to 282, 285, 286

NARASIMHAM, SRI D.

Qns. re :

Cotton purchase. 204

Family Planning Centres. 82

Family Planning Schemes. 80

Grants for Research in Oil Seeds. 187

Land Reclamation. 58

Minimum wages to Agricultural Labourers. .. 19

Quarters for the staff working under Tammileru Flood Control Scheme 431

Rural Industrial Projects 85

NARASIMHA RAMAIAH, SRI R.

Question re :

Parakal water supply scheme 206

NARASINGA RAO, SRI J.V.

Calling attention re :

Defect in the Bridge over Nallanada Drain in Guntur District 248–249

Issue of Notice to the villagers of Gara Village in Srikakulam District for the dismantling of building and structures 127

NARAYANA, SRI M.V.

Calling Attention re :

Non-payment of old age pensions 249–250

Voting on Demands for 1968-69

Education .. .. 475 to 478

NARAYANA, SRI K.S.

Calling attention re :

Proposal to shift the Law Courts from Secunderabad to Hyderabad 468

NARAYANA REDDI SRI K.V.

Calling attention re :

Collapse of the Cross-Binding over the Manjeera river on 29-2-1968 .. 465-466

Proposal to shift the Law Courts from Secunderabad to Hyderabad 468-469

Sand formation between the 80th and 90th mile of Buchikingham Canal in Nellore District .. 466-467

NIRANJANA RAO SRI B.

Qns. re :

Bridge on Bandar Canal 436

Protected water supply scheme to Machilipatnam .. 15

P

PITTI, SRI BADRIVISHAL —

Qns. re :

A.P. Sahitya Academy 208

Bulldozers and Tractors 54

Exicise Duty Arrears 105

Handi Crafts 31

House site loans to Government Employees .. 46

Integrated Milk Project 57

Jail Manual 331

Publication of books by Archaeological Department 78

Rock Blasting Units 53

Taxi Drivers Co-operative Societies 90

Trade Bulletins 440

Tribal Rearch Training Centre Publications .. 80

Tution fees collected from Medical Colleges .. 83

Womens Welfare Centres 360

Voting on Demands for 1968-69

Education .. .. 408 to 418

PALAVELLI, SRI V.

Voting on Demands for 1968-69

Agriculture .. ..

Animal Husbandry .. .. ..

Fisheriers 267

Forests .. ..

Education .. .. 420 to 423

PAPA RAO, SRI T.

Qns. re :

Development of Ayurveda 364

High School Buildings 206

Qns. re :

Laboratory at Srikakulam Hospital 413

Submersion of Dantula Lakshmipuram .. 430

Papers laid on the table of the House re .

The Municipal Corporation of Hyderabad (Development Plan) Rules 1967 . .. 251

PITCHAIAH, SRI P.

Question re :

E.Os to Notified Panchayats 173

Village Panchayats Acts-rules 172

PRABHAKARA RAO, SRI KONA.

Qns. re :

Improvement of Bapatla Hospital 313

Protected water supply scheme to Bapatla .. 13

Indo-Japanese Agricultural Farm Experts .. 165

PRABHAKARA RAO, SRI KUDUPUDI.

Voting on Demands for 1968-69

Agriculture .. ..

Animal Husbandry .. .. ..

Fisheriers .. ..

Forests .. .. 151 to 158

Education 498–499

PRAKASAM, SRI D.

Qn. re :

Handloom Societies for Harijans 82

PRATAPARUDRA RAJU, SRI S.

Voting on Demands for 1968-69

Agriculture .. ..

Animal Husbandry .. .. ..

Fisheries .. ..

Forests 150–151

Presentation of the Demands for Grants for Excess Expenditure for 1963-64 469

Presentation of a Petition re :

Conditions of Form Labour 215–216

Presentation of the Report re :

Government Assurances 469

Presentation of Supplementary Estimates of Expenditure for 1967-68 469

PURUSHOTHAMA RAO, SRI T.

Qn. re :

Rehabilitation of Nomadic Cattle Breeds .. 205

Voting on Demands for 1968-69

Agriculture .. ..

Animal Husbandry .. .. ..

Fisheriers .. ..

Forests 254

Q.

QUAJA NIZAMUDDIN, SRI.

Voting on Demands for 1968-69

Education 496–497

Qns. re :

Advisory Council for Vedic thought 208

Amount spent on Kanupur Canal Scheme .. 248

Andhra Paper Mills retention of Personnel .. 17

Andhra Pradesh Sahitya Academy 208

Asbestos sheets to Fire Victims	363
Audit objections in Panchayats	188
Auxiliary Nursing Training	368
Bamboo Coupes to Super Mills	35
Banjar Land in Ral odu Village	342
Banjar Land in Yelamanchili	344
Bheemasingi Co-operative Sugar Factory ..	214
Breaches to tanks in Gadguda and Khando ..	437
Breaches to tank at Paireddypally	441
Bridge on Bandar Canal	436
Bridge on Champavathi river	78
Bridge on Ravir Canal	441
Bridge on Romperu	449
Bulldozers and Tractors	54
Cardiologist in Guntur District	359
Cashewnut Factories	20
Central D.A. to State Employees	8
Chalivagu Project	442
Channel at Nakkalapalli Village	439
Cinema Theatres	27
Closure of Remalamma Channel	448
Conversion of health centre at Penumarru into L.F. Hospital	358
Cotton purchase	204
D.A. to R.T.C. Employees	16
Damat Paler at Mamidala	438
Dindigam-Kottiya Road	78
Delegation of powers to health and Medical Officers ..	380

Development of Ayurveda	364
Development of transferred villages	189
Distribution of powers through Panchayats ..	18
Drinking water scheme	14
Edaluru Tank-sluice canal	102
Elichetaladibba Pumping Scheme	445
Enhancement of Sugar Price	327
Enhancement of the value of suits of Munsif Magistrates Courts	444
E.Os to Notified Panchayats	178
Excise Duty Arrears	105
Expenditure on Legal Aid to Jawans	434
Extension of Guntur Channel Scheme	427
Family Planning Centres	82
Family Planning Schemes	80
Fish meal Plant	207
Gadamarigedda Scheme	448
Gajuladinne Project	429
Girijan Boys Hostels	53
Grants for Research in Oil seeds	187
Handloom Societies for Harijans	32
Handicrafts	31
Hereditary trustees of Seetaramanjaneya temple Bhimavaram	182
Hearing of Public Complaints by Collectors ..	358
High School Buildings	206
House sites for Ex-Servicemen at Darga mitta, Nellore	362
House site loans to Government employees ..	46

Illicit sale of rectified spirit 354

Improvement of Bapatla Hospital 381

Indo-Japanese Agricultural Farm Experts .. 165

Integrated Milk Project 57

Instruments for Irrigation wells 186

Irregularities in Azam Jahi Industrial workers Stores 179

Jail Manual 381

Jangapalli Tank 108

Jute factory at Vijayawada 20

Krishna Jute Mill 39

Kurukonda Sainik School 214

Laboratory at Srikakulam Hospital 341

Land for Guntur Industrial Estate 11

Land given by Osmania University to a semi-religious institution. 202

Land Reclamation 58

Land under left canal of N.S. Dam in Suryapet .. 52

Lease of vacant land in Central Jail, Visakhapatnam 458

Leather Co-operatives 12

Legal aid to Jawans 484

Leprosy Centres 366

Loans by Land Mortgage Bank 91

Loani land 338

Loss to R.T.C. due to strike 45

Magisterial Enquiry into Tirupathi tragedy .. 180

Malakonda Temple 215

Maneru Project 446

Mascow's Hand-Book 456

Medical College at Nizamabad 359

Minimum wages to Agricultural Labourers ..

Minor Irrigation works 102

Misappropriation of Land Revenue 337

Mobile Courts 439

Molasses 200

M. T. Raju Committee recommendations Implementation of 1

Nandigama-Pokkunuru Road 454

Neuro Surgeon at Guntur Hospital 359

Nutrition value at High Yield Strains .. 204

Nyaya Panchayats 170

Occupation of Bagayat Patta land by Forest Department 34

Parakal water supply scheme 206

Pattas to Landless poor 76

Pay Commission Report Implementation of .. 7

Peddakalva Reservoir Scheme 103

Pension Cases 26

Pepper cultivation 170

Planning board for the State 432

Posts Excluded from the purview of P.S.C. .. 42

Post-graduate Courses at Guntur 177

Prices of Sugar and Gir 328

Procurement policy of Government 319

Protected water supply scheme to Bapatla .. 13

Protected water supply scheme to Kuppam .. 77

Protected water supply scheme to Machilipatnam .. 15

Publication of books by Archaeological Department .. 78

Quarters for the staff working under Tammileru Flood Control Scheme 481

Railway level crossing on Adoni Road .. 22

Reduction of Sugar quota to Nalgonda District 858

Re-employment of Employees 5

Rehabilitation of Nomadic cattle Breeds .. 205

Rehabilitation of the repartriates from Kenya .. 40

Removal of Harijans from forest lands .. 84

Removal of workers from Azamjahi Mills .. 11

Repair of Komaravilu Area 486

Repairs to Dasabandham Tanks 444

Repairs to Pathikonda—Gooty Road 448

Retrenchment of teachers 194

Roads in Guntur District 452

Rock Blasting Units 58

Rural Electrification Schemes 28

Rural Industrial Projects 85

Sale of Endowed property of Narayanguda Mosque 459

S.L.O. 105 variety of paddy 58

Small Scale Industries 89

Soil testing Laboratory at Cumbum .. 54

State after care Homes 104

Statutory Rationing to Hostels 825

Submersion of Dantula Lakshmipuram .. 480

Subsidy from Central Government 77

Supply of electricity to Chittoor District .. 47

Supply of Electricity to Gopavaram 50

Supply of Rava and Chana 884

Supply of electricity to villages 51

Syamalamba Temple Kaikalur 204

Tallapakam Cheruvu 90

Tanks under P.W.D. 101

Taxi Drivers Co-operative Societies 90

Tekehand Committee Report 382

Telugu Chairs 176

Temples in Gannavaram Taluk 92

Trade Bulletins 440

Training charges from the Central Training Institute Candidates 41

Transfers of low paid employees 24

Tribal Research Training Centre publications .. 80

Tuition fees collected from Medical Colleges .. 83

Underground Drainage Scheme to Warangal .. 28

UNICEF vans to P.H. Centre at Reddatumbalam .. 342

Unsold stocks of Hand Loom Cloth 83

Upgrading of chintalapudi dispensary .. 389

Upgrading of Z.P.L.F. Dispensary, Sallurpet .. 340

Vaikuntapuram Pumping Scheme 447

Vanaspathi Oil Mills 82

Villages gutted in fire in Srikakulam District .. 59

Village Panchayats Acts-rules 172

V. L. Ws. 193

Warangal Market Committee 198

Widening of Madras-Calcutta and Vijayawada-Hyderabad Road 443

Women's Welfare Centres 360

S. P. Secretaries 77

R.

RAGHAVA REDDY, SRI N.

Calling attention re :

Alleged harassment and ousting of teachers in the aided elementary schools in Repalle and other places 386-387

Alleged harassment of Marxist Communist party workers by land-lords of Tonda village, Nalgonda District .. .. 111 to 118

Alleged terrorism let loose by the Left Communist Party workers in Nalgonda District.

Assignment lands to land lords at the cost of 39 landless families in Chinakapathi Nalgonda District .. .. 376 to 379

RAGHAVA REDDY, SRI N.

Qns. re :

Bamboo coupes to Sirpur Mills 35

Channel at Nakkalapalli village 439

Edaluru Tank sluice canal 102

Krishna Jute Mill 39

Reduction of Sugar quota to Nalgonda District .. 358

Removal of workers from Azam Jahi Mills .. 11

Unsold stocks of Handloom cloth 88

RAGHAVULU, SRI T.V.

Calling attention re :

Alleged harassment and ousting of teachers in the aided elementary schools in Repalle and other places 387-388 389

Alleged misuse of funds and mismanagement of offairs of Sri Ramachandra College, Kothagudem . 390

Voting on Demands for 1968-69:

Education .. .. 395 409 505 to 513

RAJAB ALI, SRI MD.

Qn. re :

Removal of Harijans from forest lands ..

RAJAN, SRI T.C.

Qns. re :

Peddakalva Reservoir Scheme 103

Supply of electricity to Chittoor District .. 47

RAJA RAO, SRI M.B.

Qns. re :

Pension Cases 26

Voting on Demands for 1968-69

Agriculture .. .. ..

Animal Husbandry .. .. ..

Fisheries .. ..

Forests .. .. 142 to 148

Education .. .. 419 to 420

RAJAYYA, SRI B.

Qn. re :

Dindigam-Kottiya Road 78

RAJESWARA RAO, SRI CH.

Calling attention re :

Alleged theft of Electricity Energy in Tallarevu village—new connection without paying fine .. 228 to 226 229

Qns. re :

Statutory Rationing to Hotels 325

Supply of Rava and Chana 334

Telugu Chairs 176

Voting on Demands for 1968-69

Education .. .. 471 to 475

RAJU, SRI V.B.

Call attention re :

Alleged harassment and coersion restored to by the Revenue Officials in collecting Land Revenue .. .. 234 to 243, 245

Allotment of poramboke and anadhinam lands situated around Karakambad in Chittoor district .. .. 383 to 284

Assignment land to land lords at the cost of 39 landless families in Chinakaparti, Nalgonda district .. .. 376 to 381

Increase of interest on Taccavi loans in Nellore District 385

Prevalence of drought conditions and unemployment in Nalgonda district .. .. 375 to 376

Prevalence of famine conditions and collection of Land Revenue in Nellore district .. 374–375

The Andhra Pradesh Procurement (Levy) and restriction on sale order 382–383

RAMACHANDRA REDDY, SRI M.A.

Voting on Demands for 1968-69

Education 396–399

RAMACHANDRA REDDY, SRI V.

Calling attention re :

Sand formation between the 80th and 90th mile of Buckingham Canal in Nellore District .. 466

RAMANADHAM, SRI K.

Calling Attention re :

Collapse of the Cross-Bunding over the Manjeera river on 29-2-1968 .. .. .. 464, 466

Qn. re :

Supply of Electricity to Gopavaram 50

RAMASWAMY, SRI A.

Call attention re :

Non-payment of old age Pensions 251

RAMASWAMY, SRI T.

Call attention re :

Non-completion of Ponoor-Pasumarru road in Narasaraopet taluk 247–248

Scarcity of drinking water in Pithapuram Taluk .. 246

Voting on Demands for 1968-69

Agriculture

Animal Husbandry

Fisheries

Forests 141–142, 284–287

RAMI REDDY, SRI A.

Qn. re :

Syamalamba Temple Kaikalur 204

Voting on Demands for 1968-69 Education 403–405

RAMULU, SRI N.

Call attention re :

Non-payment of Old Age Pensions 249

Qn. re :

Cashewnut Factories 20

RAO, SRI C.V.K.

Business of the House 215, 216, 217, 460–462

Call attention re :

Alleged harassment and coersion resorted to by the Revenue Officials in collecting Land Revenue 244

Alleged theft of Electricity energy in Tallarevu village—new connection without paying fine .. 219, 221, 222, 227, 228

Qns. re

Advisory Council for Vedic thought 203

D.A. to R.T.C. employees 16

Kurukonda Sainik School 214

Voting on Demands for 1968-69

Agriculture .. ..

Animal Husbandry .. .. ..

Fisheries .. ..

Forests 158,253

Education 500-501

RATNASABHAPATHI, SRI B.

Business of the House 461

Qns. re :

Jangapalli Taluk 108

Transfers to low paid employees 24

Voting on Demands for 1968-69

Agriculture .. .. ..

Animal Husbandry .. .. ..

Fisheries .. ..

Forests .. .. 154 to 168, 257,262, 266, 271 to 274,276 278 to 280 282 to 284

RATTIAH, SRI G.V.

Qn. re :

Vaikuntapuram Pumping Scheme 447

REDDY, SRI B.N.

Qn. re :

Loani Land 888

S.

SAMBASIVA RAJU, SRI P.

Qns. re :

Bridge on Champavathi river 78

Jute factory at Vijayawada 20

SANJEEVA REDDY, SRI A.

Voting on Demands for 1968-69

Education .. .. 478 to 480

SANYASI RAO, SRI P.

Qn. re :

Lease of vacant land in Central Jail Visakhapatnam. 458

SATYANARAYANA RAJU SRI P.O.

Qns. re :

Delegation of Powers to health and Medical Officers 330

Expenditure on Legal Aid to Jawans .. 434

Leather Co-operatives 12

Pepper Cultivation 170

SATYANARAYANA RAJU, SRI R.

Qn. re :

Leprosy Centres 366

SATYANARAYANA, SRI D.

Voting on Demands for 1968-69

Agriculture

Animal Husbandry

Fisheries

Forests 143-146

SATYANARAYANA, SRI T.

Calling attention re :

Issue of Notices to the Villagers of Gara Village in Srikakulam District, for the dismantling of buildings and structures 126-127

SATYANARAYANA RAO, SRI G.

Calling attention re :

Alleged misuse of funds and mismanagement of affairs of Sri Ramachandra College, Kothagudem 389-390

SIDDA REDDY, S.

Calling attention re :

Breeches to Uracheruvu in Pameru village, Kanigiri Taluk 467-468

Drought conditions in Parchoor constituency .. 464

Withering away of crops due to non-supply of water in Alampur Taluk 116-117

Presentation of the Demands for Grants for Excess Expenditure for 1963-64 469

Presentation of Supplementary Estimates of Expenditure for 1967-68 469

SIVAIAH, SRI G.

Business of the House 216-217

Calling attention re :

Alleged theft of Electricity energy in Tallarevu village—new connection without paying fine .. 218,224, 228 to 230

Qns. re :

Closure of Ramalarama Channel 448

Rural Electrification Schemes 128

V. L. Ws. 193

Voting on Demands for 1968-69

Education .. .. 497 to 498

SPEAKER, MR.

Business of the House 460,461, 462

Call attention re :

Alleged harassment and coersion resorted to by the Revenue Officials in collecting Land Revenue .. 237, 242, 243, 245, 246,

Alleged theft of Electricity Energy in Tallarevu village—new connection without paying fine .. 219–221, 226–230

Non-payment of old age pensions 249, 250

SUBBAIAH, SRI P.

Business of the House 217, 218, 461

Qns. re :

Enhancement of sugar price.. .. 327

Legal aid to Jawans 484

Magisterial Enquiry into Tirupathi tragedy .. 180

M.T. Raju Committee Recommendations implementation of 1

Nyaya Panchayats 170

Pay Commission Report Implementation of .. 7

Training charges from the Central Training Institute Candidates 41

SURYANARAYANA SRI, A.

Qns. re :

Girijan Boys' Hostels 53

Nandigama-Pokkunuru Road 454

SURYANARAYANA, SRI G.

Qns. re :

Auxiliary Nursing Training 363

Banjar land in Yelamanchili 344

Tanks under P.W.D. 101

SURYANARAYANA MURTHY, SRI Y.

Calling attention re :

Scarcity of drinking water, Pithapuram Taluk .. 246

The A.P. Procurement (Levy) and restriction on sale order 382, 383

Voting on Demands for 1968-69

T.

THIMMAYYA, SRI T.G.L.

Qns. re :

Railway level crossing on Adoni Road 22

UNICEF Vans to P.H. Centre at Peddalumbalam .. 342

THIMMA REDDY, SRI P.

Voting on Demands for 1968-69

Agriculture

Animal Husbandry

Fisheries

Forests 185, 187, 252–268

V.

VASUDEVA RAO, SRI A.

Calling attention re :

Alleged harassment of Marxist Communist Party workers by land lords of Tonda village, Nalgonda district

Alleged terrorism let loose by the Left Communist workers in Nalgonda district 109, 110

VEMAYYA, SRI S.

Call attention re :

Non-payment of Old Age Pensions 249, 250

Presentation of a petitions re :

Conditions of Farm Labour 215, 216

Qns. re :

Amount spent on Kanupur canal scheme .. 248

Elichetala dibba Pumping Seheme 445

Fish meal Plant 207

House sites for Ex-Servicemen at Dargmitt, Nellore 362

Land for Guntur Industrial Estate 11

Nutrition value of High yield strains 204

Procurement policy of Government 319

Prices of sugar and cir 328

Retrenchment of teachers 194

S.L.O. 105 variety of paddy.. 58

Subsidy from Central Government 77

VENGAIAH, SRI CH.

Qn. re :

Soil testing Laboratory at Cumbum 5

Voting on Demands for 1968-69
Agriculture
Animal Husbandry
Fisheries

Forests 146–148

VENKATANARAYANA, SRI M.

Qn. re :

Drinking water scheme 14

VENKATA RAO, SRI Y.—

Call attention re :

Defect in the bridge over Nallanada Drain in Guntur District 248

Qn. re :

Misappropriation of Land Revenue 337

Voting on Demands for 1968-69

Agriculture

Animal Husbandry

Fisheries

Forests 131-133

VENKATA REDDY, SRI G.

Calling attention re :

Drought conditions in Parchoor constituency .. 463-464

VENKATA REDDY, SRI P.

Calling attention re :

Breeches to Uracheruvu in Pameru Village, Kanigiri Taluk 467-468

VENKATA REDDY, SRI G.

Qns. re :

Bridge on Romperu 449

Post-Graduate Course at Guntur 177

Roads in Guntur District 452

VENKATA SUBBAIAH, SRI O.

Qn. re :

Andhra Pradesh Secretaries 77

VENKATESAM, SRI D.

Business of the House 462

Qns. re :

Development of transferred villages 189

Protected water supply scheme to Kuppam .. 77

VENKATESWARA RAO, SRI K.

Qns. re :

Bridge on Ravis Canal 441

Temples in Gannavaram taluk 92

VISNU MURTHY, SRI G.

Qn. re :

Upgrading of Chintalapudi Dispensary 339

VIMALA DEVI, SMT. N.

Calling attention re :

Alleged harassment of Marxist Communist party workers by land lords of Tonda village, Nalgonda district

Alleged terrorism let loose by the Left Communist workers in Nalgonda district 110, 111